

Володимир Литвин

УКРАЇНА 2004

Події.

Документи.

Факти.

III ТОМ

В.М. Литвин

Україна - 2004

Події

Документи

Факти

Том 3

· 3 Медіа ·
Київ - 2005

ББК ТЗ (4Укр)64 - 5,01+ФЗ (4Укр)64

УДК 947.7 (09) "20"

Литвин В.М.

Україна - 2004. Події. Документи. Факти.: У 3-х томах. Т. 3. - К.:
Видавництво ТзОВ "3 Медіа", 2005, - 416 с.

На основі першоджерел, що публікуються вперше,
розкриваються головні віхи та дієві особи у розв'язанні
гострої політичної кризи в Україні у листопаді-грудні 2004 року.

Видання розраховане на фахівців у галузі новітньої політичної
історії України, права і політології та широке коло читачів.

Original documents, many of them published for the first time, are used
to show the key milestones and actors involved in the settlement of the acute
political crisis in Ukraine in November-December, 2004.

The publication is intended for experts in the modern political history
of Ukraine, law and political science, as well as for the general public.

ББК ТЗ (4Укр)64 - 5,01+ФЗ (4Укр)64

УДК 947.7 (09) "20"

ISBN 966-96254-3-0

© В.М. Литвин, упорядкування,
вступна стаття, висновки, 2005.

© "3Media", оригінал-макет,
художнє оформлення, 2005

Діяльність Президента України

У цьому розділі вміщені заяви, виступи, брифінги Президента України Л.Д. Кучми, а також стенограми засідань Ради національної безпеки і оборони України, Національної Ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів влади та місцевого самоврядування, нарад, що відбувалися під час президентських виборів 2004 року.

This section contains statements, speeches, briefings of the President of Ukraine L.D. Kuchma, as well as the minutes of sittings of the National Security and Defence Council of Ukraine, the National Council for Co-ordination of Activity of National and Regional Bodies of Power and Local Self-government, the meetings held during the 2004 presidential elections.

СТЕНОГРАМА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ ДЛЯ ЗМІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАРАДИ З ПИТАНЬ УТИЛІЗАЦІЇ ТВЕРДОГО РАКЕТНОГО ПАЛИВА

22 вересня 2004 року

Сергій Кравченко, Дніпропетровськ:

- Скажіть, як швидко слід очікувати вирішення тих проблем, про які йшла мова на сьогоднішній нараді?

Леонід Кучма:

- У нас завдання за 3 роки завершити цей процес. І такі можливості є. Це підтверджує керівництво підприємства, це підтверджують ті інститути, які займалися цією проблемою. І якби ви послухали доповідь Генерального директора цієї дослідницької установи, яка працює сьогодні на заводі, 90% - це робота наших колективів. У тому числі і наших інститутів.

Дмитро Столярчук, "Інтерфакс-Україна":

- Прокоментуйте, будь ласка, ситуацію в Парламенті, яка склалася у зв'язку з тим, що ряд фракцій та депутатських груп вийшли з більшості, потім деякі з них повернулися. І наскільки, на Вашу думку, можна казати про ефективність в подальшому роботи коаліційного Уряду, якщо його підтримує більшість, яка є нестабільною.

Леонід Кучма:

- Я думаю, сьогодні не час ще робити детальний аналіз тої ситуації, яка склалася в Парламенті. Але мене це, повірте, абсолютно не дивує, це абсолютно логічний процес, який відбувається. Передусім в Конституції немає ніякої більшості, немає ніякої коаліції парламентсько-урядової, це ви добре всі знаєте, це пропозиція була Президента України. Я просто так вважаю, що на таких принципах повинні працювати Парламент і Уряд. Для цього ініційована реформа. І ще раз цими всіма подіями у Парламенті підтверджено, що якщо не буде реформи, якщо не буде записуватися в Конституції, то всі ці більшості, коаліції - це тимчасове явище. Як когось прищемили, вибачте, за щось, я маю на увазі, насамперед, інтереси комерційні, так зразу і загострюються. Ми не можемо так ризикувати нашим майбутнім. Час розставити все на свої місця, а тим більше ви зрозумійте, що в Парламенті дуже багато сил, в тому числі і у більшості. Краще ж працювати, ні за що не відповідаючи. У нас сьогодні, здебільшого, Парламент не відповідає за те, що відбувається в Україні. Сьогодні Парламент робить спробу повсякчас виступати в ролі критика виконавчої влади і Президента, ніяк не розуміючи - чи не хоче розуміти, - що лєвова частка відповідальності, 50 на 50, за Парламентом. Бо якщо немає законодавчого забезпечення, то нічого ж немає. Якщо ми час втрачаємо на політичні розбірки в Парламенті, то ви також добре розумієте. Останнім часом, особливо перед президентськими виборами, зробіть такий навіть короткий аналіз законодавчих актів, які приймаються: вони ж є у то популістські, ми ж ведемо країну до катастрофи. У нас 650 тисяч учасників Великої Вітчизняної війни, бойових дій, а прирівняних - за 3 мільйони. Ми поперед планети, Росію обігнали вдвічі в цьому плані. Нас втричі менше, а учасників втричі більше. Коли сьогодні приймається рішення, що всі, хто народився в Україні до 9 травня 1945 року, вони також користуються пільгами, скажіть, будь ласка, я б на місці учасників бойових дій вважав би це образою. Вони дали мож-

ливість, щоб ці хлопці і дівчата могли жити і працювати у тій країні, в якій вони захищали людей. Десь повинна бути межа, а межі ніколи не буде, якщо не буде взаємної відповідальності. Мені ж хвилює завтрашній день, що буде після президентських виборів. Бо зразу після президентських наступають парламентські. Що ви думаєте, в Парламенті буде бажання приймати не популярні закони з точки зору рейтингу своїх партій. Знову будемо накручувати. Якщо порахувати всі пільги, які є по нашому законодавству, то треба кілька бюджетів, але ж ми багато проблем не розв'язуємо, а тільки загострюємо ситуацію в суспільстві. Так що давайте поживемо й побачимо.

В. Митронов, "Дніпро вечірній":

- Прокоментуйте, будь ласка, хід нинішніх передвиборчих перегонів.

Леонід Кучма:

- Я думаю, що ви тут не менше, ніж я, розумієте, що відбувається у нас в цьому плані. Насамперед, кількість кандидатів. Ви, напевне, повинні поставити перед нами всіма і перед законодавчими органами, що щось не так у нашому домі. Ви розумієте, що так не повинно бути. Потім, мені не треба бути астрологом Глобою, щоб сказати - це будуть самі брудні вибори за всю історію незалежної України. Я думаю, що переконувати вас в цьому не потрібно. І ці засоби і механізми, які використовують у виборчій кампанії дехто із кандидатів, вони з будь-яких точок зору по меншій мірі аморальні. Та коли хтось їде ва-банк, це не в інтересах України і народу України, а тільки у власних інтересах, із задоволення своїх амбіцій особистих. І друге, у мене складається таке враження, що всі кандидати у Президенти роблять вигляд, що обирають самодержця всієї України. І нема Конституції, якої він повинен дотримуватись, нема Уряду, з ким він повинен працювати, нема Парламенту. От я прийду і зразу буду... там такі суми називають і пенсій, і заробітної плати, і все-все-все. Не буду перераховувати - ви добре знаєте. Я не вважаю це навіть популізмом, це щось набагато гірше. Бо ти завтра прийдеш, сядеш у крісло Президента, тобі ж треба буде відповідати, як же ти в очі будеш дивитися. Ми повинні обирати Президента України, права і обов'язки чітко записані у Конституції, і вас би просив, як кажуть, журналістську братію, звертати на це увагу, бо можна чи треба робити так, щоб не порушити ту стабільність, і політичну, і економічну, яка дала Україні можливість сьогодні не пасти задніх, а бути попереду щодо розвитку економічних процесів, які відбуваються в Україні, і це ж визнає весь світ. Це не я кажу, Президент, це кажуть... Я був на останньому самміті в Астані, та й багато хто, мабуть, з вас був, то всіх дивує, що Україна розвивається сьогодні не за рахунок природних ресурсів, яких у нас обмаль, я маю на увазі, насамперед, нафту, газ, а за рахунок машинобудування, більш технологічної продукції, високотехнологічної продукції. Навіть якщо ми сьогодні є одним із самих великих гравців на ринку металургійної промисловості, то там жорстка конкуренція, і якщо порівняти рівень металургії нашої 90-ого року і сьогоднішньої, то це також небо і земля. І якщо подивитися на плани наші, тут міністр промислової політики і міністр економіки, то це початок для того, щоб вижити сьогодні у сучасному світі. Йде боротьба, боротьба за життя. З цього ми повинні і виходити.

О. Іванов, "Інтер":

- Приблизно місяць тому в пресі, переважно в інтернет-виданнях, з'явилась інформація про те, що нібито Ваша Адміністрація готує план зриву нинішніх президентських виборів, скажімо, за сценарієм: Президент їде у відставку, оголо-

шуються позачергові вибори, чергові скасовуються і т.д. Ця історія живе своїм життям, обростає новими деталями, якщо в когось запитувати наскільки ця інформація відповідає дійсності, то, мабуть, що тільки Вас, оскільки ніхто краще Вас не знає Ваших планів. Прокоментуйте, будь ласка.

Леонід Кучма:

- Я сам особисто на такі заяви не звертаю уваги. Бо з вуст того ж Луценка звучала думка, що я 23 числа, виступаючи на урочистих зборах, присвячених Дню незалежності, взагалі, що я передаю владу. Якщо подивитись на його діяльність раніше, так такого було занадто багато. Дійсно, й такі є. Зараз кажуть, що я 1 жовтня передам владу. Я хочу насамперед заявити, що я від дзвінка до дзвінка працюю, від інавгурації 1999 року до інавгурації наступного Президента у цьому році. А що стосується таких заяв, з одного боку, як кажуть, не звертаю уваги я особисто, але і не звертати уваги також не можна. Мені здається, що риси таких політиків, як Луценко і подібних йому, головні риси - цинізм, безпардонність, хамство. Вони дозволяють йому бути головним провокатором у партії Мороза. Я називаю речі своїми іменами. Це моя особиста думка, але я думаю, що розбіжності з цього приводу і в суспільстві великої немає. Бо повинна бути десь межа спекуляціям всім, ще раз кажу, я на це дивлюсь крізь пальці, і не треба ж розбурхувати суспільство. Не треба давати можливість на цьому спекулювати, це ж підхоплюється одразу опонентами і розповсюджується, причому по восьмому світу. Ви бачите, що в світі сьогодні, якщо не головна, то на другому місці подія світового рівня - це вибори Президента України. На першому місці Ірак, на другому - вибори Президента України. Якщо подивитись на пресу світову, то ви знаєте, оці темники, про які так часто говорилося в Україні, це дрібниці. Знайдіть хоч одну позитивну публікацію про Україну сьогодні. Йде просто шалений тиск на Україну, на керівництво країни. Таке враження, що якщо із опозиції не переможе кандидат, то зразу на другий день будуть оголошувати вибори непрозорими, нечесними і т.д. Чому така увага до цієї проблеми? Чому нема такої уваги до цієї проблеми - утилізація палива, тут, в Україні, це обов'язок був, це ж не ми брали, американці брали обов'язок. Чому не було такої уваги світової преси до того, що не виконала Сімка своїх зобов'язань щодо будівництва блоків Хмельницької і Рівненської АЕС, чому не виконують своїх зобов'язань, коли ми відмовилися від участі будівництва атомної станції в Ірані. Ми ж втратили. Також були їх зобов'язання, але світ мовчить. Так у кого темники? Гра в адміністративний ресурс - це не гра, це тиск знову йшов. Україна - адміністративний ресурс. Так давайте на них подивимось, давайте подивимось на з'їзди, хто там виступає. У будь-якій країні, ну, скажіть, будь-ласка, є влада, і представник від влади - прем'єр-міністр йде кандидатом у Президенти. Так скажіть, що вертикаль ця повинна сховатись, і мовчати, і казати, що ми нічого не робили в країні для того, щоб така ситуація була, а не інша. Щоб опозиція просто паплюжила все, що сьогодні є в Україні? Скажіть, будь ласка, це що таке? Це об'єктивність чи засіб якийсь інший? Дайте нам самим вирішити свою долю. Ми розберемося, ми не дурніші за них.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ПОДІЙ, ЩО МАЮТЬ МІСЦЕ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

23 листопада 2004 року, 22:44

Незважаючи на заяви опозиції про те, що в Україні вже немає влади, наголошую - конституційна влада в Україні є, і ця влада легітимна. Вона сформована і діє в суворій відповідності з Конституцією і законами України.

Президент України, Уряд та інші структури державної влади виконують свої повноваження, забезпечують законний порядок в суспільстві. Наголошую, і на 14-ому році незалежності влада в Україні буде сформовано на основі Конституції і чинних законів держави.

А той політичний фарс, який розіграє сьогодні блок "Наша Україна" разом зі своїми прихильниками, проголошуючи на основі революційної доцільності так званого "народного президента" і закликаючи не виконувати рішень легітимної влади, є вкрай небезпечним і може призвести до непередбачуваних наслідків.

Історія не знає випадків, коли б незаконна влада користувалася довірою народу та його підтримкою. Ще раз наголошую, Президента України згідно з Конституцією і Законом обирає народ своєю більшістю. А вердикт народу оголошує Центральна виборча комісія.

І ще одне, влада ніколи не стане ініціатором застосування сили. Але вона в рамках закону і своїх повноважень буде захищати правопорядок, права і свободи всіх без винятку громадян, незалежно від їхніх політичних уподобань.

Звертаюсь до представників усіх політичних сил в Україні з настижною вимогою - негайно сісти за стіл переговорів, залучивши до цього процесу найбільш авторитетних людей з різних регіонів держави. Ми повинні спокійно і виважено обговорити ситуацію, що склалася, і запропонувати суспільству реальні кроки виходу з кризи.

Переконаний, що сьогодні це єдиний шлях для пошуку збалансованої позиції по недопущенню розколу України на частини. Це по суті єдина гарантія для продовження розбудови нового життя в мирі і злагоді, що є чи не найбільшим завоюванням усіх попередніх років незалежності.

ЗАСІДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ З УЗГОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (РАДА РЕГІОНІВ)

24 листопада 2004 року, 23:46

24 листопада під головуванням Президента України Леоніда Кучми відбулося засідання Ради регіонів України. У зустрічі взяли участь Прем'єр-міністр України Віктор Янукович, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, члени Уряду, керівники депутатських фракцій та груп, голови обласних державних адміністрацій, обласних рад і мери міст.

На початку засідання Глава держави наголосив, що ця зустріч викликана ситуацією, яка "склалася в Україні і вимагає ради для прийняття спільних виважених рішень, бо силові дії я відкидаю".

Президент також зауважив: "Я хочу наголосити, що сьогодні ми запрошували на цю зустріч керівників усіх фракцій парламенту. Я розумію, що наше запрошення до діалогу знову відкинуто".

Під час засідання учасники обмінялися думками щодо ситуації, яка склалася. Леонід Кучма зробив кілька коментарів. Зокрема, говорячи про звинувачення на адресу Уряду щодо орієнтування політики виключно на Схід України, Глава держави зауважив: "Ніхто сьогодні не може звинуватити Уряд, що він у цьому плані був некоректним. Сьогодні, наприклад, на тисячу жителів Західної України фінансування більше, ніж на Сході".

Коментуючи виборчий закон, Президент України знову підкреслив, що такого закону немає ніде в світі, з точки зору визначених у ньому норм щодо формування виборчих комісій.

Коментуючи заяву Посольства Сполучених Штатів Америки стосовно підтримки українського народу, який вийшов на вулицю, Леонід Кучма наголосив, що українська влада не може нехтувати інтересами українського суспільства, яке на вулицю не вийшло. "А що, в Маріуполі чи Луганську не народ?", - запитав він.

Крім того, Глава держави піддав критиці спроби тиску на студентство з метою виходу їх на акції протесту. "Я категорично забороняю чинити тиск на студентство, мені прикро дивитися, коли діти на вулиці", - зазначив Президент України. Він також відзначив, що вулиця не повинна бути інструментом для вирішення наявних проблем і звернувся до Київського міського голови зі словами: "Ви як мер, як батько, як дідусь повинні були звернутися: "Люди добрі, не на вулиці треба вирішувати проблеми, які є".

Закінчуючи засідання, Президент України звернувся з промовою до присутніх.

**СТЕНОГРАМА ЗАКЛЮЧНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ЗАСІДАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ З
УЗГОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ
ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
(РАДА РЕГІОНІВ)**

24 листопада 2004 року, 23:49

Шановні члени Національної Ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів влади та місцевого самоврядування!

Наше екстрене засідання викликане тією складною ситуацією, яка склалася після другого туру президентських виборів.

Тому я сьогодні звертаюся насамперед до своїх співвітчизників і до керівників закордонних держав. Це викликано насамперед тим, що зараз Україна, як незалежна держава, переживає один з найбільш відповідальних періодів своєї історії. Я вже неодноразово говорив представникам багатьох країн світу та міжнародним організаціям, що цьогорічні вибори Президента України є дійсно іспитом на зрілість і демократичність для всього українського народу.

Хочу відповідально заявити все-таки всім - ми цей іспит витримаємо обов'язково.

Наразі з'являються деякі твердження про те, що в Україні вже немає влади, і ви це чуєте, її, мовляв, захопила "вулиця".

Запевняю і дякую за підтримку, що пролунала з цієї трибуни, що в Україні діє легітимна влада, є Президент, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, судова система, які здатні повністю виконувати свої функції і виконують їх.

Влада контролює ситуацію в країні і не допустить розвитку подій за силовим сценарієм та будь-якого тиску ані з внутрішнього, ані з зовнішнього боку.

Прикро, що в час, коли Україні вкрай потрібна толерантність та солідарність, в тому числі з боку наших стратегічних партнерів, лунають заклики до перегляду результатів виборчої кампанії. Хоча всі добре розуміють, що є один закон, згідно з яким тільки ЦВК має право вести підрахунки і оголошувати результати виборів. Якщо хтось не згоден - є Верховний Суд. Але зняти існуючу напруженість в українському суспільстві здатні не гучні мітингові заяви, зроблені на вулиці, а конструктивний діалог усіх сторін виборчого процесу. Я тут погоджуюся з усіма, у тому числі і з Володимиром Михайловичем.

Тому я звернувся до обох кандидатів у Президенти України із закликом негайно сісти за стіл переговорів, а світове співтовариство - утриматися від прямого втручання у внутрішні справи України. Ви знаєте, що перед другим туром я пропонував таку зустріч, але позитивної відповіді з боку Ющенка не отримав.

Тому всіх, кому не байдужий стабільний розвиток України, закликаю до спокою, вираженості та толерантності.

Це тим більше потрібно тому, що внаслідок безвідповідальних дій народних депутатів від фракцій "Нашої України" та БЮТ ситуація різко загострилася. За фасадом мітингових заходів та у період між попереднім та остаточним підрахунком голосів Центральною виборчою комісією здійснюється спроба - як у центрі, так і на місцях - розхитування законних інститутів державної влади, а внаслідок цього - поширення хаосу та безладу у країні.

Ще до завершення самих виборів - а останнім їхнім актом є інавгурація но-

вообраного Президента - введено в дію ретельно підготовлений план силового захоплення влади, тобто план державного перевороту. Я це кажу з абсолютною відповідальністю.

Здійснюється посягання на найцінніше наше завоювання - стабільність та спокій у державі. Здійснюється, практично, посягання на суверенітет та неподільність України. Ми повинні зі всією принциповістю називати речі своїми іменами: дорога, на яку штовхають опозиціонери, - розкол держави, а отже - знищення сьогодишньої Української держави у її державних межах.

Громадянська війна початку минулого століття, про яку ми знаємо, слава Богу, лише із кінофільмів, може стати реальністю наших днів.

Ми володіли інформацією про широкомасштабну підготовку до неї, однак щірна готовність кинути власний народ у кривавий братовбивчий вир заради влади, заради посад, заради капіталів просто не може не шокувати.

Наведу приклад. Керівництво країни, фахівці з питань безпеки попереджали про те, що провокаційне мовлення так званих "чесних новин" на 5-ому каналі спрямоване виключно на підготовку ґрунту для такого перевороту - незалежно від результатів виборів. Але з міркувань демократизму державна влада не вжила жодних санкцій проти 5-ого каналу, хоча на це були законні підстави. Хоча б з точки зору, що не виконуються зобов'язання при наданні ліцензій. Якби ми вчинили інакше, можливо, сотні дітей, втягнутих у демонстрації, сьогодні не були б поставлені під загрозу запалення легенів.

Думаю, що всі ми недооцінили небезпеку, що походить від ідеології, яку сповідує радикальна опозиція. Фактично, вона нав'язує суспільству власну версію вождистського тоталітарного режиму. А за прикладом далеко ходити не треба - цей сценарій хочуть роздмухати в Україні.

Україну, на мій погляд, наче намагаються відкинути на багато десятиріч назад, у часи розквіту більшовицького культу тоталітарного вождя. Багато його елементів сьогодні відтворюється. Є натовп прибічників такого вождя, доведений політехнологами майже до психозу і ладний і вдень, і вночі поклонятися своєму кумиру. Є оточення вождя, яке насправді цікавить лише захоплення влади.

Головне, що при цьому законність підміняється свавіллям однієї людини та "революційною доцільністю". Знову ж таки, хіба не про це свідчить ця, та ж сама, так звана "інавгурація народного президента". А тут просто дійти до такого. Де ж мораль, про яку ми так часто чуємо з вуст деяких опозиціонерів?

Сталося brutальне порушення Конституції, законів, Кримінального кодексу. Чи можна чекати від таких людей при владі, якщо вони так зухвало й протизаконно поведуться, ще перебуваючи в опозиції, добра?!

Рано чи пізно політики мусять сісти за стіл переговорів. Ніхто не може бути виключений з "Круглого столу". Я закликаю всі політичні фракції, політичні партії, окрім тих, хто сам себе своїми екстремістськими діями з нього виключив. Я переконаний, що ми ні в якому разі не збираємося поступатися силовому тиску, який ми сьогодні бачимо насамперед у Києві.

У демократичному суспільстві, про яке так багато говориться сьогодні на майданах, діє два непорушні закони:

перше - будь-які дії здійснюються тільки у відповідності до чинного законодавства;

і друге - будь-які конфлікти вирішуються тільки за столом переговорів.

Палії громадянської війни переступили через ці правила, прикриваючись

демагогічними закликами, брутально порушується Конституція і закони, втягуються в цю безодню тисячі наших довірливих співгромадян.

Хочу ще раз нагадати, що я двічі пропонував і Януковичу, і Ющенку сісти за стіл переговорів, знову закликаю до цього і сьогодні.

Зараз держава може опинитися на порозі найглибшої політичної кризи за усі роки незалежності. Діями, якими керується опозиція, не законами, не інтересами народу, ви добре розумієте, до чого це може призвести.

Виходячи з цього, рішуче заявляю, що в Україні сьогодні у всій повноті діє державна влада на чолі із Президентом, у відповідності до своїх повноважень функціонують усі владні інституції. Підкреслюю: будь-якого звуження чи обмеження владних повноважень у цей час немає і бути не може. Я вдячний за ту підтримку, яка пролунала сьогодні тут. І переконаний, що Рада регіонів зібрала у своїх рядах тих, у чийх руках сьогодні доля України. Ви постійно серед людей, знаєте настрої і враховувати їх обов'язково треба, але треба не відмовчуватися, а активно захищати свої позиції.

Я можу з розумінням ставитися до тисяч маніфестантів на вулицях, але вони є лише часткою, причому незначною, майже 50-мільйонного народу, потребам і волею якого ми повинні керуватися. Я хочу підтримати пропозиції Петра Миколайовича, Володимира Михайловича і включити в проєкт рішення, якщо опозиція дійсно хоче добра Україні, - перше, що треба зробити, - разом проголосувати за зміни до Конституції. Бо ви добре знаєте сьогодні, що багато повноважень переходить до Парламенту. Парламент колективний, так би мовити, орган. І в дискусіях можна знаходити консенсус, хоча ми добре розуміємо, як це складно робити. Тому ще раз хочу подякувати за те, що ми мали можливість обговорити, знову ж таки звернутися до всіх вас з проханням витримки. Ще раз хочу категорично відкинути силові спроби. Головна наша дія - це переконувати людей, насамперед, яких вивели на вулицю. Я у своєму зверненні сказав, що революцію оголошують мрійники, то я відмовляюся, бо якщо революцію роблять фанатики і користуються негідники, це так. Так от, я думаю, що ми не маємо права допустити до того, щоб революційним шляхом влада не попала не в ті руки. Є один шлях - Конституція. І ми всі повинні відноситися до неї на "Ви", бо я не хочу жити в тій країні, - переконаний, що так думає більшість населення, - де влада до Глави держави приходить не через Конституцію, не через вибір людей, а через натовп, через вулицю. Я сьогодні хочу сказати, що у 1994 році я в першому турі програв, я ж не виступав ні з якими заявами. У другому турі я виграв, Леонід Макарович не виступав ні з якими заявами. Так нам казали, що от ми досягли головного, що українці - такий поміркований народ, що і надалі влада легітимним шляхом буде передаватися від одного президента до іншого. Тому я хочу завершити свої повноваження, передавши їх згідно з нашою Конституцією новообраному Президенту, за якого проголосувала більшість населення.

**ВСТУПНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л.КУЧМИ НА ЗАСІДАННІ
РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ***28 листопада 2004 року*

Шановне товариство!

Ви добре знаєте, що сьогодні наша країна переживає не найкращі часи у своїй історії. Ми бачимо те, що сьогодні відбувається, насамперед в Києві. А тим більше, що подібні мітинги в захист чи підтримку того чи іншого кандидата відбуваються по всій Україні. Дуже прикро, що деякі місцеві органи державної представницької влади дозволяють собі приймати рішення, які не відповідають ані чинній Конституції, ані українському законодавству. Цілком зрозуміло, що в таких умовах держава, державні органи влади, особливо силові структури, повинні діяти розважливо, з тим, щоб виключити будь-яку небезпеку для учасників мітингів, для всіх громадян. На мій погляд, ця стримана виражена позиція дала позитивні результати. Насамперед тому, що став можливим початок переговорного процесу. Переговори, цілком зрозуміло, ідуть дуже важко, і сьогодні сказати, який компроміс вдасться досягти, чи взагалі його не буде, ніхто не наважиться. Але, на мій погляд, я думаю, що мене тут підтримують члени РНБО, що компроміс потрібен для України, конче потрібен. Це єдина можливість, щоб уникнути непередбачуваних наслідків.

Я в цьому плані хотів би позитивно оцінити сесію ВР України, те, що вона вчора відбулася, і те, що депутати мали можливість обговорити поточну політичну ситуацію. Я думаю, це є коректним у тому комплексі всіх дій, що робляться в Україні на всіх рівнях. Напевно, ми всі добре розуміємо, що те рішення, яке було прийнято вчора, це політичне рішення. Бо, згідно з Конституцією і законами нашими, воно не має правових наслідків. Але це рішення є. І тепер, я думаю, що завдання усіх і насамперед тієї робочої групи, яка сьогодні працює з двох сторін, - я маю на увазі з боку Ющенка і Януковича, - на чолі з Л.Кравчуком і І.Плющем, за участю особисто Президента, Голови Верховної Ради, Януковича і Ющенка. Хотів би також наголосити, що, незважаючи на таку складну ситуацію, державні установи продовжують забезпечувати життєдіяльність країни. Я хочу підкреслити, що не працюють в нормальному режимі, а продовжують забезпечувати. Наше завдання сьогодні - послухати всіх міністрів, керівників відомств, від роботи яких залежить ця життєдіяльність сьогодні і завтра.

Тому я сьогодні хочу ще раз звернутися, що спроби блокування роботи, в тому числі і вищих державних установ, і на місцях державних адміністрацій, обласних рад, усіх інших - це є грубе порушення закону. Ви добре знаєте, що це є неприпустимим у будь-якій державі. Демократичні держави давно вже навчилися в цьому плані діяти у жорсткому режимі. Навчилися протистояти таким акціям, і ми це сьогодні з вами маємо можливість спостерігати - те, що відбувається у світі. Тим більше, що з боку Віктора Андрійовича на "Круглому столі" була зроблена заява, що він знімає блокаду, насамперед з Верховної Ради, Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів. Не допустять блокування роботи Верховного Суду, бо ми розуміємо, наскільки важливо сьогодні в цьому плані є рішення Верховного Суду. Але поки що ми не бачимо, на превеликий жаль, доброї волі з цього боку.

Продовження такої ситуації - це, насамперед, непередбачувані наслідки у сферах життєдіяльності - транспорту, енергетики, зв'язку, комунальних служб і,

як ви всі добре розумієте, фінансової системи в цілому. Я хочу сьогодні наголосити, що відпустка Голови Національного банку України сьогоднішнім днем повинна завершитись, бо виборча кампанія завершилася. І я прошу Вас з завтрашнього дня приступити до обов'язків Голови НБУ. Бо ті сигнали, які сьогодні є, я вчора вночі отримав доповідну записку від виконувача обов'язків Голови НБУ - дуже тривожні симптоми в нас складаються у банківській сфері, я думаю, що міністр фінансів також дасть свою оцінку в цьому плані. Є пропозиція заслухати керівників відомств, які тут присутні, в тому числі і прикордонників, митників, податкової служби, міністра енергетики, міністра транспорту - яка там складається ситуація, бо в перші дні були спроби блокування залізничі. А потім будемо приймати спільне рішення.

ЗАЯВА РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

28 листопада 2004 року

РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ, РОЗГЛЯНУВШИ НА СВОЄМУ ЗАСІДАННІ 28 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ, ЩО СКЛАЛАСЯ ПІСЛЯ ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ, ЗАПРОПОНУВАЛА:

1. З метою подолання політичної кризи, яка стрімко переростає в економічну, обом сторонам конфлікту прискорити процес прийняття рішення під час політичного діалогу, що проводиться.
2. Вважати неприпустимим блокування роботи Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Адміністрації Президента, міністерств та відомств, від діяльності яких залежить життєзабезпечення нашого суспільства.
3. Відмінити усі незаконні рішення регіональних органів місцевої влади і невідкладно привести їх у відповідність до діючого законодавства.
4. Вважати неприпустимим застосування сили проти учасників конфлікту з метою недопущення його подальшого загострення, за умови дотримання учасниками політичних акцій законодавства України.

БРИФІНГ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАСІДАННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

28 листопада 2004 року

МИКОЛА АЗАРОВ:

К сожалению, сегодня мы должны констатировать, что неделя, которая прошла после второго тура президентских выборов, привела к ухудшению ситуации, прежде всего в экономике и финансовой сфере. Потеря доходов бюджета по целому ряду причин. И потеря этих доходов ставит под сомнение возможности правительства выполнять все свои обязательства.

Мы приняли решение обратиться к лидерам "Нашей Украины" собраться на совместном заседании, где бы правительство изложило ситуацию, которая про-

исходит сейчас в стране. Мы бы совместно могли наметить меры, которые способствовали бы стабилизации, прежде всего экономической и финансовой ситуации в стране. Речь не идет только о том, как прожить декабрь, а о том, как прожить следующий год. Потому что те явления, которые сейчас происходят, ставят под большое сомнение выполнение наших прогнозов в следующем году. Особенно хотел бы отметить вопросы блокирования работы правительства. Правительство не имеет возможности осуществлять сейчас свои функции, поскольку заблокировано здание, откуда осуществляется управление страной, решение оперативных вопросов. А я подчеркиваю, что сейчас правительство осуществляет чисто технические функции, мы не вмешиваемся в политические баталии и считаем, что наша задача сейчас - обеспечить работоспособность финансовой системы, обеспечить работоспособность всех систем жизнеобеспечения наших граждан. Мы признаем за нашими оппонентами право на протест, на требования, но это не должно препятствовать нормальной деятельности правительства, потому что в противном случае стоит вопрос - а как осуществлять наши функции. Я еще раз хотел бы обратиться через средства массовой информации к тем людям, которые, вы знаете где, своим весом позволили бы правительству Украины осуществлять технические функции. Об этом тоже могла бы идти речь на этой встрече. Мы предложили также Председателю Верховного Совета Владимиру Литвину, который участвовал в заседании, чтобы правительство доложило руководителям всех фракций парламента о том, что сейчас происходит в стране. Я подчеркиваю, чисто в экономическом и финансовом плане. Я бы хотел, чтобы меня правильно поняли, - сейчас есть все возможности стабилизировать ситуацию. Потеря 600 млн. грн. за месяц - это не трагедия для страны, но если эти процессы будут нарастать, то ситуация может очень серьезно осложниться. Поэтому мы возлагаем большие надежды, прежде всего, на политическое урегулирование. Мы надеемся, что, безусловно, здравый смысл должен взять верх над агрессией, над подобными действиями.

СЕРГІЙ ТУЛУБ:

Я хотів би підтримати Миколу Яновича в тому, що, дійсно сьогодні, якщо розглянути діяльність галузей ПЕК, ми бачимо, що незважаючи на всі останні події в суспільстві, погіршення умов роботи, все-таки ці галузі забезпечують енергетичну безпеку держави. Виконується розроблений паливно-енергетичний баланс. Але сьогодні в паливно-енергетичному комплексі відбуваються події, які нас непокоїть. На сьогоднішній день видобувається 220 тис. тонн вугілля, постачається і споживається 300 млн. м³ газу природного, також виробляється десь близько 540 млн. кВт-год. електроенергії. Але останніми днями події, які відбуваються в деяких регіонах країни як на сході, так і на заході, нас дуже непокоїть. Тому що це впливає на економіку і фінансовий стан наших підприємств. Так, зменшилися розрахунки за природний газ, за електроенергію. Зменшилися розрахунки, а деякі компанії зовсім перестали платити за вугілля, яке постачається на теплові електростанції. До чого це може призвести? Перш за все, те, що ми не зможемо вплинути, щоб нормально працювали підприємства, які забезпечують країну світлом і теплом. Друге, це те, що зменшується перерахування коштів у державний і місцеві бюджети. Третє, це те, що сьогодні у підприємств зменшується фінансова збалансованість і немає можливості своєчасно платити за робітну плату своїм працівникам. Це стосується того, що погіршення оплати за вугільну продукцію найближчим часом унеможливило своєчасно виплатити

зарплату шахтарям. Ви знаєте, що прийняті деякі рішення окремими підприємствами, які не постачають вугілля, допоки з ними не будуть розраховуватися. Особливо хотів би підкреслити ще одну ситуацію - стан і робота об'єднаної енергетичної системи України. Це дуже складний комплекс, до якого входять теплові електростанції, атомні електростанції, інші підприємства, сотні тисяч кілометрів електромереж різного класу - це сотні електричних підстанцій. Від цієї системи залежить сьогодні забезпечення електроенергією і теплом в усіх регіонах України. Я хотів би підкреслити особливість цієї системи - вона створена ще за радянських часів, і вона ніяк не може бути роз'єднана, вона не може сьогодні працювати в окремих селищах чи місцях, вона не може працювати якимись частинами. Тому треба усім, хто приймає якісь рішення чи в одній області, чи в іншій, знати, що нас всіх об'єднує, - це енергетика України, яка сьогодні повинна працювати уже стало. І ми всі повинні зробити так, щоб енергетика працювала і забезпечувала те, що потрібно для всіх мешканців нашої країни. Ще хотів би звернутися до керівників підприємств паливно-енергетичного комплексу, що, незважаючи на свої політичні уподобання, необхідно забезпечити сьогодні життєдіяльність своїх підприємств і в цілому об'єднаної енергетичної системи. Я вважаю, що це - основне питання, і потрібно якнайшвидше вирішувати всі ті проблеми, про які йшлося на засіданні РНБО України.

ІГОР СМЕШКО:

Служба безпеки України переконана, що будь-який силовий варіант розв'язання політичної кризи, яку переживає наша держава, несе пряму загрозу національній безпеці та територіальній цілісності України. Виключаючи будь-яке застосування сили проти власного народу, СБУ ще раз заявляє про неутручання в політичні процеси держави. У той же час попереджує, що вона буде неухильно виконувати свої повноваження стосовно захисту конституційного ладу та територіальної цілісності нашої держави.

МИКОЛА КАЛЕНСЬКИЙ:

Державна митна служба України спільно з Прикордонною службою України роблять все, щоб черг на кордоні не було, і вони практично відсутні. Митне оформлення вантажів здійснювалося без затримок. Проте намітилася тенденція скорочення оформлення вантажів, особливо на західному кордоні - йде скорочення в 4 рази. В результаті цього, а також зниження активності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності щоденні надходження до бюджету зменшилися на 20 млн. Ми не одержимо в листопаді надходження до бюджету, які прогнозували.

МИКОЛА АЗАРОВ:

Мне хотелось бы дать еще один комментарий к тому, что за последние несколько лет Украина вышла на устойчивые темпы экономического развития. В Украине достигнута финансовая стабильность - это все достигнуто ценой колоссальных усилий, я подчеркиваю, ценой колоссальных усилий. Вот эту финансовую стабильность, эти темпы экономического развития нам хотелось бы передать тем, кто бы дальше руководил экономикой Украины. Мне очень не хотелось бы, чтобы за эти несколько недель или месяцев в Украине дестабилизировалась финансово-экономическая ситуация, было потеряно доверие со стороны международных инвесторов, международно-финансовых организаций, и нам потом пришлось бы очень долго, с большим трудом набирать вот те темпы, которых мы достигли. Именно поэтому сейчас необходим очень серьезный профессиональный диалог со всеми политическими силами, представляющими различные

спектры политических течений, с депутатским корпусом. Чтобы они вместе с нами осознали необходимость конструктивных решений и конструктивных подходов. Я убежден, что это можно сделать. Правительству на это рассчитывает, чтобы наше население, наши люди были бы застрахованы от политических рисков, чтобы они, особенно те, кто живет на одну зарплату и пенсию, не почувствовали от политических потрясений падения своего жизненного уровня. Вот этим мы руководствовались сегодня на СНБО и эту мысль хотели донести. Я хотел бы обратиться к руководителям облгосадминистраций, облсоветов, предприятий, ведомств - нельзя пользоваться смутной ситуацией, которая сейчас в столице, с тем, чтобы принимать иногда сиюминутные или противоречащие интересам страны решения. Особенно это, подчеркиваю, относится к тем, кто принимает необоснованные решения о прекращении перечисления средств в Госбюджет. Я бы очень просил этого не делать, потому что в противном случае мы будем вынуждены принимать адекватные решения со стороны правительства, а пострадают от этого простые люди. Я напому, что начало развала СССР положил бюджетный сепаратизм. Когда республики стали считать, что они слишком много перечисляют в союзный бюджет и решили все доходы оставить у себя, давайте вспомним, к чему это привело? Это привело к коллапсу финансовой системы Советского Союза. Поэтому как министр финансов я хотел бы сказать - сейчас есть все возможности сохранить эту финансовую стабильность и эту финансовую работоспособность нашей системы. Поэтому давайте не будем необдуманными действиями эту ситуацию осложнять.

**НАРАДА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ГОЛОВАМИ НИЗКИ
ОБЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ УКРАЇНИ
ЗА УЧАСТЮ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА, ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
ТА ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ**

29 листопада 2004 року

29 листопада відбулася нарада Президента України Леоніда Кучми з головами низки обласних державних адміністрацій України за участю Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, Голови Верховної Ради України Володимира Литвина та представників Уряду. Зустріч проводиться з ініціативи керівництва областей.

**СТЕНОГРАМА ВСТУПНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА
КУЧМИ НА НАРАДІ З ГОЛОВАМИ НИЗКИ ОБЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ УКРАЇНИ ЗА УЧАСТЮ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ,
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ**

29 листопада 2004 року

Я думаю, що немає сенсу говорити про ту ситуацію, яка сьогодні склалася в Україні, бо вона критична і, насамперед, що мене хвилює найбільше, це питання стабільності фінансової. Я хотів би, щоб мене чули у цьому плані, що ще кілька днів - і фінансова система взагалі може розсипатися, як "картковий будинок", і відповідальність на себе ні Президент, ні Уряд за це не можуть взяти, бо Уряд працювати не може в нормальному режимі, і ви всі добре знаєте. Але я не знаю, яку ціль поставили ті люди, які сьогодні штовхають на такі заходи. Я цілі не знаю.

Я хочу поінформувати усіх, що у мене вчора відбулась зустріч з Віктором Андрійовичем Ющенком разом з Іваном Степановичем Плющем, разом з Володимиром Михайловичем Литвином. Я не почув агресії з боку головної особи, так би мовити, Віктора Андрійовича.

Але я дивлюсь, що там усіма процесами керують вже зовсім інші люди, я не хочу називати їхні прізвища, мені просто не хочеться їх називати, називати, хто вони є. Бо ті заклики, які лунають з їхніх вуст, перейшли межу, це просто виходить не тільки за рамки Конституції, законів українських, виходять за рамки просто здорового глузду. Таке враження, що десь хтось записав на плівку, вмикає - і одні і ті ж слова.

Я неодноразово говорив і сьогодні ще хочу повторитись, що раз склалася така ситуація, то треба сідати і говорити, не за рахунок революційної доцільності вирішувати усі проблеми. Бо уламки України, я не знаю, може, комусь і потрібні, - тільки не українцям. Я хочу на цьому наголосити. Бо йде розвал всієї системи. А за розвалом ви знаєте що.

Я в своєму зверненні говорив, що мрійники революцію затівають, фанатики її роблять, а користуються плодами негідники. Я не хочу прізвищ називати, вони відомі всім сьогодні. Я ні в якому разі не хочу образити Віктора Андрійовича, чи тих, хто хоче вести нормальний діалог. Головне, що на "Круглому столі" ж домовилися, давайте сідати терміново, працювати, негайно шукати вихід політично-правовий, бо ми бачимо, що в правовому полі не можна розв'язати. Але хочу звернутися знову, нехтувати тим, що східна Україна, де робиться

національний продукт, працює сьогодні, незважаючи ні на що. Але вони своє слово сказали. Я стою на тій позиції, що ми ні в якому разі не повинні допустити розвалу України, розколу України. Хоча я розумію, що такі бажання в деякого є. За тисячі років на ноги стала Україна, коли хтось закликає, встаньте з колін, то вона встала давно вже, не хочуть помічати це, почала нормально розвиватись, люди почали посміхатись на вулицях. Так що ж ми робимо?

Я не знаю, чи слухали ви вчора інтерв'ю наших міністрів. Але сьогодні зрозуміло, що мінімум більш ніж на мільярд не буде надходжень до податкової адміністрації. У чотири рази зменшився потік вантажів через Україну. Тепер те, що виробляється продукція, вона ж завжди під передоплату, то і ця система припинилась. Я думаю, що ніхто ж не хоче, ні Віктор Андрійович, ні Віктор Федорович, бути Президентом однієї частини України. Тому я відгукнувся на вашу пропозицію зустрітись, дійсно така зустріч необхідна. Я хотів би, щоб ми без "накалу страстей", а просто так, "по-чоловічому", як кажуть, поговорили про ту ситуацію, яка є у ваших регіонах, щоб ніхто не робив спробу передати це, як залякування. Розпочав не Схід, розпочав Захід. У західних областях вже влади немає, відсторонені місцеві адміністрації. Перестали платити за вугілля, перестали платити за газ, перестали платити за електроенергію. Хто хоче поставити на коліна, і кого ставити? Я вчора на РНБО зачитав телеграму Національного банку України. Усі добре знають, що такі пристрасті на вулицях ведуть до того, що люди почали забирати гроші, міняти на долари. До чого це приведе, ви всі добре знаєте. Ще раз хочу сказати, усі, хто це затіяв, повинні знати, що вони будуть нести відповідальність перед народом українським. Я не кажу про якусь іншу - моральну відповідальність. Міністр фінансів України каже, що сьогодні в казні нема чим платити шахтарям, чим платити пенсії.

СТЕНОГРАМА ЗАКЛЮЧНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПРЕДСТАВНИКАМИ НИЗКИ ОБЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ УКРАЇНИ ЗА УЧАСТЮ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ, ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ

29 листопада 2004 року

Хотів би подякувати за конструктивізм і дій, і пропозицій. Я розумію, наскільки вам боляче слухати від ваших людей ті звинувачення, які лунають на адресу східних областей, південних областей щодо фальсифікацій і таке інше. Це образа, яка дійсно не має під собою ніяких правових підстав, тільки політичні, - що якщо не так, тільки революційний шлях розв'язання, який пропонується на вулиці.

Взагалі, я радий тим заявам, що все те, що відбувається в останні дні, в тому числі і зустріч представників рад, воно відбувалось у правовому полі, і ніяких рішень щодо відділення, чи щось на зразок того, не було. Хоча я розумію, що п'ять тисяч представників, у кожного є власна думка на подальше розв'язання подій, у тому числі на самі жорсткі кроки.

Те, що із ваших вуст пролунало, ви тільки за одну Україну для всіх українців. Дійсно, де була б єдність, злагода, де б отой настрій, який був ще недавно, не падав, а, навпаки, через заробітну плату, пенсії люди мали можливість відчувати, що влада працює для людей, а не для того, в чому її сьогодні звинувачують. На мою адресу і під час виборчої кампанії, і в ці дні пролунало стільки, скільки для

одній людині занадто багато, але, напевно, така доля у Президента країни, щоб уміти тримати удар. Я неодноразово звертався, що ми повинні сьогодні працювати не тільки в суто правовому полі, а в політико-правовому полі. Та ситуація, яка склалася сьогодні в Україні, потребує неадекватних політичних рішень. Я вас інформував сьогодні, що у мене відбулися розмови з Державним секретарем США Коліном Паввелом та Прем'єр-міністром Нідерландів Яном Балкененде. Я без перебільшення хочу їх думку сказати, що вони тільки за один шлях розв'язання проблеми - шлях переговорів і спроби винайдення консенсусу. Хоча ми розуміємо, що такий консенсус може не задовольнити ні в якому разі одну із сторін. Але шукати цей консенсус потрібно. Якщо є сумніви, що в Донецькій і в Луганській областях були фальсифікації, будь-ласка, за участю усіх міжнародних спостерігачів перерахувати, і якщо підрахунку голосів не повірять, провести переголосування за обох кандидатів, я маю на увазі у Луганській і Донецькій областях. Я переконаний, що ніхто, напевно, не відмовляється перерахувати ще раз голоси. Але якщо і це не задовольнить? Бо причин можна знайти дуже і дуже багато, але вони не є причинами, а просто спробою заблокувати процес розв'язання цієї кризи.

Якщо ми дійсно з повагою відносимося до свого народу, якщо, ми всі добре розуміємо, найближчим часом не буде знайдено політичне рішення, оформлене потім відповідним чином через, припустимо, конституційну угоду, яка повинна бути прийнята Парламентом, бо Україні потрібен легітимний Президент. Ще раз хочу звернутися до українського народу і всіх політичних сил. Якщо ми дійсно хочемо зберегти мир і злагоду і дійсно хочемо будувати те правове демократичне суспільство, про яке ми так багато говоримо, але робимо все не правовим шляхом, давайте проведемо нові вибори. Я попередньо хочу сказати, щоб не спекулювали, як спекулювали під час виборчої кампанії і до неї, що Президент пропонує це тільки для того, щоб йому піти на нові вибори. Я знімаю свою кандидатуру, щоб ні у кого сумнівів у цьому не було. Це єдиний більш менш правовий шлях. Я пропоную сісти за стіл переговорів, я готовий і сьогодні, - є робоча група, склад її відомий, до неї входять у тому числі і Президент України, і спікер Парламенту, і Прем'єр-міністр України. Разом із Прем'єр-міністром, разом із Віктором Ющенком давайте ще раз проведемо діалог, що ж кожна сторона хоче. Бо є пропозиції. Є невіра у підрахунок голосів - давайте підрахуємо. Якщо відмова від таких усіх пропозицій? Ще раз кажу, ситуація занадто загрозлива, я маю на увазі, насамперед, економічну ситуацію. Якщо Уряд, Міністерство фінансів не може сьогодні працювати над новим бюджетом, якщо сьогодні з боку багатьох урядовців лунають голоси про добровільну відставку, якщо хтось лякає, що там хтось занадто тримається за ці посади в Уряді. Так чого хто хоче? Колапс? Чи знову, щоб смута та була, як в післябогданівські часи? Ви знаєте, до чого це призвело. Щоб більше України не було? Так і сьогодні такий зразок політики деякі демонструють. Таке вболівання за Україну. Але ми бачимо, хто вболіває, що є чесні і нормальні політики, які дійсно хочуть добра. А хто від їх імені виступає? Тому давайте почекаємо. Такої думки і Голова Верховної Ради. Ми з ним і вчора, і сьогодні зустрічалися. Я переконаний, що при такій пропозиції Парламент в більшій своїй частині підтримає.

На цій нараді був Прем'єр-міністр, я розумію, в якій ситуації він знаходиться. Він виграв вибори. Пропонує перерахувати голоси, якщо хочете, по всій Україні. Але йому кажуть: "Ти не виграв - ти програв". Я знаю, що сьогодні Україна програла, оце я добре знаю. І коли лад в Україні буде? Я прогнози не хочу робити. Але ми настільки загострили ситуацію, що наслідки будуть.

**СТЕНОГРАМА ВСТУПНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ***1 грудня 2004 року*

Незважаючи на те, що відбувається, я розумію, що у кожного з нас є відповідальність за ту ситуацію, яка сьогодні є в Україні. У нас з вами, особливо тих міністерств, від яких залежить забезпечення життєдіяльності країни. Бо ніхто не знімав з вас цієї відповідальності, і поспилатися на труднощі можна, але треба шукати всі можливі і неможливі і, найголовніше, нестандартні рішення для того, щоб не допустити якогось обвалу.

Мабуть, вперше з 1998 року, ви всі пам'ятаєте, що це була світова криза, наша економіка зіткнулася з такими випробуваннями.

Я хочу повторитися, хоча більшість із вас добре знає ситуацію, але ще в жовтні темп приросту ВВП (7,6%) був удвічі нижчий, ніж у серпні (14%). Ми вже з вами відчули у жовтні місяці наслідки виборчої кампанії, бо не треба бути великим аналітиком для того, щоб зрозуміти, що ця виборча кампанія політичної стабільності Україні не додасть.

Приріст промислового виробництва (6,4%) у жовтні майже в 2,5 рази нижчий, ніж у жовтні минулого року.

Не хочу робити прогнозів за листопад-грудень, вони будуть набагато гіршими, ніж це ми бачимо у жовтні місяці. Я вчора мав розмову із деякими директорами машинобудівних підприємств. Вони кажуть, що іноземні компанії відмовляються від тих замовлень, які були, чи переносять на термін подальше. І якщо я весь час, на всіх брифінгах себе радував і українців, що головне, що машинобудування показує дуже добрі темпи зростання і це тривало практично три останні роки, то я думаю, що це ми вже втратили.

Пробуксовує транспорт. У листопаді втрачено до 5% обсягів перевезень та доходів. Основні порти працюють, наскільки я розумію, нормально. Я сьогодні з Одесою розмовляв. Я вчора мав розмову про ситуацію в Бердянську - жоден корабель не зайшов у порт Бердянська. Кажуть, лежить 180 тисяч тонн вугілля на експорт. Але головна причина, як ви розумієте, зрозуміла для всіх. От 4-5% - це як мінімум десь до 100 мільйонів втрат надходжень. 100 мільйонів гривень тільки для однієї "Укрзалізниці" - це сума.

Я не можу не повторитися, я про це нагадував на всіх попередніх зустрічах, турбота лунає із вуст Уряду особливо, і вчора пролунало із вуст першого заступника Голови Уряду, міністра фінансів. Стан справ у фінансовій і бюджетній сфері. Бо раз погіршується фінансовий стан підприємств, то це значить, що буде погіршуватися вся система.

Насамперед, знизилася наповнення державного бюджету, який є найчутливішим індикатором стану економіки. Я думаю, нас потім поінформує, насамперед, Голова податкової служби нашої.

Щоденні надходження, це та інформація, яка у мене є, скоротилися у 2,3 рази і нині складають 80 мільйонів гривень проти 200 мільйонів до виборів, особливо до другого туру виборів. 80 і 200 - 120 мільйонів, і кожен день - мінус до державної скарбниці.

І в сумі недонадходження до бюджету вже перевищують мільярд гривень (разом із митницею).

І це при тому, що бюджетні переоплати складають 5 мільярдів гривень.

Я розумію, що є велика недоїмка до бюджету (10 млрд грн.), але вона була тоді, коли не було передоплат.

Ви також добре знаєте, що недоїмка найчастіше у безнадійних боржників, лежачих підприємств, а передоплата у тих підприємств, які працюють стабільно.

Тому я вбачаю тут дуже серйозну загрозу виконанню бюджету і поточного, і не знаю, який бюджет складати на наступний рік, якщо ми бачимо і надалі такі тенденції в економіці. А тим більше, що Міністерство фінансів знову перестало працювати - заблоковано Уряд.

Втрачає бюджет і від скорочення експортно-імпортних операцій.

Деякі регіони за листопад дали до державного бюджету лише половину належного. Це, насамперед, наші промислові регіони, у яких великий експорт, але він скорочується. І причини, я не буду повторювати, відомі. І зарубіжні банки не хочуть мати справу з такими підприємствами. Як тут вийти із ситуації? Уряд разом з Національним банком повинен шукати вихід. Але де, на вулиці?

Це пряма загроза виплаті заробітної плати, соціальних допомог, пенсій. Я думаю, що ми в грудні місяці впораємося з цією ситуацією, але ж я маю на увазі в бюджетній сфері, а що у виробничій сфері. Я відповіді сьогодні такої не маю.

І якщо сьогодні багато людей чи переважна більшість українського народу спостерігають з екранів телебачення, вони потім також можуть вийти на вулиці, тільки вже з іншими гаслами.

Втрачається авторитет на міжнародних ринках. А це загрожує зривом програми позик. Я хочу показати тенденції. Тенденції на зовнішніх ринках наших облігаційних паперів. Як ви всі побачили, пішло вниз з 18 листопада, усе пішло різко вниз. До трьох відсотків зменшилася ціна державних облігацій на зовнішніх ринках, а це вже величезні втрати. Так це сьогодні терміново розповсюджується рейтинговими агентствами по всьому світу. Світу не треба дивитися CNN чи EURONEWS, я маю на увазі фінанси, бізнес. Він має таку оцінку через агентства.

Починають хвилюватися і вітчизняні інвестори, банки, вкладники. Знизилася кредитування, почалося вилучення вкладів.

Я думаю, хто вчора мав можливість послухати виконуючого обов'язки Голови Національного банку, він професійно робив спробу заспокоїти наш ринок. Якщо у нас сьогодні є за 10 мільярдів резервів Національного банку, але ми під час виборчої кампанії вже сплеск мали. У нас було 12,1 мільярда. Так що, пару мільярдів ми втратили за час виборчої кампанії.

Платіжна дисципліна.

Знову знижуються розрахунки за спожиті енергоресурси. Насамперед за вугілля, поставлене на теплоелектростанції.

Ще у вересні ми мали 100-відсоткові розрахунки за електроенергію. Я на прес-конференції нас інформував, я звертався до засобів масової інформації, я казав, що це велика наша перемога. А сьогодні вже менше 90%.

Якщо так піде і далі, до кінця року енергоринок може, за їх розрахунками, недоотримати далеко за 400 мільйонів гривень. Хто платити буде шахтарям? З чийої кишені? Чи хтось думає, що шахтарі будуть знову очікувати, що колись розрахуємося. Ми вперше в цьому році з боргами практично розрахувалися.

У листопаді на 90 мільйонів гривень збільшилася заборгованість підприємств теплоенергетики за природний газ. Ми кілька років, вже три роки

нас не звинувачує ні Росія, ні Туркменістан за розрахунки з газом. Давайте згадуємо, зовсім же недавно всі засоби масової інформації, у тому числі зарубіжні, європейські, насамперед, кричали про те, що Україна краде газ, російський чи туркменський. Забули ми про це. Але сьогодні така ситуація, що ніхто нам даром газ давати не буде, якщо не буде постійних розрахунків.

Ну а те, що сьогодні зима і стабільність енергетичної системи для нас питання із питань, тому сьогодні треба "бити на сполох".

Причини такої ситуації, як ви всі розумієте, це та політична криза, яка сьогодні є в Україні у зв'язку з виборами Президента України. І чим далі ми будемо затягувати політико-правове рішення, політико-правовий пошук компромісу, я хочу підкреслити, політико-правовий, тим більше будуть зростати втрати в економіці, тим ближче до незворотних процесів. Я не хочу, щоб мене всі зрозуміли, що це якесь залякування, бо залякування йде з площі, а я тут спираюсь на ту статистику роботи економіки, яка є і яка дозволяє мені зробити тільки такі висновки і ніякі інші.

Я хочу всіх поінформувати, що в ці дні відбувалися численні політичні консультації, я не буду перераховувати, з ким у мене були переговори, у тому числі і з опозицією. Я можу підкреслити, що зустрічі були абсолютно толерантні. Але як тільки ми виходимо із-за столу і попадаємо в іншу ситуацію, то там лунають інші заклики. Тому розв'язати цю проблему можна тільки за однієї умови, якщо буде добра воля з боку всіх сторін цього процесу, а не лунатимуть звинувачення, образи на Уряд країни, на Прем'єр-міністра, на тих депутатів, які підтримують можливе знайдення компромісу, а не революційну доцільність, не конституційний переворот, на який штовхають сьогодні, образи на адресу Президента України.

Ще раз хочу підкреслити, що зі мною розмовляти мовою ультиматуму абсолютно недоцільно, я не сприймаю це. Я хочу просто всім нагадати, особливо під час виборчої кампанії лунали заклики "народ український давайте піднімемо з колін". Так от я хочу сказати, що сьогодні робляться спроби поставити на коліна ту частину українського народу, яка проголосувала за Януковича. Це схід, південь, в основному. Я думаю, якщо це буде і надалі продовжуватися, це буде груба історична помилка, підкреслюю, історична помилка.

Україні потрібен легітимний Президент. І просто політичне рішення, у тому числі і через Парламент, це не рішення. І якщо ми підкреслюємо, що ми будемо демократичну правову державу, давайте хоч дочекаємося рішення Верховного Суду України. Якщо з боку і Прем'єр-міністра Януковича за ці дні пролунало багато пропозицій, для того, щоб сісти за стіл і говорити про них, у тому числі перерахунки голосів в Донецькій і Луганській областях, переголосування в цих областях. Я звернувся, давайте проведемо повторні вибори. Але це ж, як ви бачите, не сприймається. Нам кажуть, давайте проведемо переголосування. Я хочу звернутися до всіх. Скажіть, будь ласка, де є у світі третій тур виборів? Бо переголосування - це буде фарс, я по-іншому розглядати не можу. І я ніколи не підтримаю такий варіант. Бо він антиконституційний. А провести "плебісцит", будь ласка. Бо в такому переголосуванні, я чітко розумію і знаю позицію Віктора Януковича (він не міг зустрітися з 200 чи скільки депутатів хотіло з ним зустрітись зранку, бо натовп не дозволив зустрітись). Так він у такій кампанії переголосування

брати участь не буде. Тому якщо хоче та сторона провести ще один крок, я маю на увазі інавгурація вже відбулась, тепер ще плебісцит провести. Будь ласка, ми заборонити не можемо, тільки з якою частиною України?

Тому я закликаю знову всі сторони цього процесу до виваженості, знову закликаю до того, що давайте подумаємо про наслідки. Бо ті, хто виступає на площах, від цього не постраждають аж ніяк, постраждають люди прості. І це вже видно, що вони постраждають обов'язково. Я вчора зустрічався, хочу підкреслити, з паном Соланою, сьогодні повинен відбутися "Круглий стіл" за участю всіх учасників того ж процесу, Президента Польщі Кваснєвського, Президента Литви Адамкуса, Генерального секретаря ОБСЄ Кубіша і Голови Державної Думи Російської Федерації Гризлова, учасники цього процесу - Президент України, Голова Верховної Ради, Янукович і Ющенко. Є ще надія. Але я хочу все-таки вас послухати. Бо ситуація міняється постійно.

СТЕНОГРАМА ЗАКЛЮЧНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

1 грудня 2004 року, 14:38

Те, що сьогодні терміново треба знаходити компроміс, я думаю, що на цій основі стоять усі політичні сили чи переважна більшість. Ті, які виступають проти цього, я не хочу говорити "компліменти" на їх адресу, вони повинні чітко розуміти, що вони працюють проти України. Компроміс повинен базуватися на Конституції і законах України. Я ще раз хочу підкреслити те, що Україні потрібен Президент всієї країни. Парламент уже практично прийняв рішення, я маю на увазі попереднє щодо виборів. За рішенням Парламенту вибори визнаються недійсними з багатьма порушеннями чинного законодавства. Я вже казав, це політичне рішення, яке не має правової бази.

Ми повинні дочекатися рішення Верховного Суду. Він повинен своє слово сказати. Якщо він скаже, я не хочу, припустимо, щоб це розцінювалося як тиск, він скаже, що були численні порушення виборчої кампанії (хоча відмінити результати за законом він не має права). Це вже дає підстави, щоб разом у суспільстві з Парламентом підписати конституційну угоду, бо суто конституційного виходу із цієї ситуації уже на сьогодні не існує. За конституційну угоду повинна проголосувати конституційна більшість депутатів, і я переконаний, що такий консенсус можливий. Але він можливий тільки за відсутності ультиматумів і за наявності доброї волі. Щоб мали можливість подивитися, що буде завтра і післязавтра. Щоб знову не було переможців, але уже на уламках, і переможених. Бо ви розумієте, якщо під таким прапором будуть діяти всі політичні сили з двох боків, то переможців також не буде. Буде поразка самої України. Цього ми допустити не маємо права.

Я хочу звернутися до усіх керівників підприємств (там робиться національний продукт), до усіх робітників і подякувати за те, що вони працюють, не виходять на вулицю. Подякувати за те, що прислухаються до звернень Уряду і Президента не їхати до Києва і "стінка на стінку", таким чином, вирішувати цю проблему.

Я вважаю, те, що ми без застосування сили робимо все можливе і неможливе, щоб прийти до порозуміння, я прошу тих, хто з цим не погоджується, не вважати за слабкість Президента. Я переконаний, що через деякий час ми всі будемо вважати це сильною стороною і влади, і України в цілому.

Ми собі і світові повинні довести, що ми можемо і обов'язково зробимо ті кроки, які від нас вимагає суспільство, а не одна якась його частина.

Я звертаюся до ЗМІ, до об'єктивізму, не можна, щоб з одного боку був один колір, з другого - тільки другий. Це розпалювання протистояння у суспільстві. Ви повинні розуміти і свою відповідальність.

Я переконаний, що таким чином ми збережемо спокій і злагоду в суспільстві, не дамо розвалитися економічній системі і збережемо Україну. Мені дуже шкода, що те, що ми мали в руках, не в небі, в руках, ми дуже швидко все це втрачаємо.

СТЕНОГРАМА ЗУСТРІЧІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ З ПРЕЗИДЕНТОМ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ВОЛОДИМИРОМ ПУТІНИМ

2 грудня 2004 року.

В. Путин: Уважаемый Леонид Данилович, я очень рад, что Вы сочли возможным и нашли время в этот очень сложный период развития внутривнутриполитической ситуации в стране хотя бы несколько минут встретиться для того, чтобы обменяться мнениями о том положении, которое сложилось сейчас на Украине и о перспективах развития ситуации, перспективах выхода из этого очень острого кризиса. Несмотря на всю остроту, Вам все-таки удалось удержать ситуацию в руках, удалось ее удержать от каких-то крайних проявлений. И, слава Богу, что не случилось ничего худшего. Мы очень обеспокоены всем, что связано с тенденциями раскола. Сейчас можно об этом прямо говорить. И всячески поддерживаем все Ваши усилия, направленные на укрепление целостности государства. Мы переживаем вместе с Вами в связи с этими событиями. Для нас, конечно, не безразлично, что там происходит. Даже по официальной переписи населения, Вы мне рассказывали, 17% русских, этнических русских. На самом деле, и думаю, гораздо больше. Это полностью русскоязычная страна и причем и на западе, и на востоке. Без преувеличения можно сказать, наверное, каждая вторая семья, на Украине, если не больше, имеет родственные и личные связи с Россией. И все, что происходит, для нас, конечно, важно.

Л. Кучма: Столько лет одной семьей жить, это...

В. Путин: Да, это серьезно для России. Поэтому мы с тревогой следили за всем тем, что происходит. Хочу еще раз сказать: мы выражаем поддержку всему тому, что вы делаете с целью укрепления страны и выхода из кризиса. И хочу Вас заверить в том, что Россия всегда будет с Украиной, всегда будет поддерживать и помогать Украине во всех ее усилиях, направленных на стабилизацию обстановки в стране. Вы правильно сказали, столько лет мы жили в единой семье, причем мы не делим в нашем сердце ни южную, ни северную, западную, восточную часть. Для нас Украина - единое независимое государство. Мы рассчитываем и очень надеемся на то, что какие бы бури внутривнутриполитические в Украине не бушевали, все-таки все стороны будут оставаться в рамках действующего законодательства и Конституции страны. Стоит только нарушить Конституцию, затрепшит и сама страна. Поэтому еще раз хочу подчеркнуть, желаю Вам всяческих успехов в разрешении тех проблем, которые возникли, и готовы вместе с Вами в тех рамках, которые Вы считаете для нас возможными, участвовать в урегулировании.

Л. Кучма: Спасибо, Владимир Владимирович, что нашли, действительно, некоторое время обменяться мнением по тем процессам, которые происходят сегодня в Украине. Было бы удивительно, если бы Россия стояла в стороне. Потому что я не буду повторять всего того, что Вы сказали, просто однозначно - без непосредственного участия Российской Федерации в урегулировании этого политического кризиса, наверное, его урегулировать так, чтобы не потерять лицо, наверное, невозможно. Я благодарю, что в "Круглом столе" дважды от Российской Федерации принимал участие Борис Грызлов, человек, который наделен высокими полномочиями от России, может сказать слово и от парламентариев российских и, самое главное, в целом от России. Я не хочу, чтобы неправильно меня поняли, но той Украины, которая была до выборов, ее сегодня не существу-

вует. Действительно, абсолютно противоположные мнения с двух сторон, что мы сегодня разделили Украину, причем с одной, в основном, стороны делается попытка не учитывать мнение другой стороны. Причем, попытку эту делают, в основном, силовым давлением, можно сказать, революционным путем, не думая о последствиях, прежде всего, экономических. Потому что за экономическими последствиями дальше уже начинаются революционные процессы. А мы видим тот негатив, когда за очень короткое время, который уже проявился в экономике, я не буду это перечислять, потому что и так абсолютно ясно по самым простым вещам, потому что намного меньше наполнение государственной казны, намного меньше грузов пересекает Украину и многое, многое, что связано всегда с нестабильностью. Нестабильностью пока политической...

В. Путин: Это видно уже и по транспортным потокам, да?

Л. Кучма: Конечно, в четыре раза уже с западной границы уменьшились транспортные потоки. В четыре раза. А это колоссальные суммы сборов таможенных, это ясно и понятно. Потом, в некоторые порты корабли, вообще, не заходят, и грузы наши, которые там на экспорт, металл, уголь, зерно и многое другое, заполняют склады, и можно где-то дойти до тупика, абсолютно. И мне казалось, то решение, которое мы вчера нашли, оно дает возможность абсолютно в конституционном, правовом поле, я бы даже уточнил, политико-правовом поле, разрешить этот конфликт. Но вчера все друг другу руку пожали, и первое, самое главное, что обещали, снять блокаду, потому что когда не работают государственные учреждения, то это как раз является дальше нарастание негативных процессов в экономике. Тут ясно и понятно. Мне кажется, что оппозиция это четко должна понимать. Не правительство сегодня будет виновато в том, что эти процессы идут. Потому что правительству и всем правительственным учреждениям работать не дают в нормальных условиях. Ну все-таки есть надежда, потому что такой протокол, такое заявление подписывалось всеми высокими сторонами, Европейским союзом, Польшей, Литвой, они члены в Европейском союзе, и ОБСЕ на уровне Генерального секретаря, и сегодня председательствует в европейском кабинете совете министров Польши, там Цимошевич был, министр иностранных дел, ну, естественно, Грызлов. То есть, вроде, компромисс найден, найден в правовом поле, теперь дальше как будут развиваться события. Конечно, на это у меня однозначного ответа нет. Потому что, - я говорю, - то, что сегодня происходит, мне дает основание говорить об этом. Но самое главное, что Верховный Суд, как высший орган, должен действительно сказать: были грубые нарушения или не было. Хотя политическое решение на уровне парламента, оно практически принято, оно существует и, наверное, в этой ситуации парламент поступил абсолютно правильно, потому что надо искать пути разрешения, а не пути доведения ситуации в тупик. Так что будем надеяться. И процесс, который предлагается по этому заявлению, очень простой. Решение Верховного Суда, дальше конституционная реформа. Конституционная реформа позволяет практически через несколько дней утвердить правительство уже, в соответствии с новым положением, правительством, парламентом, то есть - в этом случае парламент и правительство берут на себя ответственность за ситуацию в стране. И рабочая группа, которая создана из представителей всех сторон, она должна разрабатывать правовой путь, как провести выборы президента дальше. Потому что простые предложения - провести простое переголосование - это будет просто плебисцит, я не понимаю, почему многие, в том числе европейские структуры,

хотят пойти по такому пути, который сделает президента, избранного таким путем, нелегитимным.

В. Путин: Мне тоже это удивительно, потому что переголосование второго тура тоже может ничего не дать, тогда что, значит, нужно будет проводить в третий, в четвертый и в 25-й раз, пока одна из сторон не получит нужное количество голосов?

Л. Кучма: По-моему, в юриспруденции я еще не слышал, что есть третий тур выборов. Есть перевыборы, если признаны эти выборы недействительными. Другого пути нет. Переголосование может быть на отдельных участках, округах, но пока никто из этого не хочет исходить.

В. Путин: Ну, Леонид Данилович, могу Вам только сказать, что я благодарен, во-первых, за высокую оценку нашего участия в процессе посредническом. Но я знаю, что Вы со мной согласитесь, ни Россия, ни Евросоюз, ни международные организации, даже самые авторитетные, конечно, они проблемы не решат. Мы все можем только сыграть роль посредников, но окончательное слово должно быть только за украинским народом.

Л. Кучма: Абсолютно с Вами согласен. При этом еще одно условие неперемное. Что стороны, те, которые представляют народ в том числе, они должны идти навстречу друг другу, а не идти в противоположные стороны.

В. Путин: И действовать в рамках Конституции.

Л. Кучма: И действовать в рамках Конституции и Закона Украины. Конечно.

**СТЕНОГРАМА ВСТУПНОГО СЛОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ
ЗА УЧАСТЮ ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ УКРАЇНИ***2 грудня 2004 року, 22:04*

Доброго вечора, дорогі друзі!

Ви знаєте, що я щойно повернувся із Москви, де провів консультації з Президентом Російської Федерації Володимиром Володимировичем Путіним. Він на тиждень відлітає за кордон, але та ситуація, яка є в Україні, Росію також не може не турбувати. Ця ж ситуація турбує сьогодні не тільки наших сусідів, а, практично, весь світ.

Позиція моя особиста не змінилась. Я стою на тих основопологаючих принципах, які ми підписали на "Круглому столі". Це, насамперед, дати можливість працювати сьогодні Уряду, іншим державним установам, для цього була чітка домовленість зняти всі облоги. А далі робити спроби усі проблеми, які сьогодні є у нашому політичному житті, вирішити у політико-правовому полі.

Насамперед, ви знаєте, що ми всі чекаємо рішення Верховного Суду, але, незважаючи, яке рішення Верховного Суду буде. Хоча можна зрозуміти, враховуючи, що сьогодні Віктор Федорович подав заяву про суттєве порушення з того боку в результаті виборів. То якісь пропозиції з боку Верховного Суду обов'язково будуть і констатація фактів, що вибори відбулись з порушеннями. Тому ви знаєте, що робоча група повинна створити пропозиції по правовому виходу із цієї ситуації, яка складається із представників обох сторін, у тому числі Парламенту і Президента України. Я думаю, головне, що для того, щоб, я так перекоаний, зняти протистояння не тільки сьогодні, а й в майбутньому тіло влади і досягти консенсусу в стосунках законодавчої і виконавчої влади, треба провести політичну реформу. Бо сьогодні зрозуміло переважно всім, що тільки такий механізм, який апробований і працює в усьому світі, що Парламент, парламентська коаліція формує Уряд і бере відповідальність, світ кращого, на мій погляд, не придумав.

Тому треба провести терміново цю реформу. Уряд після прийняття цього Закону змін до Конституції іде у відставку, формується новий Уряд. Хай називають його як завгодно, народної довіри чи ще якимись назвами, але головне сьогодні - Україні потрібен дієздатний Уряд. Бо сьогодні багато міністрів не можуть потрапити до своїх кабінетів, чи сам Уряд не може терміново реагувати на всі зміни, які відбуваються в економіці. Це глухий кут. І на цій основі вже провести вибори Президента України. Ще раз хочу підкреслити, що моя думка - я згоден розглядати, якщо ми знайдемо правове поле, проводити в більш короткий термін, ніж це передбачено Законом "Про вибори Президента України", але затягувати цей процес не можна. Я думаю сьогодні ми почуємо про загальну ситуацію в країні. Я хочу вас попередити, що ми такі зустрічі будемо проводити кожного дня; насамперед для того, щоб і самим приймати рішення, а потім інформувати громадськість країни, що відбувається в країні, в економіці насамперед. І те, що ми це проводимо за участю наших друзів. Але головні рішення повинні бути за українським народом, насамперед, і за тими політичними силами, які повинні зрозуміти, що тільки компроміс дає можливість рухатись далі. Стояти кожному на своїх позиціях - це шлях в нікуди.

**ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ
ЗА УЧАСТЮ ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ УКРАЇНИ**

2 грудня 2004 року, 22:06

Я хочу звернутися, насамперед, до енергетичного блоку і до шахтарів. Нам треба працювати з губернаторами і звернутися до органів місцевого самоврядування. Ви повинні розуміти, що ніхто сьогодні даром працювати не буде. Якщо є проблема, повинна бути чесна і прозора політика в економіці. Є вона - тоді зрозуміло для населення, політиків і не політиків, що така ситуація сталася на ринку, хтось припиняє поставку вугілля чи газу, чи іншого якогось палива через те, що немає оплати. Ніхто сьогодні в знак робочої солідарності в рахунок майбутніх платежів постачати не буде, бо в усіх є сім'ї, люди повинні отримувати зарплату. Ми забули, коли ми не платили, і не дай Бог нам повернутися до тих часів. Я розумію, що такі проблеми є. Хочу звернутися до усіх, від кого це залежить, не треба грати в політику, за все треба платити сьогодні.

**ВСТУПНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ
НА НАРАДІ ЗА УЧАСТЮ ПРЕДСТАВНИКІВ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ФРАКЦІЙ
ТА ГРУП, ЧЛЕНІВ УРЯДУ***3 грудня 2004 року, 16:28*

На сьогоднішній нашій зустрічі, окрім урядовців, присутні керівники ряду фракцій Парламенту. Я вам ваячний, що ви відгукнулися на моє запрошення. Моя думка головна полягає в тому, що завдання всієї державної влади, всіх гілок влади, не тільки, припустимо, Уряду, зробити все, щоб не допустити подальшого спаду в економіці. Я хочу всім вам нагадати нашу молоду історію, що на початку 90-х років ми були вже в кризі. Але та криза була зрозуміла для нас, бо то був розпад Радянського Союзу і наслідки вам всім відомі. В кінці 90-х років, в 98-ому році, була світова криза, особливо через ситуацію в Росії. Ми також добре пам'ятаємо, до чого це призвело. Але зараз економіка України, досягнувши найвищих показників зростання, може дуже швидко опинитися на грані кризи. І причини тут не зовнішні, як було ці два рази, а причини наші, внутрішні. І чим далі ми будемо затягувати політико-правове розв'язання, тим більше будуть зростати втрати в економіці. Тим ближче до незворотних процесів. Я хочу, щоб мене не розуміли, що йде з мого боку залякування, я думаю, що ми будемо мати можливість послухати всіх міністрів, від яких в якійсь мірі залежить ситуація в економіці. Але повірте, що я сам особисто спираюся тільки на статистику. На факти, на оцінки, які мені особисто дозволяють сказати такі гіркі для нас усіх слова.

Хотів би закликати всіх до абсолютно відвертої розмови. Я знову хочу нагадати, що я стою на тих принципах, які були підписані всіма учасниками "Круглого столу", вони відомі. Якщо і свій підпис поставив Хав'єр Солана, який є Верховним представником ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики. Так те, що сьогодні стоїть в Україні питання безпеки, я думаю, що ні в кого сумнівів не існує. І ще хотів би закликати. Шановні друзі, якщо ми самі, українці, це не зробимо, я не думаю, що це додасть нам поваги в світі.

ВСТУПНЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА НАРАДІ З ПИТАНЬ ПОТОЧНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ЗА УЧАСТЮ ЧЛЕНІВ УРЯДУ

6 грудня 2004 року, 11:40

Криза стрімко розвивається, її причини всім добре відомі і не потребують додаткових коментарів. Як Президент України я робив і роблю все можливе для того, щоб криза була розв'язана якомога швидше. Без застосування сили, бо від цього залежить і динамічний розвиток нашої економіки, і єдність України.

Ми двічі зустрічались за "Круглим столом" за участю представників європейських країн, європейських структур, Російської Федерації, ухвалювали спільне рішення. Я хочу ще раз повторити основні наші зобов'язання сторін:

сторони дійшли згоди щодо негайного розблокування роботи органів державної влади, створення умов для виконання ними своїх функцій;

сторони дійшли згоди щодо створення експертної групи для проведення термінового юридичного аналізу та внесення відповідних пропозицій про завершення виборів Президента України на підставі відповідного рішення Верховного Суду України. Ви знаєте, що така експертна група напрацювала свої пропозиції, відповідні проекти змін до існуючого Закону. Вони є в Парламенті;

сторони дійшли згоди щодо прийняття в пакеті з внесенням змін до Закону України "Про вибори Президента України" політичної реформи, з внесенням змін до Конституції України відповідно до проекту Закону 4180 та формуванням на цих засадах Уряду України. І ось тут, на мій погляд, головна відповідь, в тому числі і про відставку Уряду. Є бажання - значить, треба приймати зміни до Конституції і приступити негайно до формування нового Уряду уже на підставі тих засад, які передбачають ці зміни.

І сторони дійшли згоди щодо проведення наступного засідання "Круглого столу" після прийняття відповідного рішення Верховним Судом України. Таке рішення Верховним Судом України прийнято, і його треба виконувати. Ну, а сьогодні ми очікуємо на прибуття для подальшого проведення "Круглого столу" всіх його учасників.

Я ще раз хочу заявити, що я готовий на подальші кроки, щоб зняти нічим, на мій погляд, не вмотивовану напругу в суспільстві. У зв'язку з цим знову пропоную Парламенту невідкладно розглянути в пакеті Закон про зміни до Закону "Про вибори Президента України" та законопроекти "Про внесення змін до Конституції України". Як ви всі добре знаєте, остання Погоджувальна рада дійшла такої згоди, але потім така згода знову була порушена. Готовий також прямо в сесійній залі підписати їх одразу після прийняття.

Хотів би також припинити спекулювання щодо відставки Центральної виборчої комісії. Прийміть ці звинувачення на свою адресу, а не на адресу Президента України. Хотів би нагадати всім. Стаття 30 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", яка визначає процедури дострокового припинення повноважень членів ЦВК. Нагадую всім, я хочу, щоб це знали і в Україні всі, що є причиною відставки членів ЦВК! Особиста заява про складення повноважень, досягнення 65-річного віку, припинення громадянства України, вибуття на постійне місце проживання за межі України, недотримання вимог щодо несумісності з іншими видами діяльності, встановленими частинами 3 та 5 статті 7

цього Закону, набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього, визнання недієздатним, безвісти відсутнім чи оголошення померлим, порушення членом комісії присяги, неможливість виконання своїх повноважень за станом здоров'я. Згідно з частиною 5 ст.30 повноваження члена комісії припиняються у разі його смерті.

Отже, для того, щоб Президенту України звернутися до Верховної Ради з пропозиціями щодо заміни складу ЦВК, по-перше, треба мати законні підстави. Наскільки я інформований, сьогодні до змін до Закону "Про вибори Президента України" вноситься така норма. Але її ще треба проголосувати. По-друге, я готовий був іти на компроміс, і про це в Парламенті добре знають, в тому числі про це наголошував з трибуни і Голова Верховної Ради. Але я до цього часу не маю пропозицій з боку Парламенту щодо складу членів ЦВК. А тим більше хотів би задати питання - що, вони лист будуть писати "на деревню дедушке"? - Адміністрація Президента заблокована, треба хоча б якісь процедури зберегти, зареєструвати і так далі. Але це другорядне питання.

Тому ще раз вкотре підтверджую свою готовність до компромісу, а для цього, як ви розумієте, потрібна добра воля, а не нові знову ж таки ультиматуми. Настав час не декларувати наміри до консолідації, як ми чуємо з цих трибун, в тому числі вуличних, а рішуче діяти. Саме це якраз і потрібно Україні. Саме для цього я знову зібрав економічно-виробничий склад Уряду, щоб почути, яка ситуація складається на сьогоднішній день і які термінові заходи треба приймати в економіці України.

ПЕРЕБУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

8 грудня 2004 року

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Шановні співвітчизники!

Україна у своїй новітній історії неодноразово переживала кризові явища, але завжди вистачало політичної волі, розуму для того, щоб знайти єдино правильне рішення, яке у першу чергу було підтримане цим залом, а потім знайшло підтримку в суспільстві. За останні часи ми неодноразово чули слова, що не повинно бути переможців і переможених, що повинна виграти Україна. Я думаю, що треба додати, щоб ні в якому разі не було приниження. У цій залі багато депутатів, які пам'ятають, як приймалася Конституція України. Здавалося б з деяких питань Конституції, взагалі, ми ніколи не знайдемо конетитуційну більшість. Якщо хтось забуває, в тому числі постатейно голосували, дійсно, про проблему мови, прапора, герба. Але знову ж таки і парламент був трохи інший, але Конституція була прийнята. Тому я і сьогодні звертаюся до всіх вас до розуміння цієї ситуації, яка сьогодні є в Україні. Мені подав заяву Генеральний прокурор. Я приймаю відставку. Це вже в якості коментарю до тих обговорень, які були і в цьому залі сьогодні, і на Погоджувальній комісії. Я тоді прийшов у цей зал. Конституція була прийнята. Я і сьогодні прийшов в цей зал з розумінням того, що те рішення, яке сьогодні необхідне не якійсь частині парламенту, а й країні нашій, буде прийняте.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДПИСАВ УХВАЛЕНИЙ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ"

Цей Закон, за умови прийняття Верховною Радою України до 1 вересня 2005 року Закону України про внесення змін до Конституції України щодо удосконалення системи місцевого самоврядування, набуває чинності з 1 вересня 2005 року, за винятком частини п'ятої статті 76, частини першої статті 77, пункту 6 частини другої та частини шостої статті 81, частин шостої - десятої статті 83, пункту 1 частини другої статті 90, частини першої статті 141 Конституції України в редакції цього Закону, що набувають чинності з дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною у 2006 році.

У разі неприйняття Верховною Радою України до 1 вересня 2005 року Закону України про внесення змін до Конституції України щодо удосконалення системи місцевого самоврядування, цей Закон набуває чинності з 1 січня 2006 року, за винятком частини п'ятої статті 76, частини першої статті 77, пункту 6 частини другої та частини шостої статті 81, частин шостої - десятої статті 83, пункту 1 частини другої статті 90, частини першої статті 141 Конституції України в редакції цього Закону, що набувають чинності з дня набуття повноважень Верховною Радою України, обраною у 2006 році.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДПИСАВ УХВАЛЕНИЙ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ" ПРИ ПОВТОРНОМУ ГОЛОСУВАННІ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ"

Закон набуває чинності з дня його опублікування у газеті "Голос України", яке відбувається не раніше дня офіційного оприлюднення Закону України "Про внесення змін до Конституції України", і втрачає чинність в день, наступний за днем вступу на пост новообраного Президента України.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРОВІВ КОНСУЛЬТАЦІЇ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ З КЕРІВНИЦТВОМ БЛОКУ "НАША УКРАЇНА" ТА ГОЛОВОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРОМ ЛИТВИНОМ

Президент України Леонід Кучма, перебуваючи у Парламенті, провів консультації з керівництвом блоку "Наша Україна" та Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИБОРАМИ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Шановні співгромадяни!

Сьогодні я звертаюся до всіх, кому не байдужа доля держави, хто своїм найголовнішим обов'язком вважає збереження нашого спільного дому. Немає на його порозі підступного ворога, який би загрожував існуванню українського народу. А спокій, між тим, полишив нашу благодатну землю...

Що ж трапилося з нами?!

Нині, мабуть, немає жодного політика, який би не пояснював власні дії любов'ю до України. Не беру під сумнів щирість переважної більшості з них. Але інколи здається, що любов до себе у деякого витискує патріотичні почуття. Що є первісною ознакою патріотизму? На мій погляд за будь-яких обставин - не заподіяти шкоди своєму народу.

Саме з цього, насамперед, треба виходити всім. Але і одна, й інша команда ніби й забули про принцип - "спільна слава і спільна спокута" щодо нашого тринадцятирічного минулого. З обох боків з'явився спокуса приписати собі лише славу, а своїх політичних суперників звинуватити у всіх гріхах - невірних та вигаданих.

Ми ніби й забули, що суспільство розвивається поетапно і не може бути радикально змінено за короткий час. На шляху трансформацій не обійтись без помилок, зниження ефективності державних інститутів, послаблення соціального контролю, певної дезорганізації суспільства.

І за даних умов недовіра до влади, навіть безпідставна, є нормальним станом громадської думки і політичного мислення кожної країни. Це притаманно і державам так званої розвинутої демократії.

Що вже говорити про Україну, де століттями чужа влада пригнічувала спільноту. А це закономірно виробило якщо не свідоме відторгнення, то здоровий інстинкт недовіри широкого загалу до держави і чиновництва зокрема.

Отже, я вважаю природним, коли люди усвідомлюють необхідність

постійного контролю за державою з боку громадянського суспільства. І саме тому я з розумінням ставлюся до всього, що відбувалося в останні тижні в Україні. І саме тому влада не зробила жодного силового кроку, навіть заради підтримання правопорядку.

Хоча у непевну добу завжди знаходяться гарячі голови і крижані серця, готові за будь-яку ціну довести людуству, що не дарма вони з'явилися на цей світ. Їм, героїстам сучасності, байдуже що спалювати - Книгу, Храм, Батьківщину...

Але не про них мова.

Обравши наступної неділі нового Президента, ми насправді тільки постанемо перед вибором. Вибором шляху, яким йтиме Україна до щасливої долі, омріяної її народом. Кожен, хто пустився у виборчі змагання, сказав: "Я знаю - як. І мій шлях - кращий". Але всі ми розуміємо, що поступ людуства - це естафетні дівань багатьох поколінь людей: діда і батьків, нас самих та наших дітей і онуків. Ніхто не може сказати: я був першим. Дай Боже, нікому з нас не бути й останнім у цьому незворотному русі, побачивши навіч прірву, яку не подолати.

Саме у ваших руках, дорогі мої співвітчизники, сьогодні ключ до вірної дороги. Цей ключ - усвідомлення себе громадянином, який діє згідно з розумом і совістю.

Ми маємо довести собі і світу, що здатні чесно і без страху обрати того, кого вважаємо кращим. Незважаючи на будь-який тиск, не оглядаючись на тих, для кого вибори - слухна нагода у будь-який спосіб нажити собі той чи інший капітал або капіталець.

Ми маємо поставити незборимий заслін намаганням деяких псевдопатріотів та "друзів народу" зіштовхнути нас зі шляху до порозуміння у нескінченні з'ясування стосунків і подальшу ворожнечу.

Ми маємо усвідомити, нарешті, що вибори Президента - це лише епізод, нехай і важливий, у масштабній спільній роботі з перебудови всієї владної конструкції. Перший крок у цій справі зробила Верховна Рада України, ухваливши восьмого грудня цього року конституційну реформу.

Вкрай важливо, щоб і самі кандидати на президентську посаду, незалежно від результату виборів, знайшли в собі сили простягнути один одному руку співпраці. Цей громадянський вчинок потрібен українському народу, який не можна розділити навпіл.

Нам усім треба вгамувати пристрасті і розпочати послідовний і зважений рух до майбутнього, в якому кожному знайдеться місце.

А сьогодні мені залишається побажати нам усім благополучно завершити, нарешті, цю багатостраждальну справу - обрання Президента. І вирішальне слово у цьому належить вам, моїм співвітчизникам.

Виявіть свій демократичний, вільний вибір. Адже від громадянської свідомості й доброї волі кожного з нас залежить завтрашній день України, майбутнє наших дітей і онуків.

Зичу вам добра, миру й злагоди!

Діяльність ЦВК

Вміщені в цьому розділі документи висвітлюють діяльність Центральної виборчої комісії України упродовж жовтня 2004 р. - січня 2005 р.

...

The documents published in this section illustrate the activities of the Central Election Commission of Ukraine in October 2004 - January 2005.

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1165 ВІД 10 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ ПО ВИБОРАХ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

На підставі протоколу Центральної виборчої комісії від 10 листопада 2004 року про результати голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року та відповідно до частини п'ятої статті 11, частин третьої, п'ятої, шостої статті 84, частин першої, другої статті 85 Закону України "Про вибори Президента України", керуючись статтями 12, 13, пунктами 1, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія постановляє:

1. Провести повторне голосування по виборах Президента України, призначивши його на неділю, 21 листопада 2004 року.

2. Включити до виборчого бюлетеня для повторного голосування по виборах Президента України 21 листопада 2004 року кандидатів на пост Президента України Ющенка Віктора Андрійовича та Януковича Віктора Федоровича, які у підсумку голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року набрали найбільшу кількість голосів виборців.

3. Цю постанову опублікувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії С.КІВАЛОВ

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1166 ВІД 10 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО ТЕКСТ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ
У ДЕНЬ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 ЖОВТНЯ 2004 РОКУ"**

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 13, частини шостої статті 84 Закону України "Про вибори Президента України", керуючись статтями 11, 12, 13, пунктом 14 статті 18 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія постановляє:

1. Затвердити текст повідомлення про результати голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року (Додаток).

2. Повідомлення про результати голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року опублікувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії С.КІВАЛОВ

**ДОДАТОК ДО ПОСТАНОВИ ЦВК №1166 ВІД 10 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО ТЕКСТ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ
У ДЕНЬ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 ЖОВТНЯ 2004 РОКУ"**

Відповідно до частин першої-третьої, п'ятої статті 84 Закону України "Про вибори Президента України", на підставі протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах окремого закордонного виборчого округу Центральна виборча комісія встановила результати голосування у день виборів Президента України 31 жовт-

ня 2004 року. Згідно з частиною шостою статті 84 Закону України "Про вибори Президента України" Центральна виборча комісія повідомляє:

кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у день виборів Президента України, - 27 897 559 (двадцять сім мільйонів вісімсот дев'яносто сім тисяч п'ятсот п'ятдесят дев'ять);

кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України, та відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні:

Прізвище, ім'я, по батькові кандидата на пост Президента України - Кількість голосів виборців - Відсоток голосів виборців:

БАЗИЛЮК Олександр Філімонович - 8917 - 0,03%
 БОЙКО Богдан Федорович - 12717 - 0,04%
 БРОДСЬКИЙ Михайло Юрійович - 16400 - 0,05%
 ВІТРЕНКО Наталія Михайлівна - 426897 - 1,53%
 ВОЛГА Василь Олександрович - 12874 - 0,04%
 ГРАБАР Микола Федорович - 19550 - 0,07%
 ДУШИН Ігор Леонідович - 8598 - 0,03%
 ЗБІТНЄВ Юрій Іванович - 16249 - 0,05%
 КІНАХ Анатолій Кирилович - 260890 - 0,93%
 КОЗАК Роман Миколайович - 8360 - 0,02%
 КОМІСАРЕНКО Сергій Васильович - 13692 - 0,04%
 КОРЧИНСЬКИЙ Дмитро Олександрович - 49641 - 0,17%
 КРИВОБОКОВ Владислав Анатолійович - 9280 - 0,03%
 МОРОЗ Олександр Олександрович - 1621154 - 5,81%
 НЕЧИПОРУК Володимир Павлович - 6141 - 0,02%
 ОМЕЛЬЧЕНКО Олександр Олександрович - 136502 - 0,48%
 РЖАВСЬКИЙ Олександр Миколайович - 10664 - 0,03%
 РОГОЖИНСЬКИЙ Микола Володимирович - 10242 - 0,03%
 СИМОНЕНКО Петро Миколайович - 1388045 - 4,97%
 ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ Леонід Михайлович - 128037 - 0,45%
 ЧОРНОВІЛ Андрій В'ячеславович - 36086 - 0,12%
 ЮЩЕНКО Віктор Андрійович - 11125395 - 39,87%
 ЯКОВЕНКО Олександр Миколайович - 218214 - 0,78%
 ЯНУКОВИЧ Віктор Федорович - 10969579 - 39,32%

кількість виборців, які не підтримали жодного кандидата на пост Президента України, - 553 565 (п'ятсот п'ятдесят три тисячі п'ятсот шістьдесят п'ять), що становить 1,98 відсотка голосів виборців у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;

визнано недійсними 829 870 (вісімсот двадцять дев'ять тисяч вісімсот сімдесят) виборчих бюлетенів.

У зв'язку з тим, що жоден з кандидатів на пост Президента України не одержав у день голосування 31 жовтня 2004 року більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, на підставі частини п'ятої статті 84 Закону України "Про вибори Президента України" та постанови Центральної виборчої комісії від 10 листопада 2004 року № 1165 "Про проведення повторного голосування по виборах Президента України" Центральна виборча комісія призначила повторне голосування з виборів Президента України на 21 листопада 2004 року

по двох кандидатах на пост Президента України, які за результатами голосування 31 жовтня 2004 року одержали найбільшу кількість голосів виборців, а саме:

ЮЩЕНКО Віктор Андрійович - 11 125 395 (одиннадцять мільйонів сто двадцять п'ять тисяч триста дев'яносто п'ять) голосів виборців, що становить 39,87 відсотка голосів виборців у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;

ЯНУКОВИЧ Віктор Федорович - 10 969 579 (десять мільйонів дев'яносто шістьдесят дев'ять тисяч п'ятсот сімдесят дев'ять) голосів виборців, що становить 39,32 відсотка голосів виборців у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні.

Секретар Центральної виборчої комісії В.ЗАВАЛЕВСЬКА

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1264 ВІД 24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 21 ЛИСТОПАДА
2004 РОКУ ТА ОБРАННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

Відповідно до частини сьомої, восьмої статті 85 Закону України "Про вибори Президента України", на підставі протоколу Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року, керуючись статтями 12, 13, пунктом 14 статті 18 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія постановляє:

1. Президентом України обрано Януковича Віктора Федоровича, 1950 року народження, Прем'єр-міністра України, який працює у Кабінеті Міністрів України, проживає в м. Києві, члена Партії регіонів, висунутого Партією регіонів.

2. Цю постанову у триденний строк з дня її прийняття оприлюднити у газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії С.КІВАЛОВ

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1265 ВІД 24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ"**

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 13, частини сьомої статті 85, частини першої статті 86 Закону України "Про вибори Президента України", керуючись статтями 11, 12, 13, пунктом 14 статті 18 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія постановляє:

1. Затвердити текст повідомлення про результати виборів Президента України (додається).

2. Оприлюднити результати виборів Президента України в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії С.КІВАЛОВ

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1273 ВІД 04 ГРУДНЯ 2004 РОКУ
"ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ З ВИБОРІВ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ"**

Відповідно до статті 124 Конституції України, на виконання рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року у справі за скаргою довіреної особи кандидата на пост Президента України Юшенка В.А. в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі Катеринчука М.Д. на бездіяльність Центральної виборчої комісії, дії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 24 листопада 2004 року та на рішення про оголошення Президентом України Віктора Федоровича Януковича, відповідно до частини п'ятої статті 11, частини п'ятої статті 84, частин першої, другої статті 85, частини другої статті 98 Закону України "Про вибори Президента України", керуючись статтями 12, 13, пунктами 1-4 статті 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія постановляє:

1. Призначити повторне голосування з виборів Президента України на неділю, 26 грудня 2004 року, в строк, встановлений частиною першою статті 85 Закону України "Про вибори Президента України", обчислюючи його з грудня 2004 року.

2. Включити до виборчого бюлетеня для повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року кандидатів на пост Президента України Юшенка Віктора Андрійовича та Януковича Віктора Федоровича, які у підсумку голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року набрали найбільшу кількість голосів виборців.

3. Цю постанову опублікувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії С.КІВАЛОВ

**ПОСТАНОВА ЦВК № 1274 ВІД 08 ГРУДНЯ 2004 РОКУ
"ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОТОКОЛУ ЛІЧИЛЬНОЇ КОМІСІЇ З
ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ГОЛОВИ, ЗАСТУПНИКІВ
ГОЛОВИ ТА СЕКРЕТАРЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
ВІД 8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ"**

Відповідно до частин п'ятої, шостої статті 6, частин першої, другої, п'ятої статті 9, частини першої статті 26 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", статті 2, частини першої статті 4 Регламенту Центральної виборчої комісії, затвердженого постановою Центральної виборчої комісії від 13 серпня 1998 року № 352, із змінами, внесеними постановою Центральної виборчої комісії від 27 серпня 1999 року № 198, Центральна виборча комісія постановляє:

Затвердити протокол лічильної комісії з організації і проведення виборів Голови, заступників Голови та секретаря Центральної виборчої комісії від 8 грудня 2004 року, згідно з яким 8 грудня 2004 року Головою Центральної виборчої комісії обрано ДАВИДОВИЧА Ярослава Васильовича.

Головуючий на засіданні Центральної виборчої комісії А.ПИСАРЕНКО

**ПОСТАНОВА ЦВК №14 ВІД 10 СІЧНЯ 2005 РОКУ
"ПРО ПІДСУМКИ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ
ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

Відповідно до статей 84, 85, 86 Закону України "Про вибори Президента України", частини третьої статті 15 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" на підставі протоколу Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України, керуючись статтями 12, 13, пунктом 14 статті 18 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія

п о с т а н о в л я є:

1. Президентом України обрано Ющенка Віктора Андрійовича, 1954 року народження, економіста, народного депутата України, члена Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, проживає в м. Києві, безпартійного, висунутого шляхом самовисування.
2. Офіційно оприлюднити результати виборів Президента України в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" у триденний строк з дня встановлення результатів виборів Президента України.

Голова Центральної виборчої комісії Я. ДАВИДОВИЧ

**ПОСТАНОВА ЦВК №15 ВІД 10 СІЧНЯ 2005 РОКУ
"ПРО ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ
26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

Відповідно до пункту 3 частини другої статті 13, статей 84, 85 Закону України "Про вибори Президента України" на підставі протоколу Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України, керуючись статтями 12, 13, пунктом 14 статті 18 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія

п о с т а н о в л я є:

1. Оприлюднити результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України, зокрема:

кількість виборців, які взяли участь у повторному голосуванні 26 грудня 2004 року з виборів Президента України, - 29 068 971 (двадцять дев'ять мільйонів шістдесят вісім тисяч дев'яност сімдесят один); кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України, та відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у повторному голосуванні;

Прізвище, ім'я, по батькові кандидата на пост Президента України - Кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента

України - Відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України:

ЮЩЕНКО Віктор Андрійович - 15 115 712 - 51,99%;

ЯНУКОВИЧ Віктор Федорович - 12 848 528 - 44,20%;

кількість виборців, які не підтримали жодного кандидата на пост Президента України, - 682 239 (шістсот вісімдесят дві тисячі двісті тридцять дев'ять), що становить 2,34 відсотка голосів виборців у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у повторному голосуванні.

Відповідно до Закону України "Про вибори Президента України", Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року Президентом України обрано ЮЩЕНКА Віктора Андрійовича, 1954 року народження, економіста, народного депутата України, члена Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, проживає в м. Києві, безпартійного, висунутого шляхом самовисування.

2. Цю постанову опублікувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр".

Голова Центральної виборчої комісії Я. ДАВИДОВИЧ

Діяльність Кабінету Міністрів України

Урядова діяльність представлена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2005 року № 8-р "Про заходи, пов'язані з інавгурацією новообраного Президента України".

...

The Government's activity is illustrated by the Cabinet of Ministers of Ukraine Directive of January 17, 2005, No. 8-p "On Measures Related with Inauguration of the Newly Elected President of Ukraine".

**РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ВІД 17.01.2005 № 8-Р "ПРО ЗАХОДИ, ПОВ'ЯЗАНІ З
ІНАВГУРАЦІЄЮ НОВООБРАНОВОГО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

1. Утворити Організаційний комітет із забезпечення проведення заходів, пов'язаних з інавгурацією новообраного Президента України, у складі, що дощеться.

Зазначеному Організаційному комітетові розробити та затвердити в односторонній строк за погодженням з Організаційним комітетом з підготовки та проведення інавгурації Президента України робочий план, передбачивши в ньому, зокрема, вирішення питань, пов'язаних з:

- проведенням урочистих та культурно-масових заходів з нагоди інавгурації новообраного Президента України (далі - урочисті заходи);
- святковим прийомом від імені Президента України;
- визначенням складу та чисельності делегацій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя для участі в урочистих заходах;
- фінансуванням робіт з підготовки і проведення урочистих заходів.

2. МЗС забезпечити:

- запрошення іноземних делегацій (представників дипломатичного корпусу іноземних держав) для участі в урочистих заходах;
- складення списків глав і членів іноземних делегацій, які прибудуть для участі в урочистих заходах, графіки їх прибуття і від'їзду;
- зустріч та супроводження іноземних делегацій, вирішення інших питань, пов'язаних з їх перебуванням в Україні;
- акредитацію за участю Держкомтелерадіо представників іноземних засобів масової інформації, які прибудуть для висвітлення урочистих заходів;
- вирішення питань щодо перекладу виступів для іноземних делегацій під час урочистостей.

3. Мінкультури забезпечити підготовку і проведення святкових концертів в Національному палаці "Україна" та на майдані Незалежності у м. Києві.

4. Державному управлінню справами здійснити заходи щодо оформлення Національного палацу "Україна" та організаційного забезпечення святкового концерту і проведення святкового прийому від імені Президента України.

5. Держкомрелігій, Держбуду та Київській міськдержадміністрації сприяти організації у Соборі Святої Софії проведення церемонії благословення новообраного Президента України представниками Всеукраїнської ради церков та релігійних організацій.

6. МВС забезпечити в період підготовки і проведення урочистих заходів: супроводження підрозділами Державтоінспекції кортежів іноземних делегацій та делегацій Автономної Республіки Крим, областей і м. Севастополя; підтримання належного громадського порядку в м. Києві.

7. Мінтрансв'язку, Державіаслужбі, Адміністрації Держприкордонслужби і Держмитслужбі забезпечити відповідне транспортне, реєстраційне та митне обслуговування іноземних делегацій, які прибудуть для участі в урочистих заходах.

8. МОЗ, Державному управлінню справами і Київській міськдержадміністрації забезпечити в період проведення урочистих заходів медичне обслуговування їх учасників.

9. Міноборони забезпечити підготовку та проведення урочистої зустрічі, вітання, проходження біля Маріїнського палацу урочистим маршем почесної партії та артилерійський салют, а також святковий феєрверк у м. Києві.

10. Київській міськдержадміністрації вжити заходів для забезпечення: виготовлення та встановлення на маршрутах проїзду кортежів іноземних делегацій відповідної символіки за погодженням з МЗС, у тому числі в Державному міжнародному аеропорту "Бориспіль";

розміщення, харчування та транспортне обслуговування делегацій Автономної Республіки Крим, областей і м. Севастополя;

підготовки пропозицій щодо схеми розміщення у залі Національного палацу "Україна" керівників держави і почесних гостей;

виготовлення та вручення запрошень і програм святкового концерту в Національному палаці "Україна" учасникам урочистих заходів;

обладнання та святкове оформлення трибуни (сцени) на майдані Незалежності, а також святкове оформлення територій, прилеглих до місць проведення урочистих заходів.

11. Секретаріату Кабінету Міністрів України забезпечити складення списків членів делегацій Автономної Республіки Крим, областей і міст Києва та Севастополя, а також за участю Київської міськдержадміністрації їх зустріч і супроводження.

12. Держкомтелерадіо забезпечити широке висвітлення у засобах масової інформації урочистих заходів.

Виконуючий обов'язки
Прем'єр-міністра України
М. АЗАРОВ

ДОДАТОК ДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 17.01.2005 № 8-Р "ПРО ЗАХОДИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ІНАВГУРАЦІЄЮ НОВООБРАНОГО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"

Склад Організаційного комітету із забезпечення проведення заходів, пов'язаних з інавгурацією новообраного Президента України:

АЗАРОВ Микола Янович - виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України, співголова Організаційного комітету;

ЗІНЧЕНКО Олександр Олексійович - заступник Голови Верховної Ради України, співголова Організаційного комітету (за згодою);

БОГУЦЬКИЙ Юрій Петрович - міністр культури і мистецтва;

БОНДАРЕНКО Віктор Дмитрович - голова Держкомрелігій;

ВЕРБИЦЬКИЙ Ігор Васильович - директор Державного міжнародного аеропорту "Бориспіль";

ГЕОРГІЄНКО Геннадій Вікторович - начальник Державтоінспекції МВС;

ЄЛЬЧЕНКО Володимир Юрійович - перший заступник міністра закордонних справ;

ЖУК Василь Олександрович - перший заступник міністра внутрішніх справ;

КАЛЕНСЬКИЙ Микола Миколайович - голова Держмитслужби;

КИРИЧЕНКО Сергій Олександрович - начальник Генерального штабу Збройних Сил;

ЛИТВІН Микола Михайлович - голова Адміністрації Держприкордонслужби;

ЛУНДИШЕВ Віктор Миколайович - перший заступник міністра транспорту і зв'язку;

МЯРКОВСЬКИЙ Анатолій Іванович - заступник міністра фінансів;

ОМЕЛЬЧЕНКО Олександр Олександрович - голова Київської міськдержадміністрації;

ПАВЛЮК Юрій Степанович - перший заступник голови Державіаслужби;

ПАНЬКО Олексій Миколайович - виконуючий обов'язки керівника Державного управління справами;

ПІДАЄВ Андрій Володимирович - міністр охорони здоров'я;

СТРОГИЙ Валерій Іванович - начальник Управління державної охорони;

ШЕВЧЕНКО Василь Григорович - виконуючий обов'язки голови Держкомтелерадіо;

ШНИПКО Олександр Сергійович - перший заступник міністра Кабінету Міністрів України;

ЧЕРНЯВСЬКИЙ Георгій Володимирович - керівник Управління Державного протоколу та церемоніалу Президента України Адміністрації Президента України.

*Майдан Незалежності, лунає Гімн України
8 грудня 2005 року*

Діяльність місцевих органів влади

Діяльність місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування висвітлюється в рішеннях, заявах, зверненнях та резолюціях.

...

The activities of local authorities and self-government bodies are illustrated by their Decisions, Statements, Addresses and Resolutions.

**ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
РІШЕННЯ № 717
17 СЕСІЯ 4 СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

29 листопада 2004 року

Про невідкладні заходи обласної Ради щодо цілісності України та стабілізації суспільно-політичної ситуації, що склалася у зв'язку з виборами Президента України.

Враховуючи результати волевиявлення жителів Вінниччини як в першому, так і в другому турах президентських виборів в Україні, а в зв'язку з цим загострення суспільно-політичної ситуації в області, та з метою важиття, в правовому полі, невідкладних заходів щодо консолідації всіх політичних сил і громадськості, створення сприятливих політичних, соціальних, економічних та організаційних умов забезпечення життєдіяльності області обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати Постанову Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року №2214-VI "Про політичну кризу в державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України" та пропозицію про повторне голосування 2-ого туру Президентських виборів 12 або 19 грудня поточного року.

Звернутися до народних депутатів України від Вінниччини з вимогою підтримати законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України" відповідно до пункту 5 вказаної Постанови. Закликати Президента України негайно його підписати.

2. Підтримати вибір більшості громадян Вінниччини щодо обрання Президентом України Ющенка В.А.

3. Засудити, як злочинні, рішення і дії тих обласних державних адміністрацій та рад, їх керівників, які закликають до порушення законів і Конституції України, до сепаратизму і поділу України. Звернутися до всіх обласних рад припинити будь-які дії, спрямовані на розкол України. Зажадати від Президента України, Генерального прокурора вжити заходів для припинення подібних дій.

4. Звернутися до всіх мешканців Вінниччини продемонструвати сьогодні і в подальший період високу громадянську свідомість, відповідальність, виваженість, стриманість, повагу один до одного, спокій та порядок, а також сміливо і вільно робити свій вибір, не допускаючи тиску на власну свідомість та переслідування за свій вибір, від кого б вони не надходили.

5. Звернутися до працівників державних установ, державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, правоохоронних, податкових та судових органів суворо дотримуватися Закону України "Про вибори Президента України".

6. Звернутися до органів місцевого самоврядування та територіальних громад області суворо дотримуватися вимог Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" у разі дострокового припинення повноважень сільських, селищних, міських голів з причин встановлення на підставі судових рішень фактів допущення ними порушень Закону України "Про вибори Президента України".

7. Попередити працівників обласних управлінь, установ та організацій, їх керівників при здійсненні ними делегованих повноважень не допускати пору-

шень Закону України "Про вибори Президента України".

8. З метою оперативного вирішення питань та підвищення ефективності управління об'єктами спільної власності територіальних громад області доручити голові обласної Ради в міжсесійний період:

8.1. Укласти контракти та припинити їх дію, призначити керівників об'єктів спільної власності територіальних громад області, з наступним затвердженням розпоряджень на сесіях обласної Ради.

8.2. За погодженням з профільною комісією обласної Ради здійснювати правомочності щодо набуття права власності на майно та відчуження, передачу в оренду, постійне або тимчасове користування майна спільної власності територіальних громад області, створення, ліквідації, реорганізації та перепрофілювання об'єктів спільної власності територіальних громад області, затвердження їх статутів (положень) та змін до них, найменування та перейменування об'єктів спільної власності територіальних громад області, затвердження зразків печаток та штампів, здійснення інших організаційно-правових заходів, затвердження кошторисів, здійснення контролю за ефективним використанням і схоронністю довіреного обласній Раді майна; інші правомочності власника з наступним затвердженням розпоряджень на сесіях обласної Ради.

9. Враховуючи, що обласна Рада не делегувала повноважень обласній державній адміністрації залучати підприємства, установи та організації, що є об'єктами спільної власності територіальних громад області, до політичних процесів, категорично заборонити їх керівникам займатись такого діяльністю.

10. Звернутись до Верховної Ради України з вимогою розглянути на черговому засіданні поточної 6 сесії питання прийняття нової редакції Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", яка передбачала б створення виконавчих органів в обласних, районних радах та ліквідацію інституту делегування власних повноважень відповідним державним адміністраціям.

Просити присутніх на сесії обласної Ради народних депутатів України Калетніка Г.М. та Скомаровського В.В. внести відповідний законопроект до розгляду Верховною Радою України.

У разі неприйняття вищезазначених змін обласна Рада вноситиме на своє засідання питання утворення власних органів управління.

11. Для підготовки легітимних проектів рішень щодо організації здійснення власних повноважень голові та президії обласної Ради до 01.12.04 утворити відповідну комісію.

12. Рекомендувати місцевим радам всіх рівнів області розглянути на позачергових сесіях питання порядку денного позачергової 17 сесії обласної Ради 4 скликання та прийняти відповідні рішення.

13. Дане рішення оприлюднити в засобах масової інформації Вінницької області.

14. Контроль за виконанням даного рішення покласти на голову обласної Ради та постійні комісії обласної Ради.

Голова обласної Ради

Ю.Іванов

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

23.11.2004 №14/2

м. Луцьк

Про суспільно-політичну ситуацію, що склалася в області та державі після проведення повторного голосування по виборах Президента України 21 листопада 2004 року

21 листопада 2004 року відбулося повторне голосування по виборах Президента України.

Волинська обласна Рада підтримує волевиявлення волинян та підтверджує, що, незважаючи на порушення на окремих виборчих дільницях, загалом вибори Президента України на Волині відбулися чесно і демократично, у повній відповідності до Закону України "Про вибори Президента України".

Разом з тим за інформацією учасників виборчого процесу, вітчизняних та міжнародних спостерігачів, журналістів вибори в Україні не були чесними, прозорими, відкритими. Під час голосування та підрахунків голосів мали місце масові порушення та фальсифікації волевиявлення громадян.

На підставі викладеного та керуючись Конституцією України, де зазначено, що: носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, ніхто не може узурпувати державну владу (стаття 5), громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами та вільно обирати (стаття 38), обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. У зв'язку з масовими виступами громадян проти фальсифікації результатів виборів Президента України та неналежною організацією виборів висловити громадську недовіру Центральній виборчій комісії та звернутись до народних депутатів України щодо невизнання попередніх результатів підрахунків голосів на виборчих дільницях, де мали місце масові порушення Закону України "Про вибори Президента України".

2. Запропонувати Верховній Раді України висловити недовіру Центральній виборчій комісії.

3. Визнати Ющенка Віктора Андрійовича всенародно обраним Президентом України.

4. Висловити недовіру Генеральному прокурору України Васильєву Г.А. та міністрові внутрішніх справ України Білоконю М.В.

5. Прийняти звернення до волинян щодо суспільно-політичної ситуації, що склалася в області та державі після проведення повторного голосування по виборах Президента України 21 листопада 2004 року (додається).

6. Направити це рішення негайно Президенту України, Голові Верховної Ради України, Голові Центральної виборчої комісії, Президенту Української асоціації місцевих та регіональних влад.

7. Це рішення набирає чинності з дня його прийняття та підлягає оприлюдненню в обласних засобах масової інформації.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на президію обласної Ради.

Заступник голови Ради

В.М.Струк

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ ЗВЕРНЕННЯ

до волинян щодо суспільно-політичної ситуації, що склалася в області та державі після проведення повторного голосування по виборах Президента України

21 листопада 2004 року.

Шановні волиняни!

21 листопада 2004 року український народ зробив свій вибір та обрав новим Президентом України Віктора Ющенка.

Ми дякуємо волинській громаді за високу свідомість і одностайність у важливий для нашої держави історичний момент.

Центральна виборча комісія, будучи заручником режиму, брудних виборчих технологій, не готова підтвердити справедливий вибір народу. Волинська обласна Рада трактує цей факт як початок державного перевороту в Україні.

Ми, депутати Волинської обласної Ради, закликаємо волинян захистити наш вибір і разом з українським народом стати на захист демократії та майбутнього рідної держави.

Разом ми переможемо!

Прийнято 23 листопада 2004 року
на 14 сесії Волинської обласної Ради

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

*26.11.2004 №15/2
м.Луцьк*

Про висловлення недовіри голові Волинської обласної державної адміністрації.

Відповідно до пункту 29 частини 1 статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та статті 34 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Висловити недовіру голові Волинської обласної державної адміністрації за систематичне ігнорування рішень обласної Ради та дії чи бездіяльність, що призвели до масових порушень Закону України "Про вибори Президента України" в області.

Голова Ради
В.П. Дмитрук

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

від 26.11.2004 №15/3

м.Луцьк

Про прийняття Волинською обласною Радою повноважень місцевого органу виконавчої влади.

Відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування, враховуючи, що органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму, та керуючись статтями 1, 44, 73 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" і беручи до уваги волевиявлення територіальних громад сіл, селищ, міст області, рішення обласної Ради від 23.11.2004 № 14/2 "Про суспільно-політичну ситуацію, що склалась в області та державі після проведення повторного голосування по виборах Президента України 21.11.2004 року" про визнання Президентом України Віктором Ющенка, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Визнати таким, що втратило чинність, рішення Волинської обласної Ради від 22.05.1998 № 2/4 "Про делегування окремих повноважень обласної Ради обласній державній адміністрації".

2. Голові Волинської обласної Ради Дмитруку В.П.:

2.1. Взяти на себе всю повноту виконання зазначених повноважень.

2.2. За погодженням з постійними комісіями обласної Ради забезпечити формування виконавчих органів для здійснення вищезазначених повноважень.

2.3. Питання структури та обрання посадових осіб виконавчого органу обласної Ради внести на розгляд чергової сесії обласної Ради.

3. Звернутись до Верховної Ради України з пропозицією скликати позачергове засідання Верховної Ради України про прийняття нової редакції Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" щодо створення виконавчих комітетів обласних та районних рад.

4. Дане рішення оприлюднити в засобах масової інформації Волинської області.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову обласної Ради В.П.Дмитрука.

Голова Ради
В.П.Дмитрук

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

10.12.2004 №16/25

м. Луцьк

Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації, що склалася у зв'язку з виборами Президента України.

Враховуючи загострену суспільно-політичну ситуацію в державі та області, яка склалася внаслідок грубих порушень Закону України "Про вибори Президента України" при проведенні як першого, так і, особливо, другого туру голосування, та з метою вжиття в межах правового поля невідкладних заходів, спрямованих

на консолідацію суспільства, створення сприятливих політичних, економічних та організаційних умов для забезпечення життєдіяльності області обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Висловити підтримку діям і рішенням Верховної Ради України, спрямованим на врегулювання суспільно-політичної ситуації в державі.

2. Схвалити дії волинян, політичних партій та громадських об'єднань, які в рамках акції громадянської непокори виступили після 21 листопада цього року на захист інтересів України, демократії, проти фальшування результатів виборів та сепаратизму.

3. Засудити позицію тих політичних лідерів, посадових осіб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, які замість відстоювання інтересів держави і народу стали, всупереч Конституції України, на шлях сепаратизму, порушення територіальної цілісності країни та Закону України "Про вибори Президента України" та рекомендувати правоохоронним органам дати їм правову оцінку.

4. Рекомендувати правоохоронним органам Волині за фактами грубого порушення виборчого законодавства України вчинити передбачені чинним законодавством дії щодо посадових та службових осіб органів влади, правоохоронних органів, підприємств, установ і організацій та проінформувати про це громадськість краю у визначені законом терміни.

5. Утворити тимчасову депутатську комісію обласної Ради з розгляду випадків порушення на території області Закону України "Про вибори Президента України" у складі, що додається.

6. Закликати:

6.1. Державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, працівників бюджетних установ, правоохоронних, податкових органів:

6.1.1. Суворо дотримуватися вимог Закону України "Про вибори Президента України".

6.1.2. Попереджувати будь-які спроби тиску на виборців напередодні та в день голосування 26 грудня цього року.

6.2. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування:

6.2.1. Максимально сприяти реалізації повноважень територіальних та дільничних виборчих комісій.

6.2.2. Забезпечити їх засобами зв'язку, оргтехнікою.

6.2.3. Надати допомогу в організації роботи програмно-технічних комплексів комісій.

6.3. Правоохоронні органи Волині зобов'язати негайно у встановленому порядку реагувати на факти порушень виборчого законодавства з боку суб'єктів виборчого процесу з оприлюдненням інформації у регіональних засобах масової інформації.

6.4. Керівництво суб'єктів підприємницької діяльності, трудові колективи області:

6.4.1. Не допускати домінування політичних інтересів над виробничими, а заходити у цьому питанні компроміс.

6.4.2. Зробити все від нас залежне для збереження стабільності економічних відносин в межах області.

6.4.3. Не вчиняти дій, що можуть спричинити деструктивні явища у процесах життєдіяльності області.

6.5. Усіх громадян Волині:

6.5.1. Продемонструвати високу свідомість, відповідальність, виваженість, толерантність, взаємоповагу при здійсненні свого вибору.

6.5.2. Не бути байдужими і реалізувати повною мірою 26 грудня 2004 року своє конституційне право на участь в управлінні державними справами та вільний вибір.

7. Це рішення набирає чинності з дня його оприлюднення в обласних засобах масової інформації.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову обласної Ради Дмитрука В.П.

Голова Ради

В. П. Дмитрук

**ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ
СКЛАД ТИМЧАСОВОЇ ДЕПУТАТСЬКОЇ КОМІСІЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ОБЛАСТІ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"**

*Затверджено рішенням обласної Ради
від 10.12.2004 №16/25*

Голова комісії:

1. Банада Володимир В'ячеславович - виборчий округ № 1 м. Луцьк.

Члени комісії:

2. Регаль Михайло Григорович - виборчий округ № 16, Ратнівський район;

3. Дівич Богдан Степанович - м. Нововолинськ, виборчий округ № 4;

4. Дремух Дмитро Сергійович - виборчий округ № 9, Ківерцівський район;

5. Кошель Федір Гнатович - виборчий округ № 1, м. Луцьк;

6. Кузьміч Надія Володимирівна - виборчий округ № 9, Ківерцівський район;

7. Турак Андрій Антонович - виборчий округ № 6, Горохівський район.

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ. ДВАДЦЯТЬ ДРУГА СЕСІЯ
РІШЕННЯ**

Про ситуацію в Україні, яка склалася після повторного голосування по виборах Президента України.

Заслухавши доповідь голови Дніпропетровської обласної Ради Булавки Г.І., голови облдержадміністрації Яцуби В.Г., виступи депутатів обласної Ради, враховуючи особливість суспільно-політичної ситуації в Україні, яка склалася після повторного голосування по виборах Президента України, негативні тенденції та розвиток подій, які можуть привести до втрати національної єдності та територіальної цілісності України, обласна Рада вирішила:

1. Згідно із статтею 17 Конституції України вважати головним в діяльності органів місцевого самоврядування, усього депутатського корпусу Дніпропетровщини збереження суверенітету і територіальної цілісності України, недопущення ніяких протиправних дій, які можуть привести до негативних наслідків соціально-економічного розвитку області.

2. Обласна Рада проти сепаративних дій в будь-яких регіонах України.

3. Про це рішення інформувати Верховну Раду України, довести його до органів місцевого самоврядування та виконавчої влади області, оприлюднити в засобах масової інформації.

Голова обласної Ради
Г.БУЛАВКА

м. Дніпропетровськ
від 30.11.2004 року
№ 486-22/IV

**РЕШЕНИЕ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА
О ВОЗМОЖНОСТИ ЧРЕЗВЫЧАЙНОЙ СИТУАЦИИ В УКРАИНЕ И
СТАБИЛИЗАЦИИ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ОБСТАНОВКИ
В ОБЛАСТИ ОТ 28.11.2004 №4/21-534**

Согласно ст. 5 Конституции Украины единственным источником власти в Украине является народ, который осуществляет власть через органы местного самоуправления. Реагируя на критическое обострение общественно-политической обстановки в стране, действия так называемой "демократической" оппозиции, стремясь не допустить экономического хаоса и дезорганизацию государственной власти, в соответствии со ст. 43 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", областной Совет

РЕШИЛ:

1. Признать официальное Постановление Центральной избирательной комиссии по результатам выборов Президента Украины как легитимное и в полной мере отвечающее нормам Конституции Украины и действующего законодательства Украины. В результате двух туров общенародного голосования Президентом Украины избран В.Ф. Янукович.

2. Предупредить о возможности чрезвычайной общественно-политической ситуации в Украине в связи с незаконными действиями Ющенко В.А. и его сторонников, которая угрожает конституционному строю, общественной безопасности жизни и здоровью граждан Украины.

3. Выразить недоверие Верховной Раде Украины, заигрывающей с оппозицией и самозванцем Ющенко.

4. Потребовать от оппозиции разблокировать все государственные учреждения и не препятствовать органам исполнительной власти, органам местного самоуправления в осуществлении их законных полномочий.

5. Для обеспечения охраны всех объектов, которые обеспечивают жизнедеятельность территориальных громад области, создать местную милицию за счет средств местных бюджетов.

6. Поручить председателю облгосадминистрации Близнюку А.М. (по согласованию):

6.1 Разработать структуру и положение об исполнительном комитете, его персональный состав, смету расходов на его содержание и представить для утверждения областному Совету.

6.2 Разработать и приступить к немедленному осуществлению комплекса мер по эффективному управлению территорией Донецкой области и обеспечению правопорядка.

6.3 Обеспечить координацию деятельности исполнительных органов местного самоуправления и территориальных органов министерств и других центральных органов исполнительной власти.

6.4 Подготовить и внести в установленном порядке на рассмотрение областного Совета пакет документов по структуре и финансированию местной милиции.

7. Предложить председателю облгосадминистрации Близнюку А.М. возглавить исполнительный комитет областного Совета.

8. Рекомендовать районным советам рассмотреть вопрос об образовании

исполнительных комитетов районных советов.

9. Поручить председателю областного Совета Колесникову Б.В. координацию совместных действий по стабилизации общественно-политической ситуации в Украине с Верховной Радой Автономной республики Крым, Днепропетровским, Житомирским, Закарпатским, Запорожским, Киевским, Кировоградским, Луганским, Николаевским, Одесским, Полтавским, Сумским, Харьковским, Херсонским, Черкасским и Черниговским областными, Севастопольским городским советами.

10. Контроль за исполнением этого решения возложить на председателя областного Совета Колесникова Б.В.

Председатель Совета
Б.В. КОЛЕСНИКОВ

РЕШЕНИЕ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 16.12.2004 №4/23-542 ОБ ОТМЕНЕ РЕШЕНИЯ ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 28.11.2004 №4/21-535

В связи с принятием Верховной Радой Украины Закона Украины "О внесении изменений в Конституцию Украины", перераспределяющего полномочия органов государственной власти, и передаче проекта Закона Украины №3207-1, значительно расширяющего полномочия органов местного самоуправления, в Конституционный Суд Украины на соответствие его требованиям Конституции, принимая во внимание резолюцию Координационного совета Межрегионального союза органов местного самоуправления Украины о создании Межрегионального общественного научного центра "Конституционная реформа в Украине", областной Совет

РЕШИЛ:

Отменить решение областного Совета от 28.11.2004 №4/21-535 "О Проведении областного референдума" (В редакции решения областного Совета от 01.12.2004 №4/22-537).

Председатель Совета
Б.В. КОЛЕСНИКОВ

РЕШЕНИЕ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 01.12.2004 №4/22-537 О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В РЕШЕНИЕ ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 28.11.2004 №4/21-535

Донецкий областной Совет

РЕШИЛ:

Внести изменения в решение областного Совета от 28.11.2004 №4/21-535 "О проведении областного референдума", изложив его в следующей редакции:

"О проведении областного консультативного референдума"

Выражая общие интересы жителей Донецкой области, в связи с требовани-

ем депутатов Донецкого областного Совета о проведении областного консультативного референдума, учитывая решения территориальных громад, трудовых коллективов предприятий, учреждений и организаций Донецкой области, собраний объединений граждан и политических партий относительно политической ситуации, сложившейся в Украине в связи с антиконституционными действиями В. Ющенко и его сторонников, решение Всеукраинского съезда депутатов Верховной Рады Автономной Республики Крым, местных советов всех уровней от 28.11.2004 г., принимая во внимание, что одним из основных принципов местного самоуправления является принцип народовластия, закрепленный ст. 4 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", руководствуясь правом каждого человека на свободу убеждений, провозглашенным в статье 19 Всеобщей декларации прав человека, статьями 2, 17, 69 Конституции Украины, статьями 12-14, 21-24, 29, 46 Закона Украины "О всеукраинском и местных референдумах", ст. 43 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", областной Совет

РЕШИЛ:

1. С учетом политической ситуации, которая угрожает общественной безопасности, конституционному строю, жизни и здоровью граждан, недопустимости раскола Украины и сохранения ее как целостного и неделимого государства, назначить на 9 января 2005 года проведение областного консультативного референдума по утверждению решения территориальных громад Донецкой области о внесении предложений о внесении в установленном разделе XIII Конституции Украины и действующим законодательством Украины порядке изменений в Конституцию Украины о предоставлении Донецкой области статуса самостоятельного субъекта в составе федерации в рамках территориальной целостности Украины.

2. Поручить постоянной комиссии областного Совета по вопросам депутатской деятельности и этики, правовой политики, законности, правопорядка (Бесчастный) с привлечением специалистов разработать содержание бюллетеня для голосования по проведению областного консультативного референдума и внести его на утверждение сессии областного Совета.

3. Создать комиссию по областному консультативному референдуму на основе действующей областной избирательной комиссии по выборам депутатов областного Совета 4 созыва в составе согласно приложению.

4. Рекомендовать органам местного самоуправления в порядке и в сроки, установленные Законом Украины "О всеукраинском и местных референдумах":

4.1. Создать районные, городские, районные в городе, поселковые, сельские комиссии по областному консультативному референдуму, на основе действующих соответствующих территориальных избирательных комиссий по выборам депутатов местных советов 4 созыва.

4.2. Образовать участки и участковые комиссии по референдуму.

4.3. Обеспечить составление списков граждан, которые имеют право принять участие в референдуме и передать их участковым комиссиям по референдуму.

4.4. Оказывать содействие комиссиям по референдуму в осуществлении ими своих полномочий.

5. Главному финансовому управлению облгосадминистрации обеспечить финансирование расходов на проведение областного референдума за счет

средств областного бюджета.

6. Настоящее решение опубликовать в средствах массовой информации в срок, установленный ст. 22 Закона Украины "О всеукраинском и местных референдумах".

7. Контроль за выполнением решения возложить на постоянную комиссию областного Совета по вопросам депутатской деятельности и этики, правовой политики, законности, правопорядка.

Председатель Совета
Б.В.КОЛЕСНИКОВ

РЕШЕНИЕ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 01.12.2004 №4/22-538 О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В РЕШЕНИЕ ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 28.11.2004 № 4/21-534

Донецкий областной Совет

РЕШИЛ:

Внести следующие изменения в решение областного Совета от 28.11.2004 №4/21-534 "О возможности чрезвычайной ситуации в Украине и стабилизации общественно-политической обстановки в области";

пункты 6.1, 7, 8 считать утратившими силу;

в связи с чем пункты 6.2, 6.3, 6.4 считать соответственно пунктами 6.1, 6.2, 6.3.; пункты 9, 10 считать пунктами 7, 8.

Председатель Совета
Б.В.КОЛЕСНИКОВ

РЕШЕНИЕ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ 28/11/2004 №4/21-535

О проведении областного референдума

В связи с требованием депутатов Донецкого областного Совета о проведении областного референдума, учитывая решения территориальных громад, трудовых коллективов предприятий, учреждений и организаций Донецкой области, собраний объединений граждан и политических партий относительно политической ситуации, сложившейся в Украине в связи с антиконституционными действиями В. Ющенко и его сторонников, принятием Верховной Радой Украины незаконного решения о признании выборов Президента Украины 21 ноября 2004 года недействительными, которое фактически оказывает давление на Верховный Суд Украины в связи с рассмотрением им 29.11.2004 г. жалобы на решение Центральной избирательной комиссии об избрании Януковича В.Ф. Президентом Украины, что является нарушением Конституции Украины, учитывая также решение Всеукраинского съезда депутатов Верховной Рады Автономной Республики Крым, местных советов всех уровней от 28.11.2004 г., принимая во внимание, что одним из основных принципов местного самоуправле-

ния является принцип народовластия, закрепленный ст. 4 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", руководствуясь правом каждого человека на свободу убеждений, провозглашенным в статье 19 Всеобщей декларации прав человека, правом народа на самоопределение, закрепленным статьей 1 Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах от 19 декабря 1966 года, где, в частности, определено, что народы свободно устанавливают свой политический статус и свободно обеспечивают свое экономическое, социальное и культурное развитие, статьей 69 Конституции Украины, ст. ст. 12-14, 21-24, 29 Закона Украины "О всеукраинском и местных референдумах", ст. 43 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", областной Совет

РЕШИЛ:

1. С учетом политической ситуации, которая угрожает общественной безопасности, конституционному строю, жизни и здоровью граждан, назначить на 5 декабря 2004 года проведение областного референдума по утверждению решения территориальных громад Донецкой области о внесении в установленном порядке изменений в Конституцию Украины о федеративном устройстве Украины и предоставлении Донецкой области статуса самостоятельной республики в составе федерации.

2. Утвердить содержание бюллетеня для голосования по проведению областного референдума размером 210 x 297 мм (приложение 1).

3. Создать комиссию по областному референдуму на основе действующей областной избирательной комиссии по выборам депутатов областного Совета 4 созыва в составе согласно приложению 2.

4. Рекомендовать органам местного самоуправления:

4.1. В срок до 30 ноября 2004 года создать районные, городские, районные в городе, поселковые, сельские комиссии по областному референдуму на основе действующих соответствующих территориальных избирательных комиссий по выборам депутатов местных советов 4 созыва.

4.2. Образовать участки и участковые комиссии по референдуму не позднее 1 декабря 2004 года.

4.3. Обеспечить составление списков граждан, которые имеют право принять участие в референдуме, и передать их участковым комиссиям по референдуму до 2 декабря 2004 года.

4.4. Оказывать содействие комиссиям по референдуму в осуществлении ими своих полномочий.

5. Главному финансовому управлению облгосадминистрации обеспечить финансирование расходов на проведение областного референдума за счет средств областного бюджета.

6. Настоящее решение опубликовать в средствах массовой информации до 30 ноября 2004 года.

7. Контроль за выполнением решения возложить на постоянную комиссию областного Совета по вопросам депутатской деятельности и этики, правовой политики, законности, правопорядка (Бесчастный).

Председатель Совета
Б.В.КОЛЕСНИКОВ

**ПРИЛОЖЕНИЕ К РЕШЕНИЮ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА ОТ
28/11/2004 №4/21-535 "О ПРОВЕДЕНИИ ОБЛАСТНОГО РЕФЕРЕНДУМА"
БЮЛЛЕТЕНЬ**

для голосования на областном референдуме

**РЕШЕНИЕ
ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ГРОМАД ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ**

Реализуя принцип народовластия, закрепленный статьей 4 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине", стремясь не допустить раскола в Украине и сохранить территориальную целостность Украины, пользуясь правом на свободу выражения своего мнения (статья 10 Европейской конвенции о защите прав и основных свобод человека от 04.11.1950г.), учитывая совместные интересы территориальных громад Донецкой области,

**ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ГРОМАДЫ ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ
РЕШИЛИ:**

Внести предложения о внесении в установленном разделом XIII Конституции Украины и действующим законодательством Украины порядке ИЗМЕНЕНИЙ в Конституцию Украины о предоставлении Донецкой области статуса самостоятельной республики в составе федерации в рамках территориальной целостности Украины.

Сделайте отметку "плюс" (+) или другую, которая удостоверит Ваше волеизъявление, в квадрате напротив того решения, которое вы приняли. Вы можете сделать отметку лишь в одном квадрате. Бюллетень, в котором сделаны отметки в обоих квадратах или не сделано ни одной отметки, признается недействительным.

Поддерживаете ли Вы решение территориальных громад Донецкой области?

"ДА, поддерживаю"

"НЕТ, не поддерживаю"

**ПРИЛОЖЕНИЕ 2 К РЕШЕНИЮ ДОНЕЦКОГО ОБЛАСТНОГО СОВЕТА
28.11.2004 №4/21-535**

Состав комиссии по областному референдуму:

Алтухов Владимир Николаевич - старший преподаватель кафедры украинского и русского языка Донецкого национального технического университета;

Гарнага Нина Захаровна - пенсионерка;

Горбулин Виктор Михайлович - пенсионер;

Дибров Владимир Владимирович - юрист закрытого акционерного общества "Укрконсалтинг";

Елизаров Вячеслав Михайлович - исполнительный директор Донбасского научного центра Академии горных наук;

Ермакова Раиса Павловна - директор общества с ограниченной ответствен-

ністю "Капітал";

Красія Наталья Васильевна - председатель ревизионной комиссии общества с ограниченной ответственностью "Промлитзавод";

Логвиненко Владимир Иванович - заместитель председателя облгосадминистрации;

Никоненко Лина Васильевна - декан факультета социальной политики Донецкого института рынка и социальной политики;

Попова Милена Григорьевна - председатель Донецкого областного совета профсоюза товаропроизводителей и предпринимателей;

Сидельникова Людмила Станиславовна - ведущий специалист отдела по вопросам национальностей и миграции облгосадминистрации;

Солохненко Геннадий Николаевич - начальник отдела финансового мониторинга закрытого акционерного общества коммерческого банка "Донкредитинвест"

Троян Роман Александрович - директор общества с ограниченной ответственностью "Торговый дом "Юго-восточный".

**ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШІСТНАДЦЯТА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

24.11.2004

**ПРО СТАН СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ У ДЕРЖАВІ ТА
ОБЛАСТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРОВЕДЕННЯМ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ**

21 листопада 2004 року відбувся другий тур виборів Президента України. Житомирська обласна Рада констатує, що, не дивлячись на порушення на окремих виборчих дільницях, в цілому вибори Президента України в області відбулися демократично, у повній відповідності до Закону України "Про вибори Президента України".

Разом з тим, за інформацією учасників виборчого процесу, журналістів багатьох телерадіокомпаній, інших засобів масової інформації, під час голосування та підрахунків голосів у регіонах України мали місце порушення та фальсифікація волевиявлення громадян України.

На підставі викладеного та керуючись статтями 38 та 140 Конституції України, статтею 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що в Житомирській області, за рішеннями територіальних виборчих комісій, виборці області віддали перевагу на виборах Президента України Ющенку В.А.

2. Вимагати від Центральної виборчої комісії встановити результати голосування у день виборів Президента України у строки, передбачені Законом України "Про вибори Президента України", але не раніше розгляду в судових органах усіх скарг щодо порушень, які мали місце під час голосування.

3. Сесія обласної Ради звертається з проханням до Президента України Кучми Л.Д., Голови Верховної Ради України Литвина В.М. вжити невідкладних заходів по стабілізації суспільно-політичної ситуації у державі, активно сприяти полярним політичним силам у налагодженні переговорного процесу.

4. Сесія обласної Ради закликає жителів області до збереження в регіоні підпечної стабільності, порозуміння, миру і злагоди.

Голова Ради
А.Б.Войтенко

**ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ /ПОЗАЧЕРГОВА/ IV СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

23.11.2004.

№1

ПРО ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ В ДЕРЖАВІ:

1. Прийняти текст заяви депутатів обласної Ради (додається).
2. Заяву депутатів Запорізької обласної Ради направити до Верховної Ради України, Президента України та опублікувати в засобах масової інформації області.

Голова Ради
В.П. Березовський

**ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ /ПОЗАЧЕРГОВА/ IV СКЛИКАННЯ
ЗАЯВА ДЕПУТАТІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Ми, депутати Запорізької обласної Ради, глибоко стурбовані загостренням політичної ситуації після проведення другого туру виборів Президента України.

Більшість жителів регіону віддали свої голоси за Віктора Федоровича Януковича. Ми керуємося їх волевиявленням та поважаємо позицію своїх виборців. Також враховуємо і погляд наших земляків, які проголосували іншим чином, і не допускаємо можливості зводити рахунки з тими, хто має протилежну думку.

В той же час ми обурені та засуджуємо дії опозиції, які намагається незаконним, силовим шляхом захопити владу в Україні. Політика радикалів приведе до розколу держави. Ми добре пам'ятаємо, чим закінчилися подібні дії в інших країнах, наприклад, в Югославії та Грузії. Ми також протестуємо проти звинувачень та образ, які льються з уст лідерів опозиції, та їх брудної політичної гри.

Вимагаємо припинити беззаконня та екстремізм!

Звертаємося до Верховної Ради, до всіх політичних партій та демократичних сил прийняти всі можливі зусилля для розв'язання ситуації законним, конституційним шляхом, щоб не допустити громадянської війни та розвалу країни. Вимагаємо розглянути і прийняти на сесії ВР політичну реформу.

Екстремізм не пройде!

Захистимо та збережемо Україну!

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА. VIII СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

22.11.2004
№731/2141

Про суспільно-політичну ситуацію в місті Києві, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України

21 листопада 2004 року відбувся другий тур виборів Президента України. Київська міська Рада підтримує волевиявлення киян та підтверджує, що, незважаючи на порушення на окремих виборчих дільницях, в цілому вибори Президента України у місті Києві відбулися чесно і демократично, у повній відповідності до Закону України "Про вибори Президента України".

Разом з тим за інформацією учасників виборчого процесу, журналістів багатьох телерадіокомпаній, інших засобів масової інформації під час голосування та підрахунків голосів в регіонах України мали місце масові порушення та фальсифікації волевиявлення громадян України.

На підставі викладеного та керуючись статтями 38 та 140 Конституції України, статтею 25 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", пунктом 15 статті 22 Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ", Київська міська Рада

ВИРІШИЛА:

1. У зв'язку з масовими виступами громадян проти фальсифікації результатів виборів Президента України та ненаалежною організацією виборів висловити громадську недовіру Центральній виборчій комісії та звернутись до депутатів Верховної Ради України щодо невизнання попередніх результатів підрахунків голосів.

2. Запропонувати Верховній Раді України висловити недовіру Центральній виборчій комісії.

3. Виконавчому органу КиївРади (Київській міській державній адміністрації) забезпечити належні умови при проведенні масових акцій та громадський порядок у м. Києві.

4. Головному управлінню Міністерства внутрішніх справ України у місті Києві (Міленіну О.Л.) та районним у місті Києві радам забезпечити безпеку учасників мирних масових акцій і громадський порядок у місті Києві.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Київського міського голову.

Київський міський голова
О. Омельченко

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА. VIII СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

25.11.2004
№733/2143

Про загострення суспільно-політичної ситуації в місті Києві, яка склалася після проголошення Центральною виборчою комісією результатів повторного голосування по виборах Президента України.

У зв'язку із широкомасштабним загостренням суспільно-політичної ситуації в державі та в місті Києві, що склалася після проголошення 24.11.04 Центральною виборчою комісією України результатів повторного голосування по виборах Президента України, у зв'язку з утворенням Комітету національного порятунку, проголошенням Всеукраїнського політичного страйку, враховуючи недосконалість виборчого законодавства, зокрема Закону України "Про вибори Президента України" та Закону України "Про Центральну виборчу комісію України", керуючись статтями 38 та 140 Конституції України, статтею 20 Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ", статтею 25 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Київська міська Рада

ВИРІШИЛА:

1. Завернутися до Верховного Суду України, Верховної Ради України, Президента України та Конституційного Суду України про скасування рішення Центральної виборчої комісії України від 24.11.04 по встановленню результатів повторного голосування виборів Президента України як такого, що явно суперечить Конституції України, Закону України "Про вибори Президента України".

2. З метою збереження цілісності України як держави, недопущення кровопролиття вважати за необхідне проведення Верховною Радою України позачергового засідання за участю Президента України, на якому дати об'єктивну оцінку суспільно-політичній ситуації в Україні, і шляхом широкого громадського діалогу всіх політичних сил зупинити подальше загострення загальнодержавної соціально-політичної кризи.

3. Запропонувати депутатам Верховної Ради України:

3.1. Привести Закон України "Про Центральну виборчу комісію України" та Закон України "Про вибори Президента України" до загальновизнаних міжнародних норм, що гарантують можливість вільного волевиявлення громадян.

3.2. В найкоротші строки доповнити проект Закону України "Про внесення змін до Конституції України" правовими нормами, що посилюють роль місцевого самоврядування та приводять Конституцію України у відповідність до положень Європейської Хартії місцевого самоврядування, а тим самим забезпечують реальну здатність територіальних громад реалізовувати в повному обсязі свої владні повноваження та волевиявлення громадян через місцеві Ради та їх власні виконавчі органи.

4. Засобом масової інформації довести до відома громадськості це рішення.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Київського міського голову.

Київський міський голова
О. Омельченко

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА РЕЗОЛЮЦІЯ ЗБОРІВ ДЕПУТАТІВ МІСТА КИЄВА

Виходячи з того, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, засуджуючи будь-які спроби впливу на визначення результатів волевиявлення народу, депутати міста Києва одностайні у своєму прагненні до пошуку виходу з глибокої суспільно-політичної кризи мирним шляхом, політико-правовими методами на основі народовладдя, законності, дотримання принципів демократії.

Депутати районних у місті Києві рад, депутати КиївРади та народні депутати України від міста, усвідомлюючи свою відповідальність перед територіальною громадою Києва та відповідальність столиці перед усією Україною, визнаючи у цей непростий для українського народу час життєво важливе призначення місцевого самоврядування у всій системі влади в Україні, висловлюючи волю киян та українського народу, ухвалили :

1. Звернутися до Верховної Ради України та Президента України з громадською вимогою негайного формування Уряду України.
2. Підтримати рішення Верховної Ради України від 27 листопада та 1 грудня 2004 року.
3. Звільнити із посад, які вони займали, осіб, що несуть персональну відповідальність за допущені масові порушення виборчого законодавства при виборах Президента України.
4. Звернутися до Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з пропозицією скликати у грудні цього року в місті Києві Всеукраїнський з'їзд депутатів місцевих рад.
5. Висловити різкий протест проявам сепаратизму, федералізму та іншим проявам загрози цілісності державно-територіального устрою України. Службі безпеки України, Генеральній прокуратурі України порушити кримінальні справи проти осіб, які закликали до сепаратистських та федеративних настроїв.
6. Закликаємо громадян не піддаватися на провокації та шантаж, з чийого боку вони б не виходили, проявляючи витримку, національну та громадянську свідомість.

м. Київ

3 грудня 2004 року

КИЇВСЬКА ОБЛАСНА РАДА. IV СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

Про заяву Київської обласної Ради щодо політичної ситуації в Україні.

Заслухавши інформацію заступника голови обласної Ради Пташника М.Ф., депутата від Баришівського виборчого округу №11, враховуючи звернення депутатів Київської обласної Ради, обласна Рада **в и р і ш и л а**:

1. Схвалити заяву Київської обласної Ради щодо політичної ситуації в Україні (далі - заява), додається.
2. Опублікувати заяву в засобах масової інформації.
3. Рекомендувати органам місцевого самоврядування області заслухати питання щодо стану політичної ситуації в Україні.

Голова Ради

М.І. Приймаченко

м. Київ

23 листопада 2004 року

№225-19-IV

КИЇВСЬКА ОБЛАСНА РАДА. IV СКЛИКАННЯ ЗАЯВА

Ми, депутати Київської обласної Ради, вкрай стурбовані політичною ситуацією в державі, що сталася після другого туру виборів Президента України.

Особливе занепокоєння викликають спроби опозиційних сил незаконним, силовим шляхом визнати перемогу свого кандидата у Президенти України, створити атмосферу недовіри у населення до можливості єдиного легітимного органу - Центральної виборчої комісії - визнати справедливі результати виборів у другому турі.

Ми засуджуємо спробу здійснити, таким чином, державний переворот в Україні, дестабілізувати ситуацію в країні.

Ми обурені втручанням у внутрішньополітичний процес України зарубіжних радників, які намагаються нав'язати свій розвиток подій і позбавити український народ права на обрання Президента країни за власним рішенням.

Такі дії можуть призвести до розколу країни, ставлять під загрозу здобутки у сфері демократизації політичної системи та економічного розвитку, поліпшення життєвого рівня всіх верств населення. Під питання ставиться саме існування Української держави.

Саме тому ми вважаємо, що будь-які проблеми, у тому числі оцінка ходу та результатів президентських виборів, повинні вирішуватись відповідно до чинного законодавства та Конституції України.

У цей доленосний для нашої Батьківщини час ми закликаємо всіх жителів області до спокійних, зважених дій, спрямованих на збереження злагоди у суспільстві, на згуртування нації, об'єднання зусиль на захист Конституції, законних прав громадян.

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ВІСІМНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

*від 26 листопада 2004 року №359
м. Кіровоград*

Про розгляд резолюції мітингу громадськості м. Кіровограда та Кіровоградської області.

Розглянувши резолюцію мітингу громадськості м. Кіровограда та Кіровоградської області, прийняту 26 листопада 2004 року, на підставі статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати активну громадську позицію виборців м. Кіровограда та Кіровоградської області у відстоюванні своїх конституційних прав і свобод.

2. З метою всебічного вивчення обставин, які, можливо, призвели до фальсифікації народного волевиявлення в територіальному виборчому окрузі № 100 м. Кіровограда, звернутися до прокурора Кіровоградської області Левицького О.П. з проханням провести розслідування діяльності членів територіальної виборчої комісії № 100 м. Кіровограда.

3. Прокуратурі Кіровоградської області про результати розслідування у десятиденний термін повідомити депутатів обласної Ради та громадськість. Голова обласної Ради В.Сибірцев.

Резолюція мітингу громадськості м. Кіровограда та Кіровоградської області.

Ми, учасники мітингу, мешканці м. Кіровограда та Кіровоградської області, висловлюємо рішучий протест проти нахабної фальсифікації результатів народного волевиявлення під час виборів Президента України, яку здійснила влада на території нашого краю взагалі і в територіальному виборчому окрузі № 100 м. Кіровограда зокрема.

Вимагаємо від обласної Ради:

1. Включити першим пунктом порядку денного сесії обласної Ради розгляд питання "Про порушення конституційних прав громадян на території Кіровоградської області під час виборів Президента України", дати політичну оцінку відвертій і цинічній фальсифікації виборів на території області.

2. Створити спеціальну депутатську комісію для з'ясування усіх обставин, що призвели до порушення конституційних прав громадян, які проживають в Кіровоградській області.

3. Звернутись до прокуратури Кіровоградської області з проханням провести розслідування фактів прямої фальсифікації результатів виборів в окрузі № 100 та чисельних порушеннях законності під час проведення виборів в інших округах на території Кіровоградської області, порушити відповідні кримінальні справи та зобов'язати територіальні виборчі комісії подати до Центральної виборчої комісії справжні результати народного волевиявлення.

4. Включити озвучення на площі Кірова ходу розгляду питання "Про порушення конституційних прав громадян на території Кіровоградської області під час виборів Президента України" на сесії обласної Ради.

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ВІСІМНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

*від 26 листопада 2004 року № 372
м. Кіровоград*

Про звернення депутатів Кіровоградської обласної Ради

Заслухавши інформацію з приводу подій, які відбуваються в області, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Кіровоградської обласної Ради до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України (додається).
2. Доручити голові обласної Ради Сибірцеву В.І. направити текст звернення Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України.
3. Оприлюднити текст звернення у засобах масової інформації. Голова обласної Ради В.Сибірцев.

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Кіровоградської обласної Ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України.

Сьогодні в країні склалася ситуація, коли певними політичними силами робляться спроби розхитати політичний мир, порушити суспільну стабільність.

Події сьогодення у кожного громадянина викликають острах і занепокоєння. Ми не можемо спокійно спостерігати як нагнітається ситуація, загострюється конфлікт у державі.

Справжня демократія полягає у вмінні прийняти думку більшості, іти на компроміси, об'єднувати зусилля заради досягнення спільної мети. Адже кожна з політичних сторін декларує схожі політичні цілі: економічне зростання, належний соціальний захист, підвищення загального рівня життя громадян, визнання України світовою спільнотою. Всі ми маємо зрозуміти, що досягнення зазначеного неможливо шляхом політичного протистояння, демонстрацій, страйків, закликів до громадянської непокорі. Це може призвести до розвалу економіки.

Майбутнє України, життя, добробут наших співвітчизників, громадський спокій - сьогодні і завтра значною мірою залежать від Вас, від Вашої мудрості.

Маєте все зробити, щоб забезпечити мир і злагоду в державі та суспільстві як необхідну умову збереження позитивних здобутків і подальшого зміцнення сприятливих змін суспільного розвитку.

Ми засуджуємо заклики опозиційних сил до загальнодержавного страйку, наслідки якого можуть негативно відобразитися на стані економічного розвитку держави та на життєвому рівні кожного громадянина, захвату приміщень органів влади, використання у мітингах дітей та молоді, створюючи загрозу для їх здоров'я та життя. Вони не повинні стати заручниками вирішення політичних амбіцій політичних сил, які всіма силами намагаються дійти до влади.

Усі сторони політичного конфлікту повинні діяти у рамках Законів України, діючої Конституції України, вирішувати спірні питання лише мирним шляхом.

Закликаємо Вас забезпечити законність і правопорядок у державі!

Звернення схвалене на вісімнадцятій сесії Кіровоградської обласної Ради четвертого скликання.

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)
РІШЕННЯ**

*від 28.11.2004. № 517-13/2004
м. Івано-Франківськ*

**Про заяву обласної Ради
Обласна Рада В И Р І Ш И Л А :**

1. Схвалити заяву обласної Ради до Верховної Ради України про підтримку Постанови Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року № 2214-IV "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України" (додається).

Текст заяви оприлюднити через обласні засоби масової інформації.

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)
РІШЕННЯ**

*від 22.11.2004. №516-13/2004
м. Івано-Франківськ*

**ПРО ПІДТРИМКУ ВСЕНАРОДНО ОБРАНОГО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ВІКТОРА ЮЩЕНКА**

Заступник голови обласної Ради Романія Постолянюк.

Констатуючи волевиявлення українського народу під час голосування на виборах Президента України, враховуючи злочинні наміри чинної влади і спроби державного перевороту в Україні шляхом фальсифікації результатів голосування, виражаючи волю громадян України, які складають територіальні громади сіл, селищ, міст області, що підтвердили своє волевиявлення 31 жовтня та 21 листопада 2004 року, обласна Рада

В И Р І Ш И Л А :

1. Підтримати від імені територіальних громад сіл, селищ, міст області всенародно обраного на виборах Президента України 31 жовтня та 21 листопада 2004 року Віктора Ющенка і вимагати від Центральної виборчої комісії України негайного визнання реальних результатів голосування українського народу на виборах Президента України, враховуючи грубі порушення, які мали місце на багатьох виборчих дільницях та в окремих округах.

2. Підтримати позицію Голови Верховної Ради України В.Литвина щодо проведення чесних і прозорих виборів Президента України та вимагати від Верховної Ради України захистити народне волевиявлення.

3. Висловити недовіру Центральній виборчій комісії України.

4. Підтримати страйк студентів 22 листопада 2004 року та заборонити керівникам навчальних закладів переслідувати їх з політичних мотивів.

5. Підтримати заклик Віктора Юшенка на майдані Незалежності у м.Києві 22 листопада 2004 року про всенародний рух опору.

У зв'язку з цим відрядити до м.Києва для участі у спільному пленарному засіданні місцевих рад України депутатів обласної Ради та журналістів обласного телебачення "Галичина", організувавши для цього супровід працівниками відділу Державної автомобільної інспекції УМВС України в області та управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації.

Витрати, пов'язані з цим відрядженням, здійснити за рахунок коштів, передбачених на депутатську діяльність.

6. Доручити заступнику голови обласної Ради Р. Постоляннюк оприлюднити це рішення перед студентами, які проводять акцію на підтримку всенародно обраного Президента України, та висвітлити в засобах масової інформації.

Голова обласної Ради
Василь Брус

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)
ДОДАТОК**

*до рішення обласної Ради
від 28.11.2004. №517-13/2004*

ЗАЯВА

Ми, депутати Івано-Франківської обласної Ради, підтримуємо Постанову Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року № 2214-ІХ "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України", якою визнано недійсними результати повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року, висловлено недовіру Центральній виборчій комісії та запропоновано внесення змін до діючого Закону України "Про вибори Президента України".

Відповідно до зазначеної Постанови та декретів Комітету національного порятунку депутати обласної Ради вживатимуть всіх заходів щодо забезпечення життєдіяльності організацій, установ, підприємств та безперебійної роботи закладів охорони здоров'я та освіти, транспорту, комунальних служб, зв'язку.

Звертаємося до Верховної Ради України, як одного з легітимних органів влади, з проханням забезпечити дотримання у державі вимог Конституції України, цілісність і суверенність України, безпеку громадян та недопущення кровопролиття.

Прийнято на позачерговій тринадцятій сесії обласної Ради 28 листопада 2004 року.

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)
РІШЕННЯ**

*від 28.11.2004, №519-13/2004
м. Івано-Франківськ*

Про підтримання політичної резолюції надзвичайного Всеукраїнського з'їзду депутатів місцевих рад.

Заслухавши та обговоривши суспільно-політичну ситуацію в Україні та області, зважаючи на небезпеку, яка нависла над Україною внаслідок спроби державного керівництва здійснити державний переворот шляхом фальсифікації результатів виборів Президента України, обласна Рада вирішила:

1. Підтримати політичну резолюцію надзвичайного Всеукраїнського з'їзду депутатів місцевих рад та створення Комітету національного порятунку на чолі з народним Президентом України Віктором Ющенком.

2. Взяти до неухильного виконання рішення та резолюції Комітету національного порятунку та Всеукраїнського центрального виконавчого комітету місцевих рад.

Рекомендувати районним, міським, селищним та сільським радам прийняти на своїх сесіях відповідні рішення.

3. Засудити дії органів центральної та місцевої виконавчої влади, їх посадових осіб, спрямовані на грубі порушення Конституції України, Закону України "Про вибори Президента України", що призвели до фальсифікації результатів виборів.

4. Створити виконавчі органи обласної Ради для виконання функцій, передбачених статтею 44 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", затвердивши для цього робочу групу у складі депутатів обласної Ради:

Постолянюк Р.А.

Боровича Б.К.

Підлетейчука І.В.

Ковальчука В.Д.

Пендериського О.В.

Ульянської Я.С.

Шумегі І.С.

На перехідний період керівництву, відділам і управлінням обласної державної адміністрації здійснювати виконання делегованих обласною Радою повноважень, всі дії і розпорядження узгоджувати з обласною Радою та обласним Комітетом національного порятунку.

5. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника голови обласної Ради Р.Постолянюк.

Заступник голови обласної Ради
Романія Постолянюк

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)**

РІШЕННЯ

від 28.11.2004. № 518-13/2004

м. Івано-Франківськ

**ПРО ПОЛІТИЧНУ КРИЗУ У ДЕРЖАВІ, ЩО ВИНИКЛА
У ЗВ'ЯЗКУ З ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

Заслухавши та обговоривши виступи депутатів обласної Ради щодо політичної кризи у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України, обласна Рада

в и р і ш и л а:

1. Підтримати Постанову Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року № 2214-IV "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України" щодо визнання недійсними результатів повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року.

2. Надіслати звернення обласної Ради до Президента України Л.Кучми, Голови Верховної Ради України В.Литвина, Голови Служби безпеки України І. Сметіка, Комітету національного порятунку щодо недопустимості антиконституційних дій, спрямованих на розкол України (додається).

Звернення опублікувати в засобах масової інформації.

3. Голові обласної державної адміністрації М.Вишиванюку прийняти до виконання рішення районних рад області щодо звільнення голів районних державних адміністрацій, яким висловлено недовіру відповідними районними радами.

4. Державним службовцям місцевих органів виконавчої влади та посадовим особам органів місцевого самоврядування, працівникам правоохоронних органів не виконувати злочинних вказівок посадовців, які скомпрометували себе участю у порушенні виборчого законодавства та фальсифікації результатів виборів Президента України, спробі державного перевороту, а натомість виконувати тільки законні рішення легітимних органів місцевого самоврядування.

5. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника голови обласної Ради Р. Постолянюк.

Заступник голови обласної Ради
Романія Постолянюк

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ПОЗАЧЕРГОВА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)**

ДОДАТОК

*до рішення обласної Ради
від 28.11.2004. №518-13/2004*

Президенту України п. Л.Кучмі
Голові Верховної Ради України п. В.Литвіну
Голові Служби безпеки України п. І.Смешку
Комітету національного порятунку

ЗВЕРНЕННЯ

Підтримуючи Постанову Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року № 2214-IV "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України", обласна Рада висловлює стурбованість подіями в окремих областях України і засуджує дії безвідповідальних посадових осіб місцевих органів влади, які спрямовані на розкол суспільства та держави.

Звертаємося до Вас з вимогою невідкладного вжиття належних заходів щодо притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб, які своїми діями порушують статті 2, 17, 132 та 133 Конституції України і посягають на територіальну цілісність держави та зміну державного устрою України.

Прийнято на позачерговій тринадцятій сесії обласної Ради 28 листопада 2004 року.

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЧЕТВЕРТЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ СКЛИКАННЯ
(ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ)**

РІШЕННЯ

*від 17.12.2004. № 527-13/2004
м. Івано-Франківськ*

Про недовіру керівникам правоохоронних органів області та окремих підрозділів обласної державної адміністрації.

У зв'язку із систематичними і грубими порушеннями статей 3, 6, 19, 21, 33, 34, 38, 60, 64, 68 та 103 Конституції України, законів України "Про вибори Президента України", "Про прокуратуру", "Про міліцію", присяги Українському народу, використанням свого посадового становища для ведення передвиборної агітації, свідомим і організованим втручанням у виборчий процес, застосуванням залякування та адміністративного тиску на своїх підлеглих, порушенням конституційних прав і свобод громадян, їх захисту і гарантування свободи пересування та вчиненням інших протиправних дій з метою фальсифікації результатів волевиявлення громадян, обласна Рада

В И Р І Ш И Л А :

1. Висловити недовіру:
 - прокурору Івано-Франківської області Ю.Юрченку, його заступникам і членам колегії прокуратури області;
 - начальнику управління Міністерства внутрішніх справ України в Івано-Франківській області В.Плавюку;
 - начальнику відділу державної автомобільної інспекції управління Міністерства внутрішніх справ України в Івано-Франківській області Л.Бейчуку, його заступникам та начальникам відповідних відділів державних автомобільних інспекцій в районах і містах області.
2. Рекомендувати голові обласної державної адміністрації М.Вишиванюку:
 1. відповідно до частини шостої статті 31 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" порушити перед:
 - Генеральною прокуратурою України питання про **ВІДПОВІДНІСТЬ** займаний посаді прокурора Івано-Франківської області Ю.Юрченка;
 - Міністерством внутрішніх справ України питання про відповідність займаний посаді начальника управління Міністерства внутрішніх справ України в Івано-Франківській області В. Плавюка;
 2. звільнити з посади начальника управління освіти і науки обласної державної адміністрації В.Личука та заступника керівника апарату: начальника організаційного відділу обласної державної адміністрації Є.Мельничука.
3. Рішення надіслати Президенту України, Міністру внутрішніх справ України, Генеральному прокурору України.
4. Рішення опублікувати в засобах масової інформації. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника голови обласної Ради Р.Постолянюк.

**ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ШІСТНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РЕШЕНИЕ**

№ 16/1

26 ноября 2004 г., г. Луганск

Об укреплении организационной структуры местной власти в Луганской области.

В соответствии с Европейской Хартией местного самоуправления, ратифицированной в полном объеме Верховной Радой Украины и имеющей в соответствии с Конституцией Украины высшую юридическую силу, и руководствуясь ст. 1, 44, 73 Закона Украины "О местном самоуправлении в Украине" и принимая во внимание волеизъявление территориальных громад и жителей Луганской области, а также решение Луганского областного Совета от 24 ноября 2004 года № 15/1 "Об обращении депутатов Луганского областного Совета", областной Совет

РЕШИЛ:

1. Признать утратившим силу решение Луганского областного Совета от 29.06.97 г. № 16/11 "О делегировании отдельных полномочий областного Совета областной государственной администрации и от 20.02.98 г. № 22/11 "Об управлении общей собственностью территориальных громад".

2. Образовать исполнительный комитет Луганского областного Совета в количестве 18 человек.

3. Утвердить персональный состав исполнительного комитета Луганского областного Совета согласно приложению.

4. Избрать председателем исполнительного комитета Луганского областного Совета Ефремова Александра Сергеевича.

5. Поручить председателю облисполкома Ефремову А.С.:

5.1. Разработать структуру и положение об исполнительном комитете, смету расходов на его содержание, предложения по назначению заместителей председателя исполкома областного Совета и представить для утверждения областным Советом.

5.2. Разработать и приступить к немедленному осуществлению комплекса мер по эффективному управлению территорией Луганской области и обеспечению правопорядка.

5.3. Обеспечить координацию деятельности исполнительных органов местного самоуправления и территориальных органов центральной исполнительной власти на территории области.

6. Предложить районным советам Луганской области образовать собственные исполнительные органы.

7. Внести на рассмотрение съезда органов местного самоуправления и исполнительной власти юго-восточных территорий Украины предложение об организации рабочей группы по созданию и формированию налоговой, платежной, банковской, финансовой системы юго-восточных территорий.

Президиуму областного Совета утвердить состав рабочей группы от Луганской области по подготовке к съезду.

8. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на председателя областного Совета Тихонова В.Н.

В. Тихонов

Председатель областного Совета

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ІШІТНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
ПРИЛОЖЕНИЕ К РЕШЕНИЮ ОБЛАСТНОГО СОВЕТА

от 26.11.04 № 16/1

СОСТАВ

исполнительного комитета Луганского областного Совета

ЕФРЕМОВ Александр Сергеевич

- председатель облгосадминистрации;

ТИХОНОВ Виктор Николаевич

- председатель Луганского областного совета;

ГОЛЕНКО Валерий Николаевич

- заместитель председателя Луганского областного совета;

ИВАНОВ Владимир Михайлович

- первый заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

ЗАПОРОЖЦЕВ Николай Васильевич - заместитель председателя

- руководитель аппарата Луганской облгосадминистрации;

ЗЮКОВ Юрий Евгеньевич

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

МАХОРТОВ Юрий Алексеевич

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

ПРИСТЮК Владимир Николаевич

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

ПРОСИН Владимир Владимирович

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

РИСУХИН Леонид Иванович

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

СТОЯНОВ Михаил Павлович

- заместитель председателя Луганской облгосадминистрации;

АНТИПОВ Александр Николаевич

- председатель Государственной налоговой администрации в Луганской области;

БОЛОТСКИХ Михаил Васильевич

- начальник Главного управления МЧС Украины в Луганской области;

КРИЖАНОВСКИЙ Станислав Викентьевич

- начальник управления МВД Украины в Луганской области;

ЛУБЯНИЦКИЙ Александр Григорьевич

- начальник управления Национального банка Украины в Луганской области;

МЕЛЬНИКОВ Владислав Ефимович

- председатель Федерации профсоюзов Луганской области;

ПТУШКА Александр Павлович

- областной военный комиссар;

ИЛЬЯШОВ Григорий Алексеевич

- областной военный комиссар, начальник управления СБУ Украины
в Луганской области.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСНА РАДА ШІСТНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ ОБРАЩЕНИЕ ДЕПУТАТОВ

Мы, депутаты Луганского областного Совета, выражая волю и интересы подавляющего большинства населения области, высказываем озабоченность обстановкой, сложившейся в стране после проведения выборов Президента Украины.

Вопреки воле народа, на законном основании большинством голосов избравшего Президентом страны Януковича Виктора Федоровича, горстка обанкротившихся политиков во главе с Ющенко пытается, нарушая Конституцию, законы Украины, узурпировать власть в стране, подстрекает общество к гражданскому неповиновению, расколу страны. На восток и запад.

Не гнушаясь явной ложью, используя приемы и методы, выходящие за рамки закона, в своих публичных выступлениях Ющенко и его соратники открыто призывают к ликвидации существующего конституционного строя, бездоказательно обвиняют действующего Президента Украины, Премьер-министра, Центральную избирательную комиссию и другие органы власти. Так называемая **ОППОЗИЦИЯ**, игнорируя волеизъявление большинства избирателей, в том числе и нашей области, почти 93 процента которых проголосовали за Януковича В.Ф., без конкретных обоснований и фактов призывает признать результаты голосования недействительными.

Зомбируя молодежь, подстрекая ее на противоправные действия, взяв на вооружение ложь, клевету и запугивание, несбыточные обещания, оппозиция воздействует на их эмоции с целью использования их в качестве слепого орудия в достижении своих корыстных целей.

Жажда возращения утраченной однажды власти лишила их напрочь таких качеств, как порядочность и уважение к своим политическим противникам, что несовместимо с понятием демократии. Для удовлетворения своих непомерных амбиций, присваивая себе права судебной власти, они готовы **ПОЙТИ** на все, вплоть до раскола Украины.

Вызывают недоумение действия отдельных местных советов западных и центральных областей, столицы Украины, принимающих на своих сессиях антиконституционные решения.

Мы, депутаты Луганского областного Совета, руководствуясь Конституцией и законами Украины, с целью обеспечения мира и гражданского согласия, самой целостности нашего государства, заботясь о будущем нашей страны, обращаемся к народу Украины:

на митингах и подобным их акциям никогда не принимались и не вырабатывались конструктивные решения проблем. История украинского народа знает немало примеров, когда решения, принятые под **ВЛИЯНИЕМ** митинговых страстей, оборачивались бедой для всего народа на долгие времена. Сегодня, как никогда, от нас требуются спокойствие, взвешенность действий и поступков, соблюдение законности и правопорядка. Мы обязаны как должное принять решение Центральной избирательной комиссии, независимо от того, нравится оно нам или нет, покинуть площади городов и приступить к созидательному труду на благо своих семей.

- Президенту Украины:

обеспечить мир и покой в государстве, передачу власти легитимно избранному

Президенту України.

- Верховній Раді України:
дати правову оцінку, вплоть до роспуску, действиям местных советов, СВОИМИ решениями грубо нарушающих Конституцию Украины.

- Верховному Совету АР Крым, областным советам:
не допустить антиконституционный переворот, не позволить силовыми методами узурпировать власть в государстве.

- Организации Объединенных Наций, Совету Европы, всем иностранным гражданам, находящимся на территории Украины:
воздержаться от оценок результатов выборов в Украине до их официального опубликования. Призвать своих представителей к более взвешенному поведению, прекратить действия, граничащие с вмешательством во внутренние дела Украины.

**ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XVI СЕСІЯ IV ДЕМОКРАТИЧНОГО СКЛИКАННЯ**

*№ 229
від 24 листопада 2004 року
м. Львів*

РІШЕННЯ

Про утворення виконавчого комітету Львівської обласної Ради.

Враховуючи право та волю українського народу на формування органів влади, керуючись статтями 7, 38 і 140 Конституції України та статтями 10 і 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Львівська обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Утворити виконавчий комітет Львівської обласної Ради.
2. Покласти на виконавчий комітет функції виконавчої влади у Львівській області.
3. Доручити президії обласної Ради розробити та затвердити тимчасове положення про виконавчий комітет Львівської обласної Ради.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на голову обласної Ради.

Голова обласної Ради
М.Сендак

**МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХІХ ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ІV СКЛИКАННЯ**

*Від 23 листопада 2004 року №1
м. Миколаїв*

РІШЕННЯ

Про політичну ситуацію в Україні.

Усвідомлюючи серйозність загрози для національної безпеки, політичної стабільності, суспільної злагоди, цивілізованого майбутнього України, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Прийняти Звернення депутатів Миколаївської обласної Ради до Президента України, народних депутатів України, органів місцевого самоврядування області, жителів Миколаївської області (додається).
2. Направити вищезазначене Звернення до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України.
3. Оприлюднити це Звернення у засобах масової інформації області.

Голова обласної Ради
М.М. Москаленко

**МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХІХ ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ІV СКЛИКАННЯ**

ЗВЕРНЕННЯ ДЕПУТАТІВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ДО

Президента України Л.Д.Кучми, Кабінету Міністрів України, народних депутатів України, депутатів обласних рад усіх регіонів України, Автономної Республіки Крим, міських, районних та сільських рад, громадських організацій, працівників мас-медіа, жителів Миколаївщини

21 листопада 2004 року український народ зробив свій вибір, прийшовши на виборчі дільниці і проголосувавши.

Сьогодні в Україні загострюється політична боротьба. Причини цього полягають у надмірних амбіціях деяких політиків. Деструктивні сили будь-якими методами намагаються прийти до влади та прагнуть встановити свої правила політичного життя в Україні.

Дії прихильників В.Юшенка викликають наше глибоке занепокоєння. Намагання незаконним, силовим шляхом відмінити результати виборів не можуть бути виправдані навіть порушеннями, виявленими в ході другого туру виборів Президента України. Тим більше, що порушення були виявлені у всіх областях країни - і в тисячах із них винні прихильники В.Юшенка. Тільки в Миколаївській області були присутні майже три тисячі громадян із західних областей

України, які голосували за відкритими талонами та заважали вільному волевиявленню виборців Миколаївщини.

Ми обурені ображеннями, що лунають із вуст лідерів опозиції на адресу мільйонів українських виборців, які віддали свої голоси переможцю цих виборів - Віктору Януковичу.

Ми вимагаємо припинити втручання у внутрішньополітичні процеси України закордонних прихильників та спонсорів В.Юшенка, які намагаються нав'язати Україні "грузинський" сценарій розвитку подій та позбавити український народ права обирати Президента країни згідно з власним рішенням.

Дії опозиції неминуче призведуть до розколу країни, поставлять під загрозу надбання України у сфері демократизації політичної системи та економічного розвитку. Під знаком питання знаходиться саме існування Української держави.

Саме тому ми вважаємо, що будь-які проблеми, в тому числі оцінка ходу і результатів виборів, повинні вирішуватися відповідно до чинного законодавства та Конституції України.

Віктор Янукович вже зробив перший крок, заявивши про готовність урахувати думки виборців В.Юшенка та надати гідне місце їхнім лідерам у новій системі державної влади. Тепер опозиція повинна наочно показати, чи дійсно вона є демократичною та патріотичною.

Ми виступаємо проти оголошення та проведення загальнонаціонального страйку в Україні, який ініціюється опозиційними силами.

Ми попереджаємо - майже п'ятнадцять мільйонів виборців, проголосувавши за Віктора Януковича, в змозі захистити свій вибір та право волевиявлення в обранні законним шляхом Президента України.

Ми засуджуємо дії групи Віктора Юшенка у незаконному захопленні влади в Україні та здійсненні антиконституційного перевороту.

Усвідомлюючи серйозність загрози для національної безпеки України, політичної стабільності, суспільної злагоди, цивілізованого майбутнього України, ми, депутати обласної Ради, представники органів місцевого самоврядування та громадськості області, звертаємось:

- до Президента України Л.Д.Кучми, як гаранта конституційних прав та свобод громадян України, - з вимогою вжити всіх необхідних заходів для забезпечення законності і правопорядку в Україні. Створити комітет по захисту Конституції в Україні;

- до Кабінету Міністрів України - з вимогою разом з правоохоронними органами вжити заходів щодо налагодження суспільно-політичної ситуації в місцях її найбільшої напруженості, з метою упередження провокацій та потенційних конфліктів;

- до народних депутатів України - із закликом припинити безплідну політичну ворожнечу в стінах Верховної Ради України. Не допустити прийняття таких рішень, які можуть порушити мир, спокій та стабільність у суспільстві;

- до депутатів обласних рад усіх регіонів України - зробити все можливе, аби не допустити соціального конфлікту та загострення суспільно-політичної ситуації;

- до міських, районних та сільських рад - забезпечити стабільну ситуацію та правопорядок на місцях, не допустити провокаційних дій опозиції;

- до громадських організацій Миколаївської області - використати свій вплив, авторитет для зниження напруги у суспільстві. Засудити деструктивні дії опозиції;

- до працівників мас-медіа - об'єднавшись разом, запровадити заходи, спрямовані на протидію антиукраїнським медіа-операціям і політико-психологічним маніпуляціям в інформативно-комунікативній сфері та провокування нових розколів у суспільстві.

Шановні жителі Миколаївщини!

Ми звертаємось до вас - будьте обачливі! Наш спільний громадянський обов'язок - зберегти конституційний лад, не допустити протиправних, деструктивних дій з боку радикальних сил.

Україна у нас на всіх одна, її єдність треба зберегти!

Співгромадяни!

Не піддавайтеся на заклики тих, хто прагне політичного реваншу і намагається позбавити народ України його реальних прав та розпалити ворожнечу в суспільстві!

Ні - деструктивним насильницьким діям опозиції!

Ні - силовим методам захоплення влади!

Так - законнообраному Президенту України Віктору Федоровичу Януковичу!

Звернення прийняте на XIX позачерговій сесії обласної Ради IV скликання 23 листопада 2004 року.

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА РІШЕННЯ

ПРО ЗАЯВУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ЩОДО ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ У ДЕРЖАВІ

1. Затвердити заяву Одеської обласної Ради щодо політичної ситуації у державі (додається).
2. Опублікувати дане рішення у місцевих засобах масової інформації.

Голова обласної Ради
В.М.Новачький

23 листопада 2004 року
№ 537-IV

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА ДОДАТОК ДО РІШЕННЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ

від 23 листопада 2004 року № 537-IV

ЗАЯВА

Одеської обласної Ради щодо політичної ситуації в Україні.

21 листопада 2004 року під час повторного голосування на виборах Президента України український народ свідомо і демократично зробив свій вибір. За даними Центральної виборчої комісії впевнено лідирує діючий Прем'єр-міністр України Віктор Федорович Янукович.

Незадоволені таким перебігом подій, опозиційні сили виступили із закликом до проведення акцій громадянської непокорі, що мають на меті порушити стабільність та спокій у нашій державі.

Дії прихильників опозиції викликають нашу глибоку стурбованість. Вони неминуче призведуть до розколу країни, поставлять під загрозу досягнення України у сфері демократизації політичної системи та економічного розвитку. Саме існування Української держави ставиться під загрозу.

Вважаємо, що будь-які проблеми, у тому числі й оцінка ходу та результатів президентських виборів, повинні вирішуватися виключно відповідно до діючої Конституції та законів України.

Ми звертаємося до представницьких органів влади з пропозицією створити Громадський комітет захисту Конституції України.

Депутати Одеської обласної Ради звертаються до органів місцевого самоврядування всіх регіонів України із закликом діяти виключно у межах Закону, не припускати протиправних дій, спрямованих на підрив цілісності держави.

Ми вимагаємо припинити втручання у внутрішньополітичні процеси України іноземних прихильників та спонсорів, які намагаються позбавити наш народ права самостійно вирішувати свою долю.

Впевнені, що український народ здатний сам вирішувати свою долю та довести свою відданість загальнонародським демократичним принципам розвитку суспільства.

**ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
П'ЯТНАДЦЯТА ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

від 25 листопада 2004 року

Про суспільно-політичну ситуацію, що склалася після виборів Президента України.

Керуючись статтею 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні",

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

Звернення до Верховної Ради України та до полтавців схвалити (додаються).

**ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ РАДИ
В.В. ГРИШКО**

ЗВЕРНЕННЯ ДО ПОЛТАВЦІВ

Дорогі полтавці!

21 листопада поточного року відбулося повторне голосування виборів Президента України. Виборці скористалися своїм правом проголосувати і зробили це свідомо.

Постановою Центральної виборчої комісії оголошено результати виборів. 49,46% виборців проголосували за кандидата на пост Президента України В.Януковича, 46,61% - за кандидата на пост Президента України В.Ющенка.

Згідно з виборчим законодавством, переможцем став той кандидат, який набрав більшість голосів виборців всієї України. Рішення про результати виборів в Україні прийняла Центральна виборча комісія. Спірні питання вирішуються у судовому порядку.

Але за ініціативою частини політичних сил людей кличуть на вулицю. Ситуація в державі загострилася.

Впевнені, що нинішні проблеми потрібно вирішувати політикам, і не на вулицях та барикадах, а шляхом переговорів і домовленостей. В.Янукович вже зробив перший крок щодо готовності врахувати думку виборців В.Ющенка. Віримо у поміркованість українських політиків, їх здоровий глузд і прагнення до позитивних зрушень.

Україна стала на шлях демократії та побудови соціальної держави. І не зверне з нього. Будь-які проблеми, у тому числі й оцінка результатів президентських виборів, повинні вирішуватися згідно з чинним законодавством і Конституцією України.

Шановні полтавці!

Знаємо, що в період передвиборчої кампанії було багато непорозумінь і тривоги. Розуміємо, що кожен з нас 21 листопада зробив свій вибір, який треба поважати. Але поважати потрібно і вибір інших.

Закликаємо вас бути мудрими і витриманими. Не втягуватися у вуличні акції, знайти шляхи до примирення. Ми всі разом повинні вирішувати існуючі проблеми. Країна у нас одна. Ми повинні її берегти. В ім'я розвитку суспільства,

в ім'я майбутнього і наших дітей.

Прийнято п'ятнадцятою позачерговою сесією Полтавської обласної Ради
25 листопада 2004 року.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Шановні народні обранці!

Бурхливий розвиток подій після другого туру голосування на президентських виборах в Україні примушує стримати емоції, відкинути особисті образи і задуматися над тим, що відбувається.

Весь світ, спостерігаючи виборчий процес в нашій державі, переконався в утвердженні тут демократії, її ознакою є залучення громадян до активного політичного життя шляхом забезпечення для них конституційних прав та свобод.

Але недопустимо розглядати людей як знаряддя досягнення якихось політичних цілей. Сьогодні опозиція твердить про неправомірність підрахунку голосів виборців під час другого туру голосування. Центральна виборча комісія офіційно оголосила, що 49,46% виборців проголосували за В.Януковича, 46,61% - за В.Юшенка. За кожною з цих цифр стоять живі люди з їх правами та свободами. Невже справедливо ігнорувати їх? Але людей кличуть на барикади. Чим виправдане прагнення революційними, а не демократичними методами проголосити нову владу в державі?

Безперечно, що кожен, якщо вдумливо проаналізує ситуацію, зрозуміє -, розхитування політичної, соціально-економічної стабільності в Україні на руку лише тим, хто прагне використати її в своїх інтересах. Це загрожує національній незалежності, інтересам українського народу.

Будь які проблеми повинні вирішуватися згідно із Конституцією та Законами України. Не можна сприймати заклики окремих політиків до непокори, насильницьких дій, поділу країни.

Український народ завдяки своїй зваженості та поміркованості не раз долав труднощі в своїй багатовіковій історії. У нас вчилися державницькій мудрості інші держави. Ми повинні зберегти свою країну цілісною, згуртованою, вільною. Лише так ми збудуємо процвітаючу європейську Україну!

Прийнято п'ятнадцятою позачерговою сесією обласної Ради
25 листопада 2004 року.

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

*від 25 листопада 2004 року
№422*

Про суспільно-політичну ситуацію, що склалася в області та державі після проведення повторного голосування по виборах Президента України 21 листопада 2004 року.

21 листопада 2004 року відбулося повторне голосування по виборах Президента України. За повідомленням офіційних спостерігачів, виборців, під час голосування та встановлення його результатів були допущені численні порушення виборчого законодавства, факти фальсифікації волевиявлення громадян, що викликало різке загострення суспільно-політичної ситуації в області і державі в цілому.

Враховуючи ускладнення суспільно-політичної ситуації в області і державі, та з метою її стабілізації, знаходження взаємоприйняттого для політичних сил і громадськості компромісного рішення, створення політичних, соціальних, економічних та організаційних умов щодо забезпечення життєдіяльності області і держави, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати волевиявлення виборців Рівненської області, які визнали Президентом України Ющенка В.А.

2. Вимагати від Центральної виборчої комісії скасувати результати виборів Президента України на всіх виборчих дільницях, де є порушення Закону України "Про вибори Президента України" і не були допущені спостерігачі або члени комісії від Ющенка В.А. та притягнути до відповідальності винних.

3. Оголосити недовіру Центральній виборчій комісії, скасувати її незаконне рішення від 24 листопада 2004 року через Верховний Суд України.

4. Вимагати виведення іноземних військ, які незаконно знаходяться на території України. В протилежному випадку звернутися до відповідних міжнародних організацій.

Голова
Р. Василюшин

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

*від 22 грудня 2004 року
№ 462*

Про звернення депутатів обласної Ради до органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, політичних партій та громадських організацій, керівників підприємств та установ, жителів області.

Враховуючи складність ситуації, висловлюючи стурбованість за долю нашої країни та проявляючи відповідальність за добробут наших людей напередодні

доленосного для всього українського народу та держави повторного голосування 26 грудня 2004 року, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Схвалити текст звернення депутатів обласної Ради до органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, політичних партій та громадських організацій, керівників підприємств та установ, жителів області (додається).

З метою забезпечення умов для вільного волевиявлення громадян звернутися до органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів з вимогою дотримуватися виборчого законодавства та не втручатися у виборчий процес.

3. Звернутися до органів місцевого самоврядування з проханням максимально сприяти дільничним виборчим комісіям у виділенні за їх заявками транспортних засобів для реалізації хворими та інвалідами їх виборчого права відповідно до чинного законодавства.

4. З метою запобігання можливих фальсифікацій звернутися до керівництва УМВС України з Рівненській області з проханням не проводити до 26 грудня 2004 року реєстрацію тимчасово прибулих в область громадян.

5. Звернутися до судів Рівненської області з проханням до 26 грудня 2004 року включно не стягувати мита з громадян, які будуть звертатися до судів з метою захисту своїх виборчих прав - поновлення їх у списках виборців.

6. Опублікувати звернення в місцевих засобах масової інформації.

Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної Ради з питань гуманітарної політики (Богатирчук-Кривко С.К.).

Голова Ради

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА РАДА. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ ЗВЕРНЕННЯ

депутатів обласної Ради до органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, політичних партій та громадських організацій, керівників підприємств та установ, жителів області щодо проведення повторного голосування 26 грудня 2004 року.

Ми, депутати Рівненської обласної Ради, висловлюючи стурбованість за долю нашої країни та проявляючи відповідальність за майбутнє наших людей, виступаємо за створення в Україні умов для розвитку цивілізованого високорозвинутого громадянського суспільства, яке б працювало на благо всього народу.

Висловлюючи підтримку ухваленням Верховною Радою України конституційним реформам, вважаємо, що вони сприятимуть подальшій демократизації системи влади в країні, розширять повноваження самоврядних органів, забезпечать наближення їх до інтересів людей. Ми усвідомлюємо, що разом із змінами до Конституції України суспільство отримає абсолютно нову якість державності.

Доленосним для всього українського народу та держави стане повторне голосування 26 грудня 2004 року. Враховуючи важливість нашого історичного вибору, ми закликаємо учасників виборчих перегонів, органи виконавчої влади та

місцевого самоврядування, жителів області, дотримуючись законодавства, проявити активну громадянську позицію, вираженість і терпимість, продемонструвати єдність та високий рівень організованості, бажання жити у вільній демократичній державі.

В ім'я майбутнього будемо сприяти вільному волевиявленню виборців, забезпеченню реалізації громадянами їх конституційних виборчих прав, законності та відкритості виборчого процесу, зробимо все можливе, щоб не знизити рівень життя людей, своєчасно вирішувати нагрілі проблеми.

У зв'язку з цим звертаємося до органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, депутатів рад, керівників підприємств та установ забезпечити стабільну роботу економіки, належну організацію житлово-комунального господарства та інших об'єктів життєдіяльності регіонів.

Ми закликаємо всіх виборців до чесних і прозорих виборів, вираженості та взаєморозуміння. Чи житимемо ми у вільній демократичній заможній країні, залежить від кожною з нас.

Прийдіть на виборчі дільниці та зробіть свій вибір!

Схвалено рішенням обласної Ради
від 22 грудня 2004 року № 462

СЕВАСТОПОЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XV СЕСІЯ XXIV СКЛИКАННЯ

РЕШЕНИЕ

30 ноября 2004 года №2578
г. Севастополь

О СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ
В УКРАИНЕ И В ГОРОДЕ СЕВАСТОПОЛЕ

Заслушав и обсудив информацию председателя городской государственной администрации Жунько Л.М. о социально-политической и экономической ситуации в городе Севастополе, Севастопольский городской Совет

Р Е Ш И Л :

1. Потребовать от Верховной Рады Украины, Кабинета Министров Украины и Президента Украины принять незамедлительные меры по стабилизации политической, экономической и социальной ситуации в стране в рамках конституционного поля Украины.

2. Севастопольской городской государственной администрации обеспечить стабильную работу коммунального хозяйства в зимний период, своевременные выплаты заработной платы и пенсий.

3. Севастопольскому городскому Совету, Инкерманскому городскому Совету, районным, сельским и поселковым советам, депутатам всех уровней направить все усилия для сохранения мира и стабильности в городе Севастополе.

4. Руководителям правоохранительных органов принять все необходимые меры для обеспечения порядка в Севастополе в соответствии с действующим законодательством.

5. Принять к сведению решение Всеукраинского съезда депутатов Верховной Рады АР Крыма, местных советов всех уровней в г. Северодонецке 28 ноября 2004 года и одобрить его основные положения.

Заместитель городского Совета
В.М. Пархоменко

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ**

*від 26 листопада 2004 року №338
м. Тернопіль*

РІШЕННЯ

Про суспільно-політичну ситуацію в Україні та Тернопільській області та утворення виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради.

Беручи до уваги, що єдиним носієм влади в Україні є народ, керуючись статтями 7, 38 і 140 Конституції України та статтями 10 і 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Тернопільська обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати політичну резолюцію надзвичайного Всеукраїнського з'їзду міських, селищних і сільських голів, депутатів місцевих рад усіх рівнів.

2. Взяти на себе всю повноту влади та відповідальність за суспільно-політичну ситуацію у Тернопільській області.

3. Визнати таким, що втратило чинність, рішення Тернопільської обласної Ради від 16 липня 2002 року №27 "Про делегування обласній державній адміністрації окремих повноважень обласної Ради четвертого скликання".

4. З метою організаційного та політичного забезпечення захисту конституційних прав громадян України та організації управління народним господарством області утворити виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради, який є виконавчим та розпорядчим органом на території Тернопільської області.

5. Затвердити тимчасове положення про виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради згідно з додатком 1.

6. Визначити структуру виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради згідно з додатком 2.

7. Обрати головою виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради Джоджика Ярослава Івановича.

8. Доручити голові виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради Джоджику Я.І. підготувати пропозиції щодо кількісного та персонального складу виконавчого комітету і подати їх на затвердження Тернопільської обласної Ради.

Заступник голови обласної Ради

*Голова Тернопільської обласної ради
Джоджик Ярослав Іванович*

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ**

*від 27 листопада 2004 року №344
м. Тернопіль*

РІШЕННЯ

Про внесення змін до рішення Тернопільської обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про суспільно-політичну ситуацію в Україні та Тернопільській області та утворення виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради"

З метою забезпечення належної діяльності виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради та його підрозділів Тернопільська обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Внести такі зміни до рішення Тернопільської обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про суспільно-політичну ситуацію в Україні та Тернопільській області та утворення виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради":

1. Пункт 3 викласти у такій редакції:

"3. Визнати таким, що втратило чинність, рішення Тернопільської обласної Ради від 16 липня 2002 року №27 "Про делегування обласній державній адміністрації окремих делегованих повноважень обласної Ради четвертого скликання".

У зв'язку з цим встановити, що визначені у статті 44 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" повноваження здійснюються безпосередньо управліннями і територіальними органами Тернопільської області за участю відповідних представників виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради у тимчасовому порядку згідно з додатком 1."

2. На часткову зміну пункту 5 затвердити тимчасове положення про виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради згідно з додатком 2.

3. На часткову зміну пункту 6 додаток 2 до вказаного рішення вважати додатком 3.

Заступник голови обласної Ради
В.П. Кравець

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ**

ДОДАТОК №1

до рішення Тернопільської обласної Ради від 27 листопада 2004 року № 344
ТИМЧАСОВИЙ ПОРЯДОК

здійснення управліннями і територіальними органами Тернопільської області повноважень, визначених у статті 44 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

1. Підготовка і внесення на розгляд Ради проектів програм соціально-еко-

номічного та культурного розвитку області, цільових програм з інших питань, проєктів рішень, інших матеріалів з питань, передбачених вказаною статтею, забезпечення виконання рішень Ради.

Головне управління економіки, управління культури облдержадміністрації.

2. Підготовка пропозицій до програм соціально-економічного та культурного розвитку області та загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального та культурного розвитку України.

Головне управління економіки, управління культури облдержадміністрації.

3. Забезпечення збалансованого економічного і соціального розвитку області, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів.

Головне управління економіки, головне управління праці та соціального захисту населення, управління з питань харчової та переробної промисловості, головне управління сільського господарства і продовольства облдержадміністрації.

4. Підготовка і подання до органів виконавчої влади фінансових показників і пропозицій до проєкту Державного бюджету України.

Головне фінансове управління облдержадміністрації.

5. Сприяння інвестиційній діяльності на території області.

Головне управління економіки, управління зовнішніх зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації.

6. Об'єднання на договірних засадах коштів підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території області, і населення, а також бюджетних коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання на пайових засадах об'єктів соціальної і виробничої інфраструктури, шляхів місцевого значення та на заходи щодо охорони навколишнього природного середовища.

Головне фінансове управління, управління капітального будівництва; житлово-комунального господарства облдержадміністрації.

7. Залучення в порядку, встановленому законом, підприємств, установ та організацій, які не належать до комунальної власності, до участі в обслуговуванні населення області, координація цієї роботи.

Головне управління сільського господарства і продовольства, управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку; з питань переробної та харчової промисловості; житлово-комунального господарства; капітального будівництва облдержадміністрації.

8. Затвердження маршрутів і графіків руху місцевого пасажирського транспорту незалежно від форм власності, узгодження цих питань стосовно транзитного пасажирського транспорту.

Управління промисловості, енергетики, транспорту та зв'язку облдержадміністрації.

9. Підготовка питань про визначення у встановленому законом порядку території, вибір, викупу (вигук) і надання землі для містобудівних потреб, визнаних містобудівною документацією.

Головне обласне управління земельних ресурсів, управління містобудування та архітектури облдержадміністрації.

10. Організація охорони, реставрації, використання пам'яток історії та культури, архітектури і містобудування, палацово-паркових, паркових та садибних комплексів, природних заповідників місцевого значення.

Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації.

11. Підготовка висновків щодо проєктів місцевих містобудівних програм

відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що затверджуються сільськими, селищними, міськими радами.

Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації.

12. Видача відповідно до законодавства забудовникам архітектурно-планових завдань та технічних умов на проєктування, будівництво, реконструкцію будинків і споруд, благоустрій територій та надання дозволу на проведення цих робіт.

Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації.

13. Забезпечення відповідно до законодавства розвитку науки, усіх видів освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, туризму; сприяння відродженню осередків традиційної народної творчості, національно-культурних традицій населення, художніх промислів і ремесел, роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, сім'ї та молоді.

Управління освіти і науки; охорони здоров'я; культури; з питань фізичної культури і спорту; з питань внутрішньої політики; у справах сім'ї та молоді; у справах релігії, національностей та міграцій; служба у справах неповнолітніх облдержадміністрації; державний архів Тернопільської області.

14. Підготовка і подання на затвердження Ради пропозицій щодо організації територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів щодо оголошення природних та інших об'єктів, що мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, пам'ятками історії або культури, які охороняються законом.

Державне управління екології та природних ресурсів у Тернопільській області, управління містобудування та архітектури облдержадміністрації.

15. Здійснення необхідних заходів щодо ліквідації наслідків екологічних катастроф, стихійного лиха, епідемій, епізоотій, інших надзвичайних ситуацій, інформування про них населення, залучення в установленому законом порядку до цих робіт підприємств, установ та організацій, а також населення.

Управління з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації, управління ветеринарної медицини в області, обласна санітарно-епідеміологічна станція.

16. Координація на відповідній території діяльності місцевих землепорядкових органів.

Головне обласне управління земельних ресурсів.

17. Здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок.

Головне обласне управління земельних ресурсів.

18. Підготовка проєктів рішень про віднесення лісів до категорії захисності, а також про поділ лісів за розрядами у випадках і порядку, передбачених законом.

Державне управління екології та природних ресурсів в Тернопільській області.

19. Затвердження для підприємств, установ та організацій, розташованих на території області, лімітів викидів і скидів забруднюючих речовин у довкілля та лімітів розміщення відходів у випадках, передбачених законом, контроль за використанням цих лімітів.

Державне управління екології та природних ресурсів в Тернопільській області.

20. Розробка та реалізація місцевих програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Головне управління економіки, управління культури облдержадміністрації.

21. Розробка та організація виконання обласних програм розвитку лісового господарства і використання лісових ресурсів.

Державне лісгосподарське об'єднання "Тернопільліс".

Керівник секретаріату обласної Ради

Г.І. Яворський

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ

ДОДАТОК 2

до рішення Тернопільської обласної Ради від 27 листопада 2004 року № 344

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ

про виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради

1. Виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради (далі - виконавчий комітет) є виконавчим і розпорядчим органом цієї Ради, їй підпорядкованим та підзвітним, який у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, іншими нормативно-правовими актами, рішеннями Тернопільської обласної Ради, а також цим положенням.

2. Виконавчий комітет утворюється Тернопільською обласною Радою і формується у складі голови виконавчого комітету, першого заступника голови, заступника (заступників) голови, керуючого справами (секретаря) і членів виконавчого комітету. Голова виконавчого комітету обирається Радою на її пленарному засіданні у визначеному нею порядку.

3. За пропозицією голови виконавчого комітету Тернопільська обласна Рада:

3.1. Визначає кількісний склад і затверджує персональний склад виконавчого комітету.

3.2. Затверджує на посадах першого заступника, заступника (заступників) голови, керуючого справами (секретаря), членів виконавчого комітету.

4. За поданням голови виконавчого комітету Тернопільська обласна Рада:

4.1. Затверджує структуру, загальну чисельність апарату виконавчого комітету та його органів, а також витрати на їх утримання.

4.2. Приймає рішення про утворення, реорганізацію і ліквідацію відділів, управлінь, інших органів виконавчого комітету в межах визначеної Радою структури, затверджує положення про них, призначає на посади та звільняє їх керівників.

5. Основною формою роботи виконавчого комітету є його засідання.

Засідання виконавчого комітету скликаються в міру необхідності, але не рідше одного разу на місяць головою виконавчого комітету, а в разі його відсутності чи неможливості здійснення ним цієї функції - першим заступником голови.

Засідання є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини від загального складу виконавчого комітету.

6. Рішення виконавчого комітету приймаються на його засіданні більшістю голосів від загального складу виконавчого комітету і підписуються головою виконавчого комітету.

У разі, коли виконавчий комітет прийняв рішення з порушенням Конституції України, законів України, прав і свобод громадян, Тернопільська обласна Рада має право скасувати таке рішення.

З мотивів невідповідності Конституції України або законам України рішен-

ня виконавчого комітету може бути визнано незаконним в судовому порядку.

7. Голова виконавчого комітету у своїй діяльності є підвітним Раді і може бути звільнений з посади Радою, якщо за його звільнення проголосувало більше половини депутатів від загального складу Ради.

8. Питання про звільнення голови виконавчого комітету може бути внесено на розгляд Тернопільської обласної Ради на вимогу голови Ради або не менше третини депутатів від загального складу Ради.

9. Голова виконавчого комітету здійснює такі повноваження:

9.1. Скликає засідання виконавчого комітету і доводить до відома відповідних осіб інформацію про час і місце його проведення, питання, які передбачається внести на розгляд, веде засідання виконавчого комітету. Підписує рішення виконавчого комітету, протоколи його засідань.

9.2. Забезпечує підготовку засідань виконавчого комітету і питань, що вносяться на його розгляд, доведення рішень виконавчого комітету до виконавців, організовує контроль за їх виконанням.

9.3. Подає Тернопільській обласній Раді кандидатури для призначення на посади керівників відділів, управлінь, інших органів виконавчого комітету.

9.4. Координує діяльність відділів, управлінь, інших органів виконавчого комітету, дає їм доручення, сприяє виконанню їх рішень.

9.5. Призначає і звільняє працівників апарату виконавчого комітету.

9.6. Забезпечує гласність у роботі виконавчого комітету та його підрозділів, обговорення громадянами проєктів рішень виконавчого комітету, вивчення громадської думки, оприлюднення рішень виконавчого комітету.

9.7. Представляє виконавчий комітет у відносинах з Тернопільською обласною Радою, державними органами, виконавчими органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями, громадянами, а також у міжнародних відносинах відповідно до законодавства.

9.8. Звітує перед Тернопільською обласною Радою про свою діяльність не менше одного разу на рік, а на вимогу не менш як половини складу депутатів - у визначений Радою термін.

9.9. Затверджує розподіл обов'язків між головою, першим заступником, заступниками голови, керуючим справами (секретарем) виконавчого комітету та здійснює контроль за їх виконанням.

9.10. В межах своїх повноважень видає розпорядження.

10. Організаційне, правове, інформаційне, аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності виконавчого комітету здійснюється його апаратом.

Керівник секретаріату Тернопільської обласної Ради
Г.І.Яворський

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ**

*від 27 листопада 2004 року №345
м. Тернопіль*

РІШЕННЯ

Про кількісний і персональний склад виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради.

Тернопільська обласна рада вирішила:

1. Визначити кількісний склад виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради чисельністю 17 (сімнадцять) осіб.

2. Затвердити виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради у такому персональному складі:

2.1. Голова виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради Джоджик Ярослав Іванович.

2.2. Члени виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради:

2.2.1. Баранець Ярослав Дмитрович.

2.2.2. Біскуп Степан Іванович.

2.2.3. Богачук Василь Степанович.

2.2.4. Вовчук Петро Богданович.

2.2.5. Гута Іван Миколайович.

2.2.6. Денисюк Степан Григорович.

2.2.7. Долинний Володимир Васильович.

2.2.8. Дутка Євген Миколайович.

2.2.9. Коціра Степан Євгенович.

2.2.10. Лазар Михайло Павлович.

2.2.11. Лис Євген Євгенович.

2.2.12. Панькуш Іван Степанович.

2.2.13. Пиріг Ігор Миколайович.

2.2.14. Ткач Володимир Михайлович.

2.2.15. Шафранський Віталій Богданович.

2.2.16. Член виконавчого комітету Тернопільської обласної Ради за посадою голова постійної комісії Тернопільської обласної Ради з питань законності та здійснення демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією правоохоронними органами держави Максимов Віталій Вікторович.

Заступник голови обласної Ради

В.П.Кравець

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ. ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

1. Виконавчий комітет Тернопільської обласної Ради (далі - виконавчий комітет) є виконавчим та розпорядчим органом на території Тернопільської області.

2. Виконавчий комітет у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, рішеннями сесії та президії Тернопільської обласної Ради, іншими нормативно-правовими актами, а також цим положенням.

3. У своїй діяльності виконком підзвітний Тернопільській обласній Раді.

4. Голова та перший заступник голови виконавчого комітету обираються на сесійному засіданні Тернопільської обласної Ради. Інші члени виконавчого комітету затверджуються президією Тернопільської обласної Ради за поданням голови виконкому.

5. Голови районних виконавчих комітетів районних рад призначаються на засіданнях сесій районних рад за погодженням президії Тернопільської обласної Ради та голови обвиконкому.

6. Голова виконавчого комітету:

1) здійснює керівництво діяльністю виконавчого комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на виконком завдань і здійснення ним своїх функцій;

2) визначає ступінь відповідальності першого заступника та заступників виконкому, начальників структурних підрозділів виконкому за керівництво окремими ділянками його діяльності;

3) призначає на посади та звільняє з посад керівників структурних підрозділів виконкому;

4) затверджує положення про структурні підрозділи виконкому;

5) розпоряджається коштами в межах затвердженого кошторису витрат на утримання виконкому;

6) видає в межах своєї компетенції розпорядження і контролює їх виконання;

7) затверджує план роботи виконкому, програми та заходи;

8) скликає в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції;

9) затверджує структуру та штатний розпис виконкому у межах граничної чисельності працівників та фонду оплати праці виконкому;

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ, ЧЕТВЕРТЕ СКЛИКАННЯ**

**СТРУКТУРА ВИКОНАВЧОГО КОМПІТЕТУ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

1. Головне управління економіки.
2. Головне фінансове управління.
3. Головне управління освіти і науки.
4. Головне управління зовнішніх відносин, зовнішньоекономічної діяльності та іноземних інвестицій.
5. Головне управління сільського господарства і продовольства.
6. Головне управління праці та соціального захисту населення.
7. Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.
8. Головне управління у справах сім'ї та молоді.
9. Головне управління промислової політики.
10. Управління вугільної промисловості та паливно-енергетичного комплексу.
11. Управління житлово-комунального господарства.
12. Управління капітального будівництва.
13. Управління містобудування та архітектури.
14. Управління з питань внутрішньої політики.
15. Служба у справах неповнолітніх.
16. Головне управління засобів масової інформації та поліграфії.
17. Головне управління охорони здоров'я.
18. Управління курортів та туризму.
19. Управління з питань фізичної культури та спорту.
20. Управління з питань майна комунальної власності.
21. Управління культури.
22. Управління інспекційних служб.
23. Центр приватизації та аграрної реформи.
24. Відділ у справах релігій.
25. Відділ у справах національностей та міграцій.
26. Інспекція державного технічного нагляду.
27. Державний архів області.

ВІДДІЛИ АПАРАТУ ОБЛВИКОНКОМУ

28. Відділ забезпечення роботи голови облдержадміністрації.
29. Прес-служба.
30. Організаційний відділ.
31. Відділ кадрової роботи та з питань державної служби.
32. Юридичний відділ.
33. Загальний відділ.
34. Відділ контролю.
35. Фінансово-бухгалтерський відділ.
36. Відділ роботи із зверненнями громадян.
37. Відділ адміністративно-правових органів.

38. Відділ з питань мобілізаційної і оборонної роботи.
39. Відділ автоматизації та програмно-технічного забезпечення.
40. Відділ з питань режимно-секретної роботи.
41. Автотранспортне підприємство. Відділи та управління подвійного підпорядкування.
42. Управління екології та природних ресурсів.
43. Управління статистики.
44. Антимонопольний комітет.
45. Управління державного казначейства.
46. Управління Тернопільської залізниці.
47. Головний інспектор праці Тернопільської області.
48. Державна інспекція України контролю за цінами.
49. Обласне управління Пенсійного фонду.
50. Обласний центр зайнятості.
51. Регіональне відділення Фонду державного майна України.
52. Управління у справах захисту прав споживача.
53. Комісія з цінних паперів та фондового ринку.
54. Регіональне управління з питань банкрутства.
55. Представництво з питань регуляторної політики.
56. Регіональна торгово-промислова палата.
57. "Держліс" Державне лісогосподарське управління.
58. Водне господарство.
59. Землепорядне управління.
60. Управління ветеринарної медицини.

**ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XIX НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ**

Від 26 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації в області.

Враховуючи, що відповідно до статті 5 Конституції України єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює цю владу через органи місцевого самоврядування, та з огляду на надзвичайну ситуацію, яка склалася в Україні, обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Визнати недійсними всі рішення обласної Ради, прийняті до цього часу, щодо делегування повноважень обласної Ради обласній державній адміністрації.
2. Утворити виконавчі комітети обласної і районних рад.
3. Наділити їх повноваженнями органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.
4. Обрати голову обласної Ради Кушнарєва Є.П. головою виконавчого комітету обласної Ради.
5. Доручити виконавчому комітету обласної Ради затвердити структуру, чисельність виконавчого комітету, управління і відділів та апарату Ради.
6. Рекомендувати районним радам негайно провести надзвичайні сесії та затвердити за погодженням з виконавчим комітетом обласної Ради персональний склад виконавчих комітетів районних рад.
7. Зобов'язати управління Державного казначейства України в Харківській області (Єремейчук Р.А.) та управління Національного банку України в Харківській області (Качук В.В.) припинити з 27 листопада 2004 року відрахування коштів до Державного бюджету.
8. З метою забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів та безпеки жителів Харківської області підпорядкувати Управління Міністерства внутрішніх справ України в Харківській області, Управління Міністерства внутрішніх справ України на Південній залізниці та Головне управління Міністерства надзвичайних ситуацій України в Харківській області з їх підрозділами виконавчому комітету обласної Ради.
9. Зобов'язати управління виконавчого комітету обласної Ради, зазначені у пункті 11, взяти під охорону всі об'єкти, які забезпечують життєдіяльність територіальних громад області.
10. Доручити заступнику голови виконавчого комітету обласної Ради Дулубу В.Г. розробити та затвердити пропозиції щодо правової основи діяльності народних добровільних дружин та приступити до їх формування.
11. Перевести в управління виконавчого комітету обласної Ради Харківську телерадіокомпанію та Харківський обласний радіотелевізійний передавальний центр.
12. За багаторазові трансляції закликів до повалення конституційного ладу в Україні тимчасово припинити трансляцію на території Харківської області передач телекомпаній "Ера", "5 канал", "7 канал".
13. Доручити голові обласної Ради, голові виконавчого комітету обласної

Ради Кушнарьову Є.П. координацію спільних дій по стабілізації суспільно-політичної ситуації в Україні з Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Донецькою, Дніпропетровською, Запорізькою, Луганською, Одеською, Херсонською, Миколаївською обласними радами, Севастопольською міською радою та термінове обговорення з керівництвом зазначених рад питання щодо створення на базі цих регіонів Східно-Південної Автономної Республіки.

14. Звернутись до Президента України Л.Д. Кучми з вимогою негайно вжити всю повноту влади для припинення руйнівних процесів у державі та протидії порушенням Конституції України.

15. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову обласної Ради та виконавчого комітету Кушнарьова Є.П.

ГОЛОВА обласної Ради

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА XIX НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ

Від 26 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про складення повноважень голови обласної Ради.

На підставі особистої заяви Колесніка Олексія Миколайовича, відповідно до підпункту 1 пункту 1 статті 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Припинити повноваження голови обласної Ради Колесніка Олексія Миколайовича.

Заступник голови обласної Ради

В. Зорченко

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА XIX НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ

Від 26 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про обрання голови обласної Ради.

Відповідно до статей 43 та 55 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Обрати головою обласної Ради Кушнарьова Євгена Петровича.

Заступник голови обласної Ради

В.Зорченко

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА XIX НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ

Від 26 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про обрання першого заступника голови обласної Ради з питань діяльності виконавчого комітету Ради.

Враховуючи, що відповідно до статті 5 Конституції України єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює цю владу через органи місцевого самоврядування, та з огляду на надзвичайну ситуацію, яка склалася в Україні, відповідно до статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Обрати першим заступником голови обласної Ради з питань діяльності виконавчого комітету Ради Колеснікова Олександра Олександровича.

Голова обласної Ради

**ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XIX НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ**

Від 26 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про затвердження персонального складу виконавчого комітету обласної Ради.

Враховуючи, що відповідно до статті 5 Конституції України єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює цю владу через органи місцевого самоврядування, та з огляду на надзвичайну ситуацію, яка склалася в Україні, відповідно до статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Затвердити персональний склад виконавчого комітету обласної Ради:

Кушнар'ов Є.П. - голова обласної Ради та виконавчого комітету;

Колеснік О.М. - перший заступник голови з питань діяльності Ради;

Колесніков О.О. - перший заступник голови з питань діяльності виконавчого комітету Ради;

Зорченко В.І. - заступник голови обласної Ради, член виконавчого комітету;

Ріяка І.Г. - заступник голови, керуюча справами виконавчого комітету;

Дулуб В.Г. - заступник голови виконавчого комітету;

Кравчук А.Л. - заступник голови виконавчого комітету;

Кривоносов О.С. - заступник голови виконавчого комітету;

Масельський С.І. - заступник голови виконавчого комітету;

Сидоренко О.Л. - заступник голови виконавчого комітету;

Титаренко О.М. - заступник голови виконавчого комітету;

Бандурка О.О. - голова Державної податкової адміністрації у Харківській області, член виконавчого комітету;

Денисюк С.Ф. - начальник УМВС України у Харківській області, член виконавчого комітету;

Єгупенко В.В. - начальник УМВС України на Південній залізниці, член виконавчого комітету;

Одарюк П.В. - начальник Головного управління Міністерства надзвичайних ситуацій України в Харківській області, член виконавчого комітету;

Ситнік С.С. - начальник управління Служби безпеки України в Харківській області, член виконавчого комітету.

Голова обласної Ради

Є. Кушнар'ов

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА. XX СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ

29 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про скасування рішень обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про обрання першого заступника голови обласної Ради з питань діяльності виконавчого комітету Ради" та "Про затвердження персонального складу виконавчого комітету обласної Ради".

Керуючись Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна Рада

ВИРІШИЛА:

Скасувати рішення обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про обрання першого заступника голови обласної Ради з питань діяльності виконавчого комітету Ради" та "Про затвердження персонального складу виконавчого комітету обласної Ради", як такі, що не відповідають чинному законодавству.

Голова обласної Ради
Є. Кушнар'ов

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА. XX СЕСІЯ IV СКЛИКАННЯ

Від 29 листопада 2004 року

РІШЕННЯ

Про внесення змін до рішення обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації в області".

Відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Внести у рішення обласної Ради від 26 листопада 2004 року "Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації в області"

НАСТУПНІ ЗМІНИ:

1.1. Скасувати пункти 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12 рішення.

1.2. Пункт 1 рішення викласти у такій редакції: "внести зміни у рішення обласної Ради від 28 квітня 1998 року "Про делегування повноважень обласної Ради", виключивши з нього підпункт 7 пункту 1.

1.3. Із пункту 13 рішення виключити слова "та термінове обговорення з керівництвом зазначених рад питання щодо створення на базі цих регіонів Східно-Південної Автономної Республіки".

1.4. Із пункту 15 рішення виключити слова "та виконавчого комітету".

2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову обласної Ради Кушнар'ова Є.П.

Голова обласної Ради
Є. Кушнар'ов

**ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XIII СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

24.11.2004

№326

Про звернення депутатів Херсонської обласної Ради.

У зв'язку із суспільно-політичною ситуацією, що склалася в Україні після проведення другого туру виборів Президента України, керуючись статтею 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити текст звернення депутатів Херсонської обласної Ради до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Центральної виборчої комісії, Виборчого штабу кандидата в Президенти України В.А.Юшенка, Виборчого штабу кандидата в Президенти України В.Ф.Януковича, Верховного Суду України (додається).

2. Це звернення оприлюднити у засобах масової інформації.

Заступник голови обласної Ради

Г.Г.Причина

**ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА РАДА
XIII СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ**

Президенту України,
Верховній Раді України,
Кабінету Міністрів України,
Центральній виборчій комісії,
Виборчому штабу кандидата в Президенти України В.А.Юшенка,
Виборчому штабу кандидата в Президенти України В.Ф.Януковича,
Верховному Суду України.

ЗВЕРНЕННЯ

Ми, депутати Херсонської обласної Ради, глибоко стурбовані політичною ситуацією, що склалася в країні з виборами Президента України.

В області вибори 21 листопада 2004 року пройшли організовано, відповідно до Закону України "Про вибори Президента України" та без порушень. Кожен громадянин мав можливість вільно зробити свій вибір. На виборчих дільницях були присутні спостерігачі від обох кандидатів у Президенти України, офіційні спостерігачі від іноземних держав, представники засобів масової інформації.

Якщо виборчі штаби вважають, що вибори пройшли з порушеннями, то ці питання повинні вирішуватись у встановленому законодавством порядку.

Ми обурені образами, що лунають на адресу мільйонів виборців, які зробили свій вибір і віддали свої голоси за кандидата в Президенти України.

Дії деструктивних сил можуть привести до розколу країни, штучного її поділу на схід та захід, кровопролиття.

Ми засуджуємо спроби прийти до влади незаконним антиконституційним шляхом.

Закликаємо всі гілки влади, політичні сили набратися мудрості, терпіння, поваги і сісти за стіл переговорів для вирішення спірних питань.

Ми за єдину Україну, за дотримання Конституції та законів України, мир та злагоду у сім'ях.

Вимагаємо негайно перевести конфлікт у правове русло.

Депутати Херсонської обласної Ради.

Звернення прийнято на сесії обласної Ради

24 листопада 2004 року

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА РАДА XIII СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ РІШЕННЯ

27 листопада 2004 року № 2/80
м. Херсон

спільного засідання президії обласної Ради та колегії обласної державної адміністрації Херсонської області щодо поточного моменту в суспільно-політичній ситуації в Херсонській області і Україні в цілому.

Учасники спільного засідання президії обласної Ради та колегії обласної державної адміністрації Херсонської області одностайно оцінюють політичну ситуацію в області як стабільну.

Підприємства, організації та навчальні заклади усіх форм власності працюють у звичайному режимі. Громадяни регіону мають можливість і користуються конституційним правом виражати свої політичні уподобання у формах волевиявлення, передбачених законодавством України. Місцеві органи влади реально забезпечують керованість ситуації в регіоні. При цьому, президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації у своїх рішеннях керуються реальним розподілом голосів виборців області щодо обох кандидатів у Президенти України і рівноповажно ставляться до індивідуального вибору кожного члена громади.

Разом з тим, учасники спільного засідання висловлюють стурбованість з приводу загострення політичної ситуації в Україні і його негативного впливу на морально-політичні настрої частини населення області, які можуть призвести до дестабілізації політичної ситуації в області, погіршення стану справ у економіці регіону.

Учасники спільного засідання беруть до уваги, що прихильники кандидата у Президенти України В.А. Юшенка одностайно визначили своє право на перемогу в президентських перегонках і поза законом проголосили В.А. Юшенка Президентом України. При цьому, ними не враховуються мотиви та уподобання вибору прихильників кандидата в Президенти України В.Ф. Януковича. У державі утворено конституційно непередбачений "Комітет національного порятунку".

Під час обговорення питання учасники спільного засідання констатували, що громадськість ряду східних та південних областей не сприймає крайнощів і

певним чином реагує на такі дії опозиції. На цих територіях проводяться засідання органів місцевого самоврядування, де депутати локально переймаються пошуком шляхів виходу із політичної кризи, приймають рішення про створення виконавчих органів місцевого самоврядування; ініціюють пропозиції щодо створення автономій в межах своїх територій; визначаються в інших діях, які матимуть вплив на стабілізацію політичної ситуації та подальше життєзабезпечення населення як цих областей, так і України в цілому.

Президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації підкреслюють усвідомлення своєї відповідальності перед жителями області за забезпечення в регіоні звичних умов для здійснення ними виробничої діяльності, навчання, лікування та відпочинку і, керуючись положеннями Конституції України, Законами України "Про місцеве самоврядування в Україні" та "Про місцеві державні адміністрації",

ВИРІШИЛИ:

1. Президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації в подальшому усі питання життєдіяльності регіону розглядатимуть і будуть приймати рішення по них на спільних засіданнях; беруть на себе в межах чинного законодавства повну спільну відповідальність за стан справ в економічному, соціальному та політичному житті області.

2. Зобов'язати районні державні адміністрації та запропонувати районним радам у межах Угоди між обласною радою, районними, міськими та районними у місті Херсоні радами Херсонської області вжити усіх необхідних заходів для забезпечення нормальної роботи промислових, сільськогосподарських та інших підприємств усіх форм власності, маючи на меті не допустити спаду виробництва.

3. Президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації односпільно виступають за збереження територіальної цілісності України у межах нині визначених кордонів.

4. У разі виходу політичної ситуації в Україні з-під контролю Центральної влади і порушення конституційного ладу в державі, президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації залишають за собою право скликати засідання обласної Ради з метою винесення на розгляд питань щодо консолідації зусиль владних структур області з рішеннями органів самоврядування південно-східних регіонів, адекватними поточному політичному моменту в Україні.

5. Прийняти пропозицію депутатів Луганської обласної Ради щодо проведення з'їзду депутатів усіх рівнів південно-східних регіонів України і рекомендувати депутатам усіх рівнів області на добровільній основі взяти участь у цьому зібранні.

6. Президія обласної Ради і колегія обласної державної адміністрації відкидають усякі спроби неконституційного підпорядкування місцевих органів влади в області самоствореному "Комітету національного порятунку".

Голова обласної Ради, голова обласної державної адміністрації В. Ходаковський

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА ЧОТИРНАДЦЯТА ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

від 25 листопада 2004 року

№ 1-14/2004

ПРО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ, ШО СКЛАЛАСЯ ПІСЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ ПО ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

21 листопада 2004 року відбувся другий тур виборів Президента України. Хмельницька обласна Рада волевиявлення виборців Хмельниччини підтверджує, що не дивлячись на значний адміністративний тиск зі сторони органів виконавчої влади, ряд серйозних порушень на виборчих дільницях, які суттєво не вплинули на результати голосування, вибори в області відбулися.

Разом з тим, за інформацією учасників виборчого процесу, журналістів багатьох телерадіокомпаній, інших засобів масової інформації, під час голосування та підрахунків голосів у регіонах України мали місце порушення та фальсифікація волевиявлення громадян України.

В деяких містах і в обласному центрі Хмельниччини на вулиці вийшли тисячі та десятки тисяч людей. Для того, щоб мирні демонстрації громадянської непокори не перетворились в насильницькі дії, керуючись статтями 38 та 140 Конституції України, статтею 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", обласна Рада

ВИРІШИЛА:

1. У зв'язку з масовими виступами громадян проти фальсифікації виборів Президента України та неналежну організацію виборів висловити громадянську недовіру Центральній виборчій комісії та звернутись до Верховного Суду України щодо невизнанням результатів підрахунку голосів Центральною виборчою комісією.

2. Звернутися до Верховної Ради України та Президента України з проханням знайти політичне рішення виходу країни з ситуації, що склалася.

3. Звернутися до народних депутатів України від Хмельниччини підтримати волевиявлення своїх виборців.

4. Звернутися до Верховного Суду України з проханням терміново розглянути всі звернення щодо порушень, які мали місце під час виборів та дати правову оцінку діям Центральної виборчої комісії.

5. Управлінню Міністерства внутрішніх справ України в Хмельницькій області (Макогончук В.А.) забезпечити громадський порядок під час проведення мирних акцій.

6. Контроль за виконанням покласти на голову обласної Ради Овчарука А.О.

А. Овчарук

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА РАДА ЧОТИРНАДЦЯТА ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

*від 03.12.04 №19-1/IV
м. Черкаси*

Про суспільно-політичну ситуацію в області та державі, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України 21 листопада 2004 року.

Сесія обласної Ради відмічає, що сільські, селищні, міські, районні та обласна Ради в межах своїх повноважень в основному забезпечили виконання вимог Закону України "Про вибори Президента України". Обласна Рада висловлює повагу до волевиявлення усіх виборців області, готовність стояти на захисті їх прав і свобод, підтримує їх активну громадську позицію у відстоюванні своїх конституційних прав.

Разом з тим, за інформацією окремих учасників виборчого процесу, засобів масової інформації, під час голосування та підрахунку голосів в ряді регіонів держави мали місце порушення та фальсифікація волевиявлення громадян. На думку обласної Ради неналежним чином виконувала повноваження, передбачені Конституцією та законами України, щодо організації підготовки та проведення виборів Центральна виборча комісія.

Політична та економічна ситуація, що склалася в державі і області після 21 листопада 2004 року, загострилась, може стати некерованою і такою, що загрожувє суверенітету та територіальній цілісності України, ставить під загрозу завоювання у сфері демократизації політичної системи і економічного розвитку, а в кінцевому підсумку під реальною загрозою опиниться існування Української держави.

На підставі викладеного обласна Рада вирішила:

1. Засвідчити перемогу в області (71,92%) в другому турі виборів кандидата в Президенти України Ющенка В.А.

2. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України з пропозицією вжити політико-правових заходів для забезпечення стабільності, миру та спокою в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України.

3. Підтримати дії Голови Верховної Ради України Литвина В.М., рішення Верховної Ради України, спрямовані на збереження територіальної цілісності держави і недопущення силового варіанту розв'язання конфлікту.

4. Висловити недовіру Центральній виборчій комісії.

5. Закликати всі політичні сили, їхніх керівників прийнятися насамперед відповідальністю за долю України і її народу, шляхом зваженого діалогу, гамування пристрастей і емоцій своїх прихильників, уникнути загрозливого конфлікту, забезпечити цивілізований, безкровний розвиток подій.

6. Засудити сепаратистські настрої і ідеї розколу України, її федералізації чи автономізації. Ми за єдину, соборну державу Україну, за суворе дотримання Конституції України, чинного законодавства.

7. Обласній державній адміністрації, керівникам органів місцевого самоврядування області спрямувати зусилля на забезпечення стабілізації соціально-еко-

номічної та політичної ситуації на місцях, широке роз'яснення можливих наслідків подальшого її загострення. Забезпечити безперебійну роботу лікарень, навчальних закладів, комунальних служб, підприємств промисловості, транспорту, зв'язку, енерго-теплопостачання, надавати дієву допомогу правоохоронним органам щодо забезпечення конституційних прав громадян.

8. Звернутися до керівників навчальних закладів області забезпечити нормальну організацію навчально-виховного процесу та недопущення втягування дітей та неповнолітніх у політичний конфлікт.

9. Звернути увагу керівників органів місцевого самоврядування, що ними не було забезпечено якісної підготовки списків виборців, що не дозволило частині виборців здійснити своє конституційне право на волевиявлення.

10. Вважати надалі недопустимим використання, всупереч чинному законодавству, адміністративного ресурсу у проведенні виборів.

Обласна Рада звертається до всіх жителів області з проханням зберігати у цей складний для всіх нас час витримку, спокій та виваженість у своїх діях.

Голова обласної Ради
Г.І.Капралов

**ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ
РІШЕННЯ**

26 листопада 2004 року

Про суспільно - політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування виборів Президента України.

Обласна Рада відмічає, що повторне голосування виборів Президента України в області 21 листопада 2004 року пройшло без особливих порушень у відповідності до Закону України "Про вибори Президента України". Забезпечивши належні умови для вільного волевиявлення усіх виборців області, обласна Рада одночасно поважає вибір кожного з них.

Разом з тим, за інформацією багатьох засобів масової інформації, окремих учасників виборчого процесу, під час голосування та підрахунку голосів в ряді регіонів держави мали місце порушення та фальсифікація волевиявлення громадян, що призвело до ускладнення суспільно-політичної ситуації в Україні та, практично, у всіх областях.

Зважаючи на результати голосування в області, враховуючи напруженість політичної ситуації в країні, та з метою консолідації політичних сил і громадськості, створення належних умов щодо забезпечення стабільної життєдіяльності області обласна Рада

ВИРШИЛА:

1. Підтримати вибір більшості жителів Чернігівської області, які обрали Президентом України Віктора Ющенка.

2. Звернутись до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України вжити невідкладних заходів для забезпечення миру, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України.

3. Звернутися до Верховної Ради України щодо розгляду питання про недовіру Центральній виборчій комісії та невизнання оголошення нею результатів виборів Президента України по тих дільницях Донецької та Луганської областей, де не було представників від кандидата в Президенти України В.А.Ющенка.

4. Керівникам органів місцевого самоврядування і виконавчої влади спрямувати зусилля на забезпечення стабілізації соціально-економічної та політичної ситуації на місцях, широке роз'яснення можливих негативних наслідків подальшого її загострення.

5. Голові облдержадміністрації В.В.Мельничуку, голові обласної Ради В.О.Ковальову звернутись до керівників та викладачів навчальних закладів області, студентів та учнів повернутися до аудиторій та класів, для забезпечення нормального навчально-виховного процесу.

6. Закликати обласні осередки політичних партій та громадських організацій не допустити збурювання населення, що може привести до порушень громадського порядку в територіальних громадах.

7. Звернутися до військовослужбовців та працівників правоохоронних органів не виконувати наказів їх керівництва, якщо вони суперечать діючому законодавству та Конституції України і направлені проти власного народу.

8. Засобам масової інформації всебічно і об'єктивно висвітлювати ситуацію в

державі і області, не допускати поширення неправдивих матеріалів, які можуть налаштовувати громадян до протиправних дій.

9. Схвалити звернення до депутатів сільських, селищних, міських та районних рад області.

Голова обласної Ради

В.О. Ковальов

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ ЗВЕРНЕННЯ

до депутатів сільських, селищних, міських, районних рад Чернігівщини.

Ми, депутати обласної Ради, до глибини душі схвилювані загостренням суспільно-політичної ситуації, що нині склалася в державі.

Українське суспільство практично втягнуте у громадянський конфлікт з непередбачуваними наслідками, що поставило під загрозу мир, спокій, стабільність і злагоду в Україні – найбільш цінні завоювання за всі роки нашої незалежної держави.

Ми вважаємо, що будь-які проблеми, в тому числі оцінка ходу та результатів президентських виборів, мають вирішуватися виключно у відповідності з чинним законодавством та Конституцією України.

Закликаємо вас у цей складний для всіх нас час проявити свою життєвську мудрість, вираженість, обачність, розсудливість, не допустити подальшого загострення суспільно-політичної ситуації і протистояння, забезпечити мир і спокій та суспільну рівновагу у своєму виборчому окрузі, місті, селі, селищі, районі.

Ми маємо зробити все, залежне від нас, щоб не допустити жодних ускладнень у забезпеченні життєдіяльності своїх територіальних громад.

Закликаємо вас разом зі своїми виборцями підтримувати повсюди виражені законні дії правоохоронних органів щодо забезпечення громадського правопорядку, безпеки громадян на території області.

Разом з керівниками та викладачами навчальних закладів подбаймо про наше підростаюче покоління, про наших дітей, яких подекуди і в нашій області втягнуто у тривожний вир політичної стихії на холодних вулицях і майданах, про забезпечення нормального навчально-виховного процесу.

Пам'ятаймо, державність і демократія, громадянське суспільство вибудовуються і зміцнюються не на багатолюдних мітингах і демонстраціях, а сумлінною працею і порозумінням між людьми. Це – єдиний шлях до нашого спільного благополуччя і добробуту.

Прийнято 13-ою сесією Чернігівської обласної Ради четвертого скликання 26 листопада 2004 року

НАДЗВИЧАЙНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

25 листопада 2004 року

Від з'їзду голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Верховної Ради України А.С. Матвієнко.

На з'їзд прибув 691 делегат. Учасникам з'їзду були запропоновані наступні проекти рішень:

- Політична Резолюція Надзвичайного всеукраїнського з'їзду депутатів місцевих рад;
- Звернення Надзвичайного всеукраїнського з'їзду депутатів місцевих рад до народних депутатів України;
- Звернення до працівників міліції, прокуратури, Служби безпеки України і військовослужбовців.

Вищезазначені проекти були прийняті як рішення З'їзду.

З ПОЛІТИЧНОЇ РЕЗОЛЮЦІЇ З'ЇЗДУ:

"У зв'язку з тим, що органи та посадові особи державної виконавчої влади, причетні до спроби державного перевороту, втратили свою легітимність, всю повноту влади в державі на перехідний період повинні перебрати на себе легітимні Верховна Рада України та органи місцевого самоврядування.

Ради, що підтримують позицію Комітету національного порятунку й солідарні з боротьбою українського народу за свою свободу й громадянські права, сьогодні беруть на себе відповідальність за долю населення території, яка їх обрала.

Ми створюємо Всеукраїнський виконавчий комітет місцевих рад, який організаційно координуватиме роботу місцевих рад у перехідний період, до інавгурації легітимно обраного Президента України Віктора Ющенка та формування нового складу Уряду України. Всеукраїнський центральний виконавчий комітет місцевих рад діятиме в тісній співпраці з Комітетом національного порятунку.

Ми вимагаємо терміново провести сесії місцевих рад, на яких висловити свою позицію щодо нелегітимності центральних органів виконавчої влади України, причетних до спроби державного перевороту, підтримати Комітет національного порятунку і народного Президента Віктора Андрійовича Ющенка.

Ми закликаємо на сесіях районних та обласних рад прийняти рішення про створення виконавчих апаратів районних і обласних рад, які повинні перебрати на себе делеговані функції місцевих державних адміністрацій в ім'я гарантій конституційних прав і свобод громадян, забезпечення нормальної життєдіяльності районів і областей.

Ми закликаємо всіх посадових осіб органів державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, правоохоронних органів не виконувати злочинних вказівок посадовців, які запламували себе участю в фальсифікації президентських виборів та в спробі державного перевороту, а натомість виконувати лише законні рішення легітимних органів місцевого самоврядування та рішення Комітету національного порятунку".

ІЗ ЗВЕРНЕННЯ ДО НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ:

"Депутати Верховної Ради та місцевих рад, обрані відповідно до всіх вимог чинного українського законодавства, являють собою єдиних легітимних представників народу. В умовах спроби вищих посадових осіб держави здійснити дер-

жавний переворот шляхом фальсифікації результатів виборів Президента України від позиції депутатів залежатиме не лише збереження спокою в суспільстві, але й саме існування в Україні законної влади.

Всякі спроби з боку народних депутатів України сприяти Віктору Януковичу в узурпації влади є злочинними за своєю сутністю. Попереджаючи активних учасників спроби перевороту про моральну, політичну і кримінальну відповідальність за їхні протизаконні дії, закликаємо всіх відповідальних і чесних народних депутатів України підтримати діяльність Комітету національного порятунку, сприяти відновленню демократії, законності, миру й спокою в українському суспільстві.

Особливо звертаємось до членів фракції Комуністичної партії України: ваша партія користується авторитетом в значній кількості територіальних громад. Ваші виборці в своїй більшості солідарні з усім трудовим українським народом. виправдовуйте їхню віру і їхню надію на Вас як на виразників народних прагнень і інтересів!.

Після цього з'їзд прийняв рішення про утворення Всеукраїнського центрального виконавчого комітету місцевих рад на чолі з А.С.Матвієнком.

ЗВЕРНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО З'ЇЗДУ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД ДО СИЛОВИХ СТРУКТУР

**ШАНОВНІ ПРАЦІВНИКИ МІЛІЦІЇ, ПРОКУРАТУРИ, СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ І ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ! ДОРОГІ СПІВВІТЧИЗНИКИ!**

До Вас звертаються повноважні представники українського народу - депутати місцевих рад усіх рівнів.

Сьогодні наскрізь корумпована, агонізуюча влада у своєму прагненні зберегти награване вчинила злочин проти власного народу - брутально сфальсифікувала волевиявлення громадян на виборах Президента України.

Відбулося щітнічне поправлення основоположного Конституційного права українських громадян, як єдиного джерела влади.

Підконтрольна Адміністрації Президента Кучми Центральна виборча комісія, намагаючись узаконити цей злочин, затвердила сфальсифіковані результати.

У цю критичну для майбутнього України годину закликаємо Вас виступити на боці народу у його прагненні відстояти своє законне право на вибір, свободу і справедливість.

Закликаємо виконувати покладені на Вас Конституцією України та Присягою обов'язок відстоювати інтереси народу

Виконуйте розпорядження законно обраного Президента України Віктора Ющенка та очолюваного ним Комітету народного порятунку.

Не допустіть, щоб в Україні запанував бандитський режим. Будьте разом з НАРОДОМ!

Ухвалено 25 листопада 2004 року,
м.Київ, Український Дім.

РЕЗОЛЮЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ВІЧА НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

МИ, УЧАСНИКИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ВІЧА НА МАЙДАНІ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ В КИЄВІ 25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ,
КОНСТАТУЄМО:

Злочинний владний режим, сфальсифікувавши результати виборів Президента України, став на шлях державного перевороту. Над демократією в Україні нависла смертельна небезпека.

Цей переворот відбувається за вказівкою Президента Л.Кучми й Прем'єр-міністра В.Януковича. На жаль, ті структури державної й судової влади, які повинні були б стояти на сторожі прав і свобод громадян, фактично виступили співниками й прилужниками заколотників.

З таких умов український народ, який, згідно з Конституцією є єдиним джерелом влади в державі, змушений скористатися зі свого конституційного права самому стати на захист своєї свободи від злочинних посягань. Проте, в Україні діють ще й легітимні органи місцевого самоврядування, які є найближчою до громадян ланкою публічної влади. Сьогодні ці органи масово протестують проти сваволі й беззаконня.

Тому ми, учасники Всеукраїнського віча на майдані Незалежності, вимагаємо від обраних нами міських, селищних та сільських голів, депутатів місцевих рад усіх рівнів, чітко заявити: органи місцевого самоврядування ніколи не змирились з наругою, ніколи не визнають В.Януковича легітимним Президентом, виконуватимуть на своїх територіях лише вказівки й розпорядження Віктора Юшенка, якому 21 листопада віддали свої голоси більшість громадян України.

Ми закликаємо Надзвичайний всеукраїнський з'їзд депутатів місцевих рад утворити Всеукраїнський центральний виконавчий комітет місцевих рад, який за умови фактичної втрати нинішньою злочинною владою своєї легітимності зміг би координувати зусилля органів самоврядування з метою забезпечення конституційних прав і свобод громадян, підтримання нормального життя наших сіл, селищ та міст.

Ми віримо в принципи і чесність наших обранців. Ми переконані - разом ми сила, якої ніхто не зможе подолати.

Ухвалено в м. Києві
25 листопада 2004 року

ЗАЯВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

Розвиток суспільно-політичної ситуації в Україні після президентських виборів не може залишити байдужими усіх, кому дорога доля нашої держави. Жителі Автономної Республіки Крим на основі власного гіркого досвіду знають справжню ціну громадянському миру і міжнаціональній згоді.

Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим чітко розуміють, що зберегти громадянський мир і міжнаціональну згоду на півострові сьогодні можливо лише в умовах політичної стабільності і погоджених дій усіх органів державної влади України.

Основою такого розуміння є воля кримських виборців, які підтримали Віктора Федоровича Януковича як кандидата на посаду Глави держави. Таку ж підтримку Віктор Федорович одержав від більшості виборців України.

Відповідно до Конституції і законів України тільки Центральна виборча комісія уповноважена встановити остаточні результати голосування і офіційно обнародувати ім'я новообраного Президента України. Спроба силового тиску на діяльність Центральної виборчої комісії з боку опозиції суперечить усім нормам існуючої демократії в Україні.

Небажання визнати попередні підсумки виборів Президента України з боку опозиції несе реальну загрозу розколу країни, що може поставити під сумнів саме існування незалежної Української держави.

Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, спираючись на волю кримських виборців і керуючись здоровим політичним глуздом і нормами права, звертаються до народних депутатів України з настійним проханням проявити витримку і політичну зрілість в оцінці подій, що відбуваються в країні, керуватися при прийнятті рішень нормами Конституції України, інтересами держави і її громадян, поважати зроблений виборцями України вибір.

Ми також звертаємося до Президента України Леоніда Даниловича Кучми із закликом використати весь свій багатий досвід і можливості Глави держави для забезпечення безумовного дотримання Конституції України, законів України "Про вибори Президента України", "Про Центральну виборчу комісію".

Ми вважаємо неприпустимим втручання в ситуацію, що склалася у країні, і підтримку окремих політичних сил в Україні з боку деяких зарубіжних держав і міжнародних організацій.

Ми висловлюємо впевненість у тому, що у нинішній незалежній Україні є достатньо здорових політичних сил, здатних відстояти загальні інтереси багатонаціонального народу України, зберегти громадянський мир і міжнаціональну згоду на українській землі.

Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим сподіваються і розраховують, що наш голос і громадянська позиція будуть почуті і враховані усіма, від кого залежить подолання гострої політичної кризи, яка виникла у країні.

Ми закликаємо усіх представників політичних сил пам'ятати про особисту відповідальність за долі держави і народу України у цей важливий для всієї країни історичний момент, тільки єдністю та консолідацією ми можемо зберегти мир і стабільність у нашій державі.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим
м. Сімферополь, 23 листопада 2004 року № 14-4/04 ВР

РІШЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО З'ЇЗДУ ДЕПУТАТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ АР КРИМ, МІСЦЕВИХ РАД УСІХ РІВНІВ

28 листопада 2004 г.

г. Северодонецк Луганской области

Мы, участники съезда депутатов органов местного самоуправления АР Крым, Днепропетровской, Донецкой, Житомирской, Закарпатской, Запорожской, Киевской, Кировоградской, Луганской, Николаевской, Одесской, Полтавской, Сумской, Харьковской, Херсонской, Черкасской, Черниговской областей, г. Севастополя,

- действуя в рамках Конституции Украины, Закона "О местном самоуправлении в Украине";

- выражая интересы представляемых нами территориальных громад, реагируя на критическое обострение общественно-политической обстановки в стране, разрушительные действия так называемой "демократической оппозиции";

- стремясь не допустить экономического хаоса и дезорганизацию государственной власти;

- конструктивно реагируя на законные требования избирателей, граждан Украины,

РЕШИЛИ:

1. Признать официальное Постановление Центральной избирательной комиссии Украины по результатам выборов Президента Украины как легитимное и в полной мере отвечающее нормам Конституции Украины и действующего законодательства Украины.

В результате двух туров общенародного голосования Президентом Украины избран В.Ф. Янукович.

2. Являясь сторонниками единой, целостной Украины, участники съезда решительно осуждают антигосударственные, антинародные действия так называемой оппозиции, ведущие Украину к территориальному расколу и катастрофе.

При этом, в случае дальнейшего развития государственного переворота и прихода к власти нелегитимного Президента мы, участники съезда, оставляем за собой право на адекватные действия по самозащите интересов граждан наших регионов и всей Украины.

3. Создать Межрегиональный союз органов местного самоуправления Украины.

Для осуществления руководства Межрегиональным союзом образовать Координационный совет с представительством в составе совета по 2 человека от каждой из областей-участниц для осуществления текущей организационной работы.

Координационному совету Межрегионального союза образовать Исполнительную дирекцию.

4. Местом для постоянной работы Координационного совета и Исполнительной дирекции определить г. Харьков, предусмотрев выделение необходимых материально-технических и финансовых средств для обеспечения деятельности этих органов.

5. Поручить Координационному совету:

5.1. осуществить юридическое оформление Межрегионального союза, подготовив для этого проекты Устава и Учредительного договора;

5.2. информировать о решениях настоящего съезда действующего Президента Украины Кучму Л.Д., вновь избранного Президента Украины Януковича В.Ф., Председателя Верховной Рады Украины Литвина В.М.

5.3. Координационному совету незамедлительно провести всесторонний анализ и оценку всех конструктивных идей, прозвучавших на съезде;

5.4. Разработку и принятие незамедлительных ответных мер на попытки экономического и политического шантажа.

6. Предложить народным депутатам Украины, избранным от областей-участниц союза, обратиться в Конституционный Суд Украины по поводу незаконных решений Верховной Рады Украины от 27 ноября 2004 года, касающихся результатов голосования на выборах Президента Украины от 21.11.2004 г.

7. Очередной съезд депутатов местных советов провести при готовности учредительных документов, или - безотлагательно, в случае дальнейшего обострения общественно-политической обстановки в стране.

8. Съезд выражает веру и надежду на то, что конституционность и здравый смысл восторжествуют и нам не придется осуществлять крайние меры для самозащиты интересов десятков миллионов граждан Украины. Но при самом худшем, кризисном варианте развития общественно-политической обстановки в стране будем едины и решительны в защите волеизъявления народа Украины.

9. Настоящую резолюцию направить средствам массовой информации Украины, Европейского Союза, Российской Федерации и других государств.

ОБРАЩЕНИЕ

Межрегионального союза органов местного самоуправления Украины к гражданам Украины, главам государств и парламентам мира.

Соотечественники!

Мы, народные депутаты Украины, депутаты Верховного Совета Республики Крым, местных советов Днепропетровской, Донецкой, Житомирской, Закарпатской, Киевской, Кировоградской, Луганской, Николаевской, Одесской, Полтавской, Сумской, Харьковской, Херсонской, Черкасской, Черниговской областей и г. Севастополя, представляющих свыше 35 млн. населения Украины, отмечаем:

- резкое обострение общественно-политической ситуации в Украине, вызванное попытками проигравшего на выборах В.Ющенко и его окружения неконституционным способом захватить власть в государстве. Блокируются органы государственной власти и управления, органы местного самоуправления незаконными структурами "комитетов национального спасения", в целом ряде областей народные депутаты, депутаты местных советов подвергаются гонениям и преследованиям;

- реализацию в Украине государственного переворота, когда путем подкупа и шантажа на улицы выводятся большое количество людей, создаются организационные структуры и незаконные воинские формирования для силового противостояния и захвата зданий Администрации Президента Украины, Кабинета Министров Украины, министерств и ведомств;

- беспрецедентное давление на Верховную Раду, Верховный Суд, Центральную избирательную комиссию Украины, что привело к принятию Верховной Радой 27 ноября 2004 года постановления, грубо попирающего Конституцию

Украины, действующее законодательство, создавшее прецедент правового нигилизма, по сути развязавшего руки экстремистским элементам для силового захвата власти;

- паралич государственной власти и государственного управления, разбалансирование и разрыв экономических связей, нарушение бюджетной и налоговой дисциплины, разрушение вертикали управления. Регионы оставлены один на один с возникающими экономическими и социальными проблемами.

Под угрозой жизнеобеспечение населения.

Эти и другие угрозы обязывают нас принять неотложные меры по выходу из сложившейся ситуации.

Мы заявляем:

1. Население наших областей категорически не приемлет любые акты, противоречащие Конституции и действующему законодательству Украины. Для нас высшими ценностями являются честь и достоинство, жизнь и безопасность, благополучие людей, проживающих на территории наших регионов. Мы выступаем в защиту Конституции, действуем в очерченном ею правовом поле. Мы лишь вынуждены временно его сжать до границ наших областей. Мы объявляем себя хранителями и гарантами этого правового поля. Все другие антиконституционные действия объявляются такими, что находятся вне его.

2. Мы заявляем также о грубом и циничном попрании основных гражданских прав населения наших областей, проголосовавших не только за Януковича, но и против Ющенко. Возникла реальная угроза преследования доминирующей части населения по политическим мотивам.

3. В результате политических манипуляций, проведенных Верховной Радой Украины и другими политическими силами, у более чем 15 млн. избравших легитимного Президента это право нагло и цинично узурпировано. Люди считают себя обманутыми и требуют защиты своих прав.

4. В условиях сплошного доминирования в информационном поле Украины единственной точки зрения оппозиции, расправы над инакомыслящими, объективными журналистами, регионы оказались выброшенными из информационного пространства, что нарушает права людей на получение всесторонней информации.

Мы объявляем, что

СЪЕЗД РЕШИЛ:

1. Создать Межрегиональный союз органов местного самоуправления и региональных властей с целью объединения и координации их усилий в выработке позиций и действий, направленных на стабильное развитие территорий, обеспечение жизнедеятельности населения.

2. Создать исполнительный орган Межрегионального союза с дислокацией его в г. Харькове.

3. С учетом того, что наши области вытеснены из информационного поля Украины, обратиться к Президенту, правительству РФ, странам Европейского содружества представить имеющиеся у них информационные возможности для доведения до сведения других регионов Украины и мировой общественности ситуации, складывающейся в наших областях.

4. На основании ст. 5 Конституции Украины, а также с учетом того, что грубо нарушающие Основной закон Украины нормативные акты Верховной Рады

по суті виталкивають нас із правового поля, ми осталяєм за собою право провести 12 декабрія текущего года референдум, на котором рассмотреть вопросы статуса территорий.

Мы обращаемся к мировому сообществу поддержать нас в праве на свободу выбора.

Граждане Украины, верьте, мир и справедливость восторжествуют, Закон будет восстановлен.

СТЕНОГРАМА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО З'ЇЗДУ ДЕПУТАТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ АР КРИМ, МІСЦЕВИХ РАД УСІХ РІВНІВ

*г. Северодонецк Луганской области
28 ноября 2004 года*

Съезд открывает председатель Луганского областного совета, президент Украинской ассоциации местных и региональных властей, представитель Украины в Конгрессе местных и региональных властей в Совете Европы ТИХОНОВ В.Н.

Добрый день, дорогие друзья, уважаемые коллеги!

Тихонов представляется (бурные аплодисменты).

Мы рады приветствовать вас на гостеприимной Луганской земле и благодарны вам за то, что вы откликнулись на наше приглашение и приехали к нам сегодня.

В последние дни в мой адрес как президента Украинской ассоциации местных и региональных властей поступали многочисленные обращения от моих коллег, представителей областных, районных, поселковых советов, городских, поселковых, сельских голов, трудовых коллективов, рядовых граждан, обеспокоенных ситуацией, сложившейся в стране после второго тура голосования по выборам Президента Украины, с настоятельным требованием незамедлительно созвать Всеукраинский съезд депутатов всех уровней.

Сегодня на съезд прибыли депутаты Автономной Республики Крым (аплодисменты), а также депутаты всех уровней: Днепропетровской, Донецкой, Запорожской, Кировоградской, Луганской, Николаевской, Одесской, Полтавской, Сумской, Харьковской, Херсонской, Черниговской областей, г. Севастополя, г. Киева и Киевской области (бурные аплодисменты). К сожалению, из-за непогоды не вылетела делегация Закарпатской области, которая должна была быть с нами. Они просили считать их присутствующими здесь (аплодисменты).

Прошу руководителей делегаций названных областей, а также Автономной Республики Крым, а также г. Севастополя занять места в рабочем президиуме нашего съезда (занимают места в президиуме, бурные продолжительные аплодисменты, скандируют: ПРЕЗИДЕНТ!).

Гриневецкий С.Р., мы Вас ждем. Уважаемые делегаты!

По данным регистрации в работе съезда принимают участие 3576 депутатов, в том числе депутаты Верховной Рады Украины 30 человек, из всех территорий нашей страны (аплодисменты). Уже вы видели, что в работе нашего съезда принимает участие Премьер-министр, законноизбранный Президент Украины Виктор Федорович Янукович (овации). Советник-посланник русского Посольства России Корсун Анатолий Васильевич и мэр города Москвы Юрий Михайлович, которых я тоже прошу занять место в президиуме. Мэр города Одессы Баделин, я видел только что, появился в зале, прошу тоже занять место в президиуме (овации, скандируют: РОССИЯ!). Рабочий президиум предлагает мэров областных центров, областных городов, тоже самое подойти в президиум, будем работать вместе. Мэров областных центров прошу занять место в президиуме (овации).

Уважаемые делегаты!

Всеукраинский съезд депутатов Верховной Рады Автономной Республики Крым, местных советов всех уровней объявляется открытым (аплодисменты).

(звучит Государственный Гимн Украины)

Еще есть предложение рабочего президиума Митрополита Луганского и Старобельского Иоаникия тоже просят подняться на сцену (аплодисменты).

Уважаемые делегаты!

Нам необходимо избрать секретариат и счетную комиссию съезда.

Есть предложение избрать секретариат съезда в составе 5-ти человек, счетную комиссию в составе 17-ти человек.

Нет возражений?

Кто за данное предложение прошу голосовать. Кто за? Прошу опустить руки.

Кто против? Кто воздержался? Решение принято. Теперь персонально.

Предлагаю избрать в секретариат следующих делегатов (зачитывается список) и в счетную комиссию (зачитывается список).

Нет возражений, дополнений, изменений?

Кто за то, чтобы данных делегатов избрать в состав счетной комиссии и секретариата, прошу голосовать. Кто за? Прошу опустить руки.

Против?

Воздержавшиеся?

Прошу счетную комиссию и секретариат занять места и приступить к работе.

Уважаемые делегаты!

Нам необходимо утвердить повестку и регламент работы съезда.

В целях согласования руководителями делегаций проекта повестки дня, а также документов, выносимых на рассмотрение съезда, перед началом нашей работы состоялось заседание представителей всех регионов, участвующих в работе съезда, на котором обсуждены проект повестки дня съезда и его основные документы.

В результате решено вынести в повестку дня съезда один вопрос "Об общественно-политической ситуации в стране и защите конституционного строя в Украине" (аплодисменты).

Есть ли другие мнения, если нет, тогда есть предложение повестку дня съезда утвердить в целом. Кто за это предложение, прошу голосовать.

Кто за? Прошу опустить руки.

Кто против?

Воздержался?

Счетная комиссия, если будет замечать какие-то вопросы, отклонения, будете говорить.

Решение принимается.

Есть предложение утвердить следующий регламент работы съезда.

Для информации - до 10 минут.

Для выступлений - до 5 минут.

Для справок в конце заседания - до 5 минут.

Съезд провести без перерыва.

Нет возражений? Нет. Спасибо.

Близинок А.М. - председатель Донецкой областной государственной администрации. Позвольте слово предоставить Тихонову Виктору Николаевичу.

ТИХОНОВ В.Н.

Уважаемые участники съезда!

21 ноября текущего года состоялось повторное голосование по выборам Президента Украины.

В голосовании приняло участие более 30 с половиной миллионов граждан Украины.

В результате законным Президентом избран Виктор Федорович Янукович, набравший более 15 миллионов голосов (бурные овации, скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

В итогах голосования нашли отражение положительные изменения, произошедшие в стране в последние два года после прихода к руководству правительством человека, не понаслышке знающего проблемы регионов и Донбасса в частности, волевого, опытного руководителя, Виктора Федоровича Януковича.

Непростое наследство досталось ему от предшественников: огромные долги по зарплате, нищенские пенсии и социальные выплаты, необходимость быстрого переоснащения морально и физически устаревших основных фондов, возрождение на новой качественной основе сельского хозяйства.

Надо сказать, что команда Премьера с этими задачами достойно справилась. Погашена задолженность по заработной плате перед шахтерами, на что многие и не надеялись, миллионы пенсионеров получили весомую прибавку к пенсии, увеличились размеры социальных выплат, стипендий, зарплаты в бюджетной сфере, значительно выросла средняя зарплата в промышленности. В стране сохраняются небывало высокие темпы экономического развития, по этому показателю мы занимаем ведущее место среди всех стран СНГ.

Небывалые по объемам инвестиции осваиваются на предприятиях металлургической отрасли, стабильно заработали угольные предприятия, возрождается машиностроение, запущен энергоблок Ровенской АЭС. Селяне в минувшем году собрали рекордный за все годы независимости урожай.

Люди наконец-то почувствовали стабильность, уверенность в завтрашнем дне, доверие к власти.

Все это нашло отражение в волеизъявлении граждан, о результатах которого я говорил выше.

Однако оппозиция, состоящая сплошь из обанкротившихся политиков, упорно подводящих страну к экономическому и социальному кризису, ставит под сомнение результаты выборов. Человек, безосновательно претендующий на роль гаранта Конституции, самым бессовестным образом топчет Основной закон страны, не гнушаясь при этом: грязной джи, запугивания, фальсификации результатов волеизъявления граждан.

Его окружение призывает к физическому устранению политических противников, применению в Украине так называемого "Румынского варианта", что на деле означает вооруженный захват власти.

Вместо того, чтобы честно признать поражение и, отбросив политические амбиции, работать на благо нашей державы, они объявляют нелегитимными результаты голосования на востоке и юге страны, призывают к акциям гражданского неповиновения, ставя таким образом под угрозу само существование Украины как единого унитарного государства.

Мы уважаем выбор людей, отдавших свои симпатии Ющенко, в то же время не допустим, чтобы нас считали людьми третьего сорта, игнорировали наше свободное волеизъявление и решали за нас на митингах, кому быть Президентом Украины (бурные аплодисменты).

Еще свежи в памяти голодные глаза стариков, походы отчаяния шахтеров в Киев.

Регионы, проголосовавшие на выборах за Януковича, в большинстве своем "доноры" в бюджет страны, здесь сосредоточен основной экономический потенциал страны, здесь руками наших трудолюбивых людей создаются блага, которыми пользуется вся страна.

Только в шести областях (Днепропетровской, Донецкой, Запорожской, Луганской, Харьковской, Сумской) проживает 35 процентов населения, формируется около 40 процентов валовой добавленной стоимости, произведено в 2003 году 58 процентов промышленной продукции.

Сегодня группа авантюристов, ограбивших страну, рвется к власти и хочет навечно закрепить такое положение вещей. При этом они цинично заявляют, что это воля народа.

Все это мы уже видели в 1990-1991 годах. К чему это привело? К инфляции в тысячи процентов, к обнищанию людей, к национализму.

Разве это нам сегодня нужно?

Мы живем в реальном мире и одни заклинания и пустые посулы не решат всех проблем. Нельзя заснуть и, по мановению волшебной палочки, проснуться в счастливой и богатой стране. Для этого надо долго и упорно трудиться.

А чего стоят обещания помощи с Запада мы можем судить по Чернобыльской АЭС, по тому, как Украине предоставляют статус государства с рыночной экономикой и принимают в Европейский Союз.

Сегодня возникла реальная угроза существованию конституционного строя в Украине. Организовав митинг в свою поддержку в г. Киеве, проигнорировав волеизъявление избирателей, которые в большинстве своем отдали голоса В.Ф. Януковичу, лидер оппозиции, без каких-либо законных оснований, объявил себя народным Президентом Украины и организовал бессрочную акцию протеста своих сторонников в столице Украины. Вопреки всякой логике, требованиям Конституции и законодательству Украины, вопреки воле более 15-ти миллионов избирателей, оппозиция потребовала в ультимативной форме признать Ющенко В.А. Президентом Украины и считать результаты выборов, объявленные Центральной избирательной комиссией, недействительными.

Открытый призыв оппозиции к государственному перевороту в Украине не случаен. Это логическое продолжение их деятельности на протяжении трех последних лет. Уже год назад оппозиция сама определила, кто будет Президентом Украины, открыто заявив, что если им не станет Ющенко В.А., то, какими бы не были выборы, они будут признаны недействительными, недемократичными, сфальсифицированными и нечестными. И это, вопреки Конституции, с помощью Верховной Рады им удалось осуществить. Установив свои критерии демократии - кто не с нами, кто не разделяет нашего мнения, тот враг Украины, оппозиция присвоила себе право определять судьбу украинского народа и его государственности. На самом деле, всем, кто в результате психологической обработки не заразился иллюзиями оппозиции, не поверил в их несбыточные обещания, понятно, что под маской благодетелей народа скрыта неумная жажда личной власти тех, кто еще недавно ее имел.

Сегодня уже осуществляется поэтапно план незаконного захвата власти в стране: создан так называемый Комитет спасения Украины во главе с Ющенко В.А.; началась запись добровольцев в так называемые "силы самообороны", местные советы ряда западных областей Украины сформировали свои антиконституционные институты власти, в том числе и местные ячейки названного выше ко-

мипета. Спрашивается: "От кого и кого спасать?". Действующие властные структуры в Украине, сформированные на основе Конституции и законов, ни одним своим действием не нарушили Конституции, прав и свобод граждан и не дали повода усомниться в их легитимности. Однако, это мало интересует оппозицию, так как ее главная цель – захват власти любым путем и любыми средствами, и вряд ли они будут считаться с даже возможной гибелью ни в чем неповинных людей. Своими антиконституционными, антинародными действиями оппозиция и лично Ющенко позорит Украину перед мировым сообществом. Из его слов, требований его окружения ясно, что никакие переговоры с оппонентами его не удовлетворят, если не будет принято одно главное условие: признать его Президентом Украины, пусть даже вопреки всем человеческим и божьим законам.

В таких сложных условиях нельзя оставаться сторонними наблюдателями.

Необходима активная защита Конституции Украины, существующего конституционного строя, законных институтов государственной власти и местного самоуправления.

Люди сегодня требуют от нас принятия незамедлительных действий по защите их интересов, по обеспечению нормального функционирования всех систем жизнеобеспечения.

Мы не можем мириться с фактами перекрытия дорог, разграбления грузов на западных границах страны, невыполнения фирмами и предприятиями долговых обязательств перед партнерами.

Все это может привести к непредсказуемым последствиям, обрушить экономику и финансы страны, к самым трагическим последствиям для социальной сферы.

Сегодня, когда центральными органами власти фактически утрачено руководство регионами, мы не можем ввергнуть в хаос страну, бросить на произвол людей, доверивших нам свою судьбу.

На митингах, собраниях, сессиях, проходящих в эти дни в областях востока, юга и центра люди требуют прекратить эту вакханалию, дать достойный отпор попыткам авантюристов расколоть страну, втянуть людей в противостояние.

Мы, депутаты, представляющие общие интересы территориальных громад, должны сегодня высказать свое мнение о происходящих событиях в стране, защитить завоевания демократии и выбор большинства народа Украины.

Считаю необходимым в этих критических обстоятельствах, действуя в рамках Конституции страны, создать Межрегиональный союз областей, представленных сегодня в зале, объединить наши усилия, направленные на стабилизацию обстановки в стране, сохранение ее целостности (аплодисменты).

Только действуя вместе, единым фронтом, мы сможем отстоять достижения демократии в Украине, не допустить сползания общества к гражданскому конфликту, разрушения с таким трудом достигнутой стабильности в развитии экономики.

Мы приветствуем начавшийся переговорный процесс между противоборствующими политическими силами и выражаем уверенность, что политикам хватит здравого смысла выйти из кризиса, не ввергнув Украину в пучину хаоса, сохранив независимое государство Украины для потомков.

Мы приветствуем участие в переговорном процессе иностранных представителей Европейского сообщества, глав европейских государств, а также Российской Федерации как одного из гарантов безопасности Украины в соответ-

стини с Меморандумом от 05.12.1994 г. В этом международном договоре, который подписали тогда США и Соединенное Королевство Великобритании и Северной Ирландии, они обязались воздерживаться от использования силы против территориальной целостности или политической независимости Украины, от экономического давления, направленного на то, чтобы подчинить своим собственным интересам осуществление Украиной прав, присущих ее суверенитету, и, таким образом, получить какие-либо преимущества.

Поэтому мы должны сказать решительное "нет" попыткам "из-за бутра" определять права и условия, по которым должна жить Украина, диктовать нам линию поведения и навязывать свои взгляды (бурные аплодисменты).

Надеюсь и верю, что у нас есть политическая воля для отстаивания интересов территориальных громад, доверивших нам свою судьбу.

Сегодня, как никогда, актуален лозунг "Отечество в опасности!". Из этого мы должны исходить в своих действиях и поступках.

Я обращаюсь к руководству страны - Президенту Украины, Верховной Раде, Кабинету Министров: пора в конце концов проявить силу воли и мужество, не допустить подталкивания оппозицией страны к гражданскому конфликту, разрушению территориальной целостности государства.

А то, что такая угроза реальна, свидетельствуют звучащие на митингах и сессиях требования провести референдумы в областях, где рассмотреть вопросы пердела административно-территориального устройства.

Этого допустить нельзя. Потомуки не простят нам развала державы, пассивности в отношении действий кучки авантюристов и проходимцев.

Спасибо за внимание (бурные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Уважаемые делегаты!

Переходим к обсуждению повестки дня.

Слово для выступления предоставляется Колесникову Борису Викторовичу - председателю областного совета Донецкой области (аплодисменты).

КОЛЕСНИКОВ Б.В.

Уважаемые друзья, коллеги!

От имени и по поручению депутатов Донецкого областного совета заявляю следующее: в Украине сложилась чрезвычайная ситуация. Не только так называемая оппозиция, но и законодательный орган страны - Верховная Рада преступила Закон и поправа Конституцию. Политический конфликт вышел за рамки правового поля. Закон о выборах Президента, пролоббированный оппозицией в парламенте самой же оппозицией, и нарушен. Регионы Украины, избравшие народным Президентом Виктора Януковича, до последнего момента надеялись на цивилизованный путь решения конфликта. Но вчерашнее заседание Верховной Рады показало, что это невозможно в принципе. По этой причине мы здесь на съезде. Наша единственная цель - защитить интересы, права и свободы наших граждан.

Сейчас мы считаем жизненно необходимым всем областным советам провести референдумы на своих территориях (аплодисменты).

Первый вопрос, который нужно вынести на референдум, выражение недоверия всем инстанциям высшей государственной власти, которые нарушили Закон (аплодисменты).

Второй - это создание нового Украинского юго-восточного государства в форме федеративной республики (аплодисменты бурные, продолжительные), в котором будет реально, а не декларативно, будут защищены интересы, права граждан и регионов.

Мы заверяем мировое сообщество в том, что новое государственное образование будет обладать самой демократичной Конституцией в мире.

Во избежание обвинений в том, что данная инициатива даст какой-либо статус исключительности Донецкому региону, мы предлагаем, в случае создания нового государства, столицей государства объявить г. Харьков (бурные, продолжительные аплодисменты, овации, скандируют: ХАРЬКОВ!), то есть, восстановить историческую справедливость - это была первая столица независимой Украины (аплодисменты).

Политика нового государства будет направлена на стабильность развития и экономическое процветание. Залогом успешной экономики будет служить наше членство в едином экономическом пространстве (аплодисменты). Я подчеркиваю, что мы будем предпринимать перечисленные меры в том случае, если нам откажут в наших законных требованиях - защитить наш выбор.

Мы будем действовать исключительно в рамках закона, по которому областные советы имеют полное право проводить референдум.

И еще одна наша инициатива, чтобы защитить от возможных противоправных действий, направленных против наших соратников-губернаторов, мы в соответствии с Законом Украины "О местном самоуправлении" больше не делегируем полномочия областной государственной администрации, а на ее основе создаем областной исполнительный комитет (продолжительные аплодисменты, овации).

И последнее. Зная, какое давление со стороны оппозиции испытывал председатель Центральной избирательной комиссии Сергей Кивалов, Донбасс заверяет его в своей поддержке. Спасибо Вам за соблюдение Закона и твердость духа (аплодисменты). Спасибо.

ТИХОНОВ В.Н. Спасибо, Борис Викторович.

Слово предоставляется Карташову Евгению Григорьевичу - городскому голове г. Запорожья.

Подготовиться Ткачуку.

КАРТАШОВ Е.Г.

Дорогие друзья, дорогие коллеги, Виктор Федорович!

Я считаю, что сегодняшний день для нас действительно как день необходимости. День, когда мы должны четко и ясно ответить нашей оппозиции на те оппозиционные действия, которые приводят страну в хаос и могут породить самые неприятные столкновения, которые приведут к самоуничтожению нашего государства.

Я не нахожу других слов для того, чтобы показать великую опасность, в которую вошла сегодня наша Украина.

Город Запорожье всегда требовал и требует сегодня с уважением к нему относиться. Это город, который по выпуску промышленной продукции на душу населения сегодня занимает первое место после г. Киева. Это город, который славен своими традициями и который первым выдвинул Виктора Федоровича Януковича кандидатом в Президенты (аплодисменты).

Сегодня пытаются нас учить демократии. Но я хотел бы этих учителей пригласить к нам потому, что таких традиций, как учеба демократии, которая начиналась с уроков запорожского казачества, не имеет сегодня ни один город, не имеет ни

один сегодня коллектив. Вот где начиналась истинная демократия. И мы эту истинную демократию исповедуем, ведем и будем исповедовать (аплодисменты).

Я хотел бы сегодня задать несколько вопросов ПОЧЕМУ?:

- почему, если мы проголосовали за Виктора Януковича, то наше голосование считается недемократичным;

- почему Ивано-Франковск, который проголосовал в соответствующих процентах за Ющенко, нарушений не имеет, а Донецк, который проголосовал точно также за нашего кандидата в Президенты, - это полные нарушения;

- почему Львов, который проголосовал в соответствии с такими же процентами, как и Луганск, в одном случае - это полное нарушение, во втором случае - никаких нарушений.

Я задаю вопрос и очень хотел бы получить ответ.

- почему, когда были объявлены голосования, что наш кандидат в Президенты, что он вышел победителем, считается, что это сделано с нарушением. И почему, когда наш "померанчевый президент" вышел и начал принимать присягу в Верховном Совете, то это не считается нарушением;

- почему сегодня блокирована работа Администрации Президента, Кабинета Министров, всех других остальных органов - это не является нарушением.

Я задаю вопрос: почему и ответы, считаю, могут быть только в одном - в нашем собрании. Нужно всегда сказать и смело заявить о нашей силе, о наших возможностях и о том, что сегодня нельзя не считаться с таким мощным производственным регионом, которым является юго-восток (аплодисменты).

Запорожье сегодня не призывает, чтобы раскололась наша Украина. Мы провели свою сессию и на сессии потребовали только одного: строгого выполнения законов. Нет других требований, которые мы предъявляем. И мы сегодня, как законопослушные, выполняем данное решение.

Но вы посмотрите, какие начались движения из запада. Такие решения, на которые никто не реагирует и не отменяет те решения, которые принимаются этими соответствующими властными регионами.

Я задаю вопрос, а как должны действовать мы? Адекватно (аплодисменты). И мы должны сегодня сказать, мы не призываем сегодня к разделению нашей Украины, мы против этого, и просим не заставляйте нас принимать такие решения, потому что нашему кандидату сегодня нужна такая же поддержка, потому что мы не выходим на улицы, мы не привыкли через митинги решать соответствующие вопросы, а мы требуем сесть за стол переговоров и решать данные вопросы.

Действительно так случилось, что Украина сегодня разделилась на две части. Я считаю, что толерантность нашего Виктора Федоровича, его умелое решение данных вопросов и предложений как раз является запорукой того, что мы можем решить все вопросы конституционным путем.

Вы знаете, когда Екатерина II приняла решение по запорожскому казачеству, куда пошло запорожское казачество? Юрий Михайлович Лужков знает. Поэтому я считаю, что сегодня мы должны, взвесив трезво, обратиться к нашим оппозиционерам. Так же, как мы, соберитесь, поразмышляйте, примите соответствующее решение, потому что наша индустриальная часть всегда требовала и будет требовать решения и подчинения закону - это прежде всего.

Я думаю, что сегодняшнее наше собрание - это первое громкое слово, которое хочется сказать в их адрес: прислушайтесь к нам сегодня, уберите людей с

площадей, садитесь за "Круглые столы", и мы согласны сегодня рассматривать все и любые вопросы. Вот так только можно сохранить нашу Украину. В противном случае мы подведем ее просто к тому, крайнему шагу, который не хочет ни одна из сторон.

Я призываю сегодня всех, кто присутствует в этом зале, моих коллег, не отступать и проявить решительность во всех наших действиях для того, чтобы отстаивать наше большое великое право (продолжительные аплодисменты).

Я думаю, что все мы вместе своими действиями поможем так же решительно действовать Виктору Федоровичу Януковичу, и требуем от Президента сегодня самых решительных действий для защиты нашей Конституции (бурные, продолжительные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н. Спасибо, Евгений Григорьевич.

Но я хотел бы подчеркнуть, что у нас уже нет кандидата Януковича, у нас есть законно избранный Президент Янукович Виктор Федорович (овации, продолжительные аплодисменты, делегаты скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

Слово предоставляется Ткачуку Вячеславу Петровичу - председателю территориальной избирательной комиссии № 113 г. Северодонецка.

Подготовиться Кушнареву Евгению Петровичу.

ТКАЧУК В.П.

Глубокоуважаемое собрание, уважаемый Президент Украины Виктор Янукович! (бурные овации, аплодисменты).

Верховная Рада приняла антиконституционное решение, которое грубо попирает волеизъявление и права избирателей и большей части народа Украины. Не дожидаясь решения Верховного Суда, своими действиями Верховная Рада оказала давление на решение Верховного Суда, заранее предписав желаемый результат, не посчитавшись с волеизъявлением большинства народа.

В четверг, пятницу, субботу, особенно в эти дни, избиратели территориального избирательного округа звонили в комиссию почему их голос игнорируется, почему нарушены их права и Конституция Украины.

86,5% избирателей нашего округа Северодонецка, Рубежного, прилегающих населенных пунктов, проголосовали за Виктора Януковича и он - избранный нами Президент (аплодисменты).

Центральная избирательная комиссия утвердила протокол, приняла решение и осталась формальность "оприлюднити його".

Докладываю вам, территориальная избирательная комиссия 113 округа не будет принимать к руководству антиконституционное решение Верховной Рады, и мы не пойдем против своего народа и против его волеизъявления (овации, аплодисменты).

Мы предлагаем:

Первое. Выразить недоверие Верховной Раде Украины (бурные аплодисменты).

Признать решение Верховной Рады Украины антиконституционным (бурные аплодисменты).

Президенту Украины как гаранту Конституции ввести чрезвычайное положение в Украине, положение и приостановить полномочия Верховной Рады Украины (овации, бурные аплодисменты).

Тем не менее, призываем избирателей, всех жителей соблюдать порядок, мир и законность в нашем округе (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо, Вячеслав Петрович.

Слово предоставляется Кушнареву Евгению Петровичу - председателю областного совета Харьковской области (аплодисменты).

КУШНАРЕВ Е.П.

Уважаемый Виктор Федорович, дорогие друзья, побратимы (аплодисменты)!

Ни у кого из нас нет сомнения, что в течение недели в Украине осуществлялся тщательно спланированный и подготовленный, великолепно профинансированный антигосударственный переворот (аплодисменты) по самым современным технологиям: оболваниванием людей, пытались любым методом, в т.ч. и силовым воцарить на трон самозванного Президента (аплодисменты).

Это все не ново. Мы знаем, что не вина этих сотен тысяч людей, которые стоят сегодня там. Потому что харизматические церкви, такие как церковь Мунна, миллионы людей выводят на площади и они повинуются одному повиновению руки. Люди не виноваты. Виновата та страшная рука, которая управляет этими людьми (аплодисменты).

Не вышло. Их планы, хотя и застали нас врасплох, но провалились. Самое главное, власть в Украине не пала. Во всяком случае у нас есть на сегодня еще действующий по Конституции Президент, у нас абсолютно полноправный Премьер-министр, у нас половина Украины с нашей властью (аплодисменты).

Сегодня уже очевидно, что мир ни при каких условиях самозванца не признает. Это тоже наша победа (аплодисменты). И самое главное - мы пропустили сильный удар, мы думали, что мы играем по честным правилам, но мы встали, мы поднялись уже во весь рост, мы вместе и мы непобедимы (аплодисменты).

Поэтому главный вывод из этой тяжелой недели. Для того, чтобы довести нашу победу до законного результата, для того, чтобы отстоять свой выбор, мы должны быть вместе, мы должны быть сильными, мы должны быть непоколебимыми (аплодисменты). Мы должны твердо и ясно сказать: мы не для того в 1991 году проголосовали за самостоятельную, независимую, демократическую, процветающую Украину, чтобы сегодня ее рвать на куски. Мы за единую Украину (аплодисменты). Мы за демократическую, процветающую Украину, но не надо испытывать наше терпение (аплодисменты). На любой выпад у нас есть достойный ответ вплоть до самых крайних мер. И я хочу напомнить горячим головам под оранжевыми знаменами: от Харькова до Киева 480 км, а до границы с Россией 40 (бурные овации и аплодисменты).

Мы хотим жить в государстве, где каждый человек защищен, защищены его права, его культура, его язык, его история.

И мы никогда не позволим Галичине учить нас, как нужно жить (овации, аплодисменты). Мы должны защитить, сохранить главный духовный стержень, который нас объединяет - нашу веру.

Мы не примем навязываемый нам образ жизни, мы не примем чужие символы, наш символ - православие (овации, аплодисменты).

Что мы должны сделать: мы должны еще раз решительно и твердо заявить, что никогда, ни при каких условиях мы не признаем никакого самозванного коронованного Президента, Президентом будет Виктор Федорович, пройдя через все законные процедуры (овации, аплодисменты). И нам хватит терпения дойти до конца (овации, бурные аплодисменты, делегаты скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

Дорогие друзья! Мы хотим спокойно жить, работать, созидать, творить. Но над нашей страной, над нашим будущим нависла страшная оранжевая угроза. Поэтому еще раз призываю всех быть непоколебимыми, встать в полный рост и отстаивать наш выбор. Вставай страна огромная, вставай на смертный бой, с нацистской силой темною, с оранжевой чумой (овации, аплодисменты). С нами Бог и правда (овации, продолжительные аплодисменты, скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

ТИХОНОВ В.Н.

Я хочу обратиться к жителям Украины. К сожалению, нам не удалось сделать прямую трансляцию с нашего съезда в связи с тем, что технически не получилось. Но идет полная запись и буквально спустя несколько часов, мы даже не успеем закончить, съезд будет транслироваться по всем телеканалам. Нам помогает Россия (овации, бурные аплодисменты) и другие каналы. Поэтому вы все увидите то, что происходит у нас здесь на съезде и какие решения будут приняты.

Уважаемые депутаты! Есть предложение образовать редакционную комиссию в составе рабочего президиума съезда для подготовки решения и других документов съезда. Кто за это предложение, прошу голосовать. Прошу опустить руки. Кто против? Принимается.

А слово для выступления предоставляется Надраге Василию Ивановичу - народному депутату Украины (аплодисменты).

НАДРАГА В.И.

Уважаемые участники съезда!

Мы с моими коллегами приехали из Киева. Мы можем сказать только одно. К большому сожалению, апельсиновая волна выплеснулась из овощной базы (смех, овации, аплодисменты).

Я хочу сказать только следующую мысль. Нынешний съезд - это есть ответ на все то, что мы с вами слышим уже больше недели. Слышим и видим, как под разговоры о всеобщем благе для всего народа нарушаются законы, как выдавливается ситуация по чуть-чуть, потихоньку, но только в угоду одной политической силе. И когда начинают объяснять, что есть люди, которые знают абсолютную истину, то с этим нельзя согласиться, потому, что те, кто голосовал во Львове, они имели право на голос, но вопрос состоит в другом: почему в Луганске и в Донецке, в Симферополе и в Запорожье люди, по их логике, получается, не имели права этого делать. Почему мы должны согласиться с тем, что кто-то думает, что он знает, чего мы хотим, почему мы должны согласиться с тем, что 15 млн. наших сограждан так и не имеют права отстаивать свои законные права и возможность ответить, каким они хотят видеть не только Президента, не только государство, но и будущее, себя и своих детей (аплодисменты).

Позвольте высказать одну мысль, которую мы сегодня обсуждали с моими коллегами: нас нельзя заставить, и мы никому не позволим заставить себя плясать под чужую дудку (аплодисменты).

Мы все когда-то учились с вами в школе и помним закон физики: сила действия равна силе противодействия (аплодисменты). Мы глубоко убеждены, что с нами можно договариваться, на нас единственное чего нельзя делать - на нас нельзя давить. Они подавили до создания сегодняшнего союза юга и востока, они нас подавливают к федерации. Милые мои, с этой трибуны хочу сказать - не подавите до суверенитета (бурные аплодисменты). 15 млн. граждан Украины сделали свой выбор. Этот выбор - Виктор Федорович Янукович, сидящий в нашем президиуме. И это наше будущее (аплодисменты). Нас не победить (бурные, продолжительные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо, Василий Иванович.

Слово предоставляется Близнюку Анатолию Михайловичу - председателю Донецкой областной государственной администрации (аплодисменты). Подготовиться Бондину.

БЛИЗНЮК А.М.

Дорогие друзья! Мы, как я часто говорю, должны с вами определиться в принципах, а что же, вообще-то, происходит. Мы собрались здесь для того, чтобы сказать, что мы готовы защитить свой выбор. Но это мы однозначно говорим, но мы готовы должны быть воистину защитить свой выбор, только законными конституционными путями.

Что мы имеем на самом деле:

Я уже говорил, Виктор Федорович, Вы помните, Президенту говорил о том, что, в принципе, в государстве мы занимались и занимаемся развитием экономики, но нет единой идеологии "объединения" нации, ее нет.

И вы знаете, каким образом Галичина была присоединена к Союзу, и это, вроде бы, даже и естественно, и то, что они хотели отделиться в 1991 году с помощью референдума, вы это помните.

Второе. Они сегодня проголосовали за другого кандидата. Но я смею вас уверить, что они голосовали не за Ющенко, они голосовали против власти, которая там выплачивает 90 грн. средней заработной платы в селе, которая не выплачивает по паям. То есть, люди там воистину бедны, и наша задача, и мы именно так и говорим, и на последней своей встрече мы говорим: мы готовы протянуть руку людям на западную Украину, и говорить: давайте садиться, договариваться и вместе с новым Президентом строить единую идеологию национально-го объединения, строить нормальное, цивилизованное, демократическое государство (аплодисменты).

Что делают они, так называемая оппозиция. То, что уже сделано, многие из вас знают. Вот "організаційний план дій щодо блокування магістральних доріг". Дата проведения, початок проведения "29 листопада 2004 року. Час, об'єкти на 20 листах. Київ, Чернігівська траса Є 95 и т.д. 8 КАМАЗів по 4 в кожному напрямку". Принципы не знаю какие, но Донецкую и Луганскую области не блокировать в мероприятиях, которые разработаны "керівником регіонального департаменту Качуром", а утверждены господином Зинченко (свист, возмущение и аплодисменты).

На сегодняшний день это в натуральную величину государственный переворот, которого не видят власти в государстве. Этот же упрек, может быть к сожалению, но я готов сказать и Виктору Федоровичу, как премьеру, в конце концов мы должны и власть употребить (свист и аплодисменты). На сегодняшний день мы будем действовать в однозначном порядке, государство должно быть единым, народ должен быть единым, и только в этой идеологии мы должны работать, но и с учетом принятых ими решений антиконституционных мы вынуждены будем пойти, и я их предлагаю. Первое.

Есть объявление Центральной избирательной комиссии. Да, не имея на то право, Верховный Совет вчера принял решение, политическое решение, я подчеркиваю, постановление - это не закон, он не имеет право принимать законы в отношении этих вопросов. Завтра будет заседание Верховного Суда, и он тоже не имеет права принимать решений, которые бы отменяли решение Центриз-

биркома (аплодисменты). Поэтому пусть Кивалов, обращаемся к Литвину, соберите, как положено по закону, торжественное собрание депутатов, пусть выходит туда избранный Виктор Федорович Янукович, клянется перед народом, принимает присягу. Леонид Данилович Кучма должен сдать ему полномочия и Янукович обязан принимать решения согласно действующего законодательства (бурные овации, аплодисменты).

И я бы хотел, чтобы мы все прекрасно понимали, что им терять нечего, они идут до конца, но идут не по закону. Они хотят и завтра, и вчера, уже говорят, они наденут наручники Кушнареву, они наденут наручники мне, почему они не надевают их тем, кто сегодня производит этот антиконституционный переворот. Где Генпрокуратура, где Президент? Необходимо принимать совершенно адекватные меры. Я предлагаю (классик говорил, что та революция, которая не умеет защищаться, ничего не стоит). Поэтому, сегодня поговорим, этого однозначно недостаточно. Надо возвращаться в регионы. Сегодня мы проводим в 19 часов внеочередную сессию, Борис Викторович говорил о мерах, которые мы будем принимать, но мы примем решение по референдуму, проведении региональных референдумов в каждой области - это совершенно легитимный способ (аплодисменты). Мы обязаны это сделать (аплодисменты). Мы обязаны подтвердить волю (аплодисменты). В Донецкой области 3,5 млн. человек, которые проголосовали за Януковича. Я уверен в том, что мы только конституционным путем ради сохранения целостного государства Украина мы скажем на референдумах свои мнения и обяжем депутатов Верховного Совета принять изменения к действующей Конституции. Если они этого не сделают, тогда должны это будут делать другие депутаты, и такие вопросы мы тоже имеем право ставить в пределах действующего законодательства. Возвращаясь в регионы, мы должны и обязаны рассмотреть эту ситуацию не в порядке митинга. В Донецкой области вчера мы заявили о том и показали, я уверен, всему миру, что мы честно голосовали за своего кандидата и мы отстоим свой выбор. У них это выстроено десятник, сотник, тысячей руководит. Там совершенно четкая организация, спланированная очень давно и детально. А мы, наивные, думали, что мы живем в демократическом обществе и вот как скажет Центральная избирательная комиссия, так и будет. Они так не считают. Мы сделаем все по закону и Янукович - наш Президент (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо, Анатолий Михайлович.

Слово предоставляется генеральному директору государственного предприятия "Научно-производственного комплекса "Газотурбостроительство "Зорямашпроект", Герою Украины, депутату Николаевского горсовета Бондину Юрию Николаевичу.

А подготовиться, в записке неразборчиво, представитель прогрессивной социалистической партии от Витренко, депутат горсовета Ровенского горсовета Сергей, неразборчиво фамилия. Подготовьтесь к выступлению.

БОНДИН Ю.Н.

Дорогой Виктор Федорович, дорогие друзья!

Мы сегодня собрались здесь, чтобы защитить свою честь, достоинство и право на свободу выбора.

Я представляю Николаевщину - край хлебобобов и корабелов (бурные аплодисменты).

За последние два года мы неплохой убрал урожай, заработало судостроение. Жизненный уровень трудящихся в области резко пошел вверх. Я представляю 5 - тысячный коллектив государственного производственного объединения "Зорямашпроект", который поддержал Виктора Федоровича на выборах в Президенты нашей страны (аплодисменты).

Мы пережили тяжелые 90-е годы, но мы сумели сохранить коллектив, всю социальную сферу, уникальное оборудование, что позволило сейчас нам быть конкурентоспособными на мировом рынке. Мы поставляем свою продукцию в 26 стран мира и поэтому нам не безразлично и очень нужен нашей стране мир и покой, и уверенность в завтрашнем дне (аплодисменты).

Нас обвиняют в том, что мы сфальсифицировали выборы, что много было у нас подтасовок. Какой смысл был этих подтасовок, когда еще в первом туре на избирательных участках превосходство Виктора Федоровича над Ющенко превышало от 3 до 5 раз (аплодисменты). Нам говорят, что у нас 34% людей голосовали по урнам дома. Это все вранье. По Николаевской области всего 11% - это действительно люди, которые болели, которые были привязаны к койке. В своих выступлениях, которые мы проводили митингом на заводе, рабочий класс говорит о том, что мы не допустим возвращений в 90-е годы и то, что мы вместе наработали, то, что мы имеем сейчас у себя в активе, мы никому не отдадим и будем стоять до конца (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Слово предоставляется, я объявлял, Сергеем с неразборчивой фамилией от прогрессивной партии. Подготовиться Гриневецкому. Назовитесь пожалуйста.

ГАВРАСЬ Сергей - Прогрессивная социалистическая партия Украины (аплодисменты).

Свою жизнь я посвятил защите спортивной чести страны. Сначала великого Советского Союза, сегодня Украины. Точно так, как я сейчас стою на этой трибуне, я стоял на пьедесталах почета в Италии, в Испании, в Австралии (аплодисменты), Южной Африке, Канаде и Америке. В честь моих побед в небо этих стран поднимался флаг моей страны, моей земли. Я доказывал всему миру, что мы талантливая, гордая, независимая нация с огромным потенциалом.

Человека в этом обществе оценивают не по праву его физического существования, а ту пользу, которую он приносит обществу, с той миссией, с которой он живет в этой жизни. Сегодня я с гордостью могу сказать, что на этой трибуне я представляю партию, которая уже 8 лет борется против Америки, антиамериканскую партию (аплодисменты), партию, по которой сегодня проводятся многие реформы в нашей стране, а это Прогрессивная социалистическая партия Украины Натальи Михайловны Витренко (аплодисменты).

После первого тура мы заявили всей Украине, заявили всему миру, что мы поддерживаем Януковича. Что Янукович - это не Кучма, это молодой реформатор (аплодисменты), который выведет эту страну из кризиса (аплодисменты). Янукович, у которого приоритетом стоит федеральное устройство нашей страны, а союз братских социалистических республик - Украина - Беларусь - Россия (аплодисменты).

Наталья Михайловна и Прогрессивная социалистическая партия Украины уполномочили меня сказать, что мы требуем немедленной отставки Президента Кучмы, который является на сегодняшний день, и передать полномочия Премьер-министру Януковичу. Это по Закону, это будет правильно (аплодисменты).

Прогрессивная социалистическая партия заявляет: нет антиконституционным решениям Верховной Рады.

Прогрессивная социалистическая партия заявляет, что Югославия, Ирак, где погибли сотни тысяч людей, никогда не пройдут в Украине (аплодисменты). Мы голосовали за Януковича, наш Президент - Янукович, и эту победу, мы сделаем все, чтобы отстоять (аплодисменты). Благодарю за внимание (продолжительные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется Гриневецкому Сергею Рафаиловичу - председателю Одесской областной администрации.

Подготовиться народному депутату Фоменко.

ГРИНЕВЕЦКИЙ С.Р.

Уважаемый Виктор Федорович, уважаемые коллеги, депутаты!

Я прежде всего хочу проинформировать вас о том, что 26 ноября в Одессе состоялось собрание депутатов местных органов всех уровней Одесской области. Очень короткое решение было принято. Я его зачитаю:

"Поінформувати Президента України, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, лідерів опозиції, Раду Європи та світову спільноту, що у випадку захоплення влади антиконституційним шляхом вступає в силу рішення про заснування на теренах Одеської області територіального утворення, яке буде керуватися чинною Конституцією та законами України (аплодисменты)."

К чему я эту преамбулу? Деструктивные силы привели Украину на грань войны и позора. Конфликт вошел в стадию глубокого обострения. Известно, что только время улаживает конфликты, но мы должны ему помочь.

Что сегодня происходит в столице? Столица - гнилая, слалась (аплодисменты). Там царит сегодня атаманищина, они разговаривают языком ультиматумов, создают комитеты национального спасения. Я считаю, что на ультиматум мы должны ответить конституционным ультиматумом (аплодисменты).

26 ноября Виктор Федорович Янукович поздравил меня с тем, что в Австрии, в Вене меня избрали от Украины членом Политбюро Генеральной ассамблеи европейских регионов (аплодисменты).

Сегодня Одесская область входит в 6 европейских структур и нас приняли по действующей Конституции и по действующему законодательству (аплодисменты). Я глубоко убежден, что разблокировка конфликта должна быть только через существующую Конституцию, через существующий закон.

Те политические решения, которые принимались вчера, - это попытка защитить себя, попытка сохранить статус кво, статус неприкосновенности точнее. Кто сегодня давит на нас? На нас давят те, кто не хотят нас принимать и даже не хотят считать нас соседями. И кто нас поддерживает? Нас поддерживают те, кто рядом с нами, и мы интегрируемся в единое экономическое пространство в рабочем содружестве совета регионов Украины и России. Это конституционный орган (аплодисменты). И я очень благодарен Юрию Михайловичу, что он рядом с нами. Буквально сегодня звонил Егор Семенович Строев, а мы с ним сопредседатели постоянно действующего содружества руководителей регионов Украины и России, и выражает полную поддержку конституционным методам выхода из кризиса (бурные аплодисменты).

Уважаемые коллеги!

Я глубоко убежден, что мы должны сегодня немедленно обратиться к Президенту Украины, созвать Совет национальной безопасности и обороны. И чтобы Совет национальной безопасности и обороны принял решение дать возможность правительству, государственным органам, администрации. Через 2-3 дня зима наступает (аплодисменты). Мы обязаны обратиться к Верховной Раде, чтобы в ближайшее время выписала процедуру инаугурации Президента Виктора Федоровича Януковича (аплодисменты). Мы должны быть и мы будем выше любой политической шпаны (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Слово предоставляется народному депутату Украины Фоменко Екатерине Александровне (аплодисменты). Подготовиться Клычкову.

ФОМЕНКО Е.А.

Уважаемые делегаты съезда! Уважаемый президиум! Уважаемый Президент Украины! (аплодисменты).

У славянских народов, у всех народов мира всегда жила и живет традиция: кормильца семьи всегда уважают, всегда ценят и к его мнению всегда прислушиваются. Более того, его мнение всегда является определяющим в семье.

Украина - это большая семья. Кормильцами или официально донорами страны, а это действительно большая семья, являются области, делегаты которых сегодня здесь с нами (аплодисменты).

Только 11 областей, присутствующих здесь, - это 80% произведенной и реализованной продукции в нашем государстве Украине (аплодисменты). Это 70% экспорта нашего государства Украины. Только 6 присутствующих здесь областей - это 52% доходов государственного бюджета Украины (аплодисменты):

Донецкая и Днепропетровская - 26%, Запорожская - 10%, Одесса - 6%, Харьков - 5,8, Луганск - 5, Полтава - 4,3% и т.д. Вот кто доноры, вот кто кормильцы Украины (аплодисменты). Отдавая государству 17 млрд. грн., мы получаем в качестве государственной дотации выравнивания 2 млрд. Украины. Потому, что есть в нашем государстве такие глубоко дотационные области, как Ивано-Франковская, Тернопольская, Черновицкая, Волынская, Ровненская и другие, которые кормятся за счет областей-доноров и на 80-90% кормятся именно за счет дотаций государственных (шум в зале). Не упрекая никого куском хлеба, я еще раз хочу сказать, с мнением кормильца всегда считались. Мы заставим считаться с мнением 15 млн. граждан Украины, представляющих эти области. Спасибо всем (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Я еще раз хочу сказать, что здесь присутствует 17 областей нашей Украины.

И слово предоставляется Клычкову Владимиру Николаевичу - председателю постоянной комиссии по местному самоуправлению, административно-территориальным вопросам, члену Президиума Верховного Совета Автономной Республики Крым (аплодисменты).

Подготовиться Макеimenко Евгению Владимировичу.

КЛЫЧНИКОВ В.Н.

Уважаемый господин Президент, уважаемый президиум, уважаемое высокое собрание (аплодисменты)!

Хоть лето и прошло, как видите, Крым не замерз, Крым вместе с нами (аплодисменты).

Сегодня мы вынуждены говорить о таких вопросах, как сохранение конституционного строя, территориальной целостности государства. Кому как не крымчанам знать об этих вопросах.

Мне вспоминается 1991 год, развал великой большой страны Советского Союза. Разрезаны народы, родственники, границы. Коснулось это, и прекрасно все об этом знают, если судить по исторической справедливости сегодня в составе Украины, прежде всего, крымчан. И, действительно, с большой настороженностью тогда крымчане (долго мы договаривались), даже при участии этих шпионов из ОБСЕ о том, как нам дальше себя вести (аплодисменты).

Сегодня губернатор Харьковской области сказал про Украину, в которой согласились жить и крымчане, как про демократическую, процветающую страну (аплодисменты). Мы не договаривались жить в оранжевой, зомбированной, с коричневатым душком Украине. В такой стране мы жить не хотим (аплодисменты).

Мы имеем опыт, еще при Советском Союзе во время первого народного референдума 1991 года, когда Крым проголосовал за создание Автономной Республики Крым тогда в составе Союза. После этого мы ставили вопросы о проведении референдума, поэтому как бы этот опыт мы имеем. На сегодняшний момент многие могли бы сказать: а почему крымчане вы уже как бы не печатаете бюллетени для референдума? Крым многому научился. И Крым, вы это прекрасно знаете, и любой регион, который здесь присутствует, не начинал всех нарушений конституционного строя. Ведь быстро забывается, в начале недели, кто провозгласил Львовский, Тернопольский, Ивано-Франковский советы, принимали неконституционные незаконные решения. А после этого начали критиковать и обвинять решения Луганской, Донецкой и других советов, администраций.

Я хочу сказать одно: крымчане готовы дать отпор национализму, добро и правда должны быть с кулаками (аплодисменты). И у меня конкретное предложение. Мы горячо приветствуем создание межрегионального союза регионов, но я хочу следующее внести предложение, чтобы не получилось так, что сегодня мы разъединимся по регионам и опять, скажем так, не будет четкой организации, мы должны какой-то орган, какой-то координационный совет сделать, чтобы могли держать связь друг с другом, чтобы этому оголтелому беспределу положить конец (аплодисменты). Спасибо. Крым вместе с вами.

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо. Внесено хорошее предложение.

Слово предоставляется Максименко Евгению Владимировичу - руководителю общественного комитета союза православных братств Украины.

Если есть в зале, здесь получили письмо от Чижик Л.А. г. Северодонецк, если есть, просьба подойти в президиум.

МАКСИМЕНКО Е.В.

Уважаемый Виктор Федорович, Ваше Высокопреосвященство, дорогие соратники!

Я хочу прежде всего поздравить нас с началом рождественского поста. И в православии отмечено, что когда начинается рождественский пост, великий пост, неделя перед этим начинается беснованием. Так вот то, что происходит сегодня в лагере Ющенко, - это беснование (аплодисменты) и нужно к хорошему батюшке на вычитку, всю эту команду.

Тысячью веками нас хотели уничтожить, нашу святую каноническую Русь.

С 1945 года начала работать программа Алена Даллеса, которая была изложена как доктрина по уничтожению Советского Союза. Это удалось у них. Пошли дальше, не остановились. Збитнев - Бжезинский - главный идеолог развала Советского Союза - сказал о том, что их основной задачей после уничтожения Советского Союза стоит задача уничтожить православие и страны им живущие. Они пытаются это делать. Они сделали это с православной Сербией, но у них не получится это сделать на территории Киевской Руси (аплодисменты). Киевская Русь никогда не была территорией, Киевская Русь - живой организм.

Избранная ющенковцами сектантская тактика лжедоброты на самом деле является лицемерием. Как слащаво на улицах городов и сел сектанты заманивают в свои организации, мягко говоря, точно так же сектанты от политики затаскивают нашу молодежь, наших школьников, в мороз, в непогоду, в свои шабашки сатанинские. Мы не должны позволить этого делать. Мы православные люди. Виктор Федорович Янукович получил благословение святой канонической церкви (аплодисменты).

Уважаемый Виктор Федорович! Я от имени всех православных людей Украины прошу Вас защитить нашу каноническую церковь. Мы с Вами сделаем очень много для торжества православия.

Ну, и последнее. Я хочу сказать, они раздают оранжевые апельсины, оранжевый цвет - цвет хелюуина, привезенного к нам из Америки, апельсины тоже не наши." Чим простому українцю відповісти? У нас є цей оранжевий колір - гарбуз" (бурные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется народному депутату Украины Иоффе Юлию Яковлевичу. Подготовиться Попову Александру Павловичу.

ИОФФЕ Ю.Я.

Уважаемый Виктор Федорович, уважаемые коллеги!

Вы знаете, я вот эти все дни выступал и каждый раз перед камерой, проехал по улицам Киева, выступал очень эмоционально. Вот приехав сюда, я буду выступать спокойно, я чувствую вашу поддержку, я не вижу ненавидящих глаз (аплодисменты) ни в чем неповинных людей, которых просто зомбировали и вывели на улицы. И у которых внедряется зло, кто не с нами, тот против нас, и есть только одна истина: наше мнение или неправильное, или наш Ющенко - правильный президент, Янукович - неправильный президент. Во Львове правильные 93%, в Луганске - неправильные 93%. Вот такая логика и агрессивная, и постепенного сползания, будем так говорить, к захвату власти, не находит сегодня отражения, абсолютно, от действующего Президента.

Я обращаюсь сегодня с этой трибуны к нему, я надеюсь, столько здесь у телекамер, он увидит - мы друг друга знаем лично и очень давно.

Уважаемый Леонид Данилович! Никто не лишил Вас права сегодня, пока что действующего Президента, хотя законно избран новый Президент Виктор Федорович (аплодисменты), которого надо легитимно ввести в действие и который не хочет в отличие от его оппонента, которого не избрали, переступить хоть одну процедуру.

Уважаемый Леонид Данилович! Блокированы центральные органы власти: Кабинет Министров, Вы не ходите на работу, очевидно, прогуливаете, как я понимаю. Есть Трудовой Кодекс (свист и аплодисменты в зале). По КЗОТу за это положено увольнение. Если Вы член профсоюза, Вы можете просить защиты.

Но я прямо Вам говорю: как это так, я за демократию, ну, пожалуйста. Великий философ сказал: я ненавижу то, что ты говоришь, но я готов отдать жизнь за то, что ты говоришь. Я тоже, но демонстрируйте, не перекрывая дороги, не захватывая органы власти, не угрожая всем, не собираясь вокруг Верховного Совета, когда у многих моих коллег вчера сдали нервы, когда они заходили и рассказывали: сейчас ворвутся сюда, охрана сдаст и нас растерзают. У многих сдали нервы, у некоторых нет. И не собирается Совет безопасности и не решаются вопросы о государственном перевороте, который практически произошел, причем хорошо организован и идеально профинансирован. Газета "Гардиэн", уважаемая английская газета, подробно изложила этот план, ссылаясь на нее, могу сказать, организовало его такое крупное, уважаемое в мире государство как США. Подробно расписан этот план, желающие, в Интернете он есть, вы можете его прочитать, не буду занимать времени. В каком государстве может позвонить американский посол и сказать председателю ЦИК - я тебе не советую или запрещаю публиковать результаты выборов. Где это возможно? (возмущенные возгласы в зале, шум, свист).

Теперь давайте проанализируем правовой нигилизм, двойные стандарты и до чего это довело. Ведь это родилось не сегодня. Когда избивали ветеранов во Львове, власть улыбалась. Когда захватили, независимо какой партии, на этот раз это была Коммунистическая партия, захватили офис в Киеве - ничего. Их пожурили. Когда в парламенте отдельные, которые хотели перед своим пождем показать насколько они активны, перегрызали микрофоны, плевали в лицо Литвину, обливали его водой, перегрызали кабель и били там всю аппаратуру, все сходило. Трансформировался на обществе правовой нигилизм. И он подготовился и вылился в антиконституционный переворот. Я нахожусь и мне очень легко сегодня выступать, я нахожусь на своем избирательном округе - это Рубежное и Северодонецк. Делегации присутствуют здесь (аплодисменты). Выступал здесь глава территориальной комиссии. Я действительно как доверенное лицо Виктора Федоровича Януковича на этом округе, практически, с мэром г. Рубежное (он здесь в зале - Анатолий Бусенков) обошел, практически, все участки и, справедливости ради, подходил к наблюдателям Ющенко и спрашивал: у тебя есть претензии? Не было. Теперь, очевидно, появились. И все, как говорил Кишлов (и я это видел), все протоколы подписаны сторонниками Ющенко. Теперь не так (возгласы из зала: позор!). Да, это позор.

Я хочу сказать еще более. Сегодня все расписано у них по строчкам. Виктор Ющенко издевается и говорит, что когда приехали шахтеры и для того, чтобы не допустить неприятностей и кровопролития, Виктор Федорович не пустил их в город, а они рвались. Они приехали не очень подготовлены. Мы с вами не были готовы к войне, мы не расписывали планы антиконституционных действий, а они их расписали. Они, очевидно, чувствовали, что они могут проиграть. Вот они говорят, что мы их накормим, дадим варежки и носки. Здесь присутствует 17 регионов. Я не думаю, что кто-то из вас поднимет руку, кто не сможет организовать сегодня 10 тыс. человек в Киев с региона, накормить их, напоить, и обути, и чтобы они показали, на что способны наши регионы (аплодисменты, свист).

Мы держали приезд людей в Киев. Мне звонят отсюда из этого региона, где мы находимся, и мэры городов говорят: "Как удержать людей, которые не могут допустить этот беспредел?".

На улицах Киева сегодня злость и ненависть. Ко мне подходят так называемые

мые социалисты и говорят о том, чтобы я себе уже выбирал страну проживания. Такой есть, как Шкиль, ему не нравится то, что я говорю все время, он тоже мне предлагает выбрать. Моя страна здесь и я не могу, и не опозорю ни своего дела - машиниста паровоза, ни своего отца - простого шахтера, ни свои 30 лет стажа в угольной промышленности в Луганской области (аплодисменты).

Вот правовой нигилизм провоцирует нас на ответные действия. Здесь находится несколько человек, депутатов 1 созыва, - это и наш председательствующий, это и мой коллега Кушнарев, это и Раиса Васильевна, это и я. Мы голосовали тогда в том хаосе, когда Горбачев развалил страну с сотоварищами, мы голосовали за независимость Украины в рамках действующей Конституции и за декларацию о независимости. Сегодня идет неконституционный переворот, абсолютно. Поэтому я призываю вас к выдержке и мы все (и тут это вы сказали) против раздела Украины, против антиконституционных действий. Но не нужно, Виктор Ющенко, я обращаюсь к Вам, не нужно загонять промышленные регионы в угол, не загоняйте. Эта пружина сдвигается - она распрямится. Не нужно этого делать. Мы все за единую Украину, за нового Президента Виктора Януковича (аплодисменты). Я думаю, что мы вместе и нас не запугать.

И последнее. Вот здесь говорили о недоверии Верховной Раде. Да, не все выдержали. Я сегодня с этой трибуны, являясь депутатом Верховной Рады четвертого созыва по одному и тому же мажоритарному округу, согласен с недоверием Верховной Раде. Спасибо (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется Попову Александру Павловичу - городскому голове г. Комсомольска Полтавской области.

Подготовиться депутату Занчко (аплодисменты).

ПОПОВ А.П.

Уважаемый Виктор Федорович, дорогие друзья!

Я представляю 50-тысячный город, город металлургов, город, который производит достаточное количество продукции, чтобы назвать себя социально развитым экономическим городом. Мы, жители Комсомольска, проголосовали за нашего кандидата, отдав ему 64% голосов (аплодисменты). Но мы сегодня находимся в очень интересной ситуации. Линия, которая разделила интересы избирателей одних и других не проходит так, как мы бы хотели на сегодняшний день. И таких городов, к сожалению, на Украине очень много. Поэтому мое обращение, Виктор Федорович, к Вам, ко всем, здесь присутствующим. Мы сегодня говорим об очень серьезных вопросах, о ценностях таких, как законность, конституционность. И если мы будем действовать именно таким способом, мы не приведем к тому, что города, разные города, в разных точках Украины будут определяться за какую черту, за какую границу переходить и высказывать свои симпатии. Мне кажется, нам нужно сделать все, чтобы наше государство осталось единым и целостным. И мы это можем сделать, потому что нас 15 млн., а их 14 млн. (аплодисменты).

Уважаемый Виктор Федорович! Я хочу от имени комсомольчан поздравить Вас с теми результатами, которых Вы достигли на выборах. Говорите, что делать и мы будем Вас поддерживать (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Слово предоставляется народному депутату Украины Занчко Виктору Алек-

сандровичу (аплодисменты). Подготовиться Чиж.

ЗАИЧКО В.А.

Уважаемый Виктор Федорович, дорогие друзья!

Мне особенно приятно от имени моих избирателей - жителей легендарного города-героя Севастополя (аплодисменты) - поздравить всех нас с нашим Президентом, Президентом единой Украины Виктором Януковичем (оvation, аплодисменты).

Как здорово, что все мы здесь сегодня собрались (бурные аплодисменты скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

Уважаемые товарищи! Что нас отличает от тех, кто организывает продолжение государственного переворота на майдане Независимости. Нас отличает то, что мы собрались сегодня, мотивируя силу духа, силу веры в православие, а значит слава право, закон нашего государства (аплодисменты). В отличие от той силы страха, страха за провал многолетней операции, выращенного господина апельсина в оранжереях ЦРУ и выпущенного на нашу украинскую землю, где не быть культивации этому фрукту (аплодисменты). Что может дать апельсин рабочему человеку, гражданину Украины, он может дать ежеминутное утоление жажды. Мы, наша программа, за которой сделан выбор, - это хлеб насущный, за который мы каждый день молимся, на который мы работаем и будем работать во благо государства (аплодисменты). И ради главного, во имя чего мы здесь представители не только избирателей, а более 40 млн. граждан Украины, представители органов местного самоуправления, для того, чтобы сказать "ДА" Конституции Украины, Основному закону государства (аплодисменты).

Мы, севастопольцы, на заре независимости помним демарш господина Хмары в сопровождении УПА на севастопольские улицы. И Севастополь сказал: нет этому национализму. Севастополь заявил и все делал для того, чтобы вместе в единой Украине, в единой Конституции обеспечивать наши законные права. То, что решается на майдане, это противоречит духу, противоречит истории и нашему выбору единой Украины. Мы пришли в парламент, делегированные во имя мира, благополучия и будущего нашего государства. И сегодня мы здесь вместе с народом, а не на сцене, пропагандируя апельсина. Мы сегодня верим, верим в то, что не оружием, а Законом мы будем выходить на свои площади, говорить и укреплять сегодня Основной закон государства. И никаких условий, третьих, четвертых переголосований (аплодисменты). У нас, у юго-востока, может быть и должно быть только одно голосование: ДА Конституции или НЕТ (аплодисменты). И мы скажем ДА той Конституции, которую разорвали и продолжают разрывать на Майдане, обвиняя нас в разрыве государства. Мы за Конституцию, мы за тот референдум, который еще раз подтвердит наши права и обеспечит единство Украины во главе с единым Президентом, законно избранным Виктором Януковичем (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Слово предоставляется Чиж Людмиле Александровне - жителю г. Северодонецка.

Подготовиться Коваленко Николаю Николаевичу.

ЧИЖ Л.А.

Мое видение выборов Президента, будем говорить, определилось, в основном, после 21 числа. Я хочу вам сказать следующее, уважаемые сограждане, в какой стране человек выйдет на свою предвыборную позицию с лозунгами, которые оскорбляют его конкурентов? Разве Буш стал бы Президентом Америки, ес-

ли бы он жителей какого-нибудь штата обозвал гангстерами, бандитами, дельцами и т.д. Я думаю, вся б Америка поднялась бы и Буша смели бы (аплодисменты). Я оскорблена тем, что человек, который должен был, который старается быть гарантом Конституции, Законов Конституции, является ярым нарушителем наших законов и нашей же Конституции. Человек, который выставил себя клоуном, который дал присягу в ряду своих единомышленников, пусть он и будет президентом этой кучки своих соратников (аплодисменты).

Разве Ющенко беспокоится о нас, о нашей жизни и о нашем здоровье, если он выставил впереди себя заслон детей от 14 лет и старше, детей, будем говорить, которых надо учить, кормить и еще учить жить (аплодисменты). Человек, у которого только два полиса: враг или друг. Мы оказались по другую сторону баррикад, мы оказались врагами, быдлом, которых надо, сами понимаете, ежеч, окружив нас колючей проволокой. Извините нас, господа ющенкоовцы, нашинты-фашисты. Если мы допустим нас к власти, то это точно придут фашисты, уже чувствуется по их позициям, по их выступлениям.

Поэтому я призываю всех вас стать как один на защиту нашей украинской демократии, нашей Конституции, наших законов. Не допускать политических оборотней, которые часть страны обманули лжедемократическими лозунгами и которых к политике нельзя подпускать на сотни километров.

И, извините, я лично от себя считаю, я оскорблена как гражданин, я оскорблена как житель Украины. И есть ли какие-то юридические подоплеки, где можно было бы в суд подать на этого Ющенко и Тимошенко в том, что он оскорбил нас всех. Меня лично это очень задевает, поставить их на место нужно.

И в отношении того, господин Ющенко, я Вас прекрасно понимаю, Вам надо отчитаться за те подачки, которые Вы получили от запада (аплодисменты). И нам не надо, чтобы нас сюда приезжали и мирили, и показывали как нам нужно жить господам из запада. Не надо. Мы сами построим свою сильную демократическую страну и тогда, извините, Вы сами к нам придете, потому что не Вы нам, а мы Вам точно будем нужны (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Просьба к выступающим. Выступило 19 и еще есть 40 записок, еще не выступил Президент Украины Виктор Федорович (аплодисменты).

Слово предоставляется Коваленко Николаю Николаевичу - Верховному атаману казаков Украины.

Подготовиться депутату Кириченко.

КОВАЛЕНКО Н.Н.

Пане Президенте, уважаемая громада!

Я представляю здесь казаков тех областей, губернаторы которых находятся сегодня здесь. Вы видели, когда было освящение нашей лавры Святогорской, там была какая-то десятая часть казаков. Это те люди, которые трудолюбивые, они до сих пор смазывают салом наши шашки. А вы знаете, шо-такое шашка? В 1917 году она победила. Но мы терпим.

Виктор Федорович! И будем терпеть. Кто сказав, шо у нас не хватит КА-МАЗив, но у нас есть автобусы. И Вы, Виктор Федорович, наш бывший генерал автомобилистов Донецкой области, знайте, Вам не стыдно будет, что мы можем собраться здесь и доїхать не тільки до Києва і показати, шо ми теж сила и така сила, которая может победить и она победит.

Мы считаем Вас после инаугурации, которая должна состояться в ближайшее время, своим гетьманом і повірте нам, ми будемо вам вірні (аплодисменты).

Уважаемые! Так сложилось, что Донецкая область, половина Луганская находятся на землях всевеликого войска донского. А може це гарний знак нам.

Здесь присутствует представитель России мэр Москвы, здесь находятся казаки всевеликого войска донского и я думаю, мы все вместе друг против друга, славянин против славянина никогда не поднимет шашку, поднимет только чарку. Так давайте благоразумно подойдем ко всему во главе с нашим Президентом (бурные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется Кириченко Людмиле Федоровне - народному депутату Украины.

После нее будет выступать Президент Украины (овации, аплодисменты).

КИРИЧЕНКО Л.Ф.

Дорогие друзья!

Мы собрались здесь прежде всего для того, чтобы показать всему народу Украины, что восток есть, что мы сделали свой выбор. И я за то, чтобы сделать в действительности разделение и жить самостоятельно. Мы сможем прожить, мы сможем себя обеспечить (аплодисменты). Но вы знаете, я женщина и я прежде всего думаю об Украине. Сегодня прошла в Ивано-Франковске сессия областного совета. Сессия областного совета приняла список врагов народа. В этом списке многие из нас, но в этом списке и люди, которые живут там, которые голосовали за Виктора Федоровича Януковича. И скажите, пожалуйста, как мы сегодня должны поступать в этой ситуации? Мы что их должны бросить? Я все-таки считаю, что мы должны бороться за Украину. Украина единая и мы должны это доказать, и мы должны действиями доказать, не только сидя в этом зале, а действиями. Разделение Украины не может пройти только территориально, оно, в действительности, сегодня проходит и через духовность нашу.

И вы знаете, вот, не зря говорится о том, что Господь шельму метит. Вы знаете, этот знак есть на Ющенко. Он есть, он в действительности сатана, посланный нам (бурные аплодисменты). И мы должны отбороть, мы должны защитить свою Украину.

Я хочу сказать о том, что да, действительно, мы должны создать координационный совет, мы должны создавать бригады, мы должны создавать целые отряды, мы должны формировать свою защиту. И я думаю, что, начиная с завтрашнего дня или даже с сегодняшнего, каждый из вас, кто приедет к себе на округ в область, должны конкретно заниматься этими делами потому, что просто так власть не берут, мы ее должны завоевать и в этом наша сила. И Президент наш Виктор Федорович Янукович (овации, аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо.

Уважаемые делегаты! Мы получили две записки с угрозой уже нам с вами.

Уважаемый Виктор Николаевич! По телефону сообщили, что по 5 каналу Ющенко высказался, что только Луганская, Донецкая и Харьковская области делегировали своих представителей на наш съезд. А с Ефремовым, Близнюком и Кушнаревым будут очень большие разборки (возмущение в зале).

И вторая записка, естественно анонимная, человек этот сидит в зале: не боитесь ли уголовной ответственности за то, что происходит здесь. Аноним (свист, возмущение в зале).

Виктор Федорович уступає слово Богатыревой Раисе Васильевне.
БОГАТЫРЕВА Р.В.

"Вельмишановний пане Президенте, високодостойна аудиторія, вельмиповажна президія! Шановні засоби масової інформації і всі запрошені на наш з'їзд!

Відповідаю аноніму: ми не боїмось, нам не страшно, бо ми нічого не порушуємо. Якщо ви не боїтесь, виходьте, ставайте поруч зі мною, і будете з цією аудиторією общатися" (аплодисменти).

Уважаемые друзья! Я вышла и попросила слово, чтобы сказать одно: через несколько дней будет 1 декабря. Ровно 13 лет назад состоялся референдум о независимости Украины. И если сегодня кто-то думает, что без так называемых русскоязычных, как нас сегодня называют в Киеве, Украина приобрела бы независимость, он глубоко ошибается. И если сегодня, как говорил мой коллега Василий Иванович Надрата, они хотят добавить до суверенитета, то я хочу добавить и сказать, если не хотят сегодня, чтобы это был 13 последний год независимости единой Украины, они нас услышат с вами (аплодисменты).

Уважаемые друзья!

Вспоминая это событие, я еще и по другой причине хотела обратиться к вам. Мы имеем три ветви власти и одна из них судебная. Так вышло, что именно эта власть судит, дает вердикт и принимает самые законные решения, которые мы считаем истиной и не идем оспаривать. Именно 4 года назад решение Верховного Суда Америки сделало самого большого демократа мира Джорджа Буша Президентом этой страны, то почему сегодня, не дожидаясь решения Верховного Суда, нас заставляют 12 декабря идти и принимать новое решение по нашему выбору. Я хочу вас призвать поддержать меня и обратиться ко всем, кто слышит и кто узнает о нашем собрании: в день, когда вдруг кому-то вдруг взбрет в голову проводить повторное голосование, мы на него с вами не пойдем, мы будем проводить референдум о создании Юго-Восточного государства (окации, аплодисменты). Это ответ на все вопросы.

А теперь я хочу обратиться к уважаемому Президенту Леониду Даниловичу. Вы знаете, что мы всегда выполняли принятые на себя обязательства. Я хочу обратиться и попросить выполнить сегодня гаранта Конституции, действующего еще сегодня Президента и сказать: все, что происходит в стране, Леонид Данилович, это не только в пределах Вашей компетенции, это в пределах Вашей ответственности. И я хочу Вас попросить быть равнозначным, равноценным и одинаково объективным к обоим претендентам, как Вы называете, на Ваше кресло, и знаете почему, потому, что премьер образца 2001 года назвал Вас батком, отрекитесь от родственных чувств и сделайте конституционный шаг: наведите в стране порядок (аплодисменты).

Уважаемые друзья! Я передам атмосферу, которая царит сегодня на нашем съезде всем коллегам по большинству и в парламенте, кто очень внимательно сегодня следит за всеми событиями, анализирует, и без сомнения придет в наши ряды. Я поддерживаю предложение о проведении референдума. Это правильный шаг. О недоверии Верховному Совету - это правильный шаг. Об отзыве народных депутатов, которые голосуют, посмотрите как было вчера, - это правильный шаг. Потому, что сегодня в стране есть власть и имя этой власти - Президент Янукович (бурные, продолжительные аплодисменты).

Выступающий.

Уважаемые друзья! Я из г. Перевальска. Да, я выходил. Ющенко - бухгалтер

по натуре и он умеет делить. Янукович умеет созидать, и мы за два года почувствовали: шахты начали развиваться, люди получают заработную плату, мы не должны это потерять только потому, что оранжевые заполонили Киев, и мне интересен такой маленький ход, а если мы власть передадим, не в Киев, там, где апельсины ползают по асфальту, а в Харьков. Кто за это? (овации, бурные аплодисменты).

Янукович - наш Президент (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется Президенту Украины Виктору Федоровичу ЯНУКОВИЧУ (продолжительные бурные аплодисменты, скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

ЯНУКОВИЧ В.Ф.

Спасибо, дорогие друзья. Прежде всего, я хочу поблагодарить вас за то, что вы собрались в этом зале, что у вас, так как и у многих сегодня граждан Украины, очень плохое настроение, оно у меня тоже плохое. Мне сегодня задали вопрос: а почему?

Я отвечаю: я четко себе представляю ту ответственность, которая сегодня есть передо мной от вас, 15 млн., которые за меня проголосовали на этих выборах (аплодисменты). Я никогда не буду думать только о себе, я буду думать, прежде всего, о вас, я буду думать о нашем государстве, я буду думать о каждом человеке. Это мое правило, которым я буду руководствоваться всегда (аплодисменты).

Дорогие друзья! Сегодня большая тревога в нашем государстве. Подходит ответственнейший период, когда мы дадим ответ: или мы способны удержать стабильность и мир в нашем государстве, или все рухнет и очень быстро. Я знаю цену мира и стабильности. Мне в моей жизни приходилось неоднократно видеть горе. Я жил в очень бедной семье. Я знаю, как моя бабушка каждый день экономила на куске хлеба, каждую копейку. И когда я создал свою семью, я сказал сам себе и своей семье: я буду всегда бережно относиться к каждому члену своей семьи, я всегда буду относиться очень терпеливо к каждому, если у кого-то будут какие-то вопросы, каждого выслушаю и в обязательном порядке сделаю все для того, чтобы сохранить семью, чтобы семья жила в покое и в благодати. Я это очень ценю. И все годы, которые я прожил, я именно так относился к этому, и именно так я относился к той ответственности, которая была в моей жизни, которую я брал на себя. Когда я стал руководителем первого предприятия в 1976 году, более 28 лет назад, и переходя с одного предприятия на другое, и два года назад, когда я пришел в Киев, я не сделал ни одного шага, чтобы навредить какому-то региону, какому-то предприятию, какому-то человеку. Я всегда ставил перед собой задачу сохранить то, что (аплодисменты) нам передали наше старшее поколение. Те люди, которые своей кровью и потом заработали для нашего государства мир, я всегда кланялся им низко за то, что они создали для нас условия, за то, что они научили нас жить и работать, - это наши родители, наши учителя, наши ветераны. Я об этом неоднократно говорил во многих предвыборных своих выступлениях. Сегодня же мы с вами ответственны перед нашими детьми, что будет дальше с их судьбами, что будет с нашим государством, что будет со всеми нами? Мир очень хрупок, если мы допустим дестабилизацию ситуации в нашем государстве, тот тонкий мир порвется, порвется в душах многих судеб людей, в душах тех, которые сегодня не выдержат этот удар и это будет на совести тех, кто нас сегодня провоцирует на этот путь.

Я хочу, чтобы мы с вами четко себе представляли, что ответственность сегодня лежит и на нас всех.

Дорогие друзья! Я вас очень прошу: давайте очень взвешенно будем относиться к каждому нашему решению. Почему я выходил к нашим шахтерам, к нашим людям, которые пришли из регионов в Киев высказать свою поддержку мне и выразить свой протест тому, что происходит сейчас в Киеве.

Я знаю, как происходили забастовки в наших регионах, я знаю, что было на площадях в 1989 году, и мы с вами знаем, как были разрушены многие государства, которые пошли революционным путем. Это наши побратимы в Балканских странах, это те страны, которые сегодня находятся на грани нищеты, на грани уничтожения. Мы не должны этого с вами допустить. Мы должны сохранить мир и стабильность. Это наш долг.

Дорогие друзья! Все эти два года, видит Бог, и вы все знаете, как работало правительство на то, чтобы приумножить наши богатства национальные, на то, чтобы поднять уровень жизни наших людей. Нам многое удалось сделать. Сегодня я вам как председатель правительства, как глава Кабинета Министров говорю, что мы сегодня находимся на грани катастрофы. Сегодня остается один шаг до пропасти. Сегодня мы не можем уже дать гарантии, что мы удержим тот уровень экономики, который мы подняли в последнее время. Сегодня это находится уже на грани пропасти. Вы должны это знать.

Сегодня, когда идет подготовка бюджета, остановились платежи. Сегодня западные регионы не рассчитываются за получаемые энергоносители. Сегодня практически остановлены платежи в бюджет. Еще немного и все полетит в пропасть. Я вас прошу остановить это. Давайте мы вместе с вами договоримся, что только на мирных условиях, только на условиях законов и Конституции можно сегодня строить наше будущее. Поэтому я вас призываю не приступать ни к каким радикальным мерам, никаким, повторяю. Как только прольется первая капля крови, мы не остановим потом этот поток. Это будет на совести тех людей, кто спровоцировал эту ситуацию.

Вы знаете, что сейчас происходит в Киеве. Сегодня заблокированы все государственные органы управления. Практически, сегодня парализована работа правительства. И если в самые ближайшие дни Президент Украины вместе с Национальным советом безопасности не примет решения разблокировать сегодня государственные органы управления, если сегодня не будет принято решение Верховной Радой прекратить издевательства над законодательством, над Конституцией Украины, над нарушением прав наших граждан, тогда нужно подниматься всем и решительно сказать свое слово **НЕТ** (аплодисменты).

Я знаю, какие простые и благородные у многих наших людей помыслы. Наши люди сегодня работают на заводах, шахтах, наши люди сегодня еще не почувствовали той беды, которая уже стоит на пороге каждого дома. Задумайтесь над этим. Я вас прошу, поверьте в то, что мы сегодня и от нас, только от нас, зависит наше будущее. Мы сегодня должны принять решение быть вместе и стать на защиту наших прав (аплодисменты).

Те призывы, которые сегодня звучат от лжедемократов, которые нарушают все основы демократии, те призывы, которые сегодня решат и выходят от тех, кто принимает антизаконные решения. Они сегодня совершают большой грех. Это люди, которые поступаются принципами перед своей совестью и перед Божьими законами. Видит Бог, мы не должны с вами пойти на поводу у этих людей. Мы должны сделать все, чтобы верховенство права, чтобы защита прав каждого человека были нашим главным законом. Поэтому я прошу и обращаюсь к

съезду: примите те решения, которые сегодня будут способствовать стабилизации и единству нашего государства. Я никогда не предам вас, я всегда буду идти вместе с вами. И то, что примите вы, будет для меня законом. Спасибо (бурные аплодисменты, скандируют: ЯНУКОВИЧ!).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово для выступления предоставляется Воробьевой Светлане Геннадиевне - депутату городского совета г.Бердянска.

Подготовиться Лужкову Юрию Михайловичу (аплодисменты).

ВОРОБЬЕВА С.Г.

Уважаемый Виктор Федорович, наш новый Президент, уважаемые коллеги!

Я не могла не выйти на эту сцену. Я из г.Бердянска Запорожской области. Я хотела бы опровергнуть те слухи, которые некий депутат Соболев говорил из Верховной Рады. Он говорил о том, что в Бердянске город ющенковцев. Поверьте, у нас 73% жителей города проголосовало за Виктора Федоровича Януковича (аплодисменты). Это та ложь, которая звучала на протяжении всей их выборной кампании. Я возглавляла штаб в г.Бердянске... Виктора Федоровича Януковича, и мы каждый раз сталкивались с той ложью, с той грязью, и мне всегда было гордо смотреть своим жителям в глаза, потому что мы ни разу не применяли ни черные технологии, ни грязный пиар.

Виктор Федорович! Мне каждый день звонят ваши избиратели, которые говорят: ну что происходит? Потому, что у нас в Бердянске два канала - бердянское местное телевидение и приморское показывают только 5 канал, и мы в некоем информационном голоде. Все время говорят: что же случилось, что происходит, давайте что-то делать. Люди приходят с утра до вечера в штаб и приносят голубую ткань. Они сами ее покупают, режут, раздают и все время говорят передайте Виктору Федоровичу, пусть же он нас не подведет, пусть он не сдастся. Я сегодня услышала от вас этот ответ. Я приеду в Бердянск, соберем митинг и я скажу, что Виктор Федорович никогда не сдастся. Мы с вами. Спасибо (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется мэру г. Москвы Лужкову Юрию Михайловичу (бурные аплодисменты, овации).

Подготовиться депутату Шкиря.

ЛУЖКОВ Ю. М.

Дорогие друзья, глубокоуважаемый Виктор Федорович, глубокоуважаемый Владыка!

Мне доставляет особую честь быть гостем вашего исторического съезда (бурные аплодисменты).

Мне доставляет особое удовольствие снова оказаться здесь в Северодонецке, в городе, где я состоялся как инженер и как руководитель (аплодисменты).

Наш Президент России Владимир Владимирович Путин первым поздравил Виктора Федоровича Януковича с победой (бурные продолжительные аплодисменты, овации, скандируют: РОССИЯ!).

Меня сейчас глубоко взволновали, тронули слова Виктора Федоровича о той опасности, реальной опасности, которая нависла над Украиной.

Я лично и в 1991, и в 1993 в мае, и в 1993 в октябре, и в 1996 в Москве был в эпицентре событий, которые представляли смертельную опасность для России. И тогда были заседания Верховного Совета, и тогда было самопровозглашение Президента, который начал (Руцкого я имею ввиду) подписывать Указы, но тог-

да здоровая сила общества смогла с ситуацией справиться, переломить и обеспечить нормальный ход развития нашей страны, демократического конституционного развития нашего государства (аплодисменты).

Я хотел бы пожелать и вам тоже, хотел бы пожелать в этих условиях, когда мы видим глубинную трещину, которая сегодня произошла на вашей прекрасной, доброй братской земле, мы хотим пожелать стойкости, мы хотим пожелать мудрости во всех тех решениях, которые народ должен принять, которые должны быть приняты в вашей стране.

Что мы видим? Мы видим, с одной стороны, этот апельсиновый подкормленный шабаш (аплодисменты), который претендует на то, что он представляет полностью народ Украины (аплодисменты).

И, с другой стороны, мы видим спокойную силу, спокойную силу созидания, которая собралась в этом зале (аплодисменты).

Что мы видим?

Мы видим, с одной стороны, человека, который претендует на то, "что он будет служить народу, на то, что он будет служить Конституции", человека, который уже сейчас полностью во всем пренебрег конституционными нормами Украины.

И, с другой стороны, мы видим человека, который болеет за свой народ, который хочет мира, который хочет согласия, который не хочет, чтобы Украина раскололась и стала полем для противостояния, противостояния, грань которого это кровавое противостояние - это Янукович Виктор Федорович. А с той стороны, вы понимаете, о ком я говорю.

Мы видим два человека. Один был Премьером. Что произошло? Ухудшение экономического положения.

Второй Премьер - созидание, развитие, стабилизация, зарплата, развитие производства и все, что дало людям возможность смотреть более основательно в будущее с большей надеждой - это Янукович (аплодисменты).

И я хочу сказать. Мы видим еще две полярные силы, к сожалению, полярные силы.

С одной стороны - грубое вмешательство во внутренние дела Украины. Это не только вбросы больших масс денег, это еще и попытка управлять, попытка говорить как надо, попытка говорить как правильно.

И с другой стороны - Россия, которая ведет себя очень сдержанно, своим поведением показывает о полном уважении к сохранению страны, к тому, чтобы наши соседи сделали свой выбор, к тому уважению, которое Украина уже сделала в качестве своего выбора, выбрав Президентом Виктора Федоровича Януковича (бурные аплодисменты).

И я как мэр Москвы готов снять свою любимую кепку, чтобы быть похожим на Януковича (бурные, продолжительные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Уважаемые делегаты съезда и приглашенные! В адрес съезда поступают десятки телеграмм. Но я зачитываю только две со всех регионов нашей родины и из-за рубежа.

Вот телеграмма, адресованная из г.Минска.

"Украина. Северодонецк. Луганский съезд. Януковичу (аплодисменты).

Вытесните оранжевиков из Киева. Белорусский штаб поддержки Украины. Минск. Толмачев" (аплодисменты).

Вторая. Из Феодосии. "Северодонецк. Собрание представителей регионов

Украины. Украину разваливают на глазах, а на радио и телевидении, как во время ГКЧП, лишь легкая музыка. Не пора ли Президенту вводить обещанные им чрезвычайные меры. Анатолий Воронов. Крым. Феодосия" (аплодисменты).

И вот из Ивано-Франковска нам передали листовку, которыми обклеиваются и запугиваются все жители Западной Украины. На ней нарисован удалой воин Степана Бандеры, который разрывает, видите," на врага - меч, на дьявола-крест". Листовка сорвана и переслана нам из Ивано-Франковска. Только сейчас мы ее получили (свист и возмущение в зале).

Слово предоставляется народному депутату Украины Шкире Игорю Николаевичу.

Подготовиться Ефремову.

ШКИРЯ И.Н.

Уважаемый Виктор Федорович, дорогие друзья!

Сегодняшнее действо во истину является историческим. Сегодняшний съезд даст много ответов на те вопросы, которые были поставлены в течение этой последней недели. Сумеет ли мы защитить свою победу?

Сегодняшний съезд убедит тех, кто пошатнулся в нашей вере, вернуться снова в строй и пойти с новыми силами к победе (аплодисменты). В Украине происходит страшное преступление, у нас хотят украсть нашу с вами победу.

Дорогой Виктор Федорович! Если у нас будет необходимость в том, чтобы мы, все 15 млн., которые проголосовали за вас, пришли в Киев и сказали свое ДА, мы это сделаем. Сделаем? (голоса из зала: ДА). Янукович - наш Президент (бурные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется главе администрации Луганской области Ефремову Александру Сергеевичу (аплодисменты).

Пока Александр Сергеевич идет, давайте посоветуемся. Сколько выступило, я уже сбился со счета, более 20 человек. Записок все прибавляется и прибавляется, уже очень много желающих и всем бы хотелось дать слово, но давайте советоваться (голоса из зала: подвести черту).

Тогда есть предложение дать выступить Александру Сергеевичу, а затем принимаем решение и обращение к гражданам Украины (аплодисменты).

Вот, Виктор Федорович просит, он получил записку от участника войны Ливаренко Марии Ефимовны, просит дать ей слово, от ветеранов. Поэтому после Александра Сергеевича ветерану и на этом заканчиваем. Так? (голоса из зала: так).

ЕФРЕМОВ А.С.

Уважаемый Виктор Федорович, дорогие земляки, уважаемые коллеги!

После той телеграммы, которую зачитали здесь на съезде, после выступления Ющенко по 5 каналу, я просто не мог не отреагировать. И мне хотелось бы на угрозу, которая прозвучала с той стороны, ответить следующее: господин Ющенко, посмотри на меня, разве я могу тебя испугаться (одобрительные возгласы, свист в зале, аплодисменты).

И второе. Вспомни слова, что лучше умереть стоя, чем жить при тебе на коленях (одобрительные возгласы, свист и продолжительные аплодисменты в зале).

Теперь конкретно по делу. Мы взвешенные люди и прекрасно понимаем ту меру ответственности, которая на нас возложена в отличии от других. Мы сегодня совершенно с полным основанием можем заявить, что ни на одной территории, которая представлена здесь на сегодняшний день, не нарушались и не на-

рушаются Конституция и Законы Украины (аплодисменты). Я могу полностью подтвердить, что по результатам выборов в Луганской области нет ни одного заявления в судах (аплодисменты). И если Верховный Суд примет какие-то решения, которые скажут, что это обратное, я хотел бы видеть хотя бы один документ, на основании которого может быть принято такое решение (аплодисменты).

Мы не разваливаем Украину, мы живем сегодня по ее законам. А что делают те господа, которые сегодня, как сказал Надрга, превратили столицу нашего государства в овощную базу, мы уже не понимаем. Поэтому мы должны еще раз обратиться к Леониду Даниловичу Кучме, в Ваших руках сегодня находятся все силовые структуры, у вас находится преимущество по оглашению чрезвычайной ситуации. Если и дальше не прекратить нарушение тех законов, которые сегодня делаются в столице нашего государства, то я боюсь, что вся ответственность может лечь на вас (бурные аплодисменты).

Вы знаете, как мы уважали и уважаем Вас на Луганщине, и нам бы очень хотелось и дальше смотреть честно в глаза друг другу (аплодисменты). Но мы прекрасно понимаем, что от каждой овощной базы распространяется определенный запах. И надеяться на то, что он не придет на наши территории, это значит быть наивными людьми.

Мы должны быть сегодня готовы к дальнейшим действиям в случае, если другая сторона пойдет на антиконституционные, антиправовые и силовые действия. Мы не можем быть просто незащищенными людьми, и мы не можем позволить, чтобы и наши люди были не защищены (бурные аплодисменты).

В связи с этим, я предлагаю: создать постоянно действующий исполнительный орган, который бы координировал наши действия по нашим территориям, и чтобы он в постоянном режиме работал, как я понял, мы определились в г. Харькове (аплодисменты).

Как минимум создать комитеты защиты Конституции и свободы граждан и единства Украины (аплодисменты).

Создать рабочие комитеты по защите порядка в государстве - это на первый случай (аплодисменты). А дальше посмотрим. Спасибо (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется участнику Великой Отечественной войны, жителю Северодонецка Ливаренко Марии Ефимовне (аплодисменты).

ЛИВАРЕНКО М.Е.

Дорогой наш народ! Я хочу сказать, когда закончилась война наша эта страшная, мне было 13 лет. Мы добровольно работали, земляные работы, тяжело было, но мы, дети, старались работать в пользу нашим солдатам - сеяли хлеб. Что же сейчас делает этот несчастный рыжеголовый Ющенко? (шум и аплодисменты). Да, ему нужно показываться на люди, одевать маску потому, что дети боятся его, говорят, что это за Президент (шум и аплодисменты). И кто такой Ющенко? В 1991 году он присвоил 2,5 млрд. денег наших вкладов, нас потом, которые валил на Россию - Россия забрала. Ничего подобного. В Киеве был Государственный украинский банк, где хранились деньги. Их осталось в то время 6 человек, в том числе Ющенко, 4 человека погибло в автомобильной катастрофе, один успел удрать за границу, остался один Ющенко (шум, аплодисменты). Ющенко сумел остаться на работе в Государственном банке. Он там себя не оправдал, заметили, что сильно много ворует (шум в зале). Освободили его. Через некоторое время его Плюш, конечно же, не бесплатно, выдвинул в Премьеры

(аплодисменты). Премьером тоже он ничего не сделал хорошего.

Когда он был Премьером, в нашем г. Северодонецке (у нас город не очень большой - 140 тыс.), но в то время у нас очень много умирало людей с голоду, даже были такие случаи: с окон бросались и молодые, потому что нечем было жить, не на что было жить.

Я не представляю, это самому безграмотному человеку можно понять, кто такой Ющенко и куда он лезет. Потому что все это делает и руководит Америка, а он, как колорадский жук, лезет в Президенты (шум, аплодисменты).

Мы, пенсионеры и участники войны, мы очень рады и довольны Виктором Федоровичем. Мы, когда стал Виктор Федорович Премьером, он, бедный, пришел у пустую казну и 7 млрд. было задолженности, невыплаченные людям зарплаты. За два года (я читаю много, и я слышу, и знаю), смотрите, ни в одной стране не было, и нет, и не будет такого Премьера, как был у нас. За два года погасить зарплату, нам добавить в один год 130 грн. сразу. Это что-то значит (аплодисменты). До этого времени люди, многие пенсионеры на чем они жили: на постном масле и на перловке, они не могли ничего больше. Когда мы начали эту получать пенсию, люди очнулись и говорят: Господи, Господь, наверное, нас пожалел, ради того и прислал нам человека такого доброго. Люди начали хоть дешевую ту колбаску, но хоть понемножку брать, молочко какое-то или хоть маргарин, не масло, и масло, стали лучше питаться. Как нельзя не понимать людям, там, в Западной, ведь они тоже получают же такую пенсию, как и мы (аплодисменты). Тем более, что туда, в Западную, идет отчисление откуда из Донбасса, от всех восточных городов.

Я не знаю, я вчера послушала этот парламент, я уверена, весь народ 15 млн. за то, чтобы этот парламент разогнать в сутки, он не нужен вообще (аплодисменты), не нужен. Там, среди этого парламента, есть хорошие люди, человек 150 (смех, аплодисменты). Вчера наши два депутата из Черкасской области, с Луганской области (я забыла ихние фамилии), как они сражались, как они доказывали. Так вышел этот мордоворот, как жеребец, этот, как его, Порошенко, (смех, аплодисменты, овации), он ходит, навязывает всем свои мысли, и главное (я это поняла давно) вина всему - наш бывший Президент Кучма. Он пошел на поводу у этой компании бандитской. И вчера, вы знаете, когда Литвин сказал, когда они начали предлагать, что новые выборы, а он говорит, тогда же надо, говорит, нашему победителю отказаться от 15 млн. Вы знаете, я думала инфаркт получу. Я целую ночь не спала. Сюда шла, выпила самые сильные лекарства, хотелось мне все это сказать (бурные аплодисменты). Да здравствует наш Президент Виктор Янукович! (овации в зале)

(Ливаренко М.Е. были вручены цветы и она приглашена в президиум).

ТИХОНОВ В.Н.

Слово предоставляется Митрополиту Луганскому и Старобельскому Иоаникию. И на этом заканчиваем (аплодисменты).

ИОАНИКИЙ.

Дорогой наш Президент Виктор Федорович Янукович, дорогие делегаты съезда! (аплодисменты).

Сегодняшний день хочется назвать историческим, но и святым. Святым в том плане, если мы откроем книгу деяний святых апостолов, то была образована церковь Христова, о которой говорится, что их было много тысяч людей и у всех была одна душа и одно сердце. Все мыслили одинаково. Поэтому я смотрю

сейчас на всех делегатов и приходит такая мысль, что мы напоминаем ту святую Божию церковь. И хочется пожелать как нашему любимому Президенту Виктору Федоровичу Януковичу, так и всем делегатам, так прекрасно выступившим, здоровья, новых сил, благоденствия, обильной небесной помощи в трудах и чтобы благодать Божия всех нас хранила и укрепляла на всех путях нашей жизни. Спаси вас Господи! (бурные, продолжительные аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Уважаемые делегаты! Нам необходимо принять решение по обсуждаемому вопросу. Мы здесь вместе наработали проект этого решения и разрешите мне по поручению президиума его вам зачитать. Это основа, а дальше каждый из вас может дополнения к нему внести (зачитывает решение) (аплодисменты).

Черниговская область говорит, что пропустили их, я думал, что они не подъехали. Черниговская область есть, она здесь записана. Мне говорили, что она не подъехала. Черниговская область добавляется сюда.

Есть предложение принять этот проект за основу. Кто за это предложение, прошу голосовать. Прошу опустить руки. Кто против? Счетная комиссия, смотрите внимательно, потому что мне сложно. Кто воздержался?

Таким образом, проект решения принят за основу (бурные аплодисменты). Теперь у кого будут какие-то дополнения, изменения, предложения?

Выступающий. Уважаемые коллеги!

Я думаю, что надо прислушаться к мнению Виктора Федоровича и к предложению, которое от нашей делегации исходило: рекомендовать Президенту Украины немедленно собрать Совет национальной безопасности и обороны (аплодисменты).

Выступающий.

Потребовать от Президента Украины немедленно созвать Совет национальной безопасности (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Спасибо. Какие еще есть дополнения, изменения, предложения?

Тогда, кто за то, чтобы с предложением двух представителей Одессы и Харькова, я понял, поддержал, я думаю, с дополнением о созыве безотлагательно Совета безопасности, прошу голосовать в целом.

Кто за? Прошу опустить руки. Против? Воздержавшиеся?

По крайней мере, я не вижу, если кто видит, пожалуйста.

Решение принято единогласно (бурные, продолжительные аплодисменты, возгласы: ЯНУКОВИЧ!).

Рабочий президиум подготовил обращение к народу Украины и всем народам мира.

Слово для зачитки проекта обращения предоставляется Булавке Галине Иливне - председателю областного совета Днепропетровской области (зачитывает обращение) (аплодисменты).

ТИХОНОВ В.Н.

Нам надо проголосовать, чтобы это обращение пошло от имени всех делегатов съезда. Прошу проголосовать. Кто за то, чтобы принять это обращение. Кто за? Прошу опустить руки. Кто против? Кто воздержался? Решение принято. Мы направим его тем, кому сказали, и во все органы власти нашей страны (аплодисменты).

Уважаемые делегаты!

Вы знаете, что несколько дней назад мирными демонстрантами во главе с Ющенко и Порошенко была разгромлена типография "Урядового кур'єра", вот сейчас нам сообщают, что те же мирные демонстранты сломали, уничтожили сайт Схід-інфо, (возмущение в зале), потому область не может выставить свою информацию. Сейчас, в то время, как два корреспондента восточно-украинского информационного агентства Схід-інфо передают новости Луганска, оказывается сайт заблокирован, что это информационная блокада или что, Схід-інфо записку передал. Вот вам и, пожалуйста, вся демократия в полном, полном своем изложении, и свобода слова.

Уважаемые депутаты!

Мы, практически, выполнили то, что намечали с вами сделать. Какие есть замечания, предложения по ведению съезда. Если нет, то спасибо за работу. Всеукраинский съезд депутатов Верховной Рады АРК, местных советов всех уровней объявляется закрытым. Спасибо за работу (звучит Государственный Гимн Украины).

ПРОЕКТ ЗАЯВИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО З'ЇЗДУ ДЕПУТАТІВ РАД УСІХ РІВНІВ ЩОДО ШЛЯХІВ ВИХОДУ УКРАЇНИ З ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ

м. Харків

4 грудня 2004 року

Суспільно-політична криза, яку ми переживаємо зараз, лише частково пов'язана з ходом і результатами виборів Президента України. Значно більшою мірою вона зумовлена недосконалістю і непрозорістю організації всієї системи влади в Україні, слабкістю громадсько-політичного контролю за її діяльністю. Виборчі перегони, в ході яких змагалися не програми, а особистості, не достоїнства кандидатів, а взаємні звинувачення, лише надмірно загострили протистояння сил, що підтримують претендентів на вищу державну посаду, демонструючи водночас суцільний правовий нігілізм.

Суспільство балансує на межі масштабного громадянського конфлікту, над прірвою економічної катастрофи. Мітингові пристрасті переважають здоровий глузд, заважаючи пошуку цивілізованого виходу з кризового стану. Якщо не зупинитися зараз, ми власноруч відкинемо Україну принаймні до середини 90-х років, зведемо нанівець здобуті останнім часом досягнення в соціально-економічній сфері.

Ми, депутати рад усіх рівнів, звертаємося до протидіючих політичних сил з нагальним закликком відкинути владні амбіції, повернутись обличчям до загальних проблем суспільства і спільними зусиллями зупини кризу, забезпечити реформування системи влади в Україні:

Для цього, в першу чергу, потрібно:

1. Безумовне дотримання всіма суб'єктами політичного процесу Конституції та чинного законодавства України, категоричне виключення ними можливості застосування сили.

2. Повне, без будь-якого виключення, виконання домовленостей, що були досягнуті 1 грудня за "Круглим столом" за участю Президента України, Голови Верховної Ради України, обох претендентів на посаду Президента України і авторитетних міжнародних посередників.

3. Визнати рішення Верховного Суду України про повторне голосування таким, що є політично заангажованим та втручається у власну компетенцію Центральної виборчої комісії. Просити Конституційний Суд дати оцінку цьому рішення.

4. Верховній Раді України забезпечити невідкладне здійснення конституційної політичної реформи в Україні, яка в межах парламентсько-президентської форми правління забезпечить:

- надання більшості у Верховній Раді України права формування Уряду;
- чітке визначення прав і повноважень парламентської опозиції;
- обмеження повноважень Президента щодо здійснення ним функцій виконавчої гілки влади;
- посилення спроможності Президента забезпечувати дотримання Конституції України на всій території держави.

5. Формування Уряду України провести на підставі Конституційної реформи за участю політичних сил, репрезентованих у Верховній Раді України.

Ми переконані, що оновлена система організації державної влади в Україні, побудована на чітко визначеній відповідальності всіх її гілок, у взаємодії з пов-

новажним і ефективним місцевим самоврядуванням, може стати основою для здійснення національної ідеї єдиної соборної демократичної України.

Звертаємося до Верховної Ради України з пропозицією ініціювати проведення у м. Києві Всеукраїнського з'їзду депутатів рад усіх рівнів з метою повного аналізу причин виникнення політичної кризи в державі, визначення шляхів оновлення всіх сфер суспільно-політичного життя в Україні.

ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ ЗАЯВИ,

що були проголосовані на з'їзді та передані для опрацювання редакційній комісії:

1. Пункт 3 відредагувати і звернутись до Президента України вирішити зазначене питання.

2. З'їзд підтримує заяву В.Ф.Януковича про звернення до В.А.Ющенка щодо зняття своїх кандидатур з виборчих перегонів. У цьому випадку провести повторні вибори.

ПРОЕКТ РЕЗОЛЮЦІЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО З'ЇЗДУ ДЕПУТАТІВ УСІХ РІВНІВ ЩОДО АСПЕКТІВ НОВОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

*м. Харків
4 грудня 2004 року*

Важливим чинником забезпечення реального народовладдя в Україні має стати місцеве і регіональне самоврядування. Вдосконалення його організації передбачає здійснення конституційних змін щодо співвідношення повноважень держави і місцевих органів влади на рівні областей, районів, міст, сіл та селищ, що забезпечить гармонійний розвиток територій, позбавить їх репресивності й дотаційності - саме тих явищ, що завжди викликають політичні протистояння.

З цією метою з'їзд вважає за необхідне:

1. Протягом року розробити та провести адміністративно-територіальну реформу, поклавши в її основу принцип фінансово-економічної самодостатності територій.

2. Запровадити в Україні принципи і стандарти європейської спільноти щодо регіонального управління через децентралізацію влади, створення виконавчих органів районних і обласних рад, перехід на обрання керівників регіональної влади всім населенням території, залишивши за державними адміністраціями контрольно-наглядові функції.

3. Чітко розмежувати компетенцію та джерела доходів громад населених пунктів, районів та областей, послідовно децентралізувати податкову систему із закріпленням за кожним рівнем місцевого самоврядування власних видів податків.

4. Запровадити принцип субсидіарності, за яким максимальна кількість послуг надається жителям там, де вони проживають, а до повноважень органів влади вищого рівня передається забезпечення лише тих послуг, які не можуть бути надані у громаді.

5. Забезпечити подвійне підпорядкування територіальних органів міністерств та відомств: міністерства надзвичайних ситуацій, міністерства внутрішніх справ, державної податкової адміністрації та ін.

6. Внести зміни в закон про референдум, які розширюють права територіальних громад щодо вирішення питань економічного, громадсько-політичного, соціокультурного життя, мовної політики.

7. Здійснювати делегування органам місцевого самоврядування окремих державних функцій і повноважень (а також делегування органами місцевого самоврядування окремих власних функцій іншим рівням влади) лише на договірній основі, разом з виділенням ресурсів (у тому числі фінансових), необхідних для забезпечення виконання цих функцій і повноважень.

8. Створювати систему партнерських відносин між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та загальнонаціональними об'єднаннями, що представляють місцеві інтереси.

9. Широко залучати населення в особі підприємницьких організацій, місцевих бізнес-асоціацій, окремих кваліфікованих громадян до участі у вирішенні місцевих і регіональних питань.

10. Спеціальним Законом України "Про основи взаємин органів державної влади, асоційованих представників місцевого самоврядування і

несвідомості" надати органам місцевого самоврядування статус "партнерів державної влади" при формуванні державної політики.

З'їзд звертається до Голови Верховної Ради В.М.Литвина з проханням взяти під особистий контроль розробку та прийняття Державної програми нової регіональної політики.

ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОЕКТУ РЕЗОЛЮЦІЇ,

що були проголосовані на з'їзді та передані для опрацювання редакційній комісії:

1. Провести опитування населення з питань адміністративно-територіального устрою України, зняття недоторканості з народних депутатів України, надання російській мові статусу державної. За підсумками опитування ініціювати проведення Всеукраїнського референдуму.

2.Звернутися до Голови Верховної Ради України В.М.Литвина щодо організації проведення з'їзду народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад.

Діяльність Прокуратури і СБУ

**ДОРУЧЕННЯ ПРОКУРАТУРИ МІСТА КИЄВА
МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИКУ
МІЛІЦІ БЛОКОНЮ М.В.**

від 26 листопада 2004 року

В провадженні прокуратури міста Києва знаходиться кримінальна справа №50-3764, порушена за фактом розповсюдження публічних закликів до насильницької зміни та повалення конституційного ладу, а також до захоплення державної влади з використанням засобів масової інформації за ознаками злочину, передбаченого ч.три ст.109 КК України.

Встановлено, що у період з 22 по 25 листопада 2004 року в місті Києві в засобах масової інформації невідомими особами з метою доведення до багатьох людей опубліковані статті з публічними закликами до насильницької зміни та повалення конституційного ладу, протиправного захоплення державних установ та організацій, зокрема Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, а також до блокування доріг, залізниць і аеропортів.

Такі дії можуть привести до припинення нормальної роботи державних установ, підприємств та організацій і створити реальну загрозу життю та здоров'ю працюючих в них службовців.

У зв'язку з вище викладеним, керуючись ст.227 КПК України, прошу Вас:

1. Вжити необхідні заходи для розкриття вказаного злочину і виявлення осіб, які його вчинили.
2. Прийняти заходи щодо запобігання незаконному насильницькому захопленню державних установ та організацій, незаконному спричиненню тілесних ушкоджень громадянам, запобігання інших тяжких наслідків.

У ході виконання даного доручення прошу забезпечити суворе дотримання Конституції та Законів України.

Прокурор міста Києва

державний радник юстиції 3 класу Р.Р.Кузьмін

ПОСТАНОВА ЗАСТУПНИКА ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ В.П.ПІШОНКИ

"ПРО ДОРУЧЕННЯ МІНІСТЕРСТВУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ЗДІЙСНИТИ НЕВІДКЛАДНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ"

від 27 листопада 2004 року

Заступник Генерального прокурора України державний радник юстиції 1 класу Пішонка В.П., розглянувши матеріали кримінальної справи № 24-216, порушеної щодо замаху на захоплення будівель, які забезпечують діяльність органів державної влади, -

В С Т А Н О В И В :

Головним слідчим управлінням МВС України 24 листопада 2004 року порушена кримінальна справа за фактом замаху на захоплення Адміністрації Президента України з метою перешкоджання нормальній роботі установи за ознаками злочину, передбаченого ст.ст. 15, 341 КК України. Зазначені події мали місце 23.11.04 близько 21 години на виконання закликів організаторів акції про недовіру Центральній виборчій комісії по виборах Президента України, та перейшли у блокування установи.

На даний час продовжується блокування Адміністрації Президента України учасниками акції, що перешкоджає вільному доступу працівників зазначеної установи до адміністративних приміщень Адміністрації Президента України. Крім того, 26 листопада 2004 року аналогічні дії вчинені щодо будинку Кабінету Міністрів України.

Президент України забезпечує національну безпеку держави, а Кабінет Міністрів України є вищим органом в системі органів виконавчої влади, який забезпечує державний суверенітет, економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, та виконує інші важливі функції для нормальної життєдіяльності держави. Вищевказані дії щодо блокування приміщень, в яких розташовані вказані державні установи, не дозволяють Президенту України та Кабінету Міністрів України нормально функціонувати, виконувати покладені на них Конституцією України обов'язки, що може негативно відобразитися на суспільно-політичній, економічній ситуації в державі.

З огляду на це, Міністерству внутрішніх справ України, на яке Законом "Про міліцію" покладені завдання щодо запобігання правопорушень та їх припинення, а також охорона і забезпечення громадського порядку, необхідно вжити заходів для розблокування приміщень Адміністрації Президента України та Кабінету Міністрів України з метою їх нормального функціонування та вільного доступу до вказаних приміщень їх працівників, а також забезпечити їх подальшу охорону від можливих протиправних дій.

На підставі викладеного, керуючись ст.130, 227 КПК України.-

П О С Т А Н О В И В :

1. Доручити Міністерству внутрішніх справ України здійснити, у відповідності до вимог чинного законодавства, невідкладні заходи щодо поновлення діяльності зазначених установ - Адміністрації Президента України та Кабінету Міністрів України.

2. Постанову направити для організації виконання Міністру внутрішніх справ України.

Заступник Генерального
прокурора України В.П.Пішонка

**ПОСТАНОВА ПЕРШОГО ЗАСТУПНИКА НАЧАЛЬНИКА
СЛІДЧОГО УПРАВЛІННЯ СБУ ПОЛКОВНИКА ЮСТИЦІЇ
М.ГЕРАСИМЕНКА ВІД 29 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ
"ПРО ПОРУШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ"**

від 29 листопада 2004 року

Перший заступник начальника Слідчого управління Служби безпеки України полковник юстиції Герасименко М.М., розглянувши матеріали, які надійшли з Департаменту захисту національної державності СБ України, -

В С Т А Н О В И В :

В ряді українських засобів масової інформації розповсюджено відомості про те, що окремі представники влади та інші особи у своїх публічних виступах з приводу результатів виборів Президента України заявили про необхідність відокремлення від України південно-східних регіонів держави.

Також подібні заклики до зміни меж території України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, шляхом створення автономії у складі АР Крим, Донецької, Херсонської, Одеської, Дніпропетровської, Харківської та інших областей та про приєднання її у подальшому до Російської Федерації, були оприлюднені 26 листопада 2004 року в м. Донецьку на зборах активу Донецької області та 28 листопада 2004 року на з'їзді представників окремих регіонів України в м. Северодонецьку Луганської області.

Крім того, окремі представники влади прямо закликали до створення " нової держави ", столицею якої оголосити м. Харків.

Публічні заклики щодо посягання на територіальну цілісність і недоторканність України також виголошувалися в Одеській та Харківській областях.

Таким чином, у викладених фактах вбачаються ознаки злочину, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК України, тобто публічні заклики до вчинення умисних дій з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вчинені представниками влади та іншими особами, за попередньою змовою групою осіб.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 94-95, 97-98, 111-112, 114-1 і 130 КПК України, -

П О С Т А Н О В И В :

1. Порушити кримінальну справу за фактом вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК України, зареєструвавши її в АОС ДІУ СБ України за №239.
2. Проведення досудового слідства у справі доручити начальнику 1 відділу Слідчого управління СБ України полковнику юстиції Клімуку В.Д.
3. Копію постанови направити Генеральному прокурору України.

Перший заступник начальника

Слідчого управління СБ України полковник юстиції М. Герасименко

**ПОСТАНОВА ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ Г.ВАСИЛЬЄВА
"ПРО ПОРУШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ"**

від 30 листопада 2004 року

Генеральний прокурор України державний радник юстиції України Васильєв Г.А., розглянувши наявні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

Після проведення виборів Президента України на території України з 22 листопада 2004 р. відбуваються дії, спрямовані на насильницьку зміну та повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність і недоторканість України.

Виходячи з того, що згідно зі ст.ст. 2, 24 Закону України "Про Службу безпеки України" та ст. 112 Кримінально-процесуального кодексу України саме на Службу безпеки України покладається обов'язок забезпечення захисту державного суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності України від протиправних посягань з боку окремих осіб та їх об'єднань і розслідування кримінальних справ цієї категорії, Генеральною прокуратурою України доручалось керівництву СБУ провести невідкладну перевірку та прийняти відповідне процесуальне рішення.

Беручи до уваги, що реагування на зазначені протиправні дії з боку Служби безпеки України відсутнє, керуючись вимогами ст.ст. 94, 97, 98 КПК України,

ПОСТАНОВИВ:

Порушити кримінальну справу за фактом скоєння умисних дій, спрямованих на насильницьку зміну та повалення конституційного ладу, на захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність і недоторканість України за ознаками злочинів, передбачених ч. 1 ст. 109 КК України, ч. 1 ст. 110 КК України.

Кримінальну справу направити для проведення досудового слідства Слідчому управлінню СБУ.

Генеральний прокурор України
Г. Васильєв

Діяльність кандидатів у Президенти України

Діяльність кандидатів у Президенти України розкрито у виступах, передвиборчих програмах, стенограмах теледебатів, зверненнях.

...

The activities of the candidates for the President of Ukraine are illustrated by their speeches, election programs, minutes of TV debates, and public pronouncements.

ПЕРЕДВИБОРЧА ПРОГРАМА В.ЮЩЕНКА

ЯКОЮ Я БАЧУ УКРАЇНУ

Я бачу Україну справедливою і заможною європейською державою. Де кожна людина може реалізувати свої можливості, не шукаючи кращої долі за кордоном. Де кожен, хто бажає працювати, має роботу і гідну зарплату. Де кожна дитина може отримати якісну освіту. Де кожен громадянин має доступ до належного медичного обслуговування; кожна літня людина отримує гідну пенсію. Де надійно захищене життя - сім'я, материнство і дитинство. Де шанують ветеранів. Де влада користується довірою і повагою громадян. Де державні чиновники компетентні і законослухняні, отримують високу зарплату і не беруть хабарів. Де всі рівні перед законом; де кожен із нас, а не лише багаті, може захистити свої права у суді. Де надійно гарантовані свобода думки, свобода слова, свобода совісті. Я бачу Україну державою, яку шанують і цінують її власні громадяни і до якої з повагою ставляться у світі. Я бачу Україну, в якій житимуть, як казав Олександр Довженко, "по закону Божеському і людському".

ЗА - Створення мільйонів нових робочих місць. Економічне зростання, що позначається на добробуті кожного громадянина. Кардинальне підвищення зарплат і пенсій. Доступність якісної освіти, медицини. Пристойне житло для кожної сім'ї.

Державу, яка захищає інтереси простих громадян, а не прислужує купці олігархів. Зменшення податків, стимулювання виробництва. Обмежене втручання держави в життя громадян. Незалежний суд, що надійно захищає права простих людей.

ПРОТИ - Припинення людської гідності. Бідності і безробіття. Розкрадання державної власності і державного бюджету. Репресивних податків, що не дають підприємствам працювати, а людям - отримувати гідну зарплату.

Зловживання владою. Обмеження прав і свобод простих громадян. Масової корупції і хабарництва, на чому тримається нинішня влада.

Як економіст за фахом, маючи досвід роботи на посадах Голови Національного банку і Прем'єр-міністра України, як лідер найбільшої парламентської фракції - я знаю, як цього досягти. За півтора роки роботи мого Уряду був наведений порядок у бюджетній сфері, усунуті бартерні розрахунки. Стали прозорими грошові потоки, припинилися масові відключення електроенергії. Ми підвищили зарплати і пенсії усім категоріям населення. Домоглися вчасної виплати зарплат, ліквідували заборгованість із виплати пенсій. І головне - ми досягли цього без зовнішніх запозичень, з опорою виключно на власні ресурси.

Після перемоги на президентських виборах я зобов'язуюся перед народом України виконати такий План дій.

ПЛАН ДІЙ ВІКТОРА ЮЩЕНКА "ДЕСЯТЬ КРОКІВ НАЗУСТРІЧ ЛЮДЯМ"

1. СТВОРИТИ П'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ НОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ. Для цього:

- Створення нових робочих місць з гідною зарплатою визначити критерієм оцінки діяльності влади на всіх рівнях.
- Спрямувати економічну політику на розвиток внутрішнього ринку.
- Запровадити систему державного замовлення і громадських робіт для створення нових робочих місць.
- Гарантувати робоче місце кожному, хто отримав професію за державним замовленням.
- Зняти всі перешкоди для тих, хто хоче відкрити власну справу, сприяти їх власній ініціативі.
- Зменшити ставки кредитування. Забезпечити гарантований доступ до кредитів для малого і середнього бізнесу.
- Сприяти розвитку високотехнологічних галузей - для виходу України на міжнародні ринки праці.
- Залучити в економіку України інвестицій у 10 разів більше, ніж сьогодні - це нові робочі місця, нові технології.

2. ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПРІОРИТЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ. Для цього:

- Збільшити мінімальну пенсію - вона буде більшою за прожитковий мінімум. Ліквідувати "зрівнялівку" та дискримінацію у пенсійному забезпеченні.
- Протягом року повернути людям борги із зарплати.
- Відновити зруйновану систему охорони здоров'я - в кожному місті та селі. Забезпечити кожному громадянину гарантований перелік безоплатних медичних послуг.
- Гарантувати пріоритетне оздоровлення ветеранів війни і праці, які віддали свої кращі роки служінню державі - це наш святий обов'язок.
- Створити умови для повноцінного суспільного життя інвалідам.
- Відновити повагу у суспільстві до Вчителя; гарантувати освітянам зарплату, не нижчу середньої по промисловості.
- Кожна дитина, незалежно від майнового стану батьків, зможе отримати якісну освіту.
- Забезпечити пріоритетне право отримання вищої освіти за бюджетні кошти дітям із малозабезпечених сімей.
- Поновити 10-річний термін навчання у середній школі з 5-бальною системою оцінки знань.
- Замість будівництва нових урядових споруд і купівлі дорогих авто для чиновників - будувати соціальне житло для малозабезпечених громадян.

3. ЗБІЛЬШИТИ БЮДЖЕТ - ЗМЕНШЕННЯМ ПОДАТКІВ. Для цього:

- Зменшити податки. Коли вони будуть справедливими, їх сплачуватимуть усі, - тільки економіка вийде на світло і поповнить бюджет.
- Щорічно зменшувати оподаткування фонду зарплати - через п'ять років він не перевищуватиме 20 %.
- Спростити процедури сплати податків, зробити їх прозорими.
- Відокремити бізнес від влади, захистити підприємців від поборів. Припинити практику використання правоохоронних органів для здійснення тиску на

підприємства.

- Очистити податкові органи від корумпованих чиновників, підвищити зарплату чесним професіоналам. Вони збиратимуть податки в повному обсязі і виключно на основі закону. Ліквідувати податкову міліцію - в цьому каральному органі не буде потреби.

- Змусити олігархів справно сплачувати всі податки. Я проти нового перерозподілу власності, але олігархи заплатять справжню ціну за підприємства, що "прихвизуються" за безцінь - мільярди гривень підуть на виплату заощаджень пограбованих громадян.

4. ЗМУСИТИ ВЛАДУ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ, ПОВЕСТИ РІШУЧУ БОРІТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ. Для цього:

- Звільнити з посад казнокрадів і хабарників у структурах виконавчої влади, натомість призначити чесних і порядних професіоналів.

- Скоротити непотрібні управлінські структури, зменшити чисельність армії чиновників. Решті - забезпечити належні умови роботи і гідну зарплату. Дешевий чиновник нашої дорогого обходиться народу. Кожен чиновник підпише "Кодекс честі державного службовця" - і неухильно його дотримуватиметься.

- Чітко визначити функції оновлених владних структур. Держава не втручатиметься у життя людей там, де вони без неї впораються набагато краще.

- Звільнити суддів, які запламували себе корупцією і замовними рішеннями в інтересах олігархів. Суди відновлять почуття справедливості у суспільстві - вони не каратимуть, а захищатимуть права громадян.

- Провести справжню політичну реформу - кожен відчує, що влада працює для громадян, і працює ефективно. Зміни до Конституції будуть прийняті прозоро і законно - і запроваджені у 2006 р., після обрання нової Верховної Ради на вільних і чесних виборах.

- Розширити права і зміцнити фінансову базу для ефективного самоврядування - на рівні міст, селищ, сіл. Більше коштів спрямуємо у регіони і до територіальних громад - на фінансування найважливіших потреб людей.

5. СТВОРИТИ БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ДЛЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ. Для цього:

- Змінити пріоритети правоохоронців - головним у їх діяльності буде не безпека можновладців, а безпека кожного громадянина.

- Очистити правоохоронні органи від корупціонерів, на керівні посади призначити чесних, високопрофесійних офіцерів, надати їм належну політичну і матеріальну підтримку. Розгорнути рішучу боротьбу з криміналітетом і організованою злочинністю.

- Підвищити рівень захисту населення від природних і техногенних аварій і катастроф. Послідовно вирішувати нагальні проблеми чорнобильців. Я гарантую, що інформація про екологічний стан довкілля буде повністю відкритою для громадян.

6. ЗАХИСТИТИ ЦІННІСТЬ СІМ'Ї, ПОВАГУ ДО БАТЬКІВ І ПРАВА ДІТЕЙ. Для цього:

- Зламати тенденцію скорочення чисельності населення України.

- Збільшити мінімум у 10 разів грошову допомогу матері при народженні дитини. Відмова матері від професійної діяльності на користь виховання дитини має знайти належне визнання у суспільстві.

- Гарантувати якісну і безкоштовну медичну допомогу жінкам при народженні дитини.

- Створити умови, щоб саме сім'я, а не виховні заклади, стала гармонійним середовищем для виховання дітей.

- Надавати державну підтримку тим, хто виховує дітей, або доглядає людей похилого віку.

- Відновити мережу державних і комунальних дитячих садків і ясел, насамперед - на селі. Заборонити продаж дошкільних закладів.

- Створити умови, щоб батьки виховували дітей і мали гідний заробіток не на чужині, а у себе вдома.

- Кредити для будівництва або купівлі житла будуть доступні кожній молодій сім'ї - як у місті, так і на селі.

- Ліквідувати дитячу безпритульність. Забезпечити пріоритетний розвиток дитячих будинків сімейного типу.

- Забезпечити безкоштовно дітей-інвалідів ліками, медичними засобами, спеціальним харчуванням, оздоровленням; створити їм умови для повноцінного життя у суспільстві.

- Впровадити інститут сімейних лікарів.

- Забезпечити неухильне дотримання законів, що забороняють пропаганду аморальності і насильства, - свідомість дітей буде захищена від руйнівного впливу.

7. СПРИЯТИ ДУХОВНОСТІ, ЗМІЦНЕННЮ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ. Для цього:

- Створити умови для розвитку особистості, високого рівня освіти і культури громадян.

- Сприяти єдності народу України, орієнтації суспільства і держави на загальнолюдські цінності - свободу, демократію, міжнаціональну і міжконфесійну злагоду, взаємну повагу і толерантність, справедливість і добро.

- Підтримувати ініціативи громадян, їх активну участь у вирішенні державних проблем. В оновленій Україні стане нормою свобода слова, активна діяльність громадських організацій, політичної опозиції - як запорука державної політики в інтересах народу.

8. СПРИЯТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА. Для цього:

- Зупинити спекулятивні махінації навколо продажу землі - земля буде власністю тих, хто її обробляє.

- Збільшити адвічі продуктивність сільського господарства, кардинально підвищити рівень доходів селян.

- Зробити фінансові ресурси доступними селянам, а не чиновникам і посередникам. Гарантувати справедливі закупівельні ціни на сільгосппродукцію.

- Підняти рівень доходів селян до середнього по країні.

- Збудувати сучасну транспортну інфраструктуру, завершити газифікацію, налагодити телефонний зв'язок, відновити роботу шкіл, клубів, фельдшерсько-акушерських пунктів - у кожному селі. Молодь матиме змогу реалізувати свої здібності і не покидатиме села.

**9. ПІДВИЩИТИ БОЄЗДАТНІСТЬ АРМІЇ, ПОВАГУ ДО ЛЮДЕЙ У ПОГО-
НАХ.** Для цього:

- Мобілізувати ресурси для створення в Україні боєздатної армії, розвитку оборонних технологій.
- Скоротити термін строкової військової служби до 12 місяців невідкладно - вже з весняного призову 2005 р.
- Скасувати призов на військову службу і забезпечити комплектування професійної армії за контрактом - починаючи з 2010 р.
- Забезпечити військовослужбовців житлом. Гарантувати кожному військовому при звільненні в запас пристойне житло і соціальні гарантії.

**10. ПРОВОДИТИ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ В ІНТЕРЕСАХ НАРОДУ
УКРАЇНИ.**

- Зовнішня політика України буде чесною, прозорою і послідовною, економічно вигідною.
- Ми будемо оцінювати її успіхи не за кількістю візитів, заяв і декларацій. Головне для нас - це обсяги залучених в Україну інвестицій, просування вітчизняних товарів на міжнародні ринки, захист прав громадян України за кордоном.
- Відносини з Росією будуть взаємовигідними, дружніми і стабільними.
- Наші партнери як на Сході, так і на Заході побачать іншу Україну - міцну, надійну, яка дотримується зобов'язань і водночас здатна захистити свої національні інтереси.

Я йду на вибори, щоб подолати в Україні бідність і безробіття, забезпечити високі стандарти життя для простих людей. Я знаю, які проблеми хвилюють кожного громадянина України. Я знаю, як ці проблеми вирішувати - і я вмію їх вирішувати. Всі мої дії на посаді Президента будуть законними, прозорими і зрозумілими. Мої дії будуть рішучими, послідовними і ефективними. Вже з наступного року ми всі відчуємо, що живемо в зовсім іншій державі - яка дбає про всіх громадян, а не лише про чиновників і олігархів.

Тим, хто мене підтримає на виборах, і тим, хто цього не зробить, гарантую: я стоятиму на сторожі прав кожного з вас. В Україні буде зручно і затишно усім і кожному - в цьому я вбачаю свій головний обов'язок. Говорячи словами Івана Франка, „мільйони чекають щасливої зміни”. Нас в Україні - 48 мільйонів. Разом ми змінимо життя на краще!

ВИСТУП ВІКТОРА ЮЩЕНКА 4 ЛИПНЯ 2004 РОКУ НА СПІВОЧОМУ ПОЛІ

Шановна громадо! Дорогі співвітчизники! Друзі мої!

Сьогодні ми зібралися на схилах Дніпра з усієї України. Ми громадяни України і ми прагнемо змін.

Нас об'єднала любов до України і тривога за її долю. Наша країна стоїть на межі між минулим і майбутнім. Ми зібралися тут, бо настав час вибору, який змінить наше життя.

Сьогодні вся Україна, від Луганська до Львова, від Чернігова до Криму вимагає змін.

Прагнуть змін батьки і матері. Вони працювали весь свій вік, але сьогодні живуть у нестатках. Вони втратили свої заощадження, пенсії прирікають їх на бідність. На схилі літ наші батьки хочуть поваги і спокою. Вони їх заслужили!

Прагнемо змін всі ми. Нам, громадянам України, остогидло виживати за постійного росту цін, без шансів на нормальне житло, без надії на медичну допомогу. Ми хочемо мати роботу і чесно працювати. Наш розум і руки нас прогують!

Прагнуть змін наші діти. Ми готові все зробити заради них. Проте сьогодні вони беззахисні перед несправедливістю, бідністю, духовним розтлінням. Баченням дітям доводиться роками чекати батьків і матерів, які по світах шукають заробітку. Як і всі ви, (а я батько п'яťох дітей) хочу, щоб молоде покоління мало майбутнє у своїй країні!

Вимагають змін усі громадяни. Мені, як і вам, болить серце бачити, як влада розкрадає багатства країни, як вона торгує національними інтересами. Наша держава заслуговує на гідне місце у світі, на повагу у всіх столицях.

Нас переконують, що в Україні відбувається економічне зростання, що досягнута стабільність, що здійснюється євроінтеграція. Чому ж тоді за соціальними стандартами ми так відстаємо від сусідів? Невже ми не можемо заробити чесною працею заможне життя? Невже нам бракує чогось із того, що є у сусідів?

Давайте звідси, з київських гір, оглянемо Україну. Ми побачимо щедрі землі і багаті надра. Ми побачимо, як мільйони українців щодня і щогодини працюють, добуваючи вугілля, плаваючи метал, вирощуючи хліб. Ми побачимо вчених, що розробляють найсучасніші технології, здатні конкурувати на світових ринках. У нас є все, щоб бути заможною, процвітаючою європейською державою!

Давайте згадаємо нашу історію. На її сторінках засвідчена незламність українського народу. Після найважчих випробувань - голодоморів, воєн, Освенцимів, ГУЛАГів - його сини і дочки піднімали Україну з руїн. Я вірю, що любов до своєї країни і любов до свободи живуть у кожному з нас. Наш народ, його завзяття, його історія і культура - це найцінніші скарби України!

Сьогодні національні багатства наповнюють тільки кишені олігархічних кланів. Доступ до соціальних благ став не правом для всіх, а привілеєм для обраних. Винна у цьому - кримінальна влада.

Сьогодні громадянин не вільний у своїй країні, він беззахисний від сваволі чиновників, податківців, міліції, прокуратури. Слідство стало фарсом, приниження - нормою. Людина не може знайти справедливості в суді. Винна у цьому - безвідповідальна корумпована влада.

Сьогодні єдиний український народ ділять на "східняків" і "західняків", ділять за національністю і мовою, ділять за історією і вірою. Винна у цьому - шкідлива влада.

Насправді конфлікт в Україні - тільки один: між владою і народом. Розбрат вносить у суспільство влада. Вона хоче, щоб ми боролись один з одним, а не з нею.

Щоб вивести Україну на правильний шлях, нам потрібно одне: чесна, відповідальна і ефективна влада.

Влада, яка дбає не про чиновників і олігархів, а захищає інтереси простих людей. Влада, яка користується довірою і повагою громадян. Влада може і повинна бути такою.

Мені не раз довелося показувати, як повинна діяти влада. Нацбанк, яким я керував, дав Україні гривню. Уряд, який я очолював, повернув борги людям, збільшив за рік мінімальну зарплату і пенсію у півтора рази. Був наведений порядок у бюджетній сфері, припинилися масові відключення електроенергії. Ми змусили економіку зростати, тримали ціни під контролем. Були створені нові робочі місця. І головне - ми досягли цього, не взявши жодної копійки у борг.

Мені не дали завершити розпочате. Але я сказав: "Іду, щоб повернутися". Три роки пройшли у поїздках по Україні. Я зустрівся з сотнями тисяч людей і знаю - моя справа має найширшу підтримку. У мене є програма для України, яка дозволить здійснити задумане. У мене є команда, здатна її виконати.

Я пам'ятаю все, чому мене вчив батько; все, сказане мамою; все, про що ми говорили з побратимами; все, що почув від вас на зустрічах і прочитав у листах. Не в кабінеті, а у діалозі з усією країною, я знайшов ідеї, які визначають наше майбутнє України.

Вже через рік ви відчуєте - Україна стала іншою.

Ми збудуємо державу, у якій дамо роботу рукам і розуму кожного. Нікому не доведеться шукати кращої долі за кордоном.

Пенсії і зарплати забезпечать кожному гідне життя.

Будуть створені мільйони робочих місць. Кожен, хто бажає працювати, матиме роботу і гідну зарплату.

Кожен громадянин матиме доступ до належного медичного обслуговування, а кожна дитина зможе отримати якісну освіту.

Влада буде працювати для людей. Корупції буде покладено край. Всі будуть рівними перед законом. Бандити сидітимуть у тюрмах.

Оживе українське село - коліска нашого народу.

Я бачу Україну державою, яку шанують і цінують її власні громадяни і до якої з повагою ставляться і на Сході, і на Заході. Я бачу Україну, в якій житимуть, як казав Олександр Довженко, "по закону Божеському і людському".

Я знаю - дорога до перемоги буде важкою. Влада боїться чесних і прозорих виборів, бо вони стануть їй вироком. Величезні гроші, вкрадені з бюджету, сила адміністративного ресурсу - все кинуте на те, щоб не дати народу висловити свою волю.

Але ми не боїмося влади. Це вона нас боїться! Вона боїться власного народу, боїться правди і свободи, які є в серці кожного з нас!

У мене немає ні телеканалів, ні прокуратури, ні податкової. Я спираюся на силу народу. Я вірю у свої і ваші сили. Я прошу у Бога милості для України!

Я прийняв рішення. Я іду у президенти. Ось моя заява!

Я виграю вибори! Моя перемога - це перемога усіх!

Скажіть усім, повернувшись додому - я вірю в Україну, я знаю свій обов'язок, разом ми переможемо!

Слава вам і слава Україні!

**СКАРГА
НА БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ЦВК, ДІЇ ПО ВСТАНОВЛЕННЮ РЕЗУЛЬТАТІВ
ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
24/11/04 ТА НА РІШЕННЯ ПРО ОГОЛОШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТОМ
УКРАЇНИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА**

СУБ'ЄКТ РОЗГЛЯДУ:

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

01024, м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 4

СУБ'ЄКТ ЗВЕРНЕННЯ:

ДОВІРЕНА ОСОБА

**в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі КАТЕРИНЧУК МИКОЛА
ДМИТРОВИЧ**

01030, м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, буд.39, кв. 103

в інтересах

**КАНДИДАТА НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЮЩЕНКА ВІКТОРА
АНДРІЙОВИЧА**

01008, м. Київ, вул. М.Грушевського, буд.5

01001, вул. Мала Житомирська, 20в, кв. 60

Засоби зв'язку: (044) 2552098

СУБ'ЄКТ ОСКАРЖЕННЯ:

ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

01196, м.Київ, пл.Лесі Українки, буд.1

ЗАШКАВЛЕНА ОСОБА:

ЯНУКОВИЧ ВІКТОР ФЕДОРОВИЧ

01008, м. Київ, вул. Грушевського, буд.12/2

24 листопада 2004 року Центральна виборча комісія на своєму засіданні встановила результати повторного голосування з виборів Президента України; про що нею було складено відповідний протокол. З-поміж інших відомостей, занесених до протоколу, у ньому значиться ім'я Януковича Віктора Федоровича як особи, яка набрала більшу кількість голосів виборців, та інші дані, зазначені в частинах 1, 2 статті 84 Закону України "Про вибори Президента України" (надалі - Закон про вибори). Окрім того, Центральна виборча комісія ухвалила постанову, якою оголосила Президентом України Віктора Януковича.

Вважаю, що дії ЦВК по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України та її постанова від 24 листопада 2004 року про встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України є незаконними та необґрунтованими, а протокол, до якого занесені визначені частинами 1, 2 статті 84 Закону України "Про вибори Президента України" (надалі - "Закон про вибори", "Закон") дані - нелегітимною підставою для офіційного оприлюднення результатів виборів. Підставами для такого твердження є наступні доводи.

I. Обставини справи.

1. Відповідно до частини 7 статті 85 Закону до складеного Центральною виборчою комісією протоколу про встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України заносяться відомості, передбачені частинами 1, 2 статті 84 цього Закону. Отже, на підставі протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки повторного голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів до протоколу Центральної виборчої комісії, з-поміж інших даних, заносяться відомості про кількість виборців, які взяли участь у голосуванні, та про кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України. Зазначені дані є саме тими даними, на підставі яких Центральною виборчою комісією визначається особа, яка набрала більшу, ніж інший кандидат, кількість голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

Такою особою Центральною виборчою комісією визнано Януковича Віктора Федоровича.

II. Обґрунтування факту порушення закону при здійсненні оскаржених дій та ухваленні оскаржуваного рішення.

1. Як вже зазначалось, Центральна виборча комісія приймала рішення про встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України на підставі протоколу, складеного за даними протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки повторного голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів. При цьому, згідно з частиною 2 статті 84 Закону про вибори (на підставі частини 7 статті 85 Закону про вибори), відомості до протоколу вносяться як по кожному територіальному виборчому округу, так і сумарно по загальнодержавному округу. Саме на підставі сумарних даних по загальнодержавному округу визначається особа, яка за результатами голосування набрала більшу кількість голосів виборців.

Стверджую, що протокол, яким підведені підсумки результатів повторного голосування з виборів Президента України містить недостовірні дані, які, однак, визнані Центральною виборчою комісією та враховані в сумарних даних по загальнодержавному виборчому округу. Через це:

- недостовірними є самі сумарні дані про результати повторного голосування по загальнодержавному виборчому округу;

- незаконним є рішення про оголошення В.Ф.Януковича особою, яка набрала більшу кількість голосів, оскільки таке рішення прийняте на основі недостовірних даних і про те, що він обраний Президентом України;

- сам протокол із недостовірними даними є нелегітимною підставою для офіційного оприлюднення результатів повторного голосування.

2. Відповідно до частини 1 статті 13 Закону про вибори засадами здійснення виборчого процесу є публічність і відкритість. Інструментами публічності і

відкритості виборчого процесу Закон про вибори визнає:

- надання виборчими комісіями інформації про себе та хід виборів, а також об'єктивне висвітлення ходу виборчого процесу засобами масової інформації - частини 2, 4 статті 13 Закону про вибори;

- обмеженням можливості позбавлення повноважень членів територіальних та дільничних виборчих комісій та визнанням пріоритетного права кандидата на посаду Президента України на подання кандидатури для включення до складу комісії замість вибулого - частини 4, 8 статті 30 Закону про вибори;

- наявністю інституту офіційних спостерігачів - статті 68, 69 Закону про вибори. Зазначене означає, що легітимними даними щодо результатів повторного голосування по виборах Президента України є виключно ті дані, які отримані при проведенні виборчого процесу, ґрунтованого на визначених Законом про вибори засадах публічності та відкритості.

3. Стверджую, що дані, які отримані в ході виборчого процесу, не ґрунтованого на засадах відкритості і публічності, є не тільки нелегітимними. Вони є такими, що не дозволяють достовірно встановити результати дійсного волевиявлення громадян України на окремих виборчих дільницях та територіальних округах.

3.1. Територіальна виборча комісія відповідно до пункту 3 частини 1 статті 26 Закону про вибори утворює дільничні виборчі комісії.

Згідно з пунктом 1 частини 2 статті 13 виборчі комісії задля забезпечення публічності і відкритості виборчого процесу зобов'язані оприлюднювати відомості про свій склад. Тому безпідставна заміна членів дільничної комісії (та/або позбавлення їх наданих їм законом повноважень) безпосередньо напередодні виборів є не тільки порушенням частини 4 статті 30 Закону про вибори, але й дією, яка суперечить принципу публічності і відкритості виборчого процесу.

Дане порушення допущене всіма територіальними виборчими комісіями Донецької і Луганської областей щодо членів дільничних виборчих комісій від кандидата на посаду Президента України В.Юшенка на всіх виборчих дільницях територіальних виборчих округів №№ 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116.

Одночасно з тим мало місце й порушення частини 8 названої статті, оскільки нею встановлено, що суб'єкт виборчого процесу, за поданням якого до складу комісії було включено особу, повноваження якої достроково припинено, має пріоритетне право на подання кандидатури для включення до складу виборчої комісії замість вибулого. Таке подання, здійснене до вимог цього Закону, не може бути відхилене. В даному випадку територіальними виборчими комісіями були створені умови, що унеможливлюють реалізацію права пріоритетної пропозиції кандидата щодо члена дільничної виборчої комісії.

Безпідставне внесення змін до складу дільничної виборчої комісії безпосередньо напередодні виборів, наслідком якого є повне виключення зі складу комісії представників всіх кандидатів на пост Президента України окрім одного, а також недопуск до виборчих дільниць під час голосування та на засідання дільничних комісій під час підрахунку голосів спостерігачів, про що буде сказано нижче, є безумовним порушенням одного з ґрунтовних принципів виборчого процесу - принципу публічності і відкритості.

Це порушення має наслідком:

- повну неможливість об'єктивно встановити дійсні результати волевиявлення виборців по виборчій дільниці, оскільки всі процедури здійснювались за участю тільки однієї зацікавленої сторони та без повноцінного контролю з боку іншої зацікавленої особи і громадськості;

- позбавлення права зацікавленої особи і громадськості контролювати проходження виборчого процесу та оскаржувати порушення.

3.2. Як уже зазначалось, одним з інститутів реалізації основних засад виборчого процесу є інститут офіційних спостерігачів, права яких передбачено частиною 7 статті 69 Закону про вибори.

Відповідно до частини 1 статті 78 Закону про вибори підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється відкрито і гласно членами дільничної виборчої комісії на її засіданні, яке проводиться у тому ж приміщенні, де відбувалося голосування. При цьому, відповідно до частини 9 статті 28 Закону про вибори, на засіданнях виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів чи в день повторного голосування у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії члени виборчих комісій вищого рівня, кандидати на пост Президента України, їх довірені особи, офіційні спостерігачі від кандидатів на пост Президента України, партій (блоків) - суб'єктів виборчого процесу (разом не більше двох осіб від одного кандидата на пост Президента України та партії (блоку), яка його висунула), а також офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій, представники засобів масової інформації (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації).

Отже, за Законом про вибори виборчі комісії не вправі жодним чином перешкоджати чи у будь-який спосіб обмежувати право офіційних спостерігачів від кандидатів на пост Президента України бути присутніми на виборчій дільниці при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, позаяк зазначені гарантії є засобом забезпечення відкритості і гласності виборчих процедур, як однієї із засад виборчого процесу.

Підстави обмеження цих прав чітко передбачені Законом про вибори (частина 9 статті 69 та частина 3 статті 68) і основною умовою такого обмеження є встановлення фактів грубого або систематичного порушення спостерігачем ви-

мог Закону про вибори. Закон не містить інших випадків обмеження офіційних спостерігачів в реалізації їх передбачених Законом про вибори прав, в тому числі, не дозволяє не допускати офіційних спостерігачів на виборчі дільниці. Недопуск офіційних спостерігачів є порушенням частини 1 статті 13 Закону про вибори та частини 2 статті 19 Конституції України.

Недопущення офіційних спостерігачів від одного з кандидатів на посаду Президента України В.Юшенка під час проведення повторного голосування та підрахунку голосів, у той час, як для спостерігачів з боку іншого кандидата таких перешкод не існувало, призвело до порушення балансу рівних прав і можливостей у виборчому процесі, гарантії яких встановлені статтею 103 Конституції України та статтею 3 Закону про вибори, та створило умови для спотворення результатів волевиявлення виборців на таких виборчих дільницях на користь іншого кандидата.

Зазначені порушення Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів виборців на всіх виборчих дільницях унеможливають достовірне встановлення підсумків голосування на цих виборчих дільницях територіальних виборчих округів №№ 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116.

4. Відповідно до частини 2 статті 2 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" ЦВК будує свою діяльність, з-поміж іншого, на принципах верховенства права, законності, незалежності, об'єктивності, компетентності, професійності, обґрунтованості прийнятих рішень, відкритості і публічності. Відповідно до пунктів 2, 3 статті 17 названого Закону України ЦВК забезпечує дотримання передбачених Конституцією та законами України принципів і засад виборчого процесу та здійснює контроль за додержанням вимог законодавства України про вибори.

Згідно з пунктом 3 статті 98 Закону України "Про вибори Президента України" виборча комісія вищого рівня на підставі скарги, рішення суду може скасувати рішення виборчої комісії нижчого рівня та прийняти рішення по суті питання або зобов'язати виборчу комісію нижчого рівня повторно розглянути порушене питання.

Згідно з пунктом 12 частини 1 статті 26 Закону про вибори територіальна виборча комісія також наділена правом визнавати голосування на виборчій дільниці недійсним - у випадках, передбачених цим Законом.

Частиною 14 статті 82 Закону про вибори передбачено право територіальної виборчої комісії визнати голосування по виборчій дільниці недійсним також при виявленні інших обставин, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців на виборчій дільниці. Вважаю, що порушення засад публічності і відкритості виборчого процесу, наслідком якого стало проведення виборів на дільницях перерахованих вище територіальних округів без можливості контролю за ходом голосування та підрахунку голосів, а також без можливості оскаржити порушення, що мали місце, такою обставиною,

внаслідок якої неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців на виборчій дільниці.

Одночасно з тим, Законом про вибори передбачено право Центральної виборчої комісії та територіальних виборчих комісій приймати відповідні правові рішення, спрямовані на встановлення об'єктивних і достовірних результатів повторного голосування по виборах Президента України, в тому числі - право приймати рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним.

Викладені вище факти порушення в територіальних виборчих округах №№ 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116 принципу відкритості і публічності виборчого

[...]

4. Зобов'язати Центральну виборчу комісію протягом двох днів з моменту набуття чинності рішенням суду:

- скасувати рішення територіальних виборчих комісій щодо встановлення підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів №№ 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116;

- зобов'язати вказані вище територіальні виборчі комісії визнати голосування на власних виборчих дільницях недійсним та з врахуванням цього повторно розглянути питання встановлення підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів.

5. Зобов'язати Центральну виборчу комісію встановити результати виборів Президента України на основі уточнених протоколів територіальних виборчих комісій та офіційно оприлюднити їх.

6. В якості забезпечення доказами підставності вимог скарги витребувати і дослідити в судовому засіданні рішення зазначених в скарзі територіальних комісій про позбавлення повноважень членів дільничних виборчих комісій від кандидата на пост Президента України Віктора Андрійовича Ющенка, заяви вказаних членів комісії, які подані разом зі скаргами до ЦВК 24 листопада 2004 року.

7. Визнати незаконною та скасувати постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада 2004 року про офіційне оприлюднення результатів виборів Президента України в засобах масової інформації.

8. Заборонити Центральній виборчій комісії офіційно оприлюднювати результати виборів Президента України в засобах масової інформації до вирішення Верховним Судом цієї скарги по суті.

9. Справу прошу розглянути складом Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України.

У Додатку:

1. Квитанція про сплату державного мита - 1 арк.;
2. 2 копії скарги - 14 арк.;
3. Копія посвідчення довіреної особи - 1 арк.

24 листопада 2004 року

Довірена особа кандидата на пост Президента України
В.А. Ющенка в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі
Катеринчук М.Д.

ВИСТУП ВІКТОРА ЮЩЕНКА У ПАРЛАМЕНТІ

30.11.2004 року, 14:11

Шановні народні депутати, шановні присутні!

Я хотів сказати наступне: ми повинні усі сьогодні бути громадянами цієї країни, незалежно від того, хто де родився, хто якою мовою говорить або в який храм ходить на сповідь. Я переконаний, що сьогодні має бути чесна розмова, тому що моя нація стоїть перед викликом. Друзі, я можу повторити, моя нація стоїть перед викликом. І я хочу, друзі, щоб нація була у силі дати відповідь на цей виклик, і тому я пропоную чесну розмову по всьому, що сталося. Якщо ми хочемо дати рецепт, як вийти із цього прокляття, ми повинні добре засвоїти, хто нас завів у цю кризу. І перший пункт, внаслідок чого виникла ця криза, не забудьте, будь-ласка, коли будете виходити з цієї зали, незалежно від кольору ваших прапорів, це - 21 листопада! 21 листопада ця влада почала махлювати. Почала махлювати голосом виборця. Я не буду казати, як мені коментувати, що 500 тисяч голосів у Донецьку після 20 години вечора хтось укинув. Що це є таке? Злочин чи не злочин? Я не буду коментувати, як у Миколаєві 35% виборців голосували на дому. А разом із відкріпними талонами 55% у Миколаєві не голосувало традиційним способом. Це що, шановні друзі, не шахрайство, це не робота цієї влади?

А півтора мільйони "відкріпних голосів"? Про те, як міністр транспорту організував по всій Україні політичні мандри для того, щоб це шахрайство відбулося. Це не на совісті цього міністра лежить?

Друзі! Чи не на совісті нас лежить, коли весь електронний масив інформації по виборах ішов не до ЦВК від територіальних комісій, а до Медведчука, Суркіса і Януковича? Це не ганьба всім нам? У якій країні ми живемо, друзі? Коли електронний сигнал, звіт по електронному протоколу з Одеси йде до Києва 9 годин?! Схаменіться, я вас усіх прошу! І тому це ніяк не можна назвати, ніж злочин проти своєї країни, проти свого народу. І тому перший пункт ми почали з того, що влада силою хотіла зробити антиконституційний державний переворот і це не вдалося. 21 листопада люди вийшли на Майдан, вибачте, не від того, щоб захистити деякого Ющенка! Вони захищають свій голос. Бо вони - не бидло. Тому ми всі повинні аплодувати, що вони всі є. І вони нас роблять кращими. Друга теза: на сході, тільки отрималася поразка, почали галас відносно автономії. Я хочу сказати, друзі, якщо у цій країні є гарант, якщо тут працюють закони - це злочинні дії. За ці дії люди повинні піти у відставку. Показово піти відставку і нести перед законом відповідальність за скоєний злочин. Тому що, друзі, оця карта я хочу, щоб ви її запам'ятали усі, вивішувалася не опозицією, вивішувалася владою. Почитайте, це ваша робота? Це ви ділите Україну на три сорти? Це ви говорите про суверенітет і територіальну цілісність? Це ваш суверенітет? Це забавки, які завжди закінчуються пожежею. До речі, оцей документ ми знайшли на складі АП, у Виставковому центрі, 13 павільйон. Таких екземплярів було 150 мільйонів.

Миколо Яновичу, зараз я хочу персонально до Вас звернутися. Я чув, як Ви тут розказували саги про великий економічний ріст. Миколо Яновичу, Ви отримали унікально розігріту економіку. 9% росту економіки буває раз на 20 років! Ваш Уряд отримав таку економіку. Є два способи утримати такі темпи: це тримати під контролем бюджет і тримати під контролем ціни. Два способи є утримати ці шанси. Тому я хочу сказати, як Ви утримали шанси по контролю за державним бюджетом.

Давайте проконтролюємо, який сьогодні порядок у державному бюджеті. Я хочу стверджувати, Миколо Яновичу, Ви підвели державний бюджет до бюджетної кризи, яка охопить економіку, банківську систему і інші сфери економіки. Але зараз я повинен аргументовано це довести. На сьогодні дефіцит бюджету, який мою країну привів, мою країну, до дефолту у 2000 році. 8 мільярдів маємо дефіциту сьогодні бюджету. 7,5 мільярдів - невикладених компенсацій по ПДВ. Додавайте суму до суми, будь-ласка. три мільярди реструктуризовано ПДВ. 5 мільярдів наперед заплачених податків. Миколо Яновичу, складіть ці п'ять сум і Ви вийдете, що 23 мільярди Ви витратили коштів, які не належать уряду, які належать майбутньому поколінню. Ви формуєте бюджетну кризу і тільки питання часу, коли вона виникне.

Коли п'ять місяців на роботі не буває голови Нацбанку, що робиться з резервами? Три мільярди Нацбанк втратив резервів за останні сорок - шістдесят днів. Ми говоримо, що це норма? Коли ми говоримо, що 23 мільярди дефіциту бюджету, це - одна третина грошової маси України, і за це професіонали мовчать, і кажуть, що у нас все добре, що нам треба аплодувати за цей стан... це - ганьба. І тому я кажу - Уряд повинен подати у відставку за ті ідеї, які він робить на сході, за ті речі, які він робить у бюджеті, за ту фальсифікацію виборів, яку він зробив. І свій виступ хочу закінчити однією притчею, а можливо, правдивою історією. Коли Олександр Македонський повертається з чергового переможного походу, його зустрічає Діоген. Він запитує, що може зробити для нього. Філософ йому відповів: не закривай для мене сонце. Дорогий уряд, не закривайте сонця для цієї країни!

ПРОХАННЯ В.ЮЩЕНКА ЩОДО ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ

20 січня 2005 року

Голові Верховної Ради України В.Литвину

Шановний Володимире Михайловичу!

У зв'язку з обранням мене, Ющенка Віктора Андрійовича, Президентом України, на виконання вимог Конституції та законів України щодо несумісності депутатського мандата з іншим представницьким мандатом, зокрема Президента України, керуючись статтею 81, частиною 4 статті 103 Конституції України, частиною 2 статті 86 Закону України "Про статус народного депутата України", главою 9.8 Регламенту Верховної Ради України, прошу внести на розгляд Верховної Ради України питання щодо дострокового припинення моїх повноважень як народного депутата України.

З повагою
В.Ющенко

**ПРИСЯГА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
23 СІЧНЯ 2005 РОКУ**

Я, Віктор Ющенко, волею народу обраний Президентом України, заступаючи на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі.

Присяга Президента України

Я, Віктор Ющенко, волею народу обраний Президентом України, заступаючи на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІКТОРА ЮЩЕНКА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

23 січня 2005 року

Дорогий мій український народ!
Високоповажні гості!
Шановна громадо!

Я прийшов до вас із зали Верховної Ради. Там я виголосив урочисті слова присяги, записані в Конституції. Вони залишились незмінними. Але іншою стала Україна, іншими стали ми з вами.

Ми скинули з плечей тигар минулого. Більше ніхто не посміє вказувати нам - як жити, кого обирати.

Я став Президентом волею українського народу. Ми з вами - його сини і дочки. Я хочу говорити сьогодні, дивлячись вам в очі. Велика честь - звертатися до вільних людей, які тримають у своїх руках долю своєї країни.

Я хочу перед лицем народу продовжити свою присягу. Присягаю - ми змінимо наше життя.

Моя перемога - це перемога всього українського народу і кожного громадянина зокрема.

Дякую за неї Господу Богу, який дав нам Віру, Надію і Любов. Ними ми перемогли. Молюся, щоб ми назавжди зберегли їх у серцях.

Дякую українському народу за його високу довіру.

Дякую всім і кожному, хто відгукнувся на мої слова "Вірю в Україну. Знаю свій обов'язок. Разом переможемо". Ви відкрили своїй країні дорогу в майбутнє.

Дякую всім і кожному громадянину, за кого б він не голосував. Моя перемога - це перемога усіх. Кожен має право шукати шлях для країни. Кожен має право обирати ті політичні кольори, які йому близькі.

Але, дорогі друзі, дорогі українці, наш спільний вибір - кольори українського прапора, він об'єднує нас усіх, хто живе на сході, на заході, на півночі і на півдні.

Дякую своїй команді, яка працювала на перемогу. Ви, мої дорогі побратими, були непохитними на дорозі, пройденій разом. Вірю - ви будете невтомними у роботі, що чекає нас попереду.

Дякую своїй родині, дружині, дітям і онукам. Ви були зі мною у найважчі дні. Ви сьогодні зі мною на святі. Вірю - ви завжди будете мені надією і опорою.

Низький уклін за науку моєму батькові, Ющенку Андрію Андрійовичу, учителю із маленького сумського села Хоружівка, в'язневі Освенціму, Бухенвальду, Дахау. Батькова правда вела мене по життю і привела до високої честі стати на чолі моєї країни. Дякую моїй мамі - Варварі Тимофіївні за любов і молитву, що зберегли мене. Прошу у неї вибачення за всі болі, які довелося витримати її материнському серцю і особливо у останні чотири місяці.

Дорогі друзі! Я гордий стояти разом з вами на цьому місці!

Два місяці тому на цей Майдан, на площі і вулиці по всій Україні вийшли мільйони людей. Наші брати і сестри, батьки і діти, друзі і сусіди стояли вдень і вночі, у сніг і мороз. Україна ловила кожний порух і кожне слово, сказане тут. Серце України билось на цьому місці. Вільні люди всього світу, наші співвітчиз-

ники, розкидані по далеких землях, стали пліч-о-пліч з нами. На майдані Незалежності українці постали перед світом як сучасна українська нація.

Мужній опір розбудив наші душі. Всі ми відчули себе громадянами України. У нас прокинулися гідність, благородство і милосердя. Озброєний лише вірою і переконанням, народ здобув прекрасну мирну перемогу. Це перемога свободи над тиранією, права над беззаконням, майбутнього над минулим.

Переможцем став кожен громадянин України. Ми добилися чесних виборів і 26 грудня не розминулися зі своєю долею. Ми вільно обрали шлях, яким готові йти вперед і вгору.

Наш вибір підготовлений усією нашою історією.

Ми обрали достаток, бо не може бідність принижувати землю, вперше в людській історії зорану хліборобським плугом.

Ми обрали справедливість, бо не може беззаконня стати нормою в державі, де тисячу років тому був укладений кодекс законів - "Руська Правда".

Ми обрали свободу, бо не може тиранія панувати над спадкоємцями козацької республіки, де ще триста років тому була написана перша у світі Конституція.

Ми обрали незалежність, бо ми є нащадками поколінь, які віками мріяли про українську державу, здобували волю потом і кров'ю.

Українська держава відбулася. Наш вибір це ще раз підтвердив. Наша перемога - це свято української державності. У цей день згадаймо героїв, що полягли за Перемогу, мучеників Освенцимів і ГУЛАГів, жертв Голодоморів, депортацій і Голокосту. Вони бачать нас і сьогодні, з небес, я переконаний, пишаються нами! Ми зробили свій вибір, бо пам'ятаємо хто ми, чії діти й онуки. Не в минулому нам шукати відповідей на виклик майбутнього. Проте, ми завжди будемо берегти свої джерела. Тільки так залишимося самими собою. Тільки так завжди будемо переможцями!

Наш вибір породив високі сподівання. Вони справедливі. Вони абсолютно реальні.

Для успіху у нас є все. Багатства нашої землі невичерпні. Таланти наших співвітчизників шанує увесь світ. Працею і волею ми досягнемо всього!

Я - Президент всієї України. Мені відповідати за те, щоб працювали шахти Донбасу і Придніпров'я, порти Чорного моря і галицькі торгові шляхи. Я зроблю все, щоб селяни на Слобожанщині і на Поділлі завжди були із хлібом. Багатство України - це багатство її регіонів. Присягаю його берегти і множити!

Ми, громадяни України, стали єдиною українською нацією. Нас не розділити ні мовами, якими ми розмовляємо, ні вірами, які ми ісповідуємо, ні політичними поглядами, які ми обираємо. У нас одна українська доля. У нас одна українська гордість. Ми горді тим, що ми - українці!

Ми з вами вже зробили незворотний крок до демократії. Тільки демократія оберігає найцінніше для людини - родину і дітей, мир і спокій, працю і достаток. Тільки в демократичній державі найвищими цінностями є людська гідність, свобода, рівність і солідарність. Тільки в демократичній Україні яскрава палітра мов, культур і поглядів стане багатством цієї країни.

Присягаю - кожен зможе вчити дитину мовою батьків. Кожен зможе молитися у своєму храмі. Усім буде гарантоване право на власну думку. Ми будемо чути один одного, бо у нас буде свобода слова і незалежна преса. Всі будуть рівними перед законом. Незалежний суд захистить права кожного. Я бачу Україну державою, керованою верховенством права.

Ми створимо демократичну владу – чесну, професійну і обов'язково патріотичну.

Стіна, яка відділяє посадовця від людей, буде зруйнована. Оновлена влада знатиме свій обов'язок, працюватиме для блага громадянина і країни. Бути і у владі, і в опозиції стане однаково почесним – якщо служиш своїй країні. Ми матимемо моральну владу, здатну об'єднати суспільство.

Тільки в єдності і тільки в демократії ми вирішимо наші національні завдання. Ви на тисячах зустрічей говорили мені про це. Я виконаю вашу волю.

Ви хочете мати роботу і гідну зарплату, вам гірко кидати сім'ю у пошуках роботи закордоном.

Ми створимо робочі місця. Кожен, хто хоче працювати, отримає роботу і гідну зарплату. Ніщо не обмежуватиме нашу ініціативу, бажання забезпечити достаток родинам. Буде підтриманий кожен, хто дає роботу іншому. Чесна праця буде в пошані.

Ми станемо заможною нацією.

Ви добиваєтесь справедливості.

Я все зроблю, щоб ніхто не залишився обділеним. Плоди економічного зростання стануть доступними всім. Ми йтимемо вперед, але не залишимо позаду тих, хто захворів, хто втомився на схилі літ. Уряд віддаватиме людям бюджет до останньої копійки. Постійно зростатимуть пенсії, допомоги, обсяги соціальних програм. Здоров'я людини, захист матері і дитини стануть найвищими пріоритетами. Ми станемо солідарною нацією.

Ви прагнете звільнитися від постійних поборів. Ви хочете жити і працювати чесно, легально отримувати зароблені гроші.

Ми знищимо систему корупції в країні, виведемо економіку з тіні. Податки будуть знижені, але платитимуть їх усі. Бізнес буде відділений від влади. Бюджет ні для кого не буде віднині голівницею. На державних посадах працюватимуть лише ті, у кого видатки відповідають задекларованим доходам.

Ми станемо чесною нацією.

Ви хочете бути господарями там, де живете. Ви не хочете, щоб за вас усе вирішували у високих кабінетах. Ми повернемо права місцевим громадам. Громада сама дасть лад вулиці, селу чи місту. Ви самі оберете собі керівника, самі заробите гроші і самі будете їх витрачати. Ми будемо нацією самоврядних громад.

Ви вимагаєте захистити дітей від розтління, прагнете жити не хлібом єдиним. Ми захистимо наш духовний спадок. Разом з вами я буду невтомно доглядати сад української культури, берегти його древні і молоді дерева. Наше коріння не дасть вітрам історії погнати нас перекотиполем. Наша культура змусить світ побачити нашу неповторність. Ми будемо нацією високої культури!

Ми будемо сучасною нацією – у динамічному глобальному світі станемо рівними серед рівних. Майбутнє України – найкраща освіта, висока наука, технології завтрашнього дня. Я зроблю все, щоб на повну силу запрацював інтелект нашої нації. Ми станемо першими і ми станемо найкращими!

Українці посядуть гідне місце у спільноті народів. Україна не буде ні буфером, ні полем чийось змагань. Ми готові поважати інтереси інших держав. Але для мене, як і для вас, національні інтереси України є понад усе!

Ми добром і повагою вітаємо всіх наших сусідів і на Сході, і на Заході. Я буду все робити для розвитку стабільного співробітництва з усіма країнами. Україна стане надійним партнером у боротьбі зі старими і новими загрозами: тиранією,

війною, бідністю, природними лихами і тероризмом. Спільний пошук шляхів до безпеки і процвітання - це і українська відповідальність. Ми готові до неї.

Наш шлях у майбутнє - це шлях, яким іде Об'єднана Європа. Ми з її народами належимо до однієї цивілізації, поділяємо одні цінності. Історія, економічні перспективи, інтереси людей дають чітку відповідь на питання - де нам шукати свою долю. Наше місце - в Європейському Союзі. Моя мета - Україна в Об'єднаній Європі.

У Європі - історичний шанс України розкрити свої можливості. Наша національна стратегія - йти до мети сміливо, прямо і наполегливо. Європейські стандарти стануть нормою у соціальному житті, економіці і українській політиці. Кожен крок до Європи - це нові можливості для мільйонів українців.

Ще недавно вступ до Євросоюзу багатьом здавався дуже далекою перспективою. Але вільні європейські народи не раз прискорювали час. Символами швидких змін стали уламки Берлінської стіни, "Круглий стіл" у Варшаві і наш Майдан у Києві. Україна відкриває історію Європи третього тисячоліття. Ми - вже не узбіччя Європи. Ми знаходимось у центрі Європи.

Шановні друзі! Ми ставимо перед собою амбітні завдання. Я до останньої своєї клітини переконаний - незабаром вони перетворяться у славні діла. Я зроблю все, щоб українці, всі без винятку, повірили у власні сили, повірили у свою країну, повірили у свою землю. Ми вже довели, що вміємо і сміливо мріяти, і наполегливо працювати. Ми готові до самопожертви і здатні добиватися успіху!

Ми починаємо нову сторінку української історії. Вона буде прекрасною. Вона буде розповідати про нашу єдність, про нашу мужність, про нашу готовність підтримати один одного. У нашій історії особливе місце належить цьому київському Майдану. Тут ми будемо множити сили і ділитися радістю. Цей Майдан - символ вільної нації, яка вірить у свої сили і сама творить своє майбутнє. Над нами завжди сятиме національний синьо-жовтий прапор. Над нами мільйонами голосів завжди буде звучати національний гімн.

Все, що задумано - збудеться. Вірте в Україну, любіть Україну, служіть Україні!

Слава вам, кожному, слава Господу Богу і слава Україні!

23 січня, неділя.

ДЕБАТИ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ ПРЕЗИДЕНТА ВІКТОРА ЮЩЕНКА ТА ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

15 листопада 2004 року

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІКТОРА ФЕДОРОВИЧА ЯНУКОВИЧА

Добрий вечір, шановні телеглядачі, добрий вечір, шановні виборці, дорогі друзі!

Я зараз прийшов тільки що з Кабінету Міністрів на теледебати, і, власне, я всю передвиборчу кампанію, можна так мовити, провів на роботі, особливо першу її частину.

Я вагався, йти мені на теледебати чи не йти, але коли отримав листи від вас, в яких ви звертались до мене, щоб я зустрівся з вами і розказав про свої думки, що я відчув за цей час своєї роботи в Кабінеті Міністрів, під час передвиборчої кампанії, на зустрічах із вами, я прийняв рішення і прийшов сьогодні сказати вам правду, сказати дійсно те, що я хотів останнім часом сказати в очі всім громадянам України. Всьому нашому багатонаціональному українському народу.

Я нова людина тут в Києві, як кажуть, на верхніх етажах влади. Весь час я прожив і пропрацював у регіонах, і весь час я думав, чому сталося так в нашій країні, що ми були сильною могутньою державою і в одну мить стали бідні.

І та тривога, яка була, і ті іспити, які були за всі роки незалежності, вони не давали спокою, мабуть, жодній людині нашої країни. І ми пам'ятаємо, що ніхто з нас не очікував, що в 1991 році наша країна зупиниться в такому, і що наші громадяни в одну мить стануть бідними, а значить і залежними, і пригніченими людьми.

Я в ці часи працював керівником і я також, як і ви, був в такому становищі. Я весь час думав, що зробити, щоб сплатити зарплату працівникам підприємства, на якому я працював, що треба зробити, щоб заспокоїти людей, бо несподіванки у нас відбувались не щорічно, а, сказав би, щоденно, і, на жаль, все гірше і гірше.

Я добре розумію, що коли ви задавали питання під час зустрічей і на майбанах, і на підприємствах, в мене не завжди були відповіді. Тому що я працював, я шукав ці відповіді під час своєї роботи, тобто, як вирішити питання, і дійсно шукав і знаходив їх за ці 2 роки, які я працюю.

А цей термін вже виповниться 21 листопада, я і моя команда дещо зробила як для держави, так і для суспільства, так і для людей.

Але я хотів сказати про ту стару владу, яка працювала всі ті роки незалежності, сказати про тих людей, які нас зробили бідними. Сказати про тих людей, які зараз знову рвуться до влади. Сказати про збанкрутілих урядовців, про збанкрутілих політиків, до яких ми вже не маємо довіри. Я про це все сьогодні скажу.

Скажу так, як, я вважаю, повинен сказати чесний громадянин, дивлячись вам в очі, з повагою до людей, але принципово і чесно.

Майбутнє наше в наших руках, але від того, як ми сьогодні подивимось на наше минуле, залежить наше майбутнє. Тому, шановні виборці, давайте послухаємо уважно, де все ж таки є правда.

І коли кажуть про мене той бруд, який лився на мене весь час під час передвиборчої кампанії, я б хотів би, щоб мої опоненти подивились спочатку на себе - хто вони такі.

І в якості кого вони зараз виступають в нашій державі. Чи це є представники старої влади, які знов намагаються повернутися до неї? Чи це люди, з якими ми вперше зустрілись у житті? Дякую за увагу і давайте будемо казати правду!

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІКТОРА АНДРІЙОВИЧА ЮЩЕНКА

Дорогі співвітчизники, дорогі виборці, дорога громадо! Перш за все, я б хотів всім, без виключення, подякувати за 31 жовтня.

За те, що ви 31 жовтня були унікальними громадянами цієї країни, за те, що 75% прийшли на виборчі дільниці, за те, що ви показали, що ви не козли, що ви не бидло, що ви є громадяни, які мають право голосувати!

І в більшості речей ви здатні захистити свою позицію, право свого голосу.

Для мене, я б хотів звернутися без цензорів, без темників до речей, що стосуються моєї виборчої програми, чого я хочу досягти, які цілі перед собою і своїм урядом я ставлю.

Отож, я переконаний в одному - що українському народу набридло жити бідно, голодно і безправно.

Мені соромно, що у нас найнижча пенсія серед країн бувшого Радянського Союзу, що в нас найнижча заробітна плата, не тільки серед бувшого СРСР, але й Європи. Я переконаний, що немає вартості від нашої медицини і нашої освіти, безробіття і так далі.

Я переконаний, що так скаже будь-який чесний політик, незалежно - чи він відносить себе до влади, чи до так званих ізгоїв української політики.

Зміни - ось про що думають українці! Про це вони думають, про це українці говорять, це вони очікують від майбутнього Президента.

Українці не просто хочуть змін, вони хочуть, щоб ці зміни були масштабними, вони хочуть, щоб ці зміни торкалися економіки, політики і лідерів нації!

Існує, на мій погляд, дві складові змін, про які я хочу сказати, які є стовпами моєї виборчої програми.

Мета цих змін - від політики криз, яку дарує нам нинішній уряд (чи то зернова, чи то хлібна, чи то продовольча, чи то бензинова, зараз ми стоїмо напередодні, напевно, бюджетної кризи), повернутися від політики криз до економіки стабільного росту. Це завдання номер один!

На базі економіки стабільності, росту забезпечити нові робочі місця, достойну платню, обов'язкова умова - зберегти стабільними ціни.

Це я і мій уряд робили у 2001, це ми зробимо і зараз, і це є одна із сутей моєї виборчої програми.

Політичні зміни - це друга частина моєї програми.

Я не буду сьогодні говорити про так звану політичну реформу, яку проводить влада на протязі двох останніх років, мета якої не демократизувати моє суспільство, а залишити в своїх руках владу.

Я буду говорити про іншу складову політичних змін - про корупцію. Корупція, друзі, це не щось далеке, що стосується когось з урядовців, далеке від нас, яке раз на рік завітає у нашу чи іншу оселю.

Я переконаний, що для українців корупція - це те, що руйнує наше суспільство, нашу мораль, наше життя. Корупція поширена і люди прагнуть бачити кандидата, який запропонував би майбутнє без корупції і сам би був чесним!

Це дві точки опори моєї виборчої кампанії.

Я повторюю. Перше: робочі місця, зарплата, стабільні ціни. Друге: боротьба

з корупцією на всіх рівнях.

Для мене це мета. Прозорість і довіра, закон український - це технологія її досягнення.

Ось чому сьогодні виникає конфлікт між прозорою політикою і політиканством. Це не конфлікт двох Вікторів - це конфлікт двох світоглядів, двох моралей. І вибір у нас дуже простий: або ми житимемо по поняттях, або ми житимемо як вільні люди!

СОЦІАЛЬНИЙ БЛОК ПИТАНЬ

В.Ющенко у своїй частині почав з того, що "влада нездатна розпорядитися народним національним багатством".

"Людина, яка йшла на роботу в Адміністрацію Президента на 5 моделі "жигулів", зараз вона входить до найбагатших людей Європи", - зазначив Ющенко.

За словами Ющенка, в Україні пенсія нижче, ніж у Білорусії в 1,5 рази і у 2,5 рази, ніж у Росії. "Вірмени і казахи мають зарплати вище, ніж в Україні. Ми не говоритимемо про Польщу, де в 6,5 рази вище зарплата".

Ющенко запропонував "підняти руку тим чиновникам", які задоволені таким станом речей. За словами Ющенка, чесні чиновники так не зробить.

Ющенко сказав, що Янукович декларує зростання середньої зарплати на 42%. "Я просив би всіх аналізувати, як змінилося життя українців".

"До приходу на престол Віктора Федоровича в 2002 році на середню зарплату людина могла купити 36 кг свинини. Зараз - 22 кг. Телятина. Тоді за середню зарплату можна було купити 44 кг телятини. Зараз - 25 кг".

"Про сало і говорити нема чого. Зараз 25 кг на всю зарплату. До роботи цього уряду - 63 кг".

"Яйця - зараз за середню зарплату можна купити 140 штук яєць. Два роки тому 177 яєць".

Ющенко продовжив і перейшов до ціни на бензин і дизпаливо. "Зараз за середню зарплату можна купити 206 літрів бензину А-95. До роботи цього уряду - 260 літрів. Дизпалива - тоді 354 літрів, а зараз 225 літрів".

"У мене запитання до Віктора Федоровича і його урядової команди - наскільки стандарти зарплати стали краще для пересічного українця? Де ж той ВВП, який можна на бутерброд намазати?"

Ющенко вважає, що "влада не зрозуміла однієї економічної азбуки": ріст зарплати завжди повинен випереджати політику економічного росту; повинна також утримуватися стабільність цін.

"З цим нинішній уряд і мій опонент не справилися", - підсумував Ющенко.

Торкнувшись постанови уряду Януковича про підвищення пенсійного забезпечення Ющенко наголосив, що "ідеться не про підвищення пенсії - а про рахунок пенсійну допомогу, яку розчерком пера можна скасувати".

"В проекті бюджету на наступний рік на це підвищення пенсій немає коштів ні копійки!", - сказав Ющенко. "Пенсійному фонду рекомендується йти на ринок і брати позички".

"Я прошу виборців йти до Пенсійного фонду просити про перерахунок пенсій. Відповідь чиновника буде - відмовити, бо пенсії не підвищувалися".

Ющенко сказав, що "широ радіє, що пенсіонери отримали більше" цього року і пообіцяв "законом" підняти пенсії.

За словами Ющенка, "на прихватизації" "Криворіжсталі" олігархи вкрали у

кожного пенсіонера суму, яка щонайменше двічі перевищує розміри нинішньої надбавки".

Далі Ющенко навів порівняння бюджету 2004 року.

"10 мільйонів виділено на всю практичну медицину. І 99 мільйонів на лікарню "Феофанія" - для вищих чиновників. 74 млн. гривень на лікування туберкульозу - на ремонт Адміністрації Президента 80 млн.", - додав Ющенко.

Ющенко нагадав, що допомога при народженні дитини - 725 грн., а мінімальні витрати складають 1 700 грн.

Ющенко пообіцяв у 2005 році мінімальний прожитковий мінімум у 432 гривні та прирівняння мінімальної пенсії до прожиткового мінімуму. Він також пообіцяв повернення знецінених вкладів, зменшення терміну служби в армії до 12 місяців, введення безплатної медичної допомоги тощо.

В.Янукович у своєму виступі сказав, що його програма розрахована до 2015 року.

"Ми починали працювати з пустої казни, - сказав кандидат. - Добре було б, якби вона була пустою, а ще й були борги... Те, що ми зробили в соціальній політиці, складається з двох частин: ми повертали борги уряду і вирішували поточні питання".

В.Янукович підкреслив, що так сталося внаслідок поганої роботи його попередників.

Він нагадав, що в Україні заборгованість по зарплаті становила 2,3 млрд. грн., а заборгованість із соціальних виплат - в тому числі чорнобильцям та багатодітним сім'ям - близько 4 млрд. "У нас не було іншого шляху - треба було розраховуватися з боргами, а потім працювати на майбутнє, чи на власний авторитет. Повертати борги завжди важко, але необхідно", - сказав кандидат.

"Чому накопичилися борги? Тому що монетарна політика попередніх урядів стримувала стрімке зростання зарплати. Тому що вигідно було тримати людей бідними, бо бідними завжди краще управляти", - сказав Янукович.

"Якщо повернутися до минулих часів, коли шановний пан Ющенко працював при владі, керівником НБУ, ми добре пам'ятаємо, як інфляція досягала 10 000%. І під час грошової реформи ми пам'ятаємо, як за одну ніч вкрали наш достаток і держави в тому числі. І прийде час - за це треба буде відповідати", - сказав Прем'єр-кандидат.

"Я робитиму все, щоб повернути довіру людей до влади. Наша команда прийшла 2 роки тому, і вам робити висновки, що вдалося, що ні. Я згоден з критикою, яка лунає, і нам не все вдалося перевернути і знайти недоліки, які багато накопичувалися за ці роки".

"У цьому році ми виконали бюджет і тільки за рахунок перевиконання бюджету нам вдалося значно покращити наші соціальні показники", - сказав Янукович.

Далі Янукович захотів відповісти на запитання, "які ви, шановні виборці, задаєте і що чуєте від пана Ющенка".

"Одноразова допомога при народженні складала в 2001 році - 74 грн, зараз 720 грн, а в наступному році складе в два рази більше", - додав Янукович.

Янукович також сказав, що в 2001 році були скасовані "льоти" військовослужбовцям - міліції, правоохоронцям - і пообіцяв відновити їх у 2005 році.

Янукович також відповів на репліку Ющенка - "пенсії зараз вище ніж серед усіх країн СРСР".

Янукович відповів на слова Ющенка про те, що пенсії після виборів підвищено не буде:

"Якщо зараз лунають від опонентів слова, що ми зробимо крок назад... Мабуть, вони, на всяк випадок, готуються не виконувати наше рішення. Це їм не властиво і ми виконуватимемо кожне рішення, і ми не відступимо жодного кроку назад", - додав Янукович.

Він також пообіцяв у наступному році провести "диференціацію пенсій" і "пенсійну реформу".

ЕКОНОМІКА

Цей блок розпочав В.Янукович. "Я доповідаю вам, що коли я і мій уряд починали працювати, економіка України знаходилась у дуже складному становищі. Більша кількість підприємств нашої держави були збитковими, на жаль. Як я раніше вже казав, казна була пустою, золотовалютні резерви Національного банку складали на рівні 4 млрд. доларів", - сказав Янукович.

Він додав, переплутавши валюту України із валютою США: "До речі при уряді pana Ющенка вони складали біля 2,5 млрд. гривень".

"Тому головне завдання, яке ми поставили перед собою, - це, дійсно, підняття економіки держави, і на цьому підняття рівня життя наших громадян. Як це нам вдалося зробити, ви всі були свідками і не тільки свідками, бо всі працездатні громадяни нашої держави працювали і робили що економіку, за що я вам дуже вдячний", - сказав Янукович.

"Це більше ніж 22 млн. громадян працювали над цим результатом. Який результат в економіці ми мали в 2003 році, це підняття рівня ВВП, збільшення на 9,6% у порівнянні із 2002 роком", - сказав Янукович.

І в цьому році ми маємо за 9 місяців результат 13,4% рівень збільшення ВВП. Це кількісний показник. Що стосується якісних показників - ви знаєте, що економіка нашої держави експортно орієнтована. Тому політика нашої держави складалась з 2 частин - це внутрішня економічна політика і зовнішня".

"У внутрішній політиці ми почали співпрацювати з об'єднаннями товаровиробників. Ця співпраця нам дала можливість відпрацювання спільних позицій щодо економіки. І ми домовились разом з парламентом, з цією конструктивною частиною парламенту, з якою співпрацював уряд, ми прийняли програму економічного розвитку в 2003 році, а в 2004 році ми про неї звітували в парламенті, і вона була затверджена з позитивним результатом".

"Тому саме наші спільні дії дають можливість прийняти необхідні законопроекти. Для того, щоб підняти рівень дохідності наших підприємств, ми знизили податок на прибуток до 15%".

"Для того, щоб підняти рівень зарплати наших громадян, ми почали з собівартості продукції рахувати підняття заробітної плати, починаючи з великих підприємств промислових, мається на увазі в нашій державі, і доходючи до сільськогосподарських підприємств. Бо коли ми починали над цим питанням працювати, у собівартості, наприклад, сільськогосподарських підприємств заробітна плата складала близько 6%".

"Зараз вона значно вже підвищена. Я хотів би сказати, що за цей час нам значно вдалось скоротити кількість збиткових підприємств. Кількість зараз збиткових підприємств в нашій державі трошки більше 28%. А коли ми починали працювати, кількість прибуткових підприємств складала 48%".

"Був дуже великий бартер. Бартер - це тінізація економіки. Це тінь, в яку загнали ще в минулі часи попередні уряди, в тому числі це була робота Нацбанку, який очолював шановний пан Ющенко", - сказав Янукович.

Ця репліка викликала обурення Ющенка. Він спробував зупинити Януковича, вставивши фразу: "Нацбанк має відношення до грошей".

"Нікуди не дінешся, тому що Національний банк якраз контролював хід коштів, і коли кошти відмиваються з тіньової економіки, це якраз обов'язок Національного банку це робити", - сказав Янукович.

"Тому, піднявши рівень економіки і рівень заробітної плати, ми зробили ту справу, на яку ми надіялись", - сказав Янукович.

"І ще одне з головних питань - це тінізація економіки. Нам вдалося за цей час значно скоротити, але ця робота ще триває. І буде тривати, ми ще не добралися до тих ділків, які сьогодні, приховуючись під різними гаслами, в тому числі політичними, шукають можливості жити і далі в тіньовій економіці і заробляти кошти", - сказав Янукович.

"Тому, шановні телеглядачі, шановні виборці, я, закінчуючи це питання, хотів би сказати, що я вірю, що ми з вами разом здатні зробити ще набагато більше, ніж ми зробили. І це наш обов'язок - як перед нашим старшим поколінням, перед нашими учителями, які нас вчили, так і перед нашими дітьми, які сьогодні беруть з нас приклад".

Прослухавши програму свого опонента, Ющенко назвав її "не то економічним, не то політичним спічем".

На слова Януковича про те, як складно йому працювалося, Ющенко відповів "шановному опоненту": "Ви ще не бачили смаленого вовка в своєму уряді".

"Коли Ви прийняли український уряд у 2002 році, Ви не казали, що Ви нічого не прийняли. У 2002 році темпи економічного зростання, які йшли в тому числі до бюджетної кишені, вже, Вікторе Федоровичу, були 8,2%".

"У 1999 році, крім мінус 4%, чотирьох мільярдів боргів, які мою країну поставили перед дефолтом, і 250 корумпованих постанов я від цієї влади нічого не отримав", - нагадав Ющенко часи свого прем'єрства.

"Тому не гнівіть Бога, Вам ще й так повезло. Не гнівіть Бога, що Ви мало працюєте. Два роки по українських мірках для прем'єра - це вже безкінечність", - зазначив лідер "Нашої України".

Всю цю репліку Янукович дивився на нього з кам'яною усмішкою.

"І ще, що я Вам хотів сказати як "професору", інфляція - починаючи з 1993 року до 2000 року - мала тільки одну природу. Я думаю, це ми прекрасно знаємо, це - дефіцит бюджету. Це єдина причина, яка підкошувала стабільність і монетарну здатність українських грошей", - заглибився в економічну тематику Віктор Ющенко.

Він попросив Януковича залишити у спокої Національний банк, бо й йому "колись доведеться оцінити те, що зробила ця установа для його втччини".

А далі пішов великий накат на уряд Януковича. Ющенко не погодився з "українським економічним чудом" Януковича, зокрема зростанням ВВП на 13,4%. "Але скільки від того чуда отримав український бюджет додаткових надходжень? 1,8%. То куди ж дівається різниця?!"

"Ви сказали, що збираєтеся бути президентом багатих людей. А дві третини моєї нації - це бідні люди, які знаходяться за межею бідності. Куди ж іде ця

різниця між 13,4% і 1,8%?"

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

Виступ по внутрішній політиці розпочав В.Ющенко. При цьому він запропонував опоненту говорити першим, однак ведучий жорстко захищав регламент.

Запевнивши виборців, що чиновники декларуватимуть не тільки свої доходи, але й витрати, Ющенко додав, що згідно з одним із вже підготованих ним указів, робота всіх місцевих керівників буде оцінюватися "за чіткими і зрозумілими всім критеріями", зокрема, за рівнем зарплати в регіоні, за кількістю створених робочих місць, за якістю роботи підприємств та аграрного сектору, за тривалістю життя громадян тощо.

Кандидат в Президенти наголосив, що відразу після виборів буде створений Уряд народної довіри, до якого увійдуть представники не лише його команди, а й представники інших політичних сил - соціалістів, комуністів, аграріїв, промисловців тощо.

"Нинішня влада, як відомо, корумпована і контрольована олігархами. Так вважають 90% громадян, опитаних незалежними соціологами. І тут є і моя позиція. По рейтингу найбільш корумпованих держав Україна знаходиться поряд з Гватемалою і Суданом. Якщо в когось не болить серце від такої статистики, я можу тільки дивуватися. Держана байдужа до своїх громадян. Внутрішня політика нинішньої влади деструктивна і небезпечна", - сказав він.

"Влада діє проти миру, спокою, стабільності в Україні. Головний її принцип - поділ на і владарюю. І тому вона пробує успішно ділити українців на східняків і західників, ділить за мовою, релігією".

А далі Ющенко звернув на ту лінію, яку обкатав протягом багатьох місяців зустрічей з українцями в регіонах.

"Чому Путін не звертається до своїх співвітчизників "восточніє россіяне" і "западніє россіяне", а вживає одне просте слово "россіяне", незалежно чи мова йде про Мордовію, Якутію, Чечню, чи будь-яку іншу національну меншину?", - запитав Ющенко.

"Я пригадую, як президент Класневський з ранку до вечора твердить одне: поляк еден".

"Чому ж нас влада робить різними? Вона робить це з єдиною метою: якщо ти успішно не поділиш Україну, якщо ти уважно не вивчиш ту карту, яку поширює мій опонент, ця влада - про три сорти українців - і ролики крутить, починаючи від Донбасу до Західної України... Щоб цей туман, ця дурниця запала в голову моєму народу", - продовжував лідер "Нашої України".

"Але хто завжди обернеться лбом до того, хто його творить", - попередив Ющенко.

"Українську націю не розділить ні мова, ні історія, ні інтеграція, ні релігія", - додав він. - "Правда ходить обома берегами Дніпра. 31 жовтня українська громада довела: Україна - це єдина держава, це єдиний народ, і кандидатів своїх вони підтримують як на сході, так і на заході", - вважає Ющенко.

Він попередив про наслідки розколу нації, зокрема економічні.

"Коли ми розділені, влада може вкрати в нас за одну ніч "Криворіжсталь", де різниця між кращою і гіршою ціною складає 5 мільярдів. І ми будемо слухати 12 місяців байки цього уряду, який говорить, що немає 2,5 мільярда на соціальні виплати, що не можна підняти мінімальну зарплату", - зазначив він.

Ющенко знову повернувся до теми корупції, зазначивши, що якщо ще декілька років так триватиме, то Україна обжене навіть Гондурас, який зараз лідирує в цій позиції. І ще раз наголосив, що для зміни внутрішнього життя України потрібна зміна влади.

За його словами, саме розділяюча політика нинішньої влади призводить до того, що незаконно приватизуються такі гігантські підприємства, як "Криворіжсталь", у кандидатів в Президенти крадуться голоси, а близько 3 млн. громадян позбавляються конституційного права на волевиявлення (саме ця кількість громадян не змогла проголосувати 31 жовтня за різних причин, однією з головних були різноманітні неточності у списках виборців). "Це - відповідальність нинішнього уряду, починаючи від ЖЕКу і закінчуючи Прем'єр-міністром", - сказав кандидат.

В.Ющенко хотів продемонструвати своєму опоненту незаповнені протоколи з підписами членів комісій та "мокрими печатками", яких, за його словами, опозиція має сотні. "На цих виборах влада пішла не проти опозиції. Влада пішла проти народу", - підкреслив В.Ющенко.

Водночас, В.ЮЩЕНКО висловив переконання, що переможе в другому турі, а після 21 листопада Україна зміниться на краще.

В.Янукович почав зі слів: "Що стосується внутрішньої політики - її треба змінювати, а для цього змінювати якість влади, тобто робити владу новою. Ми будемо робити це поступово. Треба зробити так, щоб влада працювала на суспільство".

Він поставив своєму опоненту риторичне запитання: "Так хто ж таки працював всі роки незалежності при цій владі, пане Ющенко? Ви працювали у Нацбанку, в уряді".

Янукович заявив, що недовіра до влади - це наслідок дій Ющенка за його роботи на державних посадах. "Якщо подивитись на недовіру до уряду - це Ви зробили, шановний пане Ющенко. Коли я працював у регіоні, я був здивований: коли ж вони нахапаються, коли ж це завершиться, коли вони подумують про державу і про український народ. Я впевнений у тому, що ви - збанкрутілі урядовці, які вирішили повернутися до влади. Народ вам ніколи не дозволить це зробити, бо народ ніколи не повернеться до тих принизливих часів", - додав кандидат на пост Президента.

"Коли Ви кажете, що Ви опозиціонер, - це викликає сміх, оскільки опозиція - це комуністи, опозиція - це Вітренко. У Вас була можливість використати і показати на що ви здатні, в тому числі і у внутрішній політиці", - підкреслив прем'єр. "Ви - збанкрутіла влада, а не опозиція", - додав він.

Він заявив, що коли Ющенко працював головою уряду, запозичення брали під 18%, уряд Кінаха брав під 11,8%, а "мій уряд взяв запозичення під 5,3% на 7 років".

"І ми не підняли зовнішні борги, а ви підняли зовнішні борги - ви зникли... Поставили за мету дурити суспільство і при цьому ще поминаєте про Бога!"

"Ви збанкрутілі урядовці, збанкрутіла влада, а не опозиція. Завдяки вашій політиці Україна стала бідною", - заявив Янукович.

Янукович вирішив "трошки запам'ятати" Ющенку про те, кому його уряд продав обленерго. "Коли Ви поїхали в Лондон і продали іноземним покупцям, і поставили країну у залежність", - заявив Янукович.

"Не беріть гріх на душу, говоріть правду - ми добре все пам'ятаємо, коли бу-

ли відключення електроенергії, коли не було світла... Коли ви кажете, що ви патріоти, навпаки, ви - не патріоти. Ви поставили державу у залежність, коли підписали закриття ЧАЕС! Що ми отримали допомогу від цього?"

Янукович вважає, що його опонент винний і в проблемі податку на додану вартість.

"Коли Ви кажете про ПДВ, Ви теж совість майте. Ви ввели цей податок. Саме Ви накопичили борги, які мій уряд отримав і шукав шляхи, як розрахуватись", - сказав він.

"Всі знають, що це був самий кримінальний податок. Треба було робити "відкати". І ви робили це. А ми ліквідували заборгованість в 8 млрд. і перейшли на автоматичне підшкодування цього податку", - додав він.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

"Перше, про що я хотів би сказати, - вона не повинна підривати українську економіку, а їй сприяти. І сприяти в цілому життю нашої держави. Тому я б її розділив на відносини з Росією і Європейським Союзом, і розбудову майбутньої системи безпеки", - розпочав Янукович свій виступ щодо позицій у зовнішній політиці.

На його думку, Україні - "експортно-орієнтованій державі... треба будувати стосунки з такими могутніми партнерами, як США, Китай і іншими державами в світі, які є нашими надійними партнерами".

"Що стосується Росії, ми останнім часом робимо багато, щоб ці стосунки значно покращити, і на цій основі збудувати сильну економіку. Створення єдиного економічного простору - це крок в майбутнє, щоб ми вже найближчим часом мали можливість не зменшувати, а тільки збільшувати рівень економіки", - продовжив Янукович.

Він додав, що попереду - розбудова відносин з Білоруссю, Казахстаном, "і все, що передбачає сьогодні єдиний економічний простір".

"В цих питаннях є питання, як кажуть, людські - це режиму, наприклад, перетину кордонів, ці питання ми також передбачаємо", - сказав кандидат від влади.

За його словами, це стосується і питання подвійного громадянства. При цьому, підкреслив Янукович, "це не означає, що це питання стосується тільки Росії - це питання стосується і інших громадян".

Він вважає, що рішення про отримання подвійного громадянства мають приймати самі громадяни, а регулюватися це буде двосторонніми договорами з іншими державами.

При цьому він підкреслив, що такі питання вирішуються на референдумах, як і питання надання російській мові статусу офіційної мови.

"І якщо я чую, що мої опоненти кажуть, що коли ми підпишемо, вас візьмуть в армію і відправлять в Чечню... Я відповідаю - а не означає це, що громадянина Канади, котрий хоче прийняти громадянство України, також заберуть в армію в Чечню? Це смішно", заявив Янукович.

"Що стосується наших стосунків з ЄС. Ви знаєте, що в Україні зараз росте рівень життя. І коли ми його піднінемо до рівня європейського, тоді ми будемо мати умови європейські у нашій державі", - продовжив він.

Останні роки, вважає Янукович, Україну "приником манили, казали одне, а застосовували до України подвійні стандарти". "Таких прикладів було багато.

Один з них - надання державі статусу держави з ринковою економікою, який нам обіцяли останні два роки, так і не дали. А відповіді ми чіткої не отримали, на жаль".

Тому Янукович пропонує у відносинах з ЄС таку модель - "це 2-3 - річні угоди, і підведення підсумків".

Янукович торкнувся питання розбудови системи європейської безпеки. Він вважає, що треба "будувати і реформувати Збройні сили і робити нашу армію боєздатною" при "використанні воєнно-промислового потенціалу, котрий весь час знищувався, доведений до останньої межі".

"Тобто ми готові, Україна разом з європейськими державами, разом з Росією, розглядати питання спільної системи безпеки. Це нас хвилює, ми повинні забезпечити, щобі наші громадяни себе відчували в небезпесі... в безпеці", - помилився і виправився Янукович.

Говорячи про вступ України до Світової організації торгівлі, Янукович підкреслив, що до цього "ми повинні відноситись дуже виважено".

"Мені часто задавали це питання, особливо селяни: "А коли ми будемо в Світовій організації торгівлі? Що з нами станеться, ми ж неконкурентоздатні".

"Я з вами згодний, дорогі друзі, що ми не повинні бігти зараз нікуди. Треба йти, не поспішаючи. Мета вступу до Світової організації торгівлі залишається, але нам треба переглянути ще ті протоколи, які підписали наші попередні... Бо ті умови, на яких підписані протоколи, вони викликають в нас питання. Ми не зовсім згодні з такими підходами", - заявив Янукович.

Він порівняв ці угоди з угодою про закриття Чорнобиля, коли Україна дотримується умов угоди, а країни-партнери її порушують.

"Ми обов'язково в нашій зовнішній політиці повинні пам'ятати про наші потреби. І коли ми кажемо - що таке внутрішня, і що таке зовнішня політика... Внутрішня політика - це коли підприємства працюють, люди становляться багатіше, долгов чи боргів - менше, і воровать чи красти все трудніше".

"А зовнішня політика - це коли ми зберігаємо інтереси нашої держави і громадян на нашій зовнішній орбіті по всіх напрямках", - завершив свій виступ щодо зовнішньої політики Янукович.

В.Ющенко не зміг не відреагувати на репліки свого опонента. Він закликав Януковича, "або користуватися перевіреними даними, або говорити тільки правду".

Він знову відволікся на економіку і спростував закиди Януковича. Водночас Ющенко звинуватив його в накопиченні боргів на майбутнє. Зокрема, він розповів про доповідню з податкової про борги з відшкодування ПДВ в обсязі 7,5 мільярда гривень, тоді як доходи забезпечувалися через приріст боргів держави.

Ющенко звинуватив Мінфін у приховуванні реального стану справ та наголосив, що за такої політики бюджетна криза не за горами.

На закиди про бартер Ющенко нагалав Януковичу, що, коли його уряд боровся з бартером, Янукович запровадив на Донеччині 90% бартер між шахтарями й енергетиками. І було там 180 мільйонів боргів - найбільші по Україні.

І відстоювати права донеччан Ющенку довелося з "боями". "І ми не допустили, щоб Донбас розікрали".

А про приватизацію обленерго Ющенко сказав Януковичу: "Вибачте, ті сім, які приватизували до нас, там взагалі ніхто не знає, хто ними володіє. Бо їх приватизували на безконкурентній основі. Тоді як на ті обленерго, які приватизували при мені, було по 4 претенденти".

Відповідати на закиди Юшенка Янукович вже не став, бо в нього не вистачило часу. Тому В.Ющенко продовжив свій іспит про зовнішню політику.

"Я переконаний, що нинішня влада не має осмисленої й найголовніше - послідовної зовнішньої політики", - сказав Ющенко.

"Влітку влади юрбою їде до Брюсселю і присягає Євросоюзу та європейським цінностям, а взимку, напередодні опалювального сезону, тією ж юрбою їде до Москви. Плаче, що там не приймають нас, і клянеться чи присягає ЄЕПу чи іншим міждержавним угодам", - додав він.

"Це політика візантійського типу, політика "або-або". Рано чи пізно, будь-яку країну, яка її сповідує, вона приводила до краху. А крах заключається в простому - ми втрачаємо, друзі, і на Сході, і на Заході", - сказав Ющенко.

Він нагадав, що якщо 7 років тому Україна до Росії надіслала 38% свого експорту, то через політику нинішньої влади об'єм експорту з Росією сьогодні складає приблизно 18%.

Ющенко також відзначив, що зараз інвестиції в Україну складають приблизно 600 мільйонів доларів на рік, тоді як у Росію вкладають 3,5 мільярди, у Польщу - 7 мільярдів на рік.

"Влада нам відповідає - ви знаєте, от Європа нас не хоче. Я вас запитую, друзі мої, а ви захотіли б мати партнером корумповану владу, ви б захотіли бачити своїм партнером країну, в якій тіньова економіка сягає 55%, де немає ознак нормальної, прозорої, конкурентної економіки?", - запитав він.

"Ви б захотіли бути партнером країни, де не працює закон? Де ваше право ніщо? Телефонний дзвінок з Адміністрації Президента чи з Києва, чи з області, чи з Кабінету Міністрів набагато важливіший цілої копії українських законів? Ви б хотіли мати партнерство з такою країною? Звичайно, ні", - додав він.

"Ніхто не хоче, окрім нинішньої влади, жити "по поняттях". І це треба нам засвоїти", - сказав Ющенко.

Він наголосив, що відносини з сусідами повинні носити принципово стратегічний характер - чи мова йде про Схід, чи про Захід, але при цьому залишатися проукраїнськими.

Радя тебе перли в душі сію,

Радя тебе мислю і творю -

Хай мовчать Америки й Росії,

Коли я з тобою говорю! - нагадав Ющенко вірш Василя Симоненка.

"Отже, нам не вигідно втрачати ринок Росії, але буде велика помилка, якщо ми не сядемо на той поїзд, який веде Україну до європейського ринку, де знаходиться один із самих об'ємних ринків світу, де знаходиться один із самих платіжних покупців світу", - наголосив лідер "Нашої України".

Він назвав перші свої кроки в зовнішній політиці:

Перше, вивести українські війська з Іраку, бо вони "достойно" там виконали свою місію. Друге, максимально спростити процедуру перетину кордону з Росією і Білоруссю.

Водночас ідеї про подвійне громадянство, про "статус русского языка" Януковича Ющенко назвав популізмом.

"Тому, давайте не бісером розсипатися, не обіцянками зирзай займатися за тиждень до виборів, давайте робити свою справу. Я стверджую - зовнішня політика України буде прозорою, зрозумілою, відповідальною і послідовною. Головний пріоритет - це пріоритет державного українського інтересу", - закінчив виступ Ющенко.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ВІКТОРА ЮЩЕНКА

"Не за горами 21 листопада. Власне уже сьогодні в українську домівку стукає цей день і постає одне просте і коротке запитання: яку ти особисто Україну обираєш?"

У нас з вами є варіанти лише двох відповідей. Або я обираю Україну таку, яка вона є, як мій опонент говорить, що ріки повні молока, що в нас нема безробіття, що у нас достойна зарплата, що у нас немає 5 мільйонів українців за кордоном... Бідна, безправна, знедолена країна. Країна, у якій двом третинам нації не доступні медицина, освіта. Країна, у якої корумпована влада. Це один вибір.

З іншої сторони, ми можемо обрати Україну демократичну з вільною, я хочу підкреслити, заможною людиною.

Іншими словами, ми можемо жити або "по поняттям", або вільно і демократично. Рано чи пізно будь-яка нація дає відповідь на цей виклик. Я переконаний, що 21 листопада моя нація буде мужньою, мудрою і дасть правильну відповідь.

Україна для нас не ділиться на схід та захід, по мові і по церкві. Україна не ділиться на політичні кольори. Є влада, і є народ, який знаходиться до влади в опозиції. Є злодії і чесні люди. Я дуже хочу, щоб 21 листопада чесні люди якраз були вкупі.

Я радий бачити біля себе Олександра Мороза, Анатолія Кінаха, я радий бачити приплив потужних дружніх центриських сил українського парламенту, я радий підтримці братів Кличків, я радий чути голос підтримки простих комуністів, я це чую в кожній області.

Я знаю, що у вас болить, дорогі громадяни, я знаю, що хоче моя країна. Ми знаємо, що робити.

Мною сформована стратегія для України, яка буде представлена урядом у парламенті України. Сформована, я вже говорив про це, програма перших ста днів роботи Президента. Нам потрібна демократична Україна і чесна влада.

Я хочу, щоб сьогоднішні дебати, принаймні, мали хоча б один результат. Кожен із тих, хто сьогодні мав можливість стати сильнішим... Це стосується особливо мужчин, яких я прошу підняти голову, розправити плечі і запитати себе: чи ми козацького роду, хлопці!

Щоб кожний пам'ятав 21 листопада одну заповідь, одинадцятку - написану чи не написану - на скрижалях Мойсея: "Не бійся!" Піди на вибори! Голосуй і захищай свій голос від банди, яка називається українською владою!

Щоб кожен з нас після сьогоднішніх дебатів зрозумів, доля України, друзі, знаходиться лише в наших руках. Вона не виписується, ця перспектива, в творах чи інших місцях.

Без нас вибори не відбудуться, ви є - унікальний учасник, кожний, цих виборів".

Завершуючи свій виступ, Ющенко розповів анекдот.

"В одному літаку за кермо сіли сліпий командир і штурман. Вони включили двигун, тумблери. Літак гуде, мчить по льотній смузі. Налякані пасажери дивляться в іноміатор, а там бетонна стіна в кінці аеропорту. До неї залишається 500 метрів, 400, 300, 200. І тут люди в салоні літака закричали. На цей крик сліпий командир потягнув на себе штурвал, і літак полетів. Тоді ж, коли усі заспокоїлись, в повній тиші сліпий каже: "Слухай, колись люди не закричать, і ми все-таки вріжемося у ту стіну", - розповів Ющенко.

"Шановні мої виборці, давайте не чекати, коли ми вріжемося в ту стіну. Давайте міняти сліпих командирів".

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

"Дорогі друзі, шановні телеглядачі! Я заключне слово буду казати російською мовою.

Я в великій політиці неповних два роки. Господин Ющенко в великій політиці з 1993 року - 11 лет. Ви маєте можливість порівняти: що зробив я за два роки і що зробив господин Ющенко за 11 лет. Ви, напевне, убедились, що кампанія мого опонента була побудована на бранных, на сплошній лжі, на неправді і запугуванні.

Україна бачила багато бранных і лгунов за всі роки незалежності. Але вона ніколи не бачила спроби на бранные захопити владу. І ми повинні бути готові, що нам будуть продовжувати подавати (пауза, дивитися на аркуш) таку інформацію.

Я ще не во всем розібрався за ці два роки в правительстві. Але я розберусь і зроблю все, щоб виправити всі ті помилки, які були допущені за всі роки незалежності.

Я це вам обіцяв і я це зроблю.

Я відповідаю на кожне ваше лист, яке я от вас отримав - к сожалению, їх дуже багато. Я б хотів сказати Вам, пан Ющенко: для Вас будь-яка влада преступна, якщо вона не належить Вам особисто.

Я знаю, що та ложь, якою Ви все время практично апеллювали, всі ці два роки, з тих пор, як пішли з влади, - вона дуже легко розбивається.

Чому Ви не розповідаєте про своїх "подвигах" в кавичках? Чому Ви не розповідаєте про гроші олігархів, які разом з вашими партнерами пішли невідомо куди з "Градобанка"? Ці люди вже сидять!

Чому Ви не розповідаєте про своїх партнерів, з якими Ви перегнали валютні резерви на Кіпр і принесли збитки більше 20 мільярдів?

У цей момент Ющенко намагається перервати Януковича: Віктор Федорович, о чому ви говорите?!

- Ну да, ну це теж. Все це єсть олицетворение тієї частини влади, яка по-настоящему єсть преступною. І Ваша подруга Тимошенко, яка знаходиться в міжнародному розшуку.

Для мене завжди були авторитетом ті люди, з якими я прожив всю свою життя. Те, які були поруч зі мною. Моя сім'я, моя жінка, з якою я прожив 32 роки, мої друзі. І ті люди, з якими я працював. Це моя опора. Тому вони чітко представляють, що все, що Ви говорили про мене, - це просто нагла ложь.

Я, як віруючий чоловік, а ви часто говорите про мораль, я часто звертався до Бога, щоб Бог простив Вас за Ваш гріх. І я ще списував, що Ви, можливо, в безглуздом стані, і Ваші емоції, як Ви сказали, Вами керують. І я б хотів - дуже б хотів - щоб Ви по-людськи мене зрозуміли.

Я отримав благословення старців на Афоні в Єрусалимі і тут на Україні. І без благословення я б не пішов в Президенти. Я почувував підтримку людей.

Нова влада вже прийшла, Віктор Андреевич! Ви це просто не помітили. І вона вже почала працювати. І треба розуміти, що вона вже не піде. І немає способу її видавити!

І я абсолютно впевнений, що майбутнє у нас - це не легка прогулянка. І ми знаємо, що працювати треба круглодобово. І ми працюємо. І всі прості люди знають, що тільки своїм трудом можна заробити своє майбутнє. І я вірю в нашу

общую победу. И я верю, что Украина победит".

В.ЮЩЕНКО ЗАДОВОЛЕНИЙ СВОЇМ ВИСТУПОМ НА ТЕЛЕДЕБАТАХ З В.ЯНУКОВИЧЕМ

Кандидат на пост Президента України В.Ющенко задоволений своїм виступом на теледебатах з кандидатом на пост Президента України В.Януковичем, але вважає, що їх організацію можна було продумати краще.

"Це, звичайно, перемога!" - так відповів В.Ющенко на запитання журналістів щодо своєї оцінки дебатів.

Водночас, В.ЮЩЕНКО висловив невдоволення тим, що під час дебатів опоненти так і не змогли обмінятися запитаннями і відповідями.

В.ЯНУКОВИЧ ЗАДОВОЛЕНИЙ ТЕЛЕДЕБАТАМИ З В.ЮЩЕНКОМ

"Я вчора отримав задоволення, тому що зміг сказати все, що хотів, В.Ющенку", - сказав прем'єр журналістам 16 листопада в Києві.

За його словами, він був щирим і сказав виборцям все, що думав, оскільки "ми живемо на одній землі, і як нам жити далі, ми повинні думати разом".

ДЕБАТИ ЮЩЕНКА ТА ЯНУКОВИЧА

20 грудня 2004 року

ВСТУПНЕ СЛОВО

Ющенко:

Дорога громадо, дорогий український народ, перш за все хотів би привітати з початком новорічних свят, вчора було прекрасне християнське свято святого Миколая, я сподіваюся він зайшов у кожную родину, кожную хату, тому що я переконаний, що український народ був особливо чемним, він виборов свободу, виборов своє право жити в чесній і демократичній країні, чесним громадянином.

Тому я сподіваюся, що вчора кожному громадянину, незалежно від віку, святий Миколай поклав під подушку те, що він заслуговує.

Тепер по суті. Для мільйонів людей, які дивляться теледебати, виникає запитання, чому ці хлопці знову на телебаченні і знову ведуть дебати, невже одних дебатів недостатньо, щоб вияснити основи економічної, соціальної і зовнішньої політичної ситуації в Україні: я переконаний, є одна причина, що звела нас сюди, - це те, що результати виборів 21 листопада були вкрадені, 3 млн. голосів, моїм опонентом і його командою. Тому виникає питання, що відбулося 21 листопада, чому у листопаді місяці так голосно говорив на майданах народ.

Що їх змусило вийти на те? Я переконаний, коли ми говоримо про тотальну фальсифікацію, це не те, що в Донецьку після 20 години вечора було вкинуто 0,5 мільйона голосів, це не те, що в Миколаївській області 350 тисяч було вкинуто за рахунок голосування на дому і відкріпними талонами, це навіть не те, що по всій Україні 1,3 мільйона голосів по технології відкріпних талонів украдено.. Чому? Бо в нас хотіли вкрати майбутнє!

Це головне, і дякуючи Верховному Суду і Верховній Раді, які прийняли політичне і правове рішення, і поставили крапку над цими зловживаннями. І в результаті уряд пішов у відставку, який був центром фальсифікації, ЦВК пішов у відставку, тому що допустив махлювання, Генпрокурор пішов у відставку, пішов у відставку керівник штабу опонента, іншими словами можемо сказати: правда восторжествувала!

170 кримінальних справ, які завела прокуратура по керівниках дільничних комісій, це теж додасть слово закону у цей процес. Ми повинні пам'ятати, що рушійні сили цього процесу були не партії, а народ, який не хоче жити в країні, якою керує кримінальна влада, де 55% економіки в тіні, яка працює на 3-4 родини, де сваряться з незалежною судовою системою, де хотілося б мати свободу слова, а не темники Адміністрації Президента.

Якщо говорити коротко, народ сказав одне - він не хоче жити у закритому акціонерному товаристві, яке називається Товариство Януковича, Кучми і Медведчука.

Я люблю, шановні друзі, всіх, і тих, хто з оранжевими, і з синіми кольорами! Оранжевий - це колір перемоги, бо коли навіть донецький "Шахтар" одів оранжеву форму, він почав вигравати.

Дякую за увагу!

Янукович:

Уважаемые соотечественники, Виктор Андреевич, я хотел бы несколько

слов сказать, что Ваши обвинения в мой адрес и в адрес моих избирателей, которые проголосовали 21 ноября, не дают возможности в таком формате оптимистично смотреть в наше совместное будущее.

Я хочу обратиться к избирателям Украины и очень коротко сделать такой короткий ракурс в историю. Она у нас небольшая, но очень яркая. С тех пор, как была разрушена большая страна Советский Союз и мы начали строить независимую Украину, у нас у всех было много горя и много беды, я неоднократно говорил, мы с вами и каждый в отдельности, каждая семья, каждое предприятие искали возможность, как выживать в этой жизни.

Я уверен в том, что не благодаря той власти, которая была за эти годы на Украине, а скорее всего вопреки этому, мы выживали, сопротивляясь разрушительной силе инфляции, катастрофическому снижению уровня жизни наших людей, и мы, многие из нас, потеряли надежду на будущее.

Так или иначе, кого-то из нас, как говорят, судьба миновала от большой беды, но многих она затронула, и несправедливость этого времени, и многие вопросы мы адресовали власти, я не хочу сказать, что в эти годы власти все время было плохо. Нет.

Были, особенно на местном уровне, возможности решения различных вопросов, и их использовали власти. Были и правительства, которые сопротивлялись, решая вопросы, но мы с вами знаем, что за эти годы практически каждый год менялись правительства.

Оставалась борьба открытая, которую мы не понимали, на всех ветвях власти, как говорят, наверху, и это недоумение, оно сохранилось и по сей день, и с этим недоумением мы дожили до сегодняшнего дня.

Действительно, та несправедливость и коррупция в высших эшелонах власти и на местах заставляла нас думать о том, что действительно забывают о том, что есть люди, есть украинский народ... И я не могу не согласиться с Виктором Андреевичем, что очень часто складывалось именно так, что какая-то группа организованных людей работала на себя, забывая часто об украинском народе.

Но общими усилиями мы строили нашу экономику. Мы каким-то образом выходили из этой сложнейшей ситуации, и мы дожили до этих выборов.

Что на этих выборах произошло... Мы с вами свидетели того, что, действительно, власть, которую представляет Президент Кучма, объединилась с представителями так называемого оранжевого путча. И, практически, сделав свое дело, приняла противозаконные решения, которые были направлены и против украинского народа, и против той части избирателей, которых принятыми решениями фактически лишили возможности голосовать во втором туре.

Я говорю об этом, дорогие мои, с большим сожалением. Что те представители, которые вышли на Майдан, они жили с этой революцией в душе, и я с ними согласен. Присоединившись к этому народному возмущению, многие считали, что надо изменить власть. Я с вами абсолютно согласен, и я буду вместе с вами.

Я призываю Виктора Андреевича сегодня обсудить вопрос, как нам совместно решить очень важный вопрос, как не допустить, чтобы и этот тур выборов был сорван, чтобы эта старая власть опять нас с вами учила, как нам дальше жить.

Вот эта проблема. Она существует, и я вас приглашаю, чтобы мы эту проблему, объединив усилия, не допустили срыва этого тура выборов. Чтобы украинский народ мог действительно излить свою волю и избрать того Президента,

якогого он видніє. І ми вместе с нами этот режим, как говорят, отправили в отставку и таким образом поздравили украинский народ с Новым годом.

Після вступного слова кандидати перейшли до запитань-відповідей.

ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ

Ющенко:

Мене здивувала Ваша остання частина промови. Ви ж єдиний кандидат від сьогоднішньої влади. Вас же висували у кабінеті Президента Кучми. Ви ж є Кучма три, Ви його краща дитина. Ви сьогодні таке говорите про Президента. Не пийте в криницю, з неї прийдеться ще пити.

Але моє запитання не в цьому. Вся країна була обвішана Вашими біг-бордами, де було написано, що Ви надійний і послідовний. Ви подаете бюджет на 2004 рік з мінімальною зарплатою 237, через два тижні відкликаєте і ставите 205.

Потім за місяць до виборів пенсіонерам даєте надбавку. Роблячи бюджет 2005 року, Ви про цю надбавку забули і ні копійки не передбачили для підвищених пенсій.

Звичайно, ми виправимо у парламенті, і українські пенсіонери будуть отримувати ту пенсію, яку вони сьогодні отримують. Ми знайдемо кошти, які не заплановані, які ведуть до дефіциту бюджету.

Але я хотів би, Вікторе Федоровичу, як економіст, зрозуміти природу Ваших помилок: чи це помилки непрофесійності, чи це просто одвертий обман виборців.

Янукович:

Ну, по-перше, що стосується кращого сина, мабуть, це речення більше підходить до Вас, і Ви останнім часом вели переговори і домовлялися, як проходити нам ці складні переговори, саме з Президентом Кучмою.

Але я хотів би нагадати, що за мене проголосувала більша половина моїх виборців, за Вас також проголосувало багато виборців. І якщо ми не домовимося з Вами, як нам далі жити в цій країні, то може статися, що виберуть когось із нас, як кажуть, неповноцінним президентом чи президентом однієї частини України. Це питання, на яке треба дати відповідь обов'язково, - прийде такий час.

Але я не про це хотів сказати. Я впевнено кажу, що мій уряд зробив свою справу, і за ці 2 роки було значно підвищено рівень життя людей. Було підвищено зарплати як в 2003 році, так і в 2004, були підвищені пенсії, стипендії, і саме соціальна спрямованість мого уряду дала можливість мені отримати цю величезну підтримку в українському суспільстві, яку ми отримали вже в другому турі.

Зараз, коли вже люди отримали пенсії і вони вже почали до них звикати, і це досягнення ставити під сумнів, що хтось їх може змінити... Якщо Ви ставите під сумнів, Ви скажіть, якщо Вас оберуть, Ви не будете платити.

Я кажу і казав, що ми будемо тільки платити пенсію, яку ми призначили, і будемо робити тільки розмежування по умовах роботи пенсіонерам. І це моя принципова позиція, бо я знаю, що таке бідність. Тому це питання у мене вирішене, і я твердо даю Вам на це відповідь.

Вікторе Андрійовичу! Я хотів би задати Вам невеличке питання, але воно дуже принципове для мене. І під час, і до виборчої кампанії був величезний вплив громадських організацій закордонних, які цікавилися чесними виборами.

Але ці організації не тільки цікавилися, вони перераховували кошти, і за рахунок цих коштів був величезний вплив на виборчу кампанію. Повага до парт-

нерів - це одне питання, друге - це повага до українського народу. Я хотів би, щоб ніхто не втручався.

Чи погоджуєтеся, що треба прийняти закон, який би регламентував втручання закордонних громадських організацій в наші внутрішні справи.

Ющенко:

Я думав, що Ви все-таки відкрито скажете - чи фінансувався я за рахунок коштів Росії чи Америки. Я маю честь - оці руки ніколи нічого не крали, не свого я ніколи нічого не брав.

Я знаю, що в цьому житті приходиться дуже дорого платити за все, що є гріхом. Я не судимий, я веду чесне життя, і коли мені дають запитання в різних точках про американські валянки - мене це принижує.

Подивіться в очі цих людей, які стояли на Майдані. Хіба очі ті говорять, що вони вийшли за десятку? Там стояли люди, заробіток яких в один день вищий від мого бюджету виборчої кампанії. Вони стояли за совість - вони не хочуть бандитської влади.

Тому я солідарний в одному: пора вже дійти до того, щоб українського Президента обирали не в Москві.

І ті вояжі чи в Крим, чи в Москву принижують будь-якого кандидата від незалежної України. Це питання відноситься і до Москви, і до Брюсселя, і до Варшави.

Я переконаний, що ми маємо країну, яка може вибрати власною волею свого Президента. Якщо для цього треба прийняти якісь формальності додаткові - я на це погоджуюся. Головне - щоб не крали голосів.

Ви все-таки по бюджету не дали відповідь - уряд, який думає про пенсію, він спочатку підіймає зарплату. А в зарплаті уже оформляється фонд, який іде на пенсію. Ви почали зі зворотнього.

Коли Ви говорите, що люди будуть отримувати пенсію, - Ви помиляєтеся. Люди будуть отримувати надбавку. Бо прорахунку по жодному пенсіонеру досі не зроблено. Тому давайте домовимося: ми говоримо про нову пенсію чи про надбавку, яка буде існувати і в наступному році.

А моє питання таке: коли я прийшов прем'єр-міністром, проблемою номер один, попри соціальні борги, була тема зовнішнього боргу. Це удавка, яка привела до дефолту. Тому в 2000 році команда, яка була і в уряді, і в парламенті, домовилася, що більше дефіцитного бюджету не буде. Це забирає можливість у дітей.

Скажіть, Ви свідомо позали на наступний рік проект бюджету, де дефіцит найбільший за сім років - при тому, що ми маємо найвищі темпи економічного росту. Це професійність? Це послідовність? Що це за парадокс?

Янукович:

Виктор Андреевич, у меня впечатление, что Вы живете в мире абстрактных цифр. Вы не представляете, что экономика делается в селе, в пеху на заводе, на предприятии.

Если посмотреть на реальную экономику, она говорит, что в реалиях мы имеем серьезное повышение ВВП. На основе этого у нас выросли зарплаты. В 2003 году на 24%, в 2004 - на 27%. И это явилось базой повышения социальных выплат.

По пенсиям - Вы же прекрасно понимаете, Вы же принимали закон об ограничении размера пенсий на выплату льгот и субсидий. Вы должны это хорошо знать. Если бы мы подняли пенсии до 284 гривен, мы бы сразу обрезали льготы

и субсидии. Поэтому мы сделали надбавку.

Как только будут сделаны изменения в законе об ограничении уровня минимальной пенсии, которая влияет на выплату льгот и субсидий, - эти деньги из бюджета спокойно перечисляются в Пенсионный фонд и выплачивается уже пенсия - не надбавка.

Чтобы выйти на 284 гривны пенсии, нам надо поднять уровень зарплаты приблизительно до 920 гривен. Когда мы выйдем на этот уровень? К концу 2005 года мы можем выйти на этот уровень. Это динамика той экономики, если мы будем иметь в 2005 году ВВП на уровне 400-405 миллиардов гривен.

Это все экономические расчеты. Я прожил все время в реальной экономике, проработал на предприятии, в области и уже здесь в правительстве.

Я хочу вернуться к первому вопросу. Вы согласны, что нам с Вами надо реально смотреть, как нам объединить Украину? Вы согласны с тем, что у нас есть проблема срыва этого тура выборов? Вы согласны с тем, что мы должны исправить несправедливость из-за закона о выборах Президента, чтобы наши люди, инвалиды, ветераны, которых незаконно обидели, нарушив Конституцию?

Учесть ошибки, которые сделают и которые позволяют сорвать выборы, и мы будем с Вами идти дальше на дестабилизацию? Вот этот вопрос меня очень волнует.

Ющенко:

Давайте чітко сформулюємо, що було ключовим механізмом фальсифікації 21 листопада. Відкріпні талони. З Донецька десятки ешелонів організували, щоб вийшли на Західну Україну, проголосували там і там. Результат фальсифікації - 1,3 мільйона голосів. Ми хочемо такою дорогою пройти? Ні. Тому новий закон говорить: відкріпні талони працюють в межах однієї області, там фальсифікуйте, скільки хочете.

Кали мова іде про голосування на дому. Вікторе Федоровичу, невже Ви вважаєте, що в Миколаївській області проголосували на дому 35%? Ні! Автомобілів не вистачить, бюджету не вистачить, щоб таке голосування забезпечити. Це була публічна крадіжка голосів.

Тому, коли мова йшла в новому законі про голосування на дому, дали преференцію одній категорії - інвалідам I групи. Дільничні комісії зобов'язані своїм автотранспортом інші категорії інвалідів доставити до виборчих діляниць. Закон дає відповідь, як забезпечити голосування всіх..

Формування комісій паритетне, 50% на 50%, дає відповідь, як уникнути ситуації, коли у Вас 21 листопада було 5 членів комісії - у мене один. Завдячуючи цьому закону, це дозволить урівняти наші можливості. Я переконаний, в Донецькій і Луганській областях чистота голосування буде набагато краще.

Ющенко:

Кали Ви пояснювали, що на встановлення мінімальної зарплати не вистачає 3 мільйонів зарплати, і не дали з січня поточного року зарплати 237 гривень, і в цей час крадеться "Криворіжсталь" - комбінат, який створювали 4-5 поколінь з Росії і Казахстану, виявляється, що там одна третя Ваша в цьому пакеті. І як так, що краща ціна, яку назвали росіяни і індійці, і гірша ціна, яку заплатив зять президента, з яким Ви воюєте в блоці і з яким купили "Криворіжсталь", відрізняється на 5 мільярдів, ту суму, якої не вистачає, щоб виплатити зарплату?

Янукович:

К сожалению, Виктор Андреевич, Вы не отвечаете на мои прямые вопросы,

которые я Вам задаю. Я уверен, что сегодня у нас есть реальная возможность определить будущее страны.

Сегодня есть большая тревога в обществе и люди ждут ответа на главные вопросы, как жить дальше. На Ваши вопросы, Виктор Андреевич, я неоднократно отвечал, говорил и сейчас повторяю, что сегодня реальная экономика на подъеме, и мы можем ее удержать. И удержать уровень жизни наших людей, при одном условии - что будет политическая стабильность и не будет разделения общества.

Если Вы прекратите договариваться с третьим игроком, который есть еще в нашей стране, и если мы нормально сядем и поговорим - у нас есть расхождения и они принципиальные, каждый из нас отстаивает свою позицию на улучшение жизни страны.

Так или иначе, будем искать компромиссы, и будем находить, объединив усилия и во время этой выборной кампании, и после выборов. Нам нужно после выборов, независимо от того, кто победит, проводить форум национального согласия и дальше продолжать жизнь, чтобы люди спокойно жили.

Ведь те примеры, которые мы увидели во время этого оранжевого путча, они напугали. Многие регионы там, где я побывал, у людей огромная тревога... как Одессу можно выкинуть в море, как Донбасс колючей проволокой окружить? Я понимаю, что это эмоции, я понимаю очень хорошо, что у наших людей эта революция в душе зрела давно, но мы должны думать о будущем.

А будущее без нас не состоится... и будущее не в жонглировании картами, Вы говорите так, я могу сказать иначе.

Вы знаете прекрасно, что и в Западной Украине были фальсификации. Много было нарушений, и мы их зафиксировали, больше, чем Вы. Но я сегодня не упрекаю наших избирателей, они были жаркими сторонниками - моими или вашими, они хотели нашей победы.

Поэтому, Виктор Андреевич, будьте мужчиной! Давайте мы с Вами подумаем, какие могут быть социальные последствия от раскола нашего государства, которого мы не должны допустить. И на выборах мы с Вами должны договориться, провести спокойно выборы, прекратить давление, как говорится, не выводить людей ни с одной, ни с другой стороны... Мы должны в правовом поле жить, и только закон должен быть основанием для той или иной апелляции.

Поэтому я сегодня с Вами хотел бы этот вопрос обсудить. И второе, вопрос: как нам строить реальный сектор экономики, и не просто, как говорится, забивать гвозди.

Вы знаете, как работало Ваше правительство, и в каких условиях работало мое, там очень много людей, которых нужно уважать, с уважением относиться.

И наша главная проблема в кардинальной перестройке позиций, чтобы сегодня на верхних эшелонах власти, чтобы мы доверие с Вами могли выработать.

Я задаю вопрос. Вы готовы со мной сразу после Нового года вводить политреформу в жизнь, пригласить формировать нормальное правительство из тех людей, которых мы сегодня видим. Победите Вы, как говорится, я признаю, побеждаю я - Вы признаете, и мы работаем потом вместе над правительством, национальным согласием.

Ющенко:

Сказане слово можна подати красиво... Я Вам поставив запитання - а ви мені про погоду розповідаєте... Вибачте, я прошу Вас це врахувати. Треба, щоб наша полеміка була конкретною.

Вікторе Федоровичу, що нас з Вами роз'єднує? Різниця між словом і ділом. Чого ця країна зараз без нового Президента? З Вашої вини! Тому що фальсифікації робили Ви! Транзитний сервер не в мене стояв, а в Адміністрації Президента, де за його допомогою Ваш Ключов із Медведчуком десять днів дурили націю, хто є фаворитом.

Тепер ми говоримо, давайте не вживати відкріпні талони і голосування на дому, які принижували націю. Ви зараз штовхаєте мене в цю полеміку, який закон прийняла Верховна Рада - доцільний чи недоцільний.

Тепер по політреформі. Вікторе Федоровичу, я думаю, ми з Вами днів 10 назад вели полеміку до 3-х годин ночі, я запросив в окремий кабінет, щоб тільки мої і Ваші очі були, - давайте поговоримо про проблеми на середні перспективи.

Я Вас просив, щоб Ви пішли мені назустріч - підписати закон про вибори і формування комісій, нормально провести вибори, поставити на них крапку, мати нового Президента, який формує уряд по діючому порядку.

Відносно політичної реформи, Ви знаєте, за політреформу моя фракція голосувала. Ми поставили на кон позицію, яку ми раніше не підтримували, ідучи назустріч Вам, Вашій команді..

Янукович:

на користь державі ...

Ющенко:

...ми підтримали 4180, хоч це була не політреформа, а авантюра Кучми, Медведчука, Януковича. Із президентської піраміди - переробити на урядову.

Не дивлячись на це, ми підтримали проєкт і просили, щоб він вступив у дію з січня 2006 року, напередодні прийде новий парламент, з новими повноваженнями, які передбачені законом 4180. І я, і моя фракція підтримали те, що 2 роки не підтримували.

Вікторе Федоровичу, мене дійсно дуже дивує оця термінологія, яка звучить від Вас по відношенню до діючого режиму. Я повторю те, що я повторюю на кожному мітингу.

Проблема України не в ресурсах, не в дефіциті фінансів! Проблема України не в тому, що тут малокваліфіковані люди, малоосвітні! Ми маємо достатньо можливостей, щоб мати самий модерний ринок Європи тут. Чого інвестори бояться? Злочинної влади! Вибачте, я говорю про владу, не про опозицію говорю і не про людей. Злочинна влада.

В Росію вкладають три мільярди доларів, і у Польщу 7 мільярдів, в нас - еле еле 600 мільйонів.

Моє запитання до Вас. Я готовий повторити сьогодні, що головною проблемою для розвитку України є злочинний режим, вибачте, Кучми-Медведчука-Януковича. Достатньо доказів до цієї тези.

Але, я хочу Вас зараз запитати одне - чи Ви готові зараз, як послідовний політик, подивитись в очі народу і попросити вибачення за те, що Ви їх називали "козлами", а потім, здається, "оранженими крисами"?

Якщо навіть мова йде про півмільйона людей, але це є Україна. Якщо це мова йде про 10 мільйонів, але це теж Україна! Чому Ви даєте оцінку своїм опонентам, принизливу оцінку, яка ніколи не кличе до консолідації. Чи це позиція послідовного політика?

Янукович:

Дякую. Відповідаю Вам на це питання. На жаль, Вікторе Андрійовичу, Ви

нічого не зрозуміли, коли я казав про емоціональні деякі речі. В тому числі, я козлами називав зрадників.

Згідно із біблейськими висловами, козли - це зрадники, і є барани, вівці.

Коли мене почали тут з Майдану, з трибуни почали ображати дуже серйозно... Я не буду казати, Ви знаєте... Ви, мабуть, чули, що я сказав тоді, коли показували цей фрагмент - що я кажу, що коли мене вовком називають, це та тварина, яку я дуже поважаю, тому я вдячний, хай кажуть.

Але я кажу: "Тоді що я повинен відповідати, що це "оранжеві криси" чи як?" Так я відповів. Але я сказав, що всі образи, які лунали на мою адресу, навіть на адресу моєї сім'ї, моєї дружини, використовуючи слова такі, що...

У мене є дружина, як дружина... І коли її почали ображати, я на русском языке скажу, мне ее стало очень жаль, и это естественно. Я просто подумал, что если позволяют такие выражения... Меня успокаивали мои друзья, те, кто меня поддерживают, "ну Вы успокойтесь, Виктор Федорович, зато мы теперь хорошо знаем, что нашим президентом никогда не будет руководить жена". Хотя я ее, конечно, очень люблю.

Все оскорбления, которые были в мой адрес, и я это сказал в церкви перед иконой, что я всех прошу. И я это сказал, и сейчас повторяю...

Ющенко:

За крыс и козлов, Виктор Федорович.

Янукович:

И я это сказал, и сейчас повторяю, что я все оскорбления в мой адрес (наверное, их столько в адрес ни одного человека не звучало никогда в жизни) я простил.

И я сказал, что я прошу прощения, что я в эмоциональном плане кого-то обидел, кого-то оскорбил. Лично я никого не оскорблял, это знают все. И если я сказал какое-то слово, то прошу прощения.

Ющенко:

Мені здається, що він тільки задає запитання...

Янукович:

У меня вопрос простой, Виктор Андреевич. Мы прожили этот сложный и тяжелый период времени. Мы увидели, что как на Вашей, так и на моей стороне стоит большая часть населения, фактически мы Украину разделили пополам.

Я задаю Вам - Вы никак не хотите ответить мне на этот вопрос - в третий раз задаю вопрос. Согласны ли Вы с тем, чтобы мы с Вами спокойно до начала избирательной кампании сели и договорились, как мы будем жить после выборов, как мы проведем выборы?

И предложения у меня простые. Чтобы, во-первых, мы изменили этот порочный закон, нашли сейчас конституционное согласие, я согласен, пакетное голосование, и моя фракция за это голосовала.

Но мы же должны уйти от правового беспредела, это же наши граждане, я не говорю мои избиратели, это наши с Вами избиратели. И если был такой принят закон, который нарушает Конституцию, мы же должны его изменить. Это первое.

Второе. Мы должны договориться, как мы проведем выборы, чтобы нам не допустить никаких столкновений, никаких волнений, после выборов провести форум национального согласия Украины. Вот три вопроса, Вы с этим согласны? Ответьте мне на этот вопрос, и мы пойдем дальше...

Ющенко:

Вікторе Федоровичу, перша позиція. Давайте запам'ятаємо, що Україна єдина, починаючи від періоду святого Володимира, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Скоропадського.

І коли Ви програєте, Ви не повинні бігти в сусідню країну: "Давайте міченими картами пограємо на сепаратизмі, федералізмі, створимо Південно-Східну республіку".

Щі "пісуари" створювали політики, яким нічого не вдавалося. Тому, я в цьому переконаний, що цінність України у тому, що вона соборна і територіально її сьогодні розмежувати неможливо. Навіть Януковичу, навіть Ющенку, навіть будь-кому з політиків!

Я переконаний в тому, що у нас сьогодні немає підстав говорити, що Україна ділиться по мові, по конфесіям, що Україна ділиться по інтеграції, чи на Схід чи на Захід. Це все є українські державні і національні інтереси.

Відповідь по суті. Безумовно, Вікторе Федоровичу, політика є для того, щоб політичні партії, політичні сили сідали, обговорювали суть конфліктів і домовлялися про форми виходу із цих конфліктів.

Я можу сказати одне, що моя політична сила, яка прийшла в парламент в 2002 році, знаходиться в постійному діалозі. І тому, ті речі, про які Ви говорите... Я б хотів додати, Вікторе Федоровичу, якщо Донецька область буде відкрита для інших політичних сил, і там не будуть керувати бритоголові... Коли ми хочемо провести там з'їзд, туди запускають п'яних хлопців 600 чоловік, поють пивом Сармат, і ми говоримо про єдність України.

Я думаю про те, що нам варто разом з Вами виступити перед Донецьком, Луганськом, на сході України. Нам варто разом виступити на Західній Україні: у Львові, у Тернополі, на Закарпатті.

Нам варто продемонструвати будь-які форми національного порозуміння. Безумовно, нам треба говорити, нам треба слухати один одного. І я переконаний, що ми знайдемо ті відповіді, які не будуть лякати людей чи на сході, чи на заході.

Тому я тут солідарний і повністю це підтримую.

Ющенко:

Вікторе Федоровичу, я не хотів це питання задавати, але оскільки я чую слова нового опозиціонера, я хочу зрозуміти, до кого Ви є опозиція? Бо це важливо політично. Якщо Ви опозиціонер до Кучми, тоді в мене питання, чому він по закону не відправляє Вас у відставку?

Якщо Ви опозиціонер до першого віце-прем'єра, якого Ви рекомендували і якого Президент призначив? Чи Ви опозиціонер до голів обласних адміністрацій, з якими Ви проводите форум, незалежно від того, чи мова йде про східні, західні чи центральні області?

Кучма разом зі своєю командою - Медведчуком, Суркісом, Пінчуком - висували Вас як єдиного кандидата, від них! Проходить 60 днів - Ви сьогодні повертаєтесь спиною до них і кажете, що Ви, начебто, опозиціонер. Тоді дійте по опозиційному! Треба знаходитися в одному полі - або там, або там.

Янукович:

Я отвечаю, Виктор Андреевич. Я оппозиционер против того, чтобы на нашей земле кто-то учил нас жить с чьей-то подсказки, за чьи-то деньги.

И когда организовываются путчи, и присоединяется к ним власть, ведутся переговоры и договариваются, как вместе бороться с так называемым единым

кандидатом...

Вы хорошо знаете, как я стал единым кандидатом, - наверно, лучше, чем я. И все, что произошло после второго тура, - это не случайность. Эти действия были спланированы, и я думаю, что о них очень хорошо знал Леонид Данилович Кучма.

И Вы тоже очень хорошо знали, какая шла подготовка этим организованным действиям. Другое дело, что к этому присоединилась определенная часть общества, которая в душе давно была готова к этому и протестовала против того режима, который был многие эти годы. Вы это прекрасно знаете.

Поэтому я против того, чтобы Вы объединялись и учили украинский народ, как жить. Украинский народ должен своим умом жить, и на своей земле сам решать свои вопросы, а не по подсказке из-за бугра.

Вы знаете, что решение суда было политическое, что решение об отставке правительства было политическое, что решение Верховной Рады было политическое - до решения суда признать, что выборы были недействительными.

Это была расправа - и заранее спланированная. Но расправа же не надо мной, а над теми миллионами украинских людей, которые проголосовали во втором туре за меня.

Поэтому я не могу иначе к этому относиться.

Поэтому, если Вы думаете, что Вы победите и Вы станете Президентом Украины, Вы глубоко ошибаетесь! Если Вы победите, Вы можете стать президентом части Украины. Я этого не хочу, я хочу, чтобы мы вместе Украину объединили.

Если Вы думаете, что власти Вам не хватает, и Вам эта власть нужна до 1 сентября, Вы тоже глубоко ошибаетесь! Ее достаточно. Нужно сделать так, чтобы мы сохранили спокойствие в этой стране.

Я уже говорил раньше, что у меня амбиций личных нет. Я делал все, чтобы после этого второго тура сохранить спокойствие. Я не боролся за власть, я боролся за то, чтобы не пролилась кровь, за то, чтобы было спокойствие.

Янукович:

Мой вопрос, Виктор Андреевич. Так Вы все-таки мне скажите: Вы считаете, что это позволительно в нашем государстве - нарушать Конституцию, принимать такие законы, и лишить возможности наших граждан прийти на выборы и проголосовать?

Я еще раз предлагаю сесть за стол переговоров, пересмотреть этот закон и исправить ошибку.

Ющенко:

Я дійсно хочу, щоби Ви мене почули, але мені поки що це не вдається. В чому була проблема 21 листопада? В тому, що Ви вкряли 3 мільйони голосів. Це об'єднання для 47 мільйонів людей.

І тому весь світ почав говорити, що так злочинці поступають. Якщо ми хочемо в Україні змін, ми хочемо забезпечити, передусім, чесні вибори. Хто має це забезпечити? Перш за все влада, все було в Ваших руках! Ви вдалися до маніпуляцій!

Тепер щодо поведінки Верховної Ради. Всі рішення, які приймає Верховна Рада, є політичними. Політики дали оцінку - що вибори відбулися з великим порушенням виборчого закону. Це не правова оцінка - це думка політиків.

Вікторе Федоровичу, для мене є образа, коли у людей крадуть голоси! Ви набожна людина, правда? Так от - красти не можна. Красти не можна речі, красти

не можна заводи, красти не можна голоси. І коли 3 мільйона крадуть голосів...

І Ви добре знаєте, що в Донецьку після 20-ої години, коли вже пішла перша звітність, крадуться півмільйона голосів. У Вас було повне право сказати: хлопці, то злочин, мені крадені голоси не потрібні. Ви цього не зробили.

Тепер мова йде про інше. Це прийняв рішення у правовому сенсі вже Верховний Суд. Рішення, якого ні бувший прем'єр-міністр - ні один, ні другий, не може коментувати. Давайте вчіться до поваги до Верховного Суду - рішення, яке він прийняв, є законним! Ви допустили грубе порушення - фальсифікацію виборів!

І тепер, якщо вернутися до того закону, що Ви зачете. Виборці України мають право на голосування, незалежно від того, чи він інвалід, чи не інвалід. В законі зроблена преференція. Для інвалідів I-ої групи закон пішов назустріч - що ця група людей, яка знаходиться на дому, до них можна приїхати із скринькою.

А по других групах інвалідів закон сказав, що це обов'язок територіальної і дільничної комісії - дати авто, привезти тих людей, і щоб вони проголосували у звичайному порядку.

Так що тут є цинічним, що тут є неправовим по відношенню до інтересів простої людини? Кожному дається можливість, але давайте не забувати: якщо голосування на дому буде працювати так, як воно працювало у Миколаївській області, ми ніколи чесних виборів не проведемо. Крапка.

Питання, яке відноситься до роботи Генпрокуратури. Я багато говорив, що Васильєв, який представляє Донецький край, донетчан, якого Ви підтримали разом з комуністами в обмін на певні категорії посад в парламенті, - це людина, яка за один рік звільнила 2 тисячі працівників прокуратури.

Це кожен четвертий чи п'ятий із загального складу прокуратури. Висуванець Вашої фракції Васильєв розставив на цих посадах виключно своїх людей! Якщо ти з Донецька - у тебе є перспективи.

17 ключових посад у Генпрокуратурі належать вихідцям з Донецького краю! При цьому Генпрокуратура за часів Васильєва не розв'язала жодного гучного злочину!

Я пам'ятаю, як на мітингу виступає Леся Гонгадзе і умоляє Вас і Генпрокурора Васильєва: верніть мені тіло, я вже більше питань не маю, дайте, щоб я спокійно похоронив свого сина. Все повернуто в своєчасі, справа забута.

Причому, суди в два рази більше повернули справ, ніж за попередні роки. Вікторе Федоровичу, я хочу, щоб на цьому прикладі Ви дали відповідь - це Ваша кадрова політика?

Янукович:

(Посміхається) Віктор Андреевич, Вы проработали премьер-министром немного меньше меня. Вы хоть один вопрос решали с Генпрокурором? Я надеюсь, что нет. Вас туда на пушечный выстрел не пускали.

Ющенко:

Мене - так, але Вас - ні!

Янукович:

Так, Виктор Андреевич. Все правительства, которые работали, никакого отношения к Генпрокуратуре не имели.

У Вас уже способности прокурора есть: говорить домыслами, манипулировать цифрами, которые не доказаны. Не забывайте, что Вы не меня обижаете, а моих избирателей. Когда говорите о бритоголовых... Когда Вы называете Николаевскую область - почему Вы не говорите за Одесскую область, которую надо в море сжечь?

Виктор Андреевич, это не 1937 год, и Вы не прокурор Вышинский! Когда Вы говорите о моральности, Вы должны об этом думать по отношению к этому диалогу, который мы сегодня ведем.

Я неоднократно высказывал точку зрения, что на Украине за годы независимости есть очень много преступлений против украинского народа, и срока давности им нет. И надо создавать национальное бюро расследований, и эти преступления расследовать - как обворовывали украинский народ. Таких примеров очень много.

Я не хочу, Виктор Андреевич... Я перед иконой пообещал, что я не буду Вас затрагивать лично или в чем-то обвинять. Пусть Бог Вам будет судьей: как Вы работали в Национальном банке, как Вы работали премьер-министром, и что Вы сделали...

Ющенко:

Что Вы имеете в виду?

Янукович:

То, что Вы хорошо знаете...

Вопросы Генпрокуратуры - это вопрос не правительства и не премьера, а Президента, и я к ним никакого отношения не имел. А что касается наших избирателей и сограждан... Я, как человек верующий, вы это правильно отметили, исповедуюсь только перед Богом.

Вопрос, Виктор Андреевич: Когда вы сами не приемлете критику, относитесь болезненно к ней и пытаетесь манипулировать какими-то вопросами, я задам простой вопрос. Вы что, называя факты фальсификаций, на самом деле считаете, что на Западной Украине не было фальсификаций?

Вы знаете, что 1200 зафиксированных нарушений было. Я повторяю: это наши люди, наши избиратели! Когда Вы говорите, что у кого-то украли голоса, и не согласны, что нарушения были с двух сторон, - я думаю, вы кривите душой.

Когда Вы говорите о Москве, о Путине - Вы знаете, по каким вопросам он приезжал. Я не хочу сказать, что он не поддерживал меня. Да, точно так же, как Вас поддерживали западные страны, Америка.

Я не об этом хочу говорить, а о будущем. Я Вам задаю несколько вопросов. Вы считаете, что у нас нет проблемы в стране? Или Вы считаете, что Вы уже победили на выборах? И если победит Янукович - Вы опять не признаете мою победу?

Ведущий Юрий Мельничук:

Вибачайте, я зупиняю таймер. У нас утворилася колізія. Погляньте на таймер! Як тільки у Віктора Федоровича на таймері залишиться 7 хвилин, це буде сигнал до того, що це останнє запитання і остання відповідь.

(Звертається до Ющенка) У Вас часу набагато більше. Тому я питаю члена ЦВК Андрія Магера: як ми чинимо?

Або Віктор Андрійович повинен довше відповідати. Або ми ідемо далі в такому режимі, і ми повинні припинити дебати в той час, коли в одного з кандидатів закінчиться час на дебати. У нього не буде часу відповідати.

Магера:

Коли залишається 10 хвилин до закінчення теледебатів, треба зупинити і переходити до заключних виступів.

Ведущий Юрий Мельничук:

Тобто незалежно від того, що у одного з кандидатів залишиться більше часу, відведених для дебатів?

Ющенко:

Це несправедливо! Віктор Федорович використав мій час. Чому я не можу використати свій час? Я ж наполовину менше відповідав, ніж Віктор Федорович.

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Андрійовичу, Ви можете поставити питання, але у Віктора Федоровича може не залишитися часу на відповідь.

Ющенко:

Може в цьому і тактика була?

Ведучий Юрій Мельничук:

(Звертаючись до Ющенка.) Будь ласка, Ваш час.

Ющенко:

Вікторе Федоровичу, оці руки нічого не крали! Ні в Національному банку - це у Вас така ілюзія: якщо сидиш біля мішка з державними грошима, то там треба красти!

Ці руки нічого не крали! Я не судимий, мене жодного разу не судили, Вікторе Федоровичу! Я є чесний банкір, чесна людина.

Якщо, Вікторе Федоровичу, у Вас були зауваження, що в Тернопільській області не так голосували, - є суд, звертайтеся туди і там апелюйте. Це неморальний подарунок мені - що Ви мали 5 тисяч скарг і не подали до суду! Очевидно, були скарги, що їх не варто було подавати, їх треба було подати в ТБК чи ДБК, і вирішується вся проблема. Очевидно, мова йшла про технічні речі.

Скарги, які у нас були, - вони прямі і конкретні. Чому в Донецьку - рідному, дімні ордена Леніна - вкрадено півмільйона голосів. Чому після 20 години?...

Це ж конкретне питання - чому ніхто не відповідає? Чому вся електронна інформація заходила не на сервер ЦВК, як того вимагає закон, а до злочинців, які сидять в Адміністрації Президента - і там робили маніпулювання, щоб Вас весь час підтримувати першим номером у перегонах.

Ми ж говоримо про чесні вибори! Ви вважаєте, що 21 листопада у Вас вкрали? Ви повинні зрозуміти - Ви і Ваша команда вкрала 3 мільйони голосів! Це суть проблеми, яка вивела людей на вулиці. Але люди з'явилися там не тільки від протесту, що 21 листопада їх обурювала влада.

Вони були в гніві, що живуть з кримінальною владою, що тут немає свободи слова, що тут тіньова економіка. Якщо ти не під зонтиком Кабінету Міністрів, чи податкової, чи Адміністрації Президента - у тебе нема перспективи жити в цій країні як бізнесмену.

Мене дивує, Вікторе Федоровичу, Ваша опозиційність, що Ви послідовник Чорновола, тільки я не пам'ятаю, якого Чорновола - Тараса або В'ячеслава Максимовича. Ви так дуже швидко змінюєтеся, що я не встигаю за Вами слідкувати.

Але я хочу задати одне питання до тих свобод, які Ви хочете сповідувати, - до свободи слова. Я переконаний, що чесно інформований громадянин - це громадянин більш озброєний, який має більш свідомий вибір, в тому числі щодо політичних процесів.

У мене до Вас запитання - коли Ви говорите про свою відданість свободі слова, я беру фотографію із Вашого краю. В той час, коли Ви говорите про свободу слова, в Донецькій, Луганській області відключений не лише "5-канал" і "Ера", а вже сьогодні відключений канал "1+1"!

Скоро всі по всій Україні будуть дивитися ТРК "Україна". Бо то Ваш канал, бо Ви хочете, щоб Вашою мораллю жило 48 мільйонів. Саме у цих областях,

Вікторе Федоровичу, відключили трансляцію бою нашої національної гордості - Віталія Кличка. Тільки з однієї причини - бо на трусиках у нього помаранчевий носовичок.

Тепер ми говоримо про те, що Ви не тиснули на телеканали, на інформаційний простір відповідної території, не фальсифікували вибори, не маніпулювали електронним зв'язком по системі ЦВК і ТВК!

Скажіть, будь ласка, Вікторе Федоровичу: може, це Верховний Суд бреше Україні - а ви кажете правду?

Янукович:

А как Вы объясните, что в этой кампании на Западной Украине уволены с работы все мои представители и журналисты. Вы знаете об этом или нет?

Что Вашей властью, Вашими местными органами, там же вся власть Ваша с 2002 года, все мэры городов Ваши...

Ющенко:

Викторе Федоровичу, Ви ж клялись на Біблії...

Янукович:

Это Вы клялись... и на всю страну устроили такое...

Ющенко:

Там вся власть Ваша и Кучмы! И Вы говорите неправду..

Янукович:

Это Ваши привычки. Повторяю! В Западной Украине в 2002 году все избранные мэры городов, все работали на Вас, и весь админресурс работал на Вас.

Ющенко:

Какой админресурс?

Янукович:

И Вы наберитесь терпения сейчас (с пренебрежением) и будьте мужчиной.

Что такое свобода слова и что такое демократия, оранжевая демократия, увидела вся страна после 21 ноября. Я Вам, вообще-то, за это благодарен, что мы посмотрели на истинное лицо Вашей демократии, Вы его открыли. Поэтому я отвечаю Вам, что списки избирателей моих... Вы поедьте, посмотрите, что делается в Западной Украине, - вывешиваются на улицах, на церквях. Людей позорят, угрожают расправой. Вот это демократия и свобода слова, называется, в Вашем понимании.

Ведучий Юрій Мельничук:

Запитання ставте...

...поэтому я хочу с большим сожалением сказать - слова это одно, а дело другое. Я с уважением относился и буду относиться к людям, где бы кто не жил. И я ни разу за время избирательной кампании никого не оскорбил и не унизил. И то, что Вы повторили сегодня уже 5-й раз, делая намеки, значит, на мою биографию, опять же, пусть Вам Бог будет судья...

Вы прекрасно знаете, какая у меня была жизнь...

Ющенко:

Я ніколи не крав...

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Федоровичу, час...

Янукович:

... как я жил, как я рос, и о том, что незаконно меня судили, Вы прекрасно знаете. И сегодня, кстати, Ваш(!) Омельченко (с пренебрежением) сказал, что

знаєт теперь, почему меня оправдали и почему незаконно меня, хм, судили. Потому что я был, оказывается, агентом КГБ, 9-ого управления...

Юшенко:

Вікторе Федоровичу, я не хочу...

Ведучий Юрій Мельничук:

Таймер, шановні, таймер...

Юшенко:

Ні, давайте говорити правду про ті речі, які Ви тут говорите...

Янукович:

Поэтому давайте мы не будем, я в самом начале Вас попросил, давайте вопросы снимем.

Юшенко:

Поясніть, чому на Донеччині не працює 5 канал?

Янукович:

Виктор Андреевич, имейте уважение к этому краю, к этим людям. Там труженники живут. Там люди работают... Не нужны эти слова!

Юшенко:

Вікторе Федоровичу...

Янукович:

Везде одинаковые люди... Сегодня вопрос админресурса на Вашей стороне, Вы уже там 5 правительств, разделили регионы. Я сегодня езжу без админресурса, я сегодня просто езжу к людям, меня встречают как человека, чем я очень доволен.

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Федоровичу, я вибачаюсь, у вас 6:40. У Вас є можливість тільки дуже лаконічно поставити питання Віктору Андрійовичу, щоб був ще час відповісти на його питання. Відповідно до роз'яснення члена ЦВК, ми будемо припинити дебати і будемо Вам давати заключне слово.

Янукович:

Вопрос очень лаконичный. Скажите, Вы прекратите издевательство над моими избирателями в Западной Украине и над избирателями и журналистами, над ветеранами, которые не проголосовали за Вас?

Юшенко:

Вікторе Федоровичу, мені здається, претендуєте на роль попа Гапона. Ви чините зараз розкол своєю позицією, і Ви прекрасно розумієте, що ні в Донеччині, ні в Луганщині, де працюють прекрасні люди, громадяни України, жоден з них не міркує, чи одна в нас мова, конфесія, вибір, історія. Нас ніщо не ділить, Вікторе Федоровичу!

Але з'являються такі політики, як Ви... Аутсайтери, які програли все, що могли програти, країну довели до ручки, тепер у Вас нічого не залишається, ніж розпалювати міченими картами ті питання, які давно вже припані. Ви піднімаєте тему федералізму.

Вікторе Федоровичу! Ви - бувший Голова уряду, Ви два роки сиділи на кріслі, за два роки Ви могли показати, коли Ви говорите про статус мови. Ви йдете на спекуляції про статус російської мови. За два роки Ви могли показати дію свою, а не обіцянки, які Ви ніколи не будете виконувати, бо Ви майстер маніпулювання.

І сьогодні, коли Ви кажете, що мучимо якихось виборців, а я йду з правдою до людей, я йду з добром, мене в Донецьк не пускають, в аеропорту, по ваших командах, ми через забори перелазим, щоб дійти до цих людей, бо це зона Вашого

клану.

Ви маєте сьогодні достатньо грошей, щоб керувати так не тільки Донецьком, а всією Україною.

І, Вікторе Федоровичу, те, що Ви назвали помаранчевий заколот, Ви не зрозуміли одне - люди прийшли сказати - вони в вашому олігархічному клубі, який працює на три родини в Україні, а решту кидає у бідність, жити не хочуть.

Тому, Вікторе Федоровичу, міняйтеся! Ідіть за людьми, прислухайтеся! І Ваші будуть перспективи в цій країні. Це моя дружня порада.

Без зла я це говорю, без зла. Янукович - це реальність української політики, із такими нюансами, як стара влада, яка передає ті проблеми, які повинні давно бути вирішеними. Це іспит для нас.

Вікторе Федоровичу, я Вас закликаю до одного - щоб у Вас ніколи в думках не було, що людина, яка стоїть перед Вами, це напьюрсточник, який грав на київському вокзалі, а Ви чесно працювали завгаром в Донецьку.

Я гордий тим, що я банкір і що я нічого не вкрав, я жив без охорони, я жив чесно, як життям прем'єра, президента Нацбанку два терміни, а перед цим створив не один комерційний банк.

Вікторе Федоровичу, Ви запам'ятайте! Почитайте добрі книжки. Я даю Вам слово, я знаю, що в цьому житті у тебе в руках може бути тільки дві буханки хліба, бо третьої і четвертої не потрібно.

І тому я просив би, щоб ці коментарі мене більше не стосувалися. Це - принцип мого життя. І мене це виводить з колії, коли Ви починаєте задівати і давати якусь оцінку. Вікторе Федоровичу, Ви ж бачите, я йду без коментарів, я не хочу цю тему коментувати.

Я дбаю про те, яку владу отримає ця нація, з якими конфліктами їй доведеться зіткнутися, що буде з країною, яке майбутнє.

І тому, Вікторе Федоровичу, я хочу сказати одне: давайте ми віддамо шану нашим виборцям, незалежно від того, за кого вони голосували, бо це їх право. Я люблю помаранчевих, і я люблю синіх!

Я хочу відповісти словами генерала де Голя, президента Франції, одного з моїх улюблених політиків: "опозиція у Франції дуже складна, важка, з ними важко спілкуватися, але як президент буду з ними спілкуватися, бо опозиція - це також Франція".

Тому, незалежно від поглядів, прийде 26 число, ми подамо один одному руку. Я знаю, що я виграю, я знаю, що на сході ми будемо робити нормальну здорову державну політику, як і на заході. Бо Україна єдина! Громадянин єдиний! І я переконаний, не знайдеться сьогодні політиків, які б замахнулися на святе - територіальну цілісність і соборність.

Тому, віват виборцю! Незалежно від його позиції, моя шана і мій уклін.

Я так розумію, я можу поставити останнє питання.

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Федоровичу, тільки пам'ятайте, у Вас хвилина двадцять.

Ющенко:

Я хочу поставити одне морально-етичне питання. Ви, як керівник уряду, Ви несете повну відповідальність за фальсифікацію, яка допущена 21 листопада. Це - обов'язок прем'єра. Ви, голова Адміністрації Президента Медведчук, голова Вашого тіньового штабу Ключев.

Безумовно, Ви керували всім цим процесом. Я повторюю - на Вашу користь

вкрадено 3 мільйони голосів, є рішення суду, яке відмінило результати цього, бо це не вибори - це примус.

Коли крадуть голоси, я переконаний, що Ви, Вікторе Федоровичу, як політик, ставитесь до голосу, як до права людини займати ту чи іншу позицію. Ніхто не може з чиновників перстом показати, куди йти. Чи за Януковичем, чи з Ющенком.

Вам не спадало на думку, що ця вакханалія, яка творилась завдяки Вашому уряду і АП, що ця сама крадіжка голосів - це таке ж саме порушення заповіді "не кради", як не треба красти заводи, комбінати чи якісь речі?

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Федоровичу, хвилину двадцять.

Янукович:

Вікторе Андрійовичу, жорстко відповідаю. А Вам не западало на думку, що Український уряд працював на український народ? Вам не западало на думку, що Янукович, очолюючи цей уряд, значно підвищив рівень життя народу, не західного і американського? І що Янукович не виконував накази чийсь, а працював на Україну. Вам це не випадало на думку?

І коли Ви почали шукати вихід і вимолювати перемогу для себе, Ви подумали, що треба бути чоловіком при цьому - не вимолювати, а виборювати! І не в силі Бог, а в правді Бог.

Ведучий Юрій Мельничук:

Вікторе Федоровичу, Ваш час вичерпано. Вікторе Андрійовичу, хочете відповідати на питання, хочете переходимо до заключного слова.

Ющенко:

Про що я жалкую, що Ви не можете слухати, а значить змінювати свою позицію. Ви, як глухар на току, що співає свою пісню і прикривається своїми виборцями. А я говорю про владу, з якою люди не хочуть жити, тому що вона кримінальна.

Друге. Бо вона організувала тіньову економіку, яка працює на 3-4 родини. Ви скажіть, при Вашому керівництві ріст ВВП доходив до 12%, а в бюджет доходило лише 2%. Куди йшла різниця? І Ви говорите про всі ці успіхи. За Ваше панування українські олігархи стали в 2-3 рази багатшими, ніж вони були 1,5 років назад.

Тому, коли говоримо про економічні шляхи росту, Вікторе Федоровичу, ці економічні показники торкаються не України, а 2-3 родин, і доведеться пояснити 47 мільйонам, на який бутерброд намазувати 12% Вашого економічного чуда!

Тільки соціальна справедлива економіка, економіка з соціальним обличчям може підняти стандарти життя людей.

Якщо хочете підняти життя, пенсії, зарплати працівників, офіцерів, вчителів, то давайте запам'ятайте одне просте правило - треба політику робити чесно. З початку року, давайте не будемо рвати ціни, у жовтні на 25%, а оптові ціни на 20-25%. Подивіться, що Ви залишаєте наступному уряду. - 10 млрд. невідкомпенсованого ПДВ! Не Медведчуку, не Суркісу, Пінчуку - їм все відкомпенсуване, своєму клану Ви все відкомпенсували.

Ви не відкомпенсували малому і середньому бізнесу, який підіймає Україну. Ви залишили без відповіді 5 млрд. по пенсіонерах, 7,5 млрд. Ви стягнули, я вже не кажу це слово, з підприємців за попередні періоди. Коли таке було?

І ми дбаємо зараз про Україну? Вікторе Федоровичу, про Україну так не дбають! Це маніпуляції політичного характеру!

Заключне слово Януковича:

Дорогие соотечественники! Все эти дни, которые прошли после 21 ноября, после выборов второго тура, вся наша страна жила в волнении, жила в тревоге. Вы слышали сегодня наш разговор с Виктором Андреевичем - у каждого из нас есть своя позиция, и каждый из нас смотрит на эти события по-разному.

Я считаю, что после этих событий мы увидели уже другую страну и другой украинский народ. Украинский народ проснулся, у украинского народа открылись глаза.

Я не обвинял и не обвиняю тех людей, которые вышли на майдан Незалежности и высказали свой протест. Я понимаю, что за все годы накопилось очень много проблемных вопросов, или так или иначе несправедливость кого-то коснулась.

И у меня тоже были вопросы, с которыми я не согласен был, и именно поэтому я приехал два года назад в Киев работать Главой правительства - чтобы как-то влиять на те процессы, которые проходят здесь в столице.

Мы увидели разные позиции. Я был и остаюсь сторонником стабильности, стабильной жизни. Мы работали в меру своих сил и возможностей, решая многие проблемные вопросы.

У вас была возможность оценить мою работу. И как вы ее оцените, так и будет.

После выборов, я думаю, что сегодня уже мы можем с вами говорить о том, что у всех нас есть точка зрения, как мы - украинский многонациональный народ - будем дальше строить нашу жизнь, каким курсом пойдет наше государство.

Я предложил Виктору Андреевичу - я думаю, он подумает - объединить наши усилия и мирно пройти этот избирательный период, и спокойно встретить Новый год.

И я хочу перед всеми перед вами извиниться за то, что все-таки мы имели некорректность где-то в избирательной кампании. Я хочу, чтобы у нас не осталось зла после этих выборов, чтоб наше общество вышло обновленным, и Новый год мы встретили в наших семьях с нашими детьми.

Как говорят - как встретишь Новый год, таким и будет этот год, и будет дальнейшая наша жизнь.

Я всех вас хочу попросить, чтобы 26-ого числа мы пришли на избирательные участки, сохраняя спокойствие, веря в то, что мы вместе будем строить наше общее будущее с большой ответственностью перед нашими детьми. И наши старики должны быть спокойны, что мы их защитим.

Я верю в Украину, верю в наш народ. Я буду служить украинскому народу, с Божьей помощью буду решать многие вопросы, буду всегда честен и справедлив по отношению к вам. Спасибо!

Заклучне слово Віктора Юшенка:

Дорога громадо, дорогий народе! По суті в виборчій кампанії було вжито багато емоцій, вжито багато слів, із вуст, з екранів, які характеризують ті чи інші процеси, як внутрішні, так і зовнішні.

Я виходжу з того, шановні друзі, що 26 грудня - це дата виборів, яка скоро наступить. Потім, після 26 грудня буде своє життя, будуть шукатися порозуміння. Саме головне питання, яке стане наріжним каменем для української громадськості, - це єдність України.

Я народився, шановні друзі, на сході України за кілька десятків кілометрів від російського кордону, і я виховувався по моралі свого батька, який був воїном Радянської армії, прикордонником. Я теж був прикордонником.

Він попав потім в полон, в Освенцим, у Дахау, у Бухенвальд. У його моралі, у його цінностях я виховувався. Дякуючи йому, я полюбив Вітчизну, яка називається Україна. І боляче сьогодні, незалежно від обставин, незалежно від навіть емоцій, коли десь хтось піднімає питання і замахується на святе, що в Україні є три сорти українців, що Україні варто бути федеративною, чи може треба створити Південно-Східну республіку.

Я вам даю слово. Про інше я ще скажу. Коли я їду на Сумщину до своєї мами, немає такого поля, де б не стояли кургани. Там лежать кістки наших хлопців, дітів і прадітів, які боролись за суверенну Україну.

І зараз закликаю всіх політиків остерігатися одного: жодної думки про роз'єднання України, жодної думки про якусь федералізацію не повинно сьогодні звучати. Це той подарунок, який можна дати Україні напередодні Нового року.

Слідуюче. Репліки, які я чув, в тому числі і репліки, які сьогодні говорив Віктор Федорович, я хотів би на них дати більш точну відповідь.

Відносно регіональної політики, шановні колеги, при моєму президентстві кожний регіон буде мати певне місце, яке буде відповідати його потенціалу. Ніхто не закриє жодної російської школи.

Третє. Ніхто Україну не буде ділити на три сорти українців, як було обвішано плакатами такого змісту весь Київ і вся Україна, до речі, провладною силою.

Крим завжди буде належати кримчанам і Україні, а не окремій якійсь нації. Ніхто не буде, Вікторе Федоровичу, огорожувати Луганськ і Донецьк колючим дротом. Ви ж серйозна людина, не повторюйте ці міфи!

Ніхто не закриє жоден православний храм в угоду одній чи іншій конфесії. Шановні друзі! На світі 250 вір, у кожної людини своя дорога до Бога, у кожного є свій храм. Скажіть, будь-ласка, хто може хрестом комусь показати, куди треба йти? Це – ваша відповідальність, бо ви несете свій хрест. Ми вам засвідчуємо, що жодна церква не буде потерпати гоніння, жодна, я хочу підкреслити це, бо ми живемо у третьому тисячолітті.

Слідуюче. Ніхто не закатає в асфальт "7-й кілометр" в Одесі. Севастополь ніхто не поставить на коліна. В Україні кожен громадянин буде мати можливість говорити мовою, яка йому зручна.

І останнє. Я їду в Президенти, щоб усім, хто чесно працює, хто чесно живе, сказати: Мир Вам! Мир Вашому дому. Мир Вашим сім'ям, хатам і Вашим домівкам. Хай Вам щастить!

ПЕРЕДВИБОРЧА ПРОГРАМА В. ЯНУКОВИЧА

ПЕРЕДВИБОРЧА ПРОГРАМА
КАНДИДАТА НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В. Ф. ЯНУКОВИЧА

ПРАЦЮЮЧА КРАЇНА - НАДІЙНЕ МАЙБУТНЄ!

Шановні співвітчизники!

Воделюбний, сильний духом, працьовитий народ України на шляху незалежності та демократії подолав гостру системну кризу, досяг високих темпів економічного зростання і здійснює найскладніші соціальні та політичні перетворення. Україна визнана міжнародною спільнотою. У цьому - заслуга кожного з Вас.

Нова доба ставить нові завдання - досягти стандартів життя, достойних наших високопрофесійних умінь та інтелектуального потенціалу, побудувати соціально орієнтовану конкурентоспроможну економіку, безпечну для життя людини та навколишнього природного середовища.

Для цього задіємо національні механізми самоорганізації та консолідації, наповнимо реальним змістом принципи свободи і справедливості.

Часу на руйнівну політичну демагогію та нездійсненні обіцянки у нас уже немає. Ті, хто розриває Україну на "західних" та "східних", "ширих" та "штучних" українців, шукає ворогів усередині держави та паплюжить її за кордоном, повинні зрозуміти, що їх пора минула.

Я прагну бути Президентом заможних громадян, які самі будують свою демократичну, сильну Державу, мають гідні умови для життя та праці! І ми це зробимо!

Організуємо на кожному промисловому та аграрному підприємстві конкурентоспроможне виробництво, створимо нові продуктивні сучасні робочі місця.

Громадяни зможуть не тільки вільно обирати професію, а й місце роботи по всій Україні, користуватися доступним житлом, надійними транспортом та зв'язком.

Забезпечимо справедливу та своєчасну оплату праці в місті і на селі. Середньомісячна заробітна плата зросте у 2-2,5 рази, мінімальна заробітна плата досягне прожиткового мінімуму. Купівельна спроможність буде захищена сильною гривнею.

Зміцнимо позиції профспілок у вирішенні питань оплати праці на підприємствах усіх форм власності.

Права наших співвітчизників, які тимчасово працюють за кордоном, будуть надійно захищені.

Я син України і прагну, щоб члени нашої великої родини жили і творили у гуманному суспільстві рівних можливостей, захищених законом! І ми таке суспільство побудуємо!

Забезпечимо гідне життя ветеранам Великої Вітчизняної війни та праці, учасникам бойових дій у Афганістані, ліквідаторам та тим, хто постраждав від наслідків Чорнобильської катастрофи, їх належне медичне обслуговування, надання в повному обсязі заслужених крив'ю і героїчною працею пільг і привілеїв.

Відновимо справедливі розміри трудових пенсій. Мінімальні пенсії піднімемо до рівня прожиткового мінімуму. Значно збільшимо соціальні виплати незахищеним верствам населення.

Ліквідуємо диспропорції у розмірах пенсій військовослужбовців.

Кошти, отримані від реалізації державного майна, будемо спрямовувати на компенсацію знецінених заощаджень громадян та належне пенсійне забезпе-

чення.

Створимо громадянам з обмеженими фізичними можливостями умови для повноцінного життя. Запровадимо та забезпечимо дотримання державних стандартів в облаштуванні об'єктів соціально-культурного призначення, установ, засобів громадського транспорту та його інфраструктури для вільного доступу та користування такими громадянами.

Зміцнимо сім'ю, забезпечимо реалізацію прав жінок в усіх сферах суспільного життя, опіку жінки-матері, охорону здоров'я та надання середньої освіти кожній дитині, задоволення потреб у жіночих консультаціях, пологових будинках, дитячих поліклініках і садках.

Забезпечимо дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, всім необхідним для повноцінного життя.

Збільшимо обсяги державної підтримки дитячих будинків сімейного типу, центрів реабілітації для безпритульних, громадян, що постраждали від насильства, та наркозалежних. Допоможемо знедоленим знайти шлях у достойне майбутнє.

Реалізуємо широкомасштабну програму будівництва соціального житла і надання державної підтримки молодим сім'ям у спорудженні та придбанні житла.

Військовослужбовці, особи, що звільнюються з військової служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил, та члени їх сімей будуть соціально захищені та забезпечені житлом.

Розширимо конкуренцію на ринку комунальних послуг, покращимо якість та не допустимо завищення їх вартості.

Будемо ощадливими. Забезпечимо повний облік споживання води, газу, тепла, електроенергії та оплати тільки фактично спожитого. Не дозволимо перекладати на споживачів наслідки безгосподарності.

Запровадимо необхідні адресні дотації малозабезпеченим сім'ям та підтримаємо їх у розв'язанні проблеми погашення заборгованості за житлово-комунальні послуги.

Забезпечимо права об'єднань власників квартир користуватися та надавати в оренду нежитлові приміщення у будинках та прибудинкові території.

Права вкладників банків будуть надійно захищені. Кредити на будівництво житла та придбання таких предметів довгострокового користування, як автомобілі, меблі, побутова техніка, стануть доступними для населення.

Заощадження населення у цінних паперах державних та місцевих позик будемо інвестувати у розвиток об'єктів комунального господарства, громадського транспорту, будівництво доріг і мостів.

Забезпечимо пріоритетність будівництва доріг у сільській місцевості, гарантовану якість об'єктів дорожнього господарства, збудованих за суспільні кошти.

Піднінемо престижність та оплату праці вчителя, медика, працівника культури та науковця.

Забезпечимо рівні можливості для здобуття молоддю якісної освіти та подальше підвищення стипендій.

Створимо нову сільську школу, комп'ютеризовану і сучасно обладнану.

Відновимо повагу до робітничих професій. Підвищимо якість професійно-технічної освіти. Зміцнимо її матеріально-технічну базу.

Досягнемо міжнародного визнання здобутої в Україні освіти.

Розвинемо конкурентний ринок Інтернет-послуг, поліпшимо їх якість та розширимо доступність.

Підтримаємо подальший розвиток українського книговидавництва, кіномистецтва, театру, народної творчості, бібліотек, музеїв і архівів.

Забезпечимо пріоритетну підтримку сільських закладів культури.

Збережемо для нащадків пам'ятки архітектурно-культурної спадщини.

Послідовно утверджуватимемо державний статус української мови.

Забезпечимо вільний розвиток російської мови, піднесення мов етносів та самобутніх національних культур.

Будемо всебічно сприяти задоволенню релігійних потреб віруючих, міжконфесійній злагоді.

Незалежно від місця проживання людини забезпечимо гарантовану державою високу якість безоплатних медичних послуг - обстежень, ліків, стаціонарного лікування та життєво важливих операцій.

Створимо дієву систему запобігання виникненню епідемій та профілактики тяжких захворювань. Забезпечимо медичною допомогою ВІЛ-інфікованих.

Служба сімейного лікаря, підтримана сучасною амбулаторією, транспортом та зв'язком, запрацює на селі.

Поетапно та відповідно до зростаючих доходів населення запровадимо систему страхової медицини.

Створимо умови для здорового способу життя, всебічного розвитку масової фізичної культури, мережі спортивно-оздоровчих закладів і професійного спорту.

Запровадимо економічне стимулювання використання екологічно чистих та енергозберігаючих технологій. Зменшимо обсяг шкідливих викидів транспорту та підприємств.

Поступово виведемо транзитний вантажний транспорт та екологічно небезпечні промислові об'єкти за межі населених пунктів.

Забезпечимо радіаційну безпеку. Впровадимо відповідні міжнародні стандарти, систему страхування і запобігання ризикам радіаційного забруднення.

Ми досягнемо високого рівня економічної свободи та конкурентоспроможності!

Започаткування підприємництва стане простою процедурою, захищеною від бюрократичної тяганини та злирства. Реєстрація та отримання дозволів за принципом "єдиного офісу" стане загальним правилом.

Дотримуватися закону, не руйнувати чесний бізнес - тільки таким буде дух перевірок суб'єктів підприємницької діяльності.

Інформація про об'єкти державної та комунальної власності, які продаються і надаються в оренду, а також про наявність земельних ділянок для нового будівництва стане доступною для кожного підприємця.

Розширимо внутрішній ринок. Знизимо податок на додану вартість до 12 відсотків.

Бухгалтерський і податковий облік гармонізуємо. Спростимо податкове адміністрування та забезпечимо його прозорість для платників податків.

Збільшимо фінансування наукових досліджень та державну підтримку процесів "наука - нові технології - промислове впровадження". Досягнемо ефективного функціонування науково-технологічних парків, їх відкритості для науковців та винахідників.

Розвинемо конкуренцію, надійно захистимо права власності громадянина, підприємця, територіальної громади та держави. Державний реєстр рухомого і нерухомого майна та обтяжень на нього запрацює.

Залучивши до контролю громадськість, об'єднавши найкращі інтелектуальні сили, ми забезпечимо прозорість і суспільну результативність бюджетного процесу та бюджетів усіх рівнів, унеможлиavimo розкрадання народних коштів.

Збільшимо інноваційно-інвестиційний ресурс економічного зростання шляхом прискореного розвитку фінансової інфраструктури, банківського сектору, фондового ринку та системи корпоративного управління. Права власників малих пакетів акцій будуть гарантовані.

Кредити на розвиток малого підприємництва, аграрних підприємств та фермерських господарств, створення нових робочих місць, передусім у депресивних регіонах та сільській місцевості, будуть істотно збільшені і здешевлені.

Я гарантую, що кожний селянин - власник земельного паю, кожна сільська громада і кожне господарство будуть захищені від свавілля спритних ділків, які, порушуючи Закон, відбирають у селян землю, не віддають зароблене, перешкоджають вигідно реалізовувати їх власну продукцію.

Український селянин не буде наймитом! Хлібороб стане господарем на власній землі!

Досягнемо ефективного розвитку територій і високотехнологічних галузей, подолаємо регіональні диспропорції, значно підвищимо конкурентоспроможність нашого експорту, розширимо транзитні можливості, забезпечимо енергетичну безпеку держави.

Я використаю весь авторитет і важелі впливу інституту президентства для утвердження чесної, дієздатної, відповідальної державної влади, ефективного місцевого самоврядування.

Для прийняття рішень на всіх щаблях влади - від села і містечка до найвищих представницьких та виконавчих державних органів - інтереси народу, історичні принципи справедливості, його величезний життєвий досвід, глибокі культурні традиції стануть визначальними.

Державна політика в інформаційній сфері забезпечить реалізацію конституційних прав громадян на свободу слова та інформацію, захист національних інтересів, розвиток незалежних засобів масової інформації.

Участь широких кіл громадськості у формуванні та реалізації державної політики і законотворенні, політичний плюралізм, відкритий діалог, конструктивна співпраця, солідарна відповідальність - так ми подолаємо відчуженість державного механізму від життєвих потреб людини.

Конституційна, судово-правова, адміністративна та військова реформи спрямовуватимуться на розвиток демократії, місцевого самоврядування, захист прав та свобод громадян, підвищення національної безпеки держави.

Забезпечимо розвиток національного законодавства, його адаптацію до усталених європейських правових стандартів та стабільність.

Зовнішня політика, участь України у світових та регіональних інтеграційних процесах, євроінтеграційний поступ, співробітництво з Російською Федерацією та іншими державами, які є нашими традиційними партнерами, будуть поглиблені, підпорядковані національним інтересам, зміцненню нашої Держави.

Відродимо високу мораль і патріотизм. На державній службі будуть працювати чесні професіонали.

Відкриємо нові джерела народної енергії. Забезпечимо розширення участі та керівну роль жінок у державному управлінні. Дамо широку дорогу молоді для служіння народові. Зміцнимо народовладдя і парламентаризм.

Завжди з людьми і все для людей! Тільки так ми досягнемо заможності кожної родини та найвищих стандартів якості життя у своєму домі - нашій рідній Україні!

Цей благородний меті віддам свої сили, знання та досвід.

З повагою Віктор Янукович.

Майдан Незалежності, Комітет національного порятунку

ЗВЕРНЕННЯ ВІКТОРА ЮЩЕНКА

Звернення Віктора Ющенка до солдатів, міліціонерів, командирів і начальників, до керівників Збройних сил і правоохоронних структур України від

24 листопада 2004 року

Я, Віктор Ющенко, звертаюся до вас від імені українського народу, який обрав мене Президентом. Наш народ стоїть сьогодні на площах у сотнях міст. Народ вимагає, щоб його вибір було визнано.

Голосування відбувалося на ваших очах. Ви ближче за інших стояли біля виборчих скриньок, бачили, як відбувався підрахунок голосів і писалися протоколи. Вибір народу нам відомий. Відомо й те, як цей вибір було зневажено.

На ваших очах чиниться злочин. Його чинить влада, яка хоче зберегти в Україні режим беззаконня, корупції та приниження людської гідності. Укравши голоси ваших сестер і братів, укравши голоси багатьох із вас, влада хоче силою примусити народ до покори. Зробити це вона хоче вашими руками й вашою зброєю.

Але сьогодні, як і завжди, діє присяга, а не злочинні накази. Свою клятву на вірність уже підтвердили тисячі людей у погонах, десятки військових частин та органів внутрішніх справ. Вони - з українським народом. На боці народу - місце кожної чесної людини.

Знайте: злочинці хочуть кинути вас на барикади. Там не буде синів тих, хто втягує вас у кровопролиття. Вони втечуть. А нам із вами залишатися, нам будувати нову Україну, їй потрібні ваші чесність, досвід і професіоналізм.

Я звертаюся до керівників силових структур - на вас лежить відповідальність за збереження порядку, за недопущення біди. Ви повинні заборонити всім підпорядкованим вам структурам застосування зброї проти народу.

Майдан Незалежності. Початок "помаранчевої революції"
23 листопада

Ви бачите - народний протест триває винятково мирно. Порушити спокій можуть тільки провокації. Ваш обов'язок - їм запобігти.

Так само ми зобов'язані в будь-якій ситуації не допустити появи іноземних збройних формувань на території України.

Віддайте відповідальні накази й розпорядження. Зробіть так, щоб їх почули через ЗМІ. Мовчання неприпустиме. Мовчати - це потурати злочину або стати його співучасником.

Я звертаюся до всіх, кому народ довірив зброю, - станьте на захист народу. Ми з вами є його частиною. Настав час захищати наших батьків, наших братів і сестер, наших дітей.

Україна чекає від вас мужності. До перемоги правди - один крок. Зробіть його разом із народом.

Слава Україні!

ЮЩЕНКО ОГЛОСИВ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ СТРАЙК

Віктор Ющенко на майдані Незалежності повідомив, що Національний комітет захисту Конституції оголошує всеукраїнський політичний страйк.

24 листопада 2004 року

Дорогі друзі!

Я хотів би пояснити, із чим пов'язано наш візит сюди в такій компанії. Декілька годин тому ЦВК зробила черговий злочин. Я знаю, що ця інформація буде болючою для когось або для всіх, але я хотів би сказати, що ми повинні робити інші висновки. ЦВК дев'ятьма голосами сформувала кінцеві висновки щодо результатів виборів, за якими десь на 3% мене випередив Янукович. Цим рішенням вони хотіли поставити нас на коліна. Вони хотіли сказати, що ми бидло, вони хотіли сказати, що, попри все, їхні маніпуляції беруть верх над людським голосом, над людською мовою. Тому я прийшов разом зі своїми колегами, можливо, не в легкі хвилини, але хотів би до вас звернутися зі своїм зверненням.

Мої друзі!

Я вас бажаю, від цієї звістки ні в кого не повинна з'явитися жодна сльоза.

Шановні друзі!

Влада зробила те, що ми очікували. Вона крутиться, як вуж під вилами. Вона буде творити будь-яке беззаконня, аби здійснити свій генеральний план, довести до завершення державний переворот. Я хочу вам твердо сказати: мене ця новина, ця інформація підвела до іншого. Я сьогодні хочу поклястися перед вами, що від цього моя боротьба із цим режимом буде ще послідовнішою та ще сильнішою.

Дорогі друзі!

Координаційна рада політичних сил, які підтримували мене як кандидата на посаду Президента, щойно провела своє засідання. Ми прийняли таке рішення.

1. Створено Національний комітет захисту Конституції. Він бере на себе відповідальність за захист демократії в Україні.

2. Рішення ЦВК, незаконне за змістом, поставило Україну на межу громадянського конфлікту.

Біля Адміністрації Президента України

3. Спроба шахрайством перекреслити волю мільйонів виборців змушує народ шукати правду на вулицях у відкритій боротьбі.

4. Влада вибрала найпримітивніший шлях - ескалації конфлікту. Вона не пішла на переговори, про які ми тут годину тому ще говорили. Вона відкинула можливість проведення політичних переговорів і пошуку спільного, узгодженого рішення.

5. Шлях до компромісу - через демонстрацію народом своєї волі. Це єдиний шлях, який допоможе нам вийти із цього конфлікту. Тому Національний комітет захисту Конституції оголошує всеукраїнський політичний страйк. Це наша відповідь на те політичне безчинство, яке чинить режим Кучми - Януковича.

ДЕПУТАТИ "НАШОЇ УКРАЇНИ" ЗУПИНИЛИ ДРУК "УРЯДОВОГО КУР'ЄРА"

25 листопада 2004 року

Депутати "Нашої України" Петро Порошенко, Павло Ігнатенко, Юрій Артеменко, Юрій Павленко, Віктор Король, Роман Зварич зупинили друкарську машину видавництва "Преса України", на якій друкувався випуск газети "Урядовий кур'єр" з результатами голосування в другому турі виборів Президента (рішення ЦВК).

На підставі рішення Верховного Суду України, яке забороняє Центральній виборчій комісії офіційно оприлюднювати результати виборів до закінчення розгляду скарги на постанову ЦВК від 24 листопада про оголошення обраним Президентом України Віктора Януковича, було зупинено друк і заборонено розповсюдження цього накладу.

ДЕКРЕТИ НАРОДНОГО ПРЕЗИДЕНТА

25 листопада 2004 року

На столичному майдані Незалежності керівник кампанії Ющенко Олександр Зінченко оприлюднив низку декретів, виданих Комітетом національного порятунку, який очолив Віктор Ющенко.

ДЕКРЕТ №1 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ ПРО ВІДНОВЛЕННЯ НАРОДОВЛАДДЯ В УКРАЇНІ

Керуючись Конституцією України, яка проголошує єдиним джерелом влади в Україні народ, спираючись на волю українського народу, громадян України всіх національностей,

- зважаючи на те, що Президент України Кучма не виконав свого обов'язку по гарантуванні державного суверенітету, дотримання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина,

- зважаючи на те, що Прем'єр-міністр України Янукович не забезпечив покладених Конституцією України на Кабінет Міністрів України обов'язків, організував пряму фальсифікацію виборів Президента України і керував цим процесом фальсифікації,

- констатуючи те, що ЦВК на чолі з Ківаловим ішла шляхом потурання фальсифікації виборів і стала інструментом наруги над волевиявленням громадян України,

- діючи в умовах смертельної небезпеки, яка нависла над народовладдям в Україні.

- у зв'язку з фальсифікацією волевиявлення громадян України на виборах Президента України, з метою захисту справжніх результатів волевиявлення виборців, висловлених ними під час другого туру виборів Президента України 21 листопада 2004 року,

- протидіючи спробам узурпації державної влади в Україні кримінальними кланами,

- захищаючи право теперішнього та майбутнього поколінь громадян України на вільне, заможне та гідне життя,

- керуючись підтримкою органів місцевого самоврядування та десятків мільйонів громадян України.

Комітет національного порятунку України вирішує:

1. Утворити народний орган захисту Конституції України - Комітет національного порятунку.

2. Покласти на Комітет національного порятунку відповідальність за громадсько-політичну ситуацію в державі, захист Конституції України, державного суверенітету України, прав і свобод людини.

3. Звернутися до народу України, громадян усіх національностей із закликом піднятися на захист Конституції України.

4. Цей Декрет набирає чинності з моменту його оприлюднення та діє до законного відновлення в Україні дії чинної Конституції України.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко.

**ДЕКРЕТ №2 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ
ПРО ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД КОМІТЕТУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ**

З метою організаційного та політичного забезпечення захисту конституційних прав громадян України, захисту результатів волевиявлення результатів виборів, висловленими під час другого туру виборів, недопущення узурпації влади в Україні кримінальними кланами та керуючись підтримкою народу України, висловленою представниками усіх регіонів України, необхідністю забезпечення нормальної життєдіяльності об'єктів соціальної сфери та підтримки громадського порядку в державі, наказую:

1. Затвердити персональний склад Комітету національного порятунку у кількості 30 осіб.

2. Персональний склад буде оголошено через засоби масової інформації.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко

**ДЕКРЕТ №3 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ
ПРО ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД ВИКОНКОМУ КОМІТЕТУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ**

З метою забезпечення виконання рішень Комітету національного порятунку та організації забезпечення його діяльності

1. Утворити виконком Комітету національного порятунку.
2. Затвердити його персональний склад у кількості 15 осіб.
3. Затвердити головою виконкому Олександра Зінченка.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко

**ДЕКРЕТ №4 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ
ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У ДЕРЖАВІ**

З метою забезпечення правопорядку у державі та захисту життя громадян України, наказую:

1. Утворити організацію "Народна самооборона".
2. Покласти на "Народну самооборону" разом з органами внутрішніх справ України, СБУ обов'язок по забезпеченню правопорядку у державі.
3. Всі члени силових відомств, які переходять на сторону народу, звільняються від звинувачень у порушенні присяги чи у виконанні наказів командирів, які суперечать чинному законодавству.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко

ДЕКРЕТ №5 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ ПРО ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН НА СВОБОДУ ДУМКИ, СЛОВА ТА ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

У зв'язку з необхідністю інформування громадськості, забезпечення конституційного права на свободу слова і свободу думки, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, та на підставі ст. 5 та 34 Конституції України постановляємо:

1. Зобов'язати всі органи державної влади та місцевого самоврядування вжити невідкладних заходів по забезпеченню права громадян на свободу думки і слова.
2. Керівникам ЗМІ, керівникам телерадіоорганізацій в своїй діяльності неухильно дотримуватись статті 34 Конституції України, законів України, які гарантують кожному право на свободу думки, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.
3. Попередити керівників органів державної влади та місцевого самоврядування, телерадіоорганізацій та ЗМІ про персональну відповідальність щодо виконання цього Декрету.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко

ДЕКРЕТ №6 КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ ПРО ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

У зв'язку з необхідністю неухильного дотримання громадського порядку під час проведення масових акцій в містах та селах України, забезпечення конституційних прав і свобод громадян, на підставі статті 5 Конституції України постановляємо:

1. Зобов'язати органи державної влади та органи місцевого самоврядування вжити невідкладних заходів по забезпеченню громадського порядку, зокрема під час проведення масових акцій громадян України.
2. Визначити пріоритетними напрямки діяльності правоохоронних органів держави забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод від злочинних посягань, охорони і забезпечення громадського порядку, протидію злочинам, що посягають на життя, здоров'я, волю та гідність особи, її власність.
3. Попередити керівників правоохоронних органів усіх рівнів про персональну відповідальність щодо виконання цього Декрету.

Голова Комітету національного порятунку Віктор Ющенко

Реакція світової спільноти

Внесок світової спільноти у розв'язання політичної кризи в Україні у жовтні - грудні 2004 року розкривається у заявах, зверненнях, постановах і резолюціях міжнародних організацій, урядів і парламентів країн світу з приводу ситуації, що склалася в Україні в ході президентських виборів.

...

The contribution of the international community in the settlement of the political crisis in Ukraine in October-December, 2004 is revealed in statements, addresses, decisions and resolutions of international organisations, governments and parliaments of countries of the world on the situation in Ukraine during the presidential elections.

ЗАРУБІЖНА РЕАКЦІЯ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ

I. РЕЗОЛЮЦІЇ ТА ЗАЯВИ ПАРЛАМЕНТІВ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН

1. Резолюція Сенату США про вибори в Україні - 22.07.2004
2. Резолюція Палати Представників Конгресу США щодо президентських виборів в Україні - 4.10.2004
3. Резолюція Палати Громад канадського парламенту стосовно президентських виборів в Україні - 26.10.2004
4. Заява про попередні результати спостереження за виборами Президента України Бюро демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ, ПА ОБСЄ, ПАРЄ, ЄП та ПА НАТО - 31.10.2004
5. Попередня заява Міжнародного Республіканського Інституту стосовно виборів Президента України 31 жовтня 2004 року - 1.11.2004
6. Висновки Європейської Ради в Брюсселі щодо президентських виборів в Україні - 5.11.2004
7. Заява про попередні результати спостереження за виборами Президента України Бюро демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ, ПА ОБСЄ, ПАРЄ, ЄП та ПА НАТО - 22.11.2004
8. Заява Державної Думи Російської Федерації про ситуацію в Україні - 24.11.2004
9. Заява Парламенту Грузії у зв'язку з президентськими виборами в Україні - 25.11.2004
10. Звернення Сейму Республіки Польща до Верховної Ради України стосовно президентських виборів в Україні - 25.11.2004
11. Звернення Сейму Литовської Республіки до Верховної Ради України - 29.11.2004
12. Декларація Палати депутатів Національного Конгресу Аргентини про перебіг політичних подій в Україні - 1.12.2004
13. Звернення Московської Державної Думи - 1.12.2004
14. Заява Державної Думи Російської Федерації про спроби деструктивного втручання ззовні в розвиток ситуації на Україні - 3.12.2004
15. Резолюція Австралійського Сенату щодо виборів в Україні - 6.12.2004
16. Лист Голови Державних Зборів Угорської Республіки Каталін Сілі у зв'язку з останніми подіями в Україні - 6.12.2004
17. Висновки Комісії у закордонних справах Сенату Італії стосовно ситуації в Україні - 9.12.2004
18. Лист заступнику Міністра закордонних справ України В.О.Наливайченку 11.12.2004 - 11.12.2004
19. Заява Моніторингового Комітету ПАРЄ щодо ситуації в Україні - 15.12.2004

II. РЕАКЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІВ ВЛАДИ

1. Заяви представника США в ОБСЄ стосовно президентських виборів в Україні - 30.09.2004
2. Заява Речника Державного Департаменту США Річарда Баучера про ук-

раїнські вибори - 14.10.2004

3. Заява Голів дипломатичних місій Європейського Союзу в Україні щодо виборів Президента України - 27.10.2004

4. Заява Адама Ерелі, заступника Речника Державного Департаменту США про українські вибори - 1.11.2004

5. Заява Білого Дому з приводу виборів в Україні - 18.11.2004

6. Заява Голови Комітету у закордонних справах Сенату США Річарда Лугара - 22.11.2004

7. Заява Білого Дому з приводу виборів в Україні - 23.11.2004

8. Заява Міністра закордонних справ Великої Британії щодо розвитку ситуації в Україні - 23.11.2004

9. Заява країни, яка головує в Європейському Союзі, щодо України - 23.11.2004

10. Заява Комітету Європейського Парламенту у закордонних справах - 24.11.2004

11. Заяви Офісу Генерального секретаря ООН - 24.29.11.2004

12. Заява Держсекретаря США К.Пауелла: США не можуть визнати результати виборів в Україні легітимними - 25.11.2004

13. Постанова Європейського Парламенту про ситуацію в Україні - 29.11.2004

14. Заява Державного Департаменту США з приводу виборів в Україні - 29.11.2004

15. Заява США в ОБСЄ про політичну кризу в Україні - 2.12.2004

16. Заява Верховного комісара ООН з прав людини Луїзе Арбор щодо останніх подій в Україні - 2.12.2004

17. Заява делегації Канади в ОБСЄ щодо України - 2.12.2004

18. Звернення Державного Секретаря США К.Пауелла про вибори в Україні на зустрічі ОБСЄ - 7.12.2004

19. Заява Речника Генерального секретаря ООН щодо України - 10.12.2004

20. Заява Високого представника ЄС з питань спільної зовнішньої політики та безпеки Хав'єра Солани щодо останніх рішень, прийнятих Верховною Радою України - 26.12.2004

ЗАЯВА ГОЛІВ ДИПЛОМАТИЧНИХ МІСІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ ЩОДО ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

27 жовтня 2004 року

Європейський Союз неодноразово звертав увагу представників державної влади України на важливість проведення вільних і чесних виборів Президента України. У зв'язку з останнім звітом про перебіг передвиборчої кампанії, підготовленим Бюро ОБСЄ з демократичних інституцій та прав людини, Голови дипломатичних місій Європейського Союзу в Україні хочуть ще раз наголосити на позиції ЄС і питаннях, які викликають їхню стурбованість.

Вибори Президента України, що проходять у 2004 році, є однією з найважливіших подій в Україні з часу здобуття нею незалежності. Те, чи буде дозволено народу України здійснити його право на вільний і чесний вибір, і чи буде визнано вільне виявлення його політичної волі, матиме значний вплив на стратегічний курс України у наступному десятиріччі.

Проведення цих виборів дає Україні можливість прискорити свій розвиток як стабільної, незалежної, демократичної та процвітаючої держави, яка готова перейти від співпраці до тіснішої інтеграції з ЄС. Європейський Союз зацікавлений у незалежній Україні, яка поважає права людини та принцип верховенства права і розвиває при цьому взаємовигідні відносини зі своїми сусідами.

Нам прикро, що і донині передвиборчі перегони викликають серйозні занепокоєння, які відображено у всіх звітах ОБСЄ про перебіг кампанії, щодо дотримання Україною усіх відповідних міжнародних стандартів. Підлив демонстрацій опозиції, створення проблем для незалежних ЗМІ, нападки на громадські організації, зловживання адміністративним ресурсом та інші серйозні порушення викликають сумніви з приводу курсу уряду України у відношенні його демократичних зобов'язань щодо Європейського Союзу.

Під час передвиборчої кампанії Європейський Союз завжди спонукав українську владу негайно припинити постійні порушення демократичних норм і дати народу України вільно зробити свій вибір. Ми ще раз повторюємо цей заклик сьогодні.

Нехай не буде сумнівів у тому, що ми і надалі налаштовані підтримувати майбутній розвиток України у напрямку ближчої інтеграції з ЄС. Ми готові тісно співпрацювати з будь-яким кандидатом, який переможе у вільній і чесній боротьбі.

Ми закликаємо громадян України здійснити їхнє право голосу у дусі толерантності та взаємоповаги і скористатися наданою виборами можливістю зміцнити позицію, що по праву належить їхньому народу у співтоваристві демократичних націй. Ви гідні можливості вільно вибирати та поваги до вашого вибору.

ПОСТАНОВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ПРО СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ,

- Взявши до уваги попередні постанови про Україну;
- Взявши до уваги, зокрема, свою Постанову про Україну, прийняту 28 жовтня 2004 р.;
- Взявши до уваги Угоду про партнерство та співпрацю (УПС) між Європейським Союзом і Україною, яка набула чинності 1 березня 1998 р.;
- Взявши до уваги Спільну стратегію Європейської Ради 1999/877/CFSP щодо України, схвалену Європейською Радою у Хельсінкі 11 грудня 1999 р.;
- Взявши до уваги Остаточну заяву та рекомендації Комітету з питань парламентської співпраці між Україною та ЄС від 16-17 лютого 2004 р.;
- Взявши до уваги Повідомлення Комісії від 11 травня 2004 р. про Європейську політику сусідства (COM(2004) 373 final);
- Взявши до уваги Спільну заяву, зроблену за результатами самміту Україна-ЄС 8 липня 2004 р. у Гавзі;
- Взявши до уваги заяви та попередні висновки Міжнародної місії спостереження за виборами щодо обох турів виборів Президента;
- Взявши до уваги заяву, зроблену Нідерландами, що нині головує у ЄС, щодо другого туру виборів Президента України;
- Взявши до уваги нещодавнє звернення щодо України, яке було зроблено Високим представником ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єром Соланою до Комітету Європейського Парламенту у закордонних справах;
- Взявши до уваги оголошення Центральною виборчою комісією остаточних результатів виборів Президента України в Україні;
- Взявши до уваги розгляд Верховним Судом України справи про дійсність другого туру виборів Президента;
- Взявши до уваги Постанову, прийняту Верховною Радою Україною на позачерговій сесії 27 листопада 2004 р. стосовно другого туру виборів Президента та спричинену ним політичну кризу;
- Взявши до уваги положення 103(2) Регламенту Європейського Парламенту;

А. Оскільки Європейська політика сусідства визнає європейські прагнення

України та важливість України, як країни з міцними історично-культурними та економічними зв'язками з державами-членами ЄС, і оскільки справжнє та збалансоване партнерство може розвиватися лише на основі спільних цінностей, особливо тих, що стосуються демократії, верховенства права та поваги до прав людини і громадянина;

В. Оскільки суспільство України довело свою політичну зрілість і дотримання спільних європейських цінностей;

С. Оскільки умови, у яких відбувалися вибори Президента в Україні, з самого початку розглядалися як серйозне випробування стану демократії в Україні та дотримання державними органами спільних цінностей;

Д. Оскільки міжнародні спостерігачі зробили висновок, що другий тур виборів Президента України супроводжувався численними серйозними порушеннями та не відповідав міжнародним стандартам демократичних виборів;

Е. Оскільки було зроблено серйозні заяви про те, що відбулися масові порушення при підрахунку голосів на користь нинішнього Прем'єр-міністра Віктора Януковича, та існують численні признаки, які свідчать про підтвердження цих заяв;

Ф. Оскільки Центральна виборча комісія відмовилася прийняти до уваги ці заяви про фальсифікації та оголосила В. Януковича переможцем виборів;

Г. Оскільки Верховний Суд України наказав зупинити оприлюднення рішення, прийнятого Центральною виборчою комісією, і зараз розглядає питання про дійсність виборів Президента, що відбулися;

Н. Оскільки Верховна Рада України, багато представників виконавчої влади та міжнародних організацій, включаючи державу, що головує в ЄС, та уряд Сполучених Штатів, а також багато провідних українських і міжнародних політиків, звернулися з проханням скасувати результати другого туру виборів та якнайшвидше провести повторне голосування;

І. Оскільки Російська Федерація і особливо Президент Росії доклали значних зусиль для того, щоб вплинути на результати виборів Президента України та забезпечення перемоги одного з кандидатів, а саме В. Януковича,

Ж. Оскільки сотні тисяч громадян України вже більше тижня проводять на вулицях масові протести проти маніпуляцій, здійснених на виборах;

К. Оскільки ситуація навколо виборів привела до серйозної політичної кризи в Україні та навіть загрози порушення її цілісності;

Л. Оскільки Європейський Союз та його держави-члени негайно відреагували, направивши посередників, що попередило поглиблення кризи, так як два кандидати сіли за стіл переговорів, і послабило напругу;

1. Виражає свою солідарність з народом України, право якого вільно обирати свого президента має бути визнано та реалізовано, а не подавлено;
2. Рішуче засуджує умови, у яких відбувався другий тур виборів Президента України, як у відношенні останнього етапу передвиборчої кампанії, так і порушень та явної фальсифікації під час підрахунку голосів;
3. Не погоджується з рішенням Центральної виборчої комісії під головуванням Сергія Ківалова оголосити В. Януковича переможцем виборів Президента без проведення повного дослідження дійсності виборів і виборчого процесу, а отже, очевидно, нехтуючи бажанням народу України;
4. Закликає державні органи України скасувати результати другого туру виборів Президента та повторно організувати цей другий тур виборів до кінця цього року за участю міжнародних спостерігачів, при цьому гарантуючи відкритий і прозорий виборчий процес у відповідності до міжнародних демократичних стандартів як під час передвиборчої кампанії, так і під час самого голосування та підрахунку голосів, суттєво вдосконаливши при цьому умови виборчої кампанії;
5. Закликає владу України утриматися від здійснення тиску на ЗМІ, особливо державні, щоб громадяни України могли отримати об'єктивну та неупереджену інформацію про кандидатів і поточну політичну ситуацію в країні;
6. Повністю підтримує зусилля Високого представника ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки, Президентів Литви та Польщі, а також спікера Державної Думи Росії прийти до мирного вирішення кризи в Україні та закликає усі зацікавлені сторони в Україні взаємодіяти для знайдення такого політичного рішення;
7. Закликає Раду та Комісію чітко заявити уряду України, що у жодному випадку не може бути дозволено застосування сили проти мирної та демократичної акції протесту, і якщо цього не буде дотримано, то дію Угоди про партнерство та співпрацю буде негайно припинено із застосуванням відповідних санкцій;
8. Закликає протестантів дозволити нормальне функціонування органів державної влади та припинити блокування головних будинків цих державних органів;
9. Вважати неприйнятним усі загрози сепаратизму та розділення України, і виражає свою рішучу підтримку територіальній цілісності України;
10. Не погоджується із заявами, зробленими зокрема Президентом Росії, що, виражаючи свою підтримку права народу України здійснювати свої демократичні права, Європейський Союз і міжнародна спільнота заохочують насильство, і у той же час підкреслює, що Росія несе величезну відповідальність за ситуацію в Україні;
11. Вважає, що відносини з Україною залежать від демократичного рішення, заявляє про свою незмінну підтримку, допомогу та відданість встановленню наро-

дом України вільної та відкритої демократичної системи, розвитку ним процвітаючої ринкової економіки та здобуттю ним заслуженого місця у євроатлантичній спільноті демократичних націй;

12. Закликає Комісію, Раду та держави-члени ЄС у випадку задовільного вирішення нинішньої ситуації прискорити ратифікацію Плану дій для України, заохотити найшвидше впровадження цього плану та включити нові заходи, спрямовані на посилення ролі громадянського суспільства;

13. Доручає Президенту Європейського Парламенту передати цю постанову Комісії, Раді, Верховній Раді та Кабінету Міністрів України, парламентським асамблеям НАТО та ОБСЄ, Раді Європи, а також уряду та парламенту Російської Федерації.

РЕЗОЛЮЦІЯ КОНГРЕСУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

РЕЗОЛЮЦІЯ H. Con. Res. 415 (House)

Закликаємо Уряд України забезпечити демократичну, прозору та чесну кампанію перед президентськими виборами 31 жовтня 2004 р.

Виходячи з того, що забезпечення демократичної, прозорої та чесної кампанії перед президентськими виборами 2004 року в Україні та існування справді демократичної політичної системи є передумовами для повної інтеграції цієї країни як рівноправного члена західної спільноти націй, в тому числі Організації Північно-Атлантичного договору (НАТО);

виходячи з того, що, вступаючи до Організації з безпеки та стабільності в Європі (ОБСЄ), влада України взяла на себе численні чіткі зобов'язання щодо проведення виборів, в тому числі у рамках Копенгагенського документу;

виходячи з того, що вибори наступного Президента України, заплановані на 31 жовтня 2004 року, стануть чітким свідченням того, як українська влада виконує ці зобов'язання і буде демократичне суспільство, ґрунтоване на вільних виборах та верховенстві права;

виходячи з того, що ці вибори відбуватимуться на тлі попередніх виборів, які не повністю відповідали міжнародним стандартам, та тривожних тенденцій в нинішній передвиборчій атмосфері;

виходячи з того, що обов'язком влади на всіх рівнях є діяти відповідно до всіх законів та правил, які мають стосунок до виборчих процедур, а також забезпечити вільні та чесні вибори на всій території країни, включаючи запобіжні заходи проти сил, що протидіють вільній реалізації політичних прав;

виходячи з того, що передумовою справді вільних та чесних виборів є період політичної кампанії, в ході якої ні адміністративний вплив, ні насильство, ні залякування чи затримання не заважають партіям, політичним об'єднанням та кандидатам доносити свої погляди та оцінки до населення, включаючи організацію дій прихильників, проведення публічних мітингів та заходів по всій країні, а також мати безперешкодний, недискримінаційний доступ до телебачення, радіо, друку, а також Інтернет-видань;

виходячи з того, що справді вільні і чесні вибори вимагають гарантування громадянам їх прав і реальної можливості реалізувати громадянські та політичні права, включаючи право голосувати, шукати і отримувати інформацію, на основі якої робити свідомий вибір, вільний від залякування, некоректного впливу, спроб купити голоси, небезпеки політичних переслідувань чи інших форм примусу з боку влади на національному чи місцевому рівні;

виходячи з того, що справді вільні та чесні вибори ставлять перед владою та органами самоврядування вимогу, щоб кандидати та політичні партії були рівні перед законом, а адміністративні ресурси не використовувалися на користь

індивідуальних кандидатів чи політичних партій;

виходячи з того, що справді вільні та чесні вибори вимагають повної прозорості законів і правил, які регулюють вибори, партійного представництва у виборчих комісіях, а також необмеженого доступу кандидатів, політичних партій, вітчизняних та міжнародних спостерігачів до всіх виборних процедур, включаючи процедуру голосування та підрахунку голосів в усіх регіонах країни;

виходячи з того, що зростаючий контроль за ЗМІ та їх маніпуляція з боку представників державної та місцевої влади та інших осіб, діючих за їх вказівками, спричиняють серйозну стурбованість щодо відданості української влади вільним і чесним виборам;

виходячи з того, що спроби національної влади обмежити доступ до міжнародних електронних ЗМІ, включаючи Радіо Свобода та Голос Америки, являють собою неприпустиме порушення права українського народу на доступ до незалежних джерел інформації;

виходячи з того, що зусилля представників державної та місцевої влади та інших осіб, діючих за їх вказівками, які перешкоджали вільним зібранням, свободі слова та вільній і чесній політичній кампанії, мали місце в Донецьку, Сумах та інших регіонах України і не були засуджені та покарані українською владою;

виходячи з того, що під час недавніх парламентських довиборів у Донецькій області та виборів мерів Мукачева, Ромен та Красного Луча мали місце серйозні порушення;

виходячи з того, що залякування і насильство під час виборів мера Мукачева 18 квітня 2004 р. є безсоромною атакою проти демократичного процесу, постановляється, що Конгрес:

(1) визнає і вітає міцні зв'язки, встановлені між Сполученими Штатами і Україною з моменту відновлення української незалежності в 1991 р.;

(2) визнає, що передумовою повної інтеграції України до західної спільноти націй, включаючи рівноправне членство в таких інституціях, як Організація Північно-Атлантичного договору (НАТО), є встановлення справді демократичної політичної системи;

(3) виражає повну і послідовну підтримку зусиллям українського народу встановити повну демократію, верховенство права і повагу до прав людини в Україні;

(4) закликає владу України гарантувати свободу об'єднань і зібрань, включаючи право кандидатів, членів політичних партій та інших вільно збиратися, організовувати та проводити публічні заходи, а також реалізовувати ці та інші права без залякувань та тиску з боку представників державної та місцевої влади, та інших осіб, діючих за їх вказівками;

(5) закликає владу України дотримуватися обов'язків, взятих при вступі до Ор-

ганізації з безпеки та стабільності в Європі (ОБСЄ), та положень стосовно незаконного втручання в кампанію владних кіл і значної упередженості ЗМІ, свого часу сформульованих у остаточних висновках Бюро демократичних інституцій та прав людини (ODIHR) при ОБСЄ, з приводу парламентських виборів 2002 р. та президентських виборів 1999 р.;

(6) закликає українську владу забезпечити (а) повну прозорість виборчих процедур перед, під час і після президентських виборів 2004 р., (б) вільний доступ українських та міжнародних спостерігачів; (в) багатопартійне представництво в усіх передвиборчих комісіях; (г) безперешкодний та недискримінаційний доступ всіх партій та кандидатів до друкованих, радіо-, телевізійних та Інтернет мас-медіа; (д) свободу кандидатів, членів опозиційних партій та незалежних журналістських організацій від залякування та тиску з боку представників влади на всіх рівнях за допомогою вибіркових податкових перевірок та інших регулюючих процедур, а у випадку ЗМІ - за допомогою позбавлення ліцензій та позовів про наклепи, а також інших методів; (е) прозорий процес оскарження та позовів через виборчі комісії у рамках судової системи, що забезпечує вчасне і ефективне втручання закону; та (є) ефективне переслідування будь-якої особи, відповідальної за порушення законів та правил стосовно виборів, включаючи застосування відповідних адміністративних та кримінальних покарань;

(7) ще раз закликає українську владу гарантувати спостерігачам від Бюро демократичних інституцій та прав людини та від окремих країн-членів ОБСЄ, українським політичним партіям, представникам кандидатів, неурядовим організаціям та іншим приватним інституціям й організаціям, як вітчизняним, так і міжнародним, необмежений доступ до всіх аспектів виборчого процесу, включаючи безперешкодний доступ до публічних заходів у рамках кампанії, до кандидатів, інформаційних агентств, до процесу голосування та післявиборчої фіксації результатів, а також до процедури розгляду проблемних питань і оскаржень в ході виборів;

(8) наполегливо закликає Президента повністю задіяти дипломатичні та інші можливості Уряду Сполучених Штатів, аби забезпечити сумлінне дотримання законів і процедур України про вибори представниками державної та місцевої влади та іншими особами, діючими за їх вказівками, всіма кандидатами і партіями під час та після президентської кампанії, а також в день виборів;

(9) наполегливо закликає Президента чітко сповістити Уряду України, всім партіям і кандидатам та народу України про високе значення, яке надається Урядом Сполучених Штатів цим президентським виборам як центральному фактору у процесі визначення майбутніх відносин двох країн;

(10) підтверджує свою послідовну підтримку та допомогу українському народу в його зусиллях встановити повністю вільну і відкриту демократичну систему, створити заможну і вільну ринкову економіку, стабільну незалежність і свободу від тиску, а також дати своїй країні її законне місце в якості повноправного і рівного члена західної спільноти демократій.

ЗАЯВА МІЖНАРОДНОЇ МІСІЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ "ПРО ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ВИСНОВКИ"

Київ, 1 листопада 2004 р. - Міжнародна місія зі спостереження за виборами Президента України 31 жовтня 2004 р. організована спільними зусиллями Бюро демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ (ОБСЄ/БДІПЛ), Парламентської Асамблеї ОБСЄ (ПА ОБСЄ), Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ), Європейського Парламенту (ЄП) та Парламентської Асамблеї НАТО.

Ця попередня заява виходить до повного й остаточного аналізу результатів спостереження, до встановлення підсумків голосування й офіційного оголошення результатів виборів, а також до розгляду судами та виборчими комісіями скарг та апеляцій щодо порушень у день голосування. Повний та остаточний аналіз виборчого процесу буде надано в Заключному звіті ОБСЄ/БДІПЛ.

ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ

Вибори Президента України 31 жовтня 2004 р. не відповідали цілій низці стандартів ОБСЄ, Ради Європи та інших європейських стандартів щодо демократичних виборів. Під час підготовки до виборів органи державної влади, виборчі та інші органи не створили умови, які б забезпечували на практиці вільне волевиявлення виборців при виборі своїх представників. Таким чином, цей виборчий процес став кроком назад порівняно з парламентськими виборами у 2002 році. Тим не менш, висока активність електорату та громадянського суспільства у виборчому процесі є обнадійливою ознакою розвитку демократії в Україні.

Хоча цей виборчий процес надав виборцям реальний вибір серед розмаїття кандидатів на пост Президента України, передвиборча кампанія була сповнена ворожнечі, сіяла розбрат й не давала створити сприятливі умови для того, щоб всі кандидати мали змогу донести свої платформи до електорату. Поширеними були повідомлення, багато з яких підтвердили спостерігачі, про тиск, який чинився на певні групи виборців, в тому числі на тих, хто залежить від держави у своїх засобах до існування, й на студентів, аби вони підтримували кандидата від влади. Такий тиск також чинився щодо політично активних громадян, аби вони відмовилися від підтримки опозиційних кандидатів.

У ході передвиборчої кампанії іноді порушувалися фундаментальні свободи, необхідні для значущого виборчого процесу. Не завжди поважалася свобода пересування опозиційних кандидатів на пост Президента України або їх прихильників, як і право громадян на мирні зібрання. Іноді створювалися перешкоди для свободи об'єднань громадян.

Незважаючи на напружену передвиборчу обстановку, багато виборців проголосували в загалом спокійній атмосфері. Однак, лише в небагатьох виборчих дільницях було забезпечено порядок під час голосування, незважаючи на попередні рекомендації уникнути тісняви при голосуванні. Оскільки за законом всім кандидатам дозволяється робити подання щодо двох членів до кожної виборчої комісії, це призвело до створення дуже великих дільничних виборчих комісій (ДВК) і стало причиною тісняви в день голосування. Спостерігачами було помічено присутність працівників правоохоронних органів у приміщеннях 61% виборчих дільниць, хоча закон не передбачає цього, й було незрозуміло, чому була потрібна їхня присутність на виборчих дільницях. Спостерігачі також відміти-

ли серйозні проблеми зі списками виборців, у зв'язку з чим деяким громадянам було відмовлено в голосуванні. На диво багато скарг було подано до ДВК членами ДВК та довіреними особами кандидатів. Хоча спостерігачі відмітили, що, в основному, голосування проводилося відповідно до вимог законодавства, вони помітили зростання напруги та зменшення прозорості при встановленні підсумків голосування на рівні ТВК.

Вибірчий процес характеризувався суттєвими недоліками, хоча мали місце й деякі позитивні аспекти, про які слід зазначити. Найбільш суттєві недоліки були такі:

- Численні повідомлення від довгострокових спостерігачів стосовно того, що в організації передвиборчої кампанії кандидата на пост Президента України В.Януковича не було проведено чіткого розмежування між ресурсами, які належать відповідним політичним структурам, та державними ресурсами;

- Надзвичайна упередженість на користь кандидата на пост Президента України й Прем'єр-міністра України п. Януковича у державних ЗМІ, а також втручання на його користь органів державної влади;

- Вільний доступ громадськості до збалансованої інформації обмежувався через існування так званих "темників" (вказівок для ЗМІ), які випускаються невідомими особами;

- Безпосереднє спостереження за проведенням деяких агітаційних заходів опозиції з боку органів державної влади, а також повідомлення про втручання або перешкоджання органів державної влади проведенню таких заходів;

- Розповсюдження провокаційних агітаційних матеріалів анонімного чи незрозумілого походження;

- Всупереч зобов'язанням ОБСЄ Закон України "Про вибори Президента України" не визнає прав спостерігачів за виборами від національних громадських організацій і містить дискримінаційні положення по відношенню до кандидатів, які є самовисуванцями;

- Правова база і її застосування не гарантували правильності списків виборців, а плутанина з формуванням ДВК перешкоджала можливостям виборців перевірити свої дані;

- В день виборів спостерігачі відмітили значну кількість помилок та/або випадків невиключення громадян у списки виборців, що ставить під питання дотримання принципу загального виборчого права;

- Центральна виборча комісія (ЦВК) не дотримувалася проактивного підходу до забезпечення єдиних правил правозастосування, не була ефективною у роз'ясненні заявлених правопорушень, а також не проявила достатньої активності у проведенні інформаційно-роз'яснювальної роботи серед виборців;

- Деякі рішення ЦВК щодо голосування за кордоном були суперечливими й недостатньо прозорими;

- Значній кількості територіальних виборчих комісій (ТВК) бракувало незалежності, колегіальності та прозорості, й спостерігачами було помічено упередженість при розподілі посад голів ДВК в 40% відвіданих ними виборчих округів;

- На політичний баланс у ТВК та ДВК значною мірою вплинув той факт, що було зареєстровано велику кількість кандидатів на пост Президента України, багато з яких не мали достатнього громадського визнання чи підтримки політичної партії або виборчого штабу загальнонаціональних масштабів. Незважаючи

на це, вони мали право подати по дві кандидатури до складу кожної виборчої комісії середнього і нижчого рівнів.

Варто відзначити такі позитивні аспекти:

- Політичний плюралізм та змагальність, завдяки яким виборці мали потенціал для реального вибору;
- Основні кандидати чи їх прихильники мали змогу провести низку агітаційних заходів;
- Теледебати між кандидатами забезпечили форум для обміну думками;
- Відносно добре розвинуте громадянське суспільство було активним і сприяло виборчому процесу;
- ЦВК запевнили, що підсумки голосування по всіх ДВК будуть одразу оприлюднені на веб-сайті ЦВК;
- Загалом, у випадках порушень опозиція шукала задоволення своїх скарг правовими шляхами, а не намагалася зірвати виборчий процес;
- ЦВК проводила свої засідання відкрито, і, загалом, ТВК були ефективними й ознайомленими з відповідними правовими нормами;
- Верховний Суд України скасував постанову ЦВК про створення 41-єї виборчої дільниці у виняткових випадках у Російській Федерації, навколо якої в останню хвилину було багато спорів;
- Державні структури співпрацювали з Місією зі спостереження за виборами.

Спостерігачі ОБСЄ/БДПЛ залишатимуться в Україні для оцінки процесів встановлення підсумків голосування та розгляду скарг та апеляцій після виборів, які матимуть критичне значення для формування остаточної оцінки виборчого процесу з підготовки і проведення виборів Президента України 31 жовтня. Міжнародна місія зі спостереження за виборами закликає ЦВК негайно опублікувати результати голосування по всіх ДВК на своєму веб-сайті з метою поглиблення прозорості цього етапу, що має надзвичайно важливе значення у виборчому процесі. Якщо для визначення переможця виборів буде потрібне повторне голосування, Міжнародна місія спостереження за виборами знову розмістить своїх спостерігачів і зробить другу попередню заяву, в якій буде оцінено будь-які кроки, вжиті органами державної влади для вирішення проблем, зазначених у цій заяві.

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Передумови

Вибори Президента України у 2004 р. - це четверті президентські вибори в Україні після проголошення незалежності у 1991 році. Чинний Президент України Леонід Кучма, після одержання рішення Конституційного Суду України у грудні 2003 року, яке дозволяло йому балотуватися на третій п'ятирічний термін президентства, вирішив не висувати свою кандидатуру на вибори. Таким чином, ці вибори є поворотним моментом в історії України, даючи сподівання на друге мирне передання президентських повноважень від одного президента до іншого.

Конституцією України Президенту надаються широкі повноваження, й Україна вважається "президентською республікою". Втім, упродовж 2003-2004 р.р. було запропоновано низку поправок до Конституції України, які би змінили баланс повноважень на користь Парламенту. Хоча для прийняття позитивного рішення щодо внесення поправок до Конституції забракло не так уже й багато голосів, Верховна Рада України не прийняла рішення про внесення змін до Конституції до дня виборів 31 жовтня.

У виборчих перегонях брали участь усі основні політичні сили - або безпосередньо, або підтримуючи одного з 24-х кандидатів. Президент Л.Кучма схвалив кандидатуру Прем'єр-міністра України Віктора Януковича (висунену Партією регіонів). Серед його основних опонентів - колишній Прем'єр-міністр Віктор Ющенко (самовисуванець), який очолює найбільшу фракцію у парламенті, блок "Наша Україна", опозиційний до чинного Президента. Віктора Ющенка підтримує блок Юлії Тимошенко. Інші кандидати на пост Президента України, які очолюють парламентські блоки, це - лідер Комуністичної партії Петро Симоненко та лідер Соціалістичної партії Олександр Мороз. Інші найбільш помітні кандидати на пост Президента України: колишній Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах, Київський міський голова Олександр Омельченко, лідер Прогресивної соціалістичної партії України Наталія Вітренко, а також відомий банкір Леонід Черновецький.

Як показали результати всіх передвиборчих опитувань громадської думки, лідерами виборчих перегонів були пан Ющенко та пан Янукович. Блок "Наша Україна", який є основною політичною силою, що підтримує п. Ющенка, одержав значну підтримку у Західній Україні на парламентських виборах у 2002 р., тоді як вважається, що Віктор Янукович користується підтримкою у східних регіонах. Обидва кандидати справляли враження переконаних у своїй підтримці з боку електорату в центральних та південних областях, а штаб п. Ющенка також мав упевненість у підтримці свого кандидата деякими виборцями на сході.

Виборча система

Виборчою системою передбачено, що обраним у першому турі голосування вважається кандидат, який набрав більше 50% голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. Якщо цей поріг не подолано жодним із кандидатів, 21 листопада проводиться повторне голосування. До виборчого бюлетеня для повторного голосування включаються два кандидати на пост Президента України, які у підсумку голосування у першому турі одержали найбільшу кількість голосів. Виборці також мають легітимну можливість проголосувати "проти всіх кандидатів".

Для перемоги у другому турі кандидату потрібно набрати більше голосів порівняно зі своїм конкурентом, однак це не має бути абсолютна більшість голосів, якщо тільки в другому турі бере участь лише один кандидат в разі відкликання своєї кандидатури іншим кандидатом. Утім, 11 жовтня у Верховній Раді України було зареєстровано законопроект про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", за яким для перемоги у другому турі кандидату потрібно набрати більше 50% голосів виборців, які взяли участь у повторному голосуванні, так само як і в першому турі. Якби ця поправка була внесена до закону, це б означало значні зміни в законодавчих засадах виборів у той час, коли виборчий процес уже був на завершальному етапі.

Нормативно-правова база

Правовою базою проведених виборів були Закон України "Про вибори Президента України", який набрав чинності в квітні 2004 р., та Закон України "Про Центральну виборчу комісію" (ЦВК), прийнятий у червні 2004 р. Новий закон про вибори Президента зустрів значну підтримку серед парламентарів, і лише 3 народних депутати України проголосували проти його прийняття. У законі враховано кілька рекомендацій ОБСЄ/БДІПЛ. Зокрема, новий закон забезпечує більшу прозорість виборчого процесу, надавши офіційним спостерігачам право одержувати копії протоколів ТВК та ДВК, а також вимагає їх надання для загального ознайомлення. Також прозорість було поглиблено завдяки наданню спостерігачам права спостерігати за проведенням голосування за межами приміщення для голосування.

Новим законом про вибори Президента створено належну основу для проведення виборів за умови його неупередженого застосування. Проте, цей закон часто застосовувався виборчими комісіями і судами нижчого рівня обмежувально, що негативно відобразилося на його ефективності. Можливо, виявлені проблеми щодо застосування норм закону, були пов'язані також зі складністю формулювання деяких з них. Крім того, цей закон недостатньо детально регулює ключові аспекти виборчого процесу.

Важливо відмітити, що закон не відповідає деяким зобов'язанням ОБСЄ та деяким міжнародним стандартам. Зокрема, національні громадські організації не можуть здійснювати спостереження за виборчим процесом, що не відповідає частині 8 Копенгагенського документа ОБСЄ. Крім того, за інформацією ЦВК, міжнародні спостерігачі не можуть здійснювати спостереження за голосуванням у закордонних виборчих дільницях при дипломатичних та інших офіційних представництвах та консульських установах України за кордоном. Також, хоча спостерігачі від кандидатів та міжнародні спостерігачі мають право ознайомлюватися з протоколами ТВК і ДВК та отримувати їх копії, вони не мають права отримувати копії інших важливих виборчих документів.

Певні правові положення надають кандидатам, висунутим політичними партіями, переваги та привілеї, яких не мають самовисуванці. Наприклад, до кандидатів, чії кандидатури висунуті політичними партіями, не застосовуються певні обмеження щодо агітаційної діяльності, тоді як самовисуванці позбавлені права агітаційної підтримки з боку політичних партій. Ця дискримінація суперечить частині 7.5 Копенгагенського документа ОБСЄ.

Закон також не забезпечує прозорого встановлення підсумків голосування, як було рекомендовано після парламентських виборів у 2002 р., й не зобов'язує

ЦВК оприлюднювати підсумки голосування, встановлені ТВК, з перерахуванням результатів голосування по всіх ДВК. Ці дані повинні бути опубліковані, щоб виборці, кандидати та спостерігачі мали змогу пересвідчитися у правильності результатів виборів згідно із частиною 7.4 Копенгагенського документа ОБСЄ.

Відповідно до закону, склад ТВК та ДВК базується виключно на поданнях кандидатів на пост Президента України. Правові норми дозволяють кожному кандидату призначати по два члени до кожної ТВК та ДВК. Оскільки було зареєстровано аж 24 кандидати на пост Президента України, ці комісії стали дуже великими, й подекуди це спричинило труднощі в організації прийняття рішень.

28 жовтня Кабінет Міністрів України прийняв постанову за підписом Прем'єр-міністра В.Януковича, відповідно до якої вважаються дійсними паспорти громадян України, що оформлені з використанням бланків паспортів колишнього Союзу РСР, до 1 грудня 2004 року. У 2002 р. Верховною Радою України було припинено дієвість цих паспортів. Копії постанови були одразу ж розповсюджені серед виборчих комісій напередодні дня виборів, завдяки чому було збільшено кількість документів, якими громадяни можуть підтверджувати своє українське громадянство, крім тих, що зазначені у законі про вибори Президента.

Управління виборчим процесом

Ці вибори було проведено трирівневою виборчою адміністрацією: ЦВК, 225-ма ТВК та понад 33100 ДВК. ЦВК у складі 15-ти членів була затверджена Верховною Радою за поданням Президента України. Чинний склад ЦВК було затверджено у лютому 2004 р. Увесь склад ЦВК було оновлено, окрім чотирьох членів, залишених із попереднього складу. Кандидати на пост Президента України мають право призначати свого уповноваженого представника в ЦВК із правом дорадчого голосу. Проте ці представники не мають права одержувати відповідні матеріали та проекти рішень заздалегідь перед засіданнями ЦВК.

ЦВК здійснювала свою роботу прозоро, і її засідання були відкритими для засобів масової інформації та міжнародних спостерігачів. ЦВК прийняла рішення щодо великої кількості питань, більшість з яких було прийнято одноголосно. Проте ЦВК не дотримувалася проактивного підходу до забезпечення єдиних правил правозастосовчої практики. Загалом, вона недостатньо добре впоралася зі своїм завданням нагляду за роботою виборчих комісій нижчого рівня, і бракувало чітких рекомендацій щодо всіх питань загального застосування. Незважаючи на численні запити від міжнародної спільноти після сумнозвісних подій в Мукачевому, що мали місце раніше у 2004 році, ЦВК не роз'яснила, за яких обставин працівники правоохоронних органів можуть входити до приміщення виборчої дільниці в день голосування. Крім того, ЦВК не провела ґрунтовної інформаційно-роз'яснювальної роботи серед виборців й не переконала виборців у таємності їх голосування. Втім, майже половиною відвіданих ТВК було проведено інформаційну роботу серед виборців щодо необхідності перевірити свої дані у списках виборців.

Позитивною подією стало забезпечення прозорості процесу виготовлення виборчих бюлетенів, оскільки ЦВК дозволила засобам масової інформації та офіційним спостерігачам ознайомитися з ним. 20 жовтня Голова ЦВК оголосив, що виготовлено 40 мільйонів виборчих бюлетенів. Проте пізніше від ЦВК проз-

вучала інформація, що виготовлено лише 38,2 млн. виборчих бюлетенів.

Як зазначалося вище, кожен кандидат може робити подання максимум двох кандидатур до складу кожної ТВК та ДВК. Проте сумнівною була спроможність великої кількості невідомих кандидатів, яким бракує громадського визнання й підтримки партійних структур, зібрати 500000 дійсних підписів на свою підтримку і запропонувати кандидатури своїх представників до близько 33100 ДВК. Багато з цих кандидатів вели агітацію проти п. Ющенка, радше ніж на підтримку власної політичної платформи.

Можливість роздування штату ТВК та ДВК призвела до низки кадрових проблем. Багато членів ТВК не знали, якого кандидата вони представляють у комісії. У декількох випадках робота комісій блокувалася неявною окремих членів ТВК та ДВК, а відтак - відсутністю кворуму, необхідного для прийняття легітимних рішень.

Спостерігачі ОБСЄ/БДПЛ зустрілися з членами всіх 225 ТВК. У більшості ТВК було достатнє матеріально-технічне забезпечення для здійснення їх роботи, проте близько 25% ТВК бракувало належного фінансування. Близько 10% стикалися з проблемою досягнення кворуму. У 34-х ТВК спостерігачів було повідомлено, що деякі члени ТВК не мали доступу до документації ТВК, а в 69-ти ТВК спостерігачам скаржилися на втручання в роботу ТВК, здебільшого, з боку місцевих органів влади.

Непростим завданням для ТВК було формування діляничних виборчих комісій, і з приводу цього до ЦВК було подано декілька скарг, які в деяких випадках було задоволено. У понад половині ТВК були серйозні труднощі з призначенням голів ДВК. Більш того, у 40% відвіданих ТВК спостерігачами було відмічено, що такий відбір на посади голів ДВК був упередженим. Відмови багатьох членів ДВК від роботи у виборчих комісіях призвели до нестабільності в регіонах на ранньому етапі виборчого процесу. Вказувалися різні причини для таких відмов, у тому числі тиск з боку роботодавців. Проте, з наближенням дня виборів кількість заяв про припинення повноважень членів ДВК дещо зменшилася.

Напередодні виборів територіальними виборчими комісіями було звільнено значну кількість членів ДВК від опозиції принаймні у чотирьох виборчих округах. З цього приводу було подано багато скарг до ЦВК та в деякі місцеві суди, в результаті чого багато членів ДВК було поновлено в повноваженнях. Проте, прийняття ТВК цих рішень було недостатньо прозорим. Також виникають сумніви щодо часу їх прийняття. Дії ТВК призвели до дестабілізації роботи ДВК в день виборів.

Списки виборців

В Україні немає централізованої системи реєстрації виборців. Даними щодо населення відають місцеві органи влади, й ці дані зводяться у списки виборців незадовго до виборів. У майже 40% виборчих округів спостерігачі одержали інформацію від ТВК та ДВК про численні неточності в списках виборців, серед яких - наявність у списках "мертвих душ", дублювання даних одних і тих самих виборців. Крім того, було виявлено помилки у написанні прізвищ чи в адресах, а також у транслітерації даних з російської на українську мову. Також було декілька випадків пропущення всіх виборців, що проживають в одному багатоквартирному будинку.

У багатьох випадках списки виборців були надані для ознайомлення запізно, в основному, через проблеми з формуванням ДВК. Тому у виборців було менше часу для перевірки включення свого прізвища у список і вимог щодо виправлень. Правові норми вимагають від виборця активності у своїх вимогах щодо включення до списку виборців або виправлень. Утім, у випадках, коли ДВК вже працювали, спостерігачі відмічали невисокий рівень активності виборців щодо перевірки своїх даних у списках виборців. Деякі ДВК обрали проактивний підхід, здійснивши обхід всіх виборців у своїй дільниці.

Голосування за кордоном

Законом передбачено, що виборчі дільниці можуть бути створені за межами України "при дипломатичних та інших офіційних представництвах і консульських установах України за кордоном, у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України". Закон не передбачає створення жодних інших закордонних виборчих дільниць. Пропозиції щодо створення закордонних виборчих дільниць подаються до ЦВК Міністерством закордонних справ України (МЗС). Центральною виборчою комісією створено 113 таких виборчих дільниць. Ні МЗС, ні ЦВК не надали на запит Місії спостереження за виборами попередніх даних про кількість виборців, зареєстрованих у цих виборчих дільницях. Крім того, ЦВК поінформувала Місію ОБСЄ/БДПЛ, що міжнародні спостерігачі не мають права спостерігати за проведенням голосування за кордоном, оскільки їх акредитація дійсна лише в Україні.

Закон передбачає можливість створення, у виняткових випадках, нових спеціальних та закордонних виборчих дільниць не пізніше 23 жовтня. Проте, кандидати на пост Президента України повинні були подати кандидатури до складу ДВК до 16 жовтня.

Постановою ЦВК №415 передбачено, що у виняткових випадках закордонні виборчі дільниці можуть бути створені поза межами дипломатичних та інших офіційних представництв і консульських установ України за кордоном, а також поза межами українських військових частин (формувань) за кордоном, якщо виконано низку передумов. 18 жовтня ЦВК затвердила 10 закордонних виборчих дільниць у виняткових випадках. 23-24 жовтня ЦВК розглянула подання щодо створення 420-ти закордонних виборчих дільниць у виняткових випадках в Російській Федерації. Така велика кількість виборчих дільниць стала приводом для гострих дискусій, оскільки щодо цього питання раніше надавалося мало інформації. Склалося враження, що ЦВК, яка виконує функції ТВК для закордонного виборчого округу, неналежним чином перевірила дійсність супровідної документації подань, незважаючи на те, що, як стверджувалося, документи було подано до ЦВК в межах встановленого законом строку, а саме: п'ять днів раніше. Заявки наполягалию опозиційних парламентарів було надано доступ до значної кількості документів для їх перевірки. Хоча час, відведений на перевірку, було обмежено до декількох годин, в ході огляду документів було виявлено, що у 379-ти із 420-ти подань ці документи не відповідали вимогам Постанови ЦВК №415.

Явне бажання ЦВК дозволити створення великої кількості закордонних виборчих дільниць у виняткових випадках без належної перевірки всіх документів ішло врозріз з її правовими зобов'язаннями. Те, як це питання розглядалося в ЦВК, стало приводом для поглиблення напруги, що призвело до безпорядків за

участю опозиційних парламентаріїв всередині ЦВК та інцидентів насилля біля приміщення ЦВК. Рано-вранці 24 жовтня ЦВК одноголосно проголосувала за створення 41-ої закордонної виборчої дільниці у винятковому випадку в Російській Федерації. Це рішення було суперечливим і недостатньо прозорим з огляду на те, яким чином воно було прийняте. Втім, 28 жовтня Верховний Суд України скасував цю постанову.

Реєстрація кандидатів на пост Президента України

Спочатку ЦВК зареєструвала 26 кандидатів, кожен з яких вніс грошову заставу у розмірі п'ятисот тисяч гривень (близько 80,000 євро). Поряд із декількома добре відомими кандидатами було зареєстровано велику кількість інших кандидатів, що не мають широкого визнання громадськості, підтримки розвинутих партійних чи штабно-агітаційних структур. Це стало приводом тверджень серед багатьох українців, що ці кандидати приєдналися до виборчих перегонів, щоб призначити від себе членів виборчих комісій і, таким чином, допомогти більш відомим кандидатам сформувати більшість в цих органах. Усі кандидати на пост Президента України повинні були подати до ЦВК підписні листи з не менш ніж 500000 підписів на свою підтримку. Спроможність деяких кандидатів зібрати таку кількість підписів стала приводом для тверджень про надання їм допомоги з боку державного апарату всупереч закону.

Крім того, до відома спостерігачів доводилася варту довіри інформація про те, що громадян примушували ставити свої підписи на підтримку деяких кандидатів. Наприклад, у Полтавській області працівником лікарні було подано офіційну скаргу про те, що їй погрожували звільненням, якщо вона відмовиться підписатися на підтримку пана Януковича. Подібні твердження надійшли з Хмельницького, де спостерігачами було підтверджено три таких випадки. Жертви стверджували, що вони були вимушені поставити свої підписи під тиском керівництва із державного сектору.

Перевірка близько 13 млн. підписів становила доволі складне завдання для ЦВК. Утім, перевірка з боку ЦВК зводилася до з'ясування, чи зібрав кожен кандидат понад 500 тис. підписів, і поверхової перевірки підписів зусиллями 40-ка працівників ЦВК. Перевірка здійснювалася вручну на основі випадкової вибірки. На практиці можливість перевірки підписних листів на предмет повторення підписів була дуже обмеженою. Один із потенційних кандидатів відкликав свою кандидатуру, перш ніж було здійснено перевірку підписних листів на його підтримку, а інший вибув через те, що не набрав необхідної кількості підписів. Таким чином, у виборчих перегонах взяли участь 24 кандидати.

Передвиборна агітація

Змагання між двома основними кандидатами та їх прихильниками набуло регіонального виміру, і тон передвиборної агітації дедалі більше поляризував політичні дискусії. Передвиборча атмосфера не була сприятливою для добросовісної конкуренції, в ході якої всі кандидати мали б однакову можливість донести свої ідеї до електорату. Подекуди агітаційна риторика носила провокаційний характер і нагнітала у суспільстві передчуття масових заворушень, пов'язаних з виборчим процесом.

Президент Леонід Кучма не вів агітації за жодного з кандидатів, але він

декілька разів робив коментарі щодо передвиборчої ситуації та виборів у цілому, в тому числі виступив зі зверненням до підрозділів спеціального призначення Міністерства внутрішніх справ України, в якому сказав їм, що не слід терпіти нагнітання соціальної напруги, яке може загрожувати громадському порядку. Він заявляв також з інших приводів, що застосовувані технології передвиборчої агітації "виходять за межі людської гідності" і що "правоохоронні органи повинні залишатися поза політикою й не втручатися у передвиборчу агітацію". Крім того, він висловився проти створення закордонних виборчих дільниць у виняткових випадках у Російській Федерації. Деякі основні опозиційні кандидати часто очорнювали Президента Леоніда Кучму.

Стверджуване отруєння pana Юшенка та його обвинувачення в цьому влади призвели до значних суперечок напередодні виборів. Через поганий стан здоров'я він не міг ефективно вести передвиборчу агітацію чотири тижні. 24 вересня у Віктора Януковича кинули зйцем з натовпу під час його поїздки на Західну Україну, що спричинило його госпіталізацію на декілька годин. Спостерігачами повідомлялося, що в половині областей під час передвиборчої кампанії мали місце інциденти насилля з політичним підґрунтям чи у зв'язку з виборами.

Незважаючи на велику кількість зареєстрованих кандидатів на пост Президента України, засоби масової інформації зосередили увагу на змаганні двох із них: pana Януковича та pana Юшенка. Змагання між цими двома кандидатами було напруженим. Тоді як були помітними агітаційні матеріали низки кандидатів, серед яких були В.Ющенко, О.Мороз, П.Симоненко, Л.Черновецький, А.Кінах та інші, як показало спостереження, домінуючими були агітаційні матеріали В.Януковича, особливо, його бігборди. Багато працівників виборчих штабів скаржилися на проблеми, з якими вони стикалися, намагаючись одержати простір для громадської реклами, тоді як було помічено, що агітаційні матеріали на підтримку pana Януковича були розміщені на державних будівлях у 21-ому з 24-х регіонів України.

Приводом для скарг багатьох виборчих штабів, найчастіше - pana Юшенка, стала поява наприкінці періоду передвиборчої агітації негативних агітаційних матеріалів, які часто видавалися як такі, що агітують за одного кандидата, а насправді були спрямовані на його дискредитацію. Негативні агітаційні матеріали були спрямовані проти обох основних кандидатів, але в більшості випадків - проти pana Юшенка. Деякі з таких матеріалів носили провокаційний характер, були виготовлені у великих кількостях і явно суперечили законодавству.

Під час підготовки до виборів органи державної влади та виборчі органи не змогли створити умови, які б забезпечували на практиці вільне вираження думок електорату у виборі своїх представників, і можливості для агітації були нерівними. Серед інцидентів було використання правоохоронних органів для перешкоджання вільному руху громадян по країні до місць проведення агітаційних заходів опозиції. Спостерігачі відмітили у 15-ти областях численні випадки перешкоджання різної міри проведенню агітаційних заходів опозиції. Літаку, в якому був пан Ющенко, було відмовлено у посадці в шести містах, що перешкоджало його проведенню там агітаційних заходів.

Було помічено, що органи державної влади та адміністративні структури всіх рівнів надавали суттєву підтримку в агітації за pana Януковича, подекуди віддаючи у розпорядження його штабу так званий адмінресурс. У 19-ти областях до спостерігачів надійшли сигнали про використання державних ресурсів у ході

Реакція світової спільноти

передвиборної агітації. У 24-х областях спостерігачі доповіли про здійснення передвиборної агітації місцевими органами виконавчої влади на підтримку одного з кандидатів. У 22-х областях така агітація проводилася за пана Януковича.

Передвиборна агітація також характеризувалася переслідуванням проопозиційних агітаторів і прихильників опозиції, іноді - державними посадовими особами. Найбільше занепокоєння викликали постійні й дуже поширені повідомлення про те, що виборців, працівників, студентів, членів виборчих комісій примушували підтримувати реєстрацію пана Януковича як кандидата на пост Президента України, а також його передвиборну агітацію, погрожуючи можливою помстою. Такий тиск також чинився щодо політично активних громадян, аби вони припинили підтримувати опозиційних кандидатів. Довгострокові спостерігачі підтвердили достовірність багатьох таких повідомлень. Ці події чітко засвідчують порушення частини 7.7 Копенгагенського документа ОБСЄ, згідно з якою передвиборна агітація "повинна проводитися в атмосфері справедливості й свободи, де немає ні адміністративних заходів, ні насилля, ні залякування, що не дають змоги кандидатам вільно представляти свої погляди й кваліфікованість або перешкоджають голосуванню виборців без жодного страху помсти".

Крім того, починаючи з 16 жовтня було проведено низку обшуків, затримань та розпочато судові провадження проти деяких суспільно-громадських груп. Стверджуючи про причетність цих груп до "тероризму", служби безпеки провели обшук в їх офісах та домівках їх активістів, шукаючи зброю та вибухівку. Діяльність деяких з цих громадських організацій була пов'язана з виборами. У випадках, коли начебто було виявлено вибухівку або інші протизаконні матеріали в приміщеннях організацій, ці організації стверджували, що їх було підкинуто. Деякі організації неодноразово публічно зазначали про дотримання принципів ненасилля у своїй діяльності.

Засоби масової інформації

Незважаючи на плюралістичне медійне середовище, яке включає в себе державні та приватні телевізійні і радіо компанії, а також друковані ЗМІ, питання щодо свободи засобів масової інформації в Україні піднімалося як українськими журналістами, неурядовими організаціями й політичними партіями, так і Представником ОБСЄ з питань свободи ЗМІ і відповідними міжнародними громадськими організаціями. ЗМІ повинні були надавати електорату збалансовану інформацію, щоб виборці мали змогу зробити свідомий вибір при голосуванні.

Основні електронні ЗМІ не стали тим дискусійним форумом, де можна було би вільно обмінюватися думками. Лише декілька телеканалів надали ефірний час опозиції для оспорування політичних думок представників чинної влади, тоді як загальні політичні дебати взагалі рідко мали місце. Крім того, більшість ЗМІ, моніторинг яких здійснювався, не висвітлювали неупереджено і чесно виборчу кампанію основних кандидатів на пост Президента України. Таким чином, хоча й поширювалася базова інформація про всіх кандидатів, громадськість було недостатньо поінформовано про політичні програми кандидатів та питання, що мають важливе значення у цих виборах.

Особливу проблему становив контроль за політичним змістом новин на основних телевізійних каналах через випуск так званих "темників". Вони містять вказівки редакторам висвітлювати лише певні точки зору на ті чи інші політичні

теми, події та питання й ігнорувати інші. Міжнародна місія спостереження за виборами провела детальний аналіз новин про події в Україні, що виходять в найкращий ефірний час на каналах УТ-1, Інтер та 1+1. Майже у 43% з них манера висвітлення новин була явно подібною, що дає привід для питань стосовно редакторської свободи на цих каналах. 28 жовтня більш ніж 40 журналістів таких телевізійних каналів як Інтер, ICTV, Новий канал, та НТН підписали заяву проти цензури на їх телевізійних каналах, звинувативши владу, деяких власників та менеджерів телеканалів в тому, що вони "прагнуть замовчувати важливі події або перекручують їх сутність". З подібних причин звільнилися 7 журналістів з телеканалу 1+1.

Місією ОБСЄ/БДПЛ проводився моніторинг 8-ми телеканалів та 9-ти щоденних і щотижневих газет, а також низки регіональних телеканалів. Державний телеканал УТ-1 виконав своє правове зобов'язання безкоштовно надати ефірний час усім кандидатам на пост Президента України. Також прогресивним зрушенням було проведення на УТ-1 запланованих теледебатів між кандидатами, хоча їх значення було зменшене через відмову від участі пана Ющенка та пана Януковича.

У своїх новинах та програмах про поточні справи державні ЗМІ не забезпечили надання неупередженої й чесної інформації про основних кандидатів і, таким чином, не виконали свої правові зобов'язання або зобов'язання відповідно до частини 7.8 Копенгагенського документа ОБСЄ. Поza безкоштовним наданням ефірного часу кандидатам для агітації та теледебатів, УТ-1 відкрито підтримував чинного Прем'єр-міністра України і критично відгукувався про його основного опонента п. Ющенка. Прашуючи за рахунок державних коштів, державні ЗМІ повинні мати за обов'язок надавати громадськості збалансовану політичну інформацію. Демонструючи явну підтримку чинного Прем'єр-міністра, УТ-1 не виконав свого правового зобов'язання збалансовано ставитися до всіх кандидатів у ході виборчого процесу.

Проте, до УТ-1 не було застосовано жодних правових санкцій. На місцевому рівні Місія спостереження за виборами одержала інформацію про тимчасове призупинення судом діяльності місцевої державної газети за публікацію критичної статті про Петра Симоненка. Водночас, той самий суд зробив лише попередження іншій місцевій державній газеті, яка опублікувала низку агітаційних статей за п. Януковича й декілька статей, критичних щодо трьох інших кандидатів.

Упродовж 8-ми тижнів, що передували дню виборів, УТ-1 присвятив п. Януковичу 64% політичних і виборчих новин, що виходять в найкращий ефірний час. З них 99% Місія спостереження за виборами розцінює як позитивні чи нейтральні за тональністю. Й, навпаки, за цей самий період п. Ющенку було приділено лише 21% подібного ефірного часу, з якого 54% інформації мали негативне забарвлення. Основні телеканали тяжіли до висвітлення виборчого процесу як змагання між двома кандидатами й не приділяли багато ефірного часу ні п. Морозу, ні п. Симоненку.

Як було виявлено в результаті аналізу, проведеного Місією ОБСЄ/БДПЛ, два найбільші приватні телеканали 1+1 та Інтер також зосередили політичні новини на діяльності пана Януковича, здебільшого, в якості Прем'єр-міністра. Інтер присвятив 50% політичних і виборчих новин, що виходять в найкращий ефірний час, інформації про п. Януковича в надзвичайно позитивному тоні. Й, навпаки, п. Ющенку впродовж того самого періоду було присвячено 26%

Реакція світової спільноти

подібного ефірного часу, але, здебільшого, інформація про нього мала негативне забарвлення. ICTV також віддавав перевагу п. Януковичу, тоді як СТБ та Новий канал висвітлювали ширший діапазон політичних думок та бачень.

Єдиним великим телеканалом, який надавав інформацію про п. Ющенка у позитивному ключі, був 5 канал. Проте, глядацька аудиторія цього каналу була значно меншою, ніж в інших великих каналів. Більш того, цей канал стикався з адміністративними труднощами у спробах дотягтися до своїх глядачів, і він повідомляв про це. Зокрема, йдеться про такі проблеми:

- проблеми з трансляцією в декількох областях, де більшість глядачів могли дивитися цей канал лише через супутник;
- твердження з боку каналу про те, що кабельні оператори, діючи під тиском місцевих органів влади, частково або повністю вилучали 5 канал зі своїх медійних пакетів;
- твердження з боку каналу про політичне підґрунтя відмов у його заявах на розширення дії ліцензії на транслявання в різних областях. Втім, державні органи, які видають ліцензії та розподіляють частоти для мовлення, заперечили це;
- заблокування банківського рахунку каналу з 15 по 27 жовтня за рішенням районного суду в Києві;
- рішення Апеляційного господарського суду про визнання недійсною ліцензії на транслявання каналу в Києві. 25 жовтня працівники 5-го каналу розпочали голодування, вимагаючи, щоб влада перестала переслідувати їх канал і щоб суди скасували своє рішення. 27 жовтня ці вимоги було частково задоволено: банківські рахунки каналу було розблоковано.

Друковані ЗМІ висвітлювали багато різних думок і поглядів, але, в основному, підтримували конкретних кандидатів. Таким чином, читач міг сформулювати об'єктивне бачення передвиборчої кампанії, лише прочитавши декілька публікацій. Державна газета "Урядовий кур'єр" виконала своє правове зобов'язання, безкоштовно надавши друковані площі кандидатам на пост Президента України. Проте, поза цими друкованими площами, газета продемонструвала явну підтримку п. Януковичу, присвятивши йому 99% політичної та виборчої інформації, здебільшого - позитивного забарвлення. Майже у всіх цих матеріалах діяльність п. Януковича було представлено як роботу в якості Прем'єр-міністра. Інша державна газета "Голос України" надавала читачам більш збалансовану картину передвиборчої кампанії.

Із 16-ти регіональних телеканалів, моніторинг яких здійснювався Місією БДПЛ, 10 віддавали явну перевагу п. Януковичу. Наприклад, у Запоріжжі державний телеканал присвятив 100% політичних і виборчих новин, що виходять в найкращий ефірний час, чинному Прем'єр-міністру, у виключно позитивній або нейтральній тональності. Навпаки, державний телеканал Галичина в Івано-Франківську присвятив 63% своїх політичних і виборчих новин п. Ющенку, надаючи про нього позитивну або нейтральну інформацію.

Позитивним кроком було те, що Державна податкова адміністрація оголосила, що вона не проводитиме будь-яких податкових перевірок щодо засобів масової інформації до завершення виборчого процесу. Проте до спостерігачів надійшла інформація з достовірних джерел про те, що журналісти і ЗМІ, особливо, у регіонах, зіткнулися з низкою перешкод вільному вираженню думки, а також з проблемами щодо друку й розповсюдження продукції. Також були випадки серйозного залякування журналістів і ЗМІ.

У 16-ти областях до спостерігачів надійшла інформація про те, що деяким кандидатам було відмовлено у доступі до місцевих ЗМІ. В 11-ти областях мали місце твердження про перешкоджання діяльності проопозиційних ЗМІ з боку місцевих органів влади. У 21-ій області повідомлялося про упередженість місцевих ЗМІ проти опозиції й підтримку pana Януковича. Було підтверджено лише один випадок упередженості місцевого ЗМІ на користь pana Юшенка.

Вибірчі спори

Більшість пов'язаних з виборами скарг було подано до ЦВК. Здебільшого ці скарги було залишено без розгляду з процедурних підстав. Наприклад, значну кількість скарг було подано до ЦВК як органу, відповідального за розгляд скарг на "порушення ... обмежень щодо ведення передвиборної агітації загальнодержавними засобами масової інформації". ЦВК дотримувалася думки, що вся інформація, яка висвітлювалася в ЗМІ про pana Януковича, стосувалася його діяльності в якості Прем'єр-міністра України, й ігнорувала можливість, що іноді така інформація могла вважатися агітацією. ЦВК також не вжила жодних заходів проти основного державного телеканалу УТ-1. Деякі з цих скарг стали приводом для гострих дискусій у ЦВК. В одному випадку ЦВК відмовилася ознайомитися з доказом у вигляді відеоматеріалу, який було подано разом зі скаргою. Окремим членам ЦВК не вдалося переконати більшість у тому, що ознайомлення з доказом, поданим на підтримку скарги, було обов'язком ЦВК з тим, щоб вона мала змогу прийняти обґрунтоване рішення.

Хоча ЦВК має повноваження діяти з власної ініціативи в разі одержання інформації про правопорушення для забезпечення реалізації і захисту виборчих прав та дотримання принципів виборчого законодавства, ЦВК не зайняла проактивної позиції в цьому аспекті. Більш того, хоча Центральною виборчою комісією було прийнято постанови щодо більш ніж 350 скарг, Місії спостереження за виборами відомо, що лише 16 з них було задоволено, і, таким чином, кандидатам і виборцям було відмовлено в ефективному засобі правової допомоги.

Проте, оскільки ЦВК відмовила у запиті спостерігачів ОБСЄ/БДПЛ надати їм копії скарг і рішень, точна кількість скарг, поданих до ЦВК, невідома. Місії спостереження за виборами відомо про 30 випадків, коли, незважаючи на відмову в задоволенні скарги, ЦВК надсилає матеріали скарги до правоохоронних органів. У 23-х випадках це були скарги проти кандидата на пост Президента України Віктора Юшенка чи його довірених осіб. Місії спостереження за виборами невідомо жодного випадку, коли б скарга проти кандидата на пост Президента України Віктора Януковича була надіслана до правоохоронних органів.

Загалом, більш активним у розгляді скарг про порушення законодавства був Верховний Суд України, який скасував декілька постанов ЦВК. Деякі скарги були відхилені з процедурних підстав, оскільки Верховний Суд України прийняв рішення, що довірена особа кандидата на пост Президента України не може подавати скарги щодо дій чи бездіяльності ЗМІ або неправомірної агітації. Проте кандидат, висунутий політичною партією чи блоком, може покластися на партію чи блок, які уповноважені подавати такі скарги. Ці рішення ставлять у невигідне становище кандидатів-"самовисуваних", включаючи п. Юшенка. Після залишення цих скарг без розгляду вони не могли бути подані повторно кандидатами через вплив встановлених законом термінів оскарження.

Гендерні питання

Жінки були широко представлені на рівнях як ТВК, так і ДВК, і відігравали активну роль у діяльності цих виборчих органів. У багатьох випадках жінок було більше, ніж чоловіків. Проте, що стосується розподілу керівних посад у ТВК, жінки здебільшого обіймали посади секретарів, радше ніж голів або заступників голів. Головами ДВК здебільшого були жінки. Місією зі спостереження за виборами було відмічено, що в деяких провідних штабах жінки займали впливові посади. Проте, серед 24-х кандидатів на пост Президента України була лише одна жінка - Наталія Вітренко. Крім того, жінки недостатньо широко представлені на керівних посадах в урядових структурах України.

День голосування та підрахунок голосів

Незважаючи на напружену передвиборчу обстановку, багато виборців проголосували в загалом спокійній атмосфері. Хоча одержано інформацію, що в 5% виборчих дільниць мали місце певні хвилювання, повідомлень про інциденти з насиллям майже не було. Не справдилися прогнози тих, хто висловлював занепокоєння щодо можливих зривів роботи ДВК через неявку членів ДВК або їх відмову від своїх повноважень у день голосування. Насправді ж, у більшості випадків члени ДВК співпрацювали один з одним і добросовісно працювали для належного проведення голосування.

У переважній більшості виборчих дільниць було достатньо виборчого матеріалу для належного проведення голосування. В цілому, дільничними виборчими комісіями було дотримано процедури голосування, було вдосконалено таємність голосування порівняно з парламентськими виборами у 2002 р., хоча й не на всіх відвіданих дільницях. Залишається проблемою групове голосування, коли декілька виборців роблять позначки в бюлетенях одночасно в одній кабінці для голосування.

Проте, незважаючи на загальну позитивну оцінку, спостерігачами було відмічено декілька проблем, які потенційно могли мати серйозні наслідки. Близько 10% виборчих дільниць були неналежними для проведення голосування, випадки тісняви було помічено в майже 12% відвіданих виборчих дільниць. Деяким громадянам було відмовлено в голосуванні через відсутність їх даних у списках виборців; причому в декількох випадках кількість таких громадян була вельми великою. Наявність цієї проблеми помічалася набагато частіше порівняно з попередніми виборами. Близько 20% виборців, що прийшли на виборчі дільниці, оцінили рівень правильності списків виборців як "поганий" або "дуже поганий". На диво, багато скарг було подано до ДВК (близько 17%), з приблизно однаковою кількістю в різних регіонах. Проте, було помічено лише декілька серйозних порушень. Серед них - підкидання в урни для голосування фальшивих бюлетенів (4 випадки), використання бюлетенів з попередньо поставленими відмітками (три випадки), низку явно подібних підписів у списках виборців (шість випадків).

Загалом, за оцінками спостерігачів, підрахунок голосів здійснювався відповідно до встановлених процедур. Із 139-ти дільниць, де велося спостереження за підрахунком голосів, негативно були оцінені лише 8. Організація та розуміння процедур з боку ДВК було оцінене як погане чи дуже погане у 14-ти із 139-ти виборчих дільниць. Підрахунок здійснювався здебільшого в спокійній ат-

мосфері. Проте, у 40% виборчих дільниць було помічено присутність у приміщеннях для голосування працівників правоохоронних органів та інших не уповноважених на те осіб. Зростання напруги та зменшення прозорості було помічено при встановленні підсумків голосування на рівні ТВК.

Спостерігачі за виборами

Кандидати на пост Президента України та політичні партії (блоки), які висунули кандидатів, мають право, згідно з законом, призначати до двох спостерігачів на кожну виборчу дільницю. Для спостереження за виборами було призначено понад 117 тис. спостерігачів від кандидатів та політичних партій (блоків) - суб'єктів виборчого процесу. Проте, як уже зазначалося, закон не надає українським громадським організаціям права спостерігати за виборчим процесом, що суперечить зобов'язанням держав - членів ОБСЄ. Незважаючи на це, за виборами спостерігали близько 10 тис. спостерігачів від Комітету виборців України (КВУ), акредитованих як журналісти, які мають право бути присутніми на виборчих дільницях. КВУ провів паралельний підрахунок голосів на основі вибірки, який було оприлюднено о 10:00 1 листопада.

ЦВК акредитувала близько 4 тис. міжнародних спостерігачів з багатьох міжнародних організацій, включаючи громадські організації.

Місія ОБСЄ/БДПЛ зі спостереження за виборами залишатиметься в Україні для подальшого спостереження за встановленням остаточних результатів виборів, й, у разі призначення повторного голосування 21 листопада, Міжнародна місія знову залучить своїх спостерігачів. Міжнародна місія закликає органи державної влади та всіх учасників виборчого процесу взяти до уваги порушені в цій заяві питання та вжити заходів для усунення недоліків.

Єдиним офіційним документом є англomовна версія.

ЗАЯВА ПРЕС-СЕКРЕТАРЯ БІЛОГО ДОМУ

БІЛИЙ ДІМ

Офіс прес-секретаря

18 листопада 2004 року

21 листопада 2004 року народ України буде голосувати, щоб обрати свого наступного президента. Громадяни мають право і заслуговують на можливість зробити свій вибір вільно, без страху й залякування - чи то зсередини, чи то ззовні.

Передвиборча президентська кампанія і перший тур голосування не відповідали базовим нормам. Ми поділяємо глибоке занепокоєння ОБСЄ та інших спостерігачів стосовно того, що виборчий процес не досягнув до міжнародних стандартів. Ми закликаємо владу України дозволити своїм громадянам вибрати наступного президента вільно.

Президент Буш казав, що у Сполучених Штатів немає більш важливої відповідальності, ніж підтримка розповсюдження свободи по всьому світу. Це включає продовження підтримки тих країн Східної Європи, які майже п'ятнадцять років тому розпочали свою ходу по шляху демократії. З метою продемонструвати нашу підтримку демократичних перспектив України, Президент попросив сенатора Річарда Лугара, Голову сенатського Комітету із закордонних справ, поїхати до України. Ми також фінансували зусилля із сприяння чесній кампанії та виборам.

Сполучені Штати підтримують прагнення України приєднатися до євро-атлантичного співтовариства - співтовариства, що вимагає відданості спільним цінностям. Якщо вибори не відповідатимуть демократичним стандартам, прагнення України постраждають. З іншого боку, результати виборів, які відбиватимуть справжню волю людей, створять нові можливості для міцнішої американсько-української співпраці і відкриють перед народом України більш яскраве багатообіцяюче майбутнє суверенної, демократичної та заможної нації.

ЗАЯВА МІЖНАРОДНОЇ МІСІЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ "ПРО ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ВИСНОВКИ"

Київ, 22 листопада 2004 року - Міжнародна місія зі спостереження за другим туром виборів Президента України (ММСВ) організована спільними зусиллями Бюро демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ (ОБСЄ/БДІПЛ), Парламентської Асамблеї ОБСЄ (ПА ОБСЄ), Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ), Європейського Парламенту (ЄП) та Парламентської Асамблеї НАТО.

Цю заяву слід розглядати спільно із заявою ММСВ, оприлюдненою 1 листопада 2004 року після першого туру голосування. Ця заява виходить до повного й остаточного аналізу результатів спостереження щодо другого туру голосування.

ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ

Як і перший, другий тур виборів Президента України не відповідав цілій низці зобов'язань перед ОБСЄ і стандартів Ради Європи та інших європейських стандартів щодо демократичних виборів. Незважаючи на цілу серію серйозних недоліків, визначених заявою ММСВ від 1 листопада, влада не зуміла вжити коригувальних заходів між двома турами виборів, аби усунути упереджене висвітлення у державних ЗМІ, зловживання державними ресурсами та тиск на певні категорії виборців на підтримку пана Януковича. Загалом, органи державної виконавчої влади і Центральна виборча комісія (ЦВК) не проявили достатньої волі провести справді демократичні вибори.

День виборів, хоча голосування проходило загалом спокійно, спостерігачі, в цілому, оцінюють менш позитивно, ніж 31 жовтня. Це, зокрема, стосується центральних та східних регіонів. Спостерігачі відмітили більшу кількість серйозних порушень, у тому числі поодинокі випадки насильства, а також приклади залякування, спрямованого, в тому числі, проти спостерігачів, членів виборчих комісій та окремих виборців. Спостерігачі повідомляли про припинення повноважень або недопуск до роботи членів у багатьох дільничних виборчих комісіях. У більшості відвіданих виборчих дільниць були присутні працівники правоохоронних органів. У деяких випадках у процес втручалися, керували ним або іншим чином намагалися вплинути на виборців неуповноважені особи.

Незважаючи на підозріло високу явку виборців у деяких регіонах (96,31% у Донецьку та 88,41% у Луганську, згідно попередніх даних ЦВК по явці виборців), спостерігачами ММСВ повідомлялося, що тіснjava на дільницях у східних регіонах була меншою, ніж деінде. Хоча кількість виборців, що не змогли проголосувати через неточності в списках виборців, у другому турі була меншою порівняно з першим туром, знову спостерігалися варіювання в залежності від регіону. Так, на сході країни через цю проблему не змогли проголосувати менше виборців.

Велика кількість виборців - близько 5% - було включено у списки виборців у день голосування. Майже усі з доданих виборців використали відкріпні посвідчення. Такі дані викликають занепокоєння через зловживання цими документами, про яке довгострокові спостерігачі повідомляли ще до виборів, а також велика кількість виборців, які використали відкріпні посвідчення у день повторного голосування. Деяких виборців розвозили по областях автобусами. У цьому випадку також спостерігається варіювання за регіонами: більшість відкріпних

посвідчень використано у південних регіонах та менше - у західних.

Оцінка спостерігачами процесу підрахунку бюлетенів є гіршою порівняно з 31 жовтня. Це пояснюється, в тому числі, менш належним загальним рівнем організованості, а також виникненням більшої кількості запитань щодо точності повідомлених результатів голосування. Серед проблем слід зазначити про недостатню увагу до безпеки бюлетенів та процедур підрахунку голосів. На майже половині виборчих дільниць були присутні неуповноважені особи, включаючи працівників правоохоронних органів та посадових осіб місцевих органів влади. У 10% дільниць деякі члени ДВК не змогли одержати копії протоколу, а у 18% дільниць ДВК не винішували протокол для загального ознайомлення, як того вимагає закон.

Незважаючи на серйозні недоліки виборчого процесу, другий тур виборів надав виборцям можливість обрати між двома кандидатами з двома різними політичними програмами, не дивлячись на нерівні умови ведення виборчої кампанії. Проте, у Донецькій області попередні дані по явці виборців, оголошені ЦВК, є настільки малоімовірними, що викликають сумніви щодо того, чи було право вибору забезпечене. Активне громадянське суспільство ще раз продемонструвало високий рівень зацікавленості і участі з боку громадян України та їх прихильність до демократичних процесів.

Період між двома турами виборів був затьмарений постійною неспроможністю деяких державних структур поважати право громадян вільно здійснювати свій вибір, а також зберігати політичну нейтральність відповідно до своїх правових зобов'язань. Після оголошення офіційних результатів першого туру виборів спостерігачі повідомляли про випадки, коли на державних службовців та студентів чинився тиск задля підтримки пана Януковича, та про численні випадки утисків правоохоронними органами активістів агітаційної кампанії пана Юшенка.

ДРУГИЙ ТУР ГОЛОСУВАННЯ БУЛО СКОМПРОМЕТОВАНО ТАКИМИ СУТТЄВИМИ НЕДОЛІКАМИ:

- Зловживання державними ресурсами на користь Прем'єр-міністра засвідчило нехтування фундаментального принципу розрізнення державних і партійних політичних інтересів;

- Окремі громадяни, які у своїх засобах до існування прямо чи опосередковано залежать від держави, були примушені отримати і здати керівництву відкріпні посвідчення. Спостерігачі повідомляють, що ці документи організовано збирались на робочих місцях. Тому громадянам не дали реалізувати своє виборче право, оскільки отримання такого документу автоматично позбавляє виборця права голосувати на виборчій дільниці за місцем первинної реєстрації;

- В інших регіонах відсутність належного обліку кількості виданих та використаних "відкріпних посвідчень" могла сприяти багаторазовому голосуванню, потенційно впливаючи, таким чином, на чесність результатів голосування. Занепокоєння з цього приводу підкреслюється численними фактами використання виборцями відкріпних посвідчень. Деяких виборців розвозили по областях автобусами.

- Недостатня прозорість при встановленні підсумків голосування в першому турі виборів і затягування з оголошенням офіційних результатів виборів з боку ЦВК призвели до скорочення періоду для виборчої кампанії, що негативно

позначилось на вже і так напруженій політичній атмосфері;

- ЦВК не спромоглась надати дані про результати першого туру голосування по виборчих дільницях, підтриваючи, таким чином, довіру до виборчого процесу. Незважаючи на багаторазові прохання ММСВ ОБСЄ/БДПЛ перед обома турами виборів, ЦВК не спромоглась надати інформацію про кількість бюлетенів, виданих кожній ТВК, та про кількість бюлетенів, переданих закордонним дільницям. Перед другим туром виборів Комісія не спромоглась надати ММСВ ОБСЄ/БДПЛ чи публічно оголосити кількість відкріпних посвідчень, переданих та виданих у кожному виборчому окрузі, та про кількість громадян, включених у списки виборців кожного виборчого округу у період між першим і другим туром голосування. Усе це засвідчило недостатню увагу до питань прозорості та відповідальності;

- Небажання ЦВК задовольняти скарги перешкоджало одержанню правової допомоги в разі порушень виборчого законодавства;

- Неспроможність місцевих органів виконавчої влади скласти правильні списки виборців, з якої б то причини не було, та явна неузгодженість застосовуваних територіальними виборчими комісіями (ТВК) та дільничними виборчими комісіями (ДВК) методів коригування виборчих списків між турами виборів;

- Припинення територіальними виборчими комісіями повноважень сотень членів ДВК від опозиції в останню хвилину у Кіровограді та у Донецькій, Закарпатській, Київській, Одеській та Волинській областях, знизили прозорість;

- Відсутність правових норм, які дають право спостерігачам від національних громадських організацій здійснювати спостереження за виборчим процесом, що суперечить зобов'язанням ОБСЄ;

- Між двома турами виборів продовжилась агітація провокаційного характеру, здебільшого спрямована проти пана Юшенка;

- Неприхована упередженість державних ЗМІ на користь Прем'єр-міністра в новинах та при висвітленні виборчої кампанії, що перешкоджало можливості опозиційного кандидата донести свою виборчу платформу до електорату на рівних умовах;

- Загальне обмеження вільного доступу громадськості до збалансованої інформації внаслідок існування так званих темників (вказівок щодо змісту та манери висвітлення новин), які ймовірно видаються державною адміністрацією.

Серед найбільш обнадійливих аспектів виборчого процесу слід зазначити такі:

- Громадяни у багатьох регіонах почувають себе більш упевнено у реалізації своїх фундаментальних прав на свободу самовираження, включаючи демонстрацію агітаційних матеріалів та символів;

- Вражаючий дисбаланс медійного висвітлення на користь Прем'єр-міністра був частково і до невеликої міри пом'якшений за рахунок ширшого висвітлення опозиційних думок, хоч і протягом короткого періоду, в окремих приватних ЗМІ.

- Більш ніж 300 журналістів відкрито висловили протест проти цензури й обмежень свободи вираження через темники;

- На державному каналі УТ1 відбулись перші за десятиріччя телевізійні дебати між двома головними кандидатами на пост Президента. Однак, трансляція в ефірі одразу після дебатів упередженого "Круглого столу" є зловживанням державними ресурсами;

- Після першого туру голосування процес розгляду справ у Верховному Суді так само був відкритим і прозорим, і Суд задовольнив скарги у багатьох випадках, що були неправильно вирішені судами нижчого рівня та ЦВК;

- Розміщення в ефірі блоків громадської реклами, створеної Комітетом виборців України, підвищила обізнаність виборців про виборче законодавство;

- Співпраця зі спостерігачами з боку загальнонаціональних та більшості місцевих державних структур, включаючи Міністерство закордонних справ та Міжвідомчу робочу групу.

Прозорість процесу встановлення підсумків голосування та оголошення офіційних результатів виборів, ефективне та неупереджене вирішення пов'язаних із днем голосування та подальших скарг і апеляцій матиме вирішальне значення у формуванні остаточних оцінок щодо виборів Президента України 2004 р.

ММСВ закликає ЦВК діяти як політично нейтральний адміністративний орган та ще раз звертається до ЦВК з проханням опублікувати на веб-сторінці всі результати по ДВК за обидва тури виборів. Результати по ДВК першого туру виборів мають бути опубліковані без затримки. Попередні результати другого туру по ДВК мають бути опубліковані не пізніше моменту оголошення остаточних результатів виборів Центральною виборчою комісією. Такі дії підвищать прозорість виборчого процесу на найбільш вирішальному його етапі і зможуть переконати виборців і кандидатів у точності результатів виборів.

Спостерігачі ОБСЄ/БДПЛ залишаться в Україні для оцінки процесу визначення підсумків голосування у ТВК та ЦВК та відстеження процесу розгляду скарг та апеляцій. ОБСЄ/БДПЛ може надати у разі необхідності додатковий публічний коментар щодо виборчого процесу. ОБСЄ/БДПЛ опублікує повний Заключний звіт приблизно за шість тижнів після завершення виборчого процесу.

ММСВ висловлює подяку Міністерству закордонних справ, Міжвідомчій робочій групі Кабінету Міністрів України та іншим національним та місцевим органам влади за їхню допомогу та співпрацю в ході спостереження. Зокрема, ММСВ висловлює вдячність за зусилля усім тим виборчим посадовим особам, які намагались провести вибори у відповідності із законом та приписами.

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Передумови

Перший тур виборів Президента України 2004 р. відбувся 31 жовтня 2004 року. 10 листопада ЦВК оголосила офіційні результати виборів, які засвідчили, що жоден з 24-х кандидатів не забезпечив собі більше половини голосів виборців, і тому, у відповідності із виборчим законодавством, ЦВК призначила другий тур виборів на 21 листопада 2004 року. У цьому контексті закон визначає, що для того, щоб бути обраним, кандидату всього лише потрібно набрати більше голосів, ніж його опонент. Заплановано, що кандидат, який здобув успіх, вступає на пост не пізніше 8 січня 2005 року.

Встановлення підсумків голосування та оголошення результатів першого туру виборів

Закон про вибори надає ЦВК 10 днів на визначення офіційних результатів виборів у першому турі (тобто до 10 листопада). Однак, закон про вибори не встановлює крайнього строку складення і подання до ЦВК підсумкових протоколів ТВК та ДВК. Це є прогалиною у нормативно-правовій базі.

Швидкість, з якою ТВК встановлювали підсумки голосування (складали протоколи), варіювалась між регіонами. В окремих центральних регіонах, де попередні результати свідчили про відносно малий розрив між лідируючими кандидатами, було подано значну кількість скарг щодо процесу голосування та підрахунку голосів. У процесі встановлення підсумків голосування виникли серйозні труднощі у щонайменше 15 ТВО по країні, де були зафіксовані затримки із визначенням остаточних результатів голосування. Спостерігачам відомо про 10 ТВО, в яких принаймні на одній ДВК результати голосування були визнані недійсними. Закон не містить норм, що конкретно передбачають проведення повторного голосування на дільницях, де підсумки виборів були визнані недійсними.

Спостерігачі мають документальні підтвердження того, що результати голосування з 4 ДВК в одному ТВО (Сумська область) були неправильно занесені у протокол ТВК про підсумки голосування, і сотні голосів, відданих за пана Ющенка, було передано пану Януковичу. Подібні випадки також були зафіксовані у Хмельницькій області.

Чільні учасники виборчої кампанії пана Януковича повідомили ММСВ ОБСЄ/БДПЛ, що у Західній Україні мали місце виборчі махінації. Зокрема, стверджувалось, що було подано від 1,25 до 2 мільйонів незаконних голосів від імені виборців, які проживають за кордоном. Більше того, заявлялось, що 1,1 мільйонів голосів за пана Януковича були не враховані ДВК, які підтримують пана Ющенка. Після подальшого вивчення обох серйозних заяв ОБСЄ/БДПЛ не виявила жодних доказів на їх підтримку.

На рівні ЦВК стали очевидними проблеми з комп'ютерною обробкою попередніх результатів голосування. 2 листопада система припинила обробляти додаткові дані ДВК і зупинилась на позначці 97,6% оброблених результатів. На той час пан Янукович мав перевагу над паном Ющенком, хоча його відрив явно скорочувався. Згідно ЦВК, зупинка була обумовлена технічними неполадками. Опозиція заявила, що неспроможність надати повну інформацію про підсумки виборів була тактичним ходом, аби не допустити лідирування пана Ющенка.

10 листопада ЦВК оголосила результати виборів 31 жовтня. На відміну від попередніх неофіційних результатів, офіційні підсумки засвідчили, що пан Ющенко є лідируючим кандидатом, набравши 39,87% голосів проти 39,32% голосів пана Януковича. Іншими кандидатами, що набрали більше 1% були: пан Мороз (5,81%), пан Симоненко (4,97%) та пані Вітренко (1,53%). Відповідно до остаточних результатів виборів, кількість голосів, поданих за інших 16 кандидатів, які набрали найменше голосів, не перевищувала 500 000; в той же час ці кандидати заявили, що подали до ЦВК в загальній сумі 10 000 000 підписів на підтримку їхньої реєстрації кандидатами.

9 листопада ЦВК припинила повноваження всіх членів ТВК №100 (Кіровоградська область) на тій підставі, що вони не виконали ввірених законом обов'язків. 10 листопада ЦВК прийняла рішення не вважати дійсними результати цього округу, пояснюючи це тим, що протокол ТВК не було "складено у відповідності із законом". Підсумки голосування по ТВО №100 були виключені із офіційних загальнонаціональних результатів голосування. Рішення Верховного Суду, яким скасовано постанову ЦВК вважати результати виборів по ТВО №100 недійсними, вимагає від ЦВК врахувати протоколи ДВК в окрузі і внести поправки до офіційних результатів виборів. На сьогодні ЦВК не вдалась до жод-

них дій з цього питання, які незначною мірою збільшили б розрив між двома лідируючими кандидатами.

Після першого туру дані про результати виборів по всіх ТВК були оприлюднені ЦВК приблизно через 10 днів після виборів, але відсутність доступних для громадськості даних на рівні нижчому від ТВК не дозволяє мати адекватну картину про точність встановлення результатів виборів. ЦВК не реалізувала багаторазово заявлений намір опублікувати результати по всіх ДВК, суттєво знижуючи прозорість процесу встановлення результатів у ЦВК та надалі унеможливаючи перевірку точності підрахунку голосів кандидатами та громадянським суспільством.

Управління виборчим процесом

Незважаючи на два письмових прохання перед першим туром виборів, ЦВК не надала ММСВ ОБСЄ/БДПЛ інформацію, включаючи дані про кількість видрукованих та переданих ТВК та закордонним дільницям бюлетенів. Під час процесу встановлення результатів першого туру ЦВК змінила свої дані про кількість виданих ТВК бюлетенів таким чином, щоб вона співпадала із задекларованою у протоколах територіальних виборчих комісій кількістю отриманих ними бюлетенів. Це викликало серйозне занепокоєння щодо спроможності ЦВК точно і безпечно керувати процесом виготовлення і розповсюдження бюлетенів.

Опозиція стверджувала, що під час першого туру було зловживання юридичними нормами, які дають змогу голосувати за відкріпними посвідченнями, і, як наслідок, було масштабне багаторазове голосування. ЦВК відповіла тим, що змінила папір, на якому друкуються відкріпні посвідчення, однак не зробила жодного кроку, аби покращити облік цих важливих документів, наприклад, збиранням даних про кількість розповсюджених, виданих та використаних посвідчень. У разі зловживань ці документи потенційно можуть вплинути на чесність виборів.

15 листопада ММСВ ОБСЄ/БДПЛ направила письмове звернення до ЦВК з проханням надати інформацію про кількість бюлетенів та кількість відкріпних посвідчень, видрукованих і доставлених у кожен ТВК. ЦВК не оголосила публічно і не поінформувала ММСВ ОБСЄ/БДПЛ про кількість видрукованих і переданих ТВК бюлетенів. Однак, 17 листопада ЦВК все ж оголосила, що до другого туру виборів було видруковано приблизно 1,5 мільйонів відкріпних посвідчень. 17 листопада ММСВ ОБСЄ/БДПЛ письмово звернулась до ЦВК з проханням надати дані про кількість відкріпних посвідчень, виданих виборцям у кожній ТВК. 20 листопада Місія зі спостереження звернулась з проханням надати дані про кількість додаткових виборців, зареєстрованих у кожній ТВК після першого туру. Те, що жодна інформація за запитом не була надана, знизило загальний рівень прозорості на найвищому рівні управління виборчим процесом та перешкодило зусиллям зі спостереження ОБСЄ/БДПЛ.

10 листопада ЦВК прийняла постанову стосовно окремих важливих проблем, які мали місце впродовж першого туру виборів. Наприклад, вона роз'яснювала, що ДВК можуть виправляти незначні помилки у списках виборців, такі як помилки у написанні імен, даючи змогу громадянам здійснювати свої права без необхідності мати рішення ТВК чи суду. Додатково постанова роз'яснювала обставини, за яких члени ДВК можуть бути звільнені від обов'язків через свою

відсутність на засіданнях ДВК. Раніше цим положенням серйозно зловживали деякі ТВК увечері в день голосування першого туру. Так, до роз'яснення ЦВК з цього приводу у Полтаві було на сумнівних підставах позбавлено повноважень 27 голів ДВК. Однак, постанова не нагадує, що ДВК мають забезпечити дійсність бюлетеня шляхом проставлення печатки ДВК та підпису члена ДВК перед тим, як видавати його виборцю. Кілька спостерігачів повідомили про цю проблему 31 жовтня.

В цілому, між двома турами виборів склад виборчих комісій на нижчих ланках залишався стабільним. Члени ТВК і ДВК, призначені кожним з кандидатів, які брали участь у першому турі виборів, зберігають право бути членами цих органів і на час другого туру. Однак, знову ж таки, було зловживання юридичними нормами, аби виключити зі складу членів багатьох ДВК, наприклад, у Кіровоградській області, де з виборчого процесу була виключена велика кількість членів опозиції. Це також траплялось у Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Хмельницькій, Одеській та Волинській областях.

Списки виборців

Закон вимагає від місцевих органів виконавчої влади підготувати списки виборців, ґрунтовані на даних, доступних з різних джерел: паспортні столи, ЖЕ-Ки, податкові органи, місцеві органи МВС тощо. Місцева влада була зобов'язана підготувати поновлені списки виборців до 1 липня 2004 року. Врешті-решт, відповідальними за підготовку списків виборців є місцеві органи виконавчої влади. Напередодні першого туру виборів списки були передані ДВК через ТВК.

До того ж, закон вимагає, щоб ДВК вивішували списки виборців "для загального ознайомлення". Однак, більшість ДВК не сприйняли за обов'язок вивішувати списки виборців на дільницях для голосування, хоча зазвичай вони надавались на прохання виборців. Цей фактор міг приховати повні масштаби невідповідності виборчих списків від громадської уваги.

У день виборів 31 жовтня спостерігачі ММСВ відзначили велику кількість помилок чи недоглядів у списках виборців, що поставило під сумнів дотримання принципу загального виборчого права. Майже всі ТВК, відвідані після першого туру виборів, повідомили спостерігачам, що неточні виборчі списки були головною технічною вадою.

У відповідності із законом, ТВК зобов'язані підготувати нові списки виборців для другого туру до 11 листопада. Однак, ТВК слід розпочинати цю роботу лише після оголошення ЦВК другого туру виборів. Ці два терміни співпали. Отже, ТВК не мали часу виконати свої обов'язки. Проте, у кількох виборчих округах ТВК, ДВК та місцеві органи влади почали оновлювати списки виборців із власної ініціативи ще до оголошення другого туру (ТВК у Харкові, Запоріжжі, Полтаві, Донецьку, Івано-Франківську та Ужгороді).

Нові списки мали б включати імена та дані тих осіб, які були додані до списку виборців під час першого туру виборів згідно рішень відповідних виборчих комісій та судів, і виборців, які досягли відповідного віку. Нові списки мали бути передані ДВК до 13 листопада. ДВК повинні були надати доступ до них для громадського ознайомлення і внести зміни у дані виборців, включаючи зміни місця проживання. Однак, є очевидним те, що закон передбачає внесення лише мінімальних змін у виборчі списки. Широкомасштабний перегляд списків не передбачений.

Третього листопада Прем'єр-міністр видав інструкцію державним органам забезпечити надання правильної інформації виборчим комісіям про місце проживання громадян під час процесу виправлення виборчих списків. Однак, за оцінкою ММСВ ОБСЄ/БДПЛ, саме місцеві державні адміністративні органи несуть першочергову відповідальність за неточності в початковому варіанті списків виборців. Спостерігачі відзначили, що багато ТВК та ДВК докладали багато зусиль, аби виправити виборчі списки, але час перед другим туром був обмежений і окремим ДВК у 18% територіальних виборчих округів бракувало відповідних ресурсів. Однак, в окремих регіонах ситуація варіювалась, а спостерігачі в Одесі та Запоріжжі поставили під сумнів зацікавленість місцевої виборчої адміністрації забезпечити точні списки виборців.

У Донецьку спостерігачі відвідали одну ДВК, де певні особи працювали над тим, що виявилось друкованим списком виборців. На питання, чи вони є членами ДВК, вони відповіли, що вони є учасниками виборчої кампанії пана Януковича і що ДВК почне свою роботу лише наступного дня.

Тоді як ЦВК видала Постанови № 155 та № 1177 про уточнення списків виборців, спостерігачі повідомили про очевидний брак однорідності у способі, в який ТВК, ДВК та місцеві органи виконавчої влади вирішували проблеми неточності виборчих списків після першого туру виборів. В цілому, на середньому і нижньому рівнях управління виборчим процесом існували плутанина та невизначеність щодо процедури внесення поправок у списки. До того ж, у багатьох випадках спостерігачі відзначали, що в межах одного і того ж виборчого органу одночасно використовувалось кілька "робочих списків". Загалом спостерігачі повідомляли, що незважаючи на велику кількість програм громадського інформування, проведених ТВК на місцевому рівні, громадяни були не надто активними у тому, щоб прийти на ДВК і перевірити свої дані у списку виборців чи додати своє ім'я у список. Однак, у більшості територіальних виборчих округів ДВК перевіряли список поквартирно (ходили від квартири до квартири).

Як зазначалось раніше, ЦВК прийняла постанову, що роз'яснює ціле коло питань, що виявились проблемними 31 жовтня, включаючи роль ТВК та ДВК в усуненні помилок у виборчих списках. ЦВК надало ДВК повноваження змінювати дані у списках виборців без необхідності приймати формальне рішення в кожному з випадків. Постанова ЦВК могла дати можливість маніпулювання списками виборців на рівні ДВК.

Вирішення виборчих спорів після першого туру виборів

Після першого туру голосування більшість скарг, пов'язаних із виборами, було направлено в ЦВК. Проводжуючи тенденцію, помічену ще перед першим туром виборів, ЦВК була пасивною у розгляді стверджуваних порушень закону і з процедурних мотивів відхилила більшість скарг, не розглядаючи їх по суті. Велика кількість скарг стосувалася правильності протоколів ТВК про результати голосування. За багатьма протоколами ТВК, загальна кількість поданих голосів перевищувала кількість бюлетенів, виданих ТВК. Тим не менш, у всіх цих випадках більшість членів ЦВК проголосували за те, щоб "залишити без розгляду" кожну з цих скарг, мотивуючи таке рішення тим, що протоколи не є "рішеннями" чи "діями" виборчих комісій, а натомість - "математичними підрахунками".

В цілому, Верховний Суд був більш активний і ефективний у розгляді заявлених порушень законодавства і скасував декілька постанов ЦВК. Загалом, про-

пес розгляду справ у Верховному Суді, за яким спостерігала Місія зі спостереження за виборами (МСВ) ОБСЄ/БДПЛ, був відкритим і прозорим, і всі сторони мали можливість надати докази та навести правові аргументи на підтримку своїх клопотань. Рішення Верховного Суду у справах, що слухались між першим і другим туром голосування, видаються узгодженими з відповідними правовими нормами.

Варто відзначити, що Верховний Суд прийняв важливе рішення, що захищає виборче право, скасувавши постанову ЦВК про визнання результатів голосування у ТВО №100 недійсними. У цьому випадку ЦВК визнала недійсними результати голосування у цілому виборчому окрузі. Верховний Суд зазначив, що ЦВК порушила загальне виборче право виборців на 128 дільницях для голосування, а також, що ЦВК була зобов'язана визначити підсумки голосування на основі протоколів ДВК з метою забезпечення волевиявлення людей. Верховний Суд також зауважив, що результати голосування можуть бути визнані недійсними лише на рівні ДВК і з обмежених підстав, визначених Законом України "Про вибори Президента України".

Різні апеляційні та місцеві суди також були активні у розгляді порушень виборчого законодавства. Хоча в деяких випадках рішення місцевих та апеляційних судів не узгоджувалися, загалом, судова система проявила більшу активність у розгляді порушень закону, ніж виборчі комісії. Іншим позитивним моментом є те, що Верховний Суд виправив рішення у багатьох справах, некоректно вирішених судами першої інстанції. Більшість скарг до виборчих комісій та судів було подано з боку команди пана Юшенка.

Виборча кампанія

Закон визначає, що період агітації до другого туру виборів починається з дня, наступного після офіційного призначення ЦВК повторного голосування. Оскільки ЦВК вирішила використати увесь відведений законом час на оголошення остаточних результатів першого туру виборів та оголошення другого туру, кандидати, що здобули успіх у першому турі, мали лише 9 днів на проведення виборчої кампанії. У період до 10 листопада відбулось дуже небагато значущих подій виборчої кампанії, серед яких виділяється великий мітинг у Києві 6 листопада на підтримку пана Юшенка. Виборчий штаб пана Януковича направив скаргу до ЦВК, оскільки мітинг був проведений до оголошення другого туру виборів. Після того як Верховний Суд зобов'язав ЦВК розглянути скаргу, Комісія визнала, що командою пана Юшенка було порушено закон. Спостерігачі зафіксували агітаційні заходи на підтримку пана Януковича 8 листопада в Криму.

Олександр Мороз, лідер Соціалістичної партії, підписав угоду про підтримку пана Юшенка в обмін на підтримку останнім конституційної реформи, яка має бути введена 1 січня 2005 року і набрати чинності з 2006 року. Серед інших кандидатів, що брали участь у першому турі виборів та підтримують пана Юшенка у другому турі: колишній Прем'єр-міністр Анатолій Кінах та Леонід Черновецький. В той час як міський голова Києва Олександр Омельченко публічно підтримав пана Юшенка, згода його партії ("Єдність") на подібну підтримку була не такою явною.

Президент Кучма та Наталія Вітренко, кандидат в Президенти від Прогресивної Соціалістичної партії в першому турі, підтримали Віктора Януковича.

Петро Симоненко, лідер Комуністичної партії, закликав своїх виборців голосувати у другому турі проти обох кандидатів. Митрополит Української Православної Церкви Московського Патріархату Володимир підтримав пана Януковича. У багатьох церквах розповсюджувались агітаційні матеріали проти Ющенка, які стверджували, що він є "ворогом Православ'я".

До того ж, обидва кандидати отримували з-за кордону повідомлення про підтримку, провокуючи занепокоєння своїх опонентів. 12 листопада Президент Росії Володимир Путін зустрівся з Президентом Кучмою та паном Януковичем під час відкриття поновленої паромної переправи між Кримом і Росією - подією, що широко висвітлювалась ЗМІ. У репортажах ЗМІ Президент Путін бажав Януковичу успіхів у виборах. Хоча це була підтримка на нижчому рівні, пана Ющенка підтримала Європейська Народна партія -правоцентристське угруповання у Європейському Парламенті.

Після оголошення другого туру, у ЗМІ було відносно широке, хоча і незбалансоване висвітлення виборчих кампаній. Широко демонструвались і активно розповсюджувались агітаційні матеріали, й агітаційні заходи проводились обома кандидатами. Агітація Ющенка сконцентрувалась на маленьких плакатах та наклейках, а ті, хто його підтримував, часто одягали або прив'язували помаранчеві стрічки до машин, чіпляли їх на одяг, скульптури та у громадських місцях, хоча це і було значно менш помітним на сході країни. Бігборди на підтримку пана Януковича кидались у вічі по всій Україні.

Виборча кампанія п. Януковича присвятила більшість агітаційних зусиль підвищенню явки виборців у східних та південних регіонах, де за пана Януковича багато проголосувало у першому турі. Дійсно, пан Янукович особисто закликав шахтарів та жителів Луганської області голосувати, зазначаючи, що активність виборців в області слід підняти на 20%. Спостерігачі зауважили, що його агітаційна кампанія використовувала поквартирний обхід виборців, який, як повідомлялось, іноді був нав'язливим.

Загалом, атмосфера виборчої кампанії між першим і другим туром залишалась гарячою і міжособистісною. Знову розповсюджувались підбурювальні матеріали. Особливістю теледебатів були часті взаємні особисті звинувачення щодо ведення політики та ймовірної причетності до корупції. Кандидати звинуватили один одного у поляризації політики під час виборчої кампанії.

17 листопада керівник виборчої кампанії пана Януковича на прес-конференції натякнув, що він покличе 30-40 тисяч шахтарів зі східної України для захисту ЦВК від прихильників пана Ющенка. 19 листопада пан Янукович заявив, що він проти такої пропозиції. Тоді ж, 19 листопада, пан Ющенко закликав своїх прихильників зібратись на майдані Незалежності у Києві після завершення голосування для того, щоб захистити своїх голоси.

Проблеми в реалізації громадянських та політичних прав

Слідом за оголошенням офіційних результатів 10 листопада більшість спостерігачів зафіксували численні випадки тиску на працівників державного сектору та студентів на підтримку Прем'єр-міністра. Такий тиск часто чинився державними чиновниками чи начальниками на роботі щодо своїх підлеглих. Спостерігачі також повідомили про кілька випадків перешкоджання агітаційним заходам опозиції.

ММСВ серйозно занепокоєна повідомленнями своїх спостерігачів про те,

що керівництво пожежників, міліціонерів, податківців, митників, вчителів, лікарів та робітників деяких заводів у приватній власності на Волині, в Луцьку та у Львові попросило їх звернутись до ДВК за відкріпними посвідченнями і вимагало їх здати. Вилучення цих посвідчень могло перешкодити цим особам проголосувати, тим самим підриваючи виборчі права громадян. Більше того, такі явно узгоджені дії, здається, є спробою маніпулювання результатами виборів. Однак, незрозуміло, хто саме дав вказівки керівництву.

Інші особливі приводи для занепокоєння включають:

- арешт і ув'язнення виборців, що спробували перевірити складені протоколи на виборчій дільниці у Сумській області;
- переривання агітаційних заходів у Кіровограді та утиски міліцією активістів виборчої кампанії п.Юшенка у Луганську;
- ув'язненням однієї в'язниці сказали, що вони мають дати 90% голосів за Януковича, щоб зберегти можливість на дострокове звільнення, побачення з сім'єю та привілеї;
- у Миколаївській області мало місце затримання та грубе поводження з активістами кампанії Юшенка та опозиційним депутатом за те що "смітили", тоді як вони роздавали помаранчеві стрічки.

Роль державних структур під час виборчої кампанії

У другому турі все ще бракує чіткого розмежування між державними і партійними ресурсами. Державні чиновники продовжили агітувати від імені пана Януковича. Велика кількість місцевих державних чиновників та держелужбовців, таких як ректори університетів та керівники державних установ, давали вказівки своїм підлеглим голосувати за пана Януковича. У Запоріжжі спостерігачі повідомляли, що якісь особи перевіряли записи про реєстрацію і питали виборців, за кого вони голосуватимуть. В одному випадку спостерігач повідомив, що в ролі таких опитувачів виступали міліціонери у формі.

В окремих випадках спостерігачі повідомляли, що правоохоронні органи та органи юстиції використовувались для тиску чи утисків членів виборчих комісій після першого туру виборів, а також, що місцеві посадовці втручались в роботу деяких ТВК. Ці дії ставлять серйозне питання про політичну нейтральність окремих державних інституцій, їх повагу до прав громадян та незалежність виборчих комісій. Наприклад, в Івано-Франківській, Чернівецькій, Хмельницькій та Тернопільській областях, де пан Ющенко згідно офіційних результатів здобув переконливу більшість голосів, місцеві прокуратури відкрили кримінальні справи проти членів ТВК на незрозумілих чи сумнівних підставах.

Після оголошення результатів Президент Кучма звільнив 15 голів місцевих держадміністрацій в районах, де в усіх випадках Ющенко виграв перший тур виборів чи мав хороші показники. До того ж, спостерігачі отримали повідомлення про те, що місцеві посадовці підписали заяви про звільнення без дати або ж зазначили звинувачень через слабкі показники пана Януковича в окремих областях, наприклад, Полтавській.

В 9 областях спостерігачі помітили агітаційні матеріали, розміщені на будівлях державних установ. У 8 випадках вони були на користь пана Януковича. У щонайменше 10 областях виборчий штаб пана Януковича розміщувався в будівлі державної установи. Лише один такий випадок зафіксовано у зв'язку з

паном Ющенком. У 15 областях, за повідомленнями спостерігачів, рівність умов для агітації була недостатньою або низькою.

Засоби масової інформації

2 листопада ОБСЄ/БДПЛ відновила моніторинг шести загальнонаціональних каналів телебачення, двох каналів, що мають часткове покриття на національному рівні, головних випусків новин на кількох регіональних каналах ТБ та дев'яти щоденних газет. Протягом одного тижня з часу першого туру виборів засоби масової інформації активно висвітлювали діяльність і позиції двох кандидатів - лідерів першого туру виборів.

Хоча багато виборців отримали змогу ознайомитись з ширшим колом поглядів, ніж напередодні першого туру виборів, Україні бракує сильних і незалежних ЗМІ, які могли б забезпечити виборцям збалансоване висвітлення виборчої кампанії. З 2 по 20 листопада різні ЗМІ по-різному змальовували кандидатів та висвітлювали хід виборчої кампанії. Три головних загальнонаціональних телевізійних канали УТ1 (державної форми власності), "Інтер" і, меншою мірою, "1+1" (обидва телеканали приватні), продовжували проявляти упередженість на користь pana Януковича і проти pana Ющенка, повторюючи таким чином тенденцію, що спостерігалась напередодні першого туру виборів.

Пан Янукович отримав додаткову увагу ЗМІ у якості Прем'єр-міністра, отримавши, таким чином, перевагу ще до 11 листопада, коли розпочався офіційний агітаційний період. Широке трактування важливості, яка надається висвітленню Прем'єр-міністра проти його ролі як кандидата у випусках деяких державних та приватних ЗМІ, розмиває границю між державним урядом, який виконує свої офіційні функції, та кандидатом, зайнятим передвиборчою кампанією.

Натомість інші приватні канали - ICTV, СТБ та Новий канал - озвучили більше розмаїття думок. Зокрема, вони надавали опозиції більше ефірного часу, включаючи прямий ефір, протягом якого вона оспорювала політичні думки опонентів і представляла власну виборчу платформу. Однак, потенційна глядацька аудиторія цих каналів менша, ніж трьох інших телемовних компаній.

Політичне наповнення новин на головних телеканалах продовжує контролюватись через "темники" (вказівки), які містять інструкції для редакторів висвітлювати лише окремі точки зору на політичні теми, події та проблеми, оминаючи інші, і обмежуючи таким чином доступ громадськості до збалансованої інформації. Спостерігачі отримали численні повідомлення, що ці вказівки видаються державними органами. Тоді як МСВ ОБСЄ/БДПЛ не мала змоги перевірити подібні твердження, місія провела детальний аналіз новин у прайм-тайм, присвячених подіям всередині країни на УТ1, Інтер та 1+1. За тенденцією, подібною до поміченої перед першим туром виборів, майже 44% новин були подані в сумнівно подібній манері, що ставить питання про редакційну свободу трьох каналів.

Перед першим туром виборів багато журналістів з чотирьох телевізійних каналів ініціювали заяву проти цензури на головних ТБ компаніях. На сьогодні ця заява була підписана більш ніж 330 журналістами з різних телеканалів. 3 листопада диктор головного вечірнього випуску новин на УТ1 відмовився зачитати заяву виборчого штабу pana Януковича з приводу теледебатів, зазначаючи, що якщо б заява була оприлюднена, то було б необхідно подати і точку зору опо-

зиційного кандидата. Однак, 9 листопада керівництво державного телебачення повідомило, що диктор новин більше не працює на УТ1. 15 листопада диктор подав позов до Київського міського суду проти УТ1 з вимогою поновити його на роботі диктора і відшкодувати завдані збитки.

Інші 13 журналістів головної програми новин на УТ1 написали проект "угоди про редакційну політику", спрямованої на повне, точне та збалансоване висвітлення новин та на обмеження тиску на журналістів чи керівництво телекомпанії. Однак, керівництво УТ1 відмовилось підписувати цей документ.

УТ1 виконав рішення ЦВК надати ефірний час кандидатам і, що стало позитивною подією, вперше за 10 років відбулись телевізійні дебати на УТ1 між двома головними кандидатами в Президенти. Інші телеканали також транслювали дебати. Після дебатів УТ1 провело в ефірі "Круглий стіл" - упереджену програму обговорення, в якій взяли участь лише прихильники Прем'єр-міністра.

Позитивною подією стало те, що УТ1 розмістило в ефірі рекламу, спрямовану на інформування громадськості, створену відомою громадською організацією "Комітет виборців України" з метою підвищення обізнаності виборців про виборчі норми, участь громадян у виборах та для заохочення громадськості (виборців) до перевірки особистих даних у виборчих списках. Однак, спостерігачі повідомили, що у деяких регіонах східної України кілька громадських організацій, що підтримують Януковича, розмістили агітаційні повідомлення, які вводять в оману, видавши їх за блок соціальної реклами.

Закон вимагає, аби засоби масової інформації висвітлювали виборчий процес об'єктивно, а не на користь окремого кандидата. УТ1, Інтер та І+І явно порушили цю норму, транслюючи рекламу проти pana Юшенка, яка не мала позначки "платна реклама", а отже могла бути створена з власної ініціативи. Оскільки зміст реклами перейшов допустимі межі агітаційних звернень, розпалюючи потенційні міжетнічну, расову або релігійну ворожнечу, розміщення цих блоків в ефірі суперечило закону і, можливо, Конституції.

Аналіз МСВ ОБСЄ/БДПІЛ показав, що за три тижні до другого туру виборів у програмах новин та програмах про поточні події УТ1 присвятило пану Януковичу 84% політичних і виборчих новин у прайм-тайм, з яких 99% були оцінені МСВ такими, що є позитивними або нейтральними за характером. За різким контрастом, протягом того самого періоду пану Ющенку було присвячено лише 16% подібного ефіру, з яких 46% мали негативне забарвлення.

Чітко демонструючи прихильність до Прем'єр-міністра, УТ1 цілком не виконало юридичних зобов'язань забезпечити рівне ставлення до двох кандидатів під час виборчого процесу. Жодних правових санкцій до УТ1 не було застосовано напередодні другого туру виборів. Політичне наповнення каналу протягом виборчої кампанії є одним із найбільш відвертих випадків зловживання державними ресурсами та нерозрізненням між інтересами урядовців та потребами громадськості в об'єктивній інформації.

У політичному і виборчому фокусі Інтера була діяльність pana Януковича, здебільшого в якості Прем'єр-міністра. Канал присвятив 71% своїх прайм-тайм новин про політику та вибори, у винятково позитивному ключі, пану Януковичу. Натомість, упродовж того самого періоду пану Ющенку було присвячено 29% подібного ефіру, переважно нейтрального чи негативного характеру. Другий з "великої двійки" приватних телеканалів, І+І, надав опозиції більше ефірного часу, ніж напередодні виборів 31 жовтня, особливо перед оголошенням офіційних

результатів виборів. Однак, з 11 листопада канал 1+1 прийняв таку ж редакційну політику, як УТ1 та Інтер, і вдався до відкритої підтримки pana Януковича. Інші приватні телеканали, ICTV, СТБ та Новий канал, висвітили ширше коло політичних поглядів та думок.

Два канали з частковим національним покриттям, щодо яких МСВ-БДПЛ проводила моніторинг, мають дуже відмінні політичні позиції. ТРК Україна продемонструвала відкриту підтримку Прем'єр-міністра, тоді як 5 канал продовжив прихильно висвітлювати pana Ющенка. Напередодні першого туру цей канал зазнав і повідомляв про різні перешкоди, що чинилися мовленню. Напередодні другого туру виборів про жодні такі перешкоди не повідомлялось.

Друковані ЗМІ продовжили висвітлювати розмаїття думок, однак виявляли сильну прихильність до або проти одного з кандидатів. Державна газета "Урядовий кур'єр" виявила прихильність до Прем'єр-міністра, присвятивши йому 96% політичних повідомлень і репортажів про вибори, здебільшого позитивного забарвлення. Інша газета державної власності, "Голос України", у своїх повідомленнях критично ставилась до pana Януковича у матеріалах про політику і вибори.

З 14 регіональних телеканалів, щодо яких МСВ ОБСЄ/БДПЛ проводив моніторинг, 8 надали підтримку пану Януковичу. Наприклад, в Одесі державне телебачення присвятило 100% політичних і виборчих новин у прайм-тайм Прем'єр-міністру, винятково позитивного чи нейтрального забарвлення. Натомість, державна телемовна компанія в Івано-Франківську - ТБ Галичина - присвятила 67% позитивного і нейтрального висвітлення пану Ющенку.

День повторного голосування та підрахунок голосів

На час написання звіту спостерігачі ММСВ склали і надіслали звіти з понад 2 300 виборчих дільниць. Знову ж, голосування проходило у загалом спокійній обстановці, однак порівняно із першим туром виборів спостерігачі відзначили більше інцидентів на виборчих дільницях (7% із відвіданих виборчих дільниць). Спостерігачі повідомили про те, що на 15% виборчих дільниць окремі члени ДВК були позбавлені повноважень або недопущені до роботи. Загалом, оцінка спостерігачами атмосфери, в якій проходило голосування, була менш позитивною порівняно із 31 жовтня, адже 8% із них оцінили її як погану або дуже погану. Міліція була присутня на виборчих дільницях у великій кількості (59%), а на 4% відвіданих спостерігачами дільницях неуповноважені особи втручались чи керували процесом, що схоже на показники 31 жовтня. На 36 відвіданих виборчих дільницях сторонні особи намагались чинити вплив на виборців.

На подив, у світлі надзвичайно високої явки виборців в окремих східних регіонах (наприклад, Донецьк, де явка в окремих ТВО склала 98%, та Луганськ) про випадки тісняви на дільницях у східних регіонах (4% виборчих дільниць) повідомлялось менше, ніж у північних регіонах (12 % виборчих дільниць). У східних регіонах були помічені й інші аномалії. Наприклад, тоді як у більшості регіонів середній показник голосування через "пересувну скриньку для голосування" (тобто за межами виборчої дільниці) складав 4%, на сході (Донецька, Луганська та Харківська області) цей показник в середньому становив 8%.

31 жовтня спостерігачі повідомляли про помилки і прогалини у списках виборців. 21 листопада не змогли проголосувати значно менше виборців, а у тих випадках, де про це повідомлялось, йшлося про значно менші цифри, ніж

раніше. Однак, ще раз, дані по регіонах різні. Найбільша кількість осіб, що не змогли проголосувати з подібних причин, зафіксована у південних областях, а найменша - на сході.

Грунтуючись на інформації, наданій ДВК, спостерігачі зафіксували кількість виборців, зареєстрованих на кожній з виборчих дільниць. 31 жовтня середній показник по країні становив 1813 виборців на одну виборчу дільницю, тоді як 21 листопада - 1838 виборців. Тим не менше, незважаючи на включення у списки додаткових виборців між першим і другим туром виборів, велика кількість осіб була включена у списки в день голосування (приблизно 5% всіх виборців, що проголосували). Переважна більшість виборців, доданих у списки, використали відкріпні посвідчення. Це викликає занепокоєння, зважаючи на зловживання, пов'язані із цими документами, відзначені напередодні другого туру виборів довгостроковими спостерігачами. Дані з цього приводу також різняться між регіонами. Найбільшу кількість відкріпних посвідчень використано у південних регіонах, а найменшу - у західних.

Загалом, бюлетені видавались виборцям у відповідності із нормами закону. Однак, спостерігачі відзначили, що процедури дотримувались менш ретельно, ніж у жовтні (відсоток порушень становить 2,3%, порівняно із 1% у жовтні). Таємність голосування не була забезпечена на 4% відвіданих дільниць. Викликає занепокоєння значно більша кількість заяв про серйозні порушення, отриманих під час другого туру виборів (майже 9% відвіданих виборчих дільниць) порівняно з першим туром (4%). Спостерігачі повідомили про більшу кількість серйозних порушень (101), включаючи 24 випадки, коли виборців перевозили від дільниці до дільниці для голосування, 12 випадків, коли цілий ряд підписів (які підтверджує отримання бюлетенів) у списку виборців були явно ідентичними, та 5 випадків підкидання бюлетенів (вкидання в урну пачки заповнених або позначених бюлетенів). На 11% виборчих дільниць було отримано скарги.

У 7% звітів спостерігачів організацію проведення голосування оцінено як погану або дуже погану. Дані по регіонах різнилися: голосування у західних та північних областях отримало негативну оцінку відповідно у 4% та 5% випадків. Однак, у центральних та східних регіонах ця цифра сягала відповідно 11% та 9%.

Щодо голосування, оцінка спостерігачів процесу підрахунку бюлетенів була гіршою, ніж 31 жовтня: 11% спостерігачів дали негативну оцінку. На кожній шостій відвіданій виборчій дільниці, ДВК не запакували та не опечатали списки виборців перед відкриттям урн, як вимагається законом (31 жовтня - 10%). На 17% виборчих дільниць, на яких велось спостереження, ДВК не оголосила кількість виборців, що проголосували (31 жовтня - 12%). На 8% виборчих дільниць, на яких велось спостереження, ДВК не визначала дійсність бюлетенів належним чином, а у 7% випадків члени ДВК не мали змоги вивчити бюлетені. На 10% виборчих дільниць окремі члени ДВК не отримали копії протоколів, а на 10% виборчих дільницях ДВК не вивішували протоколи для загального ознайомлення, як того вимагає закон. На майже половині виборчих дільниць були присутні неуповноважені особи, включаючи міліціонерів та місцевих державних чиновників. У 3 випадках неуповноважені особи втручались у процес підрахунку.

Загалом, атмосфера під час обрахунку була більш напруженою: 23% спостерігачів повідомили про суперечки між членами ДВК під час процесу підрахунку голосів, хоча напруженість і не визначалась головною проблемою. Організація процесу підрахунку голосів з боку ДВК отримала погану оцінку на 15% виборчих дільниць. Як повідомляється, на 11% виборчих дільниць спостерігачі дали погану або дуже погану оцінку точності результатів (31 жовтня - 5%).

Підрахунок та оголошення результатів другого туру виборів

Після першого туру ЦВК модернізувала систему комп'ютерної обробки результатів. ЦВК почала оголошувати попередні результати приблизно о 01.00 годин в ніч після голосування. Ґрунтуючись на 76 звітах зі спостереження на рівні ТВК, у 9% випадків спостерігачі оцінили процес як поганий чи дуже поганий. Прозорість процесу підрахунку визначалась низькою у кожній п'ятій ТВК. У кожній третій були присутні неуповноважені особи, здебільшого офіцери міліції. Хвилювання були зафіксовані у кожній восьмій ТВК. У кожному сьомому випадку спостерігачам відмовляли в ознайомленні з результатами комп'ютерної обробки даних. Для визначення результатів другого туру закон надає ЦВК 15 днів.

Через 12 годин після закриття дільниць ЦВК представило попередні результати підрахунку 75% голосів.

Єдиним офіційним документом є англomовна версія.

ЗАЯВА ГОЛОВИ КОМІТЕТУ ІЗ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СЕНАТУ США РІЧАРДА ЛУГАРА

22 листопада 2004 року

Мені випала честь служити представником Президента Джорджа Буша під час другого туру виборів в Україні 21 листопада.

Беручись за це завдання, я бачив, що кампанія вже характеризувалася масштабним політичним залякуванням і нездатністю забезпечити рівне висвітлення кандидатів у пресі. Фізичне залякування виборців і неправомірне використання владних адміністративних та юридичних повноважень було очевидним і повсюдним.

Я приїхав не для того, щоб підтримувати когось з кандидатів у виборах 21 листопада, але для того, щоб наголосити на вільній і чесній виборчій процедурі, яка б зміцнила у світі повагу до легітимності обраного кандидата.

ОБСЄ/Офіс демократичних інституцій і прав людини та інші спостерігачі вказують на довгий список серйозних процедурних порушень, у тому числі:

- Незаконне виключення членів виборчих комісій від опозиції;
- Неправильні списки виборців;
- Свідчення того, що студентів, державних службовців і працівників приватних підприємств декани і керівництво примушували віддавати перевагу одному кандидату перед іншим;
- Кількаразове голосування за відкріпними талонами людей, яких спеціально для цього перевозили автобусами;
- Побиття представників ЗМІ, в яких також забирали або ламали апаратуру;
- Підозріло активне використання пересувних урн.

Навіть при таких намаганнях поховати надію на вільні й чесні вибори мене все ж надихала сміливість такої великої кількості громадян України, що хотіли продемонструвати пристрасне прагнення вільно висловлювати свою волю і будувати насправді демократичну Україну. У той час як корумповані владці намагалися довести громадян до зриву і залякати їх, сміливці у відповідь продовжували робити все для того, щоб вибори відбувалися і не запанував хаос.

Президент Кучма у своєму Зверненні до народу суботнього вечора сказав: "Революції не буде. А будуть вибори, гідні європейської країни XXI століття".

Президент Буш у листі, який я передав Президенту Кучмі, написав: "Ви відіграєте центральну роль у забезпеченні, щоб вибори в Україні були демокра-

тичними і вільними від підтасовки і маніпуляцій. Затьмарені вибори, однак, змусять нас переглянути свої відносини з Україною».

Обережно і розважливо передаючи слова Президента Буша, я відвідав Президента Кучму, Прем'єр-міністра Януковича і Голову Верховної Ради Литвина із відвертим закликом до них припинити подальші порушення під час кампанії. Незважаючи на вже зафіксовані кричущі атаки на демократію в Україні, я публічно і у приватних розмовах казав, що приїхав відзначити створення сильних демократичних інституцій в Україні.

Зараз стало очевидним, що узгоджений і потужний план шахрайства і зловживань у день голосування був задіяний чи то під проводом, чи у співпраці з владою.

Я вважаю, що Президент Кучма має відповідальність і можливість навіть у даний момент привести до результату, який був би чесним і відповідальним. Він покращить спадщину, яку залишає, швидкими і рішучими діями, які б надали максимум впевненості у світі в інституті президентства України і в потенційно надзвичайному майбутньому, що лежить перед цією країною.

ЗАЯВА ДЕРЖАВИ, ЯКА ГОЛОВУЄ В ЄС, ЩОДО УКРАЇНИ ВІД 23.11.2004

ЄС ЗВЕРНУВ УВАГУ НА ТЕ, ЩО ДРУГИЙ ТУР ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА, ЯКИЙ ВІДБУВСЯ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, НЕ ВІДПОВІДАВ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ ДЕМОКРАТИЧНИХ ВИБОРІВ. ТОМУ НЕДИВНО, ЩО РЕЗУЛЬТАТ ВИБОРІВ ПРИЗВІВ ДО ГЛИБОКИХ РОЗПОДІЛІВ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.

У цьому контексті ЄС виражає жаль з приводу того, що Центральна виборча комісія вирішила оголосити остаточні результати виборів. ЄС не вірить у те, що ці результати відображають волю українського народу.

ЄС закликає державні органи України розслідувати усі скарги щодо виборчого процесу та виправити порушення, зафіксовані у звіті Міжнародної місії ОБСЄ/БДПЛ зі спостереження за виборами. ЄС також закликає органи державної влади забезпечити співпрацю Центральної виборчої комісії з представниками цієї Міжнародної місії, включаючи абсолютно прозоре надання даних щодо виборів.

Нарешті, ЄС закликає усі зацікавлені сторони продовжити переговори щодо певного рішення та утриматися від дій, які могли би привести до насильства та подальшого погіршення нинішньої ситуації.

23 листопада 2004 року

ЗАЯВА МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

23 листопада 2004 року

Я уважно спостерігаю за розвитком ситуації в Україні з моменту виборів у неділю. ОБСЄ ясно заявила, що вибори не відповідали значній кількості її вимог. Ці вибори також не відповідали стандартам Ради Європи та іншим європейським стандартам щодо виборів. Це викликає велике занепокоєння.

Беручи до уваги питання, що виникли навколо виборів в Україні, я закликаю українську владу до співробітництва з ОБСЄ для забезпечення того, щоб усі належні процедури, включаючи судові позови щодо результатів, були повністю виконані до оголошення остаточного результату виборів. Українська влада повинна розглянути всі заяви щодо фальсифікацій для забезпечення відповідності результату демократичному вибору народу України.

У той час, коли велика кількість людей на вулицях висловлює свій протест щодо виборів, я закликаю українську владу продемонструвати стриманість та закликаю всі сторони висловлювати свої погляди ненасильницьким шляхом.

ЗАЯВА ЗАСТУПНИКА ПРЕС-СЕКРЕТАРЯ БІЛОГО ДОМУ

БІЛИЙ ДІМ

Офіс прес-секретаря

23 листопада 2004 року

Сполучені Штати Америки глибоко занепокоєні значними та достовірними ознаками фальсифікацій, що відбулись під час президентських виборів в Україні. Ми твердо підтримуємо зусилля, скеровані на перегляд проведення виборів, та закликаємо українську владу не затверджувати результати до закінчення розслідувань організованої фальсифікації. Ми закликаємо Уряд України поважати волю українського народу та звертаємось із закликом до всіх українців мирним шляхом вийти із ситуації, що склалася. На уряді лежить особлива відповідальність не вдаватися до насильства та провокацій, та дозволити вільним ЗМІ точно висвітлювати ситуацію, без примусу та залякувань. Сполучені Штати Америки в цей складний час підтримують народ України.

ЗАЯВА КОМІТЕТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ У ЗАКОРДОННИХ СПРАВАХ

БРЮССЕЛЬ, 24 листопада 2004 року

ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА В УКРАЇНІ

Після засідання, на якому делегати Європейського Парламенту Міжнародної місії зі спостереження за виборами, а також після обміну поглядами між Вищим представником ЄС Хав'єром Соланою та Послом України в ЄС, Голова Комітету у закордонних справах Ельмар БРОК підготував наступну заяву, яка була схвалена Комітетом:

Комітет Європейського Парламенту у закордонних справах:

- Перекоаний у тому, що відбулося маніпулювання виборами Президента в Україні, і що попередні результати, оголошені Центральною виборчою комісією, були фальсифіковані, а тому не можуть бути визнані;
- Виражає свою солідарність з народом України, чие право на здійснення вільного вибору свого Президента було зневажено;
- Наголошує на тому, що до Президента України, який здобув цю посаду за допомогою порушень, не буде довіри у міжнародному співтоваристві, що зашкодуватиме інтересам України;
- Наголошує на тому, що всі задіяні сторони мають і надалі використовувати лише ненасильницькі засоби, та вітає сигнали про потенційний діалог з наміром вирішити кризу;
- Рішуче відкидає заяви, особливо зроблені Президентом Росії, що Європейський Союз і міжнародна спільнота, виражаючи свою підтримку права українського народу на здійснення своїх конституційних прав, спровокує насильство;
- Наголошує на негайній потребі абсолютно прозоро та у повній відповідності до всіх правових положень і за участю міжнародних спостерігачів розслідувати усі скарги на процес проведення виборів, а також на умови, у яких відбулася передвиборча кампанія, та провести перерахунок голосів, взявши до уваги результати розслідувань; зауважує, що можливо потрібно буде розглянути вимоги проведення нових виборів, якщо такі будуть;
- Пропонує Європейському Парламенту терміново направити свою делегацію до України, щоб спостерігати за розвитком подій на місці та продемонструвати солідарність з людьми; закликає Європейську Комісію та Раду міністрів приєднатися до цієї ініціативи;
- Закликає Президента Європейського Парламенту негайно скликати позачергову сесію і розпочати її 1 грудня 2004 р. з обговорення ситуації в Україні, запросивши депутатів Верховної Ради та членів Київської міської ради;
- Закликає Раду міністрів та Європейську Комісію скористатися можливістю, запропонованою проведенням самміту Росії та ЄС, і підкреслити, що Росія несе величезну відповідальність у цьому випадку.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

ФЕДЕРАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

Государственная Дума Федерального Собрания Российской Федерации постановляет:

1. Принять заявление Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации "О ситуации в Украине".

2. Направить настоящее Постановление и указанное Заявление Президенту Российской Федерации В.В.Путину, Президенту Украины Л.Д.Кучме и в Верховный Совет Украины.

3. Направить настоящее Постановление и указанное Заявление в "Парламентскую газету" для официального опубликования.

4. Настоящее Постановление вступает в силу со дня его принятия.

Председатель Государственной Думы
Федерального Собрания Российской Федерации
Б.В.Грызлов

Москва
24 ноября 2004 года
№ 1201-ІУ ГД

ЗАЯВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ФЕДЕРАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ЗАЯВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

О ситуации в Украине

Депутаты Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации выражают глубокую обеспокоенность противозаконными действиями радикальной части оппозиционных сил Украины, которые могут привести к трагическим последствиям для братского народа.

Депутаты Государственной Думы исходят из того, что, хотя выборы Президента Украины и прошли в острой борьбе, они состоялись.

Только Центральная избирательная комиссия Украины в соответствии с украинскими законами имеет право оглашать результаты выборов, при этом какое-либо давление на ЦИК Украины должно быть исключено.

Депутаты Государственной Думы заявляют о своем уважении воли граждан Украины, реализованной 21 ноября 2004 года во время голосования на выборах Президента Украины.

Депутаты Государственной Думы выступают за то, чтобы кризисная ситуация разрешалась только на правовой основе, в рамках Конституции Украины и избирательного законодательства Украины.

Депутаты Государственной Думы выражают надежду на стабилизацию обстановки в Украине, на то, что руководство страны, политические и общественные деятели, политические партии, граждане Украины самостоятельно, без диктата извне, найдут выход из нынешней кризисной ситуации. Любые действия, направленные на самозахват власти, являются уголовно наказуемым деянием во всех странах мира.

Депутаты Государственной Думы обращаются к коллегам - народным депутатам Верховного Совета Украины с призывом проявить государственную мудрость и политическую ответственность и приложить все силы для урегулирования кризиса в интересах народа Украины.

Итоги выборов в Украине глубоко безразличны России, у которой с Украиной многовековые теснейшие связи.

Государственная Дума заявляет о своем твердом намерении продолжать усилия по укреплению традиционной дружбы, братских отношений между народами России и Украины.

Москва
24 ноября 2004 года

ЗВЕРНЕННЯ СЕЙМУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВІД 25/11/2004

**22 ЖОВТНЯ 2004 Р. СЕЙМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА В ПОСТАНОВІ
СТОСОВНО ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ ЗВЕРНУВСЯ
ДО ВЛАД УКРАЇНИ З ЗАКЛИКОМ ДОМОГТИСЯ ДОТРИМАННЯ ПІД ЧАС
ВИБОРІВ УСІХ ДЕМОКРАТИЧНИХ СТАНДАРТІВ, ДОТРИМУВАТИСЯ
ЯКИХ УКРАЇНА ЗОБОВ'ЯЗАЛАСЯ.**

Інформації про перебіг другого туру президентських виборів, які наближають з України, у тому числі від міжнародних обсерваторів з ОБСЄ, Ради Європи та Європейського Парламенту, викликають обґрунтовану підозру, що в їх ході були допущені численні порушення та зловживання, а навіть звичайні фальсифікації.

Ми переконані, що громадяни України хочуть жити у державі незалежній, демократичній та порядно керованій.

Така Україна потрібна Європі і світу.

Шановні колеги, члени Верховної Ради України!

Верховна Рада України неодноразово давала докази прихильності до демократії і протистояла намаганням її обмеження.

Сьогодні на Вас з надією дивляться мільйони українців і весь вільний демократичний світ. Громадяни України обрали Вас, щоб ви захищали їх права. Історія знає такі моменти, а особливо ми, поляки, їх знаємо, коли вирішується доля народу. Такий момент прийшов.

Сейм Республіки Польща висловлює сподівання, що оголошений остаточний результат президентських виборів буде відбивати дійсну волю українського народу.

Зробіть все, що у Вашій силі, щоб правда, свобода і демократія перемогли.

25 листопада 2004 року

ЗАЯВА ПАРЛАМЕНТУ ГРУЗІЇ ВІД 25/11/2004

**У ЗВ'ЯЗКУ З ПРЕЗИДЕНТСЬКИМИ ВИБОРАМИ В УКРАЇНІ
ПАРЛАМЕНТ ГРУЗІЇ ВІТАЄ ПРАГНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
ДО ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ВВАЖАЄ СВОЇМ ОБОВ'ЯЗКОМ
ВИСЛОВИТИ СВОЄ ВІДНОШЕННЯ ДО ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ
У ДРУЖНІЙ КРАЇНІ.**

Парламент Грузії підтримує принципову та об'єктивну позицію ОБСЄ, Євросоюзу, Євроради, всіх демократичних і вільних держав, зокрема, негативні оцінки, що були висловлені з приводу фальсифікації та масових порушень у ході президентських виборів в Україні, вважає категорично неприйнятним силове втручання іншої країни у політичні процеси в Україні та висловлює сподівання, що агресивні заяви не вийдуть за межі Російської Думи.

Парламент Грузії звертається до нинішньої влади України з закликом не використовувати силові структури проти свого народу, який висловив непохитну волю до демократії та свободи, і зазначає, що обмеження загальноновизнаних прав українського народу за допомогою сили обернеться неминучою поразкою гнобителів, а будь-яке насильство над громадським вибором потягне за собою втрату владою легітиматії і надасть народу, як єдиному та головному джерелу влади, право самому відновити справедливість.

Парламент Грузії висловлює надію, що воля українського народу викониться та його боротьба за справедливість і демократію завершиться мирною перемогою.

Тбілісі

25 листопада 2004 року

№ 613-Пс

БРИФІНГ ДЕРЖСЕКРЕТАРЯ КОЛІНА ПАВЕЛЛА

Державний Департамент
25 листопада 2004 року

"США НЕ МОЖУТЬ ВИЗНАТИ РЕЗУЛЬТАТ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ ЗА ЛЕГІТИМНИЙ"

Державний секретар США Колін Павелл 24 листопада на брифінгу в Державному Департаменті сказав, що США не можуть визнати за легітимні оголошені Центральною виборчою комісією результати другого туру президентських виборів в Україні, в якому змагалися Віктор Ющенко і Віктор Янукович. Текст заяви Коліна Павелла і його відповідей на запитання журналістів наводиться нижче.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: Тринадцять років тому українці вибрали свободу і незалежність, скерувавши свою країну на шлях демократії та процвітання. Сполучені Штати були послідовним партнером України у цьому русі. Так само, сьогодні Сполучені Штати на боці народу України у його зусиллях забезпечити свій демократичний вибір.

Це насправді критичний момент. Це час для українського керівництва визначитися, чи воно на боці демократії, чи ні, чи воно поважає волю народу, чи ні. Якщо уряд України не діятиме негайно й відповідально, будуть наслідки для наших відносин, для надій України на євро-атлантичну інтеграцію і для осіб, відповідальних за скоєння фальсифікації.

Центральна виборча комісія щойно оголосила офіційні результати і проголосила переможцем діючого прем'єр-міністра. Ми не можемо прийняти цей результат як легітимний, оскільки він не відповідає міжнародним стандартам і тому, що не відбулося розслідування численних і достовірних повідомлень про шахрайство і зловживання. Ми дуже уважно стежимо за подіями і глибоко стурбовані багатьма достовірними повідомленнями про фальшування на виборах. Ми закликаємо до повного перегляду того, як проводилися вибори і підраховувалися результати голосування.

Під час передвиборчої кампанії українська влада на найвищому рівні неодноразово вела мову про важливість вільних і чесних виборів. Ми глибоко шкодуємо, що вона не використала можливість продемонструвати прихильність демократії і стати зразком для регіону і світу. Все це не є запізно для української влади відшукати рішення, яке поважало б волю українського народу.

Країни світу стежать за діями керівників України. Ми закликаємо їх скористатися шансом. Як пан Ющенко, так і пан Янукович сьогодні вказували, що можна знайти шлях виходу із ситуації. Сподіваємося, що це відкриє можливість пошуку розв'язання.

Я розмовляв сьогодні вранці із Президентом Кучмою і наполягав, щоб він ско-

ристався такими можливостями, і ще застерігав його від будь-якого використання сили проти демонстрантів, а також закликав його використати доступні йому законні засоби вивчити результати виборів та ці твердження про шахрайство і зловживання.

Також, сьогодні вранці я розмовляв із Головою Європейської Комісії Баросо і з Верховним представником ЄС із безпеки й зовнішньої політики Хав'єром Соланою про ситуацію в Україні, і можу запевнити вас, що ми поділяємо спільну мету і погляди на цю ситуацію.

Ми також контактували із польським урядом і підтримуємо пропозицію Президента Квасневського про посередництво.

Я також розмовляв уранці із російським Міністром закордонних справ Лавровим про цю ситуацію. Я підкреслив нашу тверду підтримку чесного розслідування перебігу виборів і абсолютну важливість невикористання сили проти українського народу.

Завтра в Європі відбуватиметься самміт ЄС-Росія, і я певен, що це стане предметом обговорення між керівництвом ЄС і росіянами. Ми закликаємо усі сторони працювати над досягненням чесного і справедливого рішення без використання сили. Ми нагадуємо українській владі, що на ній лежить особлива відповідальність не використовувати і не підбурювати до насильства.

ПИТАННЯ: Пане Державний секретар, враховуючи роль Росії у виборчому процесі, чи Ви бачите негативні наслідки для американсько-російських відносин у світлі того, що росіяни відверто підтримують Януковича?

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: У мене була добра розмова із міністром Лавровим. У чому і ми, і вони зараз зацікавлені, так це у знайденні розв'язання проблеми, розв'язання, яке засноване на законі, і з використанням правових процедур, щоб відреагувати на твердження про фальсифікацію, на добре аргументовані спостереження сенатора Лугара і спостерігачів - від ОБСЄ та інших, - і ми намагаємося зараз використати дипломатичні засоби і політичні дії, щоб домогтися цього.

Ми не шукаємо змагання з росіянами з цього приводу. Ми шукаємо шляху забезпечення поваги до волі українського народу, коли ми матимемо підсумок, що насправді відбиватиме бажання українського народу щодо того, хто має бути його наступним лідером.

ПИТАННЯ: Пане Держсекретар, коли Ви кажете про розв'язання, чи Ви думаете, що вибори були настільки затьмарені, а результати настільки скомпрометовані, що має бути нове голосування? І коли Ви ведете мову про наслідки для двосторонніх відносин, чи йде мова про скорочення частини суми у 150 мільйонів доларів, яку Сполучені Штати щороку дають Україні?

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: На даний момент ми не говоримо про

якісь конкретні дії. Ми хочемо бачити кінцеві результати, і тому не заглиблюємося у конкретику. Одна з пропозицій, що звучали, це проведення ще одних виборів, але є і інші пропозиції. Зараз час для розгляду всіх варіантів, розгляду уважного, розгляду у світлі закону, і сподіваємося, сторони, діючи раціонально і роблячи усе для уникнення використання сили, можуть знайти шлях уперед. Вони отримають чималу підтримку від Європейської спільноти, від Сполучених Штатів, від Президента Польщі Александра Квасневського, який відіграє важливу роль. І зараз ми шукаємо спосіб просуватися вперед, а не спосіб покарати або що - просуватися вперед мирно до отримання результату, який відбиває волю українського народу, висловлену вільно і чесно, так щоб він був сприйнятий українським народом і міжнародною спільнотою.

ПИТАННЯ: Пане Держсекретар, Державний Департамент раніше казав про важливість дозволити країнам проводити вибори без зовнішнього втручання. Моє питання - чи українські вибори являють собою приклад, який суперечить цьому принципу, конкретно - російське втручання у процес?

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ПАВЕЛІ: Ми обстоюємо вільні, чесні, відкриті вибори, і ми не вважаємо, що ми бачили такі у цьому випадку. Я б радше зосередився на тому, як нам і українцям вийти із складної ситуації, у якій вони опинилися. Колись потім можна поговорити про те, як ми потрапили до цієї ситуації, але зараз ми хотіли б зосередитися на тому, як з неї вийти.

ЗАЯВА ВІД ОФІСУ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН ВІД 29.11.2004**ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН ІЗ ЗАНЕПОКОЄННЯМ СЛІДКУЄ ЗА РОЗВИТКОМ ПОДІЙ В УКРАЇНІ ОСТАННІМИ ДНЯМИ, КОЛИ НАЦІЯ БОРЕТЬСЯ ЗА ВИХІД З КРИЗИ, ЩО ВИНИКЛА ПІСЛЯ ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 21 ЛИСТОПАДА.**

Звертаючи увагу на те, що Верховний Суд зараз розглядає справу, Генеральний секретар закликає всі сторони бути терпеливими, аби дозволити конституційному процесу продовжуватися. Легітимність, підзвітність та прозорість інституцій України є життєво необхідними для консолідації демократії в країні.

Генеральний секретар знов закликає всі сторони бути максимально стриманими та утримуватися від політичних заяв, які спричиняють розбрат і можуть погрожувати стабільності країни.

Повага всіх сторін до єдності української нації, її суверенітету та територіальної цілісності сьогодні є вкрай важливою для України, а також для регіональної та міжнародної безпеки.

29 листопада 2004

ЗАЯВА РЕЧНИКА ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ БАУЧЕРА ПРО ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ

29 листопада 2004 року

Речник Державного Департаменту Баучер також обговорював питання України на брифінгу для преси в Держдепартаменті 29-го листопада, зазначивши, що позиція Сполучених Штатів стосовно України базується на основоположних принципах.

Речник визначив ці принципи так: по-перше, "обом сторонам слід вирішувати проблеми в Україні мирним шляхом; по-друге, ми твердо та наполегливо підтримуємо територіальну цілісність України, її суверенність, її свободу та незалежність - це є нашою послідовною позицією, якої ми продовжуємо дотримуватися та вважаємо вкрай важливим пам'ятати про неї у цей час; і по-третє, важливо, щоб обидві сторони й надалі притримувалися правового процесу, політичного процесу, які вже відбуваються в Україні, з допомогою посередників ззовні, наскільки це буде необхідно та відповідно, для того, щоб знайти мирне вирішення проблеми."

Стосовно останніх подій у східній Україні Речник наголосив, що Сполучені Штати Америки рішуче виступають проти будь-яких сепаратистських ініціатив в Україні. Наприкінці посол Баучер висловив надію США на те, що ситуацію буде розв'язано мирним шляхом, сказавши: "Як ви знаєте, Верховний Суд в Україні сьогодні розглядає численні скарги про фальсифікації виборів. Парламент - Верховна Рада - розглядав це питання протягом вихідних, у суботу, та визнав, що оголошений результат не відповідає волевиявленню народу. Таким чином, ми сподіваємося, що такий бурхливий розвиток подій та дискусії призведуть до мирного результату, який, як я вже зазначив, поважає правові та політичні процеси у країні."

ЗВЕРНЕННЯ СЕЙМУ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

СЕЙМ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

- вітає зусилля Верховної Ради й інших державних інституцій України стабілізувати ситуацію в Україні, переглянути і дати оцінку результатам другого туру президентських виборів, застосовуючи загальновизнані демократичні стандарти і не ігноруючи волю виборців, підтверджуючи, що однією з фундаментальних цінностей демократії є вільні вибори;

- будучи постійним партнером Верховної Ради по парламентському співробітництву, і тому разом з іншими країнами ЄС виражає глибоку стурбованість щодо ситуації, що склалася після згаданих виборів;

- закликає недвозначно засудити і рішуче припинити будь-які спроби розколотися територіальну цілісність України;

- позитивно оцінюючи посередництво держав Європейського Союзу - президентів Литовської Республіки і Польської Республіки, а також Високого представника ЄС в Україні, - висловлює впевненість, що у разі необхідності воно може продовжуватися;

- засуджує будь-який прояв втручання третіх країн у внутрішні справи України як таке, що не відповідає нормам міжнародного співіснування;

- підкреслює, що Україна є основним партнером у політиці Європейського суспільства;

- відзначає, що розвиток подій в Україні, які впливають на стабільність регіону й Європи, ще раз підтверджують важливість і необхідність стратегії цієї країни щодо європейської і євроатлантичної інтеграції;

- виражаючи солідарність Литви з демократичними прагненнями людей України, готовий організувати консультації делегацій Сейму і Верховної Ради щодо наявної ситуації і подальшого співробітництва.

Голова Сейму

29 листопада 2004 року

Вільнюс

ОБРАЩЕНИЕ МОСКОВСКОЙ ГОРОДСКОЙ ДУМЫ

МОСКОВСКАЯ ГОРОДСКАЯ ДУМА

1 декабря 2004 года

№ 11

ОБРАЩЕНИЕ

О политической ситуации в Украине
Депутатам Верховной Рады Украины

Уважаемые коллеги -депутаты Верховной Рады Украины!

Мы, депутаты Московской городской Думы, выражаем нашу обеспокоенность в связи с политической ситуацией, сложившейся сегодня в Украине.

Еще с момента обретения Украиной независимости многие из вас стояли у истоков формирования конституционного строя, политических и экономических реформ. Именно благодаря вам тринадцать лет в вашей стране существовали власть и оппозиция, мирно работавшие друг с другом. И всегда они действовали конструктивно на благо всей страны, не переходя тот незримый порог государственности, за которым стоит беззаконие, насилие, кровопролитие и гражданский раскол общества.

Наблюдая за происходящим в Украине и вспоминая трагические события в Москве в начале 90-х годов, мы имеем все основания обратиться к вам с призывом во имя мира и сохранения жизни людей в своих действиях руководствоваться только Законом.

Мы верим, что украинский народ и вы, его избранники, сможете найти достойный выход из сложившейся ситуации.

Заместитель Председателя.

Московской городской Думы А.Н.Метельский

Разослано: депутатам Московской городской Думы - 34 экз., Руководителю Аппарата Думы, Государственно-правовому управлению Аппарата Думы, Информационно-аналитическому управлению Аппарата Думы, Управлению по связям с общественностью и средствами массовой информации Аппарата Думы (Пресс-центру Думы), "Ведомости Московской городской Думы", полномочному представителю Мэра Москвы в Московской городской Думе, Управлению по связям с органами законодательной и исполнительной власти Правительства Москвы, представителю от Московской городской Думы в Совете Федерации Федерального Собрания Российской Федерации, Верховной Раде Украины.

А.Г. Семенников

ЛИСТ ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВІД ПОСЛА АРГЕНТИНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

ЙОГО ВИСОКОПОВАЖНОСТІ
пану ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРУ ЛИТВИНУ

Шановний пане Голово!

Маю честь звернутися до Вашої Високоповажності та передати текст Декларації Палати Депутатів Аргентинської Республіки від 1 грудня 2004 року про ситуацію в Україні.

Користуюся цією нагодою, щоб привітати Вас та висловити запевнення в своїй найвищій повазі.

Мігель Анхель Кунео
Посол Аргентинської Республіки

ДЕКЛАРАЦІЯ ПАЛАТИ ДЕПУТАТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ АРГЕНТИНИ ВІД 1.12.2004 ЗАЯВЛЯЄ

Про свою занепокоєність перебігом політичних подій в Україні після другого туру президентських виборів, який відбувся 21 листопада ц.р., та виступає за те, щоб існуюча напружена ситуація була швидко врегульована на основі мирних та демократичних засад, в дусі поваги до принципів суверенності, незалежності та територіальної цілісності, що сприятиме консолідації позицій Української держави, як важливого члена міжнародної спільноти.

ОБГРУНТУВАННЯ

Україна переживає політично-державну кризу, що створилася після другого туру президентських виборів 21 листопада; існує реальна загроза громадянської війни, державного перевороту та територіального розподілу країни.

Різні світові лідери негайно звернулися до влади щодо збереження цілісності та миру, вважаючи на існуючу загрозу розділення, яке було ініційоване керівництвом східних російськомовних областей, які загрожували проголосити про свою автономію, якщо не будуть з'ясовані виборчі суперечки.

До сьогодні маніфестації населення були мирними, але існує напрута з вирішенням кризи, чие державне вирішення потребує декількох днів. Здавалосьь, що існувала домовленість між головними керівниками щодо нового голосування, але це питання має вирішитися Верховним Судом України, єдиним компетентним органом у питанні виборів.

Аргентина визнала Україну як незалежну та вільну державу в 1991 році.

Офіційні відносини між нашими країнами було встановлено в 1992 році, і

перше Аргентинське Посольство в країнах Співдружності Незалежних Держав було відкрито в 1993 році саме в місті Києві та одночасно було відкрите Посольство України в нашій країні.

Ці події дали поштовх тому, що відносини з Україною набули відповідної динаміки та позначилися обміном важливими візитами, серед яких візити Президентів та Міністрів закордонних справ, а також розвитком важливої законодавчої бази завдяки вже підписаній великій низки документів, а також такими, що узгоджуються.

У серпні місяці 2004 року, в Женеві Аргентина підписала двусторонню Угоду з Україною в рамках її приєднання до Світової Організації Торгівлі.

Такий зв'язок виправдовує нашу стурбованість у зв'язку із ситуацією, що склалася, і тому звертаємось з пропозицією про затвердження проекту Заяви.

Підписи членів Палати Депутатів.

ЗАЯВА ДЕЛЕГАЦІЇ КАНАДИ В ОБСЄ ЩОДО УКРАЇНИ

ЗАЯВА ЩОДО УКРАЇНИ

Делегація Канади в ОБСЄ

Заява у Постійній Раді

2 грудня 2004 року - Відень

Канада дуже пильно стежить за подіями в Україні. Наш Уряд і канадська громадськість залишаються зацікавленими та занепокоєними ситуацією. Ми палко сподіваємося, що події на місцях розгортатимуться мирним шляхом, у гармонії із зобов'язаннями України перед ОБСЄ стосовно вільної, демократичної, єдиної та безпечної України.

Ми хочемо ще раз підкреслити нашу підтримку територіальній цілісності України та мирному врегулюванню кризи, яке повинно визначатися українським народом та інституціями, вільними від неправомірного зовнішнього втручання. Ми засвідчуємо пошану українському народу, який продовжує акції протесту мирним чином.

Ми поділяємо занепокоєння, висловлені у доповідях Представника ОБСЄ з питань свободи засобів масової інформації стосовно безперервних зусиль, які вживаються для того, щоб заставити пресу мовчати чи щоб заарештувати журналістів. Проте, ми із задоволенням відзначаємо, що все зростаюча кількість журналістів в Україні відмовляється керуватися вказівками щодо висвітлення подій і дала обіцянку надавати чеснішу інформацію українському народу. Ми хотіли б підкреслити важливість вільної преси протягом перехідного періоду, яка є наріжним каменем демократичного розвитку.

Наш Прем'єр-Міністр, Достойний Пол Мартін, заявив на цьому тижні у Парламенті, що "Канада готова зробити все, що вона може і коли зможе, щоб забезпечити вільні, відкриті та прозорі вибори в Україні". Наш Прем'єр-Міністр також заявив, що "на цих виборах не повинно йтися про схід чи захід, про північ чи південь. Тут йдеться про демократичне право народу України".

ЗАЯВА ВЕРХОВНОГО КОМІСАРА ООН З ПРАВ ЛЮДИНИ ЛУЇЗЕ АРБОР ВІД 2.12.2004

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ДЕМОКРАТІЇ ТА ЧЕСНІ ВИБОРИ Є НАЙВАЖЛИВИШИМ ДЛЯ УКРАЇНИ СЬОГОДНІ, - ГОВОРИТЬ ВЕРХОВНИЙ КОМІСАР ООН З ПРАВ ЛЮДИНИ.

Верховний комісар ООН з прав людини Луїзе Арбор заявила сьогодні, що уважно слідкує за розвитком подій в Україні щодо виборів, та наголосила, що юридичний процес, який відбувається згідно українського закону, має відбутися.

"Найважливішим в усі часи є затвердження основних цінностей демократії, які також полягають в реалізації права на участь в чесних виборах", - сказала пані Арбор. "Я уважно слідкую за останніми подіями в Україні і сподіваюсь, що українські інституції, зокрема Верховний Суд, матимуть необхідні засоби для виконання своїх обов'язків у цілковитій незалежності та неупередженості під час розгляду справи щодо виборів. І таким чином сприятиме виходу з кризи прозорим та демократичним шляхом".

Верховний комісар також привернула увагу Уряду до його зобов'язань щодо поваги до міжнародних законів з прав людини, а також забезпечення права і свободи вираження та зібрання.

2 грудня 2004 року

ЗАЯВА США В ОБСЄ ПРО ПОЛІТИЧНУ КРИЗУ В УКРАЇНІ (ПОСОЛ США ДО МІСІЇ ОБСЄ СТЕФАН МІНІКЕС)

Постійна Рада, Відень
2 грудня 2004 року

Дякую Вам, пане Голово. Як повідомив Державний секретар США Колін Павелл 24 листопада, Сполучені Штати не можуть визнати результати голосування на виборах Президента України від 21 листопада за легітимні через численні та достовірні повідомлення про фальсифікації та порушення.

Сполучені Штати підтверджують свій заклик до всіх сторін в Україні продовжувати розглядати правові та політичні можливості, щоб досягнути результату, який відображатиме справжнє волевиявлення українського народу.

Необхідно знайти мирне вирішення кризи. Ми відзначаємо зобов'язання Ради національної безпеки та оборони України, до якої входить і Президент Кучма, від 28 листопада, про те, що проти мирних демонстрантів не буде застосовано силу.

Захист права громадян брати участь у вільному мирному політичному волевиявленні та зібраннях є обов'язком будь-якого уряду.

Сполучені Штати Америки закликають демонстрантів дотримуватись своїх зобов'язань здійснювати свої політичні права у мирний та організований спосіб.

Також надзвичайно важливо, щоб українські громадяни, політичні лідери та представники уряду уникали будь-яких дій чи висловлювань, які ставлять під сумнів територіальну цілісність України.

США повністю підтримують зусилля європейських посередників, серед яких Генеральний секретар ОБСЄ Кубіш, Верховний представник ЄС Хав'єр Солана, Президент Польщі Квасневський та литовський Президент Адамкус. І уряду, і опозиції слід чесно та відкрито ставитись до участі цих посередників.

Ми раді, що посередникам, як виглядає, вдалося вчора відновити переговори між українськими сторонами.

США закликають Місію із спостереження за виборами ОБСЄ продовжувати спостереження та повідомляти про післявиборчі процеси в Україні.

Ми заохочуємо країни-учасники взяти до уваги лист Директора Офісу демократичних інституцій і прав людини Посла Строгала від 30 листопада, який закликає країни-учасники підготуватись до надання спостерігачів, якщо в Україні буде проводитись ще один тур президентських виборів.

Третій тур виборів в Україні може бути виходом з кризи, проте лише якщо він відбудеться за умов, які відповідають міжнародним стандартам.

Окрім цього, шановний Голово, ми вітаємо підтвердження Міністерства закордонних справ України, що українське запрошення ОБСЄ спостерігати за президентськими виборами є дійсним для будь-яких наступних турів виборів.

Ми підтримуємо рекомендації Місії із спостереження за виборами ОБСЄ уряду України у її висновку від 30 листопада про сприяння спостереженню за можливим додатковим туром. Акредитація спостерігачів у першому чи другому турі повинна визнаватись чинною; українському урядові слід бути готовому видавати візи спостерігачам при їх прибутті в Україну, а подавати запити про нові акредитації слід дозволити протягом якомога довшого терміну перед днем виборів.

Ми поділяємо занепокоєння, висловлене представником ОБСЄ із свободи ЗМІ у прес-релізі від 30 листопада. Важливо, щоб пан Харашті й надалі був залучений до питання свободи ЗМІ в Україні у цей критично важливий час.

Сполучені Штати продовжуватимуть щільно слідкувати за перебігом подій в Україні, і наголошують, що недемократичний вихід з даної кризи матиме серйозні наслідки для наших відносин з Україною та для відносин з окремими посадовими особами, відповідальними за фальсифікацію виборів.

Ми вітаємо народ України за те, що він мирно наполягає на своїх демократичних правах. Сполучені Штати заохочують всі країни-учасники і надалі підтримувати українську демократію, стабільність та територіальну цілісність. Дякую, пане Голово.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

ФЕДЕРАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

Государственная Дума Федерального Собрания Российской Федерации постановляет:

1. Принять заявление Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации "О попытках деструктивного вмешательства извне в развитие ситуации в Украине".

2. Направить настоящее Постановление и указанное Заявление Президенту Российской Федерации В.В.Путину, Президенту Украины Л.Д.Кучме и в Верховный Совет Украины.

3. Направить настоящее Постановление и указанное Заявление в "Парламентскую газету" для официального опубликования.

4. Настоящее Постановление вступает в силу со дня его принятия.

Председатель Государственной Думы
Федерального Собрания Российской Федерации
Б.В.Грызлов

Москва
3 декабря 2004 года
Г 1260-IV ГД
Украине

ЗАЯВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ФЕДЕРАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ЗАЯВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

О попытках деструктивного вмешательства извне в развитие ситуации в
Украине

Депутаты Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации выражают серьезную озабоченность в связи с развитием общественно-политической ситуации в Украине. Опора оппозиции на методы "уличной демократии", затянувшийся кризис, связанный с выборами Президента Украины, создают предпосылки для перехода политического противостояния в еще более острую фазу.

Особое значение в данных условиях имеет то, насколько взвешенной и ответственной является позиция международного сообщества в отношении противостоящих групп украинского общества и их лидеров. В этой связи депутаты Государственной Думы с возрастающей тревогой наблюдают за деятельностью ряда представителей Европейского Союза, в том числе Европейского Парламента, и органов Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе, в частности Бюро по демократическим институтам и правам человека, не способствующей стабилизации обстановки в Украине. Их односторонний подход, выражающийся, в том числе, в отсутствии принципиальной оценки беспрецедентного давления на власть сторонников кандидата от оппозиции, фактически подталкивает к опасным действиям радикально настроенную часть населения Украины, что грозит массовыми беспорядками, хаосом, расколом страны. Это будет иметь самые негативные последствия не только для Украины, но и для России, всей Европы и международного сообщества в целом.

Депутаты Государственной Думы обращают внимание на то, что внешние силы, которые пытаются деструктивно влиять на развитие событий в Украине, несут прямую ответственность за выход ситуации за рамки правового поля.

Государственная Дума отмечает, что Российская Федерация искренне заинтересована в том, чтобы кризис в Украине нашел свое разрешение демократическим, конституционным путем.

Государственная Дума заявляет о своем твердом намерении продолжать усилия по укреплению традиционной дружбы, братских отношений между народами России и Украины.

Москва

3 декабря 2004 года

ЛИСТ ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВІД ГОЛОВИ ДЕРЖАВНИХ ЗБОРІВ УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

ГОЛОВА ДЕРЖАВНИХ ЗБОРІВ УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

ЙОГО ВИСОКОПОВАЖНОСТІ
пану ВОЛОДИМИРУ ЛИТВИНУ
ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Шановний пане Голово!

Угорщина, як сусід України, з великою увагою і вболіванням слідкує за українськими подіями. Ми жалкуємо з приводу того, що президентські вибори не відповідали більшості вимог щодо їх демократичності і. У цьому зв'язку, виникли сумніви в тому, чи дійсно результати виборів відображають волю виборців, а також з приводу виникнення внаслідок цього політичної кризи. Для нас конче важливо, щоб Україна зберегла стабільність, а вихід із складної ситуації було знайдено мирним шляхом, за допомогою переговорів.

Небезпечними вважаємо дії, які загрожують територіальній цілісності України. В той же час, заспокійливим є те, що їх не сприймають ні Верховна Рада, ні авторитетні політичні і економічні сили.

Угорщина підтримує посередницьку діяльність чергового Головуючого Європейського Союзу, Верховного представника Хав'єра Солани та представників керівництва інших держав-членів ЄС, які зіграли суттєву роль у започаткуванні політичних переговорів. Вітаємо те, що українські політичні сили погоджуються із необхідністю утримуватися від застосування сили та вирішувати спори законними методами. Угорщина зацікавлена в тому, щоб переговори не затягувалися, і криза, якомога скоріше, була розв'язана.

Ми поділяємо думку міжнародної спільноти і українських політичних сил щодо необхідності проведення нового голосування для розв'язання кризи. Правильність цієї думки була підтверджена також рішенням Верховного Суду України від 3-го грудня. Деталі ще потребуватимуть опрацювання, і на Верховну Раду, у цьому зв'язку, також покладатимуться важливі завдання. З великою симпатією ми спостерігаємо і високо оцінюємо ту важливу роль, яку у ці дні відіграє Верховна Рада та Ви особисто. Пане Голово, у цей доленосний для України час Ви, як керівник українського законодавчого органу, проявили велику політичну мудрість, витримку і поміркованість. Ми впевнені у тому, що Верховна Рада і надалі відіграватиме вирішальну роль у збереженні законності та у виробленні конституційних рамок і умов знаходження прийнятного для українського суспільства вирішення проблеми.

Україна - важлива країна Європи, яка, протягом більш, ніж десятиріччя своєї незалежності, досягла значних успіхів у сфері демократичних перетворень. Угорщина працює над розвитком добросусідських відносин і робитиме все для наближення України до Європейського Союзу. Для цього Державні Збори Угорщини своїми засобами надавали і надаватимуть у майбутньому будь-яку можливу підтримку.

Будапешт, 6 грудня 2004 року
З повагою
д-р. Каталін Сілі

ЛИСТ ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВІД СЕНАТУ АВСТРАЛІЇ

6 грудня 2004 року

Парламент Канберра

ЙОГО ВИСОКОПОВАЖНОСТІ
ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
пану ВОЛОДИМИРУ ЛИТВИНУ

Шановний пане Голово!

Надсилаю Вам текст резолюції, ухваленої австралійським Сенатом 2 грудня 2004 року.

Резолюція:

Сенат зазначає, що:

(I) міжнародні спостерігачі, включаючи Міжнародну місію спостереження за виборами Організації з безпеки та співробітництва в Європі, доповіли про те, що недавні президентські вибори в Україні далеко не відповідали міжнародним стандартам,

(II) відмічені порушення включають підозріло високу активність виборців в кількох регіонах, шахрайство з відкріпними посвідченнями, залякування виборців на деяких виборчих дільницях, зловживання державними ресурсами та відкриту упередженість ЗМІ,

(III) в таких умовах офіційно оголошені результати виборів не можна сприймати як такі, що виражають волю українського народу, та, що

(IV) розв'язання поточної політичної кризи в Україні можна досягти лише шляхом нових виборів, проведених прозоро, з дотриманням міжнародних стандартів; закликає Уряд України:

(I) забезпечити безпеку і добробут усіх громадян, в тому числі й тих, хто брав участь в мирних демонстраціях, користуючись своїми демократичними правами,

(II) провести нові президентські вибори на демократичних засадах, котрі:

(A) забезпечують вільне й демократичне голосування відкріпними посвідченнями, виключаючи зловживання ними,

(B) надають обом кандидатам у Президенти однаковий і неупереджений доступ до засобів масової інформації України в період до проведення нових виборів, та

(C) забезпечують участь міжнародних спостерігачів на всіх рівнях виборчого процесу задля досягнення результату, прийняттого для всіх сторін;

і закликає австралійський уряд зробити подальші заяви щодо вищезазначеного.

З повагою

ПОЛ КАЛВЕРТ

ЗВЕРНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ США КОЛІНА ПАВЕЛЛІ ДО ГОЛОВИ ОБСЄ

Державний Департамент США
Офіс Речника, Софія, Болгарія
7 грудня 2004 року

Дуже дякую, шановний Голово. Я приєднуюся до своїх колег у подяках Вам, Вашому уряду та народу Болгарії за те, що він так гостинно приймає нас усіх, та за те, що Ви так чудово виступаєте в ролі нашого Головуючого. Сполучені Штати з нетерпінням чекають плідної співпраці і з нашим Головуючим наступного року, нашим шановним колегою з Словенії Дімітрієм Рупелем, якого ми раді бачити сьогодні з нами.

Друзі, гельсінкський процес був і надалі залишається ключовим каталізатором мирних демократичних змін. Я особисто знайомий з гельсінкським процесом з 1990 року, коли я, як Голова Об'єднаного комітету начальників штабів, представляв США на першому семінарі з Військової доктрини, що проводився у Залі засідань у Відні. Це був надзвичайний для мене момент - засідати вперше поруч із військовими керівниками з цілої Європи - НАТО, Варшавського договору та всіх інших позаблокових країн Європи. Тоді зароджувалась нова епоха сподівань щодо цілісної, вільної та мирної Європи.

Ми можемо пишатися нашими досягненнями, проте ми також знаємо, що велична перспектива, відкрита гельсінкським процесом, ще чекає на своє втілення у багатьох важливих галузях.

У нашій спільноті ОБСЄ зростають випадки антисемітизму, расизму, нетерпимості та дискримінації проти мусульман. Ми повинні відновити нашу спільну рішучість боротися з расовою та етнічною ненавистю, ксенофобією та дискримінацією у всіх країнах-учасниках.

У деяких частинах нашого співтовариства ОБСЄ "заморожені" конфлікти залишаються нерозв'язаними й досі, через 15 років після завершення "холодної війни". За місяці, які минули після нашої останньої зустрічі на рівні міністрів, було зроблено мало кроків для розв'язання ситуації у Нагорному Карабаху або у регіонах Молдови і Грузії, що відокремилися. Тут потрібний новий імпульс з боку ОБСЄ і лідерів країн-учасників.

Зобов'язання Росії відкликати свої військові сили з Молдови та укласти угоду з Грузією щодо тривалості російської військової присутності у регіоні залишилися невиконаними. Ключовим принципом Договору про Звичайні збройні сили в Європі (ЗЗСЄ) є згода країни на присутність іноземних військових сил на своїй території. Сполучені Штати й надалі мають намір просуватися уперед до ратифікації оновленого Договору про Звичайні збройні сили в Європі, проте ми зробимо це лише після виконання всіх зобов'язань щодо Грузії та Молдови, прийнятих у Стамбулі. І ми готові допомогти профінансувати прийнятні витрати, пов'язані з виконанням цих зобов'язань.

Ми уважно слідкуємо за подіями в Україні і відчуваємо піднесення від зусиль забезпечити результат, який відобразатиме волю українського народу та поважатиме верховенство закону. Міжнародні посередники надали важливу допомогу. Зараз важливо, щоб усі сторони повною мірою співпрацювали у виконанні рішення Верховного Суду, прийнятого 3 грудня.

Усі ми в спільноті ОБСЄ зацікавлені у швидкому і мирному досягненні результату шляхом демократичного процесу. Уряд України очікує, що ОБСЄ спостерігатиме за проведенням повторного другого туру, і ми закликаємо інші країни-учасники приєднатися до США та надати ОБСЄ ресурси, як фінансові, так і людські, для виконання цієї місії.

Водночас нас продовжують непокоїти невиконані обіцянки дотримання демократичних засад та поваги основоположних свобод у деяких країнах-членах ОБСЄ. Нас й надалі непокоять події у Росії, особливо ті, які вражають свободу преси та верховенство права. Білорусь залишається разючим прикладом країни-учасника, яка не виконує зобов'язання, надані ОБСЄ стосовно прав людини, демократії та верховенства закону.

Деякі країни нещодавно стверджували, що польова робота ОБСЄ становить втручання у внутрішні справи, що ОБСЄ застосовує "подвійні стандарти", та що ОБСЄ зосереджує свої зусилля у колишніх радянських республіках і чинить так з політичних мотивів. Я категорично не погоджуюся з цим. Всі країни-члени ОБСЄ підписалися під заявою, що основні свободи, демократія та верховенство закону є легітимними інтересами для нас всіх.

17 польових місій ОБСЄ є її найважливішими активами. Місії працюють задля підтримки демократії, прав людини та розв'язання конфліктів від Балкан до Центральної Азії. У Грузії Група ОБСЄ із прикордонного спостереження робить внесок у стабільність на цьому чутливому кордоні, і термін її повноважень слід продовжити ще на рік. Ми всі повинні упевнитись, що місії ОБСЄ отримують підтримку та ресурси, необхідні для виконання своїх обов'язків.

Зі свого боку, Сполучені Штати серйозно ставляться до своїх зобов'язань поважати права людини, практикувати демократичне урядування і дотримуватися верховенства права. Ми намагаємося подавати приклад у відкритості й прозорості. Під час щорічної зустрічі ОБСЄ з людського виміру ми організували супутній захід про знущання над затриманими, які знаходилися під американською вартою в Іраку. Ці зловживання суперечили законам і політиці США, і Сполучені Штати вирішили організувати захід, на якому було б продемонстровано кроки, вжиті для того, щоб розслідувати зловживання і притягнути винних до відповідальності.

Віра Сполучених Штатів у майбутнє ОБСЄ базується не лише на її минулих успіхах, але й на значному внеску цієї передової організації сьогодні. Перелік її досягнень лише за минулі дванадцять місяців вражає. ОБСЄ та її Парламентська Асамблея вдалися до геркулесівських зусиль для швидкої мобілізації з метою

сприяння проведенню та спостереження за двома успішними виборами у Грузії. А у відповідь на запит допомоги з Афганістану ОБСЄ відправила свою першу команду сприяння виборам за межі Європи та Євразії. Голос ОБСЄ з Кабулу був головним у запевненні світу, що результат виборів справді відображує вибір афганського народу. Величезна праця ОБСЄ у подоланні нетерпимості стала стандартом, за яким оцінюються зусилля інших організацій. Також ОБСЄ здійснила конкретні кроки для боротьби з міжнародним тероризмом та торгівлею людьми.

Сполучені Штати завжди радо сприймають пропозиції щодо подальшого посилення ОБСЄ. Ми відкриті до розширення діяльності ОБСЄ із забезпечення безпеки та економічного розвитку, проте не за рахунок основної роботи ОБСЄ, пов'язаної з демократією та правами людини.

Тут, у Софії, ОБСЄ повинна продовжувати діяти за активною та амбітною програмою. Сполучені Штати твердо підтримують створення посад спеціальних представників, які зосереджуватимуть зусилля на протидії антисемітизму, расизму, дискримінації та анти-мусульманським настроям. Ми ухвалили нові заходи у боротьбі із корупцією. Також ОБСЄ зробила б важливий крок вперед, відреагувавши позитивно на прохання Палестинської влади та Іраку надіслати спостерігачів на вибори.

Пане Голово, колеги, я впевнений, що ОБСЄ дасть гідну відповідь проблемам, що постають перед Європою, яка змінюється, та світом, який також змінюється. Я також впевнений, що ця цінна організація продовжуватиме слугувати головною силою забезпечення людської гідності, демократії, процвітання та безпеки, робитиме це протягом багатьох років і робитиме це з успіхом.

Дякую, пане Голово!

ПИТАННЯ: Пане Держсекретар, Президент Путін сказав вчора, що Сполучені Штати грають у "політику сфери інтересів" у колишньому Радянському Союзі, прикриваючись демократією. Чи Ви можете прокоментувати це?

ДЕРЖСЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: Народ України грає у демократію задля свободи. На екрані телевізора протягом останніх тижнів я бачив людей, які виходять на вулиці Києва та інших міст в Україні із словами "ми хочемо вільних, чесних, відкритих виборів". Українці знайшли спосіб зробити це за сприяння міжнародної спільноти. Я вітаю ЄС, Президента Квашневського, Президента Адамкуса та інших, хто допоміг у цій справі. І я сподіваюсь, що сьогодні, нарешті, усі дійдуть згоди й українська Верховна Рада ратифікує план руху уперед. Таким чином, те, що ми бачили, є не чийось втручанням у демократичний процес - це якраз зворотне. Протягом останніх тижнів ми бачили, як міжнародна спільнота об'єдналася для підтримки демократії. Демократія означає вільні, чесні та відкриті вибори, які не ставляться під сумнів, і саме цього заслуговують українці, і це вони отримають, сподіваємося, до кінця цього місяця.

ПИТАННЯ: Пане Держсекретар, чи збираєтесь зустрітись з Міністром закордонних справ Росії тут, у Софії?

ДЕРЖСЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: Я сподіваюся на зустріч. Міністр закордонних справ Лавров і я зустрічаємося щоразу, коли опиняємося в одному місті чи на спільній конференції. Тому, я розраховую зустрітися з ним протягом цього ранку.

ПИТАННЯ: Пане Держсекретар, чи можете Ви сказати щось, щоб запевнити Росію, що Ви не намагаєтеся просто поширити вплив США на те, що вона довгий час вважала частиною своєї сфери впливу?

ДЕРЖСЕКРЕТАР ПАВЕЛЛ: На мою думку, термін "сфери впливу" не є правильним в умовах, які склалися сьогодні. Якщо ви поглянете на ситуацію в Грузії, ви побачите, що США не зацікавлені у "сфері впливу". Ми зацікавлені у тому, щоб грузинський народ міг вільно обирати своїх лідерів та втілювати демократію, спілкуватися як із Сходом, так і з Заходом, та знаходити друзів водночас і на Сході, і на Заході. Ми не змагаємося і не воюємо через ці країни. Ми не просимо їх вибирати між Сходом та Заходом. Я думаю, що те ж саме можна сказати і про Україну, про республіки Центральної Азії, про Кавказ. Ми живемо в новому світі, де люди хочуть свободи та демократії, вони хочуть бути здатними обирати своїх лідерів, своїх партнерів та друзів. І я думаю, що більшість з них зрозуміли, як це зробила Болгарія, розпрошавшись із минулим, що їх інтересам піде на користь приєднання до трансатлантичної спільноти, в даному випадку до НАТО, Європейського Союзу, повноцінна участь у Раді Безпеки, перебирання на себе лідерської ролі Головуючого ОБСЄ та дружні стосунки водночас з Сходом та Заходом. Нема потреби протиставляти ці дві концепції одна одній. Ви можете мати друзів на Сході і на Заході, і це не питання "сфери впливу". Це питання того, щоб дозволити країні самій вибирати, як нею керуватимуть та кого вона хоче бачити друзями.

ЛИСТ ЗАСТУПНИКУ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ
11/12/2004

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В АВСТРАЛІЇ

11.12.2004
№61513/10-071/2-1143

Заступнику Міністра закордонних справ України
В.О.Наливайченку

Щодо зустрічі з Президентом Сенату Австралії

Шановний Валентине Олександровичу!

На додаток до листа ПУ №61513/10-071/2-1122 від 9.12.2004 р., повідомляємо, що 9 грудня ц.р. за ініціативою Посольства відбулася робоча зустріч Посла України з Президентом Сенату (верхньої палати) Парламенту Австралії, П.Калвертом.

Довідково: 2 грудня Сенат Австралії, за пропозицією представника правлячої Ліберальної партії, сенатора Г. Чепмена, прийняв резолюцію, яка стосується ситуації в Україні після президентських виборів. Головними положеннями зазначеної резолюції, окрім заяви про невизнання результатів другого туру президентських виборів, оголошених ЦВК України, були: висловлення позиції австралійської сторони, що вирішення поточної політичної кризи в Україні може бути досягнуто шляхом переголосування другого туру виборів, яке має відбуватися з максимальним дотриманням міжнародних стандартів та заклик до Уряду України за будь-яких умов не застосовувати силу до мирних демонстрантів.

Під час зустрічі інформував співрозмовника про прийняття Верховною Радою України "великого" пакету домовленостей, що створює можливості для мирного розв'язання політичної кризи в Україні та забезпечить протягом року поступовий перехід до парламентсько-президентської форми правління в Україні. Окремо зупинився на тих положеннях законодавства, прийнятого ВРУ, які унеможливають фальсифікацію виборів 26 грудня ц.р. Зазначив, що в Україні позитивно сприймається активна позиція Австралії щодо захисту демократії в Україні. Конструктивність позиції країни перебування щодо поточної ситуації в нашій державі, що сталася внаслідок фальсифікації виборів 21 листопада ц.р., в певній мірі була підтверджена рішенням Верховного Суду України, який 3 грудня ц.р., саме на наступний день після резолюції Сенату Австралії скасував попередні результати голосування, що були оголошені ЦВК України, а також визначив нову дату переголосування другого туру виборів.

Зі свого боку П.Калверт повідомив, що проект резолюції Сенату надзвичайно уважно розглядався відповідними комітетами як Сенату, так і в цілому Парламенту Австралії. На формування остаточного тексту резолюції, безперечно, вплинули висновки міжнародних спостерігачів, що були присутні під час виборів в Україні, зокрема ОБСЄ, ЄС, НАТО, а також окрема позиція з цього при-

воду таких країн, як США, Канада та Велика Британія. Оскільки все це підтверджувало існування в Україні цілої системи по фальсифікації виборів, яка відбувалася, в тому числі, за безпосередньої участі певних посадових осіб, а також міністерств та відомств України, Сенат Австралії 2 грудня ц.р. ухвалив цю резолюцію одностайно. Палав верхньої палати Парламенту Австралії ще раз наголосив, що його країна не може стояти осторонь подій в Україні, оскільки в своїй зовнішній і внутрішній політиці надве пріоритет сприянню захисту демократичних цінностей, як в Австралії, такі і в світі в цілому.

П.Калверт позитивно оцінив розвиток останніх подій в Україні. Особливий наголос в цьому контексті було зроблено на рішенні Верховного Суду, оскільки, на думку співрозмовника, це засвідчило існування в Україні принципу верховенства права навіть в цій непростій ситуації. Крім того, Президент Сенату відзначив конструктивну роль Парламенту України, який зміг об'єднати різнополюсні думки і позиції в Україні та забезпечити прийняття тих рішень, які найбільш відповідатимуть волевиявленню українського народу та забезпечують можливість зміцнення і реального утвердження демократії в Україні. Він висловив сподівання, що переголосування 26 грудня відбудеться без значних порушень виборчого законодавства, що сприятиме утвердженню іміджу України як демократичної правової держави. Саме це, на думку П.Калверта, стане визначальним фактором на шляху до поглиблення двостороннього австралійсько-українського співробітництва.

Під час бесіди П.Калверт також ще раз підтвердив готовність австралійської сторони прийняти парламентську делегацію України з офіційним візитом на чолі з Головою ВРУ В.М.Литвином в березні наступного року.

Повідомляється в порядку інформації.

З повагою

Посол О.П.Міщенко

**ЗАЯВА МОНІТОРИНГОВОГО КОМПІТЕТУ ПАРЄ
ЩОДО СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ
15 грудня 2004 року, Страсбург**

Комітет жалкує з приводу нездатності українських органів влади з повагою віднестися до його закликів в червні та вересні 2004 року щодо проведення виборчого процесу абсолютно беззастережно та з повагою до стандартів Ради Європи. Незважаючи на те, що перший тур виборів чітко продемонстрував перемогу двох кандидатів - пана Ющенка та пана Януковича, обидва тури характеризувалися системним шахрайством, масовими маніпуляціями та зловживаннями владою з боку офіційних осіб. Шахрайство скомпрометувало офіційні результати до такої міри, що їх не можна було сприймати як відображення волевиявлення українського народу. Винних в такому шахрайстві осіб необхідно невідкладно притягнути до відповідальності згідно з кримінально-адміністративними процедурами.

Комітет вражений масовими мирними протестами українських громадян, які продемонстрували відданість демократичним цінностям та прагнення до кращого правління, котре посилює б верховенство права, права людини та боротьбу з розповсюдженою корупцією.

Комітет вітає рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року про скасування результатів другого туру виборів та його переголосування. Історичне рішення Верховного Суду, що ґрунтувалося на положеннях Конституції України та Європейської конвенції з прав людини, проторувало шлях до мирного розв'язання політичної кризи, встановлення в країні верховенства права, а також поваги до судової гілки влади.

Комітет також з задоволенням відзначає рішення кількох українських загальнонаціональних телеканалів припинити практику одностороннього висвітлення новин, відмовитися від користування темниками та заяву щодо прагнення демонструвати беззастережність під час майбутньої виборчої кампанії.

Вітаючи припинення політичних безпорядків шляхом прийняття 8 грудня 2004 року компромісного пакету рішень, Комітет, однак, розчарований тим фактом, що конституційні зміни були включені до політичних торгів і слугували не цілям добре продуманого перегляду системи управління, а інструментом досягнення угоди між політичними силами. Комітет висловлює жаль з приводу того, що попередні резолюції були, таким чином, зневажені.

Комітет також висловлює стурбованість стосовно того, що прийняті конституційні зміни включають раніше розкритиковані Венеціанською комісією положення, зокрема, щодо імперативного мандата народних депутатів та розширення повноважень прокуратури до рівня, який відновлює прокуратуру радянського типу, що протирічить принципу демократії та верховенства права. Він також стурбований тим, що нові конституційні зміни були прийняті без узгодження з Конституційним Судом. Положення зміненої Конституції України, що не відповідають європейським стандартам, зокрема відносно розширення повноважень прокуратури та імперативного мандата народних депутатів, мають бути

приведені у відповідність до обов'язків і зобов'язань України, взятими перед Радою Європи.

Комітет також жалкує з приводу того, що закон, яким 8 грудня 2004 року було прийнято правила переголосування, не надав громадським організаціям прав спостереження за виборами, однакових з правами міжнародних спостерігачів та представників кандидатів, як це рекомендував Комітет.

Переголосування надає українським органам влади ще одну можливість довести свою здатність проводити демократичні вибори у відповідності з зобов'язаннями країни, взятими перед Радою Європи. З огляду на це Комітет закликає українські органи влади до повної відданості принципам вільних і справедливих виборів до та в день переголосування 26 грудня 2004 року задля визначення волі українського народу. Він також закликає новостворені Центральну та інші виборчі комісії до виконання рекомендацій Міжнародної місії спостерігачів за виборами ОБСЄ/БДПТЛ стосовно переголосування у відповідності до Закону від 8 грудня "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному переголосуванні 26 грудня 2004 року".

Комітет стривожений висновками австрійських лікарів, які підтвердили факт отруєння pana Юшенка діоксином "з чіткою підозрою в залученні третьої сторони". Ця заява має бути старанно перевірена органами правопорядку України, а винуватці - притягнуті до відповідальності.

Вітаючи підтримку, надану Радою Європи при підготовці до виборів 26 грудня, Комітет терміново закликає її до активнішого залучення в майбутньому до зусиль, спрямованих на допомогу Україні в питанні відповідності стандартам Організації.

ТЕЛЕМІСТ МІЖ НАРОДНИМИ ДЕПУТАТАМИ УКРАЇНИ І АМЕРИКАНСЬКИМИ КОНГРЕСМЕНАМИ

12 СІЧНЯ 2005 РОКУ ВІДБУВСЯ ТЕЛЕМІСТ МІЖ НАРОДНИМИ ДЕПУТАТАМИ УКРАЇНИ І АМЕРИКАНСЬКИМИ КОНГРЕСМЕНАМИ

Підготувати пакет документів, що міститиме ініціативи, спрямовані на розвиток відносин між Україною і США в принципово новому форматі, домовилися українські та американські парламентарії в ході вчорашнього телемосту.

Учасниками заходу від української сторони були народні депутати України: Богдан ГУБСЬКИЙ (фракція партії "Єдина Україна"), Андрій ШКІЛЬ (фракція БЮТ), Юрій ПАВЛЕНКО (фракція "Наша Україна"), Олексій МАЛИНОВСЬКИЙ (фракція Соціалістичної партії України), Сергій БИЧКОВ (група Центр), Володимир МАКЕЄНКО (фракція "Регіони України"), Валерій АКОПЯН (фракція Аграрної партії) та керівник депутатської групи з міжпарламентських зв'язків з США Сергій ОСИКА, від американської - конгресмен Марсі КАПТУР (демократка, конгресмен від штату Огайо, голова ради Україна - США), Джим СЛАТТЕРІ (керівник асоціації колишніх конгресменів, 40 членів якої були спостерігачами на виборах Президента України), конгресмен Адам ШПФФ (штат Каліфорнія), а також посол України в США РЄЗНИК та Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Джон ГЕРБСТ.

На початку телезустрічі М.КАПТУР, зокрема, зазначила: "У нас минулого місяця була можливість стати безпосередніми свідками подій, що відбувалися в Україні, поспілкуватися з вашими громадянами, Президентом Леонідом КУЧМОЮ, спікером Володимиром ЛИТВИНОМ, а нині ми зібралися, щоб висловити свою думку з приводу подальшого розвитку відносин між нашими країнами."

У свою чергу, керівник депутатської групи з міжпарламентських зв'язків з США Сергій ОСИКА нагадав, що наприкінці минулого року світ спостерігав безпрецедентні вибори Президента в Україні. Він зазначив: "Український народ, зробивши свій вибір, довів, що базовою цінністю для нього є демократія і свобода". А це, на його переконання, дає підстави розраховувати на якісно новий період у відносинах України і США. Водночас він висловив переконання, що Україна і США мають достатньо інституцій для співпраці, але необхідно, щоб вони почали працювати з більшою швидкістю і конкретикою.

У ході телемосту українські парламентарії наголошували на необхідності поглиблення співробітництва зі США на шляху вступу України до ЄС та НАТО. При цьому зазначалося, що без вирішення питань про скасування поправки Джексона-Венніка (поправка діє з 1974 року і забороняє нормальні торговельні відносини з деякими країнами, в яких існують обмеження еміграційних прав) і надання нашій державі статусу країни з ринковою економікою неможливий поступ України до євроатлантичних структур.

Зокрема, народний депутат Юрій ПАВЛЕНКО вважає, що негайне скасування поправки Джексона-Венніка було б першим якісним сигналом про готовність США будувати рівні партнерські відносини з новим урядом Ук-

раїни. Надання Україні статусу країни з ринковою економікою, на його думку, створило б умови для відміни санкцій США щодо українських товарів і послуг, відкриття американських ринків для українських товарів і збільшення американських інвестицій в економіку України. І зняло б цілий ряд перешкод на шляху України до вступу до СОТ.

Народний депутат Андрій ШКІЛЬ зупинився на проблемі вступу України до НАТО. Він підкреслив, що Україна фахово готова до вступу в НАТО і прихід нової влади з новими устремліннями і новою концепцією безпеки сприяє цьому процесу. "Морально і психологічно новий український уряд буде готовий до запрошення в НАТО", - сказав він.

Народний депутат Богдан ГУБСЬКИЙ вважає можливим і доцільним сприяння американських колег у розробці і реалізації довгострокової стратегії інтеграції України в європейські і світові організації. Він також відзначив важливість участі американських компаній в проєктах, які б гарантували енергетичну незалежність та енергетичну безпеку України.

Народний депутат Олексій МАЛИНОВСЬКИЙ висловив зацікавлення великим досвідом Сполучених Штатів у боротьбі з корупцією і організованою злочинністю.

Народний депутат Сергій БИЧКОВ висловив вдячність конгресменам США за участь у спостереженні за виборами Президента України. "Наша перемога, - сказав він, - була б неможливою, якби не участь 15 тис. 700 міжнародних спостерігачів на виборах Президента України. Ми вдячні, що ви підтримали нас у протистоянні злочинному режимові".

Народний депутат Валерій АКОПЯН звернув увагу учасників телемосту, що "Україна нині перебуває в трикутнику інтересів: Росія - ЄС - США. Хотілося б, щоб політика США щодо України була стабільною", - сказав він.

Конгресмен США Адам ШІФФ, у свою чергу, пообіцяв працювати над відміною поправки Джексона-Венніка і відкритті американських ринків для українських товарів та подальшого розвитку економічних відносин. Він привітав українських виборців з їх вибором. Американці разом з вами святкують перемогу, зазначив конгресмен. "Минулого місяця під час свого візиту я побачив, що Україна має величезний потенціал", - сказав Адам ШІФФ. Він висловив сподівання, що Україна стане зразком в проведенні демократичних реформ в регіоні і світі. Адам ШІФФ також нагадав, що до того як стати конгресменом, він працював прокурором і тому, на його думку, не буде проблем організувати обмін досвідом у боротьбі зі злочинністю і корупцією. "Ми працюватимемо над цими питаннями", - переконаний він.

Конгресмен США демократка Марсі КАПТУР вважає, що питання вступу України до ЄС має розглядатися в аспекті того, наскільки законодавча й фінансова система України відповідає стандартам цієї організації. Вона відзначила, що українське законодавство має гарантувати належний захист американським інвесторам. Водночас конгресмен нагадала, що США свого часу співпрацювали

з Польщею і допомогли їй розробити систему оцінних закладів. Вона наголосила, що Україні потрібно наблизити законодавчу і фінансову систему до європейських стандартів, підвищити довіру українців до банківської системи і забезпечити прозору систему реєстрації власності і землі. Марсі КАПТУР подякувала українським парламентаріям за відверті коментарі і висловила переконання, що потрібно підготувати пакет документів, які містили б ініціативи, спрямовані на поглиблення співпраці між Україною і США у якісно новому форматі. "Ці документи стануть офіційною частиною слухань у комітетах конгресу США", - відзначила Марсі КАПТУР.

Політичні діячі

АЛЕКСАНДР КВАСНЄВСЬКИЙ

народився 15 листопада 1954 року в Бялоградї (Białograd).

Навчався (1973-1977 рр.) у Гданьському університеті на факультеті Економіки транспорту за фахом "Зовнішня торгівля". До 1982 року був активістом студентського руху, одночасно головою Університетської ради Соціалістичного союзу польських студентів (SZSP) (з 1976 по 1977 р.) і віце-керівником Гданьського воєводського управління (з 1977 до 1979 р.). Член SZSP з 1977 по 1982.

З листопада 1981 по лютий 1984 - редактор студентського щотижневика "ITD", з 1984 по 1985 рік - редактор щоденної газети "Sztandar Młodych" ("Прапор молодих"), брав участь у створенні першого мережного журналу "Bajtek" (1985).

З 1985 до 1987 - член Ради міністрів - Міністр у справах молоді в уряді Збігнева Месснера (Zbigniew Messner), потім Голова Комітету у справах молоді і фізичної культури (до червня 1990). В уряді Метислава Ф. Раковського (Mieczysław F. Rakowski) член Кабінету міністрів і Голова урядового Соціально-політичного комітету (з жовтня 1988 по вересень 1989).

Учасник переговорів за "Круглим столом" разом з Тадеушем Мазовецьким (Tadeusz Mazowiecki) і Ромуальдом Сосновським (Ryszard Szmajdzki). Головною ідеєю для нього був плюралізм думок. Засновник Соціал-демократичної партії Республіки Польщі (із січня по лютий 1990), і перший її голова до грудня 1995.

Один із засновників Демократичного лівого союзу в 1991. Спортивний активіст у Студентському спортивному об'єднанні з 1975 до 1979 і Польського Олімпійського Комітету (PKOl). Президент PKOl з 1988 до 1991. Нагороджений Золотою медаллю Міжнародного Олімпійського Комітету за заслуги в 1998 і Золотою медаллю за заслуги Міжнародної аматорської спортивної федерації в 1999.

На виборах 1993 року був висунутий кандидатом у Сейм від Варшавського округу і набрав тоді найбільшу кількість голосів (148 553). Голова Клубу Парламентського Лівого Демократичного Союзу (1991-1995). Член Комісії закордонних справ і голова Конституційної комісії Народних Зборів (з листопада 1993 по листопад 1995 р.).

Переміг на президентських виборах 1995 року. Церемонія вступу на посаду Президента Республіки Польща відбулася 23 грудня 1995 року. Брав участь у розробці проекту та у кампанії по проведенню референдуму про прийняття III Конституції Республіки Польща, яку підписав 16 липня 1997 року.

У 1996 році виніс на форум ООН проект Конвенції про боротьбу з організованою злочинністю. Брав активну участь у підготовці до вступу Польщі в НАТО. Був керівником польської делегації на самміті в Мадриді (1997) і Вашингтоні (1999).

26 лютого 1999 р. підписав документи, які ратифікують польське членство в НАТО (у спільній церемонії з Президентом Чеської Республіки Вацлавом Гавелом).

У жовтні 2000 року Александр Квасневський виграв вибори і залишився Президентом Польщі на другий термін.

Дружина Іоланта (Jolanta), дівоче прізвище Конті (Konty). Має доньку Олександру 1981 року народження.

БІЛОКОНЬ МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ

Білоконь Микола Васильович, генерал-полковник міліції (08.2004), кандидат юридичних наук; міністр внутрішніх справ України (з 27.08.2003); член Ради національної безпеки і оборони України (з 09.2003).

Народився 22.03.1955 (с.Могилівка, Жмеринський р-н, Вінницька область); українець; дружина Віра Миколаївна (1956); дочка Олена (1983).

Освіта: Київська вища школа МВС СРСР (1981), "Правознавство"; Академія МВС Росії (1992), "Організація правоохоронної діяльності"; кандидатська дисертація "Органи державного управління та місцеве самоврядування в Російській імперії у другій половині XIX ст. (на матеріалах Лівобережної України): історико-правове дослідження" (Національний університет внутрішніх справ України, 2002); докторська дисертація "Управління охороною громадського порядку: організаційно-правовий аспект" (Національний університет внутрішніх справ України, 2004).

10.1972-05.73 - водій, Таврійська автобаза Вінницької області. 05.1973-05.75 - служба в армії. 10.1975-10.77 - курсант, Львівська спеціальна середня школа міліції МВС СРСР. 10.1977-08.78 - інспектор відділу кримінального розшуку, УВС Львівського обласного конвою. 08.1978-08.81 - слухач, Київська вища школа МВС СРСР. 08.-10.1981 - інспектор 1 відділення відділу кадрів, 10.1981-04.83 - інспектор відділення з організації охорони громадського порядку при проведенні масових заходів, 04.1983-02.84 - старший інспектор відділу служби Управління охорони громадського порядку, УВС м.Києва. 02.-11.1984 - командир 7-ої роти 2-ого полку патрульно-постової служби міліції, УВС м.Києва. 11.1984-08.88 - заступник начальника, Мінський райвідділ внутрішніх справ м.Києва. 08.1988-08.91 - заступник начальника, Управління охорони громадського порядку, УВС м.Києва. 08.1991-10.92 - слухач, Академія МВС Росії. 10.1992-03.94 - начальник організаційного відділу міліції громадської безпеки, 03.-11.1994 - заступник начальника Головного управління охорони громадського порядку, 11.1994-02.96 - 1-й заступник начальника, 02.1996-11.99 - начальник Головного управління адміністративної служби міліції, МВС України. 11.1999-06.2001 - начальник, УМВС України в Кіровоградській області. 06.-10.2001 - керівник Управління з координації діяльності правоохоронних органів, 2001-02 - заступник Глави - керівник Головного управління з питань діяльності військових формувань та правоохоронних органів, 07.2002-09.03 - заступник Глави - керівник Головного управління з питань судової реформи, військових формувань та правоохоронних органів, Адміністрації Президента України. Генерал-майор (08.1996), генерал-лейтенант міліції (08.1999).

Медаль "За відмінну службу з охорони громадського порядку" (05.1990). Орден "За заслуги" III ст. (08.1998), II ст. (08.2002). Відзнака "Іменна вогнепальна зброя" (08.2002). Почесна грамота КМ України (03.2004).

БЛИЗНЮК АНАТОЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ

Близнюк Анатолій Михайлович, кандидат наук з державного управління; Донецька облдержадміністрація, голова (23.11.2002-21.01.05); член Політради Партії регіонів.

Народився 24.11.1948 (м. Краматорськ, Донецька обл.); українець; батько Михайло Григорович (1923) і мати Катерина Митрофанівна (1924); дружина Лілія Андріївна (1949) - головний бухгалтер ПМП; сини Сергій (1971) і Олексій (1975).

Освіта: Краматорський індустріальний інститут (1982-88); кандидатська дисертація "Стратегія формування індустрії переробки відходів в управлінні екологічними промисловими регіонами" (Донецька державна академія управління, 2002).

02.1970-05.90 - газівник, майстер газового господарства, старший майстер виробничої дільниці доменного цеху, заступник голови профкому, заступник директора з комерційних питань, 1-й заступник директора з економічних питань, Краматорський металургійний завод ім. Куйбишева. 05.1990-07.94 - 1-й заступник голови, Краматорського міськвиконкому. 11.1994-06.96 - голова правління, ВАТ "Краматорський металургійний завод". 05.1996-06.97 - 1-й заступник голови виконкому, Краматорська міськрада народних депутатів. 06.-10.1997 - заступник голови, 10.1997-11.2002 - 1-й заступник голови, Донецька облдержадміністрація, державний службовець I рангу (01.2003).

Заслужений працівник промисловості України (04.2001). Орден "За заслуги" III ст. (11.2003).

ВАЛДАС АДАМКУС

народився 3 листопада 1926 року у родині державних службовців у Каунасі. Навчався в одній з Каунаських гімназій.

Протягом Другої світової війни, вступив до руху опору за незалежність Литви, публікував і поширював підпільну газету "Jaunime, budek!" ("Молодь, будь на стражі!").

Восени 1944 року, після недовгого перебування в Німеччині, де він опинився разом з батьками в липні того ж року, повернувся до Литви, вступив у Групу захисту батьківщини, що боролася проти Радянської Армії. Брав участь у бойових діях, але незабаром змушений був залишити Литву.

Після випуску з литовської гімназії в Німеччині був прийнятий на факультет природничих наук Мюнхенського університету. Працював у міжнародній просвітницькій організації YMKA, де відповідав за переміщених громадян мігрантів, виконував функції голови Департаменту фізкультури і спорту.

У 1948 році на Олімпійських іграх поневолених націй виграв золоту і срібну медалі в легкій атлетиці. У 1949 році за підтримки литовського президента Казиса Гринюса разом з родиною емігрував до США. Працював на автомобільному заводі в Чикаго, потім практикантом у технічній компанії.

У 1960 закінчив Іллінойський технологічний інститут за фахом "Цивільна інженерія". У 1951 році заснував університетський спортивний клуб литовців, що проживають в Америці. У 1957 - 1958 рр. очолював правління центру Santara литовських студентів у США.

З 1958 по 1965 роки був віце-президентом культурно - політичної громадської організації Santara-sviesa (Згода-світло) литовців - лібералів. У 1967 р. став її президентом. Активно брав участь в організації акцій протесту проти окупації Литви, в якості ініціатора численних петицій.

З 1961 по 1964 рік - член правління Американо-Литовського співтовариства, віце-президент правління Американо-Литовського співтовариства, член Американо-Литовської ради. Так само був головою організаційного комітету Литовських міжнародних ігор.

На початку 70-х працював на ЕРА (Агентство захисту навколишнього середовища США), вперше очолив центр по дослідженню навколишнього середовища, потім був призначений заступником начальника 5-ої зони ЕРА (район Великих Озер), а пізніше її начальником. Перебував на цій посаді до 1997 року. Активно брав участь у діяльності Республіканської партії США.

З 1972 року регулярно відвідував Литву, привозив літературу, видану в США спілкою "Santara-sviesa". Співробітничав із природоохоронними організаціями країн Балтії, привозив необхідні для цих проєктів літературу й устаткування. Працюючи на посаді координатора природоохоронної допомоги США країнам Балтії, організував навчальні поїздки литовських вчених, співробітництво з Вільнюським університетом.

У 1993 р. очолював передвиборчу президентську кампанію Стасиса Лозо-райтиса в Литві. У 1996 році активно брав участь у виборчих перегонах в Литві, увійшов у блок помірно-правих. У 1997 році був висунутий партією Литовський Союз Центру в члени міськради міста Шауляй.

4 січня 1998 р. був обраний Президентом Республіки Литва.

У січні 2003 року програв вибори Роландасу Паксасу.

ВАСИЛЬЄВ ГЕННАДІЙ АНДРІЙОВИЧ

Васильєв Геннадій Андрійович, кандидат юридичних наук, державний радник юстиції 1-ого класу (08.1999); Генеральний прокурор України (18.11.2003-09.12.04); член Антикризового центру (з 11.2003); член Вищої ради юстиції (з 03.2004).

Народився 03.10.1953 (м.Донецьк); українець; батько Андрій Антонович; мати Ганна Омелянівна; дружина Лариса Олександрівна - викладач іноземної мови Донецького державного технічного університету; дочка Валерія; син Андрій.

Освіта: Харківський юридичний інститут (1972-76), юрист-правознавець; кандидатська дисертація "Реалізація господарського законодавства за допомогою засобів прокурорського впливу" (Інститут економіко-правових досліджень НАНУ, 1997).

Народний депутат України 2-ого, 3-ого та 4-ого скликання.

По закінченні школи працював робітником на Донецькому заводі торговельного обладнання. 09.1972-06.76 - студент, Харківського юридичного інституту. 07.1976-03.79 - стажист, слідчий, прокуратура Ленінського району м.Донецька. 03.1979-01.81 - помічник прокурора Ленінського району м.Донецька. 01.-05.1981 - прокурор слідчого управління, прокурор-криміналіст, прокуратура Донецької області. 05.1981-06.84 - прокурор Ленінського району м.Донецька. 06.1984-01.87 - начальник слідчого управління, прокуратура Донецької області. 01.1987-05.88 - заступник начальника слідчого управління, начальник відділу загального нагляду, Прокуратура УРСР. 05.1988-12.91 - заступник прокурора, 12.1991-07.96, 07.1997-07.98 - прокурор Донецької області.

Почесний працівник прокуратури України. Заслужений юрист України (06.1997). Орден "За заслуги" III ст. (11.2000), II ст. (10.2003). Почесна грамота КМ України (03.2002).

ГРИЗЛОВ БОРИС ВЯЧЕСЛАВОВИЧ

Грызлов Борис Вячеславович родился 15 декабря 1950 года во Владивостоке в семье военного летчика, участника Великой Отечественной войны, и учительницы. Русский.

В 1954 году вместе с родителями переехал в Ленинград на новое место службы отца. Окончил с золотой медалью физико-математическую школу, затем в 1973 году Ленинградский электротехнический институт связи имени профессора М.А. Бонч-Бруевича. Радиоинженер, специалист в области космической связи.

Работал инженером в научно-производственном объединении имени Коминтерна (ВНИИ мощного радиостроения). С 1977 по 1996 год прошел путь от ведущего конструктора до директора крупного подразделения производственного объединения "Электронприбор", где занимался разработкой интегральных схем новейших приборов для нужд обороны и народного хозяйства. С 1996 года - директор Учебно-методического центра новых технологий Балтийского государственного технического университета имени Д.Ф. Устинова, с 1999 года - президент Межрегионального фонда делового сотрудничества "Развитие регионов" (г. Санкт-Петербург).

В октябре 1999 года возглавил Санкт-Петербургское региональное отделение движения "Единство". 27 мая 2000 года избран председателем Политевета партии "Единство", 20 ноября 2002 года - председателем Высшего совета политической партии "Единая Россия".

С декабря 1999 по 28 марта 2001 года - депутат Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации третьего созыва. 12 января 2000 года на заседании фракции "Единство" был избран ее руководителем. С 28 марта 2001 года по 28 декабря 2003 года - министр внутренних дел Российской Федерации. 7 декабря 2003 года избран депутатом Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации. 29 декабря 2003 года избран Председателем Государственной Думы. Руководитель фракции "Единая Россия". Председатель Парламентского Собрания Союза Беларуси и России.

Кандидат политических наук. Имеет государственные награды.

ДАВИДОВИЧ ЯРОСЛАВ ВАСИЛЬОВИЧ

Давидович Ярослав Васильович; член Центральної виборчої комісії (з 08.12.2004), Голова ЦВК (з 12.2004).

Народився 20.04.1948 (с. Великі Гаї, Тернопільської області).

Освіта: Львівський державний університет ім. І.Франка, юридичний факультет (1972-78), юрист.

04.1965-04.66 - помічник кіномеханіка, 07.-11.1967 - кіномеханік, кінотеатр ім. І.Франка, м.Тернопіль. 11.1967-11.69 - служба в армії, м.Москва. 12.1969-04.70 - слюсар, ремонтно-монтажний комбінат "Укрголовторгтехніка", м.Тернопіль. 04.1970-05.72 - кіномеханік, ст. кіномеханік, кінотеатр ім. І.Франка, м.Тернопіль. 05.1972-11.74 - секретар комітету комсомолу, ПТУ №9 м.Тернополя. 11.1974-10.79 - інструктор, завідувач відділу комсомольських організацій, Тернопільського МК ЛКСМУ. 11.1979-05.90 - інструктор, завідувач сектору Тернопільського облвиконкому. 05.1990-01.91 - завідувач оргвідділу, президія Тернопільської облради народних депутатів. 01.1991-04.92 - завідувач оргвідділу, Тернопільський облвиконком. 04.1992-11.96 - заступник керівника секретаріату, 11.1996-09.97 - завідувач відділу управління майном, Тернопільської облдержадміністрації. 09.-11.1997 - старший консультант відділу з питань діяльності рад та місцевого самоврядування, Секретаріат ВР України. 13.11.1997-17.02.2004 - секретар, Центральна виборча комісія. 17.02.2004-08.12.04 - член Центральної виборчої комісії, заступник голови (02.-12.2004).

Заслужений юрист України (04.1998). Державний службовець 2-ого рангу (03.1998), 1-ого рангу (11.1998). Почесна грамота КМ України (10.2003). Орден "За заслуги" III ст.

ЄФРЕМОВ ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ

Єфремов Олександр Сергійович, член НДП (з 1998); Луганська облдержадміністрація, голова (з 07.04.1998); голова регіонального відділення УСПП у Луганській області; член Політради НДП (з 11.1998); член Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування (з 12.2000).

Народився 22.08.1954 (м.Луганськ); росіянин; батько Сергій Серафимович (1932) і мати Надія Стефанівна (1930); дружина Лариса Олексіївна (1959); син Ігор (1978) - менеджер ТОВ.

Освіта: Ворошиловградський машинобудівний інститут (1973-78), інженер-механік, "Гідравлічні машини і засоби автоматики"; Київський інститут політології та соціального управління (1990-92), політолог, "Теорія соціально-політичних відносин"; Нострифікаційний комітет при Міжнародній кадровій академії (1996), магістр економічних наук; кандидатська дисертація "Забезпечення стійкості регіональних виробничих систем" (Східноукраїнський національний університет, 2000).

З 07.1978 - інженер-технолог, Верстатобудівний завод ім. Леніна, м.Луганськ. 10.1978-04.80 - служба в армії. З 05.1980 - 1-й секретар, Ленінський РК ЛКСМУ м.Луганська. З 09.1983 - 1-й секретар, Луганський МК ЛКСМУ. З 05.1987 - заступник начальника цеху, з 12.1989 - секретар парткому, Верстатобудівний завод ім. Леніна. З 10.1991 - директор, МСП "Мега ЛТД", м.Луганськ. З 06.1996 - голова правління, комерційний банк "Укркомунбанк". 04.1997-04.98 - заступник голови, Луганська облдержадміністрація.

Орден "За заслуги" III ст. (08.2001), II ст. (09.2003), I ст. (08.2004). Нагрудний знак Держстандарту України "За заслуги в стандартизації, метрології та сертифікації" (10.1999). Орден Св. Рівноапостольного князя Володимира II ст. (05.2000).

Захоплення: спорт, риболовля.

ЗІНЧЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ

Зінченко Олександр Олексійович, кандидат фізико-математичних наук (1982); заступник Голови ВР України (з 28.05.2002); Державний секретар України (з 24.01.2005).

Народився 16.04.1957 (м.Славута, Хмельницької обл.); українець; батько Олексій Михайлович (1917-1982); мати Олійник Олександра Антонівна (1922-2001); дружина Ірина Юріївна (1957) - тележурналістка; дочка Катерина (1979) - тележурналістка; дочка Олександра (1982) - студентка Інституту лінгвістики і права.

Освіта: Чернівецький державний університет, фізичний факультет (1974-79), фізик, викладач фізики; Академія суспільних наук (1989-92, Москва), політолог; кандидатська дисертація "Вплив магнітного поля на екситонні спектри напівпровідникових кристалів".

Народний депутат України 3-ого, 4-ого скликання.

08.-12.1979 - інженер науково-дослідного сектору кафедри теоретичної фізики, 12.1979-11.82 - аспірант, 11.1982-06.83 - молодший науковий працівник науково-дослідного сектору кафедри теоретичної фізики, 06.1983-04.85 - заступник секретаря, секретар комітету комсомолу, Чернівецький державний університет. 04.1985-02.88 - інструктор, завідувач відділу студентської молоді, 02.1988-04.89 - секретар з пропаганди та агітації, ЦК ЛКСМУ. 04.1989-09.91 - завідувач відділу пропаганди та агітації, голова Координаційного комітету у зв'язках з молодіжними організаціями СРСР, 10.1991-07.92 - голова виконкому Координаційної ради, ЦК ВЛКСМ. 07.-12.1992 - президент, Асоціація молодіжних ініціатив. 12.1992-10.93 - директор, ТОВ "Омета-Меркантайл". 10.1993-02.94 - віце-президент, 02.1994-07.95 - заступник керівника представництва, АТ "Балчуг". 08.-12.1995 - генеральний директор, АТЗТ ІА "Україна-Експрес". 12.1995-04.98 - генеральний директор, 04.1998-05.2002 - президент, почесний президент, АТЗТ "Українська незалежна ТВ-корпорація" (телеканал "Інтер"). Один із засновників Руху демократичних реформ у Москві (1990). Співатор публічної заяви ЦК ВЛКСМ про рішуче засудження ГКЧП як спроби державного перевороту (19.08.1991). Розробив і реалізував проект в галузі електронних ЗМІ - телеканал "Інтер". Член Ради з питань інформативної політики при Президентові України (04.2001-09.02). 1996-09.2003 - член СДПУ(О), член Правління (12.1996-06.2003), 1-й заступник голови (10.1998-06.2003). Керівник виборчої кампанії В.Ющенка (06.2004-01.2005).

Орден "За заслуги" III ст. (08.2001). Заслужений журналіст України (10.1998). Академік Телевізійної академії України (1998). Почесна грамота КМ України (04.2003). Орден "Святий князь Володимир" IV ст.

Автор (співавтор) 35 наукових праць з фізики напівпровідників, 15 статей з теорії молодіжного руху; 10 праць, присвячених глобальним інформаційним системам і ролі ЗМІ в сучасних умовах.

Володіє англійською мовою.

Захоплення: спорт, музика.

КІВАЛОВ СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

Ківалов Сергій Васильович, доктор юридичних наук, професор (1997), член-кореспондент АПНУ (12.1999), академік АПНУ; Одеська національна юридична академія, ректор (з 12.2004); член Вищої ради юстиції (з 03.1998); голова Координаційної ради юстиції Росії та України (з 06.2003); голова Української морської партії (з 03.2001); Голова ЦВК.

Народився 01.05.1954 (м. Тирасполь, Молдова); українець.; дружина Наталя Миколаївна (1955) - економіст ТОВ "Чорнобиль".

Освіта: Свердловський юридичний інститут, судово-прокурорський факультет (1976-80), "Правознавство"; докторська дисертація "Організаційно-правові основи митної справи в Україні" (Юридичний інститут Одеського державного університету ім. І.Мечникова, 1996).

Народний депутат України 3-ого, 4-ого скликання.

Дитинство минуло на Одещині. 11.1972-12.74 - служба в армії. 01.1975-09.76 - слюсар, майстер, АТП №1. 09.1976-08.85 - аспірант, викладач, голова профкому, Свердловський юридичний інститут. 08.1985-12.87 - в органах внутрішніх справ, м. Свердловськ, м. Одеса. 12.1987-11.89 - старший викладач, начальник циклу адміністративного права і адміністративної діяльності, Одеська школа міліції. 12.1989-04.97 - старший викладач, доцент, професор, проректор, з 1996 - завідувач кафедри морського та митного права, 04.-12.1997 - ректор Юридичного інституту, Одеський державний університет ім. І.Мечникова. 12.1997-04.98 - ректор, Одеська державна юридична академія. 1990-94 - голова постійної комісії з законності та правопорядку Жовтневої райради м. Одеси. 1994-98 - голова постійної комісії із законності та правопорядку Одеської міськради. 25.05.2001-10.03.04 - голова Вищої ради юстиції. Член Центральної виборчої комісії (17.02.-05.12.2004), Голова (02.-12.2004). Президент Одеської національної юридичної академії (1998-2004).

Заслужений юрист України (10.1998). Почесний працівник прокуратури України (2000). Орден "За заслуги" III ст. (09.1997), II ст. (08.1999), I ст. (08.2002). Орден "Святий князь Володимир" IV ст. (08.1999, УПЦ). Почесна грамота КМ України (04.2004).

Автор (співавтор) близько 150 наукових праць.

Володіє англійською мовою.

Захоплення: підводне плавання.

КІНАХ АНАТОЛІЙ КИРИЛОВИЧ

Кінах Анатолій Кирилович; голова Партії промисловців і підприємців України (з 04.2000); президент УСПП; голова Міжвідомчої аналітично-консультативної ради з питань розвитку продуктивних сил і виробничих відносин (з 08.2001); 1-й заступник голови ради Міжнародного конгресу промисловців і підприємців (з 06.1997); член Державної ради з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України (з 08.2002); член Національної ради зі сталого розвитку України (з 05.2003).

Народився 04.08.1954 (с. Братушани, Єдинецький р-н, Молдова); українець; дружина Марина Володимирівна (1960) - журналіст, прес-секретар УСПП; дочка Наталя (1980) - студентка Київського національного університету ім. Т.Шевченка; дочка Зоя (1984) - ліцеїстка; дочка Софія (2000).

Освіта: Ленінградський кораблебудівний інститут (1972-78), інженер-кораблебудівник.

Народний депутат України 12(1)-ого, 3-ого скликання. Обраний народним депутатом України 4-ого скликання. На час виборів: Прем'єр-міністр України, член ПППУ. Зняв кандидатуру.

04.1978-04.81 - докмайстер, 7-й військовий завод, м. Таллін. 05.1981-03.92 - майстер, заступник начальника, начальник виробничо-диспетчерського відділу, завод "Океан", м. Миколаїв. 23.03.1992-01.02.94 - представник Президента України в Миколаївській області. 06.1994-07.95 - голова, Миколаївська обласна рада народних депутатів. 03.07.1995-21.09.96 - віце-прем'єр-міністр України з питань промислової політики. 02.08.-31.12.1999 - 1-й віце-прем'єр-міністр України. 29.05.2001-16.11.2002 - Прем'єр-міністр України. Президент УСПП (з 10.1996). Член Політради (02.1996-01.2000) і політвиконкому НДП (06.1997-01.2000), заступник голови НДП з питань економічної політики (11.1998-01.2000). Позаштатний радник Президента України з питань промислової політики (09.1996-01.2000); голова Міжвідомчої координаційної ради з питань приватизації стратегічно важливих промислових підприємств (07.1997-07.2000); член Національної ради України з питань якості (09.1997-07.2000, з 10.1999 - голова); член Вищої економічної ради Президента України (07.1997-11.2001); голова Міжвідомчої робочої групи з розробки пропозицій зі стимулювання експорту електроенергії з України (з 04.1997); співголова Консультативної ради з питань співробітництва КМ України і ВР України (з 06.2001); член робочої групи з розробки пропозицій зі стимулювання інвестиційної діяльності в Україні (з 05.1997); член оперативної міжвідомчої комісії з питань подолання кризи платежів; член Єдиної робочої групи з узгодження проектів законів України та інших законодавчих актів з питань реформування податкової системи; голова Урядової комісії з ліквідації наслідків стихійного лиха у Закарпатській області (з 08.2001); президент Національного комітету Міжнародної торгової палати (з 05.1998); член Ради Всеукраїнського об'єднання демократичних сил "Злагода" (з 03.1999); голова Координаційної ради Конфедерації роботодавців України (з 11.1998); член Ради національної безпеки і оборони України (08.2001-12.02); член Консультативної ради з питань іноземних інвестицій в Україні (06.2001-02.03). Був членом Комісії з розробки Концепції державної промислової політики на 1996-2000 рр. (з 04.1995). Академік Академії економічної кібернетики України. Військове звання - полковник.

Державний службовець 1-ого рангу (04.1994). Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (08.2004).

Захоплення: астрофізика, наукова фантастика.

КЛЮЄВ АНДРІЙ ПЕТРОВИЧ

Клюєв Андрій Петрович, кандидат технічних наук; ВР України, голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (з 06.2002), член фракції "Регіони України" (з 06.2002); секретар Політради Партії регіонів (з 04.2003).

Народився 12.08.1964 (м.Донецьк) в шахтарській сім'ї; одружений; має 2 синів.

Освіта: Донецький політехнічний інститут, гірничий факультет (1986), інженер-механік, "Автоматизація та комплексна механізація розробки родовищ корисних копалин".

Народний депутат України 4-ого скликання з 04.2002 року.

1983 - підземний гірник, шахта ім. А.Ф.Засядька, м.Донецьк. 1984 - учень гірника очисного забою, шахта ім. М.Горького, м.Донецьк. 1981-86 - студент, Донецький політехнічний інститут. 1986 - заступник начальника дільниці шахтного транспорту, шахта "Білоріченська" ВО "Ворошиловградвугілля", м.Білоріченськ. 1990-91 - аспірант, науковий працівник, Донецький політехнічний інститут. 1991 - тех. директор, об'єднання "Шельф", м.Донецьк. 1991-93 - президент, АТ "Промкомсервіс", м.Шахтарськ Донецької області. 1993-94 - генеральний директор, АТ "Укрпідшипник", м.Донецьк. З 1994 - заступник голови з виконавчої роботи, Донецька облрада народних депутатів. 11.1995-04.96 - заступник голови з питань розвитку ринкових відносин, приватизації, реформування економіки та праці, вугільної промисловості, Донецька облдержадміністрація. 1996-98 - 1-й заступник голови, Донецький міськвиконком. 1998-2002 - заступник голови з питань політико-правової роботи, заступник голови з питань розвитку територій та зовнішньоекономічних зв'язків, виробництва товарів народного споживання, Донецька облдержадміністрація. 10.12.2003-29.12.04 - віце-прем'єр-міністр України. 1-й заступник голови Партії регіонів (12.2001-04.03). Депутат Донецької міськради (1998-2002).

Орден "За заслуги" III ст. (05.1999), II ст. (08.2004).

КОЛЕСНИКОВ БОРИС ВІКТОРОВИЧ

Колесніков Борис Вікторович; Донецька облрада, голова (з 05.2001); голова Донецького обласного відділення Партії регіонів (з 12.2003); член Політради Партії регіонів.

Народився 25.10.1962 (м.Маріуполь, Донецької області); одружений; має сина.

Освіта: Донецька державна академія управління (1997), "Менеджмент у виробничій сфері".

З 1980 - на різних посадах в торгових підприємствах м.Донецька. З 1991 - директор фірми "Юг"; голова ради директорів, голова правління ЗАТ "Виробниче об'єднання "Київ-Конті". З 1998 - депутат, голова постійної комісії, 1999-2001 - заступник голови, з 2001 - голова Донецької облради. Віце-президент ЗАТ "Футбольний клуб "Шахтар" (1995-99).

Заслужений економіст України (07.2002). Почесна грамота ВР України.

Державний службовець 1-ого рангу (06.2001).

Володіє англійською мовою.

КУЧМА ЛЕОНІД ДАНИЛОВИЧ

Кучма Леонід Данилович, кандидат технічних наук, професор; Президент України (10.07.1994-23.01.2005).

Народився 09.08.1938 (с.Чайкине, Новгород-Сіверський район, Чернігівська область); українець; батько Данило Прокопович - загинув на фронті в 1944; мати Параска Трохимівна - колгоспниця; дружина Людмила Миколаївна - почесний президент Національного фонду соціального захисту матерів і дітей "Україна - дітям"; дочка Олена - економіст.

Освіта: Дніпропетровський державний університет, фізико-технічний факультет (1955-60), інженер-механік.

Обраний Президентом України 10.07.1994 році у 2-ому турі. Обраний Президентом України на виборах 1999 році у 2-ому турі.

Народний депутат України 12(1)-ого та 2-ого скликання.

З 1960 - інженер, старший інженер, провідний конструктор, помічник головного конструктора, 1975-81 - секретар парткому, ОКБ №586 (п/с 203)КБ "Південне". 1981-82 - секретар парткому, ВО "Південний машинобудівний завод". 02.1982-86 - 1-й заступник генерального конструктора, КБ "Південне". 1986-92 - генеральний директор, ВО "Південний машинобудівний завод". 04.-10.1992 - член Колегії з питань науково-технічної політики Верховної Ради України. 13.10.1992-21.09.93 - Прем'єр-міністр України. 09.1993 подав у відставку (прийнята 21.09.1993). Член Ради національної безпеки (11.1992-09.93). Член об'єднання "Нова Україна". Організатор Міжрегіонального блоку реформ (разом з В.Гриньовим). 12.1993-07.94 - президент, УСПП. Співголова Конституційної Комісії (11.1994-07.96); голова Вищої економічної ради Президента України (07.1997-11.2001).

Почесний доктор МДУ ім. М.В.Ломоносова (1998), КНУ ім. Т.Шевченка (2001). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1993), Ленінської премії (1981). Орден Трудового Червоного Прапора (1976). Золотий орден Святого князя Володимира I ст. (02.1999, УПЦ МП). Орден Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого I ст. (04.1999, УПЦ КП).

КУШНАРЬОВ ЄВГЕН ПЕТРОВИЧ

Кушнар'ов Євген Петрович, кандидат економічних наук; Харківська облдержадміністрація, голова (27.10.2000-17.12.04); генеральний секретар політичної партії "Нова демократія" (з 01.2005).

Народився 29.01.1951 (м.Харків); росіянин; одружений; має сина і дочку.

Освіта: Харківський інженерно-будівельний інститут (1968-73), інженер-механік.

Народний депутат України 12(1)-ого скликання з 03.1990 (2-й тур) до 04.1994.

З 1973 - інженер-конструктор, механік, начальник ремонтно-механічного цеху, заступник начальника конструкторського відділу, Харківський завод залізобетонних конструкцій №1. 06.1981-04.90 - інструктор оргвідділу, заступник завідувача відділу пропаганди та агітації - завідувач кабінету політпросвіти, Орджонікідзевський РК КПУ м. Харкова; інструктор організаційного відділу, заступник завідувача оргвідділу, з 1987 - завідувач оргвідділу, Харківського МК КПУ. Один з ініціаторів створення демократичної платформи КПРС та КПУ (1989), співголова Харківського міського партклубу. 04.1990-04.98 - голова, Харківська міськрада народних депутатів (в 1994 - переобраний вдруге). З 1991 - голова міськвиконкому. 20.12.1996-23.11.98 - Глава, Адміністрація Президента України. Голова Комісії з державних нагород України при Президентові України (02.1997-12.98). Голова Національної ради з питань молодіжної політики (03.1997-02.99). Співголова Ради роботи з кадрами при Президентові України (02.1997-03.99). Заступник голови Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи (07.1997-01.99). Позаштатний радник Президента України (11.1998-01.2000). Був членом Ради національної безпеки і оборони України (з 08.1997). На президентських виборах-99 - координатор блоку політичних партій "Наш вибір - Леонід Кучма!". Президент Асоціації міст України (08.1994-02.97). Заступник голови (02.1996-11.98), 1-й заступник голови НДП (11.1998-12.2000); член політради і політвиконкому НДП (02.1996-12.2004).

Державний службовець 1-ого рангу (01.1997).

Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (11.1998), IV ст. (11.2002), III ст. (08.2004). Орден Почесного Легіону (1997, Франція).

Захоплення: праця, футбол, риболовля.

ЛИТВИН ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

Литвин Володимир Михайлович, доктор історичних наук, професор (1996), академік НАНУ (Відділення історії, філософії та права, новітня історія України, 05.2003), академік АПрНУ (2000); Голова ВР України (з 28.05.2002); професор кафедри новітньої історії Київського національного університету ім. Т.Шевченка; член Ради національної безпеки і оборони України (з 21.12.1999); член Ради з питань науки та науково-технічної політики при Президентові України (з 03.1996); член президії ВАКУ України (з 11.1998); член спеціалізованих наукових рад Інституту історії України НАНУ та історичного факультету КНУ ім. Т.Шевченка; член редколегії журналів "Український історичний журнал" та "Інтелектуальна власність"; член Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки (з 06.2000); член Державної ради з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України (з 08.2002); голова спостережної ради КНУ ім. Т.Шевченка (з 01.2003); голова Народної аграрної партії України (з 06.2004).

Народився 28.04.1956 (с.Слобода-Романівська, Новоград-Волинський район, Житомирська область); українець; батько Михайло Климович (1930) і мати Ольга Андріївна (1929) - селяни, пенсіонери; дружина Тетяна Костянтинівна (1960) - економіст; дочка Олена (1982) - студентка; син Іван (1989) - гімназист.

Освіта: Київський університет ім. Т.Шевченка, історичний факультет (1973-78); аспірантура (1980-84); докторантура (1992-94); кандидатська дисертація "Діяльність Комуністичної партії України з вдосконалення підготовки викладачів суспільних дисциплін (1966-1975 рр.)" (1984); докторська дисертація "Політична арена України: дійові особи та виконавці (Суспільно-політичний розвиток України у другій половині 90-х років)" (1995).

Народний депутат України 4-ого скликання з 04.2002 від блоку "За єдину Україну!", №1 в списку. На час виборів: Голова Адміністрації Президента України, безпартійний. Уповноважений представник фракції "Єдина Україна" (05.2002).

08.1978-06.86 - старший методист, помічник ректора, старший викладач історичного факультету, КНУ ім. Т.Шевченка. 06.1986-01.89 - начальник управління, Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР. 01.1989-09.91 - лектор, консультант, помічник секретаря, ЦК КПУ. 09.1991-10.92 - доцент історичного факультету, 10.1992-08.94 - докторант, КНУ ім. Т.Шевченка. 08.1994-11.95 - помічник Президента України. 11.1995-09.96 - заступник Глави Адміністрації Президента України. 09.1996-11.99 - 1-й помічник Президента України - керівник групи помічників і референтів Президента України. 22.11.1999-06.2002 - Голова Адміністрації Президента України. Співголова Ради роботи з кадрами при Президентові України (12.1999-02.2000); голова Комісії з державних нагород України (12.1999-04.2000); заступник голови Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи (12.1999-07.2001); заступник голови Ради з питань інформаційної політики при Президентові України (04.2001-09.02); голова Комісії державних нагород та геральдики (04.2000-06.02); член Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України (з 12.1995); член Наглядової ради Національного фонду соціального захисту матерів і дітей "Україна - дітям" (з 03.1997); член Координаційної ради з питань внутрішньої політики (з 09.1998); член Ради з питань реформування судової системи України (08.2000-01.04); заступник голови Національної ра-

ди з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (з 08.2000); голова Громадської ради експертів із внутрішньополітичних питань (з 11.2000); член президії Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування (з 12.2000); голова Координаційної ради з питань державної служби при Президенті України (02.2000-06.02); голова Комісії з питань адміністративно-територіального устрою (з 08.2000); член Консультативної ради з питань іноземних інвестицій в Україні (з 02.2003); член Національної ради зі сталого розвитку України (з 05.2003).

Член-кореспондент НАНУ (1997). Заслужений діяч науки і техніки України (11.1998). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1999) за серію монографій "Українська фалеристика та боністика". Герой України (з врученням ордена Держави, 09.12.2004).

Автор понад 270 наукових праць, зокрема книг: "Політична арена України: особи та виконавці" (1994), "Україна: політика, політики, власть" (1997), "Україна на межі тисячоліть (1991-2000)" (2000), "Україна: досвід та проблеми державотворення (90-і роки XX ст.)" (2001), "Україна: хроніка поступу (1991-2001)" (2001), "Вимір історією" (2002), "Тисяча років сусідства і взаємодії" (2002).

Захоплення: книги, футбол.

МАЛЯРЕНКО ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

Маляренко Василь Тимофійович, кандидат юридичних наук (1999), професор, член-кореспондент АПрНУ; Верховний Суд України, Голова (з 11.11.2002); представник України в Комісії ООН з питань запобігання злочинності та кримінального правосуддя (з 07.1996); голова Науково-консультативної ради при Верховному Суді України; член Вищої ради юстиції (з 11.2002); член Ради з питань реформування судової системи України (з 01.2004).

Народився 18.10.1941 (с.Вікторівка, Маньківський район, Черкаська область); українець; одружений; дочка Анжеліка (1969) і син Артем (1976) - юристи.

Освіта: Кадіївський гірничий технікум (1962); Харківський юридичний інститут (1968-73), юрист, "Правознавство"; кандидатська дисертація "Конституційні засади кримінального судочинства".

10.-12.1958 - робітник геофізичної експедиції, м.Луганськ. 12.1958-08.59 - робітник, шахта №1 тресту "Ленінвугілля", с.Сутоган, Луганська область. 09.1959-03.60 - учень, Кадіївський гірничий технікум. 03.1960-04.63 - робітник, гірничий майстер, шахта ім. Ілліча тресту "Кадіїввугілля". 07.-11.1963 - гірничий майстер, шахта №3-3-біс, м.Кадіївка. 11.1963-11.66 - служба в армії. 12.1966-07.67 - майстер, ПТУ №66, м.Кадіївка. 07.1967-10.73 - інженер, комбінат "Луганськшахтобуд", м.Кадіївка. 10.1973-02.75 - суддя, Кадіївський міський суд. 02.1975-05.78 - суддя, 05.1978-03.80 - заступник голови, Луганський обласний суд. З 03.1980 - суддя (з 05.2003, безстроково) Верховного Суду України, 1983-93 - суддя, секретар Пленуму, 12.1993-11.2002 - заступник Голови - голова Судової колегії у кримінальних справах, з 11.2002 - Голова Верховного Суду України. Голова робочої групи розробників проекту Кримінально-процесуального кодексу України (з 1994, КМ України), заступник голови робочої групи розробників проекту Кримінально-процесуального кодексу України (з 01.2003, ВР України). Член Комісії з доопрацювання та узгодження проектів Кримінального, Кримінально-процесуального та Кримінально-виконавчого кодексів України (09.1998-11.2001), член Комісії з опрацювання питань щодо скасування смертної кари в Україні (з 07.1998); член Комісії з питань реформування правоохоронних органів України. Член редколегії журналів "Адвокат", "Юридична Україна", "Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі". Голова Державної екзаменаційної комісії Одеської національної юридичної академії. Викладач Академії суддів України. Суддя вищого кваліфікаційного класу.

Академік Української АН. Заслужений юрист України (1992). Медалі: "Двадцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." (1966), "Ветеран праці" (1989). Орден "За заслуги" III ст. (03.1998), II ст. (10.2000), I ст. (08.2004). Орден Св. Володимира III ст. (1999). Орден "За трудові досягнення" III ст. (2001). Срібна медаль "Незалежність України" (2002). Орден "Різдво Христове" II ст. (2003). Хрест пошани "За відродження України" (2003). Почесна грамота ВР України (10.2002).

Автор понад 200 наукових праць.

Співавтор, редактор і рецензент низки коментарів Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України, Закону "Про судоустрій України" та коментарів судової практики. Співавтор проекту Закону "Про статус суддів". Чотири рази очолював урядову делегацію України в ООН на обговоренні питань створення Міжнародного Кримінального суду (1995-98), брав участь в Римській дипломатичній конференції при схваленні Статуту цього суду (1998).

Захоплення: поезія Сходу, історія.

МЕДВЕДЧУК ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ

Медведчук Віктор Володимирович, доктор юридичних наук, академік АПр-НУ; Адміністрація Президента України, Голова (12.06.2002-21.01.05); президент Співки адвокатів України (з 01.1991); голова Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при КМ України (з 03.1994); голова СДПУ(О) (з 10.1998); член Вищої ради юстиції України (з 03.1998).

Народився 07.08.1954 (пос. Почет, Абанський район, Красноярський край, Росія) в сім'ї службовців; українець; дружина Марченко Оксана Михайлівна (1973) - телеведуча; дочка Ірина (1982); дочка Дарина (2004).

Освіта: КНУ ім. Т.Шевченка, юридичний факультет (1972-78), "Правознавство"; кандидатська дисертація "Конституційний процес в Україні: організація державної влади і місцевого самоврядування" (Українська академія внутрішніх справ, 1996); докторська дисертація "Сучасна українська національна ідея і актуальні питання державотворення" (Національна академія внутрішніх справ, 1997).

Народний депутат України 2-ого, 3-ого, 4-ого скликання.

Член фракції СДПУ(О) (05.-07.1998, з 12.2001). Заступник Голови ВР України (09.07.1998-01.02.2000), 1-й заступник Голови ВР України (01.02.2000-13.12.2001).

З 1978 - адвокат, з 01.1989 - завідувачий, юридична консультація Шевченківського району Київської міської колегії адвокатів. 1990-91 - член правління Співки адвокатів СРСР від України. Обраний президентом Співки адвокатів України на Установчому з'їзді 09.1990 в Києві.

Дійсний член АЕНУ. Член НСЖУ.

Заслужений юрист України (1992). Орден "За заслуги" III ст. (08.1996), II ст. (10.1998), I ст. (08.2000). Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (08.2004).

Автор 35 наукових праць.

Захоплення: футбол.

МОРОЗ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Мороз Олександр Олександрович; голова СПУ (з 10.1991); ВР України, керівник фракції СПУ (з 05.2002), член Комітету з питань правової політики (з 06.2002); член спеціальної ради "Форуму національного порятунку" (з 02.2001); представник Громадянського комітету захисту Конституції "Україна без Кучми" для ведення переговорів з представниками режиму (з 02.2001).

Народився 29.02.1944 (с.Буда, Таращанський район, Київська область); українець; батько Олександр Леонтійович (1899-1984) - столяр; мати Ганна Євдокимівна (1912-1989) - колгоспниця; дружина Валентина Андріївна (1947) - пенсіонер по інвалідності; дочка Ірина (1966) - учитель музики; дочка Руслана (1972) - менеджер, директор салону краси.

Освіта: Українська сільськогосподарська академія (1960-65), інженер-механік; ВПШ при ЦК КПУ (1985).

Народний депутат України 12(1)-ого, 2-ого, 3-ого, 4-ого скликання.

1965 - інженер, Ємільчинське райоб'єднання "Сільгосптехніка", Житомирська область. 1965-66 - служба в армії. 1966-74 - викладач, завідувач відділу механізації сільського господарства, Таращанський технікум механізації сільського господарства (з 1972 - радгосп-технікум). 1974-75 - старший інженер-технолог, старший виконроб мехзагону, Таращанське райоб'єднання "Сільгосптехніка". 1975-76 - старший інженер, Київське обласне об'єднання "Сільгосптехніка", м. Київ. 1976-83 - завідувач сектору механізації та електрифікації сільського господарства, заступник завідуючого сільськогосподарського відділу, Київ. ОК КПУ. 1983-85 - секретар, Київська обласна рада профспілок. 1985-89 - 1-й секретар, Київський партком обласних організацій та установ. 1989-90 - завідувач аграрного відділу, Київський ОК КПУ. 1990-93 - секретар, 1993-94 - заступник голови Комісії з питань АПК, ВР України. До 08.1991 - лідер парламентської більшості, ВР України. Після заборони КПУ - голова оргкомітету зі створення Соцпартії України; на Установчому з'їзді СПУ обраний головою Політради (10.1991-05.94 та з 10.1994). 18.05.1994-04.98 - Голова ВР України. 08.11.1994-07.96 - співголова Конституційної Комісії. Член КПРС (1972-91).

Кандидат у Президенти України на виборах 1994 р., 1999 р., 2004 р.

Автор книг "Куди йдемо?..." (1993), "Вибір" (1996), "Тема для роздумів" (1996), "Дорога, з якої не зійти" (1999), "Між вічними полюсами" (1999), "Хроніка одного злочину" (2000), "Про землю, Конституцію і не тільки" (2001).

Автор понад 1000 публікацій.

Медаль "За трудову доблесть". Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (08.1998, відмовився від нагороди). Захоплення: шахи, більярд, футбол.

ОМЕЛЬЧЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Омельченко Олександр Олександрович, кандидат технічних наук, почесний член АМУ; Київська міськдержадміністрація, голова (з 08.08.1996); Київський міський голова (з 30.05.1999); президент Федерації хокею України (з 12.1997); голова Української партії "Єдність" (з 12.2001); президент Асоціації міст України (з 11.1999).

Народився 09.08.1938 (с.Зозів, Липовецький район, Вінницька область) в сім'ї колгоспників; українець; дружина Людмила Леонтівна (1945) - інженер-будівельник; сини Ян (1966) і Олександр (1968).

Освіта: Київський будівельний технікум (1956-59); Київський інженерно-будівельний інститут (1974), інженер-будівельник; Київський інститут народно-господарства (1978); кандидатська дисертація "Комплексний вплив на бетонну суміш для інтенсифікації виробництва тонкостінних залізобетонних виробів" (1988).

04.-10.1959 - бетонник будкомбінату, 10.1959-10.60 - служба в армії. З 1960 - майстер цеху збірного залізобетону, будкомбінат Київського обласного будівельного тресту; майстер цеху, заступник начальника цеху, Домобудівельний комбінат №1 Головкиївміськбуду; начальник цеху, начальник відділу, з 1974 - головний інженер, з 1976 - директор, завод залізобетонних конструкцій №1, Домобудівельний трест Головкиївміськбуду. 03.1976-80 - головний інженер, Домобудівельний комбінат №1 Головкиївміськбуду. 1980-85 - 1-й заступник начальника - головний інженер, 1985-87 - 1-й заступник начальника, Головкиївміськбуд. 12.1987-03.89 - радник-консультант з будівництва, Республіка Афганістан. 03.-07.1989 - головний інженер Укрбуду в Вірменії. 07.1989-07.90 - начальник управління будіндустрії, промбудматеріалів і стандартизації, Держбуд УРСР. 07.1990-05.92 - заступник голови, Київський міськвиконком. 05.1992-05.94 - генеральний директор, Державне комунальне підприємство "Київреконструкція". 05.-10.1994 - заступник глави з питань будівництва, Київська міськдержадміністрація. З 10.1994 - заступник голови з виконавчої роботи з питань будівництва, Київська міськрада. З 10.1995 - заступник голови, з 22.05.1996 - в.о. голови, 1-й заступник голови, Київська міськдержадміністрація. З 04.1998 - голова, Київська міськрада. Член Ради з питань збереження національної культурної спадщини (06.1997-01.98); член Координаційної ради з питань місцевого самоврядування (09.1998-12.2000). В. о. голови Української партії "Єдність" (09.-12.2001).

Ордени: "Знак Пошани" (1982), Трудового Червоного Прапора (1986). Почесна відзнака Президента України (08.1996). Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (08.1998), IV ст. (08.1999). Герой України (з врученням ордена Держави, 21.08.2001). Почесна грамота КМ України (12.2003). Лауреат премії ім. І.Огієнка (2000). Державна премія України в галузі архітектури (2004). Орден Св. архістратига Божого Михайла (01.1999; УПЦ КП).

ПІСКУН СВЯТОСЛАВ МИХАЙЛОВИЧ

Піскун Святослав Михайлович, генерал-лейтенант податкової міліції (2000); Генеральний прокурор України (з 10.12.2004); заступник голови Спілки юристів України (з 1999); віце-президент Міжнародного фонду юристів України (з 1999); член Вищої ради юстиції України (з 07.2002).

Народився 08.03.1959 (м. Бердичів, Житомирська область); українець; батько Михайло Семенович (1926-1998) - вчитель; мати Тетяна Леонідівна (1923-1993) - лікар; дружина Світлана Севастьянівна (1962) - педагог; дочка Тетяна (1983); син Святослав (2000).

Освіта: Львівський державний університет ім. І.Франка, юридичний факультет (1979-83).

1984-97 - в органах прокуратури. З 1997 - в Державній податковій адміністрації України. Працював начальником Слідчого управління податкової міліції - заступник начальника податкової міліції України, 05.-09.2002 - заступник Голови - начальник Слідчого управління податкової міліції, Державна податкова адміністрація України. 06.07.2002-29.10.03, з 10.12.2004 (поновлений на посаді за рішенням суду) - Генеральний прокурор України. 02.-12.2004 - заступник Секретаря, Рада національної безпеки і оборони України. Дійсний член Всесвітньої асоціації юристів (з 1998). Член Антикризисового центру (11.2002-11.03).

Заслужений юрист України (1998). Орден Дмитрія Солунського IV ст. (1998), "Різдва Христового" II ст. (2000).

ПОРОШЕНКО ПЕТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ

Порошенко Петро Олексійович; ВР України, уповноважений представник фракції "Наша Україна" (з 06.2002), голова Комітету з питань бюджету (з 06.2002); президент ВАТ "Завод "Ленінська кузня"; голова ради АКБ "Мрія"; член Ради НБУ (з 16.07.1999), заступник голови (з 11.2000); голова Партії "Солідарність" (з 11.2001); співголова Міжвідомчої комісії з підготовки пропозицій щодо стабілізації роботи суднобудівної галузі (з 04.2001); 1-й заступник голови Координаційної ради блоку "Наша Україна".

Народився 26.09.1965 (м. Болград, Одеська область); українець; батько Олексій Іванович (1936) - генеральний директор концерну "Укрпромінвест"; мати Євгенія Сергіївна (1937-2004); дружина Марина Анатоліївна (1962) - лікар; син Олексій (1985); дочки Євгенія (2000) та Олександра (2000); син Михайло (2001).

Освіта: КНУ ім. Т.Шевченка, факультет міжнародних відносин і міжнародного права (1982-84, 1986-89), економіст-міжнародник; кандидатська дисертація "Правове регулювання управління державними корпоративними правами в Україні" (Одеська національна юридична академія, 2002).

Народний депутат України 3-ого, 4-ого скликання.

Член фракції СДПУ(О) (05.1998-02.2000), керівник групи "Солідарність" (з 02.2000), керівник фракції Партії "Солідарність"; голова підкомітету з цінних паперів, фондового та інвестиційних ринків Комітету з питань фінансів і банківської діяльності (з 07.1998). 1990-91 - заступник генерального директора, Об'єднання малих підприємств і підприємців "Республіка". 1991-93 - генеральний директор, АТ "Біржовий дім "Україна". 1993-98 - генеральний директор, ЗАТ "Український промислово-інвестиційний концерн".

Член Політбюро СДПУ (О) (10.1998-02.2000). Голова Партії солідарності України (07.-11.2000); співголова Партії регіонального відродження "Трудова солідарність України" (11.2000-2001); заступник голови Партії регіонів України (03.-11.2001). Керівник центрального штабу "Виборчого блоку Віктора Юшенка "Наша Україна" (11.2001-02). Член наглядової ради Національного фонду соціального захисту матерів і дітей "Україна - дітям" (03.1997-10.2001); член Координаційної ради з питань функціонування ринку цінних паперів в Україні (05.1997-02.2003).

Заслужений економіст України (08.1997). Лауреат Міжнародної премії ім. П.Орлика, Державної премії України в галузі науки і техніки (1999). Орден "За заслуги" III ст. (12.1998), II ст. (09.1999).

Співавтор підручника "Сучасні міжнародні економічні відносини".

Володіє англійською мовою.

ПУТІН ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ

Народився 7 жовтня 1952 року в Ленінграді.

У 1975 році закінчив юридичний факультет Ленінградського державного університету.

За розподілом був направлений на роботу в органи державної безпеки. З 1985 по 1990 роки працював у НДР.

З 1990 року - помічник ректора Ленінградського державного університету з міжнародних питань, потім - радник голови Ленінградської міської ради.

З червня 1991 року - голова Комітету з зовнішніх зв'язків мерії Санкт-Петербурга, одночасно - з 1994 року - перший заступник голови уряду Санкт-Петербурга.

Із серпня 1996 року - заступник керуючого справами Президента Російської Федерації.

З березня 1997 року - заступник керівника Адміністрації Президента Російської Федерації, начальник Головного контрольного управління Президента Російської Федерації.

З травня 1998 року - перший заступник керівника Адміністрації Президента Російської Федерації.

У липні 1998 року призначений директором Федеральної служби безпеки Російської Федерації, одночасно - з березня 1999 року - Секретар Ради Безпеки Російської Федерації.

Із серпня 1999 року - Голова Уряду Російської Федерації.

З 31 грудня 1999 року - Виконуючий обов'язки Президента Російської Федерації.

26 березня 2000 року обраний Президентом Російської Федерації. Обійняв посаду 7 травня 2000 року.

14 березня 2004 року обраний Президентом Російської Федерації на другий термін.

Верховний Головнокомандуючий Збройними Силами.

Голова Державної ради.

Кандидат економічних наук.

Володіє німецькою й англійською мовами.

Одружений. Дружина - Людмила Олександрівна Путіна. У родині Путіних двоє дітей: дочки Марія (1985 р.) і Катерина (1986 р.).

РАДЧЕНКО ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ

Радченко Володимир Іванович, генерал армії України; Рада національної безпеки і оборони України, Секретар (02.09.2003-20.01.2005); голова Ради з питань розвідки при Президентові України.

Народився 23.10.1948 (м. Київ); українець; дружина Валентина Вячеславівна - кандидат хімічних наук; син Віктор (1971); дочка Олена (1983).

Освіта.: Київський технологічний інститут легкої промисловості (1971), інженер-хімік-технолог; Вищі курси КДБ СРСР (м. Мінськ, 1972); курси при Вишій Червонопрапорній школі КДБ СРСР (1986).

09.1971-09.72 - курсант Вищих курсів КДБ СРСР, 09.1972-03.82 - оперуповноважений, старший оперуповноважений, заступник начальника відділу, начальник відділу УКДБ УРСР в м. Києві та Київській області, 03.1982-10.90 - старший оперуповноважений, начальник відділу, заступник начальника відділу КДБ УРСР в Рівненській області, 10.1990-07.91 - у діючому резерві КДБ СРСР, 07.1991-01.92 - заступник начальника УКДБ УРСР в Рівненській області, 01.1992-08.93 - начальник УСБУ в Тернопільській області, 08.1993-03.94 - начальник Управління боротьби з корупцією та організованою злочинністю СБУ, 03.1994-07.94 - заступник Голови СБУ - начальник Управління боротьби з корупцією та організованою злочинністю, з 21.07.1994 - в. о. міністра, з 28.07.1994 - міністр внутрішніх справ України, 03.07.1995-22.04.98 - Голова СБУ, 04.1998-02.2001 - 1-й заступник Секретаря Ради національної безпеки і оборони, 10.02.2001-02.09.03 - Голова, Служба безпеки України, Генерал-лейтенант (15.06.1994).

2 ордени, зокрема "Орден Богдана Хмельницького" III ст. (10.1998), 8 медалей. Відзнака Президента України "Іменна вогнепальна зброя" (1995), іменна вогнепальна зброя (2000). Почесна відзнака СБУ (1996). Відзнака Міністерства оборони України "Ветеран військової служби" (1997). Відзнака МВС України "Хрест Слави" (1997).

СЕЛІВОН МИКОЛА ФЕДОСОВИЧ

Селівон Микола Федосович, кандидат юридичних наук (1978), член-кореспондент АПрНУ; Голова Конституційного Суду України (з 22.10.2002); суддя Конституційного Суду України (з 18.10.1996; від Президента України, 27.09.1996); член Координаційної ради з питань державної служби при Президентові України (з 03.2000); член Постійної палати Третейського Суду від України (з 04.2004).

Народився 30.10.1946 (с.Шестовиця, Чернігівська область) в селянській сім'ї.

Освіта: КНУ ім. Т.Шевченка, юридичний факультет (1968-73); кандидатська дисертація "Контрольна функція місцевих рад народних депутатів: суть і ефективність здійснення" (Інститут держави і права АНУ, 1978).

Працював слюсарем-ремонтником, служив в армії, навчався в університеті. З 1973 - стажист-дослідник, молодший науковий працівник, Інститут держави і права НАНУ. 1979-94 - старший референт юридичної групи, в. о. завідувача, завідувач юридичного відділу, РМ УРСР. З 05.1994 - заступник міністра, 07.1995-10.96 - 1-й заступник міністра КМ України. З 10.1996 - суддя, 10.1999-10.2002 - заступник Голови, Конституційний Суд України. Член Ради роботи з кадрами при Президентові України (07.1995-02.97).

Заслужений юрист України (08.1996). Почесна грамота КМ України (12.2000, 10.2003). Орден "За заслуги" III ст. (10.2001).

Автор (співавтор) близько 30 наукових праць, зокрема: "Контрольна функція місцевих Рад народних депутатів", "Виконавчий комітет місцевої Ради народних депутатів: правові питання організації і діяльності", "Нормативне регулювання діяльності місцевих Рад".

СИМОНЕНКО ПЕТРО МИКОЛАЙОВИЧ

Симоненко Петро Миколайович; ВР України, уповноважений представник фракції комуністів (з 05.2002), член Комітету з питань правової політики (з 06.2002), член Постійної делегації ВР України в ПАРЄ (з 06.2002); 1-й секретар ЦК КПУ.

Народився 01.08.1952 (м. Донецьк); українець; батько Микола Іонович (1926); дружина (1952) - економіст; син (1974); син (1977).

Освіта: Донецький політехнічний інститут (1969-74), гірничий інженер-електромеханік; Київський інститут політології і соціального управління (1991).

Народний депутат України 2-ого, 3-ого, 4-ого скликання.

10.1974-12.75 - конструктор, Інститут "Дондівровуглемаш", м. Донецьк. 1975-77 - інструктор, завідувач відділу, 1977-80 - 2-й секретар, Донецький МК ЛКСМУ. 1980-82 - секретар, Донецький ОК ЛКСМУ. 08.1982-01.88 - секретар, ЦК ЛКСМУ. 01.1988-09.89 - секретар, Маріупольський МК КПУ. 09.1989-90 - секретар з ідеологічної роботи, з 1990 - 2-й секретар, Донецький ОК КПУ. 12.1991-12.93 - заступник генерального директора, корпорація "Укрвуглемаш". У 1993 обрано 1-м секретарем Донецького ОК КПУ, на з'їзді КПУ у Донецьку 19.06.1993, названому "відновлюваним", обрано 1-м секретарем ЦК КПУ. Член Конституційної Комісії від ВР України (11.1994-96).

Кандидат у Президенти України на виборах 1999 р., 2004р. Член КПУ (з 1978).

Захоплення: шахи.

СМЕШКО ІГОР ПЕТРОВИЧ

Смешко Ігор Петрович, генерал-лейтенант (08.1998), доктор технічних наук, професор (1992); Служба безпеки України, Голова (з 04.09.2003); член Ради національної безпеки і оборони України (з 09.2003).

Народився 17.08.1955 (м.Христинівка, Черкаська область).

Освіта: Київське вище зенітно-ракетне інженерне училище ім. С.М.Кірова (1977), військовий інженер з радіотехніки; ад'юнктура там же (1982); докторантура Військової академії протиповітряної оборони ім. А.М.Василевського (1991); Національна академія оборони України (2000), магістр державного військового управління; КНУ ім. Т.Шевченка (2002), юрист.

З 1972 - служба в армії. 01.-08.1992 - відповідальний секретар Експертної наукової ради Міністерства оборони України. 08.1992-07.95 - військовий, військово-морський, військово-повітряний та аташе з питань оборони України в США. 07.1995-04.98 - голова, 04.1998-02.99 - заступник голови, Комітет з питань розвідки при Президентові України. 06.1997-09.2000 - начальник Головного управління розвідки, Міністерство оборони України. 09.2000-10.01 - аташе з питань оборони, військовий аташе при Посольстві України у Швейцарській Конфедерації - постійний представник Міністерства оборони України при міжнародних організаціях у Женеві. 11.2002-06.03 - заступник Секретаря, 06.-09.2003 - 1-й заступник Секретаря, Рада національної безпеки і оборони України. Голова Комітету з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при Президентові України (10.2002-09.03). Прослухав спеціальний курс для вищих посадових осіб у сфері національної безпеки "Концепції національної безпеки та державні інститути її забезпечення у демократичному суспільстві" у Вищій школі Урядового управління ім. Дж.Кеннеді при Гарвардському університеті (1996), спеціальний курс "Концепції національної безпеки і оборони та система демократичного контролю над Збройними Силами і спецслужбами у демократичному суспільстві" в Національному Королівському оборонному коледжі (1997, Стокгольм). Почесний магістр Об'єднаного інституту розвідки при Національній академії оборони України. Медаль "За військову службу Україні" (11.1998).

Автор (співавтор) понад 100 наукових праць та численних винаходів в галузі проектування головок самонаведення керованих ракет та систем управління високоточною зброєю.

Володіє англійською, німецькою мовами.

ТАБАЧНИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Табачник Дмитро Володимирович, доктор історичних наук (1995), професор (1997), академік АПрНУ (Відділ історії і теорії держави і права, історія політичних і правових вчень, 12.2000); віце-прем'єр-міністр України (з 26.11.2002); головний науковий працівник Інституту національних відносин і політології НАНУ (з 06.1997).

Народився 26.11.1963 (м. Київ); українець; батько Володимир Ігорович (1940) - інженер-авіабудівельник; мати Алла Вікторівна (1938) - інженер-будівельник; дружина Назарова Тетяна Євгенівна (1960) - актриса.

Освіта: КНУ ім. Т.Шевченка (1986), історик; аспірант Інституту історії України АНУ (1989); кандидатська дисертація. "Масові репресії в Україні в другій половині 30-х - на початку 40-х рр." (1991); докторська дисертація "Феномен тоталітарно-репресивного суспільства в Україні в 20-х - наприкінці 50-х рр." (1995).

Народний депутат України 3-ого скликання 03.1998-04.2002, 4-ого скликання 04.2002-03.03. Склад депутатські повноваження 06.03.2003.

Трудову діяльність розпочав копіювальником, реставратором Центрального державного архіву кінофонофотодокументів України. Працював: молодшим науковим працівником Інституту історії України АНУ; завідувач відділу, Київський МК ЛКСМУ/МДС. 01.1991-12.92 - старший консультант, головний консультант, Секретаріат ВР України. 12.1992-03.93 - керівник прес-служби КМ України; 03.-09.1993 - прес-секретар Уряду України - начальник Головного управління інформації, преси та зв'язків з громадськістю КМ України. 09.1993-08.94 - 1-й заступник Голови, Державний комітет України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження. 1990-94 - депутат Київради. Депутат Київради з 03.1990. 1994 - керівник виборчої кампанії кандидата в Президенти України Л.Кучми. 07.1994-12.96 - Глава, Адміністрації Президента України. 09.1997-05.98 - радник Президента України. Був членом Ради національної безпеки при Президентові України (08.1994-11.96); член Конституційної Комісії від Президента України (11.1994-07.96); член Ради з питань науки та науково-технічної політики при Президентові України (03.1996-01.97); голова Комісії з державних нагород України при Президентові України (08.1994-02.97); голова Національної ради з питань молодіжної політики при Президентові України (11.1995-03.97); член Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України (12.1995-04.2000); член Комітету законодавчих ініціатив при Президентові України (06.1995-07.2000). 11.1995-02.99 - професор кафедри політології, Українська академія державного управління при Президентові України. 1999 - заступник керівника виборчого штабу Л.Кучми на виборах Президента України.

Член-кореспондент АПрНУ (1996). Заслужений діяч науки та техніки України (2002). Дипломат ранг - Надзвичайний і Повноважний Посол (11.2004). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1999; за серію монографій "Українська фалеристика та боністика"). Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (11.2003). Почесна грамота КМ України (11.2003). Лауреат премії СЖУ "Золоте перо" (1989), премії ім. М.Островського (1991). 7 медалей України і СРСР. 14 орденів зарубіжних країн, зокрема Іспанії, Італії, Франції, Греції, Португалії, Литви, Бразилії, Індонезії, Чилі.

Автор (співавтор) понад 220 наукових праць.

Володіє англійською мовою.

Захоплення: театр, полювання, збирання живопису та холодної зброї.

ТИМОШЕНКО ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Тимошенко Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук; Прем'єр-міністр України (з 24.01.2005); ВР України, уповноважений представник фракції Блоку Ю.Тимошенко (з 05.2002), член Комітету з питань правової політики (з 06.2002); голова партії "Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина" (з 12.1999); член Ради НБУ (з 18.05.2000); член ради "Громадської ініціативи "Форум національного порятунку" (з 02.2001).

Народилася 27.11.1960 (м. Дніпропетровськ); українка; чоловік Тимошенко Олександр Геннадійович; дочка Євгенія.

Освіта: Дніпропетровський державний університет, економічний факультет (1978-84), економіст; кандидатська дисертація "Державне регулювання податкової системи" (Київський національний економічний університет, 1999).

Народний депутат України 4-ого скликання з 04.2002 від блоку Ю.Тимошенко, №1 в списку. На час виборів: голова партії "Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина", член партії "Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина".

Народний депутат України 3-ого скликання 03.1998-03.2000, виборчий округ №99, Кіровоградської області. На час виборів: народний депутат України, член Всеукраїнського об'єднання "Громада", 03.1998 - кандидат в народні депутати України від Всеукраїнського об'єднання "Громада", №6 в списку. Член фракції "Громада" (05.1998-03.99), керівник фракції "Батьківщина" (03.1999-03.2000). Голова Комітету з питань бюджету (07.1998-02.2000). Склала депутатські повноваження 02.03.2000.

Народний депутат України 2-ого скликання з 12.1996 (1-й тур) до 04.1998, Бобринецький виборчий округ №229, Кіровоградської області. Член Комітету з питань фінансів і банківської діяльності. На час виборів: генеральний директор, об'єднання "Єдині енергетичні системи України".

1984-89 - інженер-економіст, Дніпровський машинобудівний завод ім. Леніна, м. Дніпропетровськ. 1989-91 - комерційний директор, молодіжний центр "Термінал", м. Дніпропетровськ. З 05.1991 - комерційний директор, генеральний директор, підприємство "Корпорація "Український бензин", м. Дніпропетровськ. 11.1995-01.97 - президент, промислово-фінансова корпорація "Єдині енергетичні системи України", м. Дніпропетровськ. 30.12.1999-19.01.2001 - віцепрем'єр-міністр України; Голова Урядового комітету з реформування паливно-енергетичного комплексу (з 17.02.2000). Член Всеукраїнського об'єднання "Громада" (1997-05.99), 1-й заст. голови партії (до 01.1999). Голова виборчого блоку "Форум національного порятунку" (з 07.2001).

Орден Святої Великомучениці Варвари (УПЦ, 1998).

Автор понад 40 наукових праць.

Володіє англійською мовою.

ТИХОНОВ ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

Тихонов Віктор Миколайович, кандидат юридичних наук (2003); Луганська облрада, голова (з 24.04.1998).

Народився 05.03.1949 (с.Шотове, Антрацитівський район, Ворошиловградська (Луганська) область); росіянин; батько Микола Панасович (1921-1968); мати Антоніна Василівна (1928-1958); дружина Лариса Олександрівна (1947); син Дмитро (1968) - фахівець НБУ; дочка Тетяна (1973); дочка Вікторія (1973).

Освіта: Ворошиловградський машинобудівельний інститут, економічний факультет (1973-78), економіст, "Бухоблік у промисловості"; Луганський інститут внутрішніх справ (1996-98), юрист; кандидатська дисертація "Проблеми права і держави в творчій спадщині П.Б.Юркевича та сучасність" (Національний університет внутрішніх справ, 2003).

Народний депутат України 12(1) скликання з 03.1990 (2-й тур) до 04.1994.

05.1965-11.69 - слюсар, ВО "Ворошиловградтепловоз". 11.1969-11.71 - служба в армії, в/ч 77895 Одеський ВОкр. 11.-12.1971 - слюсар, 12.1971-02.75 - інженер-технолог, 02.1975-08.76 - інженер-нормувальник, 08.1976-04.78 - начальник планово-економічного бюро, 04.1978-06.79 - начальник бюро праці та заробітної плати, 06.1979-08.80 - заступник начальника відділу праці та заробітної плати, 08.1980-10.86 - начальник управління праці та заробітної плати, 10.1986-10.88 - голова профкому, 10.1988-11.90 - секретар парткому, ВО "Ворошиловградтепловоз", 11.1990-11.91 - 1-й секретар, Луганського МК КПУ. 11.1991-04.92 - 1-й заступник генерального директора, Луганська державна товарно-сировинна компанія "Луганськголовзбут", 04.1992-09.94 - директор з економіки, 09.1994-11.95 - генеральний директор, Луганська швейна фабрика "Стиль". 11.1995-04.98 - 1-й заступник голови, Луганської облдержадміністрації. Член Координаційної ради з питань місцевого самоврядування (09.1998-12.2000).

Академік Інженерної академії України (1999), Міжнародної академії інформатизації (1997), Української муніципальної академії (1999).

Медаль "За трудову відзнаку" (1986). Орден: "За заслуги" III ст. (08.1997), II ст. (10.1999), I ст. (08.2002). Орден Дружби (12.1999, Російська Федерація). Почесна грамота ВР України (2001). Почесна грамота КМ України (01.2004). Державний службовець I-ого рангу (02.1999). Член КПРС (1968-91).

Автор (співавтор) близько 20 наукових праць.

Володіє англійською мовою.

ТИГІПКО СЕРГІЙ ЛЕОНІДОВИЧ

Тігіпко Сергій Леонідович, кандидат економічних наук; Національний банк України, Голова (17.12.2002-16.12.04); голова партії "Трудова Україна" (з 11.2000).

Народився 13.02.1960 (с.Драгонешти, Лазовський район, Молдова); українець; одружений; дочка Ганна (1984).

Освіта: Дніпропетровський металургійний інститут (1977-82), "Ливарне виробництво чорних і кольорових металів", інженер-металург; кандидатська дисертація "Формування і державне регулювання системи комерційних банків України".

Народний депутат України 3-ого, 4-ого скликання.

1982-84 - служба в армії. 1984-86 - секретар комітету комсомолу, завідувач відділу і заступник директора з навчально-виробничої роботи, Дніпропетровський механіко-металургійний технікум. З 1986 - зав. відділу агітації та пропаганди, Дніпропетровський МК ЛКСМУ; завідувач відділу агітації та пропаганди Дніпропетровського ОК ЛКСМУ. 09.1989-10.91 - 1-й секретар, Дніпропетровського ОК ЛКСМУ. 10.1991-02.92 - заступник голови правління, комерційний банк "Дніпро". 03.1992-04.97 - голова правління, комерційний банк "Приватбанк", м. Дніпропетровськ. 11.1994-05.97 - позантатний консультант Президента України з питань грошової політики. 04.-07.1997 - віце-прем'єр-міністр України з питань економічної реформи. 25.07.1997-31.12.99 - віце-прем'єр-міністр України з питань економіки. 30.12.1999-05.07.2000 - міністр економіки України; член Урядового комітету економічного розвитку (з 17.02.2000). Довірена особа кандидата на пост Президента України В.Януковича (2004), керівник виборчого штабу.

Захоплення: штанга, теніс, гірські лижі, плавання.

ТОМЕНКО МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

Томенко Микола Володимирович, кандидат історичних наук; ВР України, член фракції "Наша Україна" (з 05.2002), голова Комітету з питань свободи слова та інформації (з 06.2002); директор Інституту політики (з 04.1998); член правління партії "Реформи і порядок" (з 1997).

Народився 11.12.1964 (с. Малі Канівці, Чорнобаївський район, Черкаська обл.); українець; батько Володимир Пилипович (1935-2002); мати Катерина Марківна (1935) - пенсіонерка; дружина Валентина Олександрівна (1962) - історик, магістр державного управління, виконавчий директор Інституту політики; син Павло (1989).

Освіта: КНУ ім. Т.Шевченка, історичний факультет (1982-89); кандидатська дисертація "Проблема державності в програмних документах та діяльності сучасних партій України (історично-політичний аналіз)".

Народний депутат України 4-ого скликання з 04.2002 від блоку В.Юшенка "Наша Україна", №62 в списку. На час виборів: директор Інституту політики, член ПРП. 03.1998 - кандидат в народні депутати України від ПРП, №15 в списку. На час виборів: завідувач кафедри політології НУ "Києво-Могилянська академія", директор Інституту посткомуністичного суспільства, член ПРП.

З 1982 - студент, КНУ ім. Т.Шевченка. 1983-85 - служба в армії (Афганістан). 1985-89 - студент, 1989-92 - аспірант, КНУ ім. Т.Шевченка. 1992-95 - завідувач кафедри політичних наук, Інститут державного управління і самоврядування при КМ України. 1993-94 - заступник начальника інформаційно-аналітичного управління, Міністерство України у справах національностей і міграції. 02.2000-03.2001 - голова комітету інформації (начальник Головного управління преси та інформації), Київміськрада. 09.1994-09.97 - віце-президент, Всеукраїнський фонд "Українська перспектива". 1996-04.98 - директор, Інститут посткомуністичного суспільства. 1997-98 - завідувач кафедри політології, НУ "Києво-Могилянська академія". 1988-89 - секретар комітету комсомолу, з 1989 - секретар Асоціації молодіжних організацій, КНУ ім. Т.Шевченка. 1989 - член оргкомітету з проведення установчого з'їзду НРУ. 1992-93 - голова центру суспільних досліджень, Фондація ім. В.Липинського. 1993-94 - віце-президент, Асоціації молодих українських політологів і політиків. Член Громадської ради експертів із внутрішньополітичних питань (з 11.2000); член робочої групи з підготовки проекту Концепції реформування політичної системи України (з 03.2001).

Автор понад 100 наукових статей, співавтор підручника "Основи теорії політики", книг: "Історія української Конституції" (1993, 1997), "Абетка української політики" (1997, 1998, 1999, 2000-2001), монографії "Самоозначення України: від історії до політики" (1998), "Теорія українського кохання" (2002).

Захоплення: сучасна українська музика, спорт.

ХАВ'ЕР СОЛАНА МАДАРІАГА

народився 14 липня 1942 року у Мадриді, у родині лібералів. Його батько - видатний вчений-хімік. Солана є внучатим племінником Сальвадору де Мадаріага - шанованому в Іспанії вченому, який стояв біля джерел Ліги Націй, був членом її Генерального секретаріату, а пізніше послом Іспанії в США і Франції.

Солана вступає до Мадридського університету Комплютенса на фізичний факультет. Але в 1963 році його тимчасово виключають з університету за опозицію франкістському режимові, він продовжує навчання у Великобританії. Незабаром Солана одержує престижну стипендію фонду Фулбрайта і продовжує стажуватися і працювати в США, де за п'ять років захищає докторську дисертацію й отримує ступінь доктора наук з фізики твердого тіла. Солана також автор більш ніж 30-ти публікацій по науково-дослідницькій діяльності в цій області.

У 1964 році він приєднався до "оновленої" Іспанської соціалістичної робітничої партії (ІСРП), і з 1977 року Солана п'ять разів поспіль обирається депутатом національного парламенту.

Після того як уряд Іспанії очолив Генсек ІСРП Феліпе Гонсалес, Солана з грудня 1982 року по липень 1988 року одержує портфель голови Міністерства культури. Між липнем 1985 р. і липнем 1988 р. виконував обов'язки офіційного спікера уряду.

У липні 1988 р. призначений на посаду міністра освіти і науки.

Потім з липня 1992 р. по грудень 1995 р. очолював зовнішньополітичне відомство (МЗС) Іспанії (в Іспанії його називають міністром обійм і посмішок).

2 грудня 1995 р., після одноголосного затвердження Північноатлантичною радою кандидатури Солани, був призначений на посаду Генерального секретаря НАТО.

Хав'єр Солана володіє трьома мовами: іспанською (рідна), англійською (досконало), французькою (досконало).

Одним із основних напрямків його діяльності як Генерального секретаря НАТО стало розширення альянсу за рахунок країн Центральної і Східної Європи. Солана з перших днів своєї роботи налагоджував стосунки альянсу з Росією, а результатом його напруженої роботи в цьому напрямку стало підписання 27 травня 1997 року Основоположного Акту Росія-НАТО.

З початком операції НАТО в Югославії "союзницька сила" для Солани почався дуже важкий період - до розбіжностей між країнами альянсу додаються проблеми стосунків з Росією, але й у цій ситуації він досягає хоча б і формального, але консенсусу в рамках альянсу. Спостерігачі відзначали гнучкість і дипломатичний талант Солани.

Повноваження Генерального секретаря минули 10 жовтня 1999 року. Після чого, починаючи з 18 жовтня, Солана обійняв посаду головного представника Європейського Союзу в зовнішній політиці і безпеці. Ця посада вперше заснована ЄС у 1999 році, щоб ефективно координувати діяльність союзу в області міжнародних відносин.

Одружений і має двох дітей - сина і доньку.

ЮЩЕНКО ВІКТОР АНДРІЙОВИЧ

Ющенко Віктор Андрійович, кандидат економічних наук (1998); Президент України (з 23.01.2005).

Народився 23.02.1954 (с.Хоружівка, Недригайлівський район, Сумська обл.); батько Андрій Андрійович та мати Варвара Тимофіївна -були вчителями; дружина Чумаченко Катерина Михайлівна (1961); дочки: Віталіна (1980), Софія (1999), Христина (2000); сини: Андрій (1985) і Тарас (2004).

Освіта: Тернопільський фінансово-економічний інститут (1975), "Бухоблік"; кандидатська дисертація "Розвиток попиту та пропозиції грошей в Україні" (Українська академія банківської справи, 1998).

Народний депутат України 4-ого скликання 04.2002-01.2005 від блоку В.Ющенка "Наша Україна", №1 в списку. На час виборів: директор Українсько-російського інституту менеджменту та бізнесу ім. Б.Єльцина Міжрегіональної академії управління персоналом, безпартійний. Голова фракції "Наша Україна" (05.2002-01.05), член Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (з 06.2002).

08.-09.1975 - заступник головного бухгалтера, колгосп "40-річчя Жовтня" Косівського району Івано-Франківської області. 09.1975-10.76 - служба в армії. 12.1976-04.77 - економіст відділення, 04.1977-07.85 - керівник відділення Держбанку СРСР, смт. Ульянівка Білопільського району Сумської області. 07.1985-12.87 - заступник начальника управління кредитування і фінансування колгоспів, агропромислових об'єднань і міжгосподарських підприємств (управління кредитування сільського господарства АПК), Українська республіканська контора Держбанку СРСР, м. Київ. 12.1987-12.89 - начальник планово-економічного управління, 12.1989-11.90 - заступник голови правління, начальник планово-економічного управління, Український республіканський банк Агропромбанку СРСР, м. Київ. 11.1990-04.92 - заступник, 04.1992-01.93 - 1-й заступник голови правління, АК АПБ "Україна", м. Київ. 26.01.1993-26.01.97 - Голова правління, 27.01.-05.02.1997 - в. о. Голови, 05.02.1997-11.01.2000 - Голова, Національний банк України. 22.12.1999-29.05.01 - Прем'єр-міністр України. 08.2001-04.02 - директор, Українсько-російський інститут менеджменту і бізнесу Б.М.Єльцина при Міжрегіональній академії управління персоналом.

Член Ради з питань збереження національної культурної спадщини (06.1997-01.98); член Ради з питань економічної реформи при Президентові України (з 12.1994), член Валютно-кредитної ради КМ України (10.1995-05.97); член Вищої економічної ради Президента України (07.1997-11.2001); член Координаційного комітету боротьби з корупцією і організованою злочинністю (з 11.1993); член Консультативної ради з питань іноземних інвестицій в Україні (03.2000-06.01). Керівник від України у Міжнародному валютному фонді; заступник Керівника від України в ЄБРР; член Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України (12.1995-11.2001); голова Координаційної ради з формування мережі регіональних мереж розвитку (з 03.2000); голова Координаційної ради з питань політики фінансового сектора (з 11.2000); голова Урядового комітету з питань національної безпеки і оборони, оборонно-промислового комплексу та правоохоронної діяльності (з 11.2000); заступник голови Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування (з 12.2000). Був членом

Політради НДП (з 02.1996).

За рейтингом фінансового журналу "Global Finance" увійшов у шістку найкращих банкірів світу (1997). Академік АЕНУ, Української академії економічної кібернетики. Почесний доктор НУ "Кієво-Могилянська академія", НУ "Острозька академія". Заслужений економіст України (01.1997). Орден "За заслуги" III ст. (07.1996). Почесний громадянин м.Тернополя (09.1997), м. Львова (04.2001). Золота медаль м.Атен (04.2001). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1999; за серію монографій "Українська фалеристика та боністика").

Автор понад 250 публікацій та аналітичних статей з питань банківської діяльності.

ЯНУКОВИЧ ВІКТОР ФЕДОРОВИЧ

Янукович Віктор Федорович, доктор економічних наук (2000), професор (2001); Прем'єр-міністр України (21.11.2002-05.01.05); голова Партії регіонів (з 04.2003); чл. Президії НАНУ.

Народився 09.07.1950 (м. Єнакієве, Донецька обл.); батько Федір Володимирович (1923-1991) - металург; мати Ольга Семенівна (1925-1952) - медсестра; дружина Людмила Олександрівна (1949) - домогосподарка; син Олександр (1973) - лікар-стоматолог; син Віктор (1981) - студент.

Освіта: Єнакіївський гірничий технікум (1973); Донецький політехнічний інститут (1980), інженер-механік, "Автомобілі та автомобільне господарство"; Українська академія зовнішньої торгівлі (2001), магістр міжнародного права, "Міжнародне право"; докторська дисертація "Управління розвитком інфраструктури великого промислового регіону" (Інститут економіко-правових досліджень НАНУ).

З 1965 - учень, Єнакіївський гірничий технікум. 1968 - засуджений, відбував покарання в колонії для неповнолітніх. 06.1969-06.70 - газозварювальник газового цеху, Єнакіївський металургійний завод. 1970 - засуджений за нанесення тілесних ушкоджень середньої важкості. Судимості погашені. 08.1972-04.73 - автоелектрик, 04.1973-11.76 - механік, Єнакіївське АТП №04113. 11.1976-02.84 - директор автобази, ВО "Орджонікідзевугілля", м. Єнакієве. 02.1984-09.87 - директор автобази, ВО "Донбастрансремонт", м.Донецьк. 11.1987-11.88 - заступник директора з автотранспорту дирекції матеріально-технічного забезпечення та транспорту, Донецьке державне ВО вугільної промисловості, м.Донецьк. 11.1988-05.89 - заступник начальника відділу матеріально-технічного забезпечення та транспорту, Донецьке головне територіальне управління вугільної промисловості. 05.-09.1989 - в.о. директора, 09.1989-03.91 - директор, ВО "Донбастрансремонт". 03.1991-01.94 - генеральний директор, об'єднання підприємств "Донбастрансремонт". 01.-09.1994 - генеральний директор, об'єднання промислового транспорту вугільної промисловості "Укрвуглепромтранс". 09.1994-08.96 - генеральний директор, Донецького територіально-виробничого об'єднання автомобільного транспорту "Донецькавтотранс". 08.-09.1996 - заступник голови, 09.1996-05.97 - 1-й заступник голови, 14.05.1997-21.11.2002 - голова Донецької облдержадміністрації, голова Донецької облради (14.05.1999-14.05.2001).

Академік Каліфорнійської міжнародної академії наук, освіти, індустрії та мистецтв. Дійсний член АЕНУ. Член-кореспондент Транспортної академії України.

Заслужений працівник транспорту України (10.1995). Орден "За заслуги" III ст. (11.1998), II ст. (07.2000), I ст. (07.2002). Знак "Шахтарська доблесть" III, II ст., знаки "Шахтарська слава" III, II, I ст. Почесна грамота КМ України (07.2000). Ордени: Святого преподобного Нестора-літописця Києво-Печерського (1998), Святого князя Володимира (1998), Святого Даниїла Московського.

Автор (співавтор) близько 30 наукових праць.

ЯН КУБІШ

Дипломат, має багаторічний досвід роботи в ОБСЄ. Нещодавно, з липня 1994 по липень 1998, обіймав посаду директора центру запобігання конфліктів в секретаріаті ОБСЄ, який спостерігає за операціями і місіями ОБСЄ.

Ян Кубіш народився в Братиславі 12 листопада 1952 року. Учився в московському вузі на факультеті міжнародних відносин і в 1976 році став дипломатом.

Вільно володіє словацькою, чеською, англійською, російською і французькою мовами. Автор численних статей, пов'язаних з діяльністю ОБСЄ.

З 1998 по 1999 Ян Кубіш був представником ООН у Таджикистані, а також був главою спостереження за Таджикистаном у місії Об'єднаних Націй. 15 червня 1999 року обійняв посаду Генерального секретаря ОБСЄ.

Був перепризначений у грудні 2001. У червні 2002 почався його другий, фінальний термін на посаді Генерального секретаря.

ЯРЕМА АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ

Ярема Анатолій Григорович; Верховний Суд України, заступник Голови, суддя (з 03.2000 - безстроково); член президії Верховного Суду України; член редакційної ради "Вісника Верховного Суду України".

Народився 07.04.1955 (м. Рава-Руська, Львівська обл.); українець.

Освіта КНУ ім. Т.Шевченка, юридичний факультет (1975-80). 1972-73 - художник кінотеатру, м. Хмельник, Вінницька область. 1973-75 - служба в армії. 1975-80 - студент, КНУ ім. Т.Шевченка. 1980-81 - стажист, Ленінський районний суд м. Києва. 05.1981-08.86 - суддя, Мінський районний суд м. Києва. 08.1986-03.90 - суддя, Київський міський суд. З 03.1990 - суддя, з 12.1993 - заступник голови Судової колегії в цивільних справах, Верховний Суд України. Суддя вищого кваліфікаційного класу. Заслужений юрист України (03.1998). Орден "За заслуги" III ст. (03.2003).

Участь зарубіжних представників у вирішенні політичної кризи в Україні

Участь провідних зарубіжних політиків і урядовців у розв'язанні політичної кризи в Україні у жовтні - грудні 2004 року висвітлено у зустрічах та бесідах у стінах Верховної Ради України.

...

The involvement of prominent foreign politicians and officials in the settlement of the political crisis in Ukraine in October-December, 2004 is illustrated by meetings and talks held within the walls of the Verkhovna Rada of Ukraine.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ ТИМЧАСОВОГО КОМІТЕТУ ПАРЕ ЗІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРЕЗИДЕНТСЬКИМИ ВИБОРАМИ В УКРАЇНІ

27.09.2004 року

"Те, що ви розпочинаєте свій візит з відвідування Верховної Ради України, свідчить про ту роль, яку відіграє парламент у цей непростий період", - сказав В.Литвин. Демократичні президентські вибори потрібні, на його думку, не для Європи, не для світу, а в першу чергу для самої України.

В.Литвин поінформував про напрями роботи Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, зазначивши, що сам факт її створення був сприйнятий "неоднозначно". При цьому Голова Верховної Ради України висловив впевненість, що свою діяльність парламентська комісія здійснює у відповідності із чинним законодавством, і сподівання на ефективність роботи комісії, яка "розглядатиме принципові речі, відстежуватиме тенденції" в ході виборчої кампанії.

"Я дуже обережно ставлюся до внесення змін до Закону про вибори Президента, з тим, щоб ми не дезорганізували виборчий процес", - сказав В.Литвин, коментуючи ініціативи по уточненню закону.

Щодо організації самих виборів, В.Литвин вважає, що Верховна Рада України повинна здійснювати парламентський контроль, "жодним чином не втручаючись в організаційно-технічні питання". Так само парламент і Тимчасова спеціальна комісія не повинні, переконаний В.Литвин, розглядати скарги, звернення, що є прерогативою Центральної виборчої комісії, "виробляючи узагальнені погляди і звернення".

Голова Верховної Ради України нагадав про звернення українського парламенту до керівників усіх рівнів і до ЗМІ щодо створення рівних умов для всіх учасників президентських перегонів.

В.Литвин також зазначив, що у Верховній Раді України детально аналізують заяву Моніторингового комітету ПАРЕ з метою вироблення власних рекомендацій. За словами В.Литвина, "ми вітаємо створення Тимчасового комітету ПАРЕ зі спостереження за президентськими виборами в Україні", оскільки мета його діяльності співпадає із зусиллями самого парламенту по здійсненню демократичних прозорих виборів.

Члени делегації погодились з В.Литвином щодо тих ускладнень у проведенні дебатів, формуванні і практичній діяльності територіальних виборчих комісій, які виникають у зв'язку з великою кількістю кандидатів.

Втім, В.Литвин переконаний, що є всі механізми для проведення прозорих і демократичних виборів. "Дуже важливо зробити все необхідне, щоб вибори відбулися у визначений термін, не були зірвані", - наголосив В.Литвин, який вважає за доцільне ініціювати зустріч всіх кандидатів із запрошенням Президента України для того, щоб наголосити на відповідальності кожного з учасників перегонів "за хід кампанії і її атмосферу, за те, що буде з Україною після 31 жовтня".

За словами Голови Верховної Ради України, особливо важливо, щоб під час виборчої кампанії відбувалась конкуренція програм, планів, ідеологій. Він наголосив на небезпечності перетворення президентських перегонів на, в деяких ви-

падках, "зведення рахунків", що може призвести до появи небезпечних тенденцій, таких як розкол України.

В свою чергу, керівник делегації Дорос Крістодулідес підтримав зусилля українського парламенту щодо пошуку шляхів, які б дали можливість залучити представників громадських організацій для спостереження за виборами.

Член делегації, доповідач по Україні від Моніторингового комітету ПАРЄ Ханне Северинсен назвала дуже важливим створення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України.

ЗУСТРІЧ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ЧЛЕНАМИ ДЕЛЕГАЦІЇ ПАРЕ ЗІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА В УКРАЇНІ

28.09.2004 року

У зустрічі взяли участь кандидати на посаду Президента: Олександр Мороз, Наталія Вітренко, Олександр Ржавський, Сергій Комісаренко, Василь Волга, Володимир Нечипорук, Микола Грабар, Леонід Черновецький.

Голова делегації Дорос Крістодулідес у вступному слові зазначив, що мета приїзду делегації парламентаріїв Ради Європи: спостереження за ходом передвиборчої кампанії в Україні, вивчення ситуації, обмін думками з усіма претендентами на президентську посаду. "Ми маємо переконатися у тому, що Україна виконає всі свої зобов'язання, взяті нею перед Радою Європи, у тому числі у проведенні демократичних президентських виборів", - наголосив він.

Кандидати на президентську посаду висловилися за присутність під час зустрічі представників засобів масової інформації. Один з претендентів Леонід Черновецький, не погодившись з тим, що зустріч далі продовжилася без присутності журналістів, залишив її.

Кандидати на посаду Президента ознайомили членів делегації ПАРЕ із своїми позиціями, думками щодо розвитку виборчої кампанії, звертали їхню увагу на грубі порушення владою чинного виборчого законодавства, розповіли про можливі сценарії проведення виборів. Претенденти також критикували владу за неможливість ознайомити виборців зі своїми програмами через центральні засоби масової інформації, головним чином телеканали.

Керівник делегації парламентаріїв Ради Європи запевнив учасників зустрічі, що їхній звіт за підсумками перебування в Україні ПАРЕ буде "об'єктивним і нейтральним". Д.Крістодулідес зазначив, що члени делегації зроблять усе від них залежне для підготовки виваженого документа. Він також поінформував претендентів про те, що цей приїзд європейських парламентаріїв не останній до України. За тиждень до початку виборів до України прибуде 50 спостерігачів від ПАРЕ та ще близько 600 спостерігачів від інших міжнародних організацій.

Д.Крістодулідес також зазначив, що представники ПАРЕ готові отримати будь-яку інформацію про вибори, незалежно від кого вона надходитиме.

Більшість кандидатів погодилися з тим, що Європа має сказати своє слово про вибори Президента України.

Члени делегації Парламентської делегації проведуть ще кілька зустрічей з кандидатами на посаду Президента.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З ГОЛОВОЮ КОМІТЕТУ СЕНАТУ США З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН Р.ЛУТАРОМ

19.11.2004 року

Р.Лутар висловив думку офіційного Вашингтону, який оцінює зустрічі під час робочої поїздки В.Литвина як дуже успішні.

В.Литвин розповів про кроки, здійснені українським парламентом для забезпечення виборів у відповідності до демократичних стандартів, унеможливлення спроб фальсифікації в ході голосування. Голова Верховної Ради України висловив сподівання, що буде зроблене все необхідне для цього, в тому числі командами кандидатів на найвищу посаду в державі.

Р.Лутар оцінив як позитивну заяву, зроблену сьогодні В.Литвином, особливо відзначивши задекларовану Головою Верховної Ради України позицію щодо того, що українському народові потрібна така чесна і демократична виборча процедура, яка давала б змогу кожному реалізувати своє бачення розвитку країни, її місця і ролі у світі.

Співрозмовники погодилися з тим, що важливо вже нині думати про те, що буде після виборів. На думку Р.Лутара, одним із завдань буде необхідність консолідувати суспільство. "Наш єдиний інтерес на цих виборах пов'язаний з розвитком демократії в Україні як під час виборів, так і після них, а також із розвитком взаємовідносин між США та Україною", - наголосив він.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З ГОЛОВОЮ
ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ ФЕДЕРАЛЬНИХ ЗБОРІВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
БОРИСОМ ГРИЗЛОВИМ***19.11.2004 року, 17:03*

На початку зустрічі В.Литвин оцінив відносини "між українськими та російськими парламентарями, народами і країнами як дуже добрі, які динамічно розвиваються". "Приклад у цьому нам надають наші Президенти", - сказав він.

Також, за оцінкою В.Литвина, ефективно працює спільна українсько-російська міжпарламентська комісія. "Прагматичність підходу до розвитку відносин між Україною та Російською Федерацією полягає у такій формулі - що вигідно нашим народам, то повинно бути вигідним і нашим політикам", - зазначив Голова Верховної Ради України.

Основна увага під час зустрічі В.Литвина і Б.Гризлова була приділена спільним діям законодавчих органів наших держав по розвитку міжпарламентських відносин і посиленню цієї складової стосунків між країнами. Зокрема, на думку В.Литвина, "необхідна координація і концентрація зусиль по реалізації тих планів і домовленостей, які є між Україною та Російською Федерацією у всіх сферах життя".

На думку Б.Гризлова, цьому сприятиме реалізація планів по формуванню Єдиного економічного простору, що сприятиме "вільному пересуванню товарів, послуг і трудових ресурсів".

Під час зустрічі також обговорювалися питання, які стосуються прикордонного співробітництва, працевлаштування громадян України, які працюють у Російській Федерації, роботи Міжпарламентської асамблеї СНД.

Розмова також торкалася ходу виборчої кампанії в Україні. Б.Гризлов висловив сподівання, що позиція спостерігачів від Державної Думи буде максимально об'єктивною. "Саме об'єктивна інформація допоможе утримати стабільність і цілісність України", вважає він. "Дехто не хоче бачити Росію єдиною і цілісною, а ми хочемо бачити Україну єдиною, цілісною, стабільною і потужною", - сказав Б.Гризлов.

Дотримання під час виборів демократичних стандартів сприятиме, на думку В.Литвина, стабільності в Україні нині та у майбутньому.

БЕСІДА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НІКОЛАСОМ ХЕНДРІКОМ БІГМАНОМ

25.11.2004 року, 11.15:11.45

Присутні:

Зі сторони ЄС:

Марі Флоранс Ван Ес, радник Посольства Королівства Нідерландів в Україні, Олена Авдеева, перекладач.

В ході зустрічі Голови Верховної Ради України В.М.Литвина зі спеціальним представником Європейського Союзу Ніколасом Хендріком Бігманом було обговорено ситуацію, що склалася в Україні після оголошення результатів другого туру президентських виборів.

Н.Бігман повідомив про стурбованість ЄС відносно подій навколо виборів глави Української держави, передавши В.М.Литвіну відповідний лист від Голови Ради Міністрів ЄС Бернарда Бота. У листі, переданому спеціальним представником ЄС українській стороні, зокрема, зазначалося, що "вибори - внутрішня справа України, але оскільки вона належить до великої європейської сім'ї, то хотілося б, щоб демократичні стандарти були дотримані і не відбулось насильства". При цьому Н.Бігманом було висловлено думку про необхідність участі Верховної Ради України у розв'язанні існуючої проблеми "мирним шляхом".

На переконання В.М.Литвина, для запобігання подальшій дестабілізації ситуації всередині країни і уникнення її ізоляції в світі представникам команд обох кандидатів на посаду Президента України треба "негтайно сісти за стіл переговорів". Спікер українського парламенту зазначив, що "сьогодні тільки усвідомлення політичної відповідальності може привести до вироблення політичного рішення, в тому числі й у парламенті". На його думку, саме це може стати підґрунтям для ухвалення відповідного юридичного рішення.

В.М.Литвин не виключив можливості проведення у п'ятницю (26 листопада ц.р.) засідання керівників парламентських фракцій і груп за участю представників команд обох кандидатів на пост Президента України для пошуку рішення, яке могла б прийняти Верховна Рада України.

По завершенню зустрічі сторони подякували одна одній за цікаву та змістовну бесіду.

БЕСІДА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ВЛИТВИНА З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ ОБСЄ Я.КУБІШЕМ

26.11.2004 року, 18:00 - 18:45

Під час зустрічі Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з Генеральним секретарем ОБСЄ Яном Кубішем було обговорено ситуацію, що склалася в Україні після другого туру президентських перегонів, які відбулися 21 листопада 2004 року. При цьому співрозмовниками підкреслювалась важливість досягнення домовленостей під час засідання "Круглого столу" за участю Президента України Леоніда Кучми, Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, кандидата в Президенти України Віктора Ющенка, Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, Президента Республіки Польща Олександра Кваснєвського, Президента Литовської Республіки Валдаса Адамкуса, Генерального секретаря ОБСЄ Яна Кубіша, Верховного представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єра Солани.

Спікер українського парламенту висловив думку, що зближення позицій можливе лише після того, як всі відійдуть на вихідні позиції. Для цього, за його словами, необхідним є прийняття саме політичного рішення. Отже, завтрашнє засідання Верховної Ради України (27 листопада ц.р.) має пройти за участю максимально можливої кількості парламентаріїв "у конструктивній толерантній атмосфері".

Я.Кубіш висловив сподівання, що в рамках "Круглого столу" буде знайдено спільне рішення.

В свою чергу В.М.Литвин наголосив, що необхідно вести розмову до тих пір, поки не буде знайдено таке рішення, зазначивши при цьому, що "потрібен діалог,

Зустріч Голови ВР України В. Литвина з Генеральним секретарем ОБСЄ Янушем Кубішем

Участь зарубіжних представників у вирішенні політичної кризи в Україні

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З ПРЕДСТАВНИКАМИ ДИПЛОМАТИЧНИХ МІСІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС, КАНДИДАТІВ НА ЧЛЕНСТВО У ЄС ТА КРАЇН "ВЕЛИКОЇ СІМКИ"

26.11.2004 року

У п'ятницю відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з представниками дипломатичних місій країн-членів ЄС, кандидатів на членство в ЄС та країн Великої Сімки, акредитованих в Україні.

Під час зустрічі В.Литвин зазначив, що в Україні спостерігається радикалізація суспільного життя, пов'язана з політичною кризою після другого туру президентських виборів. "Сьогодні завдання в тому, як знайти легальний політичний вихід з цієї ситуації", - сказав В.Литвин.

Він поінформував послів про свою ініціативу, підтриману Погоджувальною радою керівників депутатських фракцій і груп, провести у суботу позачергове засідання Верховної Ради України. Також В.Литвин розповів про проведені ним численні консультації з метою проведення переговорів між лідерами обох команд, які брали участь у повторному голосуванні 21 листопада. "Діалог дуже ускладнений і, схоже, парламент повинен в цих складних умовах взяти на себе відповідальність і прийняти політичне рішення, яке б відкрило шляхи для подолання політичної кризи, а відтак, і заспокоїло суспільство", - сказав він.

Надзвичайний і Повноважний Посол Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні Роберт Брінклі від імені ЄС відзначив, що другий тур виборів по багатьох критеріях не відповідає демократичним стандартам. "ЄС дуже шкодує, що ЦВК вирішила оголосити результати виборів. ЄС

Зустріч Голови ВР України В. Литвина з представниками дипломатичних місій країн-членів ЄС

не вірить, що ці результати відповідають реальній волі українських громадян", - зачитав заяву ЄС Р.Брінклі.

Продовжуючи, він закликав владу розслідувати всі випадки порушень, активніше співпрацювати з Міжнародною місією ОБСЄ зі спостереження за виборами. Також у заяві ЄС міститься заклики до переговорів між основними учасниками другого туру президентських перегонів.

У ході розмови були обговорені деякі політико-правові механізми, які могли б сприяти нормалізації ситуації в країні. "Головне сьогодні - утриматися від застосування сили, не допустити зіткнень", - наголосив Голова Верховної Ради України.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ВЛИТВИНА З МАРШАЛОМ
СЕЙМУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА Ю.ОЛЕКСОЮ***29.11.2004 року, 13:00 - 14:00*

Під час зустрічі Голови Верховної Ради України В.М.Литвина з Маршалом Сейму Республіки Польща Ю.Олексом спікером українського парламенту було поінформовано співрозмовника про ситуацію, що склалася в Україні після виборів, а також рішення Верховної Ради України, відповідно до якого сучасну ситуацію в нашій державі оцінено як політичну кризу, а самі вибори як такі, що не відображають волевиявлення українського народу. При цьому він наголосив, що наразі Україні потрібні "рішення Верховного Суду України і добра воля Президента України стосовно відставки ЦВК". В.М.Литвин також зазначив, що оскільки система державного управління на виконавчому рівні не функціонує, то "нині Верховна Рада взяла на себе відповідальність за ситуацію в країні".

Голова Верховної Ради України також наголосив, що вищий законодавчий орган України уважно аналізує всі рішення, прийняті на місцевому рівні, і на наступний день планує дати цим рішенням принципову оцінку, виходячи з вимог Конституції та принципів цілісності Української держави.

Маршал Сейму Польщі Ю.Олекса зазначив, що головною метою візиту делегації Сейму в Україну стало ознайомлення та розгляд домовленостей, досягнутих в ході засідання "Круглого столу", в якому взяли участь кандидати на пост Глави держави В.А.Ющенко та В.Ф.Янукович, Президент України Л.Д.Кучма, Голова Верховної Ради України В.М.Литвин, Президент Республіки Польща Александр Квасневський, Президент Литовської Республіки Валдас Адамкус,

*Зустріч Голови ВР України В.Литвина з
Маршалом Сейму Республіки Польща Юзефом Олексом*

Генеральний секретар ОБСЄ Ян Кубіш, Верховний представник ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана. Під час зустрічі Ю.Олекса підкреслив, що українська складова завжди залишалася одним з головних чинників зовнішньої політики сучасної Польщі. Він вручив В.М.Литвіну ухвалу Сейму Республіки Польща, в якій польський парламент висловлює сподівання, що суверенна і незалежна Україна дотримуватиметься принципів демократії, а "вибори будуть проведені чесно з метою досягнення чесного результату". Разом з тим Маршал Сейму, передаючи позицію органу, який він очолює, висловив стурбованість щодо проявів сепаратизму та рішень, у схваленні яких брали участь керівники органів державної влади країни. На думку Ю.Олекси, наразі потрібно створити такі умови для виборів, щоб їх результати не можна було б піддати сумніву.

В ході зустрічі також було дано високі оцінки співпраці між парламентами обох країн та наголошено на важливості її подальшого розвитку. Зокрема, Маршал Сейму запропонував розширити українсько-польську Міжпарламентську асамблею за рахунок входження до її складу депутатів литовського парламенту, що, на думку Ю.Олекси, підвищить ефективність спільної роботи в рамках цієї асамблеї.

По завершенню зустрічі сторони подякували одна одній за цікаву та змістовну бесіду.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З
ПРЕЗИДЕНТОМ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА А.КВАСНЄВСЬКИМ,
ПРЕЗИДЕНТОМ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В.АДАМКУСОМ ТА
ВЕРХОВНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ЄС З ПИТАНЬ ЗОВНІШНЬОЇ
ПОЛІТИКИ ТА БЕЗПЕКИ Х.СОЛАНОЮ (ПЕРЕД "КРУГЛИМ СТОЛОМ")**

1 грудня 2004 року

У ході бесіди сторони обговорювали можливі шляхи виходу з політичної кризи, що склалася після другого туру виборів Президента.

Учасники зустрічі привітали Постанову Верховної Ради України "Про стабілізацію політичної та соціально-економічної ситуації в Україні та запобігання антиконституційним діям і сепаратистським проявам, що загрожують суверенітету і територіальній цілісності України", ухвалену в цей день. Відзначили провідну роль Українського парламенту та особисто В.М.Литвина у врегулюванні кризи.

Усі присутні були єдині в думці, що політична криза в Україні має бути розв'язана політичними силами всередині держави, при цьому участь західних посередників зводиться до надання сприяння її якнайшвидшому врегулюванню.

Президент Польської Республіки наголосив на необхідності згоди сторін конфлікту не застосовувати силу та продовжувати мирний діалог. Підтримав тезу про необхідність переголосування другого туру виборів Президента України. При цьому запитав, скільки знадобиться часу для технічної підготовки до переголосування другого туру. Чи можливо, щоб воно могло відбутися 19 або 26 грудня.

Голова Верховної Ради України акцентував увагу на тому, що необхідно витримати процедуру підготовки до повторного голосування, що вимагає певного часу - друк нових бюлетенів, внесення змін до Закону "Про вибори Президента

*Зустріч Голови ВР В.Литвина з групою міжнародних представників: Президентом Польщі
Александром Кваснєвським, представником Європарламенту Хав'єром Соланою,
Президентом Литви Валдасом Адамкусом*

України" тощо. Все має відбутися в межах правового поля, щоб новообраний Президент був визнаний легітимним.

В.Адамкус запитав про найбільш реальний строк проведення переголосування. Відповідь – від місяця, щоб якісно підготувати. Можливо 9-10 січня після закінчення новорічних та різдвяних свят. Проте, багато що залежатиме від рішення Верховного Суду щодо скарги В.Юшенка на постанову Центральної виборчої комісії про визнання В.Ф.Януковича переможцем президентських виборів.

Учасники переговорів погодилися, що велике значення для виходу з кризи буде мати рішення Верховного Суду України. В.М.Литвин висловив впевненість, що Верховний Суд України прийме виважене та об'єктивне рішення.

Обговорювалося також питання можливості проведення нових президентських виборів. Чи можливо, щоб при такому розвитку подій у перегонах взяли участь ті претенденти, які потрапили до другого туру? Відповідь В.М.Литвина – можливо. Проте найбільш реальним є переголосування другого туру. Нові вибори можуть стати надто важким тягарем для країни.

Задавалося також запитання про можливий розвиток ситуації, якщо В.Янукович зніме свою кандидатуру перед повторним голосуванням.

А.Квасневський повідомив про проведення ним 30 листопада переговорів щодо шляхів виходу з кризи в Україні з президентами США Дж.Бушем, Литви В.Адамкусом, Чехії Клаусом, канцлерами Німеччини Г.Шрьодером та Австрії Шусселем, президентом Ради Європейського Союзу прем'єром Нідерландів П.Балкененде і Верховним представником ЄС Х.Соланою. Відзначив, що отримав підтримку з боку США, Німеччини та ЄС.

Х.Солана зазначив, що вважає найголовнішим для врегулювання політичної кризи виконання досягнутих домовленостей у правовому полі України без будь-якого силового варіанта.

Зустріч Голови ВР України В. Литвина з групою міжнародних посередників: О. Квасневським, Х. Соланою, В. Адамкусом

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

2.12.2004 року, 13.15:14.00

У четвер Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з делегацією Європарламенту.

В.Литвин поінформував про хід переговорів щодо дій по врегулюванню ситуації в Україні, створені експертні групи, які напрацьовуватимуть попередні варіанти документів для детального відредагування після рішення Верховного Суду України, та план дій у відповідності до Спільної заяви за підсумками засідання "Круглого столу" з врегулювання політичної кризи в Україні, який відбувся у середу.

Також гості були поінформовані про Постанови Верховної Ради України, ухвалені 27 листопада та 1 грудня поточного року. Зокрема, В.Литвин висловив переконання, що рішення про недовіру Уряду є повністю конституційним, наголосив, що реалізація політичних домовленостей з метою подолання політичної кризи повинна відбуватися "без затримок". "Потрібна чітка система імплементації цих рішень, - зазначив В.Литвин. - Це ускладнено відсутністю довіри між основними учасниками конфлікту, що найбільш радикально проявляється на рівні команд".

В.Литвин підкреслив, що його особиста позиція - забезпечити ефективність діяльності Верховної Ради України, в тому числі у процесі розв'язання конфлікту - залишається незмінною.

Віце-президент Європарламенту Елмар Брок повідомив, що сьогодні Європарламент проголосував за резолюцію щодо ситуації в Україні. За його словами, мета візиту - сприяти демократичному процесу в Україні, і "ми висловлюємо довіру тій ролі, яку відіграє в цьому Верховна Рада".

Члени Європарламенту висловили впевненість у тому, що український народ повинен мати абсолютно чітко забезпечену можливість вільного волевиявлення.

БЕСІДА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ПРЕДСТАВНИКАМИ ДИПЛОМАТИЧНИХ МІСТІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС ТА КРАЇН ВЕЛИКОЇ СІМКИ, АКРЕДИТОВАНИХ В УКРАЇНІ

6.12.2004 року, 16:00 - 17:00

Метою проведення "Круглого столу" було обговорення напруженої політичної ситуації в Україні.

Голова Верховної Ради України В.М.Литвин детально охарактеризував поточну ситуацію в країні і виклав деякі варіанти компромісних пропозицій. Зокрема, ним була висловлена можливість прибуття до парламенту Президента України Л.Д.Кучми і підписання ним схвалюваних законів безпосередньо у сесійній залі.

Спікер парламенту України висловив своє переконання у тому, що постанова парламенту про висловлення недовіри Урядові повинна бути виконана, при цьому наголосивши на необхідності притягнення до відповідальності осіб, які сприяли фальсифікації виборів.

Присутніх більше всього цікавило, які підстрахувальні механізми будуть використані для прийняття всіх необхідних законопроектів в одному пакеті.

На це В.М.Литвин висловив пропозицію щодо голосування за умови набрання сили одним законом одночасно з іншим.

За словами Голови Верховної Ради України Президент має намір підписати всі закони, ухвалені парламентом.

У відповідь на запитання представників дипломатичного корпусу щодо зміни дати проведення переголосування у разі несхвалення парламентом змін до закону про вибори Президента, В.М.Литвин запевнив гостей про неможливість такої зміни, посиляючись на законодавство України.

Наприкінці зустрічі дипломати висловили подяку за надану можливість зустрітися, що, за їх словами, дозволило проаналізувати ситуацію в Україні за порівняно короткий проміжок часу.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА ІЗ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ КАНАДИ ДЖИМОМ РАЙТОМ

13.12.2004 року, 09:00 - 09:40

Голова Верховної Ради України В.М.Литвин привітав заступника міністра закордонних справ Канади, директора департаменту політики з питань "великої вісімки" Дж. Райта, констатувавши високий рівень міжпарламентського співробітництва з цією країною.

Під час зустрічі Дж. Райт повідомив, що Канада направляє 500 чоловік для спостереження за повторним голосуванням на президентських виборах в Україні 26 грудня. В.Литвин зазначив, що в період президентських перегонів Україна відчувала постійну підтримку і зацікавленість Канади, яка намагалася допомагати, не вказуючи, що саме треба робити. В.Литвин привітав міжнародних спостерігачів, і зокрема канадських, на президентських виборах в Україні. "Нам необхідно закріпити ті демократичні досягнення, які було здобуто останнім часом," - сказав Голова Верховної Ради.

Співрозмовники також обговорили роль Верховної Ради у подоланні політичної кризи після другого туру президентських перегонів. Останні рішення українського парламенту, зокрема і ухвалення змін до Конституції, В.Литвин назвав такими, що "зберегли країну, заспокоїли суспільство, створили передумови для забезпечення еволюційного демократичного розвитку держави".

Д.Райт високо оцінив роль українського парламенту, зокрема Голови Верховної Ради, у процесі врегулювання політичної кризи, особливо підкресливши важливість розв'язання проблем без застосування сили. Заступник МЗС Канади наголосив на зацікавленості своєї країни в подальшому розвитку україно-канадських відносин, чому має сприяти і офіційний візит Голови Верховної Ради В.М.Литвина до Канади, який має відбутися найближчим часом.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ РАДИ ЄВРОПИ НА ЧОЛІ З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ РАДИ ЄВРОПИ Т.ДЕВІСОМ

13.12.2004 року

Зустріч розпочав Голова Верховної Ради України В.М.Литвин, привітавши Т.Девіса в Україні. Він запевнив Генерального секретаря у тому, що Верховна Рада України несе повну відповідальність за прийняті нею рішення, а також за запобігання виникненню дестабілізуючих ситуацій в суспільстві у майбутньому.

В.М.Литвином було висловлено щирі слова подяки на адресу Ради Європи за безперервний зв'язок, зокрема експертній групі Венеціанської комісії, діяльність якої у цей непростий для України час була результативною і ефективною.

Т.Девіс розпочав діалог з обґрунтування мети свого візиту до України, яка, за його словами, носила різноспрямований характер.

Торкаючись питання президентських виборів в Україні, Генеральний секретар висловив вітання пану Литвину за те, що йому, як ключовій фігурі у дестабілізованій ситуації, вдалося знайти баланс і посприяти досягненню компромісу. Він висловив найщиріші сподівання на зниження внутрішньополітичної напруги в Україні найближчим часом, а також на те, що переголосування 26 грудня відбудеться виключно у правовому полі згідно з європейськими стандартами.

За словами Т.Девіса, порушення, які мали місце під час проведення другого туру президентських виборів, завдали неабиякої шкоди міжнародному авторитету держави, але разом з тим позитивне завершення політичного діалогу і прийняття Верховним Судом України демократичних рішень дещо мінімізувало негативний вплив на імідж України у світі.

Генеральним секретарем також було позитивно відзначено важливу роль України в діяльності Парламентської асамблеї Ради Європи. За його словами, стосунки між Україною і Радою Європи якісно відрізняються від відносини України з іншими міжнародними організаціями, що обумовлено її повноправним членством в Організації.

У свою чергу В.М.Литвин висловив вдячність за зацікавленість подіями в Україні з боку світової спільноти. Голова ВРУ беззаперечно підтримав тезу свого співрозмовника, що імідж України зазнав негативного впливу у зв'язку з останніми подіями в державі. Незважаючи на це, він побачив позитив у тому, що Україна все ж таки стала на демократичний шлях розвитку, прикладом чого є проведення масових демонстрацій, адже це є неможливим у недемократичному суспільстві.

За словами В.М.Литвина, відчувалася надзвичайна складність у досягненні компромісів між основними політичними силами, адже жодна з сторін не хотіла поступатися своїми інтересами. На щастя, шляхом досягнення взаємної згоди в кінцевому результаті вдалося запобігти силовому розв'язанню ситуації. Незважаючи на втрату окремими політичними силами власних інтересів, вдалося перемогти в цілому і відчувається, що ці позитивні імпульси почали проникати у регіони держави, хоча й не в усі. Розраховуємо на подальший розвиток подій виключно у правовому полі.

Участь зарубіжних представників
у вирішенні політичної кризи в Україні

Голова Верховної Ради України В.М.Литвин поінформував Генерального секретаря про розробку скоординованих кроків, які необхідно буде вжити на рівні Президента, Прем'єр-міністра і Парламенту для мінімізації негативного впливу на імідж України у світі і збалансування ситуації всередині країни. Він також запевнив співрозмовника, що саме виважена політика на перспективу сьогодні потрібна Україні і, звичайно ж, подальше поглиблення співпраці з міжнародними організаціями і європейськими інституціями, зокрема.

На думку Голови Парламенту України, необхідно докласти багато зусиль для спрямування діяльності Верховної Ради України на прийняття важливих рішень, у той самий час відійшовши від публічної функції. Рішення, які було прийнято 27 листопада і 1 грудня цього року, були скоріше політичними, але після висновку Верховного Суду України Верховна Рада України прийняла відповідне рішення і ввела все у правове поле.

Т.Девіс надав позитивної оцінки висловлюванням В.М.Литвина щодо необхідності розробки політики на перспективу, адже увага світової спільноти буде прикута до подій в Україні навіть після 26 грудня. Він також висловив переконання у тому, що короткі строки на підготовку до переголосування не стануть на заваді організації виборів в Україні на високому демократичному рівні.

Голова Верховної Ради України наголосив на необхідності диверсифікації діяльності вищого законодавчого органу країни, щоб його законотворення зводилося не лише до розв'язання політичної кризи, а й торкалося вирішення нагальних життєво важливих для суспільства питань, як, наприклад, затвердження бюджету на 2005 рік.

Завершуючи розмову, Генеральний секретар Ради Європи Т.Девіс запевнив Голову Верховної Ради України В.М.Литвина у всебічній підтримці країнами-членами Ради Європи України у разі проведення переголосування 26 грудня без порушень та у повній відповідності з європейськими стандартами.

У свою чергу В.М.Литвин висловив гарантію, що вибори в Україні відбудуться відповідно до найвищих демократичних принципів волевиявлення народу.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ КОНГРЕСУ США НА ЧОЛІ З ЧЛЕНОМ КОМІТЕТУ У ЗАКОРДОННИХ СПРАВАХ ПАЛАТИ ПРЕДСТАВНИКІВ Д.РОРАБАХЕРОМ

18.12.2004 року

Після протокольного привітання Голова Верховної Ради України В.М.Литвин розпочав бесіду з ознайомлення ситуації в Україні напередодні повторного голосування, зупинився на невирішених питаннях при підготовці повторного голосування. Під час розмови спікер висловив подяку США за підтримку під час проведення виборів і особливо підкреслив, що таку "підтримку в жодному разі не можна розцінити як втручання у внутрішні справи держави, а всі розмови, які велись щодо цього, були лише політичною та партійною риторикою".

В свою чергу член Палати Представників Конгресу США Д.Рорабахер зазначив, що за процесом проведення виборів слідує не лише Америка, але й весь світ. Він особливо підкреслив, що основною метою перебування делегації Конгресу США в Україні є не підтримка певної кандидатури на виборах, а "підтримка людей України, які зацікавлені в проведенні чесних та прозорих виборів".

За словами Д.Рорабахера, Україна визначає на даному історичному етапі свою "майбутню політичну траєкторію". "Не слід оглядатись на минуле, а дивитись лише в майбутнє", - процитував він слова Президента США Рейгана, додавши при цьому, що спокійного життя можна очікувати лише тоді коли забудуть усі минулі непорозуміння і думатимуть про майбутнє.

Під час зустрічі до бесіди приєднались також інші представники Конгресу США, зокрема М.Каптур, яка торкнулась питання проведення відео конференції за участю парламентаріїв Верховної Ради України та Конгресу США, при цьому зазначила, що приєднатись до участі в конференції уже виявили бажання представники парламентів Франції та Польщі. Вона підкреслила, що американська сторона позитивно розглядає можливість частішого проведення такого роду заходів.

В ході бесіди конгресмен М.Хінчі підкреслив, що за політичними подіями в Україні особливо уважно слідували українці, які проживають в США, також поцікавився перспективою подальшого розвитку україно-американських відносин.

Конгресмен А.Скіфф під час розмови висловив захоплення подіями, які відбувались в Україні, і особливо відзначив мирні настрої народу, які на думку конгресмена, є яскравим проявом демократії в країні. В ході розмови проявив зацікавлення впровадженням конституційної реформи, а саме положенням, яке закріплює процедуру обрання Прем'єр-міністра.

Особливо Д.Рорабахер відзначив роль Голови Верховної Ради України В.М.Литвина у розв'язанні політичного конфлікту.

На що в свою чергу В.М.Литвин заявив, що від "майбутнього українці очікують лише позитивних зрушень", для отримання таких результатів необхідно "перестати воювати", а "жити для майбутнього", і найважливіше на сьогоднішній день є консолідація українського суспільства. "Це залежатиме від позиції нового Президента та виваженості того, хто не виграє під час переголосування другого туру виборів", - сказав В.М.Литвин. Він також підкреслив, що Верховна Рада України послідовно прагнучиме підтримувати рішення, спрямовані саме на

Участь зарубіжних представників
у вирішенні політичної кризи в Україні

зміцнення суспільно-політичної стабільності. "Наш Парламент на практиці довів, що готовий, як і українське суспільство, знаходити консолідоване рішення всередині країни", - сказав спікер.

Щодо конституційної реформи, то вона почне діяти з 2006 року, за словами В.М.Литвина, прийняті документи "дозволили вийти з глухого кута", за них проголосувало 402 з можливих 450 депутатів, і це свідчить про бажання більшості парламентаріїв знайти компроміс.

Не менш важливим питанням, на думку спікера, залишаються питання економічної стабільності України, вступу до СОТ, одержання статусу країни з ринковою економікою, і в тому числі скасування дії поправки Джексона-Веніка з боку американської сторони. До стратегічних цілей України, за словами В.М.Литвина, належать: виведення на якісно новий рівень співробітництва України з НАТО, розвиток стратегічного партнерства з ЄС, яке включає надання країні статусу "асоційованого члена" та підписання "Угоди про вільний рух людей, товарів, послуг та капіталу". Як відзначив спікер Верховної Ради, новий Президент України повинен налагодити "прагматичну співпрацю" України з Російською Федерацією, передусім, у сфері економічній і "виключно на основі рівноправного партнерства".

В ході бесіди В.М.Литвин висловив сподівання на зміцнення українсько-американського міжпарламентського співробітництва. Проведення запланованої конференції за участю представників парламентів двох країн, є дуже важливим кроком у зміцненні двостороннього співробітництва. При цьому спікер запропонував створити Інститут глобальних досліджень при Верховній Раді України, до роботи якого могли б залучатись парламентарії, працівники апарату, науковці. Основою роботи Інституту могли б бути не лише наукові дослідження, проведення експертних оцінок, а й практичне застосування набутих знань, зазначив Голова Верховної Ради України.

В свою чергу Д.Рорабахер та члени делегації позитивно оцінили пропозиції спікера, у зв'язку з чим заявили, що після повернення до Сполучених Штатів Америки планують підготувати відповідні законопроекти в Конгресі.

В ході бесіди конгресмени поцікавились питанням врегулювання права власності на землю та застосування положення про заборону продажу земельних ділянок. На думку спікера, необхідним є проведення повного обліку землі, і це питання повинно бути на першочерговому вирішенні нового Уряду.

На завершення розмови представники Конгресу США подякували українській стороні за участь українських миротворців у стабілізації ситуації в Іраку. В свою чергу Голова Верховної Ради України В.М.Литвин висловив вдячність за участь американських спостерігачів під час виборів Президента України, а також за прийняті Резолюції щодо виборів в Україні, які закликали до проведення чесних та демократичних виборів і в жодному випадку не агітували за певного кандидата.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ ФЕДЕРАЛЬНИХ ЗБОРІВ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА ЧОЛІ З О.Є.ЛЕБЕДЄВИМ

21.12.2004 року, 18:30 - 19:00

У зустрічі, яка відбулася в залі нарад, брали участь:

з російської сторони:

Лебедєв О.Є. - заступник голови Комітету Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації з питань Співдружності Незалежних Держав та зв'язків зі співвітчизниками, співголова Міжпарламентської комісії з питань співпраці Верховної Ради України та Федеральних Зборів Російської Федерації,

Задорнов М.М. - член Комітету Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації з питань бюджету та податків,

Плотніков В.М. - заступник голови Комітету Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації з аграрних питань,

Черномірдин В.С. - Надзвичайний і Повноважний Посол Російської Федерації в Україні,

Лоскутов В.В. - Радник-посланник Посольства Російської Федерації в Україні:

з української сторони:

Зайчук В.О. - Керівник Апарату Верховної Ради України,

Ржондковський О.І. - Керівник Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків.

В ході розмови було обговорено стан і перспективи міжпарламентської складової співпраці між обома країнами, зокрема, питання правового забезпечення розвитку виробничої кооперації, пріоритетні напрямки двостороннього співробітництва у сферах фундаментальної і прикладної науки. Відзначалося, що ці та інші теми розглядатимуться під час наступного засідання Міжпарламентської комісії Верховної Ради України та Федеральних Зборів Російської Федерації. Засідання заплановано провести в січні наступного року.

Коротко обговорюючи суспільно-політичну ситуацію в Україні напередодні переголосування 26 грудня на виборах Президента України, представники російського парламенту підкреслили, що "для Росії важливою є стабільність в Україні".

В.Литвин зазначив, що "Україна як суверенна і незалежна держава зацікавлена у зміцненні та розвитку рівноправних відносин з одним із своїх стратегічних партнерів - Російською Федерацією".

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ГОЛОВОЮ СЕЙМУ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ А.ПАУЛАУСКАСОМ

21.12.2004 року

Після протокольного привітання Голова Верховної Ради України В.М.Литвин подякував литовській стороні за прийняте запрошення відвідати Україну, такий жест можна розцінювати як "моральну підтримку української демократії", зазначив спікер.

В ході розмови В.М.Литвин зупинився на внутрішній ситуації в Україні напередодні переголосування 26 грудня, на економічних проблемах, які в першу чергу пов'язані з ще не прийнятим бюджетом на наступний рік.

Голова Сейму Литовської Республіки А.Паулаускас коротко зупинився на внутрішньополітичній ситуації в Литві та роботі нового Уряду. Голова Сейму дав високу оцінку рішенням Верховної Ради України щодо внесення змін до Конституції України, які дають можливість створити більш збалансовану структуру влади, та рішенням Верховного Суду України про переголосування. А.Паулаускас висловив велику стурбованість інформацією про бажання окремих регіонів створити автономію. В ході розмови Голова Сейму поцікавився у спікера Верховної Ради України можливими діями тієї сторони на виборах, яка не отримає перемоги.

Голова Верховної Ради України запропонував провести ще один тур дебатів, в яких кандидати в Президенти змогли б розкрити своє бачення розвитку соціальної та зовнішньої політики країни.

В.М.Литвин висловив сподівання, що новий Президент України буде здійснювати "дуже зважену внутрішню та зовнішню політику", яка буде спрямована на відновлення громадянського спокою, повагу до кожного регіону, збереження цілісності держави та зміцнення її позицій у світі, зростання авторитету України серед світової спільноти, подальший розвиток співробітництва з партнерами як з ЄС, НАТО, так і з Росією.

В ході бесіди Голова Сейму Литовської Республіки висловив захоплення українським суспільством, яке мужньо відстоювало свій вибір на вулицях, на цих подіях "Україна яскраво показала себе у світі", зазначив А.Паулаускас. Він також особливо відзначив роль Голови Верховної Ради В.М.Литвина у врегулюванні політичного конфлікту.

До розмови приєднався міністр закордонних справ Литовської Республіки А.Валіоніс, який зазначив, що ситуація, яка відбулась в Україні, дає можливість зрозуміти цінності, які існують у державі, і це можна розцінити як "екзамен демократії".

З цим твердженням погодився спікер Верховної Ради України, який зазначив, що такі події можуть відбуватись лише в країні з демократичним режимом, і дав високу оцінку рішенням українських політиків у розв'язанні конфлікту. За твердженням В.М.Литвина, новий Президент повинен налагодити "прагматичну співпрацю" з Російською Федерацією, а також на новий рівень вивести співробітництво України з ЄС.

Міністр закордонних справ Литовської Республіки А.Валіоніс заявив, що Литва і вся десятка нових членів ЄС готові підтримувати Україну в її євроінтеграційних прагненнях.

Під час зустрічі співрозмовники торкнулись питання міжпарламентського співробітництва як важливої складової двостороннього співробітництва між

двома країнами. А.Паулаускас запропонував створити Українсько-Литовсько-Польську Міжпарламентську Асамблею, на що В.М.Литвин позитивно відгукнувся, оскільки така багатостороння конфігурація дозволить провести тіснішу співпрацю між країнами.

На завершення розмови Голова Сейму Литовської Республіки А.Паулаускас запросив В.М.Литвина відвідати Литовську Республіку у зручний для нього час.

Після завершення бесіди А.Паулаускас вручив В.М.Литвину орден "За заслуги перед Литвою" "Великий Хрест Командора", Керівнику депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Литовською Республікою Олександрю Третякову - орден "За заслуги перед Литвою" "Хрест Командора" за допомогу Литовській Республіці у процесі трансатлантичної інтеграції.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З
НАДЗВИЧАЙНИМ І ПОВНОВАЖНИМ ПОСЛОМ
ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ ФАБІО ФАББРІ**

22.12.2004 року

Після протокольного привітання Голова Верховної Ради України В.М.Литвин розпочав бесіду з ознайомлення ситуації в Україні напередодні повторного голосування, зупинився на питаннях при підготовці повторного голосування. Під час розмови спікер висловив подяку Італії за підтримку під час проведення виборів.

Учасники зустрічі обговорили питання взаємовідносин між двома країнами. В.Литвин підкреслив зацікавленість України у подальшому розвитку співпраці з Італією у різних сферах. Він запевнив Посла Італії в тому, що Верховна Рада України готова до активізації взаємин з парламентом Італії з метою належного правового забезпечення українсько-італійських відносин.

Посол Італії поінформував Голову Верховної Ради України про прагнення італійського уряду і парламенту у поширенні дружніх і партнерських стосунків з Україною. Окрім цього він висловив прохання до української сторони підтримати кандидатуру Голови Палати депутатів Парламенту Італії П.Казіні на посаду Президента Міжпарламентського союзу. В свою чергу В.М. Литвин запевнив співрозмовника, що це прохання буде розглянуте у відповідних підрозділах Верховної Ради України.

Під час зустрічі співрозмовники торкнулися також питань, пов'язаних із суспільно-політичною ситуацією в Україні в завершальний період президентської кампанії. Ф.Фаббрі висловив впевненість, що Україна "подолася кризу найближчим часом, а переголосування відбудеться відкрито і демократично". На його думку, це дасть можливість "подальшої конструктивної роботи і позитивно вплине на рівень співпраці з Італією".

Було також обговорено організаційні питання візиту в Україну офіційної делегації італійського парламенту.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З
ФЕДЕРАЛЬНИМ СУДДЕЮ США, ЧЛЕНОМ ДЕЛЕГАЦІЇ
МІЖНАРОДНОГО РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО ІНСТИТУТУ
БОГДАНОМ ФУТЕЄМ**

24.12.2004 року

Б.Футей, інформуючи Голову Верховної Ради про діяльність міжнародних спостерігачів, підкреслив, що основною метою їх перебування в Україні є сприяння проведенню переголосування 26 грудня у відповідності до демократичних процедур. "Ми сподіваємось, що завершення виборів Президента України відбудеться прозоро, відкрито і чесно", - зазначив Б.Футей, який також високо оцінив зусилля Верховної Ради України щодо зміцнення демократії в Україні.

В.Литвин, який вважає "важливою присутність міжнародних спостерігачів на виборах українського Президента", запевнив гостя, що Верховна Рада як найвищий представницький орган держави і надалі робитиме все необхідне для активного просування України демократичним шляхом.

Під час обговорення ситуації напередодні голосування Голова Верховної Ради України висловив впевненість, що всі учасники виборів утримаються від провокативних і силових дій, а також, що вибори відбудуться вчасно, демократично, і громадяни України матимуть можливість для вільного волевиявлення.

В.Литвин зазначив, що схвалення Державного бюджету на 2005 рік є одним з чинників стабілізації економічної ситуації в країні.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИНА З
МІЖНАРОДНИМИ СПОСТЕРІГАЧАМИ ЗА ВИБОРАМИ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

25.12.2004 року

"Для нас усіх надзвичайно важливо закріпити той демократичний прорив, який був здійснений за останній період, продовжити розвиток громадянського суспільства, забезпечити свободу слова, верховенства Закону і дотримання прав людини", - наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з делегацією міжнародних спостерігачів Національного демократичного інституту міжнародних відносин (США) за виборами Президента України. Про це журналістам повідомив прес-секретар Голови Верховної Ради України Ігор Сторожук.

У зустрічі, що відбулася в суботу у Верховній Раді, взяли участь: Патрік Мерлоу - директор Національного демократичного інституту з виборчих програм; Абнер Мінква - колишній радник адміністрації президента США (Білла Клінтона), колишній голова Апеляційного суду США, професор Чиказького університету; Броніслав Геремек - депутат Європарламенту, екс-міністр закордонних справ Польщі; Андреас Кацоріс - директор Національного демократичного інституту в Україні, а також, - з української сторони, - Василь Шевчук - керівник Секретаріату Голови Верховної Ради України; Юрій Шербак - радник голови ВР з міжнародних питань; Олег Ржондковський - керівник Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату ВР. "У ході зустрічі гості поінформували Володимира Литвина про діяльність делегації Національного демократичного інституту у якості міжнародних спостерігачів на виборах Президента України", - сказав прес-секретар Голови Верховної Ради України Ігор Сторожук і зазначив, що вони також висловили сподівання, що голосування 26 грудня відбудеться за демократичними стандартами і таким чином позитивно вплине на внутрішній розвиток України і на її сприйняття міжнародною спільнотою.

Як наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин: "Ми прагнемо, щоб Україна розвивалася як цивілізована, демократична держава". "Ми виходимо з того, що участь у голосуванні є, в першу чергу, правом, а не обов'язком", - процитував слова Голови Верховної Ради України його прес-секретар Ігор Сторожук.

Коментуючи сьогоднішнє рішення Конституційного Суду, Володимир ЛИТВИН відзначив, що Закон України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" визнано конституційним, і це дає підстави стверджувати, що вибори відбудуться. "Голова Верховної Ради України зауважив, що підготовка до переголосування, яка відбувалася в дуже стислі терміни, проведена ефективно", - повідомив прес-секретар Голови ВР Ігор Сторожук.

Володимир Литвин у ході зустрічі також підкреслив, що нині ситуація в Україні має ознаки стабілізації, про це свідчить, зокрема, і ухвалення Верховною Радою Закону про Державний бюджет на наступний рік.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ПРЕЗИДЕНТОМ КОРПОРАЦІЇ "РАДІО ВІЛЬНА ЄВРОПА/ РАДІО СВОБОДА" ТОМАСОМ ДАЙНОМ

27.12.2004 року

Обговорюючи завершальний етап президентської кампанії, В.Литвин сказав: "Ми вважаємо, що завершилась виборча спонія і завершилась добре, цивілізовано, попри певне напруження, без силового втручання". "Судячи з попередньої інформації, масштабних порушень не було. Якщо різниця збережеться в межах 10%, то відпаде потреба у судових позовах", - зазначив він.

Голова Верховної Ради України вже дав доручення Апарату Верховної Ради почати опрацьовувати сценарій церемонії інавгурації.

Томас Дайн, який є спостерігачем на виборах, поділився своїми враженнями, поінформував В.Литвина про хід голосування. За його спостереженнями, зустрічались незначні неточності, які не можуть сприйматись як істотні порушення. "Все було спокійно, цивілізовано", - сказав Т.Дайн, який з групою спостерігачів побував у в'язниці, військовій частині, бібліотечі та академії. На думку Т.Дайна, "чітко було видно, що було зроблено для вільного волевиявлення, процес був налагоджений відкрито і справедливо".

"Дуже важливо, що люди голосували з самоповагою", - зазначив Т.Дайн. Він привітав Голову Верховної Ради України з здійсненням демократичних виборів Президента України.

В.Литвин наголосив на тому, що нині все важливішими стають даліші кроки нового Президента з метою "закріплення демократичного прориву, який був зроблений за останні місяці". "Потрібен довгостроковий план дій, зокрема, його частиною повинно бути створення суспільного телебачення і радіо, демонополізація ЗМІ, підтримка громадянських інституцій і, загалом, зміцнення засад правового демократичного громадянського суспільства. У цьому зв'язку, певен В.Литвин, важливим буде і процес політичного, партійного структурування, в тому числі в контексті підготовки до парламентських виборів 2006 року. В.Литвин переконаний, що нова влада повинна виробити оновлений формат відносин з Росією і досягти нової якості у відносинах з Європейським Союзом та США. "Втім, першочерговим завданням нового Глави держави буде консолідація українського суспільства", - відзначив Голова Верховної Ради України.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ В.ЛИТВИНА З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ СОЦІНТЕРНУ ЛУЇСОМ АЙЯЛОЮ

27.12.2004 року

Під час зустрічі Голова Соцінтерну відзначив, що "Україна достойно витримала іспит - вибори завершені демократично".

На думку В.Литвина, "це, зокрема, засвідчує наявність в Україні потужних політичних сил, партій і впливових політичних лідерів".

Учасниками зустрічі було обговорено перспективи вступу до Соцінтерну Соціалістичної партії та Соціал-демократичної партії (Ю.Буздуган) України. Л.Айяла зазначив, що "нині політики України розмовляють з політиками Європи спільною мовою". Зокрема, він високо оцінив роль СПУ та СДПУ та їх лідерів О.Мороза та Ю.Буздугана у становленні демократії в Україні. На думку Айяли, в період політичної кризи "парламент України залишився єдиним стабільним органом влади і справжнім центром прийняття демократичних рішень".

Голова Верховної Ради охарактеризував цей рік, як рік "виборчих урн". "Вибори до парламентів відбулись у 60 країнах світу. Україна гідно завершила цей рік - демократичними виборами", - сказав він.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ МІЖНАРОДНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ ЗА ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

28.12.2004 року

Під час зустрічі розмова торкалася перебігу та підсумків виборчої кампанії. В.Литвин, зокрема, висловив думку, що ще одного туру голосування не буде, виходячи з того, що розрив між кандидатами на найвищу посаду складає майже вісім відсотків.

Голова Верховної Ради України зазначив, що переголосування 26 грудня відбулося відповідно до демократичних стандартів, що підтверджується й міжнародними спостерігачами, і висловив переконання, що президентські перегони завершилися. "З усього виборчого процесу ми повинні зробити висновки як для майбутнього України, так і для всього світу", - підкреслив В.Литвин.

Голова Верховної Ради України також зазначив, що велика роль у врегулюванні конфлікту, який виник на завершальному етапі президентських виборів, належить парламенту, який, за його словами, практично взяв на себе відповідальність "за розблокування ситуації".

В.Литвин наголосив, що новий Президент повинен думати над наступними кроками, зокрема, працювати "над зміцненням і приростом того кредиту довіри, який йому висловили громадяни". На його думку, новообраному Президенту необхідно проводити зважену внутрішню політику, в тому числі кадрову і регіональну, а головне - вжити заходи з консолідації українського суспільства. В.Литвин також підкреслив, що новому Президенту також потрібно виробити оновлений формат відносин з Росією і досягти нової якості у відносинах з Європейським Союзом та США. За його словами, у цьому контексті зараз вкрай важлива скоординована робота всіх гілок влади.

Голова Верховної Ради України також висловив думку, що інавгурація Президента може відбутися в період з 11 по 14 січня.

В.Литвин подякував міжнародним спостерігачам за їх роботу.

**ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА З
СПЕЦІАЛЬНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ГОЛОВУЮЧОЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЮЗІ КРАЇНИ (КОРОЛІВСТВА НІДЕРЛАНДІВ), ПОСЛОМ Н.БІГМАНОМ**

29.12.2004 року

Під час бесіди Н.Бігман зауважив, що за кілька місяців суспільно-політична ситуація в Україні дуже змінилася, набула ознак відкритості та демократичності.

В цьому, на його думку, є "велика заслуга цього складу українського парламенту, який діяв спільно з народом і в інтересах народу".

В ході зустрічі було обговорено ситуацію, яка склалася в ході голосування і після нього. В.М.Литвин висловив сподівання, що "пленарний тиждень з 10 по 14 січня буде плідним, Верховна Рада України працюватиме над низкою актуальних законопроектів", а також не виключив можливості проведення інавгурації новообраного Глави держави в один із днів саме цього тижня після завершення розгляду скарг, поданих до ЦВК і Верховного Суду України.

Також під час зустрічі було приділено увагу аналізу тих завдань, які поставити перед новим Президентом і новим Урядом після кінцевого завершення президентської виборчої кампанії.

Голова Верховної Ради України висловив переконання, що нині створені передумови для оновлення і конкретизації програм співпраці України з Євросоюзом.

У свою чергу Н.Бігман підкреслив, що Європейський Союз підтримує український народ і готовий плідно співпрацювати з новим керівництвом держави.

За словами В.М.Литвина, Верховна Рада України сприятиме активнішому розвитку євроінтеграційних процесів України, у той самий час знаходячи необхідний баланс східного і західного векторів зовнішньої політики України.

**СПИСОК ОСІБ, ПРИСУТНІХ НА ЗУСТРІЧІ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ В.М. ЛИТВИНА З ДЕЛЕГАЦІЄЮ МІЖНАРОДНИХ
СПОСТЕРІГАЧІВ ЗА ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

28 грудня 2004 року 9.30-10.00

Зі сторони спостерігачів:

Роберт АНДЕРБУД - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Честер АТКІНС - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Джеймс БІЛБРЕЙ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Роберт ДРІННАН - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Джек МАК-ДОНАЛЬД - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Боб-МАК-ЕВЕН - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Арлен ЕРДАЛ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Сем КОППЕРСМІТ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Річард МАЛЛАРІ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Рой ПАККАРД - Сенатор, колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Леррі ПРЕССЛЕР - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Дон САНДКВІСТ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Річард СВЕТТ - Посол, колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Джим СЛАТТЕРІ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Том СОЙЕР - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Джо ТАЙДІНГС - Сенатор, колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Вільям ХАДНАТ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Орвал ХАНСЕН - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Елізабет ХОЛЬЦМАН - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Ронні ШАУЗ - Колишній конгресмен Сполучених Штатів Америки
 Сесс БРЕММЕР - Колишній член Європейського Парламенту (Королівство
 Нідерланди)
 Рійк ВАН ДАМ - Колишній член Європейського Парламенту (Королівство
 Нідерланди)
 Біргіт ДАЙБЕР - Колишній член Європейського Парламенту (Королівство
 Нідерланди)
 Марія ЗІММЕРМАНН - Колишній член Європейського Парламенту (Ко-
 ролівство Нідерланди)
 Маргарет ДАЛІ - Колишній член Європейського Парламенту (Сполучене Ко-
 ролівство Великої Британії і Північної Ірландії)
 Майкл МАК-ГОВАН - Колишній член Європейського Парламенту (Сполучене
 Королівство Великої Британії і Північної Ірландії)
 Роберт МОРЕЛЕНД - Колишній член Європейського Парламенту (Сполучене
 Королівство Великої Британії і Північної Ірландії)
 Рой ПЕРРІ - Колишній член Європейського Парламенту (Сполучене Ко-
 ролівство Великої Британії і Північної Ірландії)
 Хосс ПОСАДА - Колишній член Європейського Парламенту (Королівство
 Іспанія)
 Оле СОРЕНСЕН - Колишній член Європейського Парламенту (Королівство
 Данія)
 Кліфф ДАУНЕН - Керівник проекту Асоціації колишніх конгресменів Сполуче-
 них Штатів Америки
 Феаргас О'БЕАРА - Генеральний секретар Асоціації колишніх членів Європейсь-
 кого Парламенту

Участь зарубіжних представників у вирішенні політичної кризи в Україні

Надія МАК-КОННЕЛЛ - Президент Фондації "Україна-США"
Маркіян БЛІНСЬКИЙ - Віце-президент Фондації "Україна-США"
Морган ВІЛЬЯМС - Радник Фондації "Україна-США"
Роберт МАК-КОННЕЛЛ - Радник Фондації "Україна-США"
Марта ПЕРЕЙМА - Радник Фондації "Україна-США"
Джон СМІТ - Консультант Фондації "Україна-США"
Людмила ДУДНИК - Координатор спецпроектів Фондації "Україна-США"
САМБРУС Олександр Пилипович - перекладач
МАКСИМОВ Сергій Євгенович - перекладач

З української сторони:

ЗАЙЧУК Валентин Олександрович - Керівник Апарату Верховної Ради України
ШЕВЧУК Василь Якович - Керівник Секретаріату Голови Верховної Ради України
ЩЕРБАК Юрій Миколайович - Радник Голови Верховної Ради України з міжнародних питань
РЖОНДКОВСЬКИЙ Олег Ігорович - Керівник Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату Верховної Ради України

Висновки

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКІВ

Видання, останні сторінки якого Ви перегортаєте, - пряма мова України у 2004 році. Це - мова документів і фактів, які можна сприймати або не сприймати, але не можна заперечити, а тим більше - спростувати. Після цих сторінок Україна, як ми наочно переконалися, впевнено перегорнула нову сторінку своєї історії.

"Наша Батьківщина, - писав Феофан Прокопович, - благає допомоги красномовства, бо так багато її преславних подвигів поминається глибокою мовчанкою". То ж нехай документи і матеріали, зібрані в цьому виданні, безпристрасно зафіксують - як красномовно, мовою власного серця "гомоніла Україна" в листопаді-грудні 2004 року.

Нехай не стихнуть і не розвіються на вітрах часу ті голоси, що лунали в усіх куточках України та світу, зводячи духовну твердиню нашої демократії, людської гідності, правди й совісті. В цих документах - і засторога наступним поколінням, аби більше не наблизитися до руйнівного суспільно-політичного виру, з глибин якого Україна щасливо випірнула й дісталася до берега демократії незалежною і територіально цілісною.

Цими правдивими сторінками, сподіваємося, повертаємо кращі книжні традиції далекої княжої доби, відтак маємо сміливість стверджувати, що дане видання - як сучасна Повість минулих літ і новий документальний Ізборник - започаткує знакову сторінку славного літопису національної історії, на-завжди закарбує в народній пам'яті неймовірну загальносуспільну бентегу - наші великі тривоги та сподівання, прислужиться зміцненню поваги до України, її культурної величі, історії, як і сучасної ролі у загальноєвропейському домі.

Револьюційні події листопада-грудня минулого року вершилися не лише на Київському Майдані Незалежності. Неупереджений читач, долаючи каскади стенограм і виступів, постанов і законів, заяв і звернень, судових ухвал і з'їздівських резолюцій, помітив, що драматична боротьба точилася передусім у стінах Верховної Ради України - єдиного і найвищого представницького і законодавчого органу Українського народу. Як орган, легітимований народом, український парламент відстояв принцип верховенства права, захистив суверенну волю і вибір народу, своїми правовими й політичними рішеннями уможливив мирне і цивілізоване розв'язання загостреної до критичної межі ситуації.

В той час, коли стрілку державно-політичного компасу лихоманило, Верховна Рада України стала епіцентром загальнонаціонального порозуміння, генератором національної і конфесійної єдності, оплотом громадянського миру і суверенності Української держави.

Не з меншою напругою нуртували будні Верховного Суду України, Центральної виборчої комісії, Конституційного Суду, Служби безпеки України, органів прокуратури, місцевих органів влади і самоврядування. Документальний супровід їх участі в новітній українській демократичній революції свідчить, що боролися не Схід із Заходом, не галичани з луганчанами і не Київ з Донецьком - боролися між собою новий, європейський, світогляд і старі зужиті міфи, боролися правда з олжею, добро зі злом, моральний по-

рив з духовною оспалістю.

Українське суспільство, відчувши тоталітарну загрозу власному буттю, на цей раз випросталося сповна - на весь свій історичний зріст - і героїчно відстояло своє конституційне право брати участь у формуванні та реалізації державної політики.

У лавах борців за європейські й демократичні цінності - цінності великого історичного майбутнього - пліч-о-пліч стояли українці, росіяни, білоруси, грузини, робітники й селяни, митці й учені, правоохоронці та підприємці. До української помаранчевої презви органічно влилися й наші історичні сусіди - Польща, Литва, Чехія. Непохитна воля й надзвичайно високий - навіть як для європейських стандартів - рівень політичної культури Українського народу викликали величезну увагу міжнародної спільноти до України, спричинили появу оптимістичних прогнозів щодо наших прагнень тісніше інтегруватися до європейських структур, передусім - Європейського Союзу.

Без перебільшення, 2004 рік виявився для країн пострадянського простору, Європи і світу справжнім "роком України". України, яка здійснила історичний прорив до нової суспільно-політичної якості, довела свою справжню європейську культурно-політичну сутність і відданість демократичним цінностям.

Неймовірна історична напруга недавніх подій докорінно змінила українське суспільство, як змінила й бачення всього світу України. То ж їх об'єктивний виклад - без жодного ретушування - додасть більшої виразності тій світоглядній революції, яка похитнула усталені політичні стереотипи щодо України в бік більшої об'єктивності оцінок.

Потужний струс національного організму остаточно вирвав і владу, й суспільство з летаргійного полону напівправди та напівдемократії. З очей суспільства враз спала полуда, з революційними вітрами зникла павутина слівес, за якими десятиліттями приховувалася безодня владно-олігархічної ницості й навколополітичної облуди. Світ привітав нашу готовність рішуче позбутися не завжди витончених хитросплетінь візантійщини, як і солодкої євроінтеграційної риторики, щоб самокритично визнати - за останні роки ще не досягнуто належних зрушень у напрямку відповідності України економічним і політико-демократичним критеріям Європейського Союзу і Ради Європи.

Серед безлічі питань, які поставила революція перед Україною, ми змогли вирішити, щонайменше, три:

- відновили справедливість у встановленні результатів народного волевиявлення;
- зробили серйозну заявку на утвердження європейської ідентичності України - причому не в географічному, очевидному для всіх сенсі, а у вимірі юридичному, політико-безпековому, психологічному;
- здійснили успішну спробу вийти з міжнародної "тіні" Росії і закликали Росію до налагодження дружніх, рівноправних відносин як двох суверенних країн, стабільність і демократичність яких важать не лише для Європи, але й для загальносвітового порядку.

Історичним здобутком листопадово-грудневих подій стало відродження, а для багатьох - народження національної самосвідомості, почуття власної гідності. Українці позбулися ганебного почуття геополітичної невизначеності

та штучно підтримуваного упродовж століть екзистенціального вакууму, водночас гостро усвідомили свою європейську ідентичність. Героїчний захист цієї ідентичності - тисячолітньої християнської традиції, яка толерувала діалог із католицьким і протестантським світом, життєздатного поліетнічного та мультикультурального українського суспільства, прагнення до самостійності й державності, глибокої європейської зорієнтованості та закоріненості нашого культурного і політичного життя, як і відстоювання людської гідності та права на вільний вибір, - і визначає сутність "помаранчевої революції".

Український народ глибше осягнув своє власне єство, виявив глибинну ментальну сутність - національну, мовну і конфесійну єдність, несприйняття штучно нав'язуваних ліній поділу Захід-Схід, прагнення посісти гідне місце в сучасному глобалізованому світі, об яку вмиль розбилися всі цинічні політичні технології.

Наш народ, держава витримали дуже непростий і нелегкий тест на зрілість та життєздатність. Тепер справа за тим, як буде використано нові можливості. Перш за все - для того, щоб вивершити демократичну й правову державу, створити ефективну й відповідальну перед власним народом владу, здатну згуртувати націю.

За спалахом "помаранчевої революції" вже розпочинається предметна, осмислена й результативна робота, яка повинна високо тримати планку піднятих українським народом правових, політичних і моральних стандартів. Успіх соціально-політичних і економічних перетворень неодмінно забезпечить зростий рівень взаємної довіри між владою й народом. Інтелект і моральність влади - все ще актуальна вимога сьогодення. Потужний же інтелектуальний потенціал українського суспільства зміцнює віру у високі творчі горизонти та життєві сили консолідованої політичної нації.

Революція розвіяла ідеологічні міфи й стереотипи про Україну як загрозливу "сіру діру" на карті нової Європи. Україну очима українців і, що надихає, більшості європейських народів - нині бачать як невід'ємну складову єдиного євроатлантичного простору, як демократичну державу, що живе в умовах миру, безпеки і дружби з сусідніми країнами і є впливовим регіональним актором на європейській сцені. Це - новий геополітичний профіль Української держави, і це нова політична оптика, викарбувана подіями листопада-грудня 2004 року.

Маємо воістину історичний шанс усунути все ще наявні недоліки попереднього десятиліття і досягти високих демократичних стандартів у нашій країні.

Сьогодні від легітимізації європейськості нашої держави, від поетапного включення України в європейські інтеграційні структури залежить, з одного боку, спроможність європейців реалізувати одвічну мрію кращих гуманістів континенту, зокрема славетного філософа І. Канта, встановити вічний мир, а з іншого - остаточно подолати руйнівний для миру розкол європейців на "своїх" і "чужих".

Нас не лякають труднощі на шляху до повноцінної інтеграції в сильну, розвинену і стабільну Європу. Цей шлях, успішно пройдений нашими сусідами - Польщею, Угорщиною, Словаччиною, Литвою, Чехією, Латвією і Естонією - як і всіма країнами, які сповідують європейські ідеї та цінності, веде

до відкритості й взаємовигідного співробітництва, до утвердження власної гідності і правдивої поваги інших народів, до справедливого й безпечного світоустрою у ХХІ столітті.

Висловлюю вдячність своїм колегам - народним депутатам України, керівникам і суддям Верховного та Конституційного Судів України, кандидатам у Президенти України, членам Центральної виборчої комісії, співробітникам органів прокуратури та Служби безпеки України, представникам місцевих органів влади і місцевого самоврядування за особисту участь у творенні новітньої історії України, а також - співробітникам Секретаріату Голови (Шевчуку В.Я., Лінкевич Г.Д., Щербаку Ю.М., Горькавому С.К., Сидоренку О.О., Плаксюку Ю.О., Сторожуку І.А.), працівникам Апарату Верховної Ради України (Теплюку М.О., Ясенчуку Ю.В., Резванюку В.Я., Ржондковському О.І., Орловському М.П., Грабу В.А., Макаренку С.П., Майбороді М.В., Кармелюк І.М.) та науковцям Інституту законодавства Верховної Ради України (Копиленку О.Л., Ковальчуку Т.Т.) за допомогу у підготовці цього видання. Принагідно складаю вдячність авторитетним інформаментам УНІАН, Укрінформ, Інтерфакс-Україна та Держкомархіву України за інформаційне сприяння і допомогу.

Вірю, що вдумливий читач у розмаїтому багатоголоссі документального збірника вирізнить самостійно голоси правдивої духовної величі або ж облудну мову псевдоборців за "закон і благодать". Якщо це видання сприятиме незворотності й додасть динаміки історичному поступу, спричиненому життєдайною енергією Українського народу, автор вважатиме свою громадянську місію успішною.

З сердечними побажаннями щастя й добра -

Володимир ЛИТВИН

Зміст

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ	3
Стенограма прес-конференції Президента України від 22 вересня	4
Заява Президента України від 23 листопада	7
Засідання Національної ради з узгодження діяльності загально-державних і регіональних органів влади та місцевого самоврядування від 24 листопада	8
Стенограма заключного слова Президента України від 24 листопада	9
Вступне слово Президента України Леоніда Кучми на засіданні Ради національної безпеки і оборони України від 28 листопада	12
Заява Ради національної безпеки і оборони України від 28 листопада	13
Брифінг за результатами засідання Ради національної безпеки і оборони України від 28 листопада	13
Нарада Президента України від 29 листопада	17
Стенограма вступного слова Президента України від 29 листопада	17
Стенограма заключного слова Президента України від 29 листопада	18
Стенограма вступного слова Президента України від 1 грудня	20
Стенограма заключного слова Президента України від 1 грудня	23
Стенограма зустрічі Президента України від 2 грудня	25
Стенограма вступного слова Президента України від 2 грудня	28
Стенограма заключного слова Президента України від 2 грудня	29
Стенограма вступного слова Президента України від 3 грудня	30
Стенограма вступного слова Президента України від 6 грудня	31
Перебування Президента України у Верховній Раді України	33
ДІЯЛЬНІСТЬ ЦВК	37
Постанова ЦВК № 1165	38
Постанова ЦВК № 1166	38
Постанова ЦВК № 1264	41
Постанова ЦВК № 1265	41
Постанова ЦВК № 1273	42
Постанова ЦВК № 1274	43
Постанова ЦВК № 14	44
Постанова ЦВК № 15	44
ДІЯЛЬНІСТЬ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ	47
Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про заходи, пов'язані з інавгурацією новообраного Президента України"	48
Додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України "Про заходи, пов'язані з інавгурацією новообраного Президента України"	50
ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ	53
Вінницька обласна рада	54
Волинська обласна рада	56
Дніпропетровська обласна рада	60
Рішення Донецької обласної ради	61
Житомирська обласна рада	69
Запорізька обласна рада	70

Київська міська рада	71
Київська обласна рада	74
Кіровоградська обласна рада	75
Івано-Франківська обласна рада	77
Луганська обласна рада	83
Львівська обласна рада	87
Миколаївська обласна рада	88
Одеська обласна рада	91
Полтавська обласна рада	92
Рівненська обласна рада	94
Севастопольська обласна рада	97
Тернопільська обласна рада	98
Харківська обласна рада	108
Херсонська обласна рада	113
Хмельницька обласна рада	116
Черкаська обласна рада	117
Чернігівська обласна рада	119
Надзвичайний всеукраїнський з'їзд депутатів місцевих рад (м. Київ)	121
Звернення Надзвичайного всеукраїнського з'їзду депутатів місцевих рад до силових структур (м. Київ)	122
Резолюція всеукраїнського віча на Майдані Незалежності (м. Київ)	123
Заява Верховної Ради Автономної Республіки Крим	124
Рішення Всеукраїнського з'їзду депутатів Верховної Ради АР Крим, місцевих рад усіх рівнів (м. Северодонецьк)	125
Стенограма Всеукраїнського з'їзду депутатів Верховної Ради АР Крим, місцевих рад усіх рівнів (м. Северодонецьк)	129
Проект заяви Всеукраїнського з'їзду депутатів рад усіх рівнів щодо шляхів виходу України з політичної кризи (м. Харків)	162
Проект резолюції Всеукраїнського з'їзду депутатів рад усіх рівнів щодо аспектів нової регіональної політики (м. Харків)	164
ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ І СБУ	167
Доручення прокуратури м. Києва міністру внутрішніх справ України	168
Постанова заступника Генерального прокурора України	169
Постанова першого заступника начальника слідчого управління СБУ	170
Постанова Генерального прокурора України Г. Васильєва	171
ДІЯЛЬНІСТЬ КАНДИДАТІВ У ПРЕЗИДЕНТИ УКРАЇНИ	173
Передвиборча програма Віктора Ющенка	174
Виступ Віктора Ющенка 4 липня 2004 р. на Співочому полі	179
Скарга на бездіяльність ЦВК	181
Виступ Віктора Ющенка у парламенті	188
Прохання В.Ющенка щодо дострокового припинення повноважень народного депутата України	189
Присяга Президента України 23 січня 2005 року	190
Звернення Президента України Віктора Ющенка до Українського народу	191
Дебати кандидатів на посаду Президента В.Ющенка та В.Януковича	195
Передвиборча програма Віктора Януковича	228

МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ, КОМІТЕТ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ	233
Звернення В.Ющенка до солдатів, міліціонерів, командирів і начальників, до керівників Збройних сил і правоохоронних структур України	234
Віктор Ющенко оголосив всеукраїнський політичний страйк	235
Депутати "Нашої України" зупинили друк "Урядового кур'єра"	236
Декрети народного Президента	237
РЕАКЦІЯ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ	241
Резолюції та заяви парламентаріїв іноземних країн	242
Реакція представників органів влади	242
Заява голів дипломатичних місій спостереження за виборами Президента України	244
Постанова Європейського Парламенту про ситуацію в Україні	245
Резолюція Конгресу Сполучених Штатів Америки	249
Заява Міжнародної місії спостереження за виборами Президента України	252
Попередні результати спостереження	255
Заява прес-секретаря Білого Дому	268
Заява Міжнародної місії спостереження за виборами Президента України	269
Заява голови Комітету із закордонних справ Сенату Річарда Лугара	285
Заява держави, яка головує в ЄС, щодо України	287
Заява міністра закордонних справ Великої Британії	288
Заява заступника прес-секретаря Білого Дому	288
Заява Комітету Європейського Парламенту у закордонних справах	289
Постанова Державної Думи Російської Федерації	290
Заява Державної Думи Російської Федерації	291
Звернення Сейму Республіки Польща до Верховної Ради України	292
Заява Парламенту Грузії	293
Брифінг Держсекретаря Коліна Павелла	294
Заява від офісу Генерального секретаря ООН	297
Заява Речника Державного Департаменту Баучера	298
Звернення Сейму Литовської Республіки до Верховної Ради України	299
Звернення Московської міської Думи	300
Лист до Верховної Ради України від Посла Аргентинської Республіки	301
Заява делегації Канади в ОБСЄ щодо України	303
Заява Верховного комісара ООН з прав людини	304
Заява США в ОБСЄ про політичну кризу в Україні	305
Постанова Державної Думи Російської Федерації	307
Заява Державної Думи Російської Федерації	308
Лист Голові ВР України від Голови Державних Зборів Угорської Республіки	309
Лист до Верховної Ради України від Сенату Австралії	310
Звернення Державного секретаря США	311
Лист заступника міністра закордонних справ України	315
Заява Моніторингового комітету ПАРЕ щодо ситуації в Україні	317
Телеміст між народними депутатами України і американськими конгресменами	319
ПОЛІТИЧНІ ДІЯЧІ	323
Александр Квасневський	324

Білоконь Микола Васильович	325
Близнюк Анатолій Михайлович	326
Валдас Адамкус	327
Васильєв Геннадій Андрійович	328
Гризлов Борис Вячеславович	329
Давидович Ярослав Васильович	330
Єфремов Олександр Сергійович	331
Зінченко Олександр Олексійович	332
Ківалов Сергій Васильович	333
Кінах Анатолій Кирилович	334
Клюєв Андрій Петрович	335
Колесніков Борис Вікторович	336
Кучма Леонід Данилович	337
Кушнарєв Євген Петрович	338
Литвин Володимир Михайлович	339
Малярєнко Василь Тимофійович	341
Медведчук Віктор Володимирович	342
Мороз Олександр Олександрович	343
Омельченко Олександр Олександрович	344
Піскун Святослав Михайлович	345
Порошенко Петро Олексійович	346
Путін Володимир Володимирович	347
Радченко Володимир Іванович	348
Селівон Микола Федосович	349
Симоненко Петро Миколайович	350
Смешко Ігор Петрович	351
Табачник Дмитро Володимирович	352
Тимошенко Юлія Володимирівна	353
Тихонов Віктор Миколайович	354
Тігіпко Сергій Леонідович	355
Томенко Микола Володимирович	356
Хав'єр Солана Мадаріага	357
Юшенко Віктор Андрійович	358
Янукович Віктор Федорович	360
Ян Кубіш	361
Ярема Анатолій Григорович	362

УЧАСТЬ ЗАРУБІЖНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ У ВИРІШЕННІ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ 365

Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією Тимчасового комітету ПАРЄ	366
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Головою Сенату США	369
Зустріч кандидатів на посаду Президента України з членами делегації ПАРЄ зі спостереження за виборами Президента в Україні	368
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Головою Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації	370
Бесіда Голови Верховної Ради України В.М. Литвина зі спеціальним представником ЄС	371

Бесіда Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Генеральним секретарем ОБСЄ Яном Кубішем	372
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з представниками дипломатичних місій країн-членів ЄС	374
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Маршалом Сейму Республіки Польща	376
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Президентом Республіки Польща	378
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією Європейського Парламенту	380
Бесіда Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з представниками дипломатичних місій країн-членів ЄС	381
Розмова Голови Верховної Ради України В.М. Литвина із заступником міністра закордонних справ Канади	382
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією Ради Європи	383
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією Конгресу США	385
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації	387
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Головою Сейму Литовської Республіки	388
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки	390
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з федеральним суддею США	391
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з міжнародними спостерігачами за виборами Президента України	392
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Президентом корпорації "Радіо Свобода"	393
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з Генеральним секретарем Соцінтерну	394
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією міжнародних спостерігачів за виборами Президента України	395
Зустріч Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з спеціальним представником головної у Європейському Союзі країни	396
Список осіб, присутніх на зустрічі Голови Верховної Ради України В.М. Литвина з делегацією міжнародних спостерігачів за виборами Президента України.	397
ВИСНОВКИ	401
Замість висновків	402

Contents

ACTIVITIES OF THE PRESIDENT OF UKRAINE	3
Minutes of the press conference of the President of Ukraine of September 22	4
Statement of the President of Ukraine of November 23	7
Meeting of the National Council for Co-ordination of Activity of National and Regional Bodies of Power and Local Self-government of November 24	7
Minutes of the closing address of the President of Ukraine of November 24	8
Opening address of the President of Ukraine Leonid Kuchma at the National Security and Defence Council of Ukraine sitting on November 28	11
Statement of the National Security and Defence Council of Ukraine of November 28	13
Briefing following the National Security and Defence Council of Ukraine sitting on November 28	13
Meeting held by the President of Ukraine on November 29	16
Opening address of the President of Ukraine on November 29	16
Closing address of the President of Ukraine on November 29	18
Opening address of the President of Ukraine on December 1	19
Closing address of the President of Ukraine on December 1	23
Minutes of the meeting of the President of Ukraine of December 2	24
Opening address of the President of Ukraine on December 2	27
Closing address of the President of Ukraine on December 2	28
Opening address of the President of Ukraine on December 3	28
Opening address of the President of Ukraine on December 6	29
The President of Ukraine presence in the Verkhovna Rada of Ukraine	31
ACTIVITIES OF THE CENTRAL ELECTION COMMISSION	37
CEC Resolution No. 1165	38
CEC Resolution No. 1166	38
CEC Resolution No. 1264	41
CEC Resolution No. 1265	41
CEC Resolution No. 1273	41
CEC Resolution No. 1274	42
CEC Resolution No. 14	43
CEC Resolution No. 15	43
ACTIVITIES OF THE CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE	47
The Cabinet of Ministers of Ukraine Directive "On Measures Related with Inauguration of the Newly Elected President of Ukraine"	48
Annex to the Cabinet of Ministers of Ukraine Directive "On Measures Related with Inauguration of the Newly Elected President of Ukraine"	50
ACTIVITIES OF THE LOCAL AUTHORITIES	53
Vinnytsya Regional Council	54
Volyn Regional Council	56
Dnipropetrovsk Regional Council	60
Decision of the Donetsk Regional Council	61
Zhytomyr Regional Council	69
Zaporizhya Regional Council	70

Kyiv City Council	71
Kyiv Regional Council	74
Kirovohrad Regional Council	75
Ivano-Frankivsk Regional Council	77
Luhansk Regional Council	83
Lviv Regional Council	88
Mykolayiv Regional Council	88
Odesa Regional Council	91
Poltava Regional Council	92
Rivne Regional Council	94
Sevastopol City Council	97
Ternopil Regional Council	98
Kharkiv Regional Council	108
Kherson Regional Council	113
Khmelnysky Regional Council	116
Cherkasy Regional Council	117
Chernihiv Regional Council	119
Extraordinary All-Ukrainian Congress of Deputies of Local Councils (Kyiv)	121
Address of the Extraordinary All-Ukrainian Congress (Kyiv)	122
Resolution of the All-Ukrainian assembly in Independence Square (Kyiv)	123
Statement of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea	124
Decision of the All-Ukrainian Congress of Deputies (Severodonetsk)	125
Minutes of the All-Ukrainian Congress of Deputies (Severodonetsk)	129
Draft Statement of the All-Ukrainian Congress of Deputies (Kharkiv)	162
Draft Resolution of the All-Ukrainian Congress of Deputies (Kharkiv)	164
ACTIVITIES OF THE PUBLIC PROSECUTOR OFFICE AND SECURITY SERVICE OF UKRAINE	167
Assignment of the Kyiv Public Prosecutor Office to the Minister of Internal Affairs of Ukraine	168
Ruling of the Deputy Prosecutor General of Ukraine	169
Ruling of the First Deputy Head, Investigations Department of the Security Service of Ukraine	170
Resolution of the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasyliev	171
ACTIVITIES OF THE CANDIDATES FOR THE PRESIDENT OF UKRAINE	173
Election programme of V.Yushchenko	174
Speech by V.Yushchenko in the Choral Field on July 4, 2004	179
Complaint about the inaction of CEC	181
Speech by V.Yushchenko in Parliament	188
V.Yushchenko's request for early termination of powers of a people's deputy of Ukraine	189
Oath of the President of Ukraine on January 23, 2005	190
Address of the President of Ukraine V.Yushchenko to the Ukrainian Nation	191
Debates of the candidates for the presidential post, V.Yushchenko and V.Yanukovich	195
Election programme of V.Yanukovich	228

INDEPENDENCE SQUARE, NATIONAL SALVATION COMMITTEE	233
Address of V.Yushchenko	234
V.Yushchenko announces all-Ukrainian political strike	235
"Our Ukraine" MPs stop print of Uryadovyi Kyryer	236
Decrees of the Popular President	237
REACTION OF THE INTERNATIONAL COMMUNITY	241
Resolutions and statements of foreign parliaments	242
Reaction of representatives of the authorities	242
Statement by Heads of Diplomatic Missions to Ukraine on Presidential Election	244
Resolution of the European Parliament on the situation in Ukraine	245
Resolution of the U.S. Congress	249
Statement by the International Election Observation Mission to Ukraine	252
Preliminary results of monitoring	255
Statement by the White House Press Secretary	268
Statement by the International Election Observation Mission to Ukraine	269
Statement of the Senate Foreign Relations Committee Chairman Richard Lugar	285
Statement by the EU Presidency on Ukraine	287
Statement by the Foreign Secretary of Great Britain	288
Statement by the White House Press Secretary	288
Statement by the European Parliament Committee for Foreign Affairs	289
Resolution of the State Duma of the Russian Federation	290
Statement of the State Duma of the Russian Federation	291
Address of the Sejm of the Republic of Poland to the Verkhovna Rada of Ukraine	292
Statement by the Parliament of Georgia	293
Briefing of the Secretary of State Colin Powell	294
Statement by the UN Secretary-General's Office	297
Statement by U. S. State Department Spokesman, R. Boucher	298
Address of the Seimas of the Republic of Lithuania to the Verkhovna Rada of Ukraine	299
Address of Moscow City Duma	300
Letter to the Verkhovna Rada of Ukraine from the Ambassador of the Republic of Argentina	301
Statement by the Canadian delegation to OSCE on Ukraine	303
Statement by the UN High Commissioner for Human Rights	304
Statement by the U. S. delegation to OSCE on the political crisis in Ukraine	305
Resolution of the State Duma of the Russian Federation	307
Statement of the State Duma of the Russian Federation	308
Letter to the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine from the Chairman of the National Assembly of the Republic of Hungary	309
Letter to the Verkhovna Rada of Ukraine from the Australian Senate	310
Address of the U.S. Secretary of State	311
Letter of Deputy Minister of Foreign Affairs of Ukraine	315
Statement by the PACE Monitoring Committee on the situation in Ukraine	317
Teleconference between People's Deputies of Ukraine and U. S. Congressmen	319

POLITICAL FIGURES	323
Alexander Kwasniewski	324
Bilokon Mykola Vasylyovych	325
Blyznyuk Anatoliy Mykhaylovych	326
Valdas Adamkus	327
Vasylyev Hennadiy Andriyovych	328
Gryzlov Boris Vyacheslavovich	329
Davydovych Yaroslav Vasylyovych	330
Yefremov Oleksandr Serhiyovych	331
Zinchenko Oleksandr Oleksiyovych	332
Kivalov Serhiy Vasylyovych	333
Kinakh Anatoliy Kyrylovych	334
Klyuyev Andriy Petrovych	335
Kolesnykov Borys Viktorovych	336
Kuchma Leonid Danylovych	337
Kushnaryov Yevhen Petrovych	338
Lytvyn Volodymyr Mykhaylovych	339
Malyarenko Vasyl Tymofiyovych	341
Medvedchuk Viktor Volodymyrovych	342
Moroz Oleksandr Oleksandrovyeh	343
Omelchenko Oleksandr Oleksandrovyeh	344
Piskun Svyatoslav Mykhaylovych	345
Poroshenko Petro Oleksiyovych	346
Putin Vladimir Vladimirovich	347
Radchenko Volodymyr Ivanovych	348
Selivon Mykola Fedosovych	349
Symonenko Petro Mykolayovych	350
Smeshko Ihor Petrovych	351
Tabachnyk Dmytro Volodymyrovych	352
Tymoshenko Yuliya Volodymyrivna	353
Tykhonov Viktor Mykolayovych	354
Tihipko Serhiy Leonidovych	355
Tomenko Mykola Volodymyrovych	356
Javier Solana Madariaga	357
Yushchenko Viktor Andriyovych	358
Yanukovych Viktor Fedorovych	360
Jan Kubis	361
Yarema Anatoliy Hryhorovych	362
INVOLVEMENT OF FOREIGN REPRESENTATIVES IN THE SETTLEMENT OF THE POLITICAL CRISIS IN UKRAINE	365
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the delegation of the PACE Ad Hoc Committee	366
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with U. S. Senate Foreign Relations Committee Chairman	369
Meeting of the candidats for the post of the President of Ukraine with the delegation members of the PACE of the observing to the election of the President of Ukraine	368

Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the Chairman of the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation	370
Talks of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the EU Special Envoy	371
Talks of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with epy OSCE Secretary General, Jan Kubis	372
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with representatives of diplomatic missions of the EU member states	374
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the Marshal of the Sejm of the Republic of Poland	376
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the President of the Republic of Poland	378
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of the European Parliament	380
Talks of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with representatives of diplomatic missions of the EU member states	381
Talks of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with Deputy Minister of Foreign Affairs of Canada	382
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of the Council of Europe	383
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of the US Congress	385
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation	387
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the Chairman of the Seimas of the Republic of Lithuania	388
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Italian Republic	390
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with U.S. Federal Judge	391
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with international observers to the election of the President of Ukraine	392
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with Radio Liberty President	393
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the Socialist International Secretary General	394
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of international observers to the election of the President of Ukraine	395
Meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with the Special Envoy of the European Union Presidency	396
List of the persons present at the meeting of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine V.M. Lytvyn with a delegation of international observers to the election of the President of Ukraine	397
CONCLUSION	401
In place of conclusion	402

Науково-документальне видання

Литвин

Володимир Михайлович

Україна - 2004
Події. Документи. Факти
У 3-х томах

Том 3

У книзі використано фотографії
із особистого архіву В.М. Литвина
(фотограф О.П. Клименко)

Комп'ютерна графіка *А.А. Ямкового*
Коректори О.Г. Нікітенко, О.В. Телемко,
Т.А. Решетняк, Н.М. Свистун
Комп'ютерний набір *О.А. Веренич*
Комп'ютерна верстка *А.А. Ямкового*

Підп. до друку 18.04.2005. Формат 70х100/16.
Папір крейдований. Офсетний друк.
Гарнітура Таймс. Ум. друк аркушів 26.
Зам. № 5-192.

Видавництво ТЗОВ "З Медіа"
Київ, пр. Московський, 21

Віддруковано на ВАТ "Книжкова фабрика"
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4

